

Agenda van de Gemeenteraad van 18 juli 2012

De burgemeester van Groningen roept de leden van de gemeenteraad bijeen op:

Datum: woensdag 18 juli 2012
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Nieuwe raadzaal
Voorzitter: dhr. J.P. Rehwinkel
Griffier: dhr. A.G.M. Dashorst
Documenten: **Verslag - Besluitenlijst raad 18 juli** (pdf)

1. "Opening"
  - a. Mededelingen en vaststelling agenda.
  - b. Vaststelling verslagen van 30 mei en 20 juni + besloten deel van 20 juni 2012.
Verslag 30 mei (pdf)
Verslag 20 juni (pdf)
2. "Benoemingen"
(wordt agendapunt 9)
3. "Mondelinge vragen en interpellaties"
n.v.t.
4. "Initiatiefvoorstellen"
n.v.t.
5. "Ingekomen stukken"
  - a. Ingekomen brieven van het college.
Bijlage - Ingekomen brieven van het college (pdf)
  - b. Ingekomen overige stukken.
Bijlage - Ingekomen overige stukken (pdf)
6. "Conformstukken"
  - a. Afvalbeheer Regio Centraal Groningen
- Jaarrapport 2011 en ontwerpbegroting 2013.
GR12.3165732.
Raadsvoorstel - ARCG jaarrapport 2011 en begroting 2013 (pdf)
Raadsbesluit - ARCG jaarrapport 2011 en begroting 2013 (pdf)

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- b. Intrekking 'Nota Parkeernormen 2008'.
GR12.3143800.
[Raadsvoorstel - Intrekking Nota Parkeernormen 2008](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Intrekking Nota Parkeernormen 2008](#) (pdf)
- c. Wordt discussiepunt 8d.
- d. Voortbestaan commissie Cultuurverandering.
GR12.3151086.
[Raadsvoorstel - Voortbestaan commissie Cultuurverandering](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Voortbestaan commissie Cultuurverandering](#) (pdf)
- e. Visie Kardingse Kerngebied.
GR12.3151936.
[Raadsvoorstel - Visie Kardingse Kerngebied](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Visie Kardingse Kerngebied](#) (pdf)
- f. Plan Schuldhulpverlening 2012-2015.
GR12.3153292.
[Raadsvoorstel - Plan schuldhulpverlening 2012-2015](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Plan schuldhulpverlening 2012-2015](#) (pdf)
- g. Wijziging artikel 3:5 en 3:6 APVG.
GR12.3132903.
[Raadsvoorstel - Wijziging artikel 3.5 en 3.6 APVG](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Wijziging artikel 3:5 en 3:6 APVG](#) (pdf)
- h. Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2012.
GR12.3141584.
[Raadsvoorstel - Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2012](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2012](#) (pdf)
- i. Wijziging raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan 'Hoogkerk-Gravenburg'.
GR12.3175205.
[Gewijzigd Raadsvoorstel inzake wijziging raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg](#) (pdf)
[Gewijzigd Raadsbesluit bestemmingsplan Hoogkerk Gravenburg](#) (pdf)
- j. Vaststelling bestemmingsplan Reitdiep 2012.
GR12.3152685.
[Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan Reitdiep 2012](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Vaststelling bestemmingsplan Reitdiep 2012](#) (pdf)

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- k. Wordt 1-minuut interventie 7d.
- l. (Re)visie zicht op werk & participatie in Stad. GR12.3176275.
[Raadsvoorstel - \(Re-\)visie Zicht op uitvoering werk & participatie in Stad](#) (pdf)
[Raadsbesluit - \(Re-\)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad](#) (pdf)
- m. Stadsdistributie GR12.3192489
[Raadsvoorstel - Stadsdistributie](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Stadsdistributie](#) (pdf)
- n. Algemene Nadeelcompensatie
Verordening gemeente Groningen
GR12.3152684
[Raadsvoorstel - Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen](#) (pdf)
- 7. "1-minuut interventies"
  - a. Tarieven logiesbelasting 2013.
GR12.3143797.
[Raadsvoorstel - Tarieven logiesbelasting 2013](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Tarieven logiesbelasting 2013](#) (pdf)
[Raadsbesluit - Verordening op de heffing en invordering van logiesbelasting](#) (pdf)
[Motie 1\) van de VVD 'Stelsel voor logiesbelasting' wordt aangenomen \(voor allen\)](#) (pdf)
  - b. Collegebrief van 14 juni 2012: Voortgangsrapportage 2012-1
[Collegebrief - Voortgangsrapportage 2012-1](#) (pdf)
  - c. Collegebrief van 14 juni, Woningmarktontwikkelingen en Monitor Jongerenhuisvesting.
[Collegebrief - Woningmarktontwikkelingen en Monitor Jongerenhuisvesting](#) (pdf)
[Motie 2\) van Student en Stad 'oplossing voor krapte' wordt aangenomen \(voor allen, minus GroenLinks, SP en CDA\)](#) (pdf)
[Motie 3\) van VVD 'Iedereen kan bouwen' wordt ingetrokken](#) (pdf)

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- d. Wordt conformpunt 6m.
- e. Vaststelling bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II'.
GR12.3143795.
Raadsvoorstel - Vaststelling bestemmingsplan regiotram I en II (pdf)
Bijlage - Brief RUG (pdf)
Raadsbesluit - Vaststelling bestemmingsplan RegioTram – tracédelen I en II (pdf)
- 8. Discussiestukken
  - a. Wordt 1-minuut interventie 7e.
  - b. Bidbook Floriade.
GR12.3164380.
Raadsvoorstel - Bidbook en businesscase Floriade 2022 (pdf)
Raadsbesluit - Bidbook en businesscase Floriade (pdf)
Motie 4) van de Stadspartij 'Bloemenkinderen' wordt ingetrokken (pdf)
Motie 5) van de VVD 'Maximale kosten Floriade' wordt ingetrokken (pdf)
Motie 6) van de VVD 'Floriade in Meerstad' wordt verworpen (voor VVD, rest tegen) (pdf)
Motie 7) van de VVD 'Kabelbaan Floriade' wordt ingetrokken (pdf)
Motie 8) van de Partij voor de Dieren 'lupine paviljoen' wordt verworpen (pdf)
  - c. Wordt conformpunt 6l.
  - d. Wordt conformpunt 6n.
- 9. "'Benoemingen'"
  - a. Afscheid van dhr. H.J.M Akkermans (D66).
  - b. Installatie van dhr. B.N. Benjamins tot raadslid van de gemeenteraad van Groningen (vacature Akkermans).
  - c. Benoeming van dhr. P.S. de Rook tot voorzitter van de cie. W&I (vacature Akkermans).
Raadsbesluit - Benoeming dhr. De Rook tot voorzitter cie. W&I (pdf)
  - d. Benoeming van dhr. J.H. Luhoff tot lid van het Audit Committee (vacature Akkermans).
Raadsbesluit - Benoeming dhr. Luhoff tot lid Audit Committee (pdf)

10. "Sluiting"

Voorafgaand aan het agendapunt bestaat de mogelijkheid maximaal 3 minuten in te spreken over agendapunt 6i

Insprekers kunnen zich aanmelden bij de Griffie tot 48 uur voor de vergadering, telefoon 050 – 3677725 (secretaris raad: mw. G. Mulder). De agenda is onder voorbehoud. De definitieve agenda wordt in de vergadering vastgesteld.

U kunt deze vergadering live volgen via www.gemeenteraad.groningen.nl

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

BESLUITENLIJST GEMEENTERAAD GRONINGEN

Openbare raadsvergadering woensdag 18 juli 2012, aanvang 16.30 uur

Afwezig: mw. Dekker (PvdA), dhr. Offerman (Stadspartij) en wethouder Schroor; mw. Jongman (CU) v.a. 19.09 uur

	ONDERWERP + VOORSTEL	BESLUIT	MOTIES/AMENDEMENTEN/STEMMING
1.	Opening		
a.	Mededelingen en vaststelling agenda	7d wordt 6m 8d wordt 6n	
b.	Vaststelling verslagen van 30 mei en 20 juni + besloten deel van 20 juni.	Vastgesteld	
2.	Benoemingen <i>(wordt agendapunt 9)</i>		
3.	Mondelinge vragen en interpellaties		
	geen		
4.	Initiatiefvoorstellen		
	geen		
5.	Ingekomen stukken		
a.	Lijst met ingekomen brieven van het college.		
b.	Lijst met overige ingekomen stukken.		Nr. 8 op verzoek Stadspartij via cie. CV
6.	Conformstukken		Moties/amendementen/ Stemming
a.	Afvalbeheer Regio Centraal Groningen - Jaarrapport 2011 en ontwerpbegroting 2013. GR12.3165732.	aangenomen	
b.	Intrekking 'Nota Parkeernormen 2008' GR12.3143800.	aangenomen	
c.	<i>Wordt agendapunt 8d.</i>		
d.	Voortbestaan commissie Cultuurverandering GR12.3151086.	aangenomen	
e.	Visie Kardingse Kerngebied GR12.3151936.	aangenomen	
f.	Plan Schuldhulpverlening 2012-2015 GR12.3153292.	aangenomen	

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

g.	Wijziging artikel 3:5 en 3:6 APVG GR12.3132903.	aangenomen	
h.	Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2012 GR12.3141584.	aangenomen	
i.	Wijziging raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan 'Hoogkerk-Gravenburg'. GR12.3175205.	aangenomen	
j.	Vaststelling bestemmingsplan Reitdiep 2012 GR12.3152685.	aangenomen	
k.	<i>Wordt 1-minuut interventie 7d.</i>		
l.	(Re)visie zicht op werk & participatie in Stad GR12.3176275.	aangenomen	
m.	Stadsdistributie GR12.3192521. (oorspr. 7d)	aangenomen	
n.	Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen GR12.3152684 (oorspr. 8d)	aangenomen	<u>Toezegging college:</u> bevestigd wordt dat als nadeelcompensatie wordt toegekend het betaalde drempelbedrag wordt vergoed (zoals wel in het raadsvoorstel maar niet in de verordening is vermeld); gecheckt wordt of dit ook in de verordening moet worden opgenomen, zo ja, dan komt de wethouder met wijziging van verordening bij de raad terug
7.	1-minuut interventies		
a.	Tarieven logiesbelasting 2013 GR12.3143797. NB dictum wordt aangepast, in nrs II en III wordt 2013 vervangen door 2014	aangenomen	Motie 1) van de VVD 'Stelsel voor logiesbelasting' wordt aangenomen (voor: allen) Met algemene stemmen
b.	Collegebrief van 14 juni 2012: Voortgangsrapportage 2012-1.	n.v.t.	<u>Toezeggingen college:</u> <ul style="list-style-type: none"> - totaaloverzicht kosten DaFinci wordt opgenomen in VGR 2012-III - bij begroting 2013 nadere info over (oplossen van) tekort bij iederz - onderzoek n.a.v. motie afvalstoffenheffing kan bij begroting worden gepresenteerd - na de zomer komt college terug op gesprek met provincie als toezichthouder over het probleem van het niet (kunnen) halen van de huisvestingstaakstelling in het programma integratie en emancipatie

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

c.	Collegebrief van 14 juni, Woningmarktontwikkelingen en Monitor Jongerenhuisvesting.	n.v.t.	<p><u>Toezegging college:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - gaat bij de volgende rapportage in beeld brengen hoe college nog harder dan nu initiatieven uit particuliere markt kan stimuleren <p>Motie 2) van Student en Stad ‘oplossing voor krapte’ wordt aangenomen (voor: allen, minus GroenLinks, SP en CDA) Motie 3) van VVD ‘Iedereen kan bouwen’ wordt ingetrokken</p>
d.	Wordt conformpunt 6m. (zie 1a)		
e.	Vaststelling bestemmingsplan ‘Regiotram - tracédelen I en II’ GR12.3143795.	aangenomen	<p><u>Toezegging college:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - een discussie over citybussen op het Kwinkenplein kan in het najaar gevoerd worden, vaststelling bestemmingsplan staat dit niet in de weg (wel beperkingen bij het naderen van het tramtracé) <p>Tegen: VVD, Stadspartij en Partij voor de Dieren</p>
8.	Discussiestukken		
a.	Wordt 1-minuut interventie 7e.		
b.	Bidbook Floriade GR12.3164380.		<p><u>Toezeggingen college:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - in contract zullen ook ontbindingsbepalingen worden opgenomen, krijgt raad te zien - voordat bij toekenning de definitieve handtekening wordt gezet, bespreekt college de condities met de raad; dan ook route-tijdtabel - college neemt suggestie voor een lupinepaviljoen mee - bij toekenning onderzoek naar mogelijkheid kabelbaan voor vervoer van Suikerunieterrein naar Stad <p>Motie 4) van de Stadspartij ‘Bloemenkinderen’ wordt ingetrokken Motie 5) van de VVD ‘Maximale kosten Floriade’ wordt ingetrokken Motie 6) van de VVD ‘Floriade in Meerstad’ wordt verworpen (voor: VVD, rest tegen) Motie 7) van de VVD ‘Kabelbaan Floriade’ wordt ingetrokken Motie 8) van de Partij voor de Dieren ‘lupine paviljoen’ wordt verworpen</p>

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

			(voor: Stadspartij, CDA, ChristenUnie, Student & Stad, Partij voor de Dieren, rest tegen)
		aangenomen	Tegen: SP
c.	<i>Wordt conformpunt 6l.</i>		
d.	<i>Wordt conformpunt 6n. (zie 1a)</i>		
9.	Benoemingen		
a.	Afscheid van dhr. H.J.M Akkermans (D66).		
b.	Installatie van dhr. B.N. Benjamins tot lid van de gemeenteraad van Groningen (vacature Akkermans).	Geïnstalleerd	
c.	Benoeming van dhr. P.S. de Rook tot voorzitter van de cie. W&I (vacature Akkermans).	Benoemd	Bij acclamatie
d.	Benoeming van dhr. J.H. Luhoff tot lid van het Audit Committee (vacature Akkermans).	Benoemd	Bij acclamatie

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

1

VERGADERING VAN 30 MEI 2012

Voorzitter: de heer J.P. Rehwinkel
Mevrouw A. Postma (agendapunt 1a)

Aanwezig: de dames C.E. Bloemhoff (PvdA) *tot 8c*, M. Dekker (PvdA), E. van Lente (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD) *vanaf 17.10 uur*, A. Postma (GroenLinks), L.I. van der Vegt (GroenLinks), G.E.J. Copini-van der Meulen (D66), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), L.R. van Gijlswijk (SP), H. Rademaker (SP), A. Kuik (CDA) en I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie) en de heren A. de Rooij (PvdA), J. Spakman (PvdA), R.O. Martens (PvdA), W. Moes (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA), A. Rutte (VVD), D. Jager (VVD) *niet bij 7a*, J. Evenhuis (VVD), J.M. van Keulen (VVD), M.D. Blom (VVD), W.B. Leemhuis (GroenLinks), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), A. Sijbolts (Stadspartij), G.J.D. Offerman (Stadspartij), R.P. Prummel (Stadspartij), E. Eikenaar (SP), J.P. Dijk (SP), H.J.M. Akkermans (D66), J.H. Luhoff (D66), P.S. de Rook (D66), J. Seton (CDA), M. Verhoef (ChristenUnie), J.P.A. van Rooij (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer M.A. Ruys

Wethouders: de dames C.T. Dekker (GroenLinks), E.M. Pastoor-Meulman (PvdA) en J.A. Visscher (SP) en de heren T. Schroor (D66), F. de Vries (PvdA)

Afwezig m.k.: de heer J. Bolhuis (Stadspartij)

Insprekers: geen aanmeldingen

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De VOORZITTER: Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Groningen van 30 mei 2012 (15.00 uur). Ik heb geen berichten van verhindering binnengekregen, hoewel met name bij de fractie van GroenLinks ... Ik hoop dat men nu binnenkomt.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik moet melden dat mijn college de heer Bolhuis wegens ziekte de vergadering niet zal kunnen bijwonen.

De VOORZITTER: Dan is er toch bericht van verhindering van het lid Bolhuis binnengekomen. Ik kom zo bij het vaststellen van de agenda, maar ik moet ook de gasten van de raad welkom heten. Het zijn deelnemers aan de cursus Lokale politiek. Leuk dat u er bent. Hopelijk steekt u ook hier wat op. Het belooft een boeiende raadsvergadering te worden en ik hoop dat u er ook een beetje van geniet.
De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, excuus. Ik ben het vergeten te melden in het presidium, maar mevrouw Koebrugge komt wat later in verband met een tentamen. Wij wensen haar daarmee natuurlijk veel succes. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is ook melding gemaakt van het feit dat mevrouw Koebrugge wat later in deze vergadering arriveert.

Er is een verzoek tot het houden van een interpellatie binnengekomen van VVD en CDA. Het betreft de uitspraken van wethouder De Vries in een interview in het Dagblad van het Noorden, onder andere over de RegioTram en de rol van de provincie hierin. Ik veronderstel dat u dat verzoek zou willen honoreren. Ik stel u dan voor om het als agendapunt 1a toe te voegen, waarbij de nummering van latere agendapunten natuurlijk verandert. Het betekent dat wij al dadelijk de interpellatie gaan houden.

Leden van de raad, wij ontvingen bericht dat op 11 mei oud-raadslid en oud-VVD-afdelingsvoorzitter Hein Groothuis is overleden. Hij zat van 1994 tot 1998 namens de VVD in de gemeenteraad. Hij beheerde namens zijn fractie de portefeuilles Ruimtelijke Ordening en Bestuurszaken. Hein Groothuis stond bekend als een integer, wijs en bescheiden raadslid. Ik denk dat de volledige raad hem wil herdenken voor zijn inzet voor deze raad.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

Dan schors ik de vergadering voor een enkel ogenblik.

Mevrouw Postma vervangt burgemeester Rehwinkel als voorzitter.

I.a.: Interpellatiedebat betreffende de uitspraken van Frank de Vries in Dagblad van het Noorden

De VOORZITTER: Dan heropen ik de vergadering en gaan wij door met het zojuist aangekondigde agendapunt, het interpellatieverzoek van CDA en VVD naar aanleiding van het interview van wethouder De Vries in het Dagblad van zaterdag. Het woord is zo meteen als eerste aan de interpellanten. De spreektijd die u gaat gebruiken, gaat van uw reguliere spreektijd af. U mag gebruiken zoveel u wilt, maar dan weet u dat in ieder geval alvast. Volgens mij kunnen we dan beginnen. Ik geef het woord aan een van de interpellanten. Ik kijk even en het wordt als eerste de heer Van Keulen, VVD. Ga uw gang.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Een bijzonder interview met de heer De Vries afgelopen zaterdag in het Dagblad van het Noorden. Ik wil beginnen met een compliment voor de inhoud. Ik denk dat er een paar buitengewoon zinnige woorden zijn opgetekend uit de mond van de wethouder. Maar goed, het proces en hoe we daar nu gekomen zijn, dat heeft nogal wat vragen opgeroepen. Ik ga ze niet allemaal herhalen, u heeft ze allemaal van ons gehad. Het was ook wel opvallend dat hij de provincie eigenlijk schoffeerde. Daar hebben we toch wel grote moeite mee en we willen daar ook graag opheldering over. Een ander opvallend fenomeen in dezen was niet zozeer het interview zelf, maar ook de reacties die daarop kwamen. SP en D66 duikelden zo'n beetje over elkaar heen om te verkondigen dat ze het een uitstekend verhaal vonden van de wethouder. Ik trek hieruit de conclusie dat in elk geval een deel van de huidige coalitie mentaal afscheid heeft genomen van de RegioTram. Bij de Partij van de Arbeid constateren we toch ook een bepaalde vorm van verdeeldheid. Ik hoop dat de heer De Rooij in zijn termijn daar wat duidelijkheid over wil verschaffen. Voorzitter, tot zover. De heer Seton zal verder ingaan op de relatie met de provincie en de verdere inhoudelijke zaken hieromtrent. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan is het woord nu aan de heer Seton van het CDA. Ga uw gang.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Het CDA heeft gemengde gevoelens over de uitspraken van Frank de Vries. We zijn positief over de koppeling die hij legt tussen de tram en de gemeentelijke financiën. Zoals het nu is, kan de tram niet. Daarin geeft hij een signaal af dat veel lijkt op eerdere woordvoeringen van het CDA. We zijn voorstander van de tram, maar het moet financieel wel verantwoord zijn. Dus dat is winst. Het is daarbij wel interessant om te kijken in welke hoedanigheid de heer De Vries die uitspraken nu gedaan heeft. Als voorman van de Partij van de Arbeid of als wethouder? Als het als wethouder is, dan ligt de bal bij het college. Het is toch een ander geluid dan we tot nu toe van het college hebben gehoord. Daar graag een reactie op. Als hij het als voorman van de Partij van de Arbeid heeft gedaan, dan ligt de bal meer bij de PvdA-fractie. Misschien kunnen we daar inderdaad een reactie op krijgen.

Tot zover het goede nieuws, want het brengen van deze boodschap ging gepaard met nogal wat wapengekletter: 'gebrek aan regie', 'gebrek aan daadkracht' en 'er gebeurt niets bij de provincie'. Dat is lastig, als je een paar zinnen later diezelfde provincie wilt aanspreken op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de tram. Dat gaat niet werken. Dit blijkt ook wel, want na een paar dagen bedenktijd kwalificeren GS de uitspraken als 'beschamend' en is De Vries 'uit de bocht gevlogen'. En als de verhoudingen nou goed waren, maar we hebben eenzelfde discussie gehad bij het Forum en laatst nog bij het museum. Je zou de uitspraken van De Vries kunnen zien als kwistig zout strooien in nog verse wonden en dat gaat ook niet helpen. En in hoeverre was er al een kopje koffie gedronken door de burgemeester en de commissaris?

Als derde de timing. De hele raad zit toe te werken naar een voorjaarsbrief, waarin we de verschillende bezuinigingsopties, waarvan de tram er één is, integraal zouden afwegen. Hoe kan je dan voordat het college de voorjaarsbrief heeft vastgesteld met zo'n verhaal naar buiten komen? Of het is heel naïef of het is met voorbedachten rade geweest. In beide gevallen leg je een bom onder de tram of een bom onder het college. Dat kan zo'n ervaren wethouder toch niet overkomen? Ten slotte: neemt het college afstand van deze uitlatingen of niet? Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan wij naar burgemeester Rehwinkel voor de beantwoording namens het college.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

Burgemeester REHWINKEL: Dank u wel, voorzitter. Ik blader nog wel eens door het collegeprogramma. Met alle financieel-economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren heb je dan op momenten het gevoel dat het collegeprogramma – op momenten dus – zo gedateerd is als de Heidelberger catechismus. Ik vind die tenminste redelijk gedateerd.

De heer SETON (CDA): Voorzitter.

Burgemeester REHWINKEL: U ook hoop ik.

De heer SETON (CDA): Dat is een grapje zeker?

Burgemeester REHWINKEL: Nou, waar de katholieke mis werd veroordeeld in de Heidelberger catechismus, lijkt het mij dat u ook vindt dat deze gedateerd is.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Constateert de burgemeester hier nu dat het collegeprogramma echt gedateerd is of maakt hij een grapje? Want volgens mij is het collegeprogramma al gedateerd sinds het moment dat het werd opgesteld.

Burgemeester REHWINKEL: Dat is dan weer uw opvatting en u luistert ook niet goed, want ik sprak over sommige momenten. U zult toch ook niet kunnen ontkennen dat het collegeprogramma met de financieel-economische ontwikkelingen van de laatste jaren toch inmiddels in een heel ander daglicht is komen te staan. Het collegeprogramma gaat bijvoorbeeld nog uit van koopkrachtcijfers met groei. Ik herinner me bijvoorbeeld ook dat het collegeprogramma spreekt van een kwaliteitssprong, die de tram voor het openbaar vervoer zal betekenen. We moeten constateren dat na een aantal jaren, een paar jaar later, sprake is van een heel andere situatie met bijvoorbeeld stagnatie op de woningmarkt en stilgevallen verkoop van bedrijventerreinen, waardoor we meer dan 120 miljoen euro hebben moeten afboeken. Dat is toch wel een heel andere situatie. Ik neem aan dat wethouder De Vries ook tegen de achtergrond van die situatie zijn interview heeft gegeven. Op zijn minst ...

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, dank u wel. De crisis loopt sinds 2009. Dus ja, er is wat veranderd. Maar u kunt niet zeggen dat op het moment dat dit collegeprogramma werd opgesteld, er nog geen sprake was van crisis.

Burgemeester REHWINKEL: Dat heb ik ook niet gezegd. Ik heb gezegd dat de crisis ...

De heer VAN KEULEN (VVD): Dan constateer ik dat het programma vanaf het begin al gedateerd was.

Burgemeester REHWINKEL: Nee, u luistert slecht. Ik heb gezegd dat het collegeprogramma inmiddels in een heel ander licht staat door de financieel-economische ontwikkeling van de laatste jaren. Ik heb daarbij genoemd dat we bijvoorbeeld voor meer dan 120 miljoen euro hebben moeten afboeken. Daar was toch in 2009 nog echt geen sprake van. Wat ik inmiddels zei is dat de heer De Vries neem ik aan ook tegen die achtergrond zijn interview heeft gegeven. Op zijn minst moeten we denk ik constateren dat de boodschap goed is overgekomen. Maar het is ook goed om bij aanvang van dit betoog te zeggen dat we ook moeten constateren dat de verhouding met de provincie geschaad is. Wij betreuren dat als college. Ik kom daar zo dadelijk ook nog op terug. Het is van belang om aan herstel van verhoudingen te werken. Voor zover er in het vervolg van uw betogen vanuit de raad zorg zou zijn, dan begrijpen wij die zorg.

Dan kom ik tot beantwoording van de vragen, voorzitter. Zoals wethouder De Vries volgens mij ook zelf in het interview heeft aangegeven, heeft hij dat als politiek leider van de Partij van de Arbeid gedaan. Ik heb nog eens even gekeken en ben de woorden 'partijleider' en 'politiek leider' een aantal keren tegengekomen. Ik ben de woorden 'politieke voorman' tegengekomen. Ik ben het woord 'PvdA'er' tegengekomen. Dus als partijleider van de stadse PvdA. Inderdaad lijkt het mij dan ook, zoals de heer Seton veronderstelde, dat eventuele reacties niet zozeer bij mij vandaan moeten komen, maar op een

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4

andere manier moeten worden gegeven. Collegeleden zijn in de loop van vrijdag geïnformeerd over het verschijnen van het artikel, maar zij zijn niet op de hoogte gesteld van de inhoud van het artikel. De heer De Vries heeft het college van GS van de provincie vooraf niet geïnformeerd, in reactie op uw derde vraag. De wethouder sprak ook niet als lid van het college, maar hij sprak als leider van de Partij van de Arbeid in Groningen.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, even voordat de burgemeester verder gaat naar een volgend punt. Ik heb ook gelezen dat hij sprak als partijleider. Ik heb twee vragen. Waarom spreekt hier dan niet op dit moment de partijleider van de PvdA, maar moeten we het met u doen? En als hij sprak als partijleider, is het voor ons relevant om te weten of hij bij de totstandkoming van het interview een beroep heeft gedaan op de gemeentelijke middelen. Dat zou niet goed zijn. De vraag is dus of u die vragen ook wilt beantwoorden. Dank u wel.

Burgemeester REHWINKEL: Nou, daar kan ik vrij eenvoudig antwoord op geven, voorzitter. U hebt een interpellatieverzoek gedaan. U hebt net nog gehoord dat bij interpellaties na de interpellanten het college het woord voert. Ik doe dat dus ook als collegevoorzitter. Nogmaals, voor zover u als partijpolitici met elkaar in debat wilt, dan moet u dat vooral doen. Maar dan moet u mij er ook buiten laten. U hebt een aantal vragen ook over het college gesteld en die probeer ik zo goed mogelijk te beantwoorden, zoals ik mij daar geloof ik ook toe verplicht zou moeten voelen. Ik ga daar nu ook mee verder, want u had ook een aantal vragen over de inhoud gesteld.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, ik stelde in mijn interruptie twee vragen. De ene heeft u beantwoord, de andere nog niet. Het ging over de inzet van gemeentelijke middelen als partijleider van de PvdA.

Burgemeester REHWINKEL: U doelt dan op de vraag of er een voorlichter aanwezig is geweest?

De heer VAN KEULEN (VVD): Kijk, zo'n interview komt volgens mij niet één twee drie tot stand. Het is een proces. Het wordt afgenomen, dan wordt er wat heen en weer gemaïld over versies en concepten volgens mij. De vraag is, heeft De Vries dat zelf gedaan als partijleider of heeft de gemeentelijke organisatie dat gedaan?

Burgemeester REHWINKEL: Ik ken dat hele proces niet. Ik heb u net als antwoord gegeven dat wij in de loop van de vrijdag op de hoogte zijn gesteld van het verschijnen van het artikel, volgens mij op het moment dat ook al met het Dagblad was afgerond in welke vorm het zou verschijnen. De inhoud kenden we niet. We zijn op de hoogte gesteld van het feit dat er een artikel in het Dagblad van het Noorden zou verschijnen de dag daarop. U vraagt heel concreet of daar een voorlichter bij betrokken is geweest. Het antwoord daarop is ja, er is een voorlichter bij het gesprek geweest. Het verdere proces ken ik niet, dus ik kan uw aanvullende vraag niet beantwoorden. Daar ben ik niet bij betrokken geweest.

U had een aantal vragen over de inhoud gesteld. U zegt dat de wethouder aangeeft niet aan het collecteren te zijn bij de provincie en tegelijkertijd laat hij doorschemeren dat hij dit wel aan het doen is. Wat is nu waar? Wat het college betreft is de situatie dat in het interview is gewezen op mogelijk vrijvallende middelen van de spoorlijn Groningen-Heerenveen en dat wethouder De Vries een lans heeft gebroken voor regie op de herallocatie van die middelen. Overigens zijn wij er ook als college sterk voorstander van dat er op dat punt duidelijke regie is.

Dan vraagt u hoe het nu zit met de bestuurlijke verhoudingen met de provincie. Ik wil daar heel duidelijk over zijn, voorzitter. Ons college hecht aan goede verhoudingen met de provincie. We moeten constateren dat de uitlatingen van de heer De Vries daaraan niet hebben bijgedragen en dat betreuren we. Ik heb inmiddels contact opgenomen met de commissaris van de koningin en inmiddels een aantal keer met hem gesproken. Die contacten zijn goed en waren ook gisteren tijdens onze gesprekken goed. Ik blijf erop gericht en het college is erop gericht dat wij zoveel mogelijk gezamenlijk verder optrekken. Wij zullen ons daarvoor van onze kant ook inzetten.

De heer SETON (CDA): Voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

5

De heer SETON (CDA): Ja, dank voor de beantwoording zover. Daarover nog wel een vraag. U zegt dat het college betreurt dat de uitspraken niet hebben bijgedragen tot goede verhoudingen met de provincie. Betekent het nu ook dat u als voorzitter van het college de PvdA-voorman De Vries hebt aangesproken dat hij dit artikel zo naar buiten heeft gebracht? Of blijft het bij betreuren?

Burgemeester REHWINKEL: Het college betreurt het. Binnen het college is De Vries aangesproken. De Vries maakt deel uit van het college. Dus trekt u zelf uw conclusies: het college betreurt de verstoring die er is geweest in de verhouding met de provincie, maar wil zich er ook voor inzetten zo snel mogelijk weer gezamenlijk op te trekken. Ik lever daar in ieder geval heel persoonlijk mijn bijdrage aan.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dan zou ik van de voorzitter van datzelfde college weleens willen horen of het college ook een mening heeft over de inhoud van de opmerkingen van de Frank de Vries.

Burgemeester REHWINKEL: Ja, u moet goed blijven luisteren, want ik heb u op een enkel punt zelfs al een mening gegeven. Als het gaat om de regie op de herallocatie van middelen die vrijkomen, heb ik al gezegd dat ook het college voorstander is van een sterke regie. Dus als u goed blijft luisteren, dan krijgt u de antwoorden vanzelf wel.

Dan het standpunt van het college over de RegioTram. We zien de RegioTram als een aantrekkelijke oplossing voor mobiliteitsvraagstukken in de stad en ook in de regio. Een bekende zin voor u, dat is ons standpunt. Ik kan eraan toevoegen dat er gezien de huidige financiële situatie zorg is ontstaan bij u, maar ook bij het college, over de financiële draagkracht van de stad versus de investeringsagenda. Wat het college betreft kunt u in de voorjaarsbrief, die wat ons betreft vrijdag zal worden verstuurd, lezen wat ons collegestandpunt in dit opzicht is. Wij hopen de besprekingen daarover morgen af te ronden.

Heeft de provincie al geld gereserveerd voor de tweede fase van de RegioTram? Voor zover ons bekend is niet.

Dan de zesde vraag, ten aanzien van de spoorlijn Groningen-Heerenveen. Het Breed Bestuurlijk Overleg heeft vorige week op 25 mei in meerderheid besloten om te stoppen met de spoorlijn Groningen-Heerenveen. Dat leidt tot een vrijval van 260 miljoen euro in het Groningse deel van het RSP. Het is van belang – en dat moet u volgens mij allemaal vinden – dat er aandacht is voor behoud van de middelen hier in het noorden. Het betekent dat de middelen voor 2020 moeten worden uitgegeven. De eerste 130 miljoen euro vrijval dient te worden ingezet voor het wegwerken van de bestaande overtekening. Bij de herbesteding van de resterende 130 miljoen euro zetten wij als college in op verbetering van het openbaar vervoer en de bereikbaarheid van de stad en omgeving. De mogelijk alternatieve invulling is gelet op onze eigen dotatie van 80 miljoen euro ook afhankelijk van onze instemming. We zijn daarover als college in gesprek met de provincie. Dan de laatste vraag, voorzitter.

De VOORZITTER: Eerst even de heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, de burgemeester doet het voorkomen alsof de RSP-middelen voor 2020 moeten zijn uitgegeven. Mag ik hem erop wijzen dat het niet waar is en dat het geld alleen moet zijn gecommiteerd voor 2020 en niet hoeft te worden uitgegeven? Dit staat in het convenant voor het Regionaal Specifiek Pakket.

Burgemeester REHWINKEL: Ik had eigenlijk gehoopt dat u ook zou bevestigen dat die gelden voor het noorden beschikbaar moeten blijven en dat wij dus inderdaad een sterke regie moeten hebben op de verdeling van de middelen. Want ook u zult neem ik aan vinden, ik hoop dat tenminste, dat de bereikbaarheid van stad en omgeving de hoogste prioriteit heeft. Dan de laatste vraag, voorzitter.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dit was geen antwoord.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, in plaats van een antwoord heeft de burgemeester nu gezegd wat hij van mij had willen horen. Ik wil van hem horen dat het niet waar is dat de RSP-middelen voor 2020 moeten zijn besteed. Want dat is niet wat in het RSP-convenant staat.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

6

Burgemeester REHWINKEL: Voorzitter, welke formulering we ook precies gebruiken, ik kom ze in verschillende vormen tegen, het lijkt mij in ieder geval dat wij oog moeten hebben voor besteding van die middelen. Of nu precies de committering moet plaatsvinden dan wel de uitgave, ik kom dat in verschillende vormen tegen. In ieder geval lijkt het mij dat we daarop regie moeten wensen en dat we daarin samen met de provincie zo duidelijk mogelijk ook voor de belangen van stad en regio moeten optreden, omdat de bereikbaarheid van stad en regio ook aan de orde is. Dan de laatste vraag, voorzitter, over de rol van de gemeenteraad.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen heeft nog een vraag over het voorgaande.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. Even over de regierol. De burgemeester zegt dat het college ook voorstander is van een sterke regierol van de provincie. Ik neem toch aan dat hij daarmee niet impliciet zegt dat die regierol er op dit moment niet is. Of wel?

Burgemeester REHWINKEL: Nee, dat heb ik ook niet gezegd. Ik heb gezegd dat de verhoudingen goed zijn en dat er misschien sprake is van een verstoring in de verhoudingen door het interview. Dat we weer verder gaan werken aan gezamenlijk optrekken. Dat daarbij ook aan de orde is dat de gemeente ook zelf 80 miljoen euro heeft gedoteerd en dat het om die reden van belang is om gezamenlijk op te trekken. Daarbij zeg ik niet dat regie ontbreekt. Ik doe daarbij een appel op de provincie om oog te hebben voor het feit dat ook de bereikbaarheid van de stad de aandacht verdient. Ik zou niet weten waarom dat oog van de kant van de provincie er niet zou kunnen zijn.

Dan de rol van de gemeenteraad, voorzitter. Ja, daar kan ik heel eenvoudig antwoord op geven. Het al of niet doorgaan van een project is per definitie een besluit van de raad. Dus hoe ziet het college de rol van de gemeenteraad? Op die manier.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, misschien even ter verduidelijking. Die laatste vraag was vooral bedoeld vanwege het feit dat op dit moment zo'n artikel naar buiten komt, terwijl we met zijn allen toe zitten te werken naar de voorjaarsnota. Ik weet dat de raad bepaalde bevoegdheden heeft, maar hoe ziet u nu de relatie tussen het uitkomen van dit artikel en het proces waar we in zitten?

Burgemeester REHWINKEL: Ja, ik heb al gezegd dat De Vries het interview als partijvoorman heeft gegeven. Ik mag veronderstellen dat er enig verband is met die voorjaarsbrief, die vrijdag gaat verschijnen. Hij heeft daar zijn partijpolitieke stempel gezet. Als college doen we dat aanstaande vrijdag met de verschijning van de voorjaarsbrief. Nogmaals, ik hoop de besprekingen daarover samen met de collega's morgen af te ronden. Dus na dat partijpolitieke stempel van afgelopen zaterdag volgt het stempel van het college wat ons betreft komende vrijdag.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, nog een graadje scherper. Ik merk dat u niet echt afstand neemt van het moment en van die verklaringen. Stel nu dat we volgend jaar weer een voorjaarsnota hebben, vindt u het dan goed dat én de PvdA-voorman zoiets gaat zeggen in de krant en de D66-voorman en de SP-voorzitter? Vindt u dat dan geschikt of niet?

Burgemeester REHWINKEL: Nu u het met deze voorbeelden illustreert, begin ik bijna enthousiast te raken. Maar ik dacht dat ik toch duidelijk had gezegd dat het college betreurt dat dit artikel een verstoring heeft gebracht in de verhouding met de provincie. Laat ik het er maar bij houden dat ik om die reden geen herhaling van de gang van zaken zou wensen.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, maar dat had ik goed gehoord, want dat hebt u inderdaad gezegd en ik begrijp dat ook. In de relatie met de provincie was het niet handig. Maar mijn vraag is of het nu handig was dat zo'n artikel uitkomt op een moment vlak voor de voorjaarsbrief, in relatie tot wat we als raad aan het doen zijn. Daar geeft u geen antwoord op.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

7

Burgemeester REHWINKEL: Ja wat is handig en wat is niet handig? Partijpolitici hebben geen slot op hun mond. Ik ben geloof ik ook niet in staat om een slot op de mond van partijpolitici aan te brengen. Ik sta boven de partijen. Soms vind ik dingen niet zo vreselijk handig, maar ik heb er ook wel weer vertrouwen in dat wij er gezamenlijk uit gaan komen. Ik heb ook stevige standpunten gehoord, misschien niet in de krant, maar wel binnen de kring van het college. Ik heb er vertrouwen in dat wij met deze coalitie vrijdag tot de opstelling van een voorjaarsbrief komen. Ik heb ook aangegeven in mijn rol als raadsvoorzitter dat we die ook zo snel mogelijk moeten ontvangen. Want het is natuurlijk ook de situatie dat de procedure richting de raad ordentelijk moet zijn. Het komt mij misschien niet altijd goed uit dat er in de laatste fase van totstandkoming van een voorjaarsbrief partijpolitieke standpunten worden ingenomen. Maar ik acht nog steeds de kans reëel aanwezig, een heel goede kans ... sterker nog: wij zeggen u voor vrijdag een voorjaarsbrief toe.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, de burgemeester gebruikt het woord vertrouwen. Nu is de raad op het hart gedrukt dat wij terughoudend zouden moeten zijn met opmerkingen over de tram, de financiering van de tram en de details van de tram, om vertrouwen te blijven wekken bij degenen die meedoen aan de aanbesteding. Hoe kan het dan zijn dat juist iemand uit uw college, misschien met een andere pet op, wel mededelingen doet? En hoe is dit ontvangen door degenen die op dit moment meedoen aan een inschrijving voor datzelfde project?

Burgemeester REHWINKEL: Voorzitter, ik kan niet veel zeggen over het proces van besluitvorming in het college, maar dit wil ik er toch wel over kwijt. Wij laten ons in dit opzicht juridisch adviseren. Dus de wethouder wist met die pet op, ook als partijpoliticus sprekend, heel goed hoe hij zich moest uitdrukken als het gaat om het feit dat we in een aanbestedingsprocedure zitten en wat je dan wel en niet kunt zeggen. In dat opzicht heeft het soms ook weer voordelen dat men verschillende petten op heeft. De collegeleden zijn geïnformeerd hoe men zich binnen deze aanbestedingsprocedure al dan niet moet uitdrukken. Ze gedragen zich daar wat mij betreft hopelijk verder ook naar en ik hoop dat dit voor leden van uw raad ook geldt.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, dank u wel. Even voor mijn duidelijkheid. De PvdA-leider in de stad heeft dus naast een beroep op een voorlichter ook een beroep gedaan op juridische ondersteuning bij dit interview. Klopt dat? Of is dat na afloop gebeurd?

Burgemeester REHWINKEL: Nee, dat zei ik niet. U heeft opnieuw niet goed geluisterd.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, ik stel een verduidelijkende vraag. Ik begin er een beetje genoeg van te krijgen dat de burgemeester mij de hele tijd verwijt dat ik niet luister. Ik stel een verduidelijkende vraag.

Burgemeester REHWINKEL: Ja nou, als de burgemeester dat vindt, dan mag hij dat zeggen. Zo gaat dat in een debat. Wat ik namelijk heb gezegd, voorzitter, is dat collegeleden zich juridisch laten informeren wat tijdens de aanbesteding wel en niet mogelijk is en dat het soms dan ook voordelen heeft wanneer je twee petten op hebt. Omdat je als collegelid geïnformeerd bent en vervolgens als partijpoliticus sprekend je je hopelijk steeds nog goed bewust bent van het feit dat je voorzichtig moet zijn met hoe je je in die aanbestedingsprocedure uitdrukt. Dat is zoals ik het heb gezegd, voorzitter.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter.

De VOORZITTER: Nee, daarmee ronden we de bijdrage van de burgemeester af en gaan we terug naar de twee interpellanten. Ik kijk naar de heer Van Keulen van de VVD voor een tweede termijn.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, ik wil beginnen met de burgemeester te danken voor zijn over het algemeen heldere antwoorden. Ik constateer dat de boodschap goed is overgekomen, welke het dan ook moge zijn die de PvdA-leider wilde uiten. Ik constateer ook dat de PvdA-leider blijkbaar een beroep heeft gedaan op gemeentelijke middelen voor het tot stand komen van dit interview. Ik vind dat

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

8

een kwalijke zaak. Ik ben blij dat het college zegt te hechten aan goede verhoudingen met de provincie. Ik vraag me af of de PvdA-leider dat ook doet. Maar ja, die kunnen we nu niet vragen, dus dat is jammer. Ik zou een beroep willen doen op de PvdA-leider. Want ik vrees dat hij met zijn uitlatingen dusdanig veel schade heeft aangericht aan de verhouding met de provincie, dat een excuus aan het adres van de provincie op zijn plek zou zijn. Voorzitter, tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik constateer dat de burgemeester aangeeft dat hij betreurt wat dit heeft gedaan in de relatie met de provincie. Hij zegt ook dat hij niet zegt dat de provincie de regie niet heeft. De heer De Vries heeft dat duidelijk wel gezegd. De burgemeester concludeert dat de boodschap goed is overgekomen. Ja, dat zie ik anders. Als zij al goed is overgekomen, ten koste van wat? Want dit heeft toch wel wat pijn gedaan in de verhoudingen die toch al onder druk stonden. Dan het punt van de gemeentelijke voorlichters, ik weet eigenlijk niet wat daar de afspraken over zijn. Het komt mij ook wat vreemd voor dat een PvdA-voorman gebruikmaakt van gemeentelijke voorlichters. Niet als wethouder, maar wel als PvdA-voorman. Maar ik ken de precieze regels niet en misschien moeten we dat nog eens tegen het licht houden. Ten slotte überhaupt het punt dat voorlieden van partijen, mannelijk of vrouwelijk, iets naar buiten brengen vlak voor de voorjaarsnota. Ik zit daar toch iets strakker in dan u. U zegt dat u mensen geen slot op de mond kunt zetten. Ik zou zeggen dat we er geen gewoonte van moeten maken dat dit soort artikelen op zo'n moment naar buiten komen, want dan krijgen we elke keer zo'n discussie. Ten dele heb ik daar voordeel bij, dus het is misschien uit onverdachte hoek. En ook al heeft de heer De Vries dingen gezegd waar ik het misschien wel mee eens ben, ik vind het ongelukkig dat dit nu zo plaatsvindt. Ik vind het jammer dat u daar niet net iets meer afstand van neemt, want volgens mij is dat mogelijk zonder dat u mensen te veel gezichtsverlies aandoet. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan gaan we naar de overige fracties. Wie kan ik het woord geven? De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, de Stadspartij was erg blij met wat Frank de Vries in de krant heeft laten zetten afgelopen zaterdag. Wij dachten bijna, goh, wat fijn, zo'n politiek leider zouden wij eigenlijk ook wel willen hebben. Een politiek leider met oog voor de sociale stad. U mag zelf beoordelen of de Stadspartij zo'n politiek leider al heeft. Maar goed, mocht de PvdA op Frank de Vries uitgekeken zijn, dan valt er misschien in de lokale politiek nog een hoop voor hem te winnen. Het college heeft te weinig aandacht gehad voor de sociale kant van de stad. Het college heeft te veel gekeken naar grote projecten, onvoldoende geïnvesteerd in mensen en te veel geïnvesteerd in ijzer en staal. Voorzitter, de Stadspartij vindt dat een sociale stad vooropstaat en dat de aanleg van de tram op dit moment onverantwoord is. Wij zijn benieuwd of het college die mening ook is toegedaan, want dat is wat een van de leden van het college onverkort precies zo in de krant heeft laten zetten. Het is onverantwoord om op dit moment een tram te bouwen in de stad. Ja? Ja, dat heeft de wethouder zo gezegd. En de aanleg van een tram is onverantwoord. Graag de mening van het college daarover.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Eikenaar, SP.

De heer EIKENAAR (SP): Dank u, voorzitter. Ik ben het niet eens met de heer Prummel dat dit college en deze coalitie geen oog zouden hebben voor een sociale stad. Volgens mij hebben we de afgelopen jaren bijna alles in stand weten te houden en dat is op zichzelf een grote prestatie.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, voorzitter. Dit kan toch niet zo maar gezegd worden? Bijna alles in stand gehouden? Dat is niet zo.

De VOORZITTER: Meneer Prummel, u heeft het woord niet. Wij gaan even door.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Maar dit is helemaal niet waar, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar, SP.

De heer EIKENAAR (SP): Ja. Goed. Daar heb ik dan net een iets ander beeld bij. Ik werd aangesproken door de heer Van Keulen over mijn opmerkingen, vooral in het Dagblad van het Noorden denk ik, dat ik

het interview van de heer De Vries verstandig vond. En dat vind ik ook. Ik vind het verstandig van de PvdA-leider, zoals hij in dat interview wordt gepresenteerd, dat hij constateert dat de tram niet door kan gaan op het moment dat het ten koste gaat van een sociaal-maatschappelijke infrastructuur en de wijkvernieuwing. Het is een standpunt dat ik volgens mij al heel lang huldig en waar ik mij volledig bij aan kon sluiten en nog steeds volledig bij aan kan sluiten. Ik hoop dat de PvdA dat standpunt kan blijven huldigen, dat lijkt mij een zeer goede zaak. Tot zover, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer De Rooij, PvdA.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Voorzitter. Ook ik las zaterdag het Dagblad van het Noorden en ik was iets minder blij dan collega Prummel van de Stadspartij. Ik woon in een provincie en in een stad, die vanuit historisch oogpunt eigenlijk altijd met elkaar overhoop hebben gelegen. Ik kan als historicus een heel verhaal houden over de Schieringers en de Vetkopers. Dat zal ik niet doen. Maar ik stel wel even vast dat ik namens mijn fractie een aantal keer een aanvaring heb gehad met dit college over gangen naar rechters en toonhoogten waarop wij met elkaar zouden moeten praten. Ik wijs op de N361 en de discussie over het Forum. Wij vinden dat overheden met elkaar moeten praten en niet over elkaar moeten praten in de media. De toon van het artikel van Frank de Vries stond ons niet aan. Dat er een koppeling wordt gelegd met de financiën en de tram is niet nieuw. De PvdA heeft, net als alle partijen in deze raad trouwens, altijd gezegd dat als de tram er komt, je hem moet kunnen betalen. Ik kan me niet voorstellen dat er één partij van standpunt is gewisseld, behalve dus de Stadspartij. Die heeft gezegd dat hij nu niet kan, maar op een ander moment zou hij wel kunnen. Dat is nieuw. Maar voor de rest, voorzitter ...

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, dit is niet gezegd.

De VOORZITTER: U mag even kort reageren, want ik kan mij voorstellen dat u zich enigszins geprovoceerd voelt. Maar houdt u het kort.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik heb uitsluitend Frank de Vries geciteerd.

De heer DE ROOIJ (Stadspartij): Nee, dat heeft u niet, maar we luisteren de band wel terug. Voorzitter, ik vind de uitspraken over regie en zo niet verstandig. Dat geldt overigens ook, en ik heb daar nog niemand over gehoord, voor de reactie die vanuit het provinciehuis kwam. Het was chiquer geweest als de bestuurders daar niet op dezelfde manier gereageerd hadden, maar gezegd hadden olie op de golven te gooien in plaats van op het vuur. Inhoudelijk gezien, voorzitter, is er wel een probleem met de aanleg van de RegioTram. Want er is wel wat veranderd in deze tijd. We hebben erg moeten afboeken. Trouwens niet in 2009, we hebben dat vorig jaar gedaan. De financiële positie van de stad is veranderd. Dat vraagt een gezamenlijke oplossing van alle besturen in de regio, in de provincie en in deze stad. Temeer nu er geld op de plank ligt, omdat Groningen-Heerenveen niet doorgaat. We kunnen dat geld terugbrengen naar Den Haag. De minister van Financiën – of hij nu Dibi heet of Rutte of Duisenberg of hoe dan ook – zal daar blij mee zijn. Maar ik denk dat we dat geld in het noorden moeten houden en ik zie het als een opdracht van de bestuurders in deze stad om te zorgen dat dit gebeurt. Ik dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, ik heb een specifieke vraag gesteld over het verhaal over de voorman van de PvdA. Ik ben dus wel benieuwd of u het eens bent met de opmerking van uw voorman dat de tram niet kan, als het nu zou moeten worden besloten.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Ik heb de voorjaarsbrief niet gelezen. Maar ik denk dat de financiële situatie zo is dat als er niet bijgesprongen wordt, het wel heel erg lastig wordt om een aantal grote projecten te doen. Het heeft voornamelijk te maken met ons weerstandsvermogen. Dus de somberheid die u al een tijd laat horen – of de waarschuwingen, laat ik u eer doen – klinkt nu wat harder door. Het heeft meer te maken met de financiële situatie, die is ontstaan door Meerstad en Westpoort.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

10

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ja, mag ik u vragen wanneer u voor het laatst het RSP-convenant hebt gelezen? Want daarin staat dat wij het geld voor 2020 een bestemming moeten geven en niet dat het geld in 2020 teruggaat als we het niet hebben uitgegeven.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Nou, ik weet wel dat we ongeveer twaalf jaar bezig zijn met het ontwerpen en het voorbereiden van de tram. Ik weet dat we verschrikkelijk lang bezig zijn geweest met het Forum. Ik weet dat dit soort processen verschrikkelijk lang duurt, zeker als je de inspraak en de hele vormgeving goed wilt doen. Dus de bestemming zal dan wel ergens gegeven moeten zijn. Ik denk dat als we met een half A4'tje komen met mooie plannen, de minister van Financiën daar niet mee akkoord gaat. Dus laten we alsjeblieft een beetje ons best doen. Dat geldt ook voor u, mijnheer Prummel, een constructieve mening. Zeker nu u door de bocht wilt met de tram. Kom op, de schouders eronder.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik wil niet door de bocht met de tram. Helemaal nergens.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, de heer De Rooij zei net, of nou nee, dat zei hij niet. Maar ik proefde wat irritatie bij de heer De Rooij over de reactie van de provincie op de uitlatingen van zijn partijleider. Kunt u zich wel voorstellen dat de provincie zo reageert?

De heer DE ROOIJ (PvdA): Mijn voorstellingsvermogen is ongekend groot. Ik kan mij voorstellen dat de provincie geïrriteerd is. Net zo goed als ik mij kan voorstellen dat Frank de Vries op een gegeven moment iets minder goed gemutst in zijn vel zit dan anders. Maar ik vind dat je van bestuurders een toch wat meer secundaire reactie mag verwachten. Politiek gezien is dat misschien wat saaier, maar het zou in ieder geval wat degelijker overkomen.

De VOORZITTER: Nog één keer, de heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, en als u zegt bestuurders, dan neem ik aan dat u ook heel nadrukkelijk uw partijleider bedoelt? Of uw partijvoorman?

De heer DE ROOIJ (PvdA): Frank de Vries heeft dat interview gegeven. Ik heb dat interview in verschillende media van commentaar voorzien. Ik doe dat ook hier. Ik ben niet blij met de toon. Net als Prummel met de tram: uit de bocht ja.

De VOORZITTER: Wij gaan naar mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voorzitter, dank u wel. Ik wou de heer De Rooij wat vragen. Uw partijleider valt eigenlijk de partijlijn af van steun voor de RegioTram. Wat doet dat met uw fractie?

De heer DE ROOIJ (PvdA): Ik heb de vraag niet helemaal verstaan.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Uw partijlijn was altijd steun voor de RegioTram. Nu valt uw partijleider, zoals hij zich openbaart in de krant, die steun af.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Nee. Dan heeft u denk ik het interview niet goed gelezen. Het spijt me zeer. Er is toch duidelijk gezegd dat als we die tram willen – en het zou toch absoluut onbestaanbaar zijn als wij dat niet doen – dan zullen we alles op alles moeten zetten. Dan kunt u wel zeggen dat hier een koerswijziging wordt bepaald, maar daar is geen sprake van. Het is nog steeds zo, de heer Eikenaar heeft dat zojuist ook gezegd, dat als die tram financieel kan, we het moeten doen. Het was ook het standpunt van het CDA. Het was het standpunt van de VVD, die wil nu wat anders. Het is het standpunt van de Stadspartij geworden. Ik voorzie een mooie toestemming.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wie? De heer Gijsbertsen, GroenLinks.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Dank u, voorzitter. Ja, voorzitter, hoe vaak hebben wij in deze raad de afgelopen jaren al niet gesproken over de verhouding tussen stad en provincie en hoe kwetsbaar die is geworden. Het is ontzettend treurig dat we het daar weer over moeten hebben, dit keer naar

aanleiding van uitspraken van wethouder De Vries. Ik hoor de burgemeester zeggen en ik heb ook uit de krant begrepen dat de wethouder niet namens het college heeft gesproken. Maar dat is altijd wel een beetje een ingewikkelde constructie. Landelijk hebben we ook wel eens dat soort discussies gehad. Ik kan me discussies herinneren over de minister Nawijn en de mens Nawijn. Iets korter geleden met minister Spiets, waarbij het allemaal erg ingewikkeld wordt om die verschillende petten dan te gaan scheiden. Camiel Eurlings, de voorbeelden zijn legio. Voorzitter, partijpolitieke uitspraken van een wethouder over lopende discussies binnen het college zorgen voor verwarring – dat is wel duidelijk – en dragen ook niet bij aan een sterk stadsbestuur. Dus ik betreur dat. In die zin sluit ik me ook wel even aan bij de laatste zinnen van de heer Seton. Ik denk ook niet dat het een gebruikelijke gang van zaken zou moeten zijn, ook niet gezien de relatie met de raad en hoe de informatievoorziening richting de raad moet lopen. Dus inderdaad, ik zie niet graag een toekomst tegemoet waarin elke partijafdeling binnen het college vooraf al eventjes schoten voor de boeg gaat geven vanuit hun persoonlijke partijpolitieke perspectief. Graag nog even een reactie daarop van de burgemeester, want ik zie daar inderdaad ook een andere toon in. Voorzitter, de provincie heeft inmiddels gereageerd. De ontspanning is nog niet ingetreden. Dat moet wel gaan komen. Het college moet daar dus heel hard mee aan de slag. Want de ironie wil dan ook wel weer dat bestuurders aan beide zijden van de Grote Markt eigenlijk hetzelfde willen, namelijk die Zuiderzeelijngelden besteden in de regio en behouden voor de bereikbaarheid en de economie van de regio. Ook GS hebben de afgelopen dagen het belang van de RegioTram in dat verband weer aangegeven. Ik ben het overigens ook eens met wethouder De Vries in het artikel van afgelopen zaterdag dat het afblazen van twee openbaarvervoerprojecten, spoorlijn Groningen-Heerenveen en de RegioTram, niet denkbaar is. Dus de gezamenlijke agenda van stad en provincie zal gezamenlijk opgepakt moeten worden. Daarin draagt ook het stadsbestuur een zware verantwoordelijkheid, want we zullen er samen zorg voor moeten dragen – en dat geldt denk ik ook voor iedereen in de raad – dat we die tientallen miljoenen euro ook van deze stad en ook van andere overheden niet nota bene in crisistijd naar Den Haag gaan sturen, maar dat we die gaan investeren in deze regio voor ons aller belang.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, een vraag aan de heer Gijsbertsen. Denkt u dat het zou helpen om de verhoudingen met de provincie wat te verbeteren als de heer De Vries, want zo noemen we hem dan maar even, zijn excuses aanbiedt?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ik kan niet in de hoofden van de provincie kijken wat allemaal wel en niet helpt. Ik constateer dat in elk geval het artikel van de heer De Vries niet geholpen heeft in de verhouding met de provincie en dat vind ik niet handig.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. De uitspraken zijn gedaan door de heer De Vries als politiek leider. Wij vinden dat eigenlijk een beetje een weinig overtuigende afleidingsmanoeuvre. Wij zien als ChristenUnie deze uitspraken als uitspraken van een wethouder, die op zijn beurt weer deel uitmaakt van een collegiaal bestel. Zijn uitspraken mogen dus toegerekend worden aan dit stadse college. De burgemeester reageert dan namens het college en zegt dat men dit betreurt. Aan de andere kant zegt hij partijpolitici geen slot op de mond te kunnen doen. Op zich vind ik dat een beetje magertjes, want het heeft nogal effecten wat partijleider De Vries – zoals hij zich manifesteert – aan uitspraken doet. De verhoudingen tussen stad en provincie lopen al niet zo lekker. December 2010 Forum, een wantrouwende houding richting provincie, dreiging met rechtsgang en ook kort geleden hadden we weer allerlei toestanden. Wij hebben al gezegd: laten we nou eens een keer gewoon elkaar onthouden van gesteggel. Laten we ons bezinnen op het gemeenschappelijke belang dat wij hebben, want we zijn stad en Ommeland. Dit doet wat ons betreft de zaak absoluut geen goed. Ik had ook een vraag voor de PvdA, die heb ik net per interruptie gesteld. Het is toch wel heel pregnant dat de partijlijn lijkt te worden afgevalen. Nu zegt de heer De Rooij dat het geen koerswijziging is, maar toch is het dossier RegioTram een zeer belangrijk dossier. Door vier maanden voor het uur U dit signaal af te geven, maakt dat het inhoudelijk enthousiasme voor de RegioTram bij de ChristenUnie wel een beetje vermindert. Want de uitspraken hebben effect op het college en op de politieke besluitvorming in deze raad. Al met al zou ik graag nog in tweede termijn horen van het college dat u het als iets meer ziet dan betreuren.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Luhoff, D66.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

12

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Partijpolitieke uitspraken van een wethouder dragen niet bij aan een sterk stadsbestuur. Ik kan me daarom ook aansluiten bij de woorden die de heer Gijsbertsen daarover heeft uitgesproken. In het artikel van afgelopen zaterdag staan eigenlijk twee kanten van het verhaal. In eerste instantie ging het om de tram en het tweede was natuurlijk de verhouding met de provincie. De heer Van Keulen heeft mij even uitgedaagd in zijn eerste termijn om daar ook op te reageren, zo heb ik het maar opgevat. Afgelopen zaterdag heb ik ook desgevraagd gereageerd op het artikel in het Dagblad van het Noorden. Ik heb aangegeven dat een gezonde financiële huishouding noodzakelijk is om een investeringsbeslissing, zoals die van de tram, met enig comfort te kunnen nemen. Volgende maand hebben we het over die financiële huishouding, hoe groot de opgave is die deze stad heeft en welke mogelijkheden er zijn om die financiële opgave ook van een antwoord te voorzien. Voorzitter, de vraag die bij mijn fractie steeds indringender wordt, is hoe we nu eigenlijk komen tot een gedragen gezamenlijke agenda voor stad en regio. We werken al een tijd samen, maar ik maak me zorgen over deze samenwerking. Een goede relatie met de provincie is daarvoor noodzakelijk. Het college heeft het zelf ook aangegeven, het interview draagt daar niet aan bij. Het college vraagt wel om een sterke regio van de provincie, maar ik vraag om een gezamenlijke strategie van stad en provincie om de opgave op het gebied van onder andere vervoer, economie en wonen voor stad en regio voortvarend op te pakken. Daarvoor hebben wij elkaar hard nodig. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Ja, voorzitter, ik ben het helemaal eens met het pleidooi van de heer Luhoff voor een gezamenlijke strategie. Maar ik noemde net in mijn woordvoering al de kwestie van het museum, waarin er ook geen sprake was van een gezamenlijke strategie. Hoe kijkt u daar dan naar?

De heer LUHOFF (D66): Dat is ook precies de reden dat ik heb gezegd dat ik mij daar zorgen over maak. Er is een aantal dossiers geweest in de afgelopen periode, waarin het niet is gelukt om gezamenlijk sterk op te treden. Ik betreur dat en maak mij daar ook heel erg zorgen over, juist omdat het zo noodzakelijk is dat we de problemen en de kansen hier in stad en regio gezamenlijk oppakken.

De VOORZITTER: Nog andere fracties op dit moment? De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Natuurlijk willen we allemaal dat de Zuiderzeegelden geïnvesteerd worden in het noorden. Volgens mij is daar geen twijfel over. Als er geld bij moet in crisistijd, dan worden veel burgers maar ook veel partijen kritischer. De PvdA kan wellicht kiezers winnen door dit standpunt uit te dragen. De Partij voor de Dieren heeft vorige maand al gezegd dat het wat ons betreft geen doen is een stadstram aan te leggen als geen 100% zekerheid wordt geboden voor een RegioTram. Wij zijn blij dat ondanks dat onze motie maar weinig steun kreeg vorige maand, de partijleider van de PvdA toch deze kant wel op lijkt te gaan. Persoonlijk heb ik er ook niet heel veel problemen mee dat de partijleider van de PvdA, zoals net gezegd is, dit uitdraagt in media. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Tot slot de heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Alles is al gezegd. Het is wel stuitend. Ik kan ook niet goed zien hoe een wethouder losstaat van een partijleider in deze casus. Ik vind het eigenlijk stuitend dat de wethouder ons op deze manier zo in verlegenheid heeft gebracht door de verhoudingen met de provincie zulke schade toe te brengen. Ik ben het eens met de burgemeester dat het geld binnenboord gehouden moet worden. In het kleine debatje met de heer Prummel begreep ik wel wat de heer Prummel zei, maar ik denk dat we niet in een maand nog een nieuw plan kunnen smeden voor de uitgave van de RSP-gelden. Dus ik denk echt dat alle partijen dat ook voor zich moeten zijn. Daar houd ik het bij.

De VOORZITTER: Vertel. De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, mijn eerdere bijdrage was eigenlijk bedoeld als een interruptie van de heer De Rooij en niet als een bijdrage. Dus ik zou graag mijn bijdrage brengen, al was het maar omdat ik nog een motie wou indienen. Ik had het niet door, dat spijt me.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

13

De VOORZITTER: Het is uw eigen spreektijd, dus ik zou zeggen, ga uw gang. De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Dan moet ik eerst even weten of de heer Van Rooij uitgesproken is. Is hij uitgesproken?

De VOORZITTER: De heer Van Rooij was uitgesproken, ja.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Voorzitter, toch wel. Dan een motie.

De VOORZITTER: Als het alleen blijft bij het indienen van een motie en een korte toelichting ... Ik vind wel dat u iets eerder had mogen reageren.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Ik zal er een volgende keer aan denken voorzitter, mijn excuses.

De VOORZITTER: Ja goed.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Voorzitter, het interview in de krant van zaterdag heeft de Stads partij met heel veel plezier gelezen. Heel veel Stadgers zullen het met plezier gelezen hebben. Het is een korte toelichting. Om de heer De Vries te ondersteunen, hebben wij een motie.

De VOORZITTER: Ik ben blij dat u het in ieder geval kort heeft gehouden. Ik krijg een motie ingediend door de Stads partij.

Motie (1): Frank de Vries heeft gelijk (Stads partij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het interpellatieverzoek van CDA en VVD,

Is van mening dat:

- Frank de Vries gelijk heeft. Een sociale stad staat voorop en de aanleg van de tram is momenteel onverantwoord.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Het lijkt me niet helemaal uit de lucht komen vallen qua Stads partij. De motie is ondertekend en maakt deel uit van de beraadslaging. Wij gaan voor de laatste bijdrage opnieuw naar burgemeester Rehwinkel namens het college. Daar hoort ook het oordeel over de motie bij, dank u wel.

Burgemeester REHWINKEL: Voorzitter, dank voor de opmerkingen die zijn gemaakt. Ik geloof dat ik wel duidelijk heb weten te maken dat ik eraan hecht om goed naar elkaar te luisteren. Misschien heb ik iets te vaak dezelfde formulering gebruikt om dat duidelijk te maken, maar het is echt zo. Ik heb er ook voor mijzelf iets aan en ik denk dat we er ook voor onszelf iets aan hebben. Want ik houd toch twee dingen heel erg duidelijk over aan dit debat. Het is in de eerste plaats het feit dat het lastig uit elkaar te trekken is, het zijn van wethouder en het ook altijd zijn – of bijna altijd zijn, moet ik zeggen, heel soms is het niet zo – van partijpoliticus. Wat ik overhoud aan dit debat is dat wethouders zich daar heel goed en heel scherp van bewust moeten zijn. Bij twijfel niet inhalen. Wat ik ook overhoud aan dit debat is het volgende. Wij zijn scherp op die vermenging van hoedanigheden. Als het gaat om de inzet van voorlichters in de campagnetijd, dan hebben we daar duidelijke afspraken over met elkaar. Dan is het ook nog iets meer aan de orde. Maar het lijkt me helemaal niet zo gek dat wij misschien als college daar nog eens over doorspreken. Hoe kun je nu toch zo voorzichtig mogelijk zijn met inzet van gemeentelijke middelen, zoals u het ook wel hebt genoemd, als iemand vooral in de hoedanigheid van partijpoliticus spreekt? Het lijkt me alleen al vanuit een oogpunt van integriteit gewenst om de discussie daarover ook binnen het college voort te zetten. De bereidheid is er van mijn kant om daar het initiatief voor te nemen. Dat is het eerste dat ik aan dit debat overhoud.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen, VVD.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

14

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter. Ik ben blij dat de burgemeester in ieder geval de ernst van de situatie inziet. Het gaat natuurlijk om het creëren van een gelijkwaardig speelveld. Voor alle partijleiders moet het mogelijk zijn om ongeveer over dezelfde middelen te beschikken. Ik neem aan dat de burgemeester dat onderschrijft en dat er dus ook maatregelen zullen komen om te voorkomen dat het nog een keer gebeurt op deze manier.

Burgemeester REHWINKEL: Ik heb gezegd dat ik bereid ben om het initiatief te nemen om nog eens verder te bespreken of we het wel goed doen. We hebben afspraken, met name met betrekking tot de verkiezingstijd. Ook buiten verkiezingstijd is het heel duidelijk gebleken dat iemand toch vooral als partijpoliticus spreekt. Wij informeren u als het tot nadere afspraken leidt, maar ik neem zeker het initiatief om het gesprek daarover te voeren.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de burgemeester doorgaat. U heeft antwoord gekregen op uw vraag en er wordt op teruggekomen.

Burgemeester REHWINKEL: Er was namelijk nog iets bij dat eerste wat ik overhoud. Laat ik ook zo loyaal zijn even de formulering van de heer Seton te gebruiken. We moesten er inderdaad maar geen gewoonte van maken dat al te veel als partijpoliticus wordt gesproken, gescheiden van de rol van wethouder.

Ten tweede houden we ook over aan dit debat dat dit dus zo niet moet. Uw raad heeft dat ook duidelijk gemaakt en wij waren er als college al van overtuigd. Dit heeft aanleiding gegeven tot een verstoring in de verhouding met de provincie. Er wordt gevraagd naar excuses. Ik dacht en hoop dat ik daar voldoende duidelijk over ben geweest. Wij betreuren die verstoring in de verhoudingen. Wij doen dat als college, inclusief de heer De Vries. En we werken aan een zo snel mogelijke verbetering en een zo snel mogelijk weer gezamenlijk optreden. Voorzitter, dan stelde de heer Prummel mij een vraag waar ik niet helemaal raad mee weet. Zo'n politiek leider wilde u ook wel hebben. U hebt begrepen dat ik hier vooral in de rol als collegevoorzitter spreek. Moet ik nu van u terug met de vraag of wij u als collegelid willen hebben? Of hoef ik het zo niet op te vatten?

De heer PRUMMEL (Stads partij): Voorzitter, als u bij de vorige verkiezingen ook al burgemeester was, dan had u geweten dat de heer Offerman onze wethouderskandidaat was.

Burgemeester REHWINKEL: Oké. Probeert u het nog een keer, zou ik bijna zeggen. Maar goed.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Dat gaan we ook zeker doen, voorzitter, over twee jaar.

Burgemeester REHWINKEL: Goed. Voorzitter. Dus die tweede laat zich denk ik ook heel goed samenvatten hoe weer iemand anders in uw raad het heeft verwoordt en dat was de heer De Rooij: overheden moeten vooral met elkaar praten en niet zo zeer over elkaar praten. Wij nemen ons dat voor het vervolg voor. Voorzitter, ik denk dat ik dan alle vragen heb gehad. Er is met dit interview denk ik een duidelijke steen in de vijver gegooid. Het heeft wat al te veel rimpeling veroorzaakt. We moeten zo gauw mogelijk weer werken aan herstel van de verstoorde verhoudingen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik stel voor dat we dit agendapunt hiermee afronden. O, de motie. We zijn dat allemaal even vergeten, burgemeester Rehwinkel ook.

Burgemeester REHWINKEL: Ja, ik denk dat we daarin maar bescheiden moeten zijn, voorzitter. We zijn blij met elke ondersteuning van ons beleid, ons college of van individuele wethouders. Maar ik denk dat we het oordeel over deze motie toch maar aan de raad moesten overlaten. Dus oordeel aan de raad.

De VOORZITTER: Dan gaan wij dat doen. We gaan stemmen over de motie. Zijn er nog stemverklaringen vooraf? Dat is het geval, ik zie een aantal vingers. De heer Seton, CDA.

Stemverklaringen:

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. In mijn woordvoering heb ik aangegeven dat Frank de Vries wat mij betreft inderdaad gelijk heeft op het financiële vlak, maar dat ik moeite heb met de manier waarop hij richting provincie is opgetreden. Ten tweede heb ik als kritiek gegeven dat je dit soort dingen bij de voorjaarsnota integraal af moet wegen. Dus misschien ben ik het wel eens met wat hier staat. Maar

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

15

als ik dat al zou zeggen, dan zegt het CDA dat bij de voorjaarsnota en niet zo bij dit interpellatiedebat. Dus wij zullen de motie niet steunen.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Even via de microfoon van mijn buurman. Wij zullen deze motie niet steunen. Als wij een motie moeten gaan schrijven op het moment dat Frank de Vries gelijk heeft, dan blijven we aan het schrijven. Bovendien is niet ieder onderdeel van het interview even gelukkig geweest. Dus laat maar.

De heer VAN KEULEN (VVD): Korthedshalve wil ik mij graag aansluiten bij de heer Seton.

De heer LUHOFF (D66): Dat doe ik ook.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Wij zullen deze motie ook niet steunen, omdat daarin gesteld wordt dat de tram momenteel onverantwoord is. We weten dat inderdaad niet, zoals de heer Seton al zei. Daarnaast wordt er ook geen onderscheid gemaakt tussen RegioTram en stadstram.

De heer EIKENAAR (SP): Ik ben het eens met de essentie van de motie, een sociale stad staat voorop en voor de aanleg van de tram. Alleen de laatste twee woorden kan ik op dit moment niet verifiëren, dus daarom stemmen wij tegen deze motie. Als ze anders was geformuleerd, hadden we voorgestemd.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Deze motie is te ad hoc om er nu voor te zijn.

De VOORZITTER: Verder nog iemand? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen over de motie. Wie stemt voor de motie? Wie ondersteunt de motie? Dat is de fractie van de Stadspartij, waarmee de motie is verworpen. We kunnen dit agendapunt afsluiten en ik schors de vergadering voor een kort moment.

Schorsing 16.04-16.09

Burgemeester Rehwinkel herneemt het voorzitterschap, mevrouw Postma neemt weer deel aan de beraadslagingen als raadslid.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Dan gaan we allereerst naar agendapunt 1b, de vaststelling van het verslag van 28 maart.

1.b.: Vaststelling verslag van 28 maart 2012

De VOORZITTER: Er zijn geen wijzigingen binnengekomen. Ik neem aan dat u het verslag zo wilt vaststellen? Dat is het geval. Dat is gebeurd. Dan gaan we naar agendapunt 2, de gemeenterekening 2011.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

16

2. Gemeenterekening 2011

Eerste termijn raad

De VOORZITTER: In volgorde van grootte van partijen wordt hierover het woord gevoerd. Dat betekent dat bij de Partij van de Arbeid de heer Baldew als eerste het woord gaat voeren. Althans dat in deze raad de PvdA als eerste het woord voert en dat doet de heer Baldew.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Mijnheer de voorzitter, in dit verantwoordingsdebat over 2011 wil ik stilstaan bij drie punten. Een, de bestuurlijke aandacht voor de financiën in 2011. Twee, de economische recessie en de stad in 2011. En ik wil afsluiten met het bestuur in tijden van recessie. Voorzitter, mijn eerste punt is de bestuurlijke aandacht voor de financiën in 2011. Het college ging er in 2011 van uit dat we 23 miljoen euro zouden overhouden en kwam er pas in 2012 achter dat dit een illusie was. Rekenfouten, financiële blunders en gebrek aan financiële controle tezamen met een verslechterende voorspelbaarheid van het rekeningresultaat getuigen ervan dat het college het financiële roer in 2011 niet stevig in handen had. Dit gevoel wordt versterkt doordat afboeking van gronden in Groningen als een verrassing kwam, terwijl de grondposities toch hoog op de collegeagenda stonden. Had het college minder op de hei gezeten en meer met de handen in de klei.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik wil de heer Baldew vragen hoe hij er toch bij komt dat het afboeken van die gronden onverwacht was. Ik bedoel, de crisis is niet ineens gestopt.

De heer BALDEW (PvdA): Het kwam in Groningen als onverwacht, terwijl wij dat hadden kunnen zien aankomen. Dat zeg ik, mevrouw Van Gijlswijk. Voorzitter, het is pijnlijk dat we de 23 miljoen euro, die we dachten over te houden in 2011, hebben ingeboekt in 2012. Nu zitten we met een gat van 46 miljoen euro. We hebben niet alleen de financiële vinger niet stevig aan de pols gehouden, maar ook nog de huid verkocht terwijl de beer nog verwekt moest worden. En ja, het college geeft aan dat de voorspelbaarheid van het rekeningresultaat ten opzichte van de derde voortgangsrapportage binnen de norm valt, maar daar gaat het niet om. Het gaat om de voorspelbaarheid ten opzichte van de begroting 2012, dat is politiek relevant. In de begroting nemen we beslissingen met financiële gevolgen en daar was de norm ruim overschreden. Daarom zitten we nu met het gat van 46 miljoen euro. Dit gaan we niet meer meemaken, voorzitter. Daarom hebben we dit jaar een motie ingediend, waarin we het college vragen ons periodiek te informeren over de gevolgen van de crisis voor de financiën en het beleid. Onze vraag aan het college is hoe het staat met de uitvoering van deze motie.

Voorzitter, ik heb in de commissie gezegd dat DaFinci te vergelijken is met een vliegtuig dat bestuurd wordt door trambestuurders in afwachting van een crash. Ik moet nu helaas mijn optimisme neerwaarts bijstellen. DaFinci wordt helemaal niet bestuurd. Ik heb de indruk dat in de afgelopen periode niemand in het college verantwoordelijk is geweest voor DaFinci. Collegeleden wijzen naar elkaar en DaFinci is uitgelopen op een bestuurlijk pingpongspel van twee wethouders met een teleurstellend resultaat. Mijn vraag is nu dan ook of de echte wethouder DaFinci op wil staan. Voorzitter, ik zie niemand opstaan. Ik stel vast dat het pingpongspel nog steeds gaande is. Ik vind dat uiterst jammer.

Mijn tweede punt is de economische recessie en de stad in 2011. Als stad hebben we ondanks de recessie enige successen geboekt. Zo is de stad in grootte en aantal banen toegenomen. Duizend cliënten zijn van de bijstand naar regulier werk uitgestroomd. De woningbouwdoelstellingen zijn gehaald. Op het culturele vlak doen we het ook niet verkeerd. We blijven in aantrekkelijkheid stijgen. Maar door de aanhoudende recessie moeten we flink bezuinigen en ook pijnlijke keuzes maken, ook ten aanzien van de grote projecten. Om deze keuzes verantwoord te maken, heeft het college op aandringen van de PvdA in de najaarsnota aangegeven met een onderzoek te komen naar de financiële en operationele uitvoerbaarheid van de projecten in het licht van de financiële onzekerheden en de spankracht van de organisatie. Mijn vraag is waar dit onderzoek blijft.

Voorzitter, mijn derde punt is bestuur in tijden van recessie. In tijden van recessie, waarin Stadgers zich zorgen maken over de toekomst, de financiële positie van de stad onder druk staat en we een volle investeringsagenda hebben, moet het stadsbestuur bovenop de financiën en de recessiegevoelige beleidsterreinen zitten. Dit geeft vertrouwen dat het bestuur de stad door de crisis heen loodst. Wanneer daarvoor pijnlijke bezuinigingen en hervormingen nodig zijn, dan zijn dat offers die Stadgers graag bereid zijn op te brengen voor de toekomst van de stad. Bestuurlijk leiderschap en bestuurlijke aandacht voor de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

17

uitvoering zijn van cruciaal belang in tijden van recessie. Dit hebben we bij een aantal dossiers gemist, zoals DaFinci, O2G2, het Parkeerbedrijf en het Groninger Museum. Dit heeft ons miljoenen euro's gekost. De prijs hiervoor is pijnlijke bezuinigingen in economisch moeilijke tijden.

De heer SETON (CDA): Voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Een paar zinnen terug, ik zat op een punt te wachten. Heel snel ging de heer Baldew over van de investeringsagenda naar dat burgers bereid zouden zijn offers te brengen. Dat weet ik allemaal niet, maar ik heb wel een vraag over die investeringsagenda. U heeft het over pijnlijke bezuinigingen en offers. Ik hoop niet dat u denkt aan belastingverhoging, maar bent u dan ook bereid om te denken aan het temperen van de investeringsagenda? Om de ambities bij te schaven?

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik wacht nog steeds het onderzoek naar de financiële uitvoerbaarheid van de projecten af. Als dat er is, dan kan ik een goede afweging maken. Zonder dat is het gewoon zwemmen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik ben nogal verbaasd over de woorden van de PvdA-fractie dat een paar miljoen euro DaFinci en een paar miljoen euro voor het Groninger Museum zorgen voor enorme bezuinigingen. Ik dacht toch dat het lag aan de 122 miljoen euro afboekingen van de afgelopen twee jaar. Dus daar vallen die miljoentjes voor DaFinci en het Groninger Museum toch bij in het niet?

De heer BALDEW (PvdA): Als je alles bij elkaar optelt, dan valt het helaas niet in het niet. Dat geld hadden wij graag willen investeren in werk en sociale voorzieningen. Dat zou u moeten aanspreken, mevrouw Van Gijlswijk. Ik heb net de voorbeelden genoemd die ons flink geld hebben gekost. Natuurlijk is het ook zo dat afboeken van de gronden ons geld heeft gekost. Dat is ook zo. Maar ik heb mij bewust beperkt tot de voorbeelden die ik net genoemd heb.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ja, ik constateer dat de PvdA-fractie met alle voorbeelden, die de heer Baldew nu noemt, gewoon heeft ingestemd.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, daar neem ik kennis van. Voorzitter, ik wil verder gaan met mijn betoog.

De VOORZITTER: De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, het zou kunnen zijn dat de heer Baldew er nog op komt, dan is mijn vraag voorbarig, maar dat hoor ik dan wel. Ik ben ook benieuwd wat besturen in recessietijd betekent voor de PvdA-fractie als het gaat om de norm voor het weerstandsvermogen.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik ga die discussie niet nog een keer aan. U heeft van mij begrepen wat ik daarvan vind en daar houd ik het bij. Voorzitter, ik ga nu verder met mijn betoog. Ook het nemen van het productieverlies bij de dienst SOZAWE van 10% in 2011 terwijl de recessie nog voortduurde en het niet aan zien komen van tekorten op de grondexploitatie getuigen niet echt van bestuurlijke regie op beleidsterreinen die door de recessie worden geraakt. Financiële rekenfouten, financiële controle en de tussentijdse afsluiting van de boekhouding waren onder de maat. Het geeft mijns inziens aan dat het college onmogelijk een goede voorspelling van het rekeningresultaat in 2011 bij de opstelling van de begroting 2012 had kunnen geven. De extra inspanning van de accountant na de opstelling van de begroting 2012 om zekerheid te krijgen over financiën in 2011 ondersteunt dit. Wanneer onder deze omstandigheden toch 23 miljoen euro wordt doorgeschoven van 2011 naar 2012, dan lijkt dat op een gok. Dit wordt ook bevestigd doordat kort na de vaststelling van de begroting tekorten ons om de oren vlogen en alles wat bij de begroting zeker was ineens onzeker werd. Dit maakt de raad stuurloos.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, een vraag aan de heer Baldew. U zegt dat bij de begroting geld is meegenomen vanuit het resultaat lopende het jaar en daar heeft u moeite mee. Wat zegt dat nu achteraf over uw steun aan de begroting, die u toen wel hebt gegeven?

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik heb toen steun gegeven op grond van de informatie die toen ter tafel lag. De begroting is met dit bedrag ook nog getrouw, dus dat kon. Er lag ook een goedkeuring van de provincie op. Maar als ik dit had geweten, dan had ik wat steviger ingezet op bezuinigingen, dat klopt.

De VOORZITTER: U kunt nu uw betoog gaan afronden en er zijn geen interrupties meer mogelijk.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik wil verder gaan met mijn betoog. En nu DaFinci, wie verantwoordelijk is voor DaFinci. Dit terwijl het college vorig jaar uitgebreid excuses had gemaakt voor de DaFinci-blunder en beterschap had beloofd. Als voor dit kleine interne project al de bestuurlijke verantwoordelijkheid zoek is, wat kunnen we dan verwachten met betrekking tot complexe projecten die op stapel liggen? Voorzitter, deze greep aan voorbeelden tast het imago van het stadsbestuur aan. Laten we ophouden naar de provincie te wijzen. Laten we vooral kijken naar onszelf en kijken hoe we samen met de provincie door de crisis heen kunnen komen. Last but not least, voorzitter, we roepen het college daarom op om meer regie te nemen over de gemeentefinanciën en de recessiegevoelige beleidsterreinen, met fundamentele oplossingen te komen voor het financiële tekort en meer daadkracht te tonen. Kortom, minder op de hei, maar meer met de poten in de klei.

De VOORZITTER: U had zes moties, dacht ik? Of vijf moties in gedachten. Die wilt u wel ingediend hebben? U hebt geen gelegenheid meer om ze nog toe te lichten.

Motie (2): Afstemmen wachttijdvoorspellers (PvdA, ChristenUnie, SP, D66)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de gemeenterekening 2011,

Constaateert dat:

- bij een aantal kruispunten met verkeerslichten waar wachttijdvoorspellers voor fietsers geïnstalleerd zijn, de wachttijdvoorspellers tussen het eerste rood en het eerste groen ‘blijven hangen’, dat wil zeggen niet gelijkmatig teruglopen en/of lang blijven hangen op een laatste lichtpuntje;
- uit een quick scan signalen zijn gekomen dat dit in ieder geval geldt voor de wachttijdvoorspellers op de volgende kruisingen:
  - ▲ Zonnelaan-Pleiadenlaan,
  - ▲ Zonnelaan-Eikenlaan,
  - ▲ Paterswoldseweg-Parkweg,
  - ▲ Parkweg-Brailleweg (bij de brug/het viaduct),
  - ▲ Paterswoldseweg-Leonard Springerlaan,
  - ▲ Berlagebrug-Damsterdiep;
- wachttijdvoorspellers voor fietsers onder meer geïntroduceerd zijn om de verkeersveiligheid te bevorderen en een fietsvriendelijke stad te zijn.

Overweegt dat:

- het verkeersveiligheidsargument dat geldt voor wachttijdvoorspellers onverminderd van kracht is;
- het probleem van niet goed werkende wachttijdvoorspellers al enige tijd speelt en structureel van aard lijkt te zijn.

Daagt het college uit:

- een structurele en duurzame oplossing te vinden, waarbij uiterlijk 1 januari 2013 alle wachttijdvoorspellers zodanig afgesteld zijn dat ze tussen ‘het eerste rood’ en ‘het eerste groen’ dat fietsers krijgen gelijkmatig teruglopen.

Verzoekt het college:

- de raad uiterlijk 1 februari 2013 over de stand van zaken te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (3): Verlaging woonlasten 2013: teruggave teveel geïnde afvalstoffenheffing (PvdA, D66, Student en Stad)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het voorstel inzake de gemeenterekening 2011,

Constateert dat:

- in een periode dat de stad Groningen al de duurste stad van Nederland is, wederom meer aan afvalstoffenheffing is geïnd dan toegestaan;
- in 2011 StadJers 1,9 miljoen euro te veel hebben betaald aan afvalstoffenheffing;
- de reserve afvalstoffenheffing zich ruim boven het maximaal toegestane niveau bevindt;
- van het overschot op de reserve boven het toegestane maximum de kwijtschelding is verruimd voor zowel de niet-werkende als de werkende ‘armen’ en voor ondernemers die op bijstandsniveau leven;
- na deze verruiming van de kwijtschelding er nog een fors overschot is op de reserve;
- gegeven dit forse overschot het volledige bedrag van het teveel geïnde afvalstoffenheffing teruggegeven kan worden aan de StadJers middels verlaging van de afvalstoffenheffing in 2013.

Overweegt dat:

- in de afgelopen vijf jaren de gemeente Groningen steeds meer afvalstoffenheffing heeft geïnd dan toegestaan en dit voor een groot deel te maken heeft dat bij de begroting van onjuiste aantallen aansluitingen wordt uitgegaan;
- de afvalstoffenheffing een retributie is. Dit betekent dat de heffing, gemiddeld over een aantal jaren, ten hoogste kostendekkend moet zijn;
- in de afgelopen periode er forse resultaten zijn geboekt op de afvalstoffenheffing, waardoor de maximaal toegestane reserve is overschreden;
- hoewel met deze overschrijding de kwijtschelding is verruimd, het de vraag is of de huidige wijze van heffing gerechtvaardigd is.

Verzoekt het college:

- de te veel geïnde afvalstoffenheffing in 2011 volledig terug te geven aan de StadJers middels een verlaging van de afvalstoffenheffing in 2013;
- te onderzoeken hoe het kan dat de gemeente elk jaar opnieuw meer afvalstoffenheffing int dan toegestaan;
- de uitkomsten van dit onderzoek te betrekken bij de vaststelling van de tarieven voor afvalstoffenheffing voor 2013.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (4): Onderzoek voortgang implementatie DaFinci (PvdA, CDA, VVD, ChristenUnie, D66)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de jaarrekening 2011,

Constateert dat:

- de jaarrekening 2011 niet kon worden opgesteld in DaFinci en er geen zicht is of de jaarrekening 2012 wel in DaFinci kan worden opgesteld;
- de autorisatie in DaFinci onder de maat is;
- de functiescheiding in DaFinci niet geregeld is en dat procedures voor logische toegangsbeveiliging ontoereikend zijn;
- de automatische koppeling tussen DaFinci en de andere systemen niet van de grond komt en dat er nog steeds veel handmatig werk aan te pas moet komen;
- nog steeds veel met Excel wordt gewerkt om de gemeentelijke jaarrekening op te stellen;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

20

- onduidelijk is welke portefeuillehouder verantwoordelijk is voor DaFinci;
- thans geen inzicht is of de implementatie van DaFinci volgens planning loopt en of DaFinci het gewenste resultaat kan opleveren.

Overweegt dat:

- de accountant kritische bevindingen heeft gedaan m.b.t. de implementatie van DaFinci, zowel bij de management letter 2011 als bij de controle van de jaarrekening 2011;
- vorig jaar uitvoerig over DaFinci in de raad is gesproken en dat het college naast het maken van excuses ook beterschap heeft beloofd over het vlot trekken van DaFinci;
- DaFinci is aangeschaft om koppelingen met andere systemen te maken om handmatig werk te voorkomen en efficiency te bewerkstelligen in de verwerking van gegevens tot informatie;
- in de afgelopen periode de kosten van de invoering van DaFinci fors zijn opgelopen en dat DaFinci thans nog niet het gewenste resultaat oplevert en er zicht nog zekerheid bestaat

Spreekt uit dat:

- het van belang is goed inzicht te krijgen in de voortgang van de implementatie van DaFinci, de bestuurlijke aandacht die dit project krijgt en of DaFinci het gewenste resultaat kan opleveren.

Verzoekt het audit committee:

- een extern onderzoek te doen naar de voortgang van de implementatie van DaFinci, het in beeld brengen van de knelpunten, de mate waarin het college na het debat in de raad van vorig jaar uitvoering heeft gegeven aan zijn rol met betrekking tot DaFinci en of DaFinci het gewenste resultaat kan opleveren.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (5): Gebruik van rentederivaten (PvdA, VVD)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het voorstel inzake de jaarrekening 2011,

Constaateert dat:

- de gemeente Groningen rentederivaten, afgeleide financiële instrumenten, gebruikt in het kader van treasury;
- steeds meer door publiek geld gefinancierde organisaties door (verkeerde) toepassing van deze financiële innovaties in forse financiële problemen zijn gekomen;
- het gebruik van deze rentederivaten is vastgelegd in het gemeentelijke treasurystatuut;
- het gebruik van rentederivaten specialistische financieel-economische kennis vereist op het gebied van afgeleide financiële producten, financiering en risicomanagement;
- in de afgelopen periode veel rekenfouten bij de gemeente Groningen zijn geconstateerd en dat in de gemeenteraad de motie Voorkom rekenfouten is aangenomen;
- accountants (vaak) onvoldoende geëquipeerd zijn om de risico's van deze off-balanceproducten te doorgronden.

Overweegt dat:

- prudent moet worden omgegaan met gemeenschapsgeld en hier geen risico mee gelopen moet worden;
- daarom, en ook gezien het feit dat met gemeenschapsgeld gefinancierde organisaties het schip zijn ingegaan met dit product, het van groot belang is goed doordringen te zijn van de risico's van dit product voordat de derivatencontracten worden aangegaan;
- gezien het aantal rekenfouten en het verslechterde voorspellingsvermogen extra zekerheden moeten worden ingebouwd alvorens deze instrumenten toe te passen.

Verzoekt het college:

- met ingang van nu voor het gebruik van rentederivaten de risico's hiervan helder in beeld te brengen en dit aan het audit committee voor te leggen;
- het treasurystatuut op grond van het voorgenoemde punt aan te passen.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (6): Onderzoek operationele en financiële haalbaarheid van projecten (PvdA)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het voorstel inzake de gemeenterekening 2011,

Constaterende dat:

- vele projecten van de gemeente lijken te lijden onder een gebrek aan bestuurlijke aandacht en ambtelijke capaciteit;
- veel projecten in vertraging komen door gebrek aan bestuurlijke aandacht en/of ambtelijke capaciteit;
- daardoor de gemeente op frequente basis verrast wordt met tegenvallers en teleurstellingen;
- de raad bij de najaarsnota in november 2011 heeft vastgesteld dat een second opinion moet komen naar de operationele en financiële risico's van met name de grote projecten;
- de wethouder dit meermaals heeft toegezegd, maar er nog geen onderzoek ligt, enkel een algemene stresstest naar algemene economische omstandigheden.

Overwegende dat:

- slecht lopende projecten vaak duurder en kwalitatief minder uitpakken, de reputatie van de lokale overheid schaden en het draagvlak voor nieuwe projecten verkleint;
- gezien het belang van de grote projecten zekerheid moet worden verkregen of alle grote projecten, rekening houdende met de ambtelijke capaciteit en de volle investeringsagenda en de vele vertragingen die nog moeten worden ingelopen, in de tijd operationeel uitvoerbaar zijn;
- gezien het belang van de grote projecten, rekening houdende met de economische recessie en de verslechterde financieel-economische positie, zekerheid moet worden verkregen of alle grote projecten financieel-economisch uitvoerbaar zijn en welke financiële risico's door de verslechterde economische omstandigheden aan deze investeringen kleven en hoe met deze risico's moet worden omgegaan;
- zonder onderzoek (second opinion) naar de operationele en financiële uitvoerbaarheid van projecten er geen grond is te concluderen dat de ambities wel voortvarend uitgevoerd kunnen worden.

Roept het college op:

- alsnog zijn toezeggingen gestand te doen en te komen met een onderzoek (second opinion) naar de operationele en financiële uitvoerbaarheid van projecten, zodat goede investeringsafwegingen voor de toekomst kunnen worden gemaakt.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De moties maken deel uit van de beraadslagingen. Dan kijk ik naar de heer Van Keulen van de VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, dank u wel. Het is ook wel eens leuk om een mildere woordvoering te hebben dan de heer Baldew. Iets met honden die wel blaffen, maar niet bijten. Goed. Dames en heren, 2011 was geen goed jaar voor de gemeentelijke financiën. Ik durf ook wel te voorspellen dat 2012 ook niet zo vrolijk zal zijn, maar daar hebben we het volgend jaar pas over. Mijn fractie heeft moeite met de verklaringen van het college voor de financiële malaise. Ja, er moet veel op grond worden afgeboekt, meer dan 122 miljoen euro in twee jaar tijd. Het is een forse opgave en natuurlijk komt dit grotendeels door stagnerende verkoop van woningen en bedrijventerreinen. Maar hadden we hier nu werkelijk niets aan kunnen doen? Had het college dit nu echt niet kunnen voorspellen? De crisis loopt al sinds 2009. Ondanks verschillende waarschuwingen, met name vanuit de oppositie, heeft het college verzuimd om de bakens te verzetten, om in PvdA-terminologie te blijven. Eerder ingrijpen had de gemeente, volgens onze fractie in ieder geval, veel geld kunnen besparen. Nee, ik heb geen glazen bol, maar neem het voorbeeld van Westpoort fase 2. Nog in 2010, terwijl de crisis om ons heen in volle hevigheid los was gebarsten, hebben wij daar stevig in geïnvesteerd. Op de vraag of dat nu wel had moeten, antwoordde de wethouder in de commissievergadering dat er subsidie voor was. Ja, omdat er

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

22

subsidie voor was, hebben we daarin geïnvesteerd en nog geen twee jaar later is er 11 miljoen euro verdampt. Dat was wethouder Schroor. Verdamp, weg. Hoe kijkt het college hiertegen aan?

Hetzelfde kan gezegd worden van Meerstad. Er gebeurde toch wel wat bijzonders vorige week tijdens de raadscommissie Financiën en Veiligheid met wethouder Dekker. De heer Baldew, toch doorgaans niet de minst geïnformeerde als het gaat over de gemeentefinanciën, stelde een vraag over de aan te houden reserves voor dit project. Het antwoord van de wethouder kwam er. Ik citeer haar niet helemaal, ik hoop dat ze me dat vergeeft. Het antwoord kwam er in grote lijnen op neer dat het college niet gelukt is om ervoor te zorgen dat de gemeenteraad het dossier Meerstad goed in de vingers heeft gekregen. Ik zei het kwam erop neer dat, dit college had meer inspanning ... Nou goed, u mag het zo nog een keer herhalen. Ik vond het qua toon en qua boodschap redelijk schokkend. Het is namelijk nogal een uitspraak. Het is natuurlijk nogal bijzonder dat de wethouder van Financiën hier eigenlijk zegt dat de wethouder van Ruimtelijke Ordening zijn werk niet goed heeft gedaan. Dat is een feit. Ten tweede is het bijzonder, omdat Meerstad verreweg het grootste en meest kostbare dossier is in deze stad. Het zou wel heel ernstig zijn als een meerderheid van deze raad akkoord is gegaan met deze nieuwe grex zonder tot ver achter de komma te begrijpen wat er aan de hand is en wat we precies gedaan hebben. Voorzitter, ik vermoed dat er geen enkel raadslid is dat precies weet is wat er gebeurd is daar en wat er nu nog gebeurt. Mijn fractie heeft zich buitengewoon goed laten informeren over dit dossier, maar heeft ook niet de illusie de fijne kneepjes van dit dossier te kennen. Wat we wel weten, is dat vooral de gemeente Slochteren en de provincie Groningen buitengewoon content waren met deze oplossing. Een last viel van hun schouders en kwam op de onze terecht. Voorzitter, we hebben een motie waarin we het college verzoeken om zo snel mogelijk de gemeenteraad opnieuw mee te nemen door de grex Meerstad, zodat college en raad binnenkort wel volledig kunnen doorgronden wat het vrijkopen van projectontwikkelaars, de provincie Groningen en de gemeente Slochteren, voor consequenties heeft voor de stad. Ik reken op steun van de wethouder voor deze motie.

Voorzitter, een ander punt waar onze fractie zich ernstig zorgen over maakt is de studentenhuisvesting in de stad. We hebben in februari 2011 een motie ingediend, aangenomen in deze raad, over een onderzoek naar studentenhuisvesting op het Suikerunieterrein. Die zou in het najaar komen, dat was te vroeg en het is toen het voorjaar geworden. Uiteindelijk heeft de wethouder nog helemaal niets gedaan met dit onderzoek en dat vinden wij wel zorgelijk. Zeker ook omdat je ziet dat de problemen met studentenhuisvesting verschrikkelijk toenemen op dit moment.

Voorzitter, het onderwerp verkeer. In het collegeprogramma staat dat het college ernaar streeft het autoverkeer in de stad terug te dringen. Dat is mislukt. Het autoverkeer is juist toegenomen, de faciliteiten voor auto's ook. Wethouder Dekker voert met dezelfde ambtenaren als de heer Schuiling hetzelfde beleid uit voor de auto als de heer Schuiling. Samen met anderen maakt de gemeente de Oostelijke Ringweg ongelijkvloers, werkt aan de Zuidelijke Ringweg en bouwt de ene parkeergarage na de andere. Uiteraard is de VVD het oneens met de tram en met het financiële beleid van het parkeren. Maar ten aanzien van het autogebruik kan de VVD positief zijn over het college. Dat het niet helemaal zo bedoeld is, is dan jammer. We constateren dat de wethouder van GroenLinks parkeergarages bouwt en veel asfalt aanlegt of vernieuwt. Prima. We hebben er alle vertrouwen in dat de tram in zijn huidige vorm nooit door de stad zal rijden. Sterker nog, partijleider, wethouder, de heer De Vries heeft mentaal al afscheid genomen van het ding. Kortom, het verkeersbeleid verdient een compliment. Voorzitter, het fietsbeleid. Het college is nogal euforisch over het eigen fietsbeleid. Hij noemt het zelf uitstekend beleid. Daar valt nog wel wat op af te dingen. Er is veel chaos bij de stallingen, er zijn te weinig stallingen en er is gebrek aan veiligheid. Dat kan dus een stuk beter.

Voorzitter, tot slot de financiën. De heer Baldew heeft daar ware woorden over gesproken. Ik ben benieuwd of hij daar consequenties aan gaat verbinden. Ik vermoed van niet.

De VOORZITTER: De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Nu de heer Van Keulen naar het financiële terrein gaat, toch nog even terug. Is er behalve het autoverkeer, dat per ongeluk op instemming van de VVD kan rekenen, nog een ander onderdeel van het beleid waarvan de VVD terugkijkend zegt dat het minder had gekund?

De heer VAN KEULEN (VVD): Ik moet een compliment maken aan de wethouder van Sociale Zaken, mevrouw Pastoor, voor het jeugdbeleid en met name het beleid gericht op het voorkomen van jeugdwerkloosheid. Ik begrijp dat het ook erg goed heeft gewerkt. Zo goed? Dank u wel.

Voorzitter, tot slot. De accountant concludeert dat we in zwaar weer zitten, dat de financiën zwaar onder druk staan en dat de voorspelbaarheid van de resultaten fors achteruit is gegaan. DaFinci loopt nog steeds

niet lekker. Nou, dat is toch wel een understatement, om maar een stijlfiguur te gebruiken. Er zijn behoorlijk stevige tekorten. Het college is niet in control. Een incontrolverklaring kan daar helemaal niets aan veranderen. Het gaat niet goed, zowel financieel als organisatorisch. Onder deze omstandigheden is het onmogelijk om de vele en hoge ambities van het linkse collegeprogramma waar te maken. Het komt door de financiën, maar ook door de overvraagde organisatie. Het komt vooral door dit college, dat keer op keer laat zien de ogen te sluiten voor de realiteit. Voorzitter, wij maken ons zorgen.

De VOORZITTER: De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, als de heer Van Keulen zegt dat we niet in control zijn, wat is dan de waarde van de incontrolverklaring voor de heer Van Keulen?

De heer VAN KEULEN (VVD): Nou ja, ik constateer dat er een groot verschil is tussen de voortgangsrapportages, de begroting en de rekening. Ik constateer dat de kwartaalafsluitingen niet goed gaan. Dus dan kan er wel een incontrolverklaring zijn, maar ik hecht daar dan minder waarde aan dan aan wat ik in de praktijk zie. De heer Baldew heeft daar ook het nodige over verteld, geloof ik, dus misschien kunt u hem ook om uitleg vragen in tweede termijn.

Voorzitter, ik heb afgesloten met de ogen te sluiten voor de realiteit. Wij maken ons zorgen. Wij zien met angst en beven uit naar de voorjaarsnota van aanstaande vrijdag, zoals is toegezegd. Ik heb nog een motie.

De VOORZITTER: Een motie.

Motie (7): Minder mist rond Meerstad (VVD)

“De gemeenteraad van Groningen, bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de gemeenterekening over het jaar 2011,

Constaterende dat:

- het financiële wel en wee van Meerstad van doorslaggevend belang is voor de financiële speelruimte van Groningen;
- het college van mening is dat de raad niet optimaal op de hoogte is van de exacte achtergronden, inhoud en eigenschappen van de grex Meerstad.

Overwegende dat:

- dit gezien de enorme financiële impact van Meerstad onacceptabel is.

Verzoekt het college:

- met een voorstel te komen op welke wijze de raad op zo kort mogelijke termijn, doch in ieder geval vóór de behandeling van de voorjaarsnota, alsnog van de exacte achtergronden, inhoud en eigenschappen van de grex Meerstad op de hoogte gebracht kan worden.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslaging. Dan gaan we naar GroenLinks, naar de heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Voor het tweede jaar bespreken wij een gemeenterekening die met een tekort sluit. De gevolgen van de crisis zijn inmiddels in de volle breedte merkbaar bij de financiën van de gemeente. Verderop in mijn betoog kom ik op die financiële situatie terug. Ik ga eerst in op de ontwikkelingen in 2011 en ik zal ook ingaan op duurzaamheidsbeleid. Bij de behandeling van de begroting 2011 in november 2010 legde mijn fractie de nadruk op de toekomst. Met een schreeuw voor jongeren vroegen we aandacht voor kinderen en jongeren. Bijvoorbeeld voor jongeren die geen baan weten te vinden, voor kinderen die in armoede opgroeien en die taalachterstanden hebben. Nu, 1,5 jaar later, blijkt gelukkig dat de stijging van het aantal uitkeringen aan jongeren onder de 27 een stuk minder groot gebleken is dan bij de begroting werd gevreesd. Het is mede te danken aan het geld en de energie – dat zei de heer Van Keulen, die er niet meer is – die gestoken zijn in het regionaal Actieplan jeugdwerkloosheid. We zijn blij dat deze aanpak wordt voortgezet. 1 op de 7 kinderen in Groningen groeit op in armoede. We kennen een aantal fondsen om de omstandigheden van deze kinderen te

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

24

verbeteren, zoals het jeugdsportfonds, de Stichting Leergeld en schoolfonds tegemoetkoming ouderbijdrage. Voor ieder kind dat hiervan gebruikmaakt, betekent het dat de faciliteiten een verbetering zijn van hun leefomstandigheden. De toename van het gebruik van deze faciliteiten laat ook zien dat de situatie van kinderen in armoede er niet beter op is geworden. Wat mijn fractie betreft moet er sterk ingezet worden om de armoede in gezinnen met kinderen tegen te gaan. Daarom is de voortzetting van het armoedebeleid van groot belang.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, het college stelt voor om een deel van de reserve minimabeleid specifiek voor pc's af te romen naar het concern. Wat vindt u daarvan na dit betoog?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja, ik had die vraag natuurlijk al wel een beetje verwacht. Daar zijn twee dingen over te zeggen. Om te beginnen is de algemene beleidslijn, de regel waar wij ons aan houden, dat als er geld overblijft het teruggaat naar de algemene reserve of naar de algemene middelen. Ik weet echter ook dat hierover een motie is ingediend. Mijn fractie is ook van mening dat moties moeten worden uitgevoerd. Dus daar heeft u uw antwoord.

Ik ga verder. Het jaar 2011 is op het gebied van sociaal beleid roerig geweest. Allereerst de pijnlijke afbouw van de gesubsidieerde arbeid, de gesubsidieerde banen, omdat er vanuit Den Haag zwaar gekort werd op het participatiebudget. Maar gelukkig is ons dankzij het Lenteakkoord een aantal andere heftige maatregelen uit Den Haag bespaard gebleven, zoals de huishoudinkomenstoets die niet doorgaat en de grote korting die iederz te verduren zou krijgen. In de stad deden we meer op sociaal gebied door extra beschikbaar te stellen voor de schuldhulpverlening, de bijzondere bijstand en de langdurigheidstoeslag.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Voorzitter, de heer Leemhuis had het net over de gesubsidieerde banen, die we inderdaad maar deels kunnen blijven behouden. Maar bent u het met mij eens dat wanneer GroenLinks toen andere keuzes had gemaakt, het misschien wel mogelijk was geweest om alle gesubsidieerde arbeid te behouden?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Nee, dat denk ik niet, vanwege de reductie van het participatiebudget. Uit hetzelfde budget, dat enorm verkleind is, moeten ook andere dingen gedaan worden. Aan de ene kant hebben we een grote groep mensen van tweehonderd, die we aan het werk hebben kunnen houden. Aan de andere kant is het ook zo dat van hetzelfde geld ook alle toekomstige gevallen moeten worden gefinancierd. Onze keuze is dat ook zij recht hebben op vormen van ondersteuning.

Ik ga verder. Zoals gezegd deden we meer in deze stad op sociaal gebied. Gelukkig maar, want een groeiend aantal mensen bleek in 2011 voor deze voorzieningen in aanmerking te komen. Een sterk sociaal beleid is wat GroenLinks betreft een uitgangspunt. Maar door waar mogelijk te investeren in de stad, kan Groningen sterker de toekomst in, precies ook voor de groeiende groep mensen die zich in een uitkeringssituatie bevindt of op een minimum moet leven. Investeren in de aantrekkelijkheid en de bereikbaarheid van de stad is niet alleen voor de Stadlers van enorme meerwaarde, maar het levert de stad ook meer bezoekers uit de regio en daarbuiten op. Bezoekers leveren bedrijvigheid en dus banen op. Juist die banen bleken er in Groningen meer dan ooit te zijn. Nu al zijn we bijna 1000 arbeidsplaatsen over de doelstelling van 135.000 arbeidsplaatsen heen, die we ons voor 2014 hadden gesteld. En dat in deze economische tijden. Het toegenomen belang van de stad voor de omgeving blijkt ook uit de groeiende vervoerscijfers. Wederom steeg het aantal auto's op de ring en de jarenlange gestage groei van het gebruik van het spoor, de stadsbus en de Citybus zet zich voort. Dat is ook niet zo gek, want in de toename van de arbeidsplaatsen delen natuurlijk ook inwoners van de gemeenten rond de stad.

Dan de woningbouw. Er werd in Groningen in 2011 nog steeds gebouwd. Het aantal woningen in Groningen groeide, met name in de huursector. Hoewel de cijfers uit de gemeenterekening op dat punt nog niet geheel duidelijk zijn, kunnen we uit de Stadsmonitor de conclusie rechtvaardigen dat de kansen in de sociale huur enorm zijn vergroot. De kans op huisvesting van de groep onder 23, waarvoor mijn fractie meerdere malen aandacht vroeg, lijkt verdubbeld. De kansen van gezinnen op een woning in de sociale huur lijken enorm verbeterd. Graag hoor ik van het college nadere uitleg over deze spectaculaire verbetering.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

26

Voorzitter, de heer Baldew vroeg zojuist of de echte wethouder van DaFinci zou willen opstaan. Maar nu zou ik u moeten vragen of het echte college van B en W op wil staan. Maar u begrijpt dat dit niet kan, aangezien de Stadspartij helaas niet in het college zit en onze tegenbegroting 2011 en een aantal moties niet zijn overgenomen.

En dan nu naar de goedgekeurde jaarrekening. Voor de goedkeuring door de accountant mag een compliment aan dit college worden gemaakt. Ook dank aan de vele ambtenaren, die hard hebben gewerkt om de jaarrekening op papier te krijgen en naar ons toe te sturen. Ik zou een deel van mijn maiden speech van de jaarrekening 2009 opnieuw kunnen voorlezen. Voorzitter, ik citeer uit eigen werk: 'Want de economische recessie zorgt nog steeds voor veel onzekerheid en de gemeente Groningen investeert nog steeds in risicovolle projecten, zoals Meerstad, de Zuidelijke Ringweg, de RegioTram en de bouw van ons eigen palace de république het Groninger Forum.' Einde citaat. Echter, we dragen in tegenstelling tot in 2009 nu zelf het volledige risico voor Meerstad. De totale afwaardering van gemeentelijke gronden in 2011 bedraagt in totaal 63 miljoen euro en in twee jaar tijd in totaal 122 miljoen euro. Dit heeft mede grote gevolgen voor ons weerstandsvermogen. Voorzitter, afgelopen woensdag herhaalde de wethouder van Financiën dat investeren in een economisch slechte tijd belangrijk is. Deze mening deelde ik in 2009 en nu nog steeds. Alleen zijn de investeringskeuzes die dit college maakt zoals u weet helemaal niet de onze en wat ons betreft onverantwoord. Voorzitter, ik heb al vaker gezegd dat de wethouder de Stadspartij aan haar zijde kan vinden in haar ambities ten aanzien van het weerstandsvermogen. Wij verwachten dan ook scherpe keuzes van dit college om deze ambities te halen. Het is natuurlijk ook wel lastig kiezen voor deze wethouder, die als wethouder Financiën het weerstandsvermogen op peil wilde houden en als wethouder van Verkeer een veel te dure stadstram wil aanleggen. Maar al was het alleen al omdat de wethouder ten aanzien van het weerstandsvermogen de Stadspartij nu wel eens aan haar zijde heeft, zou het nu maken van scherpe keuzes in onze ogen logisch zijn. Want toegegeven, zo vaak zijn we het niet in volle overtuiging met elkaar eens. Of wel, mevrouw de wethouder? Het moet alleen niet zo zijn dat scherpe keuzes vooruit worden geschoven naar de begroting van 2013. Wat de Stadspartij betreft moeten de keuzes al bij de voorjaarsnota worden gemaakt. Van lastenverzwaring en bezuinigingen op sociaal domein kan wat ons betreft absoluut geen sprake zijn. Ten aanzien van het op peil brengen van het weerstandsvermogen zien wij graag de eerste voorstellen bij de voorjaarsnota tegemoet. Wil de wethouder dit toezeggen?

Wij steunen de uitspraken van PvdA-voorman Frank de Vries dat de tram op dit moment onverantwoord is en zien dit dan ook graag verwerkt in de voorjaarsnota. Want inderdaad blijkt nu ook uit de jaarrekening dat de effecten van de wijkvernieuwing achterblijven. Nog sterker, de sociale samenhang en leefbaarheid valt vooral in de wijken waar wijkvernieuwing heeft plaatsgevonden lager uit dan beoogd. Ook de wijk economie is in 2011 niet echt van de grond gekomen. De uitrol van de aanpak, die in de Korrewegwijk zeer succesvol is gebleken, is niet gerealiseerd. We hopen dat dit geen toekomstmuziek blijft.

Voorzitter, ik noemde het al. Scherpe keuzes en verantwoord investeren. Want er zijn ook neveneffecten van onverantwoord investeren, want het gaat gepaard met bezuinigingen in 2011, nu en in de toekomst. Zo moet ik helaas tot de conclusie komen dat met ingang van het komende jaar geen geld beschikbaar meer zal zijn voor naschoolse kinderactiviteiten in de gehele stad. Hieraan deden in 2011 nog 6715 kinderen mee. Straks zijn er alleen nog in de NLA-wijken gratis kinderactiviteiten voor de doelgroepkinderen. In 2011 waren dat er 474. De andere ruim 6000 kinderen moeten het er maar mee doen, zelf betalen of naar de andere kant van de stad reizen. Zoals ik vorige week in de commissie ook al zei had de Stadspartij met de kennis van nu niet ingestemd met het raadsvoorstel dat toen voorlag. Op welzijnsgebied lukt het de gemeente behoorlijk om de zware bezuinigingen, die vanuit het Rijk op ons neerdalen, te compenseren. In tegenstelling tot de VVD vinden wij de meetbaarheid op korte termijn minder erg, aangezien de tijd tussen overheveling en opgelegde invoering op een aantal terreinen vrij kort was. Op de lange termijn verwachten wij dat de meetbaarheid vanzelf naar boven komt.

Dan de woningbouw versus jongerenhuisvesting. Het is onbegrijpelijk dat er sprake is van een overaanbod van 2600 jongerenwoningen. Net zo onbegrijpelijk is het dat deze 2600 jongerenwoningen worden geschrapt. Graag een reactie van het college hierop. De grootschalige bouw van jongerenwoningen op het Suikerunierterrein is door totaal verkeerde prioriteiten van dit college (de Floriade) op een veel te laag pitje komen te staan. Leuk voor alle Stadgers in Selwerd, Paddepoel, Vinkhuizen, Helpman etc, die hoorndol worden van het andere leefritme van studenten. De VVD gaf het ook al aan: wordt het niet eens tijd om na te gaan denken over grootschalige studentenhuysvesting op het Suikerunierterrein en om de VVD-motie uit te voeren? Het persoonlijk re-integratiebudget voor hoger opgeleiden blijkt zwaar onderbenut. De Stadspartij vindt het van belang dat ook deze groep wordt

gestimuleerd om in eigen levensonderhoud te voorzien. Het college zou zich meer moeten inspannen voor die mogelijkheid. Wil het college dit toezeggen?

Voorzitter, tot slot wil ik het college en de coalitie nog wat meegeven ten aanzien van de voorbereiding op de voorjaarsnota. Verantwoording nemen kan soms pijnlijk zijn, vooral als je ambities hoog liggen. Bij dit college liggen ze soms wel erg hoog. Maar het is een keus die wordt gesteund door de meerderheid van deze raad. Maar het doorschuiven van problemen naar de toekomst en onverantwoord blijven investeren zal vaak nog pijnlijker zijn. Daarvan zeggen wij: doe het onze stad niet aan, doe het onze raad niet aan en doe het zeker de mensen in deze stad niet aan. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan mevrouw Van Gijlswijk van de SP-fractie.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Dank u wel, voorzitter. Bij de bespreking van de jaarrekening gaat het om de vraag of er uitgevoerd is wat we met elkaar hebben afgesproken en of doelstellingen behaald zijn. De SP-fractie constateert dat het op veel terreinen goed gaat. Ik noem een paar punten. De score van BORG is goed. Weliswaar iets lager dan de ambitie, maar 89% is nog steeds een goede score. Het niveau blijft onlangs kostenbesparingen goed stabiel. Dit is belangrijk, want mensen hechten terecht aan een schone, hele en veilige woonomgeving. Het Noorderplantsoen is schoner dan in eerdere jaren, nadat in samenspraak met omwonenden maatregelen zijn genomen. Bewoners zijn tevreden over de aanpak. De werkgelegenheid in Groningen is ondanks de crisis toch toegenomen, evenals de aantallen bedrijfsvestigingen en startende ondernemers. Het is een goede zaak dat de gemeente zich actief heeft ingezet door met starters te overleggen hoe onze stad MKB-vriendelijker gemaakt kan worden. De heer Baldew refereerde er ook al aan dat ondanks de crisis er zo'n duizend uitkeringsgerechtigden zijn uitgestroomd naar regulier werk. Het toenemende beroep op schuldhulpverlening heeft niet gezorgd voor wachtlijsten. Ik heb in de commissie ook aangegeven dat dit een prestatie van formaat is. Er is geïnvesteerd in de kwaliteit van voorschoolse educatie. Meer kinderen doen mee aan kinderactiviteiten. Er zijn twee CJG's en drie STIP's bijgekomen. Dat is in onze ogen belangrijk, want zorg en welzijn moeten dicht bij mensen – dus in de buurt – worden georganiseerd en laagdrempelig zijn. Voorzitter, de financiële situatie van de gemeente is zorgelijk, maar het is gelukt een aantal essentiële sociale voorzieningen op peil te houden, in tegenstelling tot andere gemeenten waar onder andere bibliotheken en zwembaden gesloten worden. Wij vinden dat we trots mogen zijn op wat er in het afgelopen jaar bereikt is. We hadden met de SP in het college ook niet anders verwacht, maar het college verdient de complimenten.

Tegelijkertijd gaat ook niet alles goed. Meerstad leidt tot enorme verliezen voor de gemeente, tegelijkertijd is het relatief een van de best lopende projecten in de regio. Dit is wel leuk om te weten, maar het is een schrale troost te weten dat ook wel heel veel woningen gebouwd moeten worden om enigszins uit de kosten te kunnen komen. De reserve grondzaken heeft een negatief resultaat van 62,5 miljoen euro. De oorzaak daarvan is niet het college, maar de economische crisis. Het college heeft de crisis niet veroorzaakt, de banken wel. Helaas zal het afboeken van verliezen op woningbouwlocaties en bedrijventerreinen voorlopig niet tot het verleden behoren. De jaarrekening is getrouw en rechtmatig. Er zijn dit jaar wel meer bevindingen bij de controle, maar die blijven netjes binnen de tolerantie, zo constateert de accountant. De voorspelbaarheid van het resultaat is afgenomen en in tegenstelling tot de PvdA-fractie vindt mijn fractie dat wel logisch gezien de afwaardering van de 63 miljoen euro gronden en de op het laatst getroffen verliesvoorziening van 40 miljoen euro.

Zoals gezegd is de financiële situatie zorgelijk, zo niet penibel. De keuze waar we voor staan is het huidige ingezette beleid voortzetten of snoeihard bezuinigen. De discussie daarover is al volop aan de gang en zal zich waarschijnlijk nog wel even voort slepen. De prioriteiten van mijn fractie kunnen u niet zijn ontgaan. Voor ons staan de sociale en maatschappelijke voorzieningen voorop. Voorzitter, in november heeft de raad een motie aangenomen, waarin een van de overwegingen was om de overschotten van de pc-regeling voor minima in te blijven zetten voor het armoedebeleid. Formeel gezien is een overweging of een constatering in een motie natuurlijk geen besluit. Maar het begint in ieder geval bij mij steeds meer ergernis op te roepen dat het college zelfs niet meer naar overwegingen, constatering of afwegingen in amendementen en moties kijkt. Sterker nog, aangenomen moties legt het college met enige regelmaat gewoon naast zich neer. De heer Leemhuis gaf ook al aan dat een op de zeven kinderen in Groningen opgroeit in armoede. Om die reden is het voor mijn fractie, de PvdA-fractie, de ChristenUnie-fractie en de VVD-fractie niet acceptabel dat het college voorstelt 4,5 ton van de reserve pc-regeling voor minima af te romen. Wij dienen daarom een amendement in. Het college zal ongetwijfeld met de opmerking komen dat we met dit amendement te laat zijn. Maar – en dat is dan een feitelijke constatering – ik vind het in ieder geval erger dat u sinds een half jaar maar klakkeloos moties en amendementen naast

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

28

zich neerlegt. Wij willen nu graag het besluit terugdraaien, waar u ongetwijfeld naar zult verwijzen en dat genomen is bij de begroting.

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Even vanuit de positie van de raad geredeneerd. U zegt ervan te balen dat het college regelmatig moties naast zich neerlegt. Nu doet u het via een amendement, dan kan het college dat niet meer doen. Maar vindt u dat nu een normale manier van omgang met de raad? Moeten we dat nu volgende keer elke keer doen? Of moet ik uw oproep ook zien als een duidelijke oproep aan het college om moties gewoon wel uit te voeren?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, de heer Seton weet hoe ik erover denk. Ik heb namelijk vier voorbeelden. Het amendement grafrechten, waarover we in de commissie weer een hele discussie moeten voeren. Het lijkt wel of het college niet eens weet dat een amendement toch wel iets anders is dan een motie. Een motie is een uitspraak en een amendement is een wijziging van het besluit. Daarom vind ik dat het college de besluiten die wij hier democratisch nemen, het doet er even niet toe of u die heeft gesteund of ik, uitgevoerd moeten worden. Ik hoor de VVD zojuist zeggen dat een motie over studentenhuisvesting Suikerunie niet uitgevoerd is. Bij het ontschotten van middelen, zoals bij de begroting aan de orde is geweest, houdt het college geen rekening met de geest van zo'n voorstel of een motie en ook de achtergrond.

Tot slot wilde ik dan maar noemen – en dat is gelijk mijn volgende punt – het amendement over de egaliseringsreserve Wmo. In februari – ik doe het even uit mijn hoofd, het kan ook maart zijn geweest – is er een motie ingediend door de PvdA-fractie en die is aangenomen. Een amendement, het spijt me, om de egaliseringsreserve Wmo van 1,1 miljoen euro niet geheel in te zetten voor een eenmalig tekort in 2011. In de overwegingen stond ook 'niet volledig in te zetten'. Wat doet het college? Dat legt het doodleuk naast zich neer en zegt dat er in 2012 maar extra bezuinigd moet worden. Ik denk samen met de heer Moes een oplossing te hebben gevonden om uiteindelijk alsnog het amendement uitgevoerd te krijgen. Maar ik moet u zeggen, voorzitter, dat het technisch wel heel erg ingewikkeld is. Ik neem de vrijheid om tijdens de eetpauze een amendement in elkaar te timmeren en daar in tweede termijn op terug te komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, nog een vraag. U zegt dat het heel erg lastig is om moties en amendementen uitgevoerd te krijgen. Ik deel dat gevoel een beetje. Toch blijft u dapper strijden en dient u een amendement in. Hartstikke goed, hartstikke goed, maar wat gaat u nu uiteindelijk doen als er weer wordt gezegd dat ze het doen en ze doen het niet? Wanneer houdt het op?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Als alle partijen met mij nu een motie in willen dienen dat het college te allen tijde aangenomen amendementen en moties moet uitvoeren, dan schrijf ik haar met alle plezier. Maar op het punt van de pc-regeling voor minima gaf ik zelf net aan dat het niet in de besluitpunten stond, maar wel in de overwegingen. En nu hebben we een amendement liggen waarin we zeggen dat de reserve pc-regeling volledig in stand blijft. Zo te zien hebben we daar een meerderheid voor.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter. Ik neem die handschoen graag op. Kunnen we zo even over de tekst overleggen misschien?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ik ben altijd beschikbaar voor u.

De VOORZITTER: Een amendement.

Amendement (1): Reserve kinderfonds armoede (SP, ChristenUnie, PvdA, VVD)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het raadsvoorstel Gemeenterekoning 2011,

Constateerend dat:

- een op de zeven kinderen in Groningen in armoede opgroeit;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

29

- de raad in 2008 vanuit de gelden voor de stadsmeierrechten 1 miljoen euro ter beschikking heeft gesteld voor pc's voor minimagezinnen;
- de uitvoering van het project in het verleden door aanbesteding vertraging heeft opgelopen, waardoor er nu een overschot is;
- het college op dit moment een visie Armoedebeleid voorbereidt;
- er voor 2012 bij ongewijzigd beleid een financieel tekort op het armoedebeleid is;
- de raad daarom op 9 november 2011 in een motie heeft overwogen dat de overschotten van de pc-regeling voor minima ingezet blijven voor het armoedebeleid in plaats van de financiële middelen van de pc-regeling terug te laten vloeien naar het concern.

Overwegende dat:

- er aan deze motie in het raadsvoorstel Gemeenterekening 2011 geen gevolg is gegeven;
- kinderen in gezinnen met een laag inkomen niet dezelfde kansen hebben als kinderen uit overige gezinnen;
- het verzoekpunt van de motie om het jeugd sportfonds, de Stichting Leergeld, het mentorenproject van Humanitas en de pc-regeling voor minima financieel te ontschotten daarom onverkort gehandhaafd blijft;
- de reserve nieuw beleid voor computers voor minima daarom niet opgeheven mag worden, zodat het college alsnog gevolg kan geven aan de motie.

Besluit:

- om de reserve kinderfonds armoede, waarin ultimo 2011 854.000 euro zit en waaruit ook de pc's voor minima worden betaald in zijn geheel in stand te laten en niet af te romen met 450.000 euro en daarvoor aan het raadsvoorstel Gemeenterekening 2011 een besluitpunt VI toe te voegen, luidende 'de reserve kinderfonds armoede met een omvang van 854.000 euro volledig beschikbaar te houden'.

En gaat over tot de orde van de dag."

De VOORZITTER: Dan gaan we naar D66, de heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, toen wij vorig jaar de jaarrekening 2010 bespraken en ik de situatie wilde proberen te beschrijven, heb ik een beroep gedaan op de jeugdboekenschrijver Jan Terlouw. Dit jaar dacht ik aan de onlangs overleden schrijver Maurice Sendek, de auteur van Max en de Maximonsters en Where the wild things are. Ik had bij de rol van Max niet meteen aan onze gewaardeerde college de heer Blom gedacht en het lijkt me in deze omstandigheden ook niet verstandig om de commissaris van de koningin van de provincie Groningen daarvoor te vragen. Maar de Maximonsters laten zich makkelijk invullen, dat zijn de maxitegenvallers bij Meerstad en andere grondexploitaties. Het zijn de flinke tegenvallers bij het Parkeerbedrijf. Het zijn de structurele tekorten bij iederz. En het zijn de incidentele bijtertjes, zoals bij O2G2 en het museum. Dat alles, die monstertjes, hebben het weerstandsvermogen stevig aangevretten. De effecten voor de begroting van 2013 dienen zich aan.

Maar, voorzitter, het voorleesboek van de jaarrekening 2011 kent ook veel zonnige passages en die willen wij niet uit het oog verliezen. Als voorbeelden kan ik om te beginnen wijzen op de Stadsmonitor, die een heldere presentatie geeft van een aantal van die positieve beelden. Bovendien staat Groningen nog steeds op plaats 14 als het gaat om meest aantrekkelijke steden. Het is voor ons nog niet voldoende, maar we staan daar wel. We zijn onze eerste plaats op de woonlastenlijst kwijt. De daling is ingezet en dat is ook conform de afspraak bij de start van dit college. Groningen is een aantrekkelijke stad gebleven voor toeristen. Het 25-jarig jubileum van Noorderslag en Eurosonic heeft nog eens gemarkeerd dat we een aantal evenementen hebben dat de stad landelijk en internationaal op de kaart zet. Er is veel jongerenhuisvesting gerealiseerd, maar nog lang niet voldoende. Tegelijkertijd is de stad een aantrekkelijke vestigingsplaats voor gezinnen gebleven. We vinden dat een belangrijke constatering. Wij constateren een goede voortgang in bijvoorbeeld de programma's verkeer en onderhoud. Op het gebied van veiligheid zijn professionele samenwerking en preventie effectief gebleken. Sommige van al deze resultaten zijn direct toe te schrijven aan de inspanningen van dit college. Anderen bouwen voort op beslissingen uit een soms ver verleden. Dit onderstreept het belang van het hebben van een langetermijnvisie en ook waarom wij zo hebben aangedrongen op een strategische visie. We kunnen nu beslissingen nemen, die lang doorwerken, positief en negatief.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

30

Voorzitter, er zijn ook minder geslaagde avonturen en ontwikkelingen. Denk bijvoorbeeld aan de mislukte projecten rond glasvezel en Draadloos Groningen. We begrepen dat het college daar nu nieuwe ambities voor in de plaats stelt en we verwachten niet anders. Denk aan de historisch lage afname van kantoorruimten, waar we niet met de armen over elkaar kunnen blijven zitten. Denk aan de veiligheid, waar de mensenhandel ondanks alle inspanningen toeneemt. En college, hoe staat het eigenlijk met de afspraken in het collegeprogramma over de regulering van de aanvoer naar de coffeeshops. Dit zou nog eens extra ingewikkeld kunnen worden als straks de wietpas komt en het eerder ingezette beleid verstoort. We denken aan het niet erg vorderen van het dossier erfpacht. En natuurlijk aan de grote financiële tegenvallers en het verminderd weerstandsvermogen, waarover zo dadelijk meer.

Voorzitter, vatten we de resultaten van het afgelopen jaar samen, eigenlijk ook al enigszins bij wijze van midterm review van het college, op de voor D66 belangrijkste speerpunten economie, onderwijs, cultuur, duurzaamheid en burgerparticipatie, dan zien we bij economie dat de werkgelegenheid ondanks de recessie een plus vertoont. De MKB-vriendelijkheid is gestegen, we zijn van plaats 38 naar plaats 11 gegaan. We hebben de kenniseconomie versterkt en lijken echt op weg naar een duurzame economie met healthy ageing als een belangrijk speerpunt daarin. Maar we zien ook dat de omzet in de horeca en de winkels in veel gevallen zorgelijk is. Diverse factoren, zoals de recessie, ontwikkeling van internet en de stad op de schop dragen daartoe bij. Hier is gerichte actie gevraagd. Op het gebied van onderwijs is er veel tijd, energie en geld verloren gegaan met de misser rond de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs. Nu kunnen we ons eindelijk richten op goede huisvesting, staat de vensterschool weer op de agenda en kunnen we de discussie over de toekomst van dit unieke Groningse concept weer beginnen. We zien dat het college zich gesteund door de raad maximaal inzet voor cultuur. Dat moet helaas soms tegen de landelijke klippen op. Eindelijk is er voortgang in het dossier Muziekschool-Kunstencentrum. Er is samenwerking tussen de podia. Het probleem Groninger Museum is aangepakt. Voor de nieuwe cultuurmotaperiode heeft de Kunstraad zorgvuldig voorwerk gedaan. Het college is nu aan zet, wij wachten met spanning af. Bij duurzaamheid zijn er veel concrete en gerichte acties, maar we missen het zicht op het grote geheel en de coördinatie nu het thema over de verschillende programma's is verspreid. Waar staan we eigenlijk als het om duurzaamheid gaat? Geven we als gemeente voldoende het voorbeeld? Bijvoorbeeld bij de bouw van het Groninger Forum. Rond burgerparticipatie heeft D66 met steun van andere fracties voorzeten gegeven, maar ook vanuit het stadhuis is er het nodige geïnitieerd. Het recente WRR-rapport van Winsemius is daarbij een steun in de rug om verder te gaan. We denken dan met name aan de volgende stappen die we zouden moeten zetten om een nadrukkelijker relatie te leggen met de wijken.

Voorzitter, het meest bedreigende avontuur ligt natuurlijk in de grote bleeders van Meerstad en de overige grondexploitaties. We willen niet lichtvaardig de suggestie oproepen dat je hier met wat simpele reclame en acquisitiewerk gemakkelijk verbetering in brengt, zeker niet als de economische onzekerheid zich voortzet of toeneemt. Maar we willen er wel maximaal van overtuigd raken dat het college alles op alles zet om ten minste het bloeden te stoppen, want dat moet eerst, voordat er uitzicht is op herstel. Een acquisitierapportage in de breedte van grondexploitaties, bedrijventerreinen en kantorenmarkt zouden wij op prijs stellen. We dienen daar ook een motie over in samen met de Stadspartij en de Partij van de Arbeid. Preventie is voor D66 belangrijk. Dat geldt voor het veiligheidsbeleid, voor de zorg, voor het welzijnsbeleid en niet minder op dit vlak. Voorzitter, we hechten zoveel belang aan het alles op alles zetten rond de tegenvallende exploitaties, omdat de bedragen die er omgaan zo kolossaal zijn, in zo'n schrijnend contrast met soms relatief geringe bedragen op de begroting met toch grote impact voor burgers. We zien noodzakelijke subsidies en voorzieningen liever niet door de grondexploitaties nog verder in de waagschaal gesteld.

Ook op het gebied van de financiën, los hiervan, hoeft het goede nieuws niet uit het zicht te raken. Er ligt voor het eerst een incontrolverklaring. Er zijn voortgangsrapportages met weliswaar verminderde kwaliteit, maar nog altijd binnen de norm. Er is een verbeterd inzicht in risico's en benodigd weerstandsvermogen, nu moeten we de moed hebben om dat ook waar te maken. En er is een akkoord van de accountant voor rechtmatigheid en betrouwbaarheid. Zoals we in de commissie al hebben gezegd zou er sprake zijn van een gezonde financiële huishouding 'als niet'. En een gezonde bestendige financiële huishouding is voor ons van belang, juist vanwege de langere termijn. Ook om in de toekomst een vitale, leefbare, sociale en aantrekkelijke stad te kunnen bieden. Voor ons zijn de belangrijkste opgaven vanuit de jaarrekening 2011: damage control waar mogelijk, zekerheid dat ons nieuwe financiële systeem DaFinci voor 100% functioneert en vooral boven alles stevige keuzes in de begroting 2013 met een goed weerstandsvermogen en een op lange termijn gezonde financiële situatie.

Ten slotte willen wij onze complimenten uitspreken voor het college en de gemeentelijke organisatie. Er is veel tot stand gebracht, er is veel initiatief genomen en er ligt een door de accountant goedgekeurde en

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

31

door ons goed te keuren jaarrekening. College en organisatie blijken veel aan te kunnen. Daarover is geen twijfel. Eerder beginnen we ons nu zorgen te maken of we de lat niet te hoog leggen. Dat is dan weer een onderwerp voor een volgend hoofdstuk.

De VOORZITTER: Een motie.

Motie (8): Acquisitie-inspanningen (D66, Stadspartij, PvdA)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de gemeenterekening 2011,

Constaterende dat:

- de gemeenterekening een nadelig saldo laat zien van 22 miljoen euro;
- dit tekort het gevolg is van met name afboekingen van gronden ter waarde van 63 miljoen euro;
- hiertoe al reserves zijn aangewend en er nu de noodzaak is tot het ophogen van het weerstandsvermogen;
- ook voor de komende periode sprake zal zijn van tegenvallende of op zijn minst onzekere resultaten van grondexploitaties tegen de achtergrond van een stagnerende markt;
- de financiële consequenties hiervan voor de gemeentebegroting enorm zijn.

Overwegende dat:

- ieder bedrag dat uit verkoop, pacht of verhuur bij de gemeente binnenkomt dan wel de economie binnen de gemeente Groningen versterkt, meer dan welkom is en acquisitie derhalve van het grootste belang is;
- de markt zich in deze periode van recessie niet op eenvoudige wijze laat verleiden tot aankopen en investeringen;
- er bij de raad het vertrouwen bestaat dat het college van B en W zich inspant om acquisities tot een succes te maken;
- het beeld van die concrete inspanningen anderzijds bij de raad onvoldoende scherp is;
- de raad in deze graag op de hoogte is van en mee wenst te denken over de aard en mate van acquisitie-inspanningen.

Is van mening dat:

- rapportages van de ondernomen en voorgenomen acquisitie-inspanningen er toe kunnen bijdragen dat de raad alsnog een scherp beeld krijgt;
- rapportages een handvat kunnen bieden om als raad aan de voorkant mee te sturen op de gewenste inspanningen;
- bovenal dergelijke rapportages kunnen bijdragen aan de controlerende taak van de raad en de raad naar verwachting de zekerheid zullen geven dat het college de maximale inspanningen heeft verricht en zal verrichten.

Verzoekt het college:

- een rapportage op te stellen van de acquisitie-inspanningen gericht op de aankoop en/of pacht en/of huur door derden van gronden, kantoren en overig onroerend goed (zowel gemeentelijk bezit als bezit waarmee gemeentelijk belang gemoeid is);
- te onderzoeken of en zo ja, hoe een dergelijke rapportage een periodiek karakter zou kunnen krijgen, zo mogelijk gekoppeld aan de derde voortgangsrapportage.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Het woord is aan de heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Bij de behandeling van de rekening is het soms net als bij de verdeling van de rekening op een terrasje. De een kijkt alleen naar het totaalbedrag, een ander zoekt op onderdelen en een derde bestudeert nauwgezet alle kosten, maar het totaal wordt er niet anders van. Net als bij de rekening op het terras moeten we ook gewoon betalen, 22 miljoen euro in ons geval. Anders dan bij een rekening op een terras hebben we een tijdje gedacht dat we geld over zouden houden. Maar

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

32

eerst het goede nieuws. We hebben een goedkeurende verklaring van de accountant en de mate van voorspelbaarheid is binnen de vastgestelde kaders gebleven. En er is het afgelopen jaar weer keihard gewerkt aan meer en minder in het oog springende projecten.

Dan de hoofdpunten: het tekort, de voorspelbaarheid daarvan en het effect op ons weerstandsvermogen. Het tekort van 22 miljoen euro is op zich niet fataal. Maar bekeken in het geheel van de gemeentelijke financiën is het zeker niet een te onderschatten waarschuwing. En ook gewoon een feitelijk tekort dat we moeten wegwerken, waardoor we minder geld aan andere zaken kunnen besteden. De oorzaak van het tekort geeft meer duiding aan wat er speelt. Het heeft grotendeels te maken met een afboeking van 40 miljoen euro op Meerstad en grondposities. Dat is ook precies waar de accountant op aanslaat. Hij geeft aan dat de financiën van de gemeente onder zware druk staan, omdat er uit deze hoek nog meer slecht nieuws valt te verwachten. De gifbeker is nog lang niet leeg en we zullen hem helemaal moeten oprinken. Ad fundum. Dat is ook het beeld van de AER, want daar blijft verschrikkelijk weinig van over. De bodem van de schatkist is in zicht, terwijl de risico's nog lang niet op zijn.

Dan de voorspelbaarheid. Tot en met de derde voortgangsrapportage leken we af te stevenen op een overschot, voldoende hoog om te zeggen dat we in een recessiejaar nog goed zijn weggekomen. Na de derde voortgangsrapportage deed zich de noodzaak voor tot afboeking, waardoor het overschot omsloeg in een tekort. Zowel ambtelijk als ook in de commissie hebben we nagevraagd of we dit niet hadden kunnen voorzien. De heer Van Keulen had het er ook over. Het is toch te gek dat we met zijn allen denken er redelijk voor te staan en dat het dan zo maar omslaat? Maar ik ben er zowel door de ambtenaren als door de wethouder van verzekerd dat dit niet te voorzien was. Oké, maar als dat zo is dan geeft dat nog eens extra onze kwetsbaarheid aan. Er hoeft maar iets te gebeuren en we zijn ver af bij wat we als doelstellingen hadden en ook wat we op basis van onze instrumenten mochten verwachten. Een deel van het resultaat hebben we ook in de loop van het jaar doorgeschoven naar de begroting. Daar speelt ook de voorspelbaarheid. Hoe kijken we daarop terug, als we nu zien dat we uiteindelijk met een tekort eindigen? De heer Baldew had het daar ook over. Des te meer reden om uiterst voorzichtig om te gaan met prognoses en inschattingen. Het risico dat we ons te snel rijk rekenen is reëel.

Dan het weerstandsvermogen. De rekening slaat een gat in ons weerstandsvermogen, dat duikelt van ruim 0,8 naar ruim 0,4. We moeten met lede ogen aanzien dat juist in een tijd van tekorten en veel dreigende risico's, ons weerstandsvermogen ver, ver onder de maat is. Nu zeggen sommigen in een poging tot relativisering dat het weerstandsvermogen er is om tegenvallers op te vangen. Dat gebeurt nu, dus het doet precies waarvoor het in het leven is geroepen. Dat is waar als je naar nu kijkt en naar de 0,8 die we hadden. Maar als je naar de toekomst kijkt, dan moet je vaststellen dat wat het weerstandsvermogen vandaag nog kon, het morgen niet meer kan. Het lijkt op een duinenrij die in een nachtelijke storm is weggeslagen. We moeten wel zand aanvullen, want anders ben je bij de volgende storm gezien. Natuurlijk kun je dan zeggen dat de duinen hun werk hebben gedaan, maar dat is geen geruststelling als bij een volgende storm een nat pak dreigt. Je moet het weerstandsvermogen dus aanvullen, maar tot hoe ver? De PvdA leek eerder op de lijn te zitten van veel lager dan 0,8 en dat scheelt een boel geld. Dit lijkt me juist een administratieve maatregel, terwijl ze in de commissie zeiden dat ze fundamentele maatregelen wilden.

De VOORZITTER: De heer Baldew.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter. Inderdaad, de PvdA koerste op een lagere ratio, maar wel investeren aan de voorkant in risicomanagement. Dat zou de legitimatie moeten zijn om je weerstandsvermogen al dan niet op te vullen. Ik zou graag willen dat u die nuancering wel aanbracht.

De heer SETON (CDA): Ik neem die nuancering mee. Ik wil door naar Student en Stad, want die ging op de andere kant zitten en spoorde ons aan om direct naar 1,0 te gaan. Dat is immers ons uiteindelijke doel. Voorzitter, als ik moet kiezen tussen die twee, PvdA en Student en Stad, dan ga ik zonder meer voor de lijn van Student en Stad, omdat het CDA vindt dat je in een tijd van tegenvallers juist niet je buffers moet verkleinen. Ik kan me dan ook wel iets voorstellen bij de wethouder, die ook wel sneller naar een ratio van 1,0 wil. Uiteraard legt dit weer een extra druk op het beschikbare geld en ik kan mij zo voorstellen dat deze optie in de voorjaarsbrief is becijferd en meegenomen.

De VOORZITTER: De heer Baldew.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik ben ook van plan om naar een ratio van 1,0 te gaan, maar op langere termijn. Mijn zorg zit erin dat we het risicomanagement nog niet op orde hebben en door nu al te

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

33

koersen op een ratio van 0, halen we elke prikkel uit het risicomanagement weg. Hoe kijkt u daartegen aan? Waardoor risico's als DaFinci, O2G2 in een andere vorm weer terugkomen.

De heer SETON (CDA): Over risicomanagement, dat kan zowel grotere tekorten opleveren als tekorten dempen. Dus het resultaat daarvan staat niet vast. Waar ik bang voor ben is als u zegt dat we die ratio gaan verlagen, dat u daarmee dan zoekt naar een makkelijke manier om geld te verdienen, want je hoeft minder te bezuinigen. Wij zeggen nu juist dat je precies moet bezuinigen waar het nodig is, ook al doet dat een beetje pijn.

Ten slotte de blik naar voren. Frank de Vries zei zaterdag in de krant dat het vijf voor twaalf is. Eerder heb ik gezegd dat het een minuut voor artikel 12 is. De accountant geeft aan dat de financiële positie van de gemeente zwaar onder druk staat. Met name dat laatste is interessant, omdat het vanuit politiek neutrale hoek komt. Ook de accountant ziet grote risico's op ons afkomen, vooral gezien het afgekalde weerstandsvermogen, de becijferde risico's en de effecten van een en ander op de manoeuvreerruimte in de begroting. Hij adviseert daarom een onafhankelijk ...

De VOORZITTER: De heer Akkermans. Ik maak overigens melding van het feit dat mevrouw Koebrugge de vergadering is binnengekomen. Met hopelijk goed resultaat, al te melden of nog niet? De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, heeft de heeft Seton de accountant het ook horen bevestigen van die artikel 12-positie die we bijna hebben bereikt?

De heer SETON (CDA): Wat ik aangeef is dat de accountant in vrij zware bewoordingen, zwaarder dan ik eerder van hem heb gehoord, zegt dat de financiën onder zware druk staan. Ik zie dat als een bevestiging van mijn standpunt. Of hij ook vindt dat het een minuut voor artikel 12 is, dat is een politieke uitspraak en ik verwacht het eigenlijk niet. Ik hoop dat het resultaat van het tentamen van mevrouw Koebrugge beter is dan het resultaat van de rekening. Ik had het over wat de accountant adviseerde. Hij zegt een onafhankelijke toets op marktontwikkelingen en een nog stevigere control. Een vorm van permanente dijkbewaking, zou je kunnen zeggen. Ook de vertraagde invoering van DaFinci helpt dan niet. Om die reden hebben wij gezamenlijk onder andere met de PvdA daar een motie over ingediend. De vraag is of het college deze sense of urgency deelt. Is het college bereid om vanuit serieuze zorgen over de vraag in welke mate de stad de recessie aankan, maatregelen aan de raad voor te stellen? Is het college daarbij bereid ambities te temperen of stokpaardjes te laten lopen? Wij zien deze rekening als een bevestiging van de precaire positie waarin de stad zich momenteel bevindt en daarmee als een signaal om bij de voorjaarsbrief en de begroting de tering naar de nering te zetten. We zullen wel moeten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is het woord aan de ChristenUnie, mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter. Er waait inmiddels een nieuw soort van vrolijkheid door de stad in de vorm van oranje vlaggetjes in gezellig versierde straten. Maar deze vlaggetjes hangen er niet omdat de mensen in de stad vrolijk zijn geworden van de gemeentefinanciën, integendeel. Los van alle voetbalgezelligheid die de straten bindt – en die sociale binding juichten wij van harte toe – uitten de mensen die wij spreken, van kassajuffrouw tot oud-docent tot zzp'er, allemaal hun zorgen over het geld en over de risico's in het stadhuis. Die zorg is wat ons betreft meer dan terecht. Het ziet er niet goed uit. Dat geldt ook een beetje voor het Nederlands elftal en het geldt ook voor de gemeentelijke financiën. Weliswaar denken alle 193.000 inwoners van Groningen dé bondscoach te zijn, terwijl er maar één echte bondscoach is, maar het roept toch wel de vraag op wie de bondscoach van het college is.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter.

De VOORZITTER: Een schot voor open doel of niet?

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja eigenlijk wel. Een inkoppertje, laat ik het zo maar noemen.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

34

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, een vraag aan mevrouw Jongman. Acht zij de kans groter dat het Nederlands elftal Europees kampioen wordt of dat het college ons goed door de crisis loodst?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Zullen we een pooltje maken? Lijkt me wel leuk, eigenlijk. Goede vraag. Het college zegt gelukkig zelf dat het van belang is om de vinger steviger aan de pols te houden. Maar met alleen het meten van het aantal hartslagen per minuut ben je er niet. Er moet ook gehandeld worden. Dat handelen zit wat onze fractie betreft niet in lastenverzwaringen. De ozb mag geen melkkoe worden. Volgens ons verkiezingsprogramma moet je daar goed en zorgvuldig gebruik van maken. Gelukkig geeft het college zelf ook aan uiterst terughoudend te zijn. Ik roep het college ook op het echt niet te doen, want ik krijg namelijk strafoefeningen in de sportschool als de ozb in 2013 omhooggaat. Het college geeft aan de raad elke twee maanden te informeren over de effecten van de economische crisis en de rijksbezuinigingen op de meerjarenbegroting. Daar zit wel een soort crux of dilemma in. Want neemt het college ons dan mee op een weg waar we niet meer kunnen keren? Of kan de raad nog een eigenstandige keuze maken bij het voorjaarsdebat en bij de begroting 2013? Dat laatste wil onze fractie. Het is heel fijn dat u ons informeert, maar het betekent niet inpakken en wegwezen.

Verantwoording afleggen is terugkijken, maar in deze tijd kun je niet anders dan ook vooruitkijken. Immers, keuzes uit het verleden bepalen de toekomst. Als raad hadden we met het college afgesproken dat we graag voldoende huizen wilden bouwen voor onze inwoners, maar de keuze voor het verder zelf aanleggen van Meerstad betekende een enorme afboeking in 2011. Als raad hadden we afgesproken dat we graag meer parkeerplaatsen wilden in de binnenstad, maar de keuze om veel parkeergarages aan te leggen betekende een tekort in 2011. Als raad hadden we ook afgesproken dat we graag voldoende voorraad bedrijventerreinen wilden hebben na eerdere verliezen omdat we mensen niets konden aanbieden, maar de keuze om wat voorraad bedrijventerreinen aan te leggen gaf ook een afboeking in 2011. Is alles de schuld van de crisis of is er meer te zeggen? Het weerstandsvermogen baart ons zorgen, maar achteraf gezien zijn wij blij met onze inzet op de waarschijnlijkheidsfactor van 90%. Door onze fractie is ook bepleit om goed te sparen voor slechtere tijden en gelukkig maar. Maar we zakken wel zo langzamerhand door de bodem van onze kas. Het is meer dan een uitdaging om dit weer aan te vullen. Het voorjaarsdebat is meer dan ooit cruciaal. Daar komt bij de indringende boodschap van de accountant. Die is niet nieuw, maar hij is wel scherper geworden. Bij de interim-controle stelde de accountant al dat de risico's in bedrijfsvoering en in de financiële positie zijn toegenomen met als conclusie dat de financiële positie zwaar onder druk staat. Die boodschap klinkt versterkt door in de top 3 van aanbevelingen. Met stip op 1 staat analyse van risico's weerstandsvermogen en als alarmschijf op 2: control op grondexploitaties, grote projecten en Meerstad. Voorzitter, dit betekent alle hens aan dek.

Voorzitter, de ChristenUnie heeft bij de begroting 2011 aangegeven dat er een heldere relatie moet zijn tussen plannen, prestaties en kosten. Oftewel, wat willen we bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat mag het kosten? Ook hebben we gezegd dat naast de grote projecten die op stapel staan, ook de kleinere projecten niet moeten worden vergeten. Het betekent keuzes maken met het beschikbare geld. Dan is het op zijn minst noodzakelijk dat je het geld goed beheert en de projecten daarmee goed beheerst. Dat laatste punt is wat ons betreft nog een punt van zorg, want DaFinci was in 2011 ondanks een forse extra bijdrage in mankracht en geld nog niet op orde. Ook hebben wij in 2010 gezegd dat de begrafenisrechten wat ons betreft niet hoefden te worden opgerekt tot het bittere einde. Leges voor begraven hoeven niet kostendekkend te zijn. Toch is de kostendekkendheid 101% en daar hebben wij moeite mee. De laatste eer mag wat ons betreft de gemeenschap wel iets kosten. In het voorjaarsdebat komen wij op dit thema terug.

Voorzitter, is alles dan minder goed gegaan in 2011? Een aantal zaken is wel goed gegaan. Want het verheugt ons dat de stad gezinnen weet te behouden en/of aan te trekken. Lentekriebels is in toenemende mate een succes, achtduizend mensen maken hun eigen leefomgeving schoon. Digitaal afspraken maken via het eLoket is in 2011 uitgebreid, dat was een motie van de ChristenUnie in juni 2010. Een andere politieke wens van de ChristenUnie, behoud van de nevenlocaties van de DIA in Hoogkerk en Lewenborg, werkte naar volle tevredenheid in 2011. Ook de werkgelegenheid is gestegen in deze tijd, iets om heel erg blij mee te zijn.

Voorzitter, samenvattend is het jammer dat het jaar 2011 is afgesloten met een groot verlies en met de conclusie dat de financiële positie van de gemeente Groningen onder druk staat. Waar gehakt wordt, vallen spaanders, is een te gemakkelijke verklaring. Het lijkt er meer op dat er te veel bomen in het bos gepoot zijn, die nu door hun gewicht dreigen om te vallen. Is het lef, is het overmoed of is het vette pech? Uitdaging voor het voorjaarsdebat wordt welke bomen absoluut noodzakelijk zijn en waar nog wel wat uitgedund kan worden. Ondanks grote zorgen en stevige debatten willen wij de medewerkers en het college hartelijk danken voor de inzet anno Domini 2011.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

35

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad. We schorsen de vergadering voor een enkel ogenblik, voordat de heer Van Rooij ...

Schorsing 17.20-17.22 uur

De VOORZITTER: Dan heropen ik de vergadering en is het woord aan de heer Van Rooij van Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorzitter, dank u wel. Allereerst mijn verontschuldigingen voor het feit dat ik niet in staat ben erg luid te spreken. Ik ben geveld door een heftige keelontsteking en die maakt het woordvoeren niet makkelijker. Dus ook met mijn weerstandsvermogen is het niet zo heel best gesteld. Graag pak ik samen met de stad de handschoen op om sterker uit onze gezamenlijke malheur te komen.

Vorig jaar concludeerde de raad voor het eerst in lange tijd dat er een rekening voorlag met een negatief resultaat. Dat was het gevolg van flinke en deels onvoorziene tegenvallers. Dit jaar blikken wij terug op de rekening van 2011 en moeten we opnieuw constateren dat het resultaat behoorlijk negatief is. Het is moeilijk om deze rekening los te zien van het huidige boekjaar. In maart stond de raad erbij stil dat het huidige boekjaar na een paar maanden al met een tekort kampte van zo'n 110 miljoen euro, inclusief de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen. Dit hangt als een zwaard van Damocles boven ons hoofd, maar het is een punt voor komende debatten. Ik zal deze zaken voor nu dan ook zo goed mogelijk proberen te scheiden. De gevolgen van de crisis treffen onze stad hard. De gronduitgifte op bedrijventerreinen staat volledig stil en schommelt de afgelopen jaren op 0 ha of net boven de 0 ha. Net als in het vorige jaar is dit jaar weer voor zo'n 60 miljoen euro afgewaardeerd op gronden. De opname van kantoorruimte gaat zo mogelijk al even slecht. Het zijn symptomen van de crisis, die ons hard bij de keel grijpen en ons echt zullen gaan bedreigen als we er niet voor kiezen om ons kranig te weren. In mijn betoog wil ik stilstaan bij een drietal onderwerpen: het weerstandsvermogen, de accountantsverklaring en een aantal zaken dat ons opviel in de rekening.

Het weerstandsvermogen is voor Student en Stad al jaren een voornaam punt. In de commissie hebben we al uitgebreid stilgestaan bij dit onderwerp en het is goed om te zien dat ook bij andere fracties het beseft steeds meer lijkt te komen dat we toch echt moeten gaan werken aan de status van onze financiële reserves. Het weerstandsvermogen is goed te omschrijven als een verzekering voor financiële risico's. Een verzekering die in tijden van crisis, wanneer de risico's groot zijn, misschien wel meer dan ooit nodig is. De ratio van het weerstandsvermogen in deze jaarrekening is met 0,44 ruim onvoldoende. Deze kwalificatie is wat ons betreft ontoelaatbaar. In het collegeprogramma staat een ratio van 80% als doel op de korte termijn. Graag wijs ik de gehele raad op het feit dat het weerstandsvermogen bij 80% tot 100% slechts in de categorie matig valt. Voorzitter, wij zijn van mening – en de heer Seton refereerde daar al even aan in zijn eigen woordvoering – dat ons weerstandsvermogen 100% zou moeten zijn. Deze 100% is de ondergrens van de classificatie die wij als raad voldoende noemen en daarmee voorwaarde voor verantwoord financieel beleid. We waren dan ook zeer content met de woorden van wethouder Dekker in de commissie van vorige week. Hier gaf zij aan dat het aanvullen van het weerstandsvermogen met 70 miljoen euro naar 80% geen probleem moet zijn. Maar belangrijker nog, zij zei ook dat de aanvulling van het weerstandsvermogen naar 100% goed mogelijk is. Wij gaan ervan uit dat we deze woorden in de voorjaarsnota terug zullen zien.

De accountantsverklaring. Ten eerste is het goed om op te merken dat de accountant zowel over de getrouwheid als over de rechtmatigheid een goedkeurend oordeel heeft gegeven. Hiervoor de complimenten aan het college. De aandachtspunten, die in de verklaring worden genoemd, sluiten aan bij de zorgen die wij hebben. Wij vertrouwen er dan ook op dat het college deze zorgen ter harte neemt.

Ten slotte wil ik stilstaan bij een aantal voor Student en Stad belangrijke thema's: wonen, werken, onderwijs en gezondheid. Met Bouwjong willen we in de komende jaren graag voorzien in kwalitatieve en betaalbare jongerenhuisvesting. In 2011 is veel gebeurd, maar nog lang niet genoeg. We lopen flink achter op de doelstelling van 800 eenheden. Dit betekent dat we er nog harder aan zullen moeten trekken. Ook starters zullen deze gemeenterekening niet met een glimlach doorlezen. Jongeren en starters zijn het kapitaal van deze stad, of zouden dat zijn als we er in elk geval in slagen om ze hier te houden. Daarbij is geschikte huisvesting een must. Hoewel het goed is om te lezen dat alle beschikbare startersleningen zijn verstrekt, zien wij net als vorig jaar dat het beschikbare budget hiervoor al erg snel op was. Dit zien wij voor het komende jaar heel graag anders. Daarbij bedoel ik overigens niet dat ze niet verstrekt worden, maar dat er meer budget beschikbaar komt voor die startersleningen. De werkgelegenheid is in het

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

36

afgelopen jaar toegenomen tot ruim boven de 135.000 banen. Deze doelstelling stond eigenlijk pas geraamd voor 2014. Het is dus heel bijzonder dat zij nu al binnen is. Dit betekent niet dat we achterover kunnen gaan leunen en in onze handen kunnen gaan wrijven. Er is nog heel erg veel te winnen. Ook het aantal ondernemers in de stad is gestegen, al is niet helemaal duidelijk of het hier een echte groei betreft of een papieren groei, die het gevolg zou zijn van de verplichte inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Er zijn zeer goede dingen gedaan met het kleine budget dat ons economisch meerjarenprogramma G-kracht jaarlijks ontvangt. G-kracht levert ons geld op. Qua gezondheid kunnen nog grote stappen worden gezet door beweging op zo jong mogelijke leeftijd op een leuke en goede manier te stimuleren. Wat Bslim betreft zijn we hierover niet helemaal gelukkig. Al zien we dat er mooie resultaten worden neergezet voor leerlingen van het middelbaar onderwijs, wij zouden liever zien dat dergelijke programma's al bij het basisonderwijs zouden worden geïntroduceerd. Wij denken dat hierdoor een nog hoger rendement behaald zou kunnen worden. Onderwijs is vanzelfsprekend ook een belangrijk onderwerp voor ons. Een pijnlijk punt hierbij is vroegtijdige schooluitval. Talentontwikkeling begint bij onderwijs. De uitval zorgt ervoor dat jongeren geen start- of arbeidskwalificatie behalen. Het gesloten convenant met het Rijk en de RMC-regio's heeft als doel om deze uitval met 40% te reduceren. Het resultaat is helaas niet behaald. Wij zouden dan ook graag zien dat de gemeente haar gewicht beter inzet om dit doel zo snel mogelijk te behalen. Met het regionaal Actieprogramma jeugdwerkloosheid worden gelukkig grote stappen gezet om jongeren aan het werk te krijgen. Het mag gezegd worden dat het aantal plaatsingen in de regio ondanks de barre economische tijden op hoog niveau is. We hopen dan ook dat het voorgestelde vervolg op dit actieprogramma zo snel mogelijk vorm zal krijgen en zal worden geïmplementeerd.

Voorzitter, afsluitend. 2011 was financieel gezien een moeilijk jaar en de gevolgen van de crisis zijn nog meer zichtbaar geworden. De smaak die overheerst is een wrange. De financiële positie van de stad is flink verslechterd. Voorzitter, wat we met zijn allen willen, is sterker uit de crisis komen. Wat we met zijn allen willen, is een stad met goede voorzieningen, realistische ambities en oog voor de toekomst. Dit kan alleen als we financieel gezond zijn. We hopen dat de voorjaarsbrief in lijn zal zijn met de zojuist genoemde uitgangspunten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan is ten slotte van de kant van de raad het woord aan de heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Er is al veel door andere partijen gezegd over tekorten, verliezen, de zorgen en het gegeven dat de financiën van de gemeente onder zware druk staan. Ik wil daar graag nog wat aan toevoegen zonder punten te herhalen die al genoemd zijn door andere partijen. Verder zullen wij vooral bij het voorjaarsdebat zien hoe een en ander uit gaat pakken en of grote projecten wel of geen doorgang zullen vinden. De Partij voor de Dieren heeft vele complimenten uitgedeeld voor deze rekening. Er zaten mooie dingen in en wij doen het hier helemaal nog zo slecht niet, zoals het college zegt. Daar heeft het college denk ik wel gelijk in. De financiële crisis baart iedereen zorgen en dat is begrijpelijk. Zoals wij echter vorige week betoogd hebben, schuiven wij langetermijnproblemen liever niet op de korte baan. Omdat iedereen hier al uitgebreid in is gegaan op de financiële tekorten, willen wij niet verder bezuinigen op ecologisch beheer. De bijensterfte. Deze winter is in Groningen 30% van het bijenvolk overleden. Dit is een probleem waar iedere overheid verantwoordelijkheid voor moet dragen. Het in stand houden van een grote diversiteit aan bloemen draagt daar een steentje aan bij. De activiteiten rond de Hoofdstad van de Smaak vielen goed bij ons in de smaak. Veel nadruk op biologisch voedsel – ook weer goed voor de bij – en regionaal voedsel. We hadden graag nog wat meer nadruk gewild op – u raadt het al – vegetarisch voedsel, omdat vlees eten niet alleen gezonder is voor mensen in bijvoorbeeld de strijd tegen overgewicht, maar ook veel beter voor de dieren en het milieu. Vleesconsumptie leidt tot ontbossing, afname van de biodiversiteit, honger in de wereld en een groter tekort aan schoon drinkwater. Bij het kopje duurzaamheidsactiviteiten zagen wij helaas nog geen aandacht voor de door ons ingediende en door de raad aangenomen motie over een Groningse Meatfree Monday. Wij zien een raadsvoorstel hieromtrent graag zo spoedig mogelijk tegemoet. Zorgelijk vinden wij het feit dat duurzaamheid nu door de diensten zelf gedragen en gefinancierd moet worden. Wij willen graag een reactie van het college op onze vraag hoe hij Groningen energieneutraal in 2035 denkt te bereiken. Wat zijn verdere concrete stappen? Wanneer worden wij hierover geïnformeerd? Wij zijn tevreden over het grote aantal groene daken. Wat wij graag willen zien, is een integratie van wonen en groen. Een manier van bouwen waarbij groen en beton worden geïntegreerd. Hier zijn wel voorbeelden van te bedenken en wij kijken uit naar de nota Ruimtelijke kwaliteit om ons standpunt in dezen duidelijk te maken. Ik laat het hierbij. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Goed. Dan hebben we alle sprekers van de kant van de raad gehad. Ik begrijp dat de wethouder meteen of bijna meteen tot antwoorden in staat is in haar eerste termijn. U beschikt over alle teksten van de moties en amendementen, denken wij, dus dan kunt u ook die van commentaar voorzien. Dan is het woord aan de wethouder van Financiën.

Eerste termijn college

Wethouder DEKKER: Voorzitter, dank u wel. Rekening 2011. Laten we dan maar even beginnen met een positieve insteek. We hebben een goedkeurende verklaring en er is iets nieuws. We zijn op verzoek van uw raad voor het eerst in dit jaar gestart met een incontrolstatement. De rechtmatigheid is goed verankerd. Traditiegetrouw is het dan ook de taak van het college en de wethouder van Financiën de medewerkers te bedanken voor al hun inspanningen om te komen tot een goede jaarrekening. Ik zal dat bij dezen doen en ik ga ervan uit dat de mensen die niet aanwezig zijn, de dank via hun directeuren overgedragen krijgen. Kortom, hard gewerkt, veel bereikt. De woorden van mevrouw Van Gijlswijk (SP) kon ik goed aanhoren. Zij maakte er niet alleen maar een cijfermatig verhaal van in haar bijdrage, maar ze zei dat al het geld dat we hier met elkaar altijd maar weer voteren, toch te maken heeft met een aantal doelstellingen dat we als college willen realiseren en een aantal maatregelen dat we met elkaar moeten uitvoeren. Natuurlijk gaat het erom dat we ook een goedkeurende verklaring van de accountant krijgen en natuurlijk gaat het erom dat we in control zijn en alles doen aan risicomanagement. Tegelijkertijd willen we ook een aantal dingen realiseren. We willen een sociale stad zijn, we willen aandacht hebben voor mensen die kwetsbaar zijn en we willen verder met die duurzame en bereikbare stad. Dus kijk ook naar de resultaten die we het afgelopen jaar hebben gerealiseerd. Het kan iets kleins zijn in een wijk of in een buurt en het kan iets groots zijn. Ik zeg het met enige schroom, maar toch doe ik het. Zeker als ik met een aantal collegebestuurders spreek over hun financiën. Wij zijn nog steeds in staat geweest de afgelopen jaren om begrotingen in te dienen en rekeningen te presenteren zonder verregaande bezuinigingen. Ook bij de bezuinigingsoperatie waar wij thans mee bezig zijn van 42,5 miljoen euro proberen we over het algemeen de mensen die in onze samenleving aan de sociaal zwakke kant staan te sparen. Wij zijn nog steeds hier in staat om onze ambities uit te voeren zonder dat we belangrijke voorzieningen in deze stad sluiten. Tegelijkertijd realiseer ik me, realiseren wij ons dat het tij wat aan het keren is. Die recessie duurt langer dan ons lief is. De recessie dringt ook langzamerhand door in de regio Noord-Nederland. U heeft dat ook kunnen zien in de rekening, maar we hebben er ook al een paar keer met elkaar indringend over gesproken. De afgelopen twee jaar hebben we meer dan 120 miljoen euro moeten afboeken op grondexploitaties. En nu zullen we ook weer bij deze rekening een voorziening moeten treffen voor 40 miljoen euro. Dan kun je vervolgens zeggen dat we een aantal maanden een dikke plus met elkaar hadden geprognosticeerd en dat is nu een vette min geworden. U weet waar het aan ligt, daar hebben we hier in dit huis ook al een aantal keer met elkaar over gesproken. Maar toch komt ook vandaag weer de vraag op of het niet te voorzien was. Was die voorziening, die u moet treffen bij de rekening 2011 van 40 miljoen euro, niet te voorzien? Was het afboeken van 120 miljoen euro aan gronden de afgelopen twee jaar niet te voorzien? En datgene wat in januari bij Meerstad gebeurde, hadden we dat allemaal niet beter kunnen voorzien? Ik heb het ook in de commissie gedaan, ik wijs u op een passage van de accountant op pagina 11, waarin hij ook opschrijft dat hij op basis van de huidige informatie kan instemmen met de inschattingen van het college, van mening is dat de gronden juist gewaardeerd zijn en de afwaardering in kan schatten op 40 miljoen euro. Het is ook een gesprek dat wij met elkaar hebben gevoerd in de raadscommissie. Wij proberen zo goed mogelijk in te schatten wat de effecten zijn van de economische recessie op onze gemeentebegroting. Voor een groot deel doen we dat natuurlijk zoveel mogelijk op basis van concrete cijfers, want aan onderbuikgevoelens heeft niemand wat. Tegelijkertijd constateren we dat op het moment dat de economische recessie groot is, je inschattingsvermogen ook vermindert. Dan kan de heer Mohn aangeven dat je meer werk moet maken van risicomanagement ...

De heer BALDEW (PvdA): De heer Baldew.

Wethouder DEKKER: Mijnheer Baldew, ja sorry, ik tutoyeer u ook nog bijna. Dan kan de heer Baldew aangeven dat je meer werk moet maken van risicomanagement, maar voor een deel is dit soort zaken niet meer in te schatten. Ook de accountant geeft dat aan. De accountant geeft nu in zijn verklaring aan: let wel, u maakt nu een goede inschatting, maar ik weet niet zeker en kan ook op dit moment niet inschatten wat er over een jaar gebeurt. Het is ook een beetje wat de heer Seton bedoelt, als hij zegt dat wanneer hij nu naar iedereen luistert, naar mij luistert, naar de medewerkers luistert, naar de mensen om hem heen in

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

38

het land luistert, dan komt hij misschien wel tot de conclusie dat juist vanwege het feit dat je in een economische recessie zit en juist vanwege het feit dat je dingen misschien minder goed kunt inschatten, je misschien wel toe moet naar hogere reserves. De heer Luhoff heeft het in het debat in februari volgens mij ook aangegeven. Even richting Student en Stad, ik heb in de vorige commissie niet gezegd dat we dan maar door moeten naar 100%. Ik heb tegen u gezegd dat we bij de voorjaarsbrief hier met elkaar over moeten spreken. We moeten er met elkaar over spreken of de 80%, die we nu in ons collegeprogramma hebben, voor de korte termijn voldoende is of dat we op korte termijn naar de 100% moeten. Ik daarover graag het gesprek met u aan bij de voorjaarsbrief. Maar dat het een item is, ook voor dit college, dat is zeker waar. Maar, u wou een vraag stellen?

De VOORZITTER: De heer Van Rooij.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorzitter, ik heb de heer, ik heb mevrouw Dekker – nu ga ik ook al verkeerd aanhalen, vergeeft u mij – ik heb mevrouw Dekker als volgt aangehaald dat zij zegt dat de aanvulling van het weerstandsvermogen naar 100% goed mogelijk is. Dat is wat ik zei. Nu ben ik wel benieuwd of u dat nog steeds vindt. U zei het vorige week.

Wethouder DEKKER: Alles is mogelijk. Misschien is tot 120% wel mogelijk. Het hangt er maar vanaf welke keuzes je maakt. Maar ik heb ook geschetst, volgens mij zowel in het februaridebat als ook in de commissie, dat je op dat moment ook belangen af moet gaan wegen. Het is een discussie die op nationaal gevoerd wordt en ook op lokaal niveau. In hoeverre leg je enerzijds geld stil, om het maar huiselijk te zeggen, en bouw je voldoende weerstand op voor komende tijden. Anderzijds kan je daarmee belangrijke investeringen dan wel stopzetten, dan wel voorzieningen schrappen, die ook weer tegelijkertijd een negatief effect kunnen hebben op de economische ontwikkeling. Het gesprek over die balans moeten wij volgens mij met elkaar voeren, waarbij we niet alleen maar uit moeten gaan van percentages en regels, maar ook van het effect van het halen van een bepaald percentage. Maar ik ben uiteraard zeer bereid om dat gesprek met u aan te gaan over wat nu de noodzakelijke hoogte van ons weerstandsvermogen is. Ook mede gezien het feit dat ons inschattingvermogen op dit moment geringer wordt, omdat de effecten van de economische recessie niet tot 100% nauwkeurig te voorspellen zijn.

De VOORZITTER: De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter. Ik begrijp dat je niet alleen over percentages praat, maar als het toch zou moeten, met welke inzet zou de wethouder dat gesprek dan aangaan?

Wethouder DEKKER: Volgens mij spreek ik hier als collegelid. We hebben net met elkaar afgesproken dat politieke voormannen of voorvrouwen hun eigen persoonlijke opvatting hier neerleggen. Dus volgens mij ga ik dat gesprek maar even in het college voeren. Daar komt een idee of een visie uit en over die visie ga ik met u in gesprek.

De VOORZITTER: Mijn meest keurige wethouder, dat ziet u wel. De heer Seton is als eerste aan de beurt.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Ik merk een redelijk politiek correcte benadering van de wethouder ten opzichte van dit vraagstuk. In de commissie merkte ik toch iets meer enthousiasme om toch richting die 1,0 te gaan. Wat is er veranderd in de tussentijd?

Wethouder DEKKER: Dan kijkt de burgemeester niet. In commissieverband hebben we soms een wat meer ontspannen relatie. Ik heb daar aangegeven dat ik mij heel goed voor kan stellen dat u de relatie legt. Datzelfde gesprek heb ik al gevoerd in de raad van februari, toen we het hadden over de tweede rapportage en de vragen van de heer Luhoff. Betekent het eigenlijk niet dat je tot een hoger weerstandsvermogen zou moeten overgaan? Nou ja, daar kan ik me iets bij voorstellen. Tegelijkertijd heeft het ook weer effecten op je eigen voorzieningenniveau, op mogelijke bezuinigingen en op investeringen die niet door kunnen gaan. Dat gesprek moet je in balans met elkaar voeren. Er was nog een vraag van ....

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja, voorzitter, even over het benodigde weerstandsvermogen, de capaciteit. We hebben daar gewoon als raad afspraken over. Dus ik neem aan dat als het college daaraan gaat tornen, hij met een hopelijk fatsoenlijk voorstel in de voorjaarsnota deze kant op komt. Maar ik wil toch even meegeven dat ik geen enkele aanleiding zie om die afspraken anders te doen.

Wethouder DEKKER: Ik zie aan de gelaatsuitdrukking van de heer Seton dat hij mij in ieder geval goed heeft begrepen. Het gaat er niet om dat we het percentage van 80% verlagen. Deze discussie ging over het eventuele verhogen van het percentage van 80%, dus niet over het verlagen. Wij hebben in ons collegeprogramma gewoon staan 80% en geen 100%. Dus ik snap niet zo goed waar uw verwarring vandaan komt over het tornen aan afspraken. Laat maar? Oké. Dan ga ik ervan uit dat we elkaar weer goed begrepen hebben.

Dan nog een vraag van de ChristenUnie hierover. Die zei leuk en aardig en wil het weerstandsvermogen inderdaad wel omhoog hebben. U zei eigenlijk niet een soort panklaar gerecht te willen hebben, maar u zei als raad in de gelegenheid gesteld te willen worden om daar zelf nog een oordeel over te vellen en in het voorjaarsdebat kaders mee te geven voor hoe daarmee om te gaan. Ik denk, voorzitter, dat wij dat de ChristenUnie wel kunnen toezeggen. Het was ook de motie van de heer Seton om zo breed mogelijk aan te geven waar de oplossingen zitten. Er zijn volgens mij ook nog vragen van de VVD in dat kader en ik denk dat we die wel positief kunnen beantwoorden. Maar dat hoort u denk ik vrijdag.

Dan kom ik op nog een motie die is ingediend in het kader van de discussie die we steeds voeren de afgelopen jaren over welke invloed de recessie nu heeft op onze begroting en ons meerjarenbeeld. Er is een motie aangenomen om u regelmatig te informeren. Ik dacht dat we in de brief hadden opgenomen dat de tweede rapportage die we u hebben aangeleverd een vorm was waarin we u de komende maanden willen informeren. Bij de voorjaarsbrief komt zeg maar recessierapportage deel 3, waarin we over alle onderwerpen waarover we u geïnformeerd hebben een actuele stand van zaken geven. Eigenlijk dat we u met enige regelmaat – in de vakantieperiode kan daar even een paar weken tussen zitten – informeren op de hoofddossiers, die we in februari met elkaar hebben besproken, zodat u in staat bent om ook de vinger aan de pols te houden.

Dan was er nog een vraag over de financiële uitvoerbaarheid van de ...

De VOORZITTER: De heer Baldew nog.

De heer BALDEW (PvdA): Ja, voorzitter, de wethouder gaat heel snel. De motie had ook als besluitpunt of als verzoekpunt om een notitie voor te leggen aan de raad in de maand mei over hoe de voorspelbaarheid van het rekeningresultaat kon worden opgehoogd. Kunt u daar iets over zeggen?

Wethouder DEKKER: Nou, we hebben daar ook in het audit committee met elkaar gesproken over de uitvoering van die motie. Ik heb de motie zo opgevat dat we op dit moment bezig zijn met het zo actueel mogelijk informeren van u als raad, juist ook omdat het in tijden van economische crisis moeilijker is om sommige negatieve en positieve effecten goed in te schatten. Ik ging ervan uit dat ik met die tweemaandelijksse rapportage aan uw motie had voldaan. Als u dat niet acht, dan hoor ik dat graag in tweede termijn. Maar zo heb ik haar in feite opgevat. Wij willen de motie op die manier uitvoeren.

Dan wat betreft de spankracht van de organisatie en de financiële uitvoerbaarheid van de diverse projecten. Wat dat laatste betreft, u kunt dat terugvinden in ons meerjarenbeeld en in onze begroting. Al onze projecten zijn voorzien van een financiële paragraaf en die zijn weer verwerkt in de meerjarenbegroting. Daar kunt u zien of een project voldoende gefinancierd is. Tegelijkertijd ging uw vraag ook over wat nu de spankracht van de organisatie is. Want je kunt wel voldoende middelen hebben om die projecten te financieren, maar je organisatie moet het ook nog aankunnen, beleidsmatig het totaal aan pakketten. Ik herinner me dat De Rooij ook nog iets heeft gezegd over dat het ook voor het college heel erg veel kan zijn. Die vraag hebben wij meegenomen bij de stresstest. Daar wordt gekeken hoe wat we gaan doen aan investeringen en ambities zich ontwikkelt tot slechtweersscenario's. We komen daar uitgebreid op terug en het is de bedoeling dat hij eind deze week ook aan u gepresenteerd gaat worden. We hebben die vraag ook bij de accountant neergelegd. Hoe kunnen we nu meten of de spankracht van de organisatie voldoende is? Ik denk dat we er bij de voorjaarsbrief nader op terug moeten komen, maar het is nogal een ingewikkelde. Want we hebben gekeken hoe we dat gaan doen. Je zou met benchmarks kunnen gaan werken: hoe is het bij vergelijkbare andere gemeenten georganiseerd? Tegelijkertijd heeft het ook heel erg te maken met kwaliteit versus kwantiteit. Ik vind het een lastige vraag.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

40

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik begin mij toch langzamerhand af te vragen wat de toezegging van het college waard is.

De VOORZITTER: De heer Baldew.

De heer BALDEW (PvdA): U heeft toegezegd bij de najaarsnota dat u dat zou doen.

Wethouder DEKKER: Dat klopt, sterker, we hebben bij de begroting opgeschreven ...

De heer BALDEW (PvdA): U heeft dat toegezegd bij de najaarsnota. Die heeft de raad gewoon vastgesteld. Dat zou de kern moeten zijn van het voorjaarsdebat. Wat ik u nu hoor zeggen gaat over allerlei beren op de weg, waardoor het onderzoek niet tot stand komt. Waarom bent u hiermee niet eerder gekomen?

Wethouder DEKKER: Dit gesprek hebben wij met elkaar gevoerd in de commissie Financiën onder aanvoering van mevrouw Jongman van de ChristenUnie. In de begroting van 2012 stond die zin over de financiële uitvoerbaarheid van de projecten. Vervolgens hebben wij u in de commissie van februari een presentatie gegeven en een brief gestuurd over de stresstest en de variabelen. Toen zei mevrouw Jongman dat het leuk en aardig is, maar dat zij had verwacht dat we iets anders zouden gaan doen. Daar hebben we in de commissie Financiën uitgebreid verder met elkaar over gesproken. De conclusie daarvan was, zoals ik hem heb begrepen, dat de stresstest nu in de plaats komt, gekoppeld aan de spankracht van de organisatie ... Ik zie hier de heer Akkermans ook knikken. Die discussie hebben we toen met elkaar gevoerd. Echt.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, zo hebben we dat nooit begrepen. We zijn nog steeds in blijde afwachting wanneer dat onderzoek er nu komt.

Wethouder DEKKER: Ja, dat begrijp ik nu van u. Ik begrijp nu dat u het anders heeft begrepen. Maar ik geef u even aan hoe we dat gesprek met elkaar gevoerd hebben. In de begroting van 2012 stond die zinsnede over de financiële uitvoerbaarheid van de grote projecten. In februari hebben we met elkaar gesproken hoe we dat nu precies kunnen doen. Het heeft er ook mee te maken dat je enerzijds een meerjarenbeeld hebt en anderzijds de grote projecten. De mensen op straat vragen zich wel eens af, zo hebben wij er ook over gesproken, of het allemaal nog wel mogelijk is. Bent u in staat om al die grote projecten te financieren, in relatie ook met uw weerstandsvermogen? Toen hebben we u een brief gestuurd over de stresstest en de indicatoren. Daar hebben we in de commissie Financiën over gesproken. Toen zei mevrouw Jongman-Mollema nog dat we het slimmer op hadden kunnen schrijven, dan had ze begrepen dat we het op deze manier hebben georganiseerd. Daar hebben we vervolgens vervolg aan gegeven. Toen is de stresstest er gekomen met de indicatoren en gekoppeld nog, volgens mij was het mevrouw Bloemhoff die in de commissie Financiën nog aandacht heeft gevraagd voor de spankracht van de organisatie daarin. Dus zo herinner ik me het verloop van het gesprek.

De VOORZITTER: De heer Baldew, laatste keer. Hoeft niet? De wethouder.

Wethouder DEKKER: Dan kom ik op DaFinci. Ik heb in de commissie aangegeven dat naar mijn oordeel DaFinci op dit moment naar behoren werkt. Ik heb ook aangegeven dat het misschien goed is dat we daar nog een keer goed naar gaan kijken. U zegt eigenlijk dat u nu een externe audit wilt naar de implementatie. Ik zou daar graag eerst nog met u verder over door willen spreken. Je kunt namelijk op een aantal onderdelen een onderzoek doen. Je kunt een onderzoek doen naar de implementatie, je kunt een onderzoek doen naar de betrouwbaarheid en je kunt een onderzoek doen naar de functionaliteit. De hele aanbesteding en de wijze van invoering, daar hebben we natuurlijk net een onderzoek over afgerond en dat bespreken we binnenkort nog in het audit comité. Over de betrouwbaarheid – en ik heb dat ook even teruggekoppeld met de accountant – is er niet zoveel aan de orde, want daar hebben we de goedkeurende verklaring over. Het gaat meer over de functionaliteit. In hoeverre wordt hij nu zo toegepast zoals die toegepast zou moeten worden? Dan zou ik u willen adviseren om zo'n audit in de tweede helft van het jaar te doen, te meer ook omdat we een aantal aanbevelingen, die de accountant op dit moment heeft geformuleerd, ook aan het invoeren zijn. Een aantal zaken dat niet goed loopt is op dit moment al bekend, daar heeft de accountant ook verslag van gedaan. Dus eigenlijk hebben we wel een redelijk goed beeld van hoe de zaak nu gaat. Ik zou u dan willen adviseren om een audit te doen in de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

41

tweede termijn van dit jaar, omdat je op dat moment ook goed kunt zien of wat we wilden met DaFinci ook naar behoren werkt. Voorzitter, ik hoor graag uw reactie daarover in tweede termijn.

De VOORZITTER: De heer Baldew.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, even kort. Ik was toch benieuwd wie nou de verantwoordelijke portefeuillehouder van DaFinci is. Bent u dat of is dat de heer Schroor?

Wethouder DEKKER: Dat is ondergetekende. Toch wel. Ik had nog een grap, maar die ga ik op dit moment maar even niet maken. Nee. Want ik ben helemaal niet goed in grappen en hij had al eerder gemeoten, dus hij valt buiten ... Het is een van mijn zwakke kanten. Voorzitter, moties. Mevrouw Van Gijlswijk heeft toch weer iets aangegeven wat mij raakt en wat ook wel enig weerwoord verdient. Wat mij raakt is het beeld dat wij moties niet uitvoeren. Het raakt me, omdat het volgens mij een beeld creëert dat niet zo is. Twee, wat een weerwoord verdient is dat u zegt dat wij een motie uit hebben te voeren. Volgens mij is een motie een overweging van de raad. Het college moet dan kijken in hoeverre hij die motie uitvoert en dat doet hij over het algemeen ook, vind ik. Maar het kan natuurlijk zo zijn dat er juridische of financiële overwegingen zijn om dat niet te doen. En dan gaan wij volgens mij met u in gesprek dat u dit gewild heeft, dat wij deze plussen en minnen zien en uw oordeel daar dan over vragen. U heeft een aantal moties ...

De VOORZITTER: Ik vind dat als voorzitter van de raad toch wat vrijblijvend geformuleerd, eerlijk gezegd. Een overweging, gaat met de raad in ... Er kunnen redenen zijn om een motie niet uit te voeren, maar de praktijk is toch en de stelregel zou ook moeten zijn dat moties van de raad worden uitgevoerd. En wanneer een collegelid dat niet van plan is, dat mee terug wordt genomen naar het college, daar besproken wordt en dat alleen bij hoge uitzondering het college teruggaat naar de raad met de mededeling dat hij van plan is om een motie niet uit te voeren. Maar ik onderbrak de wethouder. Mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik heb in mijn bijdrage in eerste termijn vooral gesproken over amendementen, namelijk dat het college zou moeten leren wat het onderscheid is tussen een wijziging op een raadsbesluit en vervolgens nemen we het raadsbesluit aan en een motie. Mevrouw Dekker heeft het nu alleen over moties. Dat zijn wensen van de raad. Het kan zijn dat een wens juridisch niet klopt of u wilt het niet. Maar het is iets anders dan een besluitpunt wijzigen. Het is iets anders dan dat u gewoon de afwegingen, de geest en de politieke achtergrond, die wij als raad altijd proberen te omschrijven in moties en amendementen, niet meeneemt.

Wethouder DEKKER: Ja, maar ik deel uw mening niet. Ik werd net even gecorrigeerd door de voorzitter. Daar heeft hij denk ik ook gelijk in. Wat ik alleen probeerde aan te geven is dat er echt redenen kunnen zijn om een motie niet uit te voeren. U heeft twee voorbeelden genoemd. Bijvoorbeeld de motie Wmo, het amendement Wmo. Naar mijn overtuiging hebben we de motie uitgevoerd zoals u het wilde. U zei dat de reserve Wmo niet gebruikt mocht worden en vervolgens hebben we dat niet gedaan en de algemene egaliseringsreserve daarvoor gebruikt. Dan zegt u dat in de overwegingen stond dat ook een deel wel bij de egaliseringsreserve had gekund. Ja, dat had gekund. Maar ik vind dat een te zwaar ... Ik kreeg van u heel nadrukkelijk de boodschap dat hij niet gedekt mag worden uit de egaliseringsreserve Wmo, want u wilde niet dat het ten koste zou gaan van toekomstige uitgaven. Ik heb toen namens het college in tweede termijn aangegeven dat het zou betekenen dat het ten laste gaat van het resultaat 2011 en dat hebben we ook gedaan. Dus ik kijk daar toch licht anders tegen aan.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, het is helemaal niet erg als wij hier van mening verschillen, daarom debatteren wij hier geloof ik ook met elkaar. Maar een van de overwegingen in het amendement was dat Groningen een sociale stad is en dat er allemaal decentralisaties op ons afkomen. Kortom, dat is de politieke achtergrond waarom wij niet wilden dat de egaliseringsreserve volledig werd ingezet. Ik wil daar nog wel een jaar met u over discussiëren, maar een besluitpunt is een besluitpunt. Soms maakt u het ons als college ook erg ingewikkeld wat het nu wordt, een amendement, een motie en hoe formuleer je het. Maar u gaat voorbij aan de geest – u kent dat wel, de geest van de wet – u gaat voorbij aan de geest van het amendement.

De VOORZITTER: De wethouder nog? De heer Moes.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

42

De heer MOES (PvdA): Wij hebben het amendement destijds zo geformuleerd dat er enige interpretatieruimte mogelijk was door het college om niet het volledige bedrag, wat nu gebeurt, uit de algemene egalisereserve te halen. Als de wethouder nu zegt dat die interpretatieruimte te veel ruimte is voor het college, dan neem ik daar kennis van en dan zullen we daar in de toekomst ook rekening mee houden.

Wethouder DEKKER: Nee, maar ik vind het niet nodig om het zo op de spits te drijven. Wij hebben gewoon die motie van u beoordeeld in het college. Wij hebben het amendement van u gewoon beoordeeld in het college en hem zo opgevat dat het niet ten koste mag gaan van de algemene egalisereserve. Dat hebben wij gedaan. Vervolgens is mijn vraag aan u wat u nu wilt.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Daar zullen wij in tweede termijn op terugkomen en als we die niet meer hebben dan doen we het bij de ICT-visie digitale werkplek. Want wij denken een oplossing te hebben gevonden. We hebben u daar een aantal keer over getipt. Maar ik kap nou ook met deze discussie, voorzitter, want het lijkt wel tegen dovemansoren gericht.

Wethouder DEKKER: Nou ja. Ik zou u kunnen voorstellen om dit hele item te bespreken bij de voortgangsrapportage I. Wij stellen nu de rekening vast, daar is dat amendement van u in verwerkt. Of u moet het nu gaan terugdraaien middels een amendement waardoor er een ruimte ontstaat of u zegt tegen mij dat we dit onderwerp gaan bespreken bij turap I en dan nemen we de recente cijfers van de Wmo daarin mee.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk komt erop terug, heeft zij aangekondigd. Zullen we dat dan maar even afwachten? De heer Prummel. Om te interrumpen?

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Jawel, voorzitter, toch even. Voorzitter, mevrouw Van Gijlswijk had veel commentaar op de wethouder. Als de Stadspartij zoveel commentaar heeft, dan wordt er vaak geroepen dat we daar een motie over in moeten dienen.

De heer OFFERMAN (Stadspartij): Dat gaat mevrouw Van Gijlswijk ook doen.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Wil de SP niet overwegen om een motie van ...

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk komt erop terug, heeft ze gezegd. Dus wie weet is dat wel in de door u aangegeven vorm.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dat is waar, voorzitter.

De VOORZITTER: De wethouder vervolgt haar betoog.

Wethouder DEKKER: Dan hebben we nog een tweede van mevrouw Van Gijlswijk en dat betreft de motie over ontschotting. Ik heb even de stukken erbij gehaald. Er is inderdaad een motie aangenomen, het is wel een motie nu. Vervolgens heeft u daarover een brief ontvangen van het college. Daarin staat aangegeven hoe we daarmee om willen gaan en dat is vervolgens nog weer beargumenteerd in een brief van u van februari. Even om aan te geven dat u een motie heeft ingediend. Wij hebben toen vervolgens aangegeven hoe we met die motie om zouden gaan en dat het onderwerp, waar u zich zorgen over maakte, gefinancierd was. En dat de regel was dat vrijval van nieuwbeleidsgeld gewoon teruggaat naar het concern. We hebben dat toen in die brief aan u meegegeven en we zijn er in de brief van februari nogmaals op teruggekomen. Dan vind ik het wat onheus om nu te zeggen dat de motie niet is uitgevoerd. We hebben aangegeven hoe we daarmee omgaan. U heeft dat beide keren geaccepteerd in de bespreking van diverse brieven van de commissie. U mag er nu wel anders over denken, maar dan ga ik ervan uit dat wij zo goed mogelijk proberen om met die moties om te gaan. Voorzitter, ik heb nog een ...

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

43

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ook hierover denk ik dat de discussie wel zo'n beetje ophoudt. Het was overigens niet mijn motie, maar we hebben haar gesteund. Ook hiervoor geldt dat u niet kijkt naar de geest van de motie. Er is duidelijk gezegd dat u met uw handen af moet blijven van de reserve pc minima. U kunt ons daar tien brieven over sturen, maar nu legt u ons voor om die reserve voor een deel dus leeg te trekken. Wij leggen nu de raad voor om dat niet te doen. Dat is ook democratie. Als de raad dat amendement steunt, dan is het nu eenmaal zo.

Wethouder DEKKER: Natuurlijk is dat zo. Maar die vrijval pc minima was al meegenomen in de aanvulling begroting 2012. Dat hadden we bij de begroting zo geregeld. Vervolgens hebben we dat per brief in november, december met elkaar besproken en nog eens een keer in februari met elkaar afgestemd. Dan weet ik niet hoe we dat als college beter moeten doen, maar ik hoor graag suggesties van u in tweede termijn.

Er was nog een vraag gesteld over studentenhuisvesting Suikerunie. Dat is gekoppeld aan de prijsvraag Suikerunieterrein. De winnende inzendingen worden nu uitgewerkt in business cases. Bij de beantwoording van de motie is destijds aangegeven dat dit ook wordt meegenomen in de prijsvraag. De uitwerkingen van de business cases volgen in het derde kwartaal.

Er was nog een vraag over ...

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, het wordt een beetje een herhaling van zetten, vrees ik. Ook voor de Suikerunie geldt heel eenvoudig dat er een motie ligt van de raad. U heeft die gewoon uit te voeren. Er zou een onderzoek komen naar de mogelijkheden van studentenhuisvesting. Dat onderzoek is er nog niet. U heeft de motie niet uitgevoerd. Dan kunt u zitten verwijzen naar prijsvragen, waar eventueel dan dingen in zouden kunnen staan, maar u heeft de motie niet uitgevoerd.

Wethouder DEKKER: Ik kijk naar wethouder De Vries, in hoeverre hij misschien meer in detail op de hoogte is.

De VOORZITTER: Wethouder De Vries.

Wethouder DE VRIES: Wij hebben in de commissie ook met elkaar gewisseld dat we hebben gezien dat in de prijsvraag zo'n voorstel zit. Wij praten op dit moment met mensen, die dat hebben ingediend, over de realisatie daarvan. Het leek ons verstandig om dat te gebruiken om te voldoen aan uw onderzoek.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, ik constateer dat de wethouder geen onderzoek heeft uitgevoerd of uit heeft laten voeren. Dus hij heeft de motie niet uitgevoerd. Ik vind het een beetje fijnslijperij. We zijn hier al vier keer over begonnen, voorzitter, en dit blijft maar doorgaan. Het moet een keer afgelopen zijn. Als de raad een motie aanneemt, dan heeft u die uit te voeren. En niet via allerlei weggetjes proberen erachter weg te draaien, want daar komt het gewoon op neer.

De VOORZITTER: Wethouder De Vries.

Wethouder DE VRIES: Dat zijn uw woorden. Ik vind het een beetje merkwaardig, eerlijk gezegd, dat als er vanuit de samenleving een voorstel wordt gedaan via deze prijsvraag om te voldoen aan wat u wilt, wij dat niet mogen gebruiken om aan te tonen of dat daar wil of niet. Ik vind dat heel merkwaardig. Het lijkt een soort procedure die ik niet begrijp.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, de motie is aangenomen in dezelfde vergadering dat er werd besloten om die prijsvraag te gaan doen. Als u dat onderzoek had uitgevoerd, zoals de raad wilde, dan had u de mensen al kunnen vertellen of het mogelijk was of niet en dan hadden we deze discussie niet gehad. U heeft gewoon een motie niet uitgevoerd. Dank u wel.

De VOORZITTER: De wethouder van Financiën.

Wethouder DEKKER: Ik rond af. Tegenvallend resultaat. Financieel zorgelijke tijden, die ook op dit moment nog niet afgelopen zijn. Een weerstandsvermogen onder de maat. Kortom, we hebben morgen nog een mooie discussie als college met elkaar te voeren over de afronding van de voorjaarsbrief. Ik denk

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

44

dat we over een paar weken hier ook met elkaar zullen gaan spreken over wat nu de kaders zullen zijn voor de komende jaren en of we in staat zijn om u door deze crisis heen te leiden. Ik durf de weddenschap met de heer Van Keulen wel aan. Ik denk dat de kans dat wij met een mooi verhaal komen dat bestendig is, dat blijft staan voor die duurzame, bereikbare en sociale stad, maar dat ons wel door de crisis heen leidt, dat die kans groter is dan de kans dat Nederland kampioen wordt. Maar ja, van dat laatste heb ik geen verstand en van financiën een beetje. Voorzitter, ik zou willen gaan naar de moties.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, ik constateer dat gezien de stand van zaken in het college de wethouder wel heel erg weinig vertrouwen heeft in het Nederlands elftal.

Wethouder DEKKER: Ja, u weet alles van voetballen.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Voorzitter, ik had nog 2 vragen gesteld waar ik geen antwoord op heb. Een ging over het overaanbod van 2600 jongerenwoningen, om die te schrappen. Daar wilde ik graag nog een reactie van het college op. De andere ging over het re-integratiebudget voor hoger opgeleiden, dat zwaar onderbenut is. De vraag daarover was wat het college daaraan gaat doen.

Wethouder DEKKER: Kan ik daar in tweede termijn even op terugkomen? Dan moet ik even naar de specifieke portefeuillehouders gaan.

De VOORZITTER: Daar komt de wethouder op terug. Dan gaat ze naar de moties.

Wethouder DEKKER: Voorzitter, ik zou graag de moties willen langslopen, voor zover ik ze hier nu op een rijtje heb. Het begint bij M2, klopt dat?

De VOORZITTER: Ja, daar begint het.

Wethouder DEKKER: De afstemming wachttijdvoorspellers, de hobby van raadslid Wim Moes. Ik kan u vertellen dat wij in Groningen niet als enige met dit probleem geconfronteerd worden. Er zijn meerdere grote steden die met dit probleem te maken hebben. Het heeft enerzijds te maken met de afstemming van de verkeerslichten en anderzijds met het werken van de wachttijdvoorspellers daarop. Ik kan u geen structurele oplossing toezeggen voor 2013. Ik heb me daar even over laten informeren. Wij zijn met een aantal grotere gemeenten bezig om te kijken wat we aan dit probleem kunnen doen. Ik kan u wel informeren of toezeggen dat ik u daarvan na de zomer een stand van zaken geef. Maar dit is een uitdaging die ik met de informatie die ik nu heb en ook met de kennis die ik net heb opgedaan over vergelijkbare situaties in Amsterdam en Utrecht. Deze uitdaging durf ik niet aan te gaan.

De VOORZITTER: De heer Moes.

De heer MOES (PvdA): Voorzitter, dan constateer ik in ieder geval dat er vooruitgang is ten opzichte van de commissiebehandeling, want daar was het probleem u nog niet bekend. Dat is inmiddels nu wel het geval, nu we het op papier hebben gezet. Wij hebben het als een uitdaging geformuleerd. U mag wat ons betreft wat flexibeler omgaan met de datum dan precies 1 januari 2013, het zou ook wel een halfjaar later mogen. Dank u wel.

Wethouder DEKKER: Nou, ik heb mij daar even in verdiept. Ik denk dat het met de informatie die ik nu heb wellicht een vrij hoog streven is. Ik zou u willen toezeggen dat ik de informatie, die ik nu heb, met u deel. Maar op zich wil ik de uitdaging wel aannemen dat het beter moet gaan functioneren. Alleen ik rijdt blijkbaar toevallig altijd op routes waar het wel goed gaat.

De VOORZITTER: De heer Akkermans nog.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, ik wou alleen maar melden dat het onderwerp wachttijdvoorspellers iets breder is dan een hobby van de heer Moes.

Wethouder DEKKER: O, ook de hobby van de heer Akkermans, begrijp ik. Wat betreft motie nummer 4 over de voortgang implementatie DaFinci. Ik heb daar net wat met u over gesproken. Ik zou me kunnen voorstellen dat we een audit doen in de tweede helft van dit jaar naar de functionaliteit van het DaFinci-systeem.

De VOORZITTER: Waarom slaat u motie 3 over?

Wethouder DEKKER: Wat zegt u, sla ik motie 3 over? Zou dat Freudiaans zijn? Motie nummer 3 verzoekt het college de te veel geïnde afvalstoffenheffing volledig terug te geven middels een verlaging van de afvalstoffenheffing. Dat zouden we kunnen doen. U moet zich alleen wel realiseren dat het op termijn leidt tot opeens een schok in het tarief. Dus dat moet u wel afwegen. Op het moment dat je nu een bedrag teruggeeft, dan is het een jaar daarop opeens weer extra veel. Het gaat namelijk om een reserve die incidenteel is en die niet zorgt voor structurele financiering. Wat ik zou willen doen, is de intentie van uw motie overnemen en met een aantal varianten komen hoe je over zou kunnen gaan tot teruggave van het te veel aan afvalstoffenheffingen. Want je zou ervoor kunnen kiezen dat met een kleiner structureel bedrag te doen of met een hoger incidenteel bedrag of in meerdere jaren. Want anders krijg je van die enorme fluctuaties in het tarief. Dan gaat er opeens 15 euro af en het jaar daarop gaat er weer 15 euro op. Dus ik zou haar zo willen interpreteren dat ik u vlak na de zomer een voorstel aanbied, waarin de intentie van de motie wordt overgenomen, maar in meerdere mogelijke varianten om die tariefschommelingen tegen te houden.

Motie nummer 4 heb ik net gehad.

Motie nummer 5 over rentederivaten. Ik heb een spoedcursus rentederivaten achter de rug. Ik begrijp nu dat het eigenlijk het recht is om op termijn een bepaalde lening aan te gaan met een nu vastgestelde rente. Daar maken wij eigenlijk heel terughoudend gebruik van. We doen dat alleen als wij denken dat we over een maand of drie een lening aan willen trekken en het wel eens zo zou kunnen zijn dat de rente zal stijgen. Dan doen wij iets aan rentederivaten, dan schaffen wij zo'n rentederivaat aan. Wij speculeren er niet mee. Het is allemaal geregeld in ons treasurystatuut. Dus in die zin vind ik de motie overbodig, want de risico's die er met rentederivaten zijn en met mogelijk speculeren, dat is op dit moment niet mogelijk.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, ik wil niet flauw doen hoor, maar hoe kunt u nu een motie overbodig verklaren die verzoekt het treasurystatuut aan te passen?

Wethouder DEKKER: Omdat het niet nodig is op dit moment en omdat wij ... Nou ja, dat kunt u ook zeggen. Maar het is zo dat op dit moment niet mogelijk is rentederivaten voor speculatieve doeleinden te gebruiken. Er moet altijd iets onder liggen. Het is een vrij technisch gebeuren. Misschien kan ik u met een brief over het gebruik van de rentederivaten bedienen en dat u op basis daarvan besluit of u al of niet de treasurystatuten moet aanpassen. Want ik vind het nogal wat om een zo toch vrij complexe aangelegenheid als het treasurystatuut per ...

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, wij zeggen niet dat de gemeente aan het speculeren is. Het enige dat wij willen is wat meer onderbouwing daarvan in het audit comité.

Wethouder DEKKER: Nee, maar u zegt het treasurystatuut aan te passen.

De heer BALDEW (PvdA): Op dat punt.

Wethouder DEKKER: Volgens mij is daar geen noodzaak toe. U geeft aan dat er risico's aan zitten. Die zijn er ook, maar wij doen het op die manier niet. Dus u schetst een probleem dat er volgens mij niet is. Ik zou u willen toezeggen dat ik met een brief kom om u wat uitgebreider uit te leggen waarom het volgens mij geen probleem is. Op basis daarvan kunt u concluderen of u nog steeds van mening bent dat een ander aangepast moet worden.

Dan ga ik naar het onderzoek operationele en financiële haalbaarheid projecten. Ik ben daar uitgebreid op ingegaan in eerste termijn.

Dan motie nummer 7. Het is volgens mij toch iets anders gegaan dan de heer Van Keulen aangaf. Het is nogal een vrij ruime interpretatie van wat ik gezegd heb. Er was een vraag van de heer Baldew wat nou de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

46

5 miljoen euro voorziening in de grex Meerstad is. Toen heb ik aangegeven dat die vraag mij verbaasde, omdat het in het raadsvoorstel stond. Ik heb me dat toen aangetrokken. Ik heb gezegd dat als zo'n vraag op dit moment nog gesteld wordt en niet bij de behandeling van de grex Meerstad, dan moet ik eens kijken of we nog iets beter dingen kunnen opschrijven. Het is het enige dat ik aangegeven heb en niet meer dan dat.

Dan ga ik naar de motie acquisitie-inspanningen, motie nummer 8. Die kan ik met een positief oordeel aan de raad ... Of hoe zeg ik dat?

De VOORZITTER: Overlaten aan het oordeel van de raad.

Wethouder DEKKER: O, overlaten aan het oordeel van de raad. Dan heb ik ze volgens mij allemaal gehad. Klopt dat, voorzitter?

Amendement A1. Ik heb u net aangegeven hoe het zit. Het bedrag zat al verwerkt in de begroting 2012 als onderdeel van het prognoseresultaat 2011. We hebben u dat per brief in december en vooruitlopend in februari ook laten weten. Vervolgens heb ik aangegeven, ook in de commissie Financiën en Veiligheid, dat we volgens mij een aantal algemene stelregels hebben. Dat de vrijval nieuw beleid, als daar iets van over is, dat het terugvloeit naar het concern. Of het nu om fietspaden gaat, iets sociaals of op andere onderdelen. Maar het kan natuurlijk wel zo zijn dat u zich zorgen maakt over een bepaald knelpunt in uw beleid of in uw ambities. Volgens mij is het dan ook aan te bevelen om met dat zorgpunt gewoon te komen bij de begroting 2013 en uw zorgen daarover uit te spreken. Maar het lijkt mij bijzonder om een algemene stelregel voor een onderdeel niet van toepassing te laten zijn.

De VOORZITTER: Dan nog een opmerking van mijn kant over motie nummer 5. De vaststelling van het treasurystatuut is een zaak van de raad. Daar kan misschien bij de formulering van de motie ook rekening mee worden gehouden. Dank u wel. Jawel, maar nu wordt gesproken over 'verzoekt het college het treasurystatuut aan te passen'. De college zou een voorstel kunnen doen aan de raad, omdat de raad uiteindelijk aanpast.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, even voor de duidelijkheid. Het verzoek is dan inderdaad aan het college om met een voorstel te komen om dat aan te passen. Prima. Wilt u dan dat ik het dictum nog aanpas of gelooft u het wel en interpreteert u haar zo?

De VOORZITTER: Ik ga niet over de aanpassingen, dus ik heb niks te willen. Maar ik geef het u en de heer Baldew in overweging. Dan kijk ik even hoeveel tijd u nodig denkt te hebben voor een tweede termijn. Kan dat heel erg kort? Het lijkt er niet op, geloof ik. Dan gaan we schorsen voor de eetpauze. Dan is de vergadering geschorst tot 19.35 uur.

Schorsing voor eetpauze 18.15-19.35

Tweede termijn raad

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Wij zijn bij agendapunt 2, de gemeenterekening 2011. We hebben de eerste termijn van de kant van raad en college gehad en gaan nu verder met de tweede termijn van de kant van de raad. Het woord is opnieuw aan de heer Baldew, Partij van de Arbeid.

De heer BALDEW (PvdA): Ja, voorzitter, dank u wel. Voorzitter, dank voor de beantwoording van de vragen door wethouder Karin. Gezien de hoeveelheid moties, die door het college niet wordt uitgevoerd, zou bescheidenheid wethouder Karin zeer sieren. Over onze motie met betrekking tot wachttijdvoorspellers is onze stelling: ze werken of ze werken niet. Vandaar dat we de motie ook handhaven. Wat ons betreft is met ons te spreken over de motie over DaFinci. Ik begrijp dat de suggestie van de wethouder is om met het audit committee van gedachten te wisselen. Wij ondersteunen dat.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Een vraag aan de heer Baldew. We hebben dit niet expliciet overlegd, excuses daarvoor, maar we handhaven de motie en we gaan dan in het audit committee kijken hoe we haar gaan uitvoeren?

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

47

De heer BALDEW (PvdA): Absoluut, in overleg. Voorzitter, dan met betrekking tot de afvalstoffenheffingen. Wij handhaven de motie. Als er problemen zijn ten aanzien van het egaliseren van de afvalstoffenheffing, dan willen we dat graag voor het voorjaarsdebat weten. Als het niet zo is, dan handhaven wij onverkort de motie voor 2013. Dan zijn we nog erg te spreken over het feit dat het weerstandsvermogen niet mechanisch naar 100% gaat, maar dat ook de schaduwkanten van het aanvullen van het weerstandsvermogen betrokken worden en dat het college ook explicieter tijd en aandacht aan het risicomangement gaat besteden. Dan nog twee aanvullende vragen. Een is komen te vervallen, maar de andere blijft nog. Graag zouden wij voortaan ook medewerkerstevredenheidsonderzoeken in de raad willen. Graag een toezegging van de wethouder Personeel hierover. Voorzitter, Groningen geeft slechts 86% van de middelen die we krijgen voor onderwijshuisvesting ook daadwerkelijk uit aan onderwijs. We zijn blij met het aanvalsplan dat in de maak is en we wachten dit met spanning af. Dank u wel.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, een puntje van orde.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Verzoek om een andere partij voor mij te laten spreken, want ik wacht op een paar moties. De printer doet het niet, dus. O, wacht, kijk, nou dan ben ik aan de beurt.

De VOORZITTER: Was u nou van mevrouw Van Gijlswijk afhankelijk? Zag ik dat goed?

De heer VAN KEULEN (VVD): Nou, mevrouw Van Gijlswijk heeft net aangegeven dat ze altijd voor me klaarstaat en dat laat ze nu gewoon zien. Dus dat is hartstikke mooi.

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Van Keulen, VVD.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel. In eerste termijn vond ik het toch opvallend dat je merkt dat er achter de schermen het nodige aan de hand is. Je merkt ook aan de woordvoering van de wethouder dat ze niet zo goed en scherp is als we dat van haar gewend zijn. Ik vind dat jammer, want het is toch een belangrijk debat. Wij werden uitgedaagd door mevrouw Van Gijlswijk over het al dan niet uitvoeren van moties. Die handschoen heb ik opgepakt. Samen met de heer Seton en mevrouw Van Gijlswijk hebben we daarover een motie gemaakt. Ik moet ze nog even tekenen en dan dien ik ze in. Voorzitter, verder kan ik kort zijn over de moties. Wij zullen alle moties die zijn ingediend en het amendement steunen, dank u wel.

De VOORZITTER: Oké, als u dan uw handtekening zet. Het is een motie over het uitvoeren van moties.

Motie (9): Uitvoering moties (VVD, SP, CDA)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012,

Spreekt uit dat:

- moties aangenomen door de raad zoveel mogelijk door het college uitgevoerd dienen te worden;
- het beleid in dat geval ‘in de geest van de motie’ door het college wordt uitgevoerd en daarbij ook rekening te houden met de in de motie aangenomen overwegingen en de uitgesproken mening van de raad;
- de raad door het college expliciet geïnformeerd wordt als dat onverhoopt niet lukt, zoals we dat hebben afgesproken.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Ik weet niet of het helemaal loopt, daar moet u misschien nog even naar kijken. De motie maakt in ieder geval deel uit van de beraadslagingen. Misschien moet u nog even naar de tekst kijken. Dat was uw spreekwoord ook meteen? Dan ben ik bij de heer Leemhuis, GroenLinks.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Een aantal punten. Ik heb in mijn woordvoering iets gevraagd over de zichtbaarheid van het duurzaamheidsbeleid. We hebben door dat er zaken gebeuren, maar dat lijkt nog niet heel erg naar buiten te komen. Dus ik wil daar graag een reactie

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

48

van het college over. Ik heb ook wat gezegd over het verschil tussen wat in de rekening en wat in de Stadsmonitor staat als het gaat om wat een spectaculaire stijging lijkt in de kansen in de sociale huur. Het lijkt een beetje een technische vraag, maar het verschil was wel heel groot. Ik kan me voorstellen dat het college ons daarover later in een brief informeert, maar ik wil er wel graag op terug kunnen komen. Dan kom ik bij de afvalstoffenheffing, waarover gesproken is. Vorige week in de commissie heeft de wethouder een iets ander verhaal gehouden over de afvalstoffenheffing dan nu. Laat ik het zo zeggen, ik vind de toezegging voldoende dat er opties komen op wat voor manier we met die afvalstoffenheffing in 2013 om kunnen gaan. Dan komen we op een tweetal punten. De vraag over de Wmo-reserve, dat vind ik een lastige vraag. Wij vinden natuurlijk ook dat op het punt Wmo uitgevoerd moet worden wat nodig is. Wij constateren dat voor 1,7 miljoen euro extra is uitgetrokken en er in de rekening voor 1 miljoen euro gebruik is geweest. Dus ik vraag me een beetje af wat het probleem is als we spreken over de bezuinigingen op de Wmo. Dan kom ik tot slot bij de pc-regeling voor minima. Ik had op een vraag van mevrouw Van Gijlswijk ook gezegd dat wij vinden dat moties uitgevoerd moeten worden, maar ik denk dat het belangrijkste is dat armoedebeleid moet worden uitgevoerd. Dat vinden we het belangrijkste, daarover zijn toezeggingen gedaan en daarop komen we terug bij de voorjaarsnota. Dus wat ons betreft is het daarmee wel voldoende. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan de heer Sijbolts, Stadspartij.

De heer SIBOLTS (Stadspartij): Dank u wel, voorzitter. Er zijn al veel zorgen geuit door andere partijen over de risico's, beheersing en DaFinci, waar wij ons bij aansluiten. De discussie over het al dan niet uitvoeren van moties door het college was een beetje een vervelende discussie, vond ik zelf. Maar ik ben het wel eens met mevrouw Van Gijlswijk. Moties en amendementen moeten gewoon worden uitgevoerd. Het college vraagt zelf ook vaak genoeg om een bepaalde motie op een bepaalde manier te mogen interpreteren. Dus ik verwacht dan dat het college ook wel het inlevingsvermogen heeft om eraan tegemoet te komen als de raad zegt dat er wat ruimte is. Ik had nog twee vragen gesteld. Het ging over de 2600 jongerenwoningen die zijn verdwenen en over, nu ben ik het even kwijt. Ik heb daar in elk geval een motie voor. Dat was het voor zover. Of wilt u nog dat ik even de moties toelicht, dat is misschien ook wel handig. Het amendement zullen wij steunen. Motie 2 zullen wij steunen. Verlaging woonlasten 2013, ik vond eigenlijk de uitleg van de wethouder wel plausibel, dus wij wachten de varianten die het college gaat aangeven af. Motie 4 steunen wij. Motie 5 steunen wij. Motie 6 ook. Motie 7 zijn wij niet voor. Motie 8 steunen we. Mevrouw Van Gijlswijk zal zo meteen nog een motie indienen waar wij ook onder staan. Dank u wel. En ik dien dus nog een motie in.

De VOORZITTER: Dank u wel, een motie.

Motie (10): Budget persoonlijk re-integratiebudget (Stadspartij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de gemeenterekening 2011,

Constaterende dat:

- het aandeel hoog opgeleide baanlozen met een uitkering in verhouding groot is, zo'n 1500 mensen;
- het persoonlijk re-integratiebudget begroot op 500.000 euro, bedoeld voor deze roep, ook dit jaar weer zwaar is onderbenut, er is namelijk een overschot van 423.000 euro.

Overwegende dat:

- de gemeenteraad het van belang vindt dat ook deze groep moet worden gestimuleerd in het eigen levensonderhoud te voorzien;
- het college zich meer zou moeten inspannen deze mogelijkheid, die toegespitst is op deze groep, ingang te doen vinden bij deze doelgroep.

Verzoekt het college:

- te onderzoeken waar de knelpunten liggen en de raad over zes maanden daarover te rapporteren.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

49

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we naar mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Dank u wel, voorzitter. Bij een tweede termijn hoort toch een beetje terugblikken op het debat in de eerste termijn. Wat mij opviel is dat of de PvdA-fractie of de heer Baldew steeds grotere broeken aantrekt en woorden gebruikt als 'onverwacht afboeken gronden', 'rekenfouten', 'slechte voorspelbaarheid' en 'financiële vinger niet voldoende aan de pols gehouden'. Dan zegt u dat u met de financiële kennis van nu achteraf steviger in had willen zetten op bezuinigingen. Mijn vraag aan de PvdA-fractie of aan de heer Baldew is of u eigenlijk nog wel vertrouwen heeft in de wethouder van Financiën.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik heb deze vraag meerdere malen gekregen. Ik vind dat we nu een debat voeren over verantwoording over 2011. Ik vind dat het college recht heeft op feedback. Wat mij betreft drie typen. Positief heb ik gegeven. Constructief ook, daarom ben ik ook met moties gekomen, ook in het verleden. En er hoort ook negatieve feedback bij. Als uw vraag is of ik vertrouwen in het college heb, dan heeft feedback volgens mij weinig te maken met vertrouwen. Als ik het niet had, dan had ik een motie van wantrouwen ingediend.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Dat is dus precies de kritiek van mijn fractie.

De heer BALDEW (PvdA): Mag ik mijn verhaal even afmaken?

De VOORZITTER: De heer Baldew om zijn verhaal even af te maken.

De heer BALDEW (PvdA): Laat ik dit met u afspreken, mevrouw Van Gijlswijk. Als ik geen vertrouwen heb in het college, dan ligt de regie bij mij en niet bij u.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ja en de regie over mijn spreektijd ligt bij mij. Ik mag in mijn spreektijd dus iedereen in de raad de vraag stellen die ik wil. U bent ook niet verplicht te antwoorden. Mijn constatering is ...

De VOORZITTER: Ik wil niet vervelend doen, maar volgens mij ligt de regie bij mij. Dus u hebt nu weer het woord.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Nogmaals, ik ga over wat ik zeg en u gaat over de tijd en het handhaven van de orde. Voorzitter, mijn fractie valt op dat de woorden van de PvdA-fractie steeds groter worden en dat er maar een toverwoord is: risicomangement. En verder wordt er geen boter bij de vis gedaan, zo noem je dat geloof ik. Voorzitter, ik wil mijn spreektijd in tweede termijn gebruiken om op een twee- of drietal moties in te gaan, de rest doe ik per stemverklaring. De motie van de PvdA-fractie over de woonlasten. De inzet van de reserve afvalstoffenheffing voor verdere verlaging woonlasten vanaf 2013 is al toegezegd door het college. Dus wij steunen die niet, die is overbodig. Bovendien tikkert u het al helemaal dicht, terwijl wij het college toch de kans willen geven met verschillende scenario's te komen.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter, even terugkomend op het begin van het betoog van mevrouw Van Gijlswijk. U was nogal vervelend tegen de heer Baldew, ik kan me daar iets bij voorstellen. Heeft u een suggestie? Wat zou u doen in zijn positie na zo'n woordvoering?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Het punt is dat ik niet zo'n grote broek aantrek, dus ik hoef daar niet eens over na te denken. Voorzitter, de motie over de rentederivaten ...

De VOORZITTER: De heer Baldew voor een interruptie op mevrouw Van Gijlswijk.

De heer BALDEW (PvdA): Voorzitter, ik heb het keurig gehouden bij de feiten. Dus ik vraag me af waar mevrouw Van Gijlswijk het lef vandaan haalt om mij te verwijten een te grote broek aan te trekken. Ik heb het bij de financiële feiten gehouden, dat zou u ook moeten doen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

50

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, de heer Mohn Baldew heeft het niet bij de financiële feiten gehouden. Hij heeft daar kwalificaties aan gegeven, politieke kwalificaties.

De heer BALDEW (PvdA): Op basis van de feiten, mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): En lef, voorzitter, het spijt me, dat heb ik van huis uit meegekregen. Weet u wat, de rest doe ik wel per stemverklaring. Ik wil nog graag reageren op de door de heer Van Keulen samen met mij en de heer Seton ingediende motie. Het mag duidelijk zijn en het spreekt voor zich dat wat hier staat ook geldt voor amendementen. Alleen als we dat opschrijven, dan klopt dat staatsrechtelijk niet. Maar ik hoop dat de boodschap helder is. Dan wou ik de discussie over moties en amendementen afronden met een nieuwe motie over de inzet van de Wmo. Mevrouw Dekker begint er ook al van te lachen. Een motie namens de PvdA en meerdere oppositiepartijen, om het even zo samen te vatten, dat het college opnieuw gaat kijken naar het alsnog inzetten van de egalisatiereserve Wmo om eenmalige bezuinigingen dit jaar op het Wmo-budget te voorkomen.

De VOORZITTER: Een motie.

Motie (11): Bezuinigingen Wmo (SP, PvdA, VVD, ChristenUnie, Partij voor de Dieren, CDA, Stadspartij)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de gemeenterekening 2011,

Overwegende dat:

- de raad op 28 februari 2012 het amendement ‘egalisereserve Wmo op peil’ heeft aangenomen;
- gelet op de geest van het amendement het niet wenselijk is dat er extra bezuinigingen binnen de Wmo in het jaar 2012 dienen te worden gerealiseerd, omdat met de decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg de financiële risico’s op het Wmo-budget eerder toe- dan afnemen en de raad van mening is dat Groningen een sociale stad is en alle inwoners volwaardig aan de samenleving moeten kunnen deelnemen;
- het amendement de ruimte liet om de egalisereserve Wmo alsnog voor een deel aan te spreken;
- het college voorstelt de reserve Microsoftlicenties van 1,35 miljoen euro vrij te laten vallen ten gunste van de algemene middelen.

Verzoekt het college:

- te komen met een voorstel tot wijziging van de begroting 2012 met als resultaat dat de eenmalige bezuinigingen 2012 binnen de Wmo – als gevolg van de uitvoering van het aangenomen amendement door het college – geen doorgang hoeft te vinden.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Het is een verzoek aan het college. De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we verder met de heer Akkermans, D66.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, mijn fractie heeft nog wat teruggeblikt op een bijzonder moment vanmiddag, toen de heer Van Keulen constateerde dat hij als woordvoerder van een oppositiepartij qua hardheid en kritisch vermogen achterbleef bij de woordvoerder van de PvdA. We hebben daar wat gemengde gevoelens over. Niet over de VVD als zodanig, want daar zijn onze gevoelens tamelijk ongemengd over. Maar het valt ons ook op dat een coalitiepartij naar verhouding zo weinig credits geeft aan het gevoerde beleid het afgelopen jaar. Aan de andere kant kunnen wij ook wel waardering hebben voor en lessen leren van het kritische en strenge optreden van de PvdA-fractie. We putten er ook wel hoop uit voor de toekomst bij het voorjaarsdebat en de begroting 2013 als het gaat om het op peil houden van het weerstandsvermogen, dan weten we ook waar we een goede coalitiepartner kunnen vinden.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter. De heer Akkermans nam het woord voorjaarsnota in de mond, dus ik vroeg me af of hij even uit kan leggen hoe zijn fractie tegen de tram aankijkt.

De heer AKKERMANS (D66): Die halte is nog een verder. Dus u kunt weer opstappen als u bij die halte bent aangekomen en dat is weldra. Overigens kent u ons standpunt zoals de verkiezingen zijn ingegaan dat we voor een tram zijn, mits betaalbaar. We vinden het overigens wel belangrijk te blijven onderstrepen wat goed gaat in deze gemeente, omdat die positieve drive ook kan helpen. Omgekeerd, als we te veel in een Calimero-effect terecht komen, dat zul je bij het Nederlands elftal ook merken, dan gaan we de kampioenschappen niet winnen, denken wij.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ik hoor D66 nu opmerken dat ze bij de tram nog altijd daar staan waarmee ze de verkiezingen in gingen. Maar toen beloofde de lijsttrekker van D66 dat we geen tram ten grootte van een trein over de Grote Markt zouden krijgen. Waar staat D66 nu? Houdt hij zich aan zijn verkiezingsbelofte of is hij die vergeten?

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

52

De heer AKKERMANS (D66): Nou, ik kan u wel beloven dat het er niet in zit dat er een intercity voor de Drie Gezusters komt te rijden. Ik wil even naar het project DaFinci. Daar hebben we een vraag over. De wethouder zegt dat we dit wel in het najaar zouden kunnen oppakken en dat willen we ook wel. Maar als we het in het najaar willen oppakken, dan zouden we het eigenlijk nu al moeten gaan opstarten, willen we in de tweede helft van het jaar tot dat overzicht komen. Wat mij betreft zou de motie gewoon overeind kunnen blijven met die intentie. Het hoeft niet morgen, maar we gaan er wel zodanig mee aan de slag dat we het in het najaar ook echt in beeld krijgen. Wat de afvalstoffenheffing betreft, zijn we eigenlijk wel benieuwd hoe de wethouder dat zou willen invullen. Het gaat er daarbij met name om dat je inderdaad probeert te voorkomen dat het schoksgewijs ieder jaar omhoog- en omlaaggaat. Dat je een leveling systeem weet te organiseren voor meer jaren. Als dat lukt, dan hebben we ook wel even het geduld om op die uitwerking te wachten. Wat betreft de projecten en in beeld houden of het qua spankracht kan. De wethouder zegt dat je het zou kunnen koppelen aan de stresstest. Als dat kan of als het op een andere manier systematisch valt mee te nemen, dan vinden wij dat een goed idee. Maar dan zouden we het toch nog wel even scherp uitgelegd willen krijgen, want we hebben er nu geen helder beeld van. Het herinnerde mij ook aan een onbeantwoorde vraag tijdens de commissie, toen wij vroegen naar de rol en de functie van wat ik maar even noem de tweede controle, de speciale projectencontrole. Kan die in dat licht ook nog een rol spelen? Hoe dan ook past die functie in de beantwoording van de vraag en de zorg die we hebben of we de projecten wel aankunnen. Tot zover even, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Ja, voorzitter, dank u wel. Wij vonden de toon van de PvdA eigenlijk wel verfrissend. Volgens mij hoeft u niet bang te zijn voor zo'n manier van debat voeren. Dat de VVD dan een keer wat gematigder klinkt, dat mag best een keertje. GroenLinks zei dat 't minder kon. Dat is altijd waar. Ik weet dat het op zijn Gronings is. 'Zin in de toekomst' hebben wij ook, maar we proberen vooral die sense of urgency er een beetje in te krijgen. Als u dan zegt dat 't minder kon, dan mis ik dat een beetje en dat vind ik wel een beetje jammer.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ik wordt toch even getriggerd om te reageren. Want ik heb inderdaad gezegd over een aantal ontwikkelingen dat het minder kon. 't kon minder. Ik denk dat u dat ook vindt. Ik heb daarna iets gezegd over wat zeker niet minder was. Dus u doet alsof ik over alles heb gezegd dat 't minder kon, en dat is dus niet het geval.

De heer SETON (CDA): Dat valt mee. Voorzitter, de Stadspartij had het over Wie van de drie. Wij hadden wel eens de vraag wie van de drie nu de woordvoering doet, maar er was nu een vaste woordvoerder. In veel van wat hij zei kon ik me vinden, niet in alles. Een debat via de SP over motie en amendement. Ik heb een beetje tegengehouden dat er in die motie ook dingen over een amendement worden gezegd. Want dat is gewoon een recht van de raad. Met elke uitspraak die de raad doet over amendementen loop je alleen maar het risico dat je afbreuk doet aan dat recht, want een amendement is een feit. Zodra de raad dat heeft besloten, dan is het zo. Er zit 0,0 manoeuvreerruimte voor het college in. Vandaar dat u dat ook niet in de motie terugvindt. We gaan er dus ook van uit dat een amendement ook als een feit wordt gezien door het college. Bij moties is dat wel eens wat minder geweest. Ik steun elke fractie die zegt – en de burgemeester heeft het geloof ik ook gezegd – dat een motie in principe wordt uitgevoerd, tenzij. En dan krijgen we daar tijdig en beargumenteerd bericht over van het college. De Maximonsters van D66. Ik ken het boek eerlijk gezegd niet. In de commissie had u het over bleeders en volgens mij bedoelt u daar ongeveer hetzelfde mee. In de commissie had ik ook al het gevoel dat de situatie in de stad niet alleen is dat we last hebben van een aantal bleeders. Ik vind dat het totale beeld van de financiën van de stad best wel zorgwekkend is. Natuurlijk trekken die bleeders de aandacht, maar als je kijkt naar de totale risicosituatie, dan ligt het echt nog wat breder. De ChristenUnie en de begrafenisrechten. Ja, dat delen wij en hebben we ook steeds gedeeld. Dus in de bespreking van de voorjaarsnota zullen wij daar ook samen in optrekken. Ten slotte de wethouder. Teksten als 'het tij is aan het keren', 'de recessie duurt ons langer dan ons lief is' en 'juist in tijden van recessie is het moeilijk om in te schatten wat je risico's zijn en te weten of je het ook goed hebt of niet', dat is zelf voor onze ziel. Wij horen dat graag. De vraag is in hoeverre dat ook wordt omgezet in het daadwerkelijke beleid, zoals we dat in de voorjaarsbrief te zien krijgen. Dus het uitgangspunt deel ik, maar het wordt pas echt spannend als je ook echt keuzes moet gaan maken op basis van dat uitgangspunt. Vandaar het debat over

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

53

de 0,8 en 1,0. U weet hoe ik daar nu in zit en we zullen daar eind volgende maand verder over debatteren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil in algemene zin nog even constateren dat de manier waarop we nu wat meer tijd hebben tussen het voorjaarsdebat en de rekening mij heel goed bevalt. Het geeft wat meer ruimte om terug te blikken en vooruit te kijken. Anders liep dat altijd een beetje door elkaar heen. Dus wat mij betreft is dat heel goed gegaan. Wij zien uit naar het debat over het weerstandsvermogen, in de zin dat het belangrijk is om genoeg vet op de botten weer terug te krijgen. 0,8 of 1, alle varianten zijn mogelijk. Het lijkt me een heel leuk debat om te voeren. Het college geeft aan tot dusverre ambities overeind te houden zonder het sluiten van voorzieningen. Het lijkt mij een uitdaging voor het voorjaarsdebat. Ergens moet geld gevonden worden en wij zijn heel benieuwd waar het college dat gaat vinden. Wij danken daarbij ook voor de toezegging zo breed mogelijk voor te sorteren waar de oplossingen zitten, zodat wij daar ook nog keuzes in kunnen maken. Wat betreft de motie over DaFinci, lijkt het mij goed om die te handhaven in de zin dat we daar wel nader overleg over voeren, omdat er wat varianten op dat thema in deze zaal rondzingen. Maar de intentie om daar als raad ons meer mee te bemoeien wil ik blijvend ondersteunen. Dank u, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorzitter, dank u wel. Als ik terugblik op het debat dat we vanmiddag gevoerd hebben, dan zijn mij twee punten bijgebleven. Allereerst over het weerstandsvermogen. Ik wil alvast even inhaken op mevrouw Jongman, die zojuist zei uit te kijken naar het debat en dat we genoeg vet op de botten moeten hebben. Volgens onze eigen systematiek, die we met zijn allen hebben afgesproken, is bij 0,81 het vet op de botten nog steeds behoorlijk mager. Ik denk dat we toch richting de 1 moeten. De heer Seton maakte daarbij een vergelijking tussen twee partijen, aan de ene kant de PvdA en aan de andere kant Student en Stad. In de woorden van de heer Seton gingen wij dan richting de 1. De heer Seton gaf ook aan dat hij meer neigde naar Student en Stad, maar als ik dan zijn eigen woorden erbij haal, dan denk ik dat ik hem echt wel binnen heb. 'De gifbeker is nog lang niet leeg en we moeten hem helemaal leegdrinken', toen hij sprak over de risico's op de gronden en 'het is één minuut voor artikel 12'. Ik zou bijna willen constateren dat we in ieder geval met drie zetels zijn die voor de ratio 1,0 gaan. Dan nog het debatje over de moties en de amendementen.

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, over de ratio. Ik denk dat u een heel eind de goede kant op zit en u merkte ook dat ik de wethouder probeerde richting die 1 te duwen. Dat vergeet u nog even te noemen.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dat prijs ik ook. Dan nog even over het debat, dat bijna onplezierige debat over de moties en de amendementen en hoe daarmee om te gaan. Het lijkt wel alsof ik deze hele woordvoering rondom de heer Seton bouw, maar daarin wil ik me graag aansluiten bij de heer Seton. Dank u wel.

De VOORZITTER: En dan ten slotte de heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik heb niet heel veel toe te voegen aan wat ik al gezegd heb, behalve over het debat over moties en amendementen en de uitvoering daarvan. We hebben het daar zelf ook al een keer over gehad, toen het ging over de uitvoering van de motie Dierenwelzijn. Wij vonden toen dat die niet goed werd uitgevoerd. Dus ik kan eigenlijk deze motie heel erg ondersteunen. Want wij vinden het ook van belang, ook al zijn we het soms niet eens met moties, dat ze wel te allen tijde worden uitgevoerd. Ik zal kort even de moties bij langslopen die voor ons liggen. Eigenlijk kunnen we ze allemaal steunen, behalve motie nummer 2. Ik vind de toezegging van de wethouder daarin wel voldoende. Ik bedoelde trouwens motie nummer 3. Motie nummer 2, daar zit ik wel een beetje mee, omdat ik me inderdaad een beetje afvraag ... er staat 1 januari 2013. Er wordt wel gezegd dat we dat een beetje op kunnen rekken. Maar ik kan me ook voorstellen dat het technisch wel heel lastig is om al die dingen goed te laten lopen. Als we hier dan een motie op aannemen, dan moet deze immers uitgevoerd worden als we de motie aannemen die aangeeft dat we alle moties moeten uitvoeren. Dus dan

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

54

vind ik ook eigenlijk dat we deze motie misschien even moeten herzien, want ik vind het wel een vrij strakke deadline dat alle stoplichttellers dan op dat moment zouden moeten werken. Daar wilde ik het bij laten, dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Moes.

De heer MOES (PvdA): Misschien even in reactie op de heer Kelder, voorzitter. Wij blijven haar indienen, omdat er een uitdaging in geformuleerd staat. Die uitdaging staat wat ons betreft ook. Of hij doet het goed, dat is onze stelling, of hij staat uit. Op het moment dat wij feedback krijgen van het college over de stand van zaken of het goed kan komen, of er zicht is op een duurzame en structurele oplossing voor de problemen, dan willen wij graag bepalen of we ze aan willen laten staan of ze vanwege redenen van verkeersveiligheid toch maar helemaal uit willen laten zetten.

De VOORZITTER: Oké. Dat waren de bijdragen van de raad in tweede termijn. Dan gaan we naar wethouder Dekker voor de nog resterende antwoorden op vragen die zijn gesteld. Het woord is aan de wethouder van Financiën.

Tweede termijn college

De VOORZITTER: Dank u wel, voorzitter, voor de vragen en opmerkingen van de raad in tweede termijn. De fractie van GroenLinks wil toch wat meer informatie over duurzaamheid en zegt dat het bij de rekening nu wat versnipperd wordt en dat de focus op het thema wat lijkt te verdwijnen. Ik denk dat het goed is dat wij u een aparte rapportage in de commissie toezeggen, waar we dan tevens kunnen spreken over de zichtbaarheid en de vragen van de Partij voor de Dieren in hoeverre het nu mogelijk is de CO₂-neutrale doelstelling in 2035 te halen. Even goed kijken, ik zit nu met mijn hoofd bij mevrouw Van Gijlswijk, de motie Egalisatiereserve op peil. Ik laat het oordeel aan de raad, maar ik stel u voor dat wanneer u de motie aanneemt wij daar bij turap I op terugkomen, omdat we dan ook de meest recente cijfers van het resultaat 2012 mee kunnen nemen. Wat betreft de spectaculaire stijging sociale huur, daar zal wethouder De Vries zo meteen antwoord op geven. De heer Akkermans kwam ook nog terug op de spankracht van de organisatie. Wij proberen daar bij de stresstest toch wat nader op terug te komen. Ik ben wel bereid om daarover nader met u van gedachten te wisselen of we op het goede spoor zitten of dat er nog bijgestuurd moet worden. Wat betreft het persoonsgebonden budget ...

De VOORZITTER: De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Maar zegt de wethouder dit nu ook in relatie tot de motie die door de heer Baldew is ingediend over die projecten?

Wethouder DEKKER: Over de financiële uitvoerbaarheid van de projecten? Ja, nee, maar daar moeten we anders misschien in de commissie Financiën verder over spreken. Ik meen mij te herinneren dat we het op die wijze hadden vertaald. Dat was ook de verwarring die destijds mevrouw Jongman-Mollema erover had of dit nu was wat we in de begroting hadden aangekondigd. Ja. Dus ik voorzie op dit moment vanuit het college geen nadere inspanning. Maar misschien is het goed als we daar bij de stresstest nader met elkaar over spreken, want we hebben ook met elkaar afgesproken dat het een groeimodel is. We doen het niet eenmalig, maar een paar keer per jaar, waardoor je er eigenlijk scherp bovenop blijft zitten. Er is ook een motie ingediend, ik geloof door de heer Sijbolts, over het persoonlijk re-integratiebudget. Het was een middel waar bijna geen gebruik van gemaakt werd. Dat was ook de reden dat we met het met ingang van 2012 hebben geschrapt. Wat betreft DaFinci, ik lees de motie nu zo dat u vindt dat u de vinger aan de pols wilt houden, dat u eigenlijk een soort audit wilt naar de wijze waarop het nu functioneert en dat we daar in het audit comité verder gaan spreken over de wijze waarop we dat uitvoeren of waarop u dat gaat uitvoeren. Even kijken, duurzaamheid heb ik gehad. De afvalstoffenheffing, daar heb ik volgens mij in eerste termijn al iets over gezegd. Ik kan me voorstellen dat je de reserve inzet voor een tariefsverlaging, maar ik vind het ook van belang, ook als dienstverlening richting burgers, dat je wel een soort egalitatie krijgt in de tarieven en niet een enorme fluctuatie. Dan krijg je het ene jaar heel veel terug en dan moet je het volgend jaar in vergelijking met het vorige jaar ineens heel veel betalen. Dat kan ook een soort verwarring bij de burger opleveren. Maar ik stel me gewoon voor dat ik daar meerdere varianten voor in beeld breng en dan is het aan u om daar een oordeel over te vellen. Ten slotte, voorzitter, het medewerkerstevredenheidsonderzoek. We zijn daar op dit moment mee bezig. Volgens mij heeft u

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

55

jaarlijks een gesprek met het college tijdens de jaarlijkse commissie P en O. Ik kan me voorstellen dat het daar ook een plek krijgt. Volgens mij heb ik alle vragen dan beantwoord.

De VOORZITTER: Oké, dan wethouder De Vries nog.

De heer SIJBOLTS (Stads partij): Ik had nog een vraag openstaan. Het ging over de 2600 jongerenwoningen.

Wethouder DEKKER: Ja, die gaat wethouder De Vries doen.

Wethouder DE VRIES: Voorzitter, er zijn nog wat vragen gesteld over de huisvesting, onder andere die van de heer Sijbolts. Ik kan niet helemaal duiden of hij daar een feitelijke constatering mee bedoelde of een normatieve uitspraak. Ik kan hier wel zeggen dat we niets schrappen. Integendeel, we moeten juist hier stevig aan de slag. Ik zeg u toe om in de brief die u in juni krijgt naar aanleiding van de rapportage woningmarkt die cijfers nog nader met u te bekijken en dan kunnen we het erover hebben. Dat geldt wat mij betreft ook voor het vraagstuk van GroenLinks. De heer Leemhuis constateert verschillen tussen de rekening en de Stadsmonitor. Staat u mij toe dat we daar wat nader op reflecteren, inderdaad in bedoelde rapportage. Misschien dat we de vraag nog even kunnen verfijnen, zodat ik die goed kan wegzetten na afloop van dit debat. Tot slot had ik nog een korte discussie met de heer Van Keulen over een gevraagd onderzoek naar jongerenhuisvesting bij Suikerunie. Ik kan het nog wel een keer herhalen, maar ik geloof niet dat het erg zinvol is. Ik zeg u toe dat we daarmee aan de slag gaan. Ik zal die toezegging ook even in de bedoelde rapportage vastleggen, dan ziet u even dat we dat doen. We komen daarover zeer weldra in dit huis met elkaar te spreken. Dus weest u gerust, deze motie voeren we dan in die zin uit met uw welnemen.

De VOORZITTER: Dan heb ik begrepen dat er behoefte aan een korte schorsing was bij de heer Moes. Mag dat voor enkele ogenblikken zijn? De vergadering is geschorst.

Schorsing 20.12-20.18

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. De heer Moes had om schorsing van deze vergadering gevraagd. Is er behoefte om het woord te voeren na deze schorsing?

De heer MOES (PvdA): Nee, voorzitter, wij zijn klaar om te stemmen over de moties.

De VOORZITTER: Prima. Dan gaan wij dat ook doen, stel ik u voor. We stemmen eerst over de amendementen, dan over de moties en vervolgens over de voorstellen, zoals die bij de gemeenterekening 2011 zijn voorgelegd. U hebt hopelijk alles bij de hand.

Dan gaan we eerst stemmen over het amendement op stuk nummer 1, kindervonds armoede. Wie steunt het amendement op stuk nummer A1? Dat is de raad minus GroenLinks. Alle anderen wel, waarmee dit amendement is aangenomen. De heer Leemhuis, voor een stemverklaring achteraf neem ik aan.

Stemverklaringen achteraf:

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Aangezien we geen stemverklaring vooraf konden doen, een stemverklaring achteraf. Ik heb ook uitgelegd waarom we hiertegen hebben gestemd. Wij zijn uiteraard voor een goed armoedebeleid, maar we hebben het idee dat er op dit moment geen knelpunt is en we regelen dat bij de voorjaarsnota.

De heer AKKERMANS (D66): Ik heb helaas ook een stemverklaring achteraf, want ik was ook te laat om vooraf iets te zeggen. Wij hebben het amendement gesteund, met name vanwege de ontschotting. We vragen aandacht voor het jeugdcultuurfonds en zullen hier later op terugkomen om het ook te betrekken in het geheel.

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de motie op stuk M2. Wie steunt de motie?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter.

De VOORZITTER: We zijn nu aan het stemmen, excuus. Wie steunt de motie?

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

56

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): U geeft geen ...

De VOORZITTER: Het mag achteraf, dadelijk. Wie steunt de motie op stuk M2? Dat is de hele raad, waarmee de motie is aangenomen. Stemverklaring achteraf voor de heer Leemhuis.

Stemverklaringen achteraf:

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dan doen we het inderdaad weer achteraf. Wij zijn voor deze motie. De datum zal waarschijnlijk niet gehaald worden, het is een uitdaging. Wij zien het ook vooral als een uitdaging, zoals dat geformuleerd is.

De heer SETON (CDA): Wij hebben ook al vaker aandacht gevraagd voor de wachttijdvoorspellers. We zijn blij met deze motie. De datum maakt inderdaad niet zoveel uit, maar we delen van harte de nadruk op onderstreping van de waarde van goed werkende wachttijdvoorspellers.

De VOORZITTER: Dat waren de stemverklaringen achteraf. Dan gaan we naar de motie op stuk nummer 3. Behoeft aan stemverklaringen vooraf? De heer Van Keulen.

Stemverklaringen vooraf:

De heer VAN KEULEN (VVD): Het zal niemand verbazen dat wij deze motie steunen.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Deze motie is heel sympathiek, maar ik ben toch ook wel gevoelig voor het argument van het college dat het wat verwarring op kan leveren door een fluctuerend tarief. Daarom zullen wij deze motie niet steunen.

De heer SETON (CDA): Om diezelfde reden zullen wij de motie ook niet steunen.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ook wij zullen de motie niet steunen om een vergelijkbare reden als die van de ChristenUnie. We zijn wel blij met de varianten die we gaan krijgen.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Diezelfde argumenten gelden ook voor de Stadspartij.

De VOORZITTER: Goed. Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op stuk M3? Dat zijn PvdA, D66, VVD en Student en Stad. De motie is aangenomen.

Dan gaan we naar motie M4. Behoeft aan stemverklaringen? Mevrouw Van Gijlswijk.

Stemverklaringen vooraf:

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Het lijkt alsof er enige miscommunicatie is tussen raad en college of de indienende fracties. Ik heb begrepen dat DaFinci nooit een jaarrekening kan produceren en dat het daar ook niet voor bedoeld is. Daar doelt deze motie volgens mij wel op, dus wij kunnen haar niet ondersteunen.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Wij zullen deze motie ook niet steunen. We zijn blij met de toezegging dat er in het audit comité verder over wordt gesproken.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op M4? De raad minus GroenLinks, minus SP. Alle anderen wel, de motie is aangenomen.

Dan de motie op M5. Die is gewijzigd. Bij het tweede verzoekstreepje is toegevoegd: 'met een voorstel te komen om'.

Motie (5): Gebruik van rentederivaten (PvdA, VVD) (gewijzigde motie)

"De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het voorstel inzake de jaarrekening 2011,

Constaateert dat:

- de gemeente Groningen rentederivaten, afgeleide financiële instrumenten, gebruikt in het kader van Treasury;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

57

- steeds meer door publiek geld gefinancierde organisaties door (verkeerde) toepassing van deze financiële innovaties in forse financiële problemen zijn gekomen;
- het gebruik van deze rentederivaten is vastgelegd in het gemeentelijke treasurystatuut;
- het gebruik van rentederivaten specialistische financieel-economische kennis vereist op het gebied van afgeleide financiële producten, financiering en risicomanagement;
- in de afgelopen periode veel rekenfouten bij de gemeente Groningen zijn geconstateerd en dat in de gemeenteraad de motie Voorkom rekenfouten is aangenomen;
- accountants (vaak) onvoldoende geëquipeerd zijn om de risico's van deze off-balanceproducten te doorgronden.

Overweegt dat:

- prudent moet worden omgegaan met gemeenschapsgeld en hier geen risico mee gelopen moet worden;
- daarom, en ook gezien het feit dat met gemeenschapsgeld gefinancierde organisaties het schip zijn ingegaan met dit product, het van groot belang is goed doordrongen te zijn van de risico's van dit product voordat de derivatencontracten worden aangegaan;
- gezien het aantal rekenfouten en het verslechterde voorspellingsvermogen extra zekerheden moeten worden ingebouwd alvorens deze instrumenten toe te passen.

Verzoekt het college:

- met ingang van nu voor het gebruik van rentederivaten de risico's hiervan helder in beeld te brengen en dit aan het audit committee voor te leggen;
- met een voorstel te komen om het treasurystatuut op grond van het voorgenoemde punt aan te passen.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Stemverklaringen?

Stemverklaringen vooraf:

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ik kan vijf minuten praten over waarom wij deze motie steunen, dat zal ik niet doen. Maar er is nog één rentederivaat met een lange looptijd. Die loopt gewoon af in 2031. Tegen die tijd hoeft het college echt geen nieuwe af te sluiten. Maar ik denk niet dat het goed is dat de raad over zijn eigen zittingsperiode heen regeert.

De heer AKKERMANS (D66): We hadden liever gezien dat de motie werd aangehouden, want de wethouder heeft hierover een brief toegezegd. Maar als de motie niet wordt aangehouden, zullen we haar niet steunen.

De VOORZITTER: Wie steunt de motie op M5? Dat is de raad minus SP, minus GroenLinks, minus D66. Alle anderen wel, dan is de motie aangenomen.
Dan gaan we naar de motie op M6. Stemverklaringen?

Stemverklaringen vooraf:

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Wij steunen deze motie niet en volgen de uitleg van het college.

De heer AKKERMANS (D66): Wij steunen haar wel, maar het gaat ons vooral om de intentie. Ik breng in herinnering de afspraak die we daarover zojuist gemaakt hebben.

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Het is een motie die wij zelf zouden hebben kunnen opstellen, dus wij steunen de motie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Wij steunen deze motie niet. Het is gegaan zoals de wethouder ook heeft aangegeven en we zullen die uitkomsten eerst afwachten, alvorens dergelijke stappen alsnog te moeten ondernemen.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op M6? VVD, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid, D66, Stadspartij. De motie is aangenomen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

58

Dan gaan we naar de motie op stuk M7.

Stemverklaringen vooraf:

De heer SIJBOLTS (Stadspartij): Bij water is vaak veel mist, maar in dit geval zien we de mist niet. Dus wij zullen deze motie niet steunen.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): We hebben pakken papier doorgenomen en meerdere presentaties gehad over dit onderwerp. Het is een ingewikkeld onderwerp, maar wij hebben het idee goed geïnformeerd te zijn en hebben geen behoefte aan deze motie.

De heer DE ROOK (D66): Ik sluit me graag aan bij mevrouw Van Gijlswijk.

De heer BALDEW (PvdA): Hoewel wij ook behoefte hebben aan aanvullende informatie over Meerstad, is de tendentieuze toon van deze motie niet de onze. Derhalve steunen we haar niet.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): We zijn continu meegenomen in dit proces. Verder sluit ik me aan bij de woorden van mevrouw Van Gijlswijk.

De heer SETON (CDA): Ik vind de motie niet tendentius en ik snap wat de VVD ermee wil bereiken. Dat steun ik op zich, dus we zullen de motie ook steunen.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op M7? VVD, CDA en Student en Stad. De motie is verworpen.

Dan de motie op M8. Stemverklaringen? Niet? Dan gaan we stemmen. Wel? De heer Leemhuis.

Stemverklaringen vooraf:

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Hoewel de motie een beetje de indruk wekt, ik moest een beetje denken dat je aan een dood paard niet kunt trekken. Als er geen markt is, dan wordt er ook niks verkocht. Maar we willen best even in een brief horen hoe het in elkaar zit, dus daarom steunen we haar.

De heer SETON (CDA): Ik weet niet of wij een rapportage willen over de acquisitie-inspanningen en zeker niet dat die periodiek terug zou moeten komen. Dus wij steunen de motie niet.

De VOORZITTER: Verder niet? Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op M8? De raad minus het CDA. Verder niet volgens mij. Dan is de motie aangenomen.

De motie op stuk M9. Deze motie op stuk nummer 9 is aangepast. Bij het tweede bolletje is nu de uitspraak dat 'in het geval dat dit niet kan, het beleid in de geest van de motie wordt uitgevoerd en daarbij ook rekening wordt gehouden met de in de motie aangenomen overwegingen en uitgesproken mening van de raad'.

Motie (9): Uitvoering moties (VVD, SP, CDA) (gewijzigde motie)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012,

Spreekt uit dat:

- moties aangenomen door de raad zoveel mogelijk door het college uitgevoerd dienen te worden;
- in het geval dat dit niet kan, het beleid in dat geval 'in de geest van de motie' door het college wordt uitgevoerd en daarbij ook rekening wordt gehouden met de in de motie aangenomen overwegingen en de uitgesproken mening van de raad;
- de raad door het college expliciet geïnformeerd wordt als dat onverhoopt niet lukt, zoals we dat hebben afgesproken.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Ik moet opmerken dat het voor mij iets is wat vanzelfsprekend is, maar u hebt die afweging vast gemaakt bij indiening van de motie. Dus we brengen haar maar in stemming, stel ik voor. Dan is er behoefte aan een stemverklaring van de heer De Rooij.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

59

Stemverklaringen vooraf:

De heer DE ROOIJ (PvdA): Op het moment dat er een kritische stevige woordvoering wordt gehouden door mijn fractie en er ligt hier een kritische stevige motie, dan kunnen wij niet anders dan deze steunen. Een beetje consequentie in deze raadsvergadering zou goed zijn.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, uw woorden waren onze fractie uit het hart gegrepen. Deze motie is overbodig, want als ze niet overbodig is dan is er echt iets aan de hand. Wij gaan er zonder meer van uit dat moties worden aangenomen en worden overgenomen door het college en worden uitgevoerd naar de intentie en naar de geest. Of dat er een discussie over plaatsvindt als het niet kan. Het is echt een grote vanzelfsprekendheid voor ons. Het zou erg zijn als we daar een motie voor nodig hadden.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Het is een beetje vreemd om via een motie te regelen dat moties zouden moeten worden uitgevoerd. Daarom zullen wij haar niet steunen. Het is overbodig.

De VOORZITTER: Ik heb ook tijden gekend dat de voorzitter dat niet toestond en dan hardhandig optrad, maar u kent mijn milde inborst. Wij gaan stemmen. Wie steunt de motie op stuk M9? Dat is de raad min GroenLinks, min D66. Alle anderen wel, de motie is aangenomen.
Dan gaan we naar de motie op M10. Stemverklaring de heer Van Keulen.

Stemverklaringen vooraf:

De heer VAN KEULEN (VVD): Het lijkt me goed om dat een keer te onderzoeken en te kijken waar de knelpunten liggen, dus wij zullen deze motie steunen.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Wij zullen de motie niet steunen, omdat de knelpunten volgens mij bekend zijn en door het college ook verwoord zijn in de commissie. Wij zetten de gelden liever in voor de mensen die nu niet geholpen kunnen worden door de landelijke bezuinigingen op het participatiebudget.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ik denk dat de redenen ook wel bekend zijn. Ik denk dat het re-integratiebudget voor hoger opgeleiden vaak niet een zo zinvol iets is, omdat het meer gaat om een markt die niet aansluit op hun competenties.

De heer AKKERMANS (Student en Stad): Wij sluiten in onze stemverklaring aan bij mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Wij sluiten ons ook aan bij mevrouw Van Gijlswijk wat betreft motie 10.

De heer BALDEW (PvdA): Korthedshalve sluit ik me ook aan bij mevrouw Van Gijlswijk.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op M10? Dat zijn VVD, CDA, Partij voor de Dieren en Stadspartij. De motie is verworpen.
Dan gaan we naar de motie op M11. De heer Akkermans nog voor een stemverklaring.

Stemverklaring vooraf:

De heer AKKERMANS (D66): Wij zullen de motie niet steunen om ook consequent te zijn in het verlengde van onze eerdere opstelling.

De VOORZITTER: Het is goed dat u dat nog even nadrukkelijk zegt. Wij gaan stemmen over de motie op stuk nummer 11. Wie steunt de motie op stuk nummer 11? Dat zijn VVD, CDA, Partij voor de Dieren, PvdA, ChristenUnie, SP en Stadspartij. De motie is aangenomen.

Dan de voorstellen, zoals die onder I tot en met V zijn voorgelegd, inclusief het inmiddels daarop aangebrachte amendement. Wie steunt de voorstellen, zoals voorgelegd? De volledige raad. De voorstellen zijn aanvaard.

Dan zijn we nog maar bij agendapunt 3, de mondelinge vragen en interpellaties.

3. Mondelinge vragen en interpellaties

Niet van toepassing.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

60

4. Initiatiefvoorstellen

Niet van toepassing.

5. Ingekomen stukken

5.a.: Lijst van ingekomen collegebrieven (bekrachtiging geheimhouding van brief nr. 17)

LIJST VAN ONTVANGEN COLLEGE BRIEVEN VOOR DE RAAD VAN 30 mei 2012

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1.	Beantwoording raadsvragen Grote Markt/Forum	25 apr.	via cie. R&W
2.	Lening infoversum	26 apr.	via cie. R&W
3.	Wensen en bedenkingen t.a.v. Europese aanbesteding vervoer	26 apr.	via cie. O&W
4.	Kaders jeugdzorg en uitgangspunten nota Decentralisatie AWBZ	26 apr.	via cie. O&W
5.	Experimenteergebied Binnenstad Zuid-Oost	26 apr.	via cie. B&V
6.	Aanpassing ontwerp Oostelijke Ringweg: kruising N46/Groningerweg	26 apr.	via cie. B&V
7.	Tussenstand 200 banenplan	26 apr.	via cie. W&I
8.	Evaluatie groenparticipatie	26 apr.	via cie. R&W
9.	Sluiting Grote Zaal De Oosterpoort	26 apr.	via cie. O&W
10.	Informatie over mantelzorgwoningen	26 apr.	via cie. R&W
11.	Gezondheidseffect Screening Zuidelijke Ringweg	26 apr.	via cie. B&V
12.	Problematiek mobiele OV-chipkaartapparatuur	26 apr.	via cie. B&V
13.	Rapportage jongeren in de bijstand	26 apr.	via cie. W&I
14.	Regionaal voedselbeleid	26 apr.	via cie. F&V
15.	Parkeerplan Grunobuurt	26 apr.	via cie. B&V
16.	Contra-expertise windklimaatonderzoek Groninger Forum	27 apr.	via cie. R&W
17.	Vertrouwelijke brief	27 apr.	via cie. R&W (bekrachtiging geheimhouding in de raad)
18.	Ontwikkeling Kastanjeziekte	2 mei	via cie. B&V
19.	Invoering Wietpas; brief aan Minister V&J	3 mei	via cie. F&V
20.	Gedeeltelijke opschorting coffeeshopbeleid	9 mei	via cie. F&V
21.	Videoschermen tijdens de EK	9 mei	via cie. F&V
22.	Rapportage privacycheck	10 mei	via cie. F&V
23.	Handhaving hondenbeleid	10 mei	via cie. B&V
24.	Kwijtschelding	10 mei	via cie. F&V

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

61

25.	Ontwerpbegroting OV-bureau 2013	10 mei	via cie. B&V
26.	RegioTram: aanbestedingsdocumenten & business case	10 mei	via cie. B&V
27.	Zernike Science Park, uitstel herziening grex	10 mei	via cie. R&W
28.	Stand van zaken evenementen Drafbaan	10 mei	via cie. B&V
29.	Jaarverslag Leerplicht	10 mei	via cie. O&W
30.	Jaarverslag handhaving Wabo 2011	10 mei	Via cie. B&V
31.	Beleidskader eikenprocessierups	10 mei	via cie. B&V
32.	Besluitvormingsproces hondenbeleid	11 mei	via cie. B&V
33.	Groningen Bereikbaar!	15 mei	via cie. F&V
34.	Incontrolverklaring gemeenterekening 2011	15 mei	via cie. F&V
35.	Reactie college op rapport van bevindingen gemeenterekening 2011 van Ernst & Young	15 mei	via cie. F&V
36.	Stadsmonitor 2012	16 mei	via cie. F&V
37.	Parkweg herinrichting (gedeeltelijk)	22 mei	via cie. B&V
38.	Prolongatie letter of intent Hamburg-Groningen	22 mei	Via cie. F&V
39.	Uitwerking motie Onderhoud speeltoestellen	22 mei	via cie. B&V
40.	Verbeteren verkeersveiligheid Gerrit Krolbrug	22 mei	via cie. B&V
41.	Beantwoording vraag Stadspartij inzake grondbezit	22 mei	via cie. R&W
42.	Voortgang sanering kanalen De Oosterpoort	22 mei	via cie. O&W
43.	Afschaffen schoolzwemmen	22 mei	via cie. O&W
44.	Hoofdlijnen en tarieven Dienstregeling 2013	22 mei	via cie. B&V
45.	Voorontwerpbestemmingsplan Beijum	24 mei	via cie. R&W
46.	Motie Erfpacht	24 mei	via cie. R&W
47.	Bestedingsvoorstel budget monumenten	24 mei	via cie. R&W
48.	Uitbreiding P+R Haren	24 mei	via cie. B&V
49.	Voorontwerpbestemmingsplan Pop Dijkemaweg	24 mei	via cie. R&W
50.	Promotie buslijn 4, 7 en 8 voor de minder mobiele inwoner	24 mei	via cie. O&W
51.	Tussenstand Winkelstraatmanagement	24 mei	via. cie. W&I
52.	Benutting biomassastromen uit gemeentelijk groenbeheer	24 mei	via cie. B&V
53.	Afhandeling vragen raadscommissies rekening 2011	29 mei	Betrekken bij agendapunt 2a.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

62

De VOORZITTER: De geheimhouding van brief nummer 17 van de lijst zou uitdrukkelijk moeten worden bekrachtigd. Ik neem aan dat u dat wilt doen. Ook de lijst van overige ingekomen stukken is aan de orde. Ik heb begrepen dat er geen opmerkingen zijn. Dan kan worden gehandeld zoals is voorgelegd.

5.b.: Lijst van ingekomen overige stukken

LIJST VAN ONTVANGEN OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN VOOR DE RAAD VAN 30 mei 2012

Nr.	Afzender	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1	Gemeente Baarle-Nassau, motie geen kernafval	25 apr.	Tkn.
2	ProDemos, Dag van de Democratie op locatie	25 apr.	Afhandeling via presidium.
3	Gemeentelijke Ombudsman, eindrapport	27 apr.	Tkn.
4	A.A. Scheijbeler, Schuldige offers	4 mei	Tkn.
5	Rekenkamercommissie, Reactie op evaluatie door Partners+Pröpffer	4 mei	Tkn.
6	B.F. Keppler, Ambtelijke ondersteuning bij initiatiefvoorstel en boomgroei	8 mei	Tkn.
7	Dhr. Lauxen, Mijn spreektekst B4 jeugdzorg 9 mei 2012 gemeente Groningen.	10 mei	Tkn.
8	Kopiebrief van Vluchtelingenwerk Nederland aan college van B en W, Uit de Schulden met hulp van Vluchtelingenwerk.	11 mei	Tkn.
9	Audit committee, reactie op rapport Ernst & Young met de uitkomsten van de controle op de gemeenterekening 2011	22 mei	Tkn.
10	Kopiebrief van Theater De Steeg aan college van B en W, reactie op advies van de Kunstraad.	22 mei	Tkn.
11	Werkgroep Hulp Inbeslaggenomen Honden	24 mei	Betrekken bij agendapunt 8a, Evaluatie Hondenbeleid
12	Kopiebrief De Groninger podiumkunstinstituten aan het college van B en W over het Grand Theatre Groningen	24 mei	Via cie. O&W
13	Groninger Forum, governance en programma van eisen		Betrekken bij agendapunt 7a, prog. van eisen en plan van aanpak Gron. Forum

6. Conformstukken

6.a.: Kredietaanvraag fietspad Noordelijke Ringweg, onderdeel Cortingborg-Iepenlaan

De VOORZITTER: Kunt u besluiten zoals is voorgelegd? Dat is het geval. Aldus besloten.

6.b.: Nacalculatie nieuwe huisvesting vmbo in het kader van 'Kennis om te delen'

De VOORZITTER: Kunt u besluiten zoals is voorgelegd? Dat is het geval. Aldus besloten.

6.c.: Nota Maatschappelijke stages 2012-2015

De VOORZITTER: Aldus besloten.

6.d.: *wordt eenminuutinterventie*

6.e.: Projectofferte Sontweggebied Ontwikkelingsvisie Detailhandelskwartier

De VOORZITTER: Aldus besloten.

6.f.: Vaststellen Rechtspositieverordening raadsleden en plaatsvervangers 2012 en de Verordening op de fractievergoeding 2012

De VOORZITTER: Aldus besloten.

7. Eenminuutinterventies

7.a.: Programma van eisen en plan van aanpak Groninger Forum

De VOORZITTER: Het woord is aan de heer Rutte van de VVD-fractie.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, dank u wel.

De VOORZITTER: Voordat u het woord aanvangt, is het goed om even de resterende spreektijden voor deze avond te zien. Hoe het kan doet er niet zoveel toe, dit is wat er nog is. Het woord is aan de heer Rutte.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter. Over het Groninger Forum is al heel wat gezegd en geschreven, zeker ook door mijn partij. We hebben daar stevige standpunten over, ook ten aanzien van hoe het afgelopen jaar gelopen is en ook ten aanzien van het programma van eisen dat er nu ligt. Ik heb in de commissie ook al gezegd dat de VVD vooral teleurgesteld is over wat er de afgelopen twee jaar gepresteerd is rondom het Forum, over de inhoud, die nog steeds geen grote groepen mensen aanspreekt, die nog steeds geen grote groepen mensen bindt en vooralsnog weinig meerwaarde biedt. Maar daar komen we vast nog wel een keer over te spreken. We vinden daarom ook wel van alles over de subsidiëring van het Forum, maar daar zullen we bij het voorjaarsdebat wat van vinden.

We hebben het nu over het programma van eisen en daarin staat één ding, waar de VVD zich zorgen over maakt, ook in het licht van wat zich in de commissievergadering voltrok. Het Groninger Forum probeert al twee jaar lang één organisatie te worden, is daarover in onderhandeling met alle deelnemende partijen en is daarin tot nu toe bepaald niet geslaagd. In de commissie hadden we zelfs de gênante vertoning dat we insprekers kregen van Biblionet die zeiden natuurlijk wel mee te doen aan de subsidieruif, maar niet in één organisatie. Liga 68 precies hetzelfde. Voor het welslagen van het Forum is het noodzakelijk dat er één Forumorganisatie komt. De datum die daarvoor in het programma van eisen staat, 1 januari 2015, zou betekenen dat de Forumorganisatie nogmaals tweeënhalf jaar de tijd krijgt. De VVD vindt dat veel te veel en vindt dat het sneller moet. Want als het binnen een jaar vanaf nu niet lukt, dan lukt het nooit meer. Daarvoor dienen wij een motie in. Dank u wel.

De VOORZITTER: U dient een motie in.

Motie (13): Schiet nu eens op! (VVD)

"De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het programma van eisen voor het Groninger Forum,

Constaterende dat:

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

64

- er al twee jaar wordt gewerkt aan het realiseren van één Forumorganisatie onder één aansturing en dat deze tot op de dag van vandaag nog niet is gerealiseerd;
- in het programma van eisen geformuleerd staat dat er met ingang van 1 januari 2015 één Forumorganisatie moet zijn gerealiseerd onder één aansturing;
- de Forumorganisatie met die einddatum vierenhalf jaar de tijd krijgt om één organisatie onder één aansturing te worden, terwijl de subsidiëring in de tussenliggende periode onverminderd doorgaat.

Overwegende dat:

- als het vanaf nu binnen een jaar nog steeds niet lukt om één Forumorganisatie onder één aansturing te worden, het onwaarschijnlijk is dat het over tweeënhalf jaar alsnog wel lukt.

Verzoekt het college:

- in het programma van eisen de uiterste datum voor het tot stand brengen van één Forumorganisatie onder één aansturing aan te passen van 1 januari 2015 naar 1 juli 2013.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan dacht ik dat ik de vinger van de heer Prummel zag. De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, het getuigt van veel doorzettingsvermogen dat de VVD nog altijd moties indient over dat Groninger Forum, waarvoor mijn complimenten. De VVD heeft natuurlijk volkomen gelijk. Voorzitter, het was niks en het wordt nog steeds niks. Organisaties die allang hadden zullen samenwerken, kunnen het niet of willen het niet. Beleid dat allang had worden moeten geformuleerd en regelingen die er allang hadden moeten zijn, zijn nog steeds niet tot stand gekomen. Ik kan maar een ding zeggen, voorzitter. Denk als de meeste Groningers en stop ermee.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, naast de zorgen die we bij het Forum hebben over de financiën, hebben we ook zorgen over de organisatie. In de commissie heb ik ook aangegeven dat je als college een plan kunt maken hoe de organisatie eruit zou moeten zien. Het op papier zetten is een ding, maar je moet ook partijen zien mee te krijgen. Ik heb ook aandacht gevraagd voor het feit dat ik wel wat schrok dat twee van de partijen via het inspreekrecht hun kritiek en hun bezwaren aangaven. Het gaf mij niet een heel vertrouwenwekkend beeld van hoe het nu gaat. Dus ik ben ook benieuwd of er in de tussentijd al wat beweging in zit. Wat wij horen van partijen is dat dit nog niet het geval is, maar ik laat me graag anders informeren. Dus onze zorg zit daar nog steeds. In die zin kan ik mij wat voorstellen bij de vragen die de VVD stelt of je de druk niet wat moet opvoeren door de termijn wat naar voren te halen. Ik ben benieuwd of het college daar ook in mee zou willen gaan en of dat ook haalbaar is.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Er ligt inderdaad een stevig plan van aanpak en een pakket van eisen. Met dat plan van aanpak en dat pakket van eisen kunnen we dus ook een flinke bijdrage leveren aan de nieuwe vormgeving en de organisatie van het Forum. Er was inderdaad tijdens de commissie wat onduidelijkheid over de samenwerking tussen de verschillende partners, maar wij zijn blij dat de gemeente heel duidelijk ook de regierol oppakt. Het is ook een van de aanbevelingen van de commissie-Terlouw. We zijn dan ook benieuwd naar de reactie van de wethouder of deze samenwerking ook echt gestalte gaat krijgen en of hij er ook in gelooft dat dit het Forum ook verder zal helpen. Want wat ons betreft is het essentieel voor het slagen van het Forum dat er goed samengewerkt gaat worden. Voorzitter, daar wou ik het bij laten, dank u wel.

De VOORZITTER: De heer De Rook, D66.

De heer DE ROOK (D66): Voorzitter, dank u wel. De commissie-Terlouw raadde in haar rapport de gemeente aan om de regie omtrent het Forum weer in de hand te nemen. Vervolgens vroeg de raad – en daar waren wij ook voorstander van – om houvast, een stevig bestuursmechanisme vanuit de gemeente en daarmee zicht op een eenduidige Forumorganisatie, die ruim voor het opengaan van het gebouw aan de Oostwand gevormd was. Dit raadsvoorstel voldoet hier wat mijn fractie betreft zeker aan. In de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

65

commissie heb ik al aangegeven dat het programma van eisen de gemeente in staat stelt om in te grijpen als het moet. Laten we hopen dat het niet nodig is. Als de verschillende partners blijven meewerken aan het gezamenlijk en gestaag vormgeven van die ene Forumorganisatie, dan moeten we natuurlijk aan tafel altijd op zoek blijven gaan naar de oplossingen die in de praktijk het beste werken.

De VOORZITTER: De heer Rutte.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, een korte vraag. Als de heer De Rook zegt dat partijen gezamenlijk blijven werken aan een programma, dan is dat een prachtige wensdroom. Maar daar is toch volstrekt geen sprake van als zelfs de sprekers zeggen dat zij niet op willen gaan in die ene organisatie? Of zie ik dat dan verkeerd?

De heer DE ROOK (D66): Ik ben het met u eens als u zegt dat de samenwerking niet snel genoeg is gegaan, maar de samenwerking vindt wel degelijk plaats. Elke dag, niet snel genoeg, dat ben ik met u eens. En daarom ben ik erg blij met het voorstel dat er nu ligt.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Hoe wil D66 omgaan met beoogde partijen in dat Groninger Forum, wanneer die eigenlijk helemaal niet meer willen?

De heer DE ROOK (D66): Ik heb goed geluisterd naar de sprekers. Volgens mij hebben die dat allemaal niet gezegd, dus ik heb ook geen aanleiding om daar verder op in te gaan. Ik maak graag mijn woordvoering af. Het principe dat ook het Groninger Forum in zijn brief aanhoudt, die we ook hebben gehad in de mail, 'past toe of legt uit', lijkt ons een heel goede in het programma van eisen. Want zo blijven we binnen heldere kaders gebruikmaken van de creativiteit van de partners die het Forum inhoudelijk zullen voeden en kunnen we ook met dat kader als uitgangspunt luisteren naar aarzelingen en zorgen die er bij de verschillende partijen leven. Ik hoor graag of het college hier hetzelfde over denkt. Laat ik dan meteen even ingaan op de motie van de VVD, voer de druk wat op. Het rapport van Terlouw, dat een goed en gedegen rapport was ... *hilariteit*. Ik heb daar zelfs de lof van de VVD-fractie over gehoord, die heeft gezegd dat het een gedegen rapport is en dat de heer Terlouw dat fraai gedaan heeft. Die heeft gezegd dat je een jaar voor tijd de organisatie moet hebben staan. Dat vonden we wat te krap, daarom hebben wij er twee jaar van gemaakt. Dat lijkt mij dan ook voldoende.

De VOORZITTER: Wie wil verder nog het woord? De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik heb hier in de commissie al het nodige over gezegd. Ik zal niet veel herhalen. Ik heb nog een aantal aandachtspunten, die toen niet helemaal goed naar voren kwamen en die ik toch nog even belicht wil hebben. Overigens sluit ik me aan bij de eerste drie sprekers over dit onderwerp. Er wordt namelijk gesteld dat Groningen een breed cultureel aanbod heeft en dat het Grand Theatre mee zou participeren bij het Groninger Forum. Maar er werd ook onlangs bekendgemaakt dat het Grand Theatre wellicht minder subsidie zou krijgen als gevolg van de bezuinigingen. Mijn vraag was of deze samenwerking dan ook nog steeds iets is wat het Grand Theatre wil. Want wellicht hebben ze toegezegd te willen participeren voordat ze te horen kregen dat ze wellicht niet mee gaan doen in de subsidiestroom. Ik kan me daarom voorstellen dat ze er niet zo blij mee zijn dat zij geen subsidie krijgen en het Forum wel. In onze ogen heeft het Forum nog niet zo'n goed gedefinieerd programma, het Grand Theatre heeft dat wel. Ik ben benieuwd wat de wethouder daarvan vindt. Daarnaast is er gesteld dat draagvlak voor het Forum versterkt moet worden voor 2017. dat moet dan gebeuren door op de huidige locatie of op andere locaties zoveel mogelijk draagvlak te creëren, zo staat het hier. Mijn vraag is wat er eigenlijk gebeurt als dat draagvlak niet wordt gecreëerd en het gebouw staat er dan wel. Hebben we dan een gebouw waar niemand op zit te wachten? Ook daar graag een reactie op van de wethouder, dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Postma, GroenLinks.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Bij de behandeling in de raadscommissie heb ook ik aandacht gevraagd voor de zorgen en de onzekerheden die leven bij de deelnemende organisaties. Die wijzen op spanning tussen het algemene Forumbelang en het belang van de individuele organisaties.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

66

Ik heb de indruk dat twee elementen daar een grote rol bij spelen. Aan de ene kant het waarborgen van de eigen missie en de eigen doelstellingen en de zorg daarover. En aan de andere kant van de huidige organisatie naar die ene Forumorganisatie. Men heeft het gevoel dat daar in dit plan te weinig aandacht en ruimte voor is. In de brief, die we gisteren van het Forum zelf kregen, wordt daar ook al een beetje op ingegaan. Het nam misschien ook al een beetje van die twijfel bij de organisaties weg, dat hoop ik althans. Kan wethouder Schroor aangeven hoe hij hiertegen aankijkt? En of en hoe hij onze zorgen en die van de deelnemende organisaties kan wegnemen. Wij willen wel graag op de hoogte gehouden worden van de voortgang van de totstandkoming van die ene Forumorganisatie. Wij denken zelf aan een rapportage een keer per kwartaal. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorzitter, dank u wel. De heer Rutte noemde de trage voortgang en de behoorlijke tijd die we nog nemen tot 2015, wanneer de Forumorganisatie moet staan. En hij noemde de twee organisaties, Biblionet en Liga 68, die aangeven dat zij eigenlijk helemaal niet in die Forumorganisatie willen plaatsnemen. De vertaalslag werd door de heer Prummel nogal zwartgallig gemaakt: het was niks, het is niks en het gaat ook nooit wat worden. Zo zwartgallig ga ik de vertaalslag niet maken, maar ik denk wel dat we echt haast moeten gaan maken. Ik heb in de commissie ook aangegeven dat ik 1 januari 2015 ook een te laat moment vindt, omdat daarna de transformatieperiode gaat beginnen en daarin moeten heel erg moeilijke beslissingen worden genomen. Ik wil dat die beslissingen genomen gaan worden door een Forumorganisatie die al perfect draait en al gesmeerd loopt. Ik denk dat daar best wel wat marge in mag zitten. Ik heb de motie van de VVD nog niet gelezen, dus ik weet niet of ik met die bewoordingen akkoord kan gaan. Maar ik ben het wel eens met de heer Rutte als hij zegt dat het best wel wat sneller mag dan 1 januari 2015.

De VOORZITTER: Ik zie al tijdens de hele behandeling van dit agendapunt de heer Jager op de tribune zitten. Hij neemt niet deel aan de beraadslagingen. Dan mevrouw Dekker, PvdA.

Mevrouw DEKKER (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Omwille van de beperkte spreektijd van mijn fractie en het feit dat we nog wat willen zeggen over het hondenbeleid, sluit ik mij eigenlijk aan bij de woordvoering van mijn college van GroenLinks over de informatie naar de raad. Het lijkt me inderdaad wenselijk dat we ook een voorstel aan het college doen om per kwartaal geïnformeerd te worden, zodat we mogelijk ook verrassingen, zoals inderdaad zorgen geuit in de commissie door Biblionet en Images, in de toekomst kunnen voorkomen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Rademaker, SP.

Mevrouw RADEMAKER (SP): Dank u wel, voorzitter. Wij denken dat er een goed programma van eisen en plan van aanpak liggen voor het Groninger Forum. We vinden het ook goed dat het college de regie heeft genomen. Hij gaat het niet allemaal zelf doen, daar hebben we gewoon een Forumorganisatie voor, waar de andere organisaties, zoals Liga 68 en Biblionet, straks deel van uit zouden maken. Het is voor ons erg belangrijk dat het Groninger Forum niet ten koste gaat van bibliotheken in de wijken. Ik heb dat al vaker gezegd, maar ik wil het toch nogmaals herhalen. Wat ons betreft is het gewoon de hoogste tijd voor de organisaties om aan de slag te gaan en ervoor te zorgen dat de organisatie straks klaar is als het gebouw er ook staat.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, mag ik aan de SP vragen hoe zij tegenover de zorgen staat die bij Biblionet bestonden ten aanzien van samenwerking in het Forum? Want de SP spreekt de zorg uit over de positie van de bibliotheek, maar de bibliotheek was zelf bezorgd. Daar gaat de SP niet op in.

Mevrouw RADEMAKER (SP): Volgens mij was de heer Rob Pronk van de bibliotheek in deze stad een van de grootste aanjagers van het hele idee van het Groninger Forum. Het Groninger Forum komt er nu, dus volgens mij kan de bibliotheek daar heel blij mee zijn en is het ook aan hen om er iets van te maken. Wat betreft de zorg, natuurlijk is het een heel groot proces en gaat er heel veel veranderen voor de bibliotheken. Maar ik ga er ook van uit dat het een zorgvuldig proces is. Het is niet zo dat iedereen in een keer bij elkaar in een hok wordt gezet om het maar uit te zoeken. Volgens mij moet dat wel goed komen.

De VOORZITTER: Het is wel een eenminuutinterventie. Mevrouw Rademaker denkt dat haar tijd op is en volgens mij heeft ze daar ook gelijk in. Dan kijk ik of anderen het woord nog wensen. Dat is niet het geval. Dan is het woord aan wethouder Schroor.

Wethouder SCHROOR: Voorzitter, dank. Dank ook voor de vragen. Volgens mij heb ik ook kort tijd, dus ik zal proberen er wat snel doorheen te gaan. Ik begin gelijk maar eens bij de motie Schiet nu eens op. Dat is exact de reden waarom dit stuk voorligt. Het is natuurlijk een processtuk. Het is een procedurustuk. Het geeft de kaders aan waarbinnen die organisatie moet gaan functioneren, het geeft aan wanneer het moet gaan plaatsvinden en het geeft aan waar wij ons geld voor willen besteden. Met andere woorden, laat zien wat u doet voor het geld om op die manier als gemeente te kunnen toetsen of wij waar voor ons geld krijgen. Daar ligt dit stuk voor. Schiet nu eens op is uit het hart gegrepen bij mij. Ik vind namelijk ook dat er snelheid gemaakt moet worden. Wat mij betreft zou 1 januari 2013 fantastisch zijn. Ik vind eigenlijk ook dat het er al had moeten zijn, laten we dat ook maar even constateren. Maar wat we ook zien is dat het een zorgvuldig proces moet zijn. Hopelijk kunnen we u volgende week berichten wie en hoe de intendant gaat worden, zo ver zijn we ongeveer. De intendant krijgt daar ook een belangrijke rol in als mededirecteur van het Forum, die ook het mandaat en de opdracht krijgt om de organisatie te gaan vormen los van de marketing en los van de programmering. Samen met de huidige directeur zal hij dat proces als een duo moeten gaan leiden. Waarom is die versnelling nu niet mogelijk? We hebben te maken met twee organisaties die deels, dan wel volledig opgaan. En we hebben te maken met een aantal preferred supplier organisaties, zoals het museum en de archieven. Maar met name die eerste twee gaan op en dat betekent juridisch uitzoekwerk, het betekent ook uitzoekwerk voor de cao en personeel en het betekent dat er een nieuwe organisatievorm bedacht moet worden. We doen het zo snel mogelijk. Als het sneller kan dan 2015 dan is dat natuurlijk fantastisch, er staat niet in dat het dan pas mag. Maar realisme moet mij helaas doen constateren dat 1 januari 2015 een prima datum is.

De VOORZITTER: De heer Rutte.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, natuurlijk ben ik blij met de uitspraak van de wethouder dat hij het ook graag sneller ziet, daar vinden we elkaar. Zorgvuldigheid gebiedt trouwens te zeggen dat er in de motie staat 1 juli 2013, want we willen ook geen onmogelijke dingen eisen. Dus nog een vol jaar vanaf nu. Ondanks alle complexiteit heeft men al twee jaar gehad, volledig gesubsidieerd met een grote staf. Er heeft al heel veel kunnen plaatsvinden. Wat wij ervan terugzien is dat er vooral ruzie is. Dan is het toch niet normaal om daar nog een keer drie jaar mee door te gaan?

Wethouder SCHROOR: Ja, maar die informatie klopt helaas niet. Want er is wel degelijk heel veel gebeurd de afgelopen twee jaar. Er is namelijk al heel hard gewerkt aan de inhoudelijke kant van het opgaan in het Forum. Er zijn namelijk al afspraken gemaakt, er zijn contracten afgesloten over het behoud van de kwaliteit. Ik kijk dan ook even naar de fracties van GroenLinks en PvdA, voorzitter. Er zijn op dit moment stukken waarin de borging plaatsvindt van bijvoorbeeld de kwaliteit film en de ambities die daarin zitten, om dat ook in het Forum te borgen. Er zijn ook stukken al geproduceerd hoe en op welke manier de bibliotheek gaat integreren in het Forum en versterking biedt voor het concept. Ik kan u ook toezeggen dat we die stukken, wanneer we daar ook weer nieuwe slagen in maken, u gewoon ter kennisgeving kunnen doen toekomen. Want daar staat namelijk heel duidelijk in hoe op deze manier de inhoud van deze organisatie geborgd wordt in de toekomst, daar zit een deel van de zorg. Ik denk dat dit misschien wel een belangrijke stap is. Als het gaat om beweging bij partijen, dan is de druk opvoeren één. Waar zit nu het probleem? Er waren ook insprekers. Het heeft toch ook te maken met een beetje angst en dat is logisch. Als je namelijk op een gegeven moment een datum gepresenteerd krijgt in de veronderstelling dat je nog veel tijd hebt naar 2017, dan komt er een stukje angst van je organisatie zien opgaan. Hoe gaat het met mijn personeel? Hoe gaat het met mijn kwalitatieve borging? Ik begrijp die angst en daar willen we ook mee verder. En als ik dan kijk naar de zin 'comply or explain', dan zeg ik op mijn manier dat je ofwel voldoet aan het programma van eisen en dan gaat het prima, ofwel je kunt er niet aan voldoen en dan gaan we gewoon met elkaar in gesprek. Dan gaan we het gesprek aan. Daar zijn escalatiemodellen voor bedacht: eerst de intendant, vervolgens de raad van toezicht, vervolgens nog eens het college en daarboven altijd de raad. Dus daar zitten ook logischerwijze stapsgewijze middelen in om dat op die manier goed in de vingers te krijgen en dat we dat proces samen gaan oppakken.

De VOORZITTER: U moet nu echt afronden.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

68

Wethouder SCHROOR: Dus de motie ontraad ik. Ik kan niet ingaan op Grand Theatre, want daar komen we nog uitgebreid over te spreken bij de Cultuurnota. Dus u kunt die vraag dan stellen en dan zal ik hem ook beantwoorden. Dan nog een vraag hoe vaak we gerapporteerd krijgen. Eens per kwartaal lijkt mij iets te veel. Ik zou u het voorstel willen doen om bij de rekening, bij de begroting en bij de jaarlijkse update programma van eisen en plan van aanpak, dus drie keer per jaar, u op de hoogte te stellen van de resultaten en de vorderingen rondom de organisatieontwikkeling Forum.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wij moeten afronden, de wethouder is door zijn spreektijd heen. Wij gaan stemmen over de ...

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Voorzitter, wij zouden graag of ik zou zelf graag toch nog twee dingen willen vragen aan de wethouder.

De VOORZITTER: De wethouder is door zijn spreektijd heen, het spijt me heel erg. En het is ook nog een keer een eenminuutinterventie.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Dan agenderen we het in de volgende commissie opnieuw.

De VOORZITTER: Kunnen we dan nu stemmen, neem ik aan?

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Wij kunnen wel stemmen over het voorstel, maar we komen dan nog terug op de vragen en opmerkingen die ik nog heb.

De VOORZITTER: Dat had ik ook gedacht, dat u dat zo bedoelde. Dan gaan we stemmen over de motie. De motie Schiet nu eens op stuk M13. Stemverklaring vooraf? Het zijn er wel weer heel veel vanavond. De heer Seton.

Stemverklaringen vooraf:

De heer SETON (CDA): Zoals ik in de woordvoering al liet merken, zag ik wel wat in het idee om door een kortere periode de partijen wat sneller bij elkaar te brengen. Ik merk aan de woordvoering van de wethouder dat dit naar zijn inschatting niet gaat werken. Als dat zo is, dan wil ik die partijen ook juist niet de kans ontnemen om in de extra tijd de zorgvuldigheid die zo nodig is te gaan gebruiken. Dus we zullen de motie uiteindelijk niet steunen.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Wij zullen deze motie ook niet steunen. Wij hebben helemaal geen behoefte aan een programma van eisen voor dit gebouw, want wat ons betreft hoeft het hele gebouw en het hele instituut er niet te komen.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Ook wij zullen deze motie niet steunen, omdat we vinden dat de organisatie de tijd moet krijgen om zich goed te kunnen voorbereiden.

De heer VAN ROOIJ (VVD): Hoewel ik de constatering van de motie deel, zal ik de motie uiteindelijk niet steunen om de redenen die de heer Seton ook al aangaf.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Korthedshalve sluit ik me aan bij de heer Verhoef van de ChristenUnie.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op M13? Dat is de VVD. De motie is verworpen.

Dan het besluit zoals het onder I en II is voorgelegd. Wie steunt de voorstellen, zoals voorgelegd? Dat is de raad minus VVD, minus Stadspartij, minus de Partij voor de Dieren. De voorstellen zijn aanvaard. Dan gaan we naar 7b.

7.b.: Aanvraag plankostenkrediet busbaan P+R Europapark-UMCG

De VOORZITTER: Wie wil hierover het woord? De heer Prummel, Stadspartij.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

69

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, wij hadden dit ook geagendeerd. De Stadspartij begrijpt niet waarom er geld wordt uitgetrokken voor een onderzoek naar een vervoersas op een plaats waar is afgesproken dat er onderzoek gaat plaatsvinden naar een kabelbaan. Gaan we nu tegelijkertijd geld uitgeven om onderzoek te doen naar twee verschillende vervoersmiddelen op dezelfde route? Voorzitter, dat lijkt in deze tijd van geldkrapte toch wat ingewikkeld. Het suggereert ook weinig vertrouwen in het onderzoek dat op dit moment wordt gedaan naar de haalbaarheid van een kabelbaan. Dat onderzoek wordt op dit moment heel enthousiast uitgevoerd door de Cityclub en een aantal enthousiastelingen.

De VOORZITTER: Wie zag ik nog meer? De heer Spakman, PvdA.

De heer SPAKMAN (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De bereikbaarheid is van groot belang en files op de Europaweg zijn aan de orde van de dag. Er is evenwel inderdaad een relatie met de kabelbaan, want er wordt een beetje gevist in dezelfde vijver, namelijk bezoekers en personeel van het UMCG. Maar die kabelbaan doet meer: er is attractiewaarde, het verbindt het centrum met het Europapark en het heeft ook een potentieel tot het versterken van Forum en binnenstad-Oost, zie het advies van de commissie-Terlouw. Daarom is de PvdA ook heel benieuwd wat het onderzoek naar de kabelbaan op gaat leveren. Het is echter helaas oorverdovend stil. Dat is heel erg jammer, wij wachten met smart op nieuws. Er is echter geen reden om nu te wachten met het ontwerp van de busbaan, dat moeten we gaan doen. Op het moment dat we aan de uitvoering toe zijn, moeten we toch nog even kijken hoe het is met de timing met de kabelbaan samen.

De VOORZITTER: De heer Evenhuis, zie ik nog.

De heer EVENHUIS (VVD): Voorzitter, het UMCG heeft een betere ontsluiting bitter nodig, mag ik wel zeggen. Het college is in dezen nu voortvarend, constateerden we. Doorgaans is dat goed. Echter, een busbaan tussen UMCG en het Europapark kan de plannenmaker voor de kabelbaan demoraliseren. Daarom sluiten we ons aan bij de woordvoering van de PvdA. Het is goed dat de PvdA nu over de kabelbaan spreekt. Er ging immers 35 miljoen euro van de provincie naar de gemeente. De kabelbaan dient een faire kans te krijgen, ondanks het feit dat wij ook constateren dat het onderzoek te traag verloopt. De heer Spakman en ik hebben regelmatig contact met de voorzitter van GCC en ook de voorzitter van de club die het onderzoekt. We hebben gezegd.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar, SP.

De heer EIKENAAR (SP): Dank u, voorzitter. Ja, de kabelbaan. Eerlijk gezegd verbaast het mij niet zo dat het onderzoek nog niet klaar is. Ik ben bang dat ik een aantal partijen een beetje moet teleurstellen. Volgens mij heb ik het wel vaker gezegd: geef het gewoon op. De kabelbaan gaat er niet komen, het onderzoek gaat er nooit komen. Het is een kwelling van jezelf, zelfkastijding. Ik adviseer: stop er gewoon mee.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u, voorzitter. De busbaan is nodig. Laten we die in elk geval onderzoeken en kijken hoe het kan verlopen. Het ligt er nog niet. Ik ben het eens met de heer Spakman. Op het moment dat we bij de uitvoering zijn, laten we dan nog even terugkomen in de raad wanneer we daadwerkelijk de busbaan aan kunnen gaan leggen. Wellicht kunnen we dat dan nog even samenvoegen met een onderzoek, waarvan ik de uitkomst in tegenstelling tot de heer Eikenaar nog wel verwacht. Volgens mij wordt er serieus gewerkt aan het onderzoek op dit moment.

De VOORZITTER: De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. De kabelbaan is een ontzettend interessant concept. Wij wachten al een tijdje met smart op de uitkomst van het onderzoek. Het is namelijk goed dat we plankosten beschikbaar stellen voor dit traject, want we kunnen natuurlijk niet de gemeente op slot zetten zolang we moeten wachten op de uitkomst van het onderzoek. Het is wel goed dat we er rekening mee houden dat mocht het onderzoek – en ik geloof dat het voor de zomer gepresenteerd gaat worden, dit was het laatste nieuws – een positieve bijdrage kunnen leveren aan de bereikbaarheid, dan kunnen we daar opnieuw naar kijken. Dank u wel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

70

De VOORZITTER: Anderen nog? Niet meer. Dan is het woord aan wethouder Dekker.

Wethouder DEKKER: Dank u wel, voorzitter. Een mooi project, dat er met name natuurlijk om gaat de bereikbaarheid van het UMCG te verbeteren. Het zou nog mooier zijn als we het project en de busbaan konden omzomen met een groene bomenrij, alleen kost dat wel weer 1,5 miljoen euro extra. Wie weet dat we nog ergens een aanbestedingsvoordeeltje kunnen genereren, want zoals u weet gaat dit college niet alleen maar voor mobiliteit, maar ook voor een mooie ruimtelijke inpassing. Maar vooralsnog kiezen we voor de sobere variant. Wat betreft de opmerkingen van de Stadspartij, ik heb het u ook al eens in de commissie gezegd maar ik wil het nog wel eens met liefde herhalen. Juist vanwege het feit dat er op dit moment een onderzoek plaatsvindt naar de kabelbaan, hebben wij er als college voor gekozen om alleen een plankostenkrediet aan te vragen. Het kan niet zo zijn dat we vanwege een initiatief dat op dit moment plaatsvindt, we de boel vertragen, want dat zou wellicht als het initiatief geen succes wordt, ten koste gaan van de bereikbaarheid van het UMCG. Dus wij rijden hier eigenlijk op twee sporen. Enerzijds maken wij het mogelijk met het plankostenkrediet dat het plan nu verder wordt uitgewerkt en dat we straks een busbaan kunnen gaan aanleggen. Anderzijds komen we gewoon straks nog bij u terug voor het krediet voor het totale plan. Ik hoop toch wel dat er eind dit jaar een beetje meer zicht is op nut, noodzaak en het succes van de kabelbaan. Mochten er dan twee heel mooie verhalen liggen, dan krijgt u daar van ons als college een advies over. Dan is het vervolgens aan uw raad om daar een oordeel over te vellen. Ik ben net geroemd door de VVD met de voortvarende aanpak van dit college inzake de bereikbaarheid. De bereikbaarheid van het UMCG vinden wij van groot belang. Dus hebben we twee sporen. We gaan op dit moment door met de busbaan Europaweg. Of het fictie blijft, zoals de SP veronderstelt, aan die uitspraak waag ik me nog maar even niet. De praktijk zal dat uitwijzen. Maar ik denk dat wanneer wij het krediet ophalen toch wel helder moet zijn of nut, noodzaak en wenselijkheid aangetoond kunnen worden. Dan is het aan uw raad om een afweging te maken. Dus ik zou zeggen: Stadspartij, u wordt op uw wenken bedient.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter.

De VOORZITTER: Nee, de wethouder is door haar spreektijd heen.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dan vraag ik naar aanleiding van wat de wethouder zojuist gezegd heeft een korte schorsing.

De VOORZITTER: Dan is er koffie.

Schorsing 21.06-21.19 uur

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering en kijk naar de heer Prummel, want die had om een schorsing gevraagd.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, die hebben wij gebruikt en we hebben een stemverklaring voorbereid voor wanneer u het voorstel in stemming brengt.

De VOORZITTER: Ja, maar om nou schorsingen aan te vragen om stemverklaringen te gaan voorbereiden?

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Jawel, voorzitter, maar wij hebben onze stem onder andere laten afhangen van ...

De VOORZITTER: Ik weet ook een andere oplossing. U hoorde mij al wat mopperen over het aantal stemverklaringen. U zou ook in zulke gevallen misschien af kunnen zien van een stemverklaring. We moeten niet gaan schorsen om stemverklaringen voor te gaan bereiden, denk ik. Maar goed, we hebben in ieder geval een kop koffie aan u te danken, dus de raad zal u dankbaar zijn.

Dan gaan we nu besluitvorming plegen en stemmen over wat onder I tot en met VI aan u is voorgelegd. Wie steunt wat onder I tot en met VI aan u is voorgelegd? Dat is de hele raad. Dan hebt u nu gelegenheid voor uw stemverklaring achteraf.

Stemverklaring achteraf:

De heer PRUMMEL (Stads partij): De verbindingen met het Academisch Ziekenhuis zijn buitengewoon belangrijk voor deze stad. Het resultaat van het onderzoek naar de kabelbaan blijft uit en dan is het inderdaad begrijpelijk om een tweesporenbeleid te voeren.

De VOORZITTER: Anderen nog behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar het volgende agendapunt.

7.c.: Investing digitale werkplek

De VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Sinds 2003 voeren wij een stimuleringsbeleid als het gaat om open source en open standaarden hier in de gemeente Groningen. Er is heel veel gebeurd op dat terrein. We hebben dat ook afgelopen week mogen zien. We hebben een extra sessie gehad en we hebben extra informatie gekregen over dit onderwerp. Maar helaas was het wel een beetje wrang te moeten constateren dat het niet lukte om een goede afweging te kunnen maken voor een nieuw kantoorsoftwarepakket tussen verschillende leveranciers. Dat is wel spijtig. Om onze gemoedsrust een beetje te sussen hebben wij een motie gemaakt, samen met tien fracties hier in de raad, waarin wij het college oproepen om met een ontwikkelstrategie te komen om de afhankelijkheid van Microsoft te verkleinen. We zien dat graag tegemoet bij de ICT-visie. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Een motie.

Motie (12): Ontwikkelstrategie voor kantoorsoftware (D66, GroenLinks, SP, VVD, Partij voor de Dieren, CDA, ChristenUnie, Student en Stad, PvdA, Stads partij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het raadsvoorstel Digitale Werkplekken,

Constaterende dat:

- het ondanks het stimuleringsbeleid m.b.t. open standaarden en open source software (OSOSS) het niet is gelukt om een keuze te kunnen maken voor open source software ten behoeve van de aanschaf van nieuwe kantoorsoftware;
- het verschil in kosten voor een migratie naar OpenOffice en een migratie naar Microsoft Office te groot is om een reële afweging tussen open en gesloten software te kunnen maken;
- de hoge kosten voor een migratie naar een open-sourcevariant mede worden veroorzaakt door eigen gemeentelijk handelen;
- in de voortgangsrapportage OSOSS 2010 een ontwikkelstrategie is aanbevolen om de onafhankelijkheid van Microsoft op de werkplek te vergroten en om de kosten voor nieuwe licenties te beperken.

Overwegende dat:

- open standaarden en open source software (OSOSS) (nog steeds) belangrijk is om de onafhankelijkheid van softwareleveranciers te vergroten;
- OSOSS (nog steeds) een belangrijk middel is om gemeentesoftware als publiek bezit te bevorderen, innovatie en de lokale economie te stimuleren;
- met behulp van het gebruik van open standaarden en open source software een bijdrage kan worden geleverd aan een transparante en duurzame overheid;
- door in te zetten op een ontwikkelstrategie voor kantoorsoftware geprofiteerd kan worden van de toekomstige reductie in werkplekken, de ontkoppeling van applicaties en sjablonen van MS Office en de inzet van alternatieve oplossingen, zoals Officediensten via internet.

Verzoekt het college:

- om bij de nieuwe ICT-visie een ontwikkelstrategie voor kantoorsoftware te presenteren om de onafhankelijkheid van Microsoft op de werkplek te vergroten en de kosten voor nieuwe licenties te beperken.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

72

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Hij is ingediend door vertegenwoordigers van alle fracties. Dat scheelt stemverklaringen inderdaad. Mevrouw Rademaker, SP.

Mevrouw RADEMAKER (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP is groot voorstander van open standaarden en open source software. We zijn dan ook blij met de motie die er nu ligt, want dat onderschrijft wel het belang dat ook wij eraan hechten. We zullen instemmen met het voorliggende voorstel over de investering in de digitale werkplek. Want anders komen processen in de gemeente stil te liggen en volgens mij is dat iets wat we duidelijk niet willen. We hadden het ook geagendeerd voor een eenminuutinterventie vanwege de vrijval, maar dat hebben we net bij de rekening georganiseerd. Dus dat was het.

De VOORZITTER: De heer Leemhuis, GroenLinks.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Ook mijn fractie was in eerste instantie enigszins verbaasd over het voorstel om weer door te gaan met het afnemen van software van een softwaregigant, om hem maar niet bij naam te noemen. Het werd nogal plompverloren gebracht. Maar we hebben inderdaad wat sessies en veel uitleg gehad. Er blijkt iets meer aan open source te gebeuren binnen de gemeente dan het eerst leek. We zijn ook heel blij met het feit dat er nu niet een licentie gekocht wordt, maar dat ze gehuurd wordt, zodat de gemeente er ook flexibeler in is om iets voor de toekomst te doen. Want in onze ogen is het nodig, en daar helpt deze motie bij, dat we een perspectief hebben om – laten we het dan toch zo zeggen – een Microsoftloze toekomst te hebben. Afhankelijkheid van één bedrijf of van softwaregiganten is nooit verstandig. Ook landelijk zijn er grote goede voorbeelden van dat we dat moeten voorkomen. Om die reden en omdat ons inderdaad ook duidelijk is geworden dat als we in juli niet iets hebben, we dan wel een probleem hebben bij de primaire processen en de achterliggende software, vinden wij het van belang om hier nu voor te stemmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dan constateer ik dat er geen verdere sprekers zijn. Dan gaan we stemmen. Of het college heeft natuurlijk de gelegenheid om over de motie iets te zeggen en vooral daarover ook een oordeel te geven. Het woord is aan wethouder Schroor.

Wethouder SCHROOR: Ja, ik kan heel stoer zeggen dat ik deze motie ontraad, maar laat ik dat eens niet doen met tien partijen. Dat is natuurlijk een mooie ondersteuning. Ik kan alleen kort zeggen dat de discussie over open source en open standaarden bij ons absoluut nooit gestopt is. We doen ook veel aan OSOSS in de midoffice op dit moment en we willen dat ook gaan uitbreiden. We zullen daar ook bij de ICT-visie op terugkomen om ook in de toekomst hier veel meer aan te kunnen en blijven werken en dat ook uit te breiden om de afhankelijkheid van een leverancier zo klein mogelijk te laten zijn. Dus ik ben blij met de motie en wij komen daar nog uitgebreid over te spreken.

De VOORZITTER: Het oordeel aan de raad. Dan gaan we stemmen over deze motie. Wie steunt de motie op stuk nummer 12? Dat ligt wel voor de hand inderdaad. U hebt uw fracties nog redelijk in bedwang, merk ik. De volledige raad. De motie is aanvaard.

Dan de voorstellen, zoals die onder I tot en met V aan u zijn voorgelegd. Wie steunt de voorstellen, zoals voorgelegd? Dat is de ook de hele raad. Aldus is besloten.

Dan gaan we naar agendapunt 8a.

8. Discussiestukken

8.a.: Evaluatie hondenbeleid

De VOORZITTER: De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Het hondenbeleid. Wat wij in deze discussie helder voor ogen moeten houden is het feit dat hondenbeleid destijds op de agenda is gezet om iets te doen aan de overlast van poep. Wat we nu zien, is dat de nadruk veel meer wordt gelegd op het aanlijngesbod. Van de 350 bekeuringen waren er slechts 7 voor hondenpoep. Er wordt zo strikt gehandhaafd dat zich stuitende situaties voordoen. Bijvoorbeeld een vrouw die een hond aan de riem

heeft, maar denkt even het nummer van de gemeente op te moeten schrijven omdat ze ziet dat ze iets moet doen. Ze laat de hond even los en wordt gelijk bekeurd. In de Gezinsbode van afgelopen donderdag hebben we allemaal kunnen lezen dat de boa's de opdracht meekrijgen om te handhaven volgens het gelijkheidsbeginsel: hond los, bekeuring. Zonder wat voor omstandigheden dan ook in acht te nemen. Dit terwijl wethouder Visscher ons altijd heeft voorgehouden dat handhaving zou geschieden volgens het proportionaliteitsbeginsel. Wij vrezen dat een dergelijke stringente handhaving het draagvlak onder het hondenbeleid uitholt, dat immers als belangrijkste doel had het terugdringen van poepoverlast. Iedereen vindt het normaal dat je poep moet opruimen, wij ook. Maar als je het de hondeneigenaar zo moeilijk mogelijk gaat maken doordat de hond overal aangeliend moet worden, behalve in een paar soms ver weg gelegen loslooplekken; poep altijd opgeruimd moet worden, terwijl er geen nieuwe afvalbakken kwamen; en zeer stringente handhaving met hoge boetes, die zelfs tot een strafblad kunnen leiden. Je kunt er dan van uitgaan dat het wrevel oproept en het draagvlak voor de opruimplicht uitholt. Dat moet anders. Neem je mensen hun verantwoordelijkheid weg door middel van een algemene aanlijnplicht, dan gaan zij zich wellicht ook minder verantwoordelijk gedragen. Wil je dat de poep wordt opgeruimd, dan moet je minder stringent handhaven en meer afvalbakken plaatsen. Leeuwarden zou als een voorbeeld kunnen dienen.

Is de handhaving de afgelopen tijd uitgevoerd zoals het college voor ogen had? Er zou aan handhavingsambtenaren geïnstrueerd zijn om met gezond verstand te handhaven, daar waar daadwerkelijk overlast veroorzaakt wordt. Klopt dat? Graag een reactie van het college hierop.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, dank u. Als de regels worden overtreden, dan moet u toch gewoon niet gek opkijken dat er boetes worden uitgedeeld? Natuurlijk moet een handhavingsambtenaar fatsoenlijk doen, dat spreekt voor zich. Maar op het moment dat er mensen zonder licht fietsen, dan krijg je ook gewoon een bon en dan moet je niet zeuren. Zo simpel is het toch gewoon? Dat geldt toch ook voor het aanlijngebod voor honden?

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Ik kom hier nog op terug. Als u vindt dat ik er niet genoeg op terugkom, dan mag u mij daarop wijzen. Maar ik neem dit nog mee in mijn woordvoering.

Wat ik net voorlas was het aanlijngebod vanuit het oogpunt van de burger die geen hond heeft en geen poep wil. Nu vanuit de hond gezien. Een hond is een dier dat graag even stilstaat om te snuffelen en dan weer doorloopt. Een mens loopt graag gestaag door. Als je deze wezens verplicht om naast elkaar te lopen, dan haal je hun plezier in de wandeling voor een groot deel weg. Daarnaast belemmer je de hond te communiceren met andere honden, want hij heeft geen bewegingsruimte. Honden hebben te weinig mogelijkheden om elkaar te begroeten, hetgeen opwinding, frustratie en uiteindelijk agressie kan veroorzaken. Wij pleiten daarom ook voor minder strikte handhaving van het aanlijngebod, namelijk alleen op de momenten dat er sprake is van overlast. Overlast is misschien niet zo makkelijk definieerbaar, maar wanneer het er is, dan herkent iedereen het. Op deze wijze kan bijvoorbeeld ook beter tegemoet worden gekomen aan de onmogelijkheden voor mensen met een hond en een handicap ten opzichte van opruim- en aanlijnplicht.

De VOORZITTER: De heer Eikenaar.

De heer EIKENAAR (SP): Voorzitter, nog een vraag aan de heer Kelder. U zei net zelf dat hondenpoep weinig beboet wordt. Volgens mij is dat omdat er een heterdaad moet zijn en dat is lastig. Op het moment dat u invoert wat u nu wilt, dan krijgt u dat ook precies hetzelfde. Want wanneer wordt er overlast veroorzaakt? Punt 1, wat is het? En punt 2, moet het ook op heterdaad worden gezien en is dit veel moeilijker. Dat wordt toch een onmogelijk uit te voeren beleid?

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Ik denk dat het geen onmogelijk uitvoerbaar beleid is, want wat er nu gebeurt is dat het feit dat je hond losloopt strafbaar is. Wij zijn van mening dat een hond aangeliend moet worden op heel veel plekken waar hij overlast kan veroorzaken. En dat je daadwerkelijk een boete uit kunt delen als een hond overlast veroorzaakt. Maar niet puur en alleen om het feit dat een hond losloopt.

De VOORZITTER: De heer Moes.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

74

De heer MOES (PvdA): Voorzitter. De heer Kelder heeft nu het perspectief van de hondenbezitter gehad. De heer Kelder heeft nu het perspectief van de hond zelf gehad. Ik ben ook nog even benieuwd of de heer Kelder in zijn woordvoering ingaat op het perspectief van mensen die een hekel hebben aan honden.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Nou, dat was ongeveer het hondenbeleid zoals het nu is. Daar ben ik mee begonnen.

De VOORZITTER: U hebt nog een halve minuut, mijnheer Kelder.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dan moet ik opschieten. Wij hebben signalen vernomen dat er klachten tegen boa's zijn ingediend en dat die klachten zijn weggeraakt. Mijn vraag is of dit ook zo is. Dan nog dit. Wij steunen het verzoek van de Vereniging Hondvriendelijk Groningen om een regulier overleg in te stellen tussen gemeente, dienst en de vereniging. Ik hoor daarop ook graag een reactie van de wethouder. Verder zijn wij benieuwd naar de vragen die de heer Moes eerder heeft gesteld. In deel III van het beleidsplan Handhaving wordt vastgesteld hoe gehandhaafd zou worden. Maar dit deel wordt nooit vastgesteld. Op basis van welk democratisch genomen besluit heeft Stadtoezicht het afgelopen jaar gehandhaafd? Tot slot een blik op de toekomst. De Partij voor de Dieren zal binnen korte termijn met een initiatiefvoorstel komen met betrekking tot het verplichten van het volgen van een cursus voor hond en eigenaar op kosten van laatstgenoemde indien honden overlast veroorzaken. Ik dien twee moties in, waarvan een samen met het CDA. Dank u wel.

De VOORZITTER: Twee moties.

Motie (14): Poepcontainers (Partij voor de Dieren, CDA)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de evaluatie van het Hondenbeleid,

Constaterende dat:

- veel hondeneigenaren best de poep van hun hond willen opruimen, maar hier niet een uur mee rond willen lopen;
- vogels in afvalbakken zitten en hier dingen uithalen en dat ook geuroverlast ertoe leidt dat er afsluitbare afvalbakken nodig zijn.

Overwegende dat:

- de introductie van het nieuwe hondenbeleid tot veel plicht en gebod voor hond en baas heeft geleid, maar dat deze er weinig voor terug heeft gekregen;
- er ondanks de invoering van de opruimplicht, geen afvalbakken bij zijn geplaatst;
- aan de Vereniging Hondvriendelijk Groningen slechts een aanbod tot herschikken van het bestaande aantal afvalbakken is gedaan;
- het de gemeente Leeuwarden bijvoorbeeld prima is gelukt om uitstekende hondenoepcontainers te plaatsen, die in aanschaf wat duur zijn, maar door aansluiting op het riool in onderhoud goedkoop en bovendien hygiënisch;
- de gemeente Groningen zich hier ook al heeft georiënteerd;
- in ieder geval bij de loslooplekken afvalbakken geplaatst moeten worden.

Verzoekt het college:

- pas over te gaan tot invoering van de opruimplicht nadat er voldoende afvalbakken bij geplaatst zijn, zodat handhaving daadwerkelijk mogelijk is.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (15): Aanlijngedod (Partij voor de Dieren)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de evaluatie van het Hondenbeleid,

Constaterende dat:

- de huidige strikte naleving van het aanlijngedod tot veel wrevel bij hondeneigenaren leidt;
- er daarom voor boa's ruimte zou moeten zijn voor een eigen beoordeling, gebaseerd op het proportionaliteitsbeginsel.

Overwegende dat:

- overlast van loslopende honden wellicht moeilijk definieerbaar, maar eenvoudig waarneembaar is.

Verzoekt het college:

- de boa's niet op grond van het gelijkheidsbeginsel de aanlijnplicht te laten handhaven, maar op grond van het proportionaliteitsbeginsel;
- op deze wijze het draagvlak voor het hondenbeleid te vergroten.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Beide moties maken deel uit van de beraadslagingen. Het woord is aan de heer Moes.

De heer MOES (PvdA): Dank u wel, voorzitter. In verband met de tijd zal ik in zevenmijlslarzen door de woordvoering heen gaan. Wij zijn voor een algemene opruimplicht. Het is schoner voor mens en dier. Steun aan het voorstel van het college. Wij zijn voor meer dan wel betere verdeling van prullenbakken, maar we willen ook graag even kijken naar een ander type prullenbak, namelijk de prullenbakken die ze onder andere in Leeuwarden hebben. En ook in een heel moeilijke Friese naam, iets met Wym erin, Wymbritseradiel. Daar voeren ze hondenpoep af via het riool. We komen samen met GroenLinks met een

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

76

motie. Om redenen van verkeersveiligheid en omdat wij vinden dat mensen onbelemmerd in de openbare ruimte moeten kunnen verblijven, zonder dat zij zich zorgen hoeven te maken over of ze een loslopende hond tegenkomen, zijn wij voor een aanlijngebod van honden buiten de gebieden die bestemd zijn als uitloopegebied of als loslooprouten. We hebben nog de vraag aan het college of het college bereid is regulier overleg te voeren met de Vereniging Hondvriendelijk Groningen. Onder andere de geschiktheid van uitrenggebieden, minder dan wel meer geschiktheid, zou daarbij aan de orde kunnen komen. Geïnspireerd door een van de winnende ideeën over de invulling van het Suikerunieterrein hebben wij een motie om te onderzoeken of wij in de gemeente een hondenpark ook op andere plekken in deze stad mogelijk zouden kunnen maken. En dan niet met een hek erom, maar een hondenpark plus met een sociaal, recreatief en ook een educatief karakter. Daarover hebben wij een motie. Wij vinden het goed dat ...

De VOORZITTER: Nee, het woord is voor een interruptie aan de heer Kelder.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Bent u met dat hondenpark niet bang dat je een situatie krijgt met een hondenpark op het Suikerunieterrein en dat bij mensen die in Lewenborg wonen en met de hond los willen lopen, buurtbewoners dan zeggen: ga maar naar het hondenpark, want dat heb je daar toch voor?

De heer MOES (PvdA): Wij zien het hondenpark als een aanvulling op het bestaande beleid en niet als een alternatief. Dus het is een extra. Zo ga je ook met je kinderen naar de speeltuin af en toe en ze kunnen ook gewoon thuis spelen.

Goed dat de definitie van opruimmiddel aangescherpt wordt, dat maakt een betere handhaving mogelijk. Wij hebben over de pilot loslooproutes begrepen dat de pilot in het Noorderplantsoen niet zo heel vlot van de grond komt. In onze beleving is het zo dat het niet de vraag is of er een pilot komt, maar hoe die route gaat lopen. Ik zou willen vragen het nu even een kans te geven. Het is een pilot, je kunt hem op elk moment stoppen. Als het niet bevalt, dan trek je de stekker eruit. Maar ga het eens even proberen. Volgens mij moet dat mogelijk zijn. Is het zo dat het inderdaad niet zo vlot loopt? En kan het college aangeven wat er gebeurt om dat weer vlot te trekken als dat zo is? Dat was het, voorzitter, dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik krijg een motie

Motie (16): Onderzoek hondenpark (PvdA)

“De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende het raadsvoorstel Evaluatie hondenbeleid,

Constaterende dat:

- voorgesteld wordt de algemene aanlijnplicht voor honden te handhaven, behoudens de daartoe aangewezen uitrenggebieden en twee pilots ‘loslooprouten’;
- het idee van een hondenpark een van de winnende ideeën was voor de invulling van het Suikerunieterrein;
- onder andere in de Verenigde Staten positieve ervaringen zijn opgedaan met het fenomeen hondenpark;
- het fenomeen hondenpark in Nederland niet (of nauwelijks) bestaat.

Overweegt dat een hondenpark:

- (wellicht) ook op een andere plek dan het Suikerunieterrein gesitueerd kan worden;
- het dierenwelzijn (zowel dat van de honden als dat van andere dieren) kan bevorderen;
- bij kan dragen tot een beter gesocialiseerde hond;
- positief kan bijdragen aan de sociale cohesie onder hondenbezitters en tussen hondenbezitters en niet-hondenbezitters;
- het innovatieve imago van de stad kan versterken;
- mogelijkheden biedt voor verbinding met andere beleidsterreinen;
- mogelijkheden biedt voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor het realiseren van een hondenpark;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

77

- de raad uiterlijk 1 december 2012 over de resultaten van het onderzoek te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Mevrouw Copini.

Mevrouw COPINI (D66): Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie blijft streven naar een positief hondenbeleid. Het houdt onder andere in goed gedrag belonen, wijkgericht denken en aantrekkelijke uitrenggebieden en loslooproutes creëren waar mogelijk. We willen zowel voor de niet-hondenbezitters als voor de honden en hun bezitters een prettige leefomgeving creëren. Met de komst van een algemene opruimplicht en een algemene aanlijnplicht zorgen we voor helder beleid. Onder andere de loslooproutes dragen dan ook bij aan het welzijn van mens en dier. Er wordt ook nog gewerkt aan extra afvalbakken of de herschikking daarvan. Daar zijn we blij mee. En het beter zichtbaar maken van handhavingsacties. Tot slot. PvdA en Partij voor de Dieren hebben ook al aangehaald dat de communicatie met VHG anders kan. We hebben dat ook in de commissie aangegeven. We willen dan ook heel graag van de wethouder de toezegging om de communicatie met hondenbezitters te blijven verbeteren, onder andere door het instellen van een regulier overleg met gemeente, Stadstoezicht, VHG en bijvoorbeeld de wijkorganisaties. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Het college heeft zelf onderzoek gedaan naar de uitwerking van het hondenbeleid. Wij hebben dat ook gedaan bij onze leden. Er kwam nogal heel duidelijk naar voren dat de conclusies van de gemeente eigenlijk ook door onze leden gedeeld worden. Dat wil zeggen dat een heel aantal mensen gewoon graag meer prullenbakken wil, betere handhaving en meer uitrenggebieden. Ze zijn ook erg voor aangelijnd uitlaten. Bij ons was dan de stelling: aangelijnd uitlaten, altijd en overall. Daar was 80% van de mensen erg voor. We hebben ook gesproken met de Vereniging Hondvriendelijk Groningen, die we allemaal inmiddels kennen. Zij vinden het heel vervelend voor de dieren dat ze aangelijnd moeten lopen, want ze willen eigenlijk het liefst loslopen, snuffelen enzovoorts. Ik snap die wens vanuit het perspectief van de hond, waar de heer Kelder het net ook over had. Maar onze fractie heeft toch een andere mening. Er zijn mensen die heel keurig hun hond los naast zich laten lopen, maar er is ook een heel aantal mensen dat dit niet doet met alle gevolgen van dien qua verkeersveiligheid en kinderen die letterlijk overstelpt worden door een heel grote hond enzovoorts. Wij zijn daar dus niet voor.

De VOORZITTER: De heer Kelder in interruptie.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Begrijp ik nu goed dat u eigenlijk zegt dat u vindt dat een hond altijd aangelijnd moet blijven en dat er dan bekeurd moet worden zodra de hond niet aangelijnd is? Ook al veroorzaakt hij geen overlast?

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, want dat is mijn volgende punt: betere handhaving. Ik vind inderdaad dat wanneer wij die afspraak met elkaar maken je inderdaad moet handhaven. Er is ook een aantal losloop- en losrenggebieden, dat wat mij betreft wel uitgebreid mag worden. Volgens mij gaat het college ook kijken waar dat mogelijk is op een iets ruimere manier dan nu. Maar ik vind inderdaad dat je moet handhaven. Maar ik ben het eens met uw stellingname dat het oorspronkelijke idee bij het initiatiefvoorstel en ook bij onze fractie vooral gericht was op handhaving richting de uitwerpselen van de hond. Ik zou het college ook willen oproepen om daar toch iets meer inzet op te plegen dan op het aanlijnen. Niet dat het aanlijnen niet meer moet gebeuren, maar de handhaving in eerste instantie richting die hondenpoep waar mensen erg veel last van hebben.

Als je kijkt naar de conclusies, dan zijn mensen tevreden met het nieuwe beleid en tevredener dan met het oude beleid. Dus het heeft iets uitgehaald. We zijn er als fractie blij mee dat we de mensen in die zin tevredener kunnen stellen, maar we zijn er nog niet. Daarom zijn wij voor de algemene opruimplicht, zoals het college die voorstelt. Maar we willen wel over een jaar ook weer horen van het college wat het heeft uitgehaald. Misschien is het dan toch weer dat mensen denken dat het toch niet uitmaakt, omdat ze toch niet bekeurd worden. Dan kom ik weer terug bij het eerste punt dat ik maakte, de handhaving moet dan ook op orde zijn. Ik ben ook voor meer afvalbakken. Volgens mij zijn meer partijen daarvoor. Ik vraag het college dit te onderzoeken en ons daar nader over te informeren. We kwamen ook een aantal

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

78

stoeptegels in de stad tegen, waarop nog 'Hond in de goot' staat. Volgens mij moeten die nog verwijderd worden. Ik zal u een foto toesturen waar ik dat tegenkwam. Wat ik ook zou willen bepleiten is overleg met de club, die ik net noemde. Zij willen graag vaker in overleg met de gemeente. Vanwege de tijd laat ik het hierbij, voorzitter. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van der Veen, GroenLinks.

De heer VAN DER VEEN (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Heel veel mensen beleven plezier van honden. Een negatieve kant van hondenbezit is echter hondenpoep. Volgens onze fractie is het dan ook van belang dat we dit gaan verminderen door voorlichting en aan de andere kant handhaving. De fractie van GroenLinks denkt dat er echter nog veel winst is te behalen als het gaat om de mogelijkheden om hondenpoep op te ruimen. Zo zijn er bijvoorbeeld in Leeuwarden met de helft minder inwoners dubbel zoveel afvalbakken voor hondenpoep. De wethouder gaf in de commissie al aan dat ze wil kijken naar de uitbreiding daarvan. GroenLinks is van mening dat het duurzamer kan. Verschillende gemeenten, waaronder Leeuwarden, hebben ervaring met speciale afvalbakken – de PvdA gaf dat ook al aan – waarbij de hondenpoep direct in het riool belandt. Vervolgens worden dan de uitwerpselen via waterzuivering verwerkt tot energie. Dit scheelt kosten, is hygiënischer en duurzamer. Dus we dienen daarover samen met de PvdA een motie in. Dan het aanlijnen. Onze fractie vindt het van belang dat zoveel mogelijk honden beweging krijgen en goed door hun baasjes worden verzorgd. Iedereen die een hond aanschaft moet zich daar in onze ogen ook voor inzetten. Groningen is echter een compacte stad, waar we willen dat zowel bewoners als dieren veilig kunnen leven. Daarom kunnen we ons vinden in de aanlijnplicht. Wel verzoeken we het college op zoek te gaan naar meer loslooproutes en daarbij te onderzoeken wat er in de verschillende seizoenen mogelijk is. Wellicht lenen bepaalde gebieden zich in de winter meer voor loslooproutes of uitreengebieden dan in de zomer. Graag een reactie daarop. Tot slot zouden wij net als andere partijen het college willen verzoeken of er een per jaar een regulier overleg kan plaatsvinden met bijvoorbeeld de Vereniging Hondvriendelijk Groningen. Volgens ons zou die dialoog bijdragen aan een steviger hondenbeleid en meer begrip en draagvlak onder hondenbezitters. Dank u wel.

De VOORZITTER: Een motie.

Motie (17): Van hondenpoep naar energie (GroenLinks, PvdA)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de kadernota Evaluatie hondenbeleid,

Constaterende dat:

- voorgesteld wordt een algemene opruimplicht voor hondenpoep te introduceren;
- het college het van belang vindt het aantal prullenbakken af te stemmen op de behoefte;
- waterzuivering energie uit hondenpoep kan halen, wanneer het via speciale hondenafvalbakken in het riool belandt;
- er in verschillende gemeenten al met deze speciale hondenafvalbakken wordt gewerkt.

Overwegende dat:

- (meer) hondenpoep in reguliere afvalbakken, zeker op warme dagen, zorgt voor grotere kans op stankoverlast;
- het legen en zo nodig bijplaatsen van afvalbakken mogelijk kostenverhogend werkt;
- in andere gemeenten positieve ervaringen zijn opgedaan met ten minste één systeem, waar hondenpoep via het riool verwerkt wordt en via het riool wordt omgezet in biogas;
- de ervaringen hier in positieve zin betrekking hebben op duurzaamheid, hygiëne, kosten en de bereidheid om hondenpoep op te ruimen;
- Groningen heeft uitgesproken de duurzaamste stad van Nederland te willen zijn.

Verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheid en wenselijkheid om hondenpoep via het riool te laten verwerken en daarbij alle voor- en nadelen in kaart te brengen;
- bij het onderzoek de mogelijkheden voor het opwekken van energie mee te nemen;
- bij het onderzoek rekening te houden met de mogelijkheid van een gebiedsspecifieke introductie van een dergelijk systeem;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

79

- de raad uiterlijk 1 december 2012 over de resultaten van het onderzoek te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan is het woord aan de heer Eikenaar, SP.

De heer EIKENAAR (SP): Dank u, voorzitter. Hondenbeleid is een onderwerp waar iedereen volgens mij een mening over heeft, van hondenliefhebbers tot hondenhaters en alles daartussenin. Het is aan ons om regels te maken die iedereen recht doen, de honden, de hondenbezitters, maar ook de mensen die bang zijn voor honden en de rest van de stad. Iedereen daarbij blij en tevreden stellen is bij voorbaat volgens mij een onmogelijke opdracht. Een balans vinden, dat is onze opdracht. Ik vind dat het college er goed in is geslaagd om die balans te vinden. Uitrengbiieden voor honden, zodat honden hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Maar daar tegenover een algemeen aanlijngebod om te zorgen dat er geen onveilige situaties ontstaan. Onveilige situaties voor bewoners, maar ook voor andere dieren. De SP-fractie gaat niet mee, dat merkte u net ook al per interruptie, met voorstellen om hondenbezitters enkel te bekeuren bij overlastsituaties. Want hoe die te definiëren? Wat voor de een overlast is, is voor de ander geen overlast. Bovendien is het heel erg moeilijk te handhaven. Dat blijkt wel bij de hondendoep, ik noemde dat net ook als voorbeeld. Een overtreding, die weinig bekeurd wordt, simpelweg omdat er bijna nooit een heterdaad voorkomt. Daaruit blijkt dat specifieke overlast benoemen praktisch gewoonweg niet werkbaar is. Als je dat wel voorstelt, dan zou je volgens mij moeten bepleiten helemaal nooit meer te bekeuren. Als je daarvoor kiest. Ook doet het onrecht aan de mensen die het gewoonweg niet prettig vinden om een loslopende hond tegen te komen. Bovendien is het voor mensen moeilijk in te schatten voor welke hond ze zouden moeten oppassen en voor welke niet, want 'hij doet niets', we weten het volgens mij allemaal, is niet altijd een garantie dat een hond niet iets doet. Een aanlijngebod en verder losloopgebieden is volgens mij een mooie balans. Om de hondenbezitters tegemoet te komen wordt er gekeken waar extra prullenbakken nodig zijn. Daarnaast wil het college samen met de organisatie voor hondvriendelijk Groningen loslooproutes gaan realiseren. Samenvattend, het college wil recht doen aan iedere bewoner van deze stad. Ik denk eerlijk gezegd dat dit goed gelukt is. Het is duidelijk dat niet iedereen daarbij tevreden is gesteld, maar volgens mij is dat ook gewoonweg niet mogelijk. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Koebrugge, VVD.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel, voorzitter. De VVD-fractie kan zich in grote lijnen vinden in het voorgestelde beleid, maar we hebben nog wel een paar essentiële punten. We vinden het goed dat de opruimmiddelen nu beter gedefinieerd worden en dat er gekeken wordt naar meer loslooproutes. Wij zien de motie van de PvdA daarom als een goede aanvulling. Ook de insteek van de Vereniging Hondvriendelijk Groningen, die door het college overgenomen wordt, om een positieve benadering en voorlichting te bewerkstelligen steunen wij van harte. Wij sluiten ons overigens wel aan bij de vraag van de PvdA met betrekking tot het regulier overleg met de VHG. De algemene opruimplicht steunen wij ook, maar hierbij merken wij wel op dat de VVD het noodzakelijk acht dat er ook meer geschikte prullenbakken bijkomen. Het college geeft in het voorstel aan hier nog naar te kijken, maar dit moet echt uitgebreid worden. Wij zouden het overigens niet wenselijk vinden als dit gefinancierd wordt door middel van verhoging van de hondenbelasting. Dat geven wij u alvast mee. Algemene opruimplicht akkoord, maar dan moet de gemeente het wel faciliteren. Dan met betrekking tot de handhaving van de aanlijnplicht.

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, dank u wel. Over die laatste zin dat algemene opruimplicht kan, maar dat de gemeente het dan wel moet faciliteren. Dit is eigenlijk wat wij beogen met de motie, die we hebben ingediend. Ik geloof niet dat we het aan u hebben voorgelegd, maar zou u dat dan ook kunnen steunen?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dat is de motie Poepcontainers, waar we het dan over hebben? Ja. Zo heet die, daar kan ik ook niks aan doen. Ik heb het niet verzonnen, maar daar kunnen wij ons in vinden.

De heer MOES (PvdA): Voorzitter, nog een vraag over het faciliteren.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

80

De VOORZITTER: De heer Moes.

De heer MOES (PvdA): Is de VVD ook bereid om de ozb eventueel te verhogen om dat mogelijk te maken?

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Nee, zeker niet. Dan met betrekking tot de handhaving van de aanlijnplicht. De wethouder heeft in de commissievergadering aangegeven dat de handhavers zich flexibel moeten opstellen en niet moeten jagen op loslopende honden. Het doel moet volgens de VVD zijn dat de overlast wordt aangepakt en dat daar dus op gehandhaafd wordt. Wij vragen het college daarom hier nog eens goed met de handhavers naar te kijken en verzoeken om een toezegging. Daarnaast wordt binnenkort bij F en V het Handhavingsprogramma Stadtoezicht behandeld. Momenteel staat hierin opgenomen dat in geval van een overtreding een bestuurlijke beschikking opgelegd zal worden. Dat is wel erg stellig. Enige coulantie moet mogelijk blijven. Er moet immers ook oog blijven bestaan voor speciale omstandigheden. Dat kan door een kleine tekstuele wijziging aan te brengen, 'zal' dient dan vervangen te worden door 'kan'. Wij zouden daarom graag een toezegging van het college krijgen dat voor de behandeling van dit programma deze tekst dusdanig wordt aangepast, dus dat de bestuurlijke strafbeschikking opgelegd kan worden. Tot zover, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Ja, voorzitter, drie punten. Wij zijn ook voor de invoering van de algemene opruimplicht en daaraan koppelen wij ook de vraag naar voldoende prullenbakken. In het stuk lezen wij ook dat het college het van belang vindt om het aantal prullenbakken af te stemmen op de behoefte. Alleen het voorstel is ook om de algemene opruimplicht gelijk in te voeren, terwijl dat onderzoek nog loopt. Je zou dat kunnen zien als eerst schieten en dan vragen. Wij stellen dat voorwaardelijk. Wij zouden zeggen dat je die opruimplicht pas gaat invoeren als je voldoende capaciteit hebt in de afvalbakken om dat op te vangen. Dus wij volgen de lijn van het college, maar wij stellen haar als voorwaarde.

De VOORZITTER: De heer Moes.

De heer MOES (PvdA): Is de heer Seton het met mij eens dat er ook alternatieven zijn, bijvoorbeeld dat je even je zakje met hondenpoep meeneemt naar huis en hem thuis gewoon weggooit?

De heer SETON (CDA): Nee, dat zie ik echt niet zitten. Volgens mij gaat het dan niet werken. Het tweede punt is dat overleg. Andere fracties hebben er ook naar gevraagd en wij zouden dat ook willen ondersteunen. Of je daar alle wijkorganisaties steeds bij moet vragen weet ik niet, ik weet niet of dat zou gaan werken. Ten slotte het hondenpark. Ja, dat is een mogelijkheid en ik zie de motie van de PvdA ook. Wij zien dat eerlijk gezegd niet zo zitten. Ons idee is dat alle Stadjes gebruik moeten kunnen maken van stedelijke voorzieningen, ook van plantsoenen en parken. Dus hondenbezitters en niet-hondenbezitters. Wij hebben het idee dat je met een apart hondenpark toch een soort verwijdergedrag krijgt. Als ik in de motie lees dat het ook bij voorkeur privaat zou moeten, dan zie ik het helemaal niet zitten. Als het privaat zou kunnen, dan zou het allang zijn geprobeerd. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorzitter, dank u wel. In de commissie bleek al wel dat dit onderwerp leeft in de stad. Overlast van honden staat al jaren bovenaan in de lijst van de grootste irritaties van de inwoners van Groningen. Het is duidelijk dat er iets moet gebeuren. De evaluatie heeft ons een goede inkijk gegeven in het functioneren van ons hondenbeleid. Ook zijn er belangrijke gevolgen aan het licht gebracht, bijvoorbeeld over de overlast en gezondheidsrisico's die gepaard gaan met het niet opruimen van hondenpoep. Wij vinden het dan ook niet meer dan logisch dat een algemene opruimplicht is voorgesteld, maar verbinden daar net als andere partijen ook wel de voorwaarde aan dat er voldoende vuilnisbakken zijn. En niet zoals de heer Seton zei, eerst voldoende vuilnisbakken en dan pas de algemene opruimplicht. De algemene opruimplicht mag wat ons betreft meteen gaan gelden, maar we willen wel het college verzoeken om zo snel als mogelijk die extra vuilnisbakken daartegenover te stellen. Het beleid, zoals in het voorstel wordt omschreven, voldoet wat ons betreft aan alle eisen om ervoor te zorgen dat de belangen van Stadjes met en Stadjes zonder hond goed worden gewaarborgd. Er zijn meer

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

81

uitrenggebieden en het college gaat kijken naar meer loslooproutes. Wel zouden we ook willen verzoeken om met de hondeneigenaren in gesprek te blijven om op die manier te kijken of tegemoetgekomen kan worden aan punten die bij hen leven of gaan leven. Dank u wel.

De VOORZITTER: Volgens mij hebben we alle ... De heer Prummel natuurlijk nog niet. De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik ben eigenlijk wel trots op onze Stadgers, want de stad is veel schoner dan vroeger. Overal in de stad wordt stront van honden keurig opgeruimd. Wie had gedacht van die zo individualistische en vrijheidslievende Nederlanders dat ze aan deze aan hen opgelegde en toch wel erg ingrijpende maatregel zomaar zouden gehoorzamen. Bijzonder, voorzitter, zonder meer bijzonder. Daar staat tegenover dat wij ze best eens wat tegemoet zouden kunnen komen, mens en hond. We zouden dat kunnen doen door aanlijnen niet altijd te verbieden. Er is nu sprake van om het niet overal te verbieden, maar je kunt ook bedenken dat je ze niet altijd hoeft aan te lijnen. Een van de genoemde problemen is dat een loslopende hond met druk verkeer en met kinderen misschien niet wenselijk is, maar 's avonds tussen 20.00 uur en 's ochtends 6.00 uur zouden we honden op veel plekken kunnen laten loslopen. Daarover dienen wij een motie in. Wij dienen ook een motie in om het aantal afvalbakken substantieel te verhogen. Uiteraard zullen wij de uitstekende ideeën daarover van PvdA en GroenLinks ondersteunen. Er is nog een prangende vraag. Is het waar dat niet aan de wettelijke regel wordt voldaan dat optreden van boa's jaarlijks geanonimiseerd wordt gepubliceerd? Het is een richtlijn van de rijksoverheid. Volgens de vereniging van hondenvrienden wordt aan die regel geen gevolg gegeven door dit college. Ik zou dat graag willen horen. Dan heb ik drie moties. Ten eerste meer losloopgebieden als dat nodig is. Ten tweede substantieel meer afvalbakken. Ten derde dat 's avonds en 's nachts wanneer het minder druk is en kleinere kinderen op bed liggen honden wel degelijk los zouden moeten kunnen lopen. Die drie moties bied ik u nu aan.

De VOORZITTER: Drie moties.

Motie (18): Losloopgebieden (Stadspartij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de evaluatie hondenbeleid,

Overwegende dat:

- uitlaatzones die daartoe geschikt zijn kunnen worden omgezet in losloopgebieden.

Verzoekt het college:

- hierover een voorstel te schrijven.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (19): Afvalbakken (Stadspartij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de evaluatie hondenbeleid,

Stelt vast dat:

- het aantal afvalbakken substantieel moet worden verhoogd in en rond de uitlaat- en uitrenggebieden, die voor honden zijn aangewezen.

Verzoekt het college:

- hierover een voorstel te schrijven.

En gaat over tot de orde van de dag.”

Motie (20): Aanlijngebod (Stadspartij)

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

82

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de evaluatie hondenbeleid,

Overwegende dat:

- het 's avonds en 's nachts minder druk is op straat en dat kleine kinderen dan al op bed liggen.

Verzoekt het college:

- om tussen 20.00 uur 's avonds en 6.00 uur 's ochtends het aangeliend hebben van een hond niet verplicht te stellen.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De moties maken deel uit van de beraadslagingen. Volgens mij hebben we nu alle sprekers in de raad gehad. Dan gaan we naar wethouder Visscher.

Wethouder VISSCHER: Voorzitter, dank u wel. Het is ongeveer een jaar geleden dat uw raad het herziene hondenbeleid vaststelde met drie belangrijke pijlers. Veel betere communicatie en voorlichting naar hondenbezitters en de bezoekers van de stad, die hier met hun hond naartoe komen. Betere serieuze handhaving. En uitbreiding van het aantal gebieden waar honden mogen loslopen. Want, voorzitter, daar is door veel fracties op gewezen. Maar ik kan u zeggen dat we sinds het begin van de herziening van het hondenbeleid het aantal uitrenggebieden hebben uitgebreid van 57 naar 92. Dus dat is toch wel behoorlijk. We hebben vorig jaar uw raad toegezegd om het beleid te gaan evalueren. Het heeft ons bijzonder geholpen dat sindsdien de Vereniging Hondvriendelijk Groningen bestaat in onze gemeente, dat die is opgericht. Vertegenwoordigers van die vereniging zitten ook op de tribune en zij volgen de beraadslagingen nauwlettend. We zijn het niet op alle punten eens met deze belangenbehartigers van de hondenbezitters, maar gelukkig hebben we aan een aantal van hun wensen wel tegemoet kunnen komen. Een daarvan is niet alleen voor uitrenggebieden te zorgen, maar ook voor routes. Routes waar je kunt wandelen. Ik dacht dat het de heer Kelder was die zei dat een hond en een mens met verschillende wandelgewoonten een route samen moeten kunnen lopen. We zijn samen met de vereniging bezig om twee pilots uit te proberen. In het Stadspark mag het al, daar hebben we al zo'n route georganiseerd. In Gravenburg zijn we in goed overleg met de bewoners al gekomen met een voorstel. En in het Noorderplantsoen, de heer Moes duidde er al op, daar gaan de gesprekken nog niet zo goed tussen de bewonersorganisaties en de initiatiefnemers van de pilot, waar wij in uw opdracht nu natuurlijk ook toe behoren. Maar we zullen ons best doen om ook daar die pilot te starten.

Veel fracties hebben gesproken over de handhaving. In zijn algemeenheid denk ik dat die met de komst van onze vakdirectie Stadstoezicht is geprofessionaliseerd. Handhaving is ook vooral bedoeld om overlast te voorkomen. Ik denk dat de voorstellen van de heer Kelder in de praktijk ondoenlijk zijn om te realiseren. Je kunt niet eerst wachten tot zich een feit voordoet, je wilt het graag voorkomen. Ook in het belang van de verkeersveiligheid en van mensen die bang zijn voor honden. Ook al staat een hond nog zo goed onder appel, iemand die bang is kan dat niet aan de buitenkant zien. Er kan altijd een situatie ontstaan waarbij er een schrikreactie is en er toch gevaar ontstaat. Niet alleen voor mensen, maar ook voor andere dieren, waaronder honden. Dan de oproep om meer te controleren op juist die poepoverlast. Ik ben trouwens zeer gesterkt door de opmerkingen van de heer Prummel, maar het kan nog beter. Dat ben ik eens met sprekers, onder andere mevrouw Jongman-Mollema, die uiteindelijk ook met haar fractie de aanstichter was van de herziening van dit hondenbeleid. Wij zullen ook proberen beter te controleren op die hondenoep. De wijziging van de APVG, die wij u voorstellen, moet daar ook bij helpen. Het heeft ook te maken met dat opruimmiddel. Handhaven doen we in zijn algemeenheid in redelijkheid en proportionaliteit. Wanneer we een overtreding constateren, dan wijzen we de overtreder daarop en dan vragen we wat de reden is. Dan is er altijd een moment waarop de proportionaliteit aan de orde komt en de handhaver zijn afweging kan maken. Maar het is natuurlijk wel heel normaal, dat wanneer je een overtreding constateert, waarvan uw raad heeft gezegd dat het niet zou moeten en niet hoort en past in onze spelregels, je dan wel een boete geeft. Nadere bespreking zal denk ik ook nog plaatsvinden in de commissie Financiën en Veiligheid wanneer het over de handhaving in zijn algemeenheid gaat. Mevrouw Koebrugge vroeg of je van 'zal' niet 'kan' kunt maken. Maar met dit 'zal' bedoelen wij gewoon dat je normaal gesproken een boete krijgt als je een overtreding begaat. In ons geval een bestuurlijke strafbeschikking. Dat is het normale gevolg van die overtreding. Overigens richting de heer Kelder, gehandicapte mensen met een geleidehond zijn uitgezonderd van een aantal van deze regels. Dus uiteraard gaan we daar heel zorgvuldig mee om. Deel 3 van dat beleidsplan, dat er nog niet zou zijn,

hebben wij vormgegeven. In het beleidsplan staat hoe je moet handhaven. We hebben dat vormgegeven in het Handhavingsprogramma Stadtoezicht 2012. Dus we noemen het misschien anders, maar het heeft wel dezelfde functie. De heer Prummel had het over boa's, maar ik dacht dat u klachten over boa's bedoelde? Of niet? Misschien kan ik even zeggen dat er klachten over boa's binnenkomen, vaak omdat men geen zin heeft in een boete. Dit gebeurt ook met het fietsparkeren bij het station, daar krijgen we natuurlijk klachten over binnen, inhoudelijke klachten. Een heel enkele keer, gelukkig komt het nauwelijks voor, krijgen we klachten over de bejegening en het optreden door boa's. Wij zullen in het vervolg in ons klachtenjaarsverslag daar een aparte paragraaf van maken. Tot nu toe hadden we dat niet. Dus wie ons daarop gewezen heeft, die heeft ons daar terecht op gewezen. Vanaf nu zullen wij dat in ons klachtenjaarsverslag doen.

Welke vragen zijn nog meer gesteld? Over onze relatie met de Vereniging Hondvriendelijk Groningen. Verschillende fracties hebben ernaar gevraagd. Ik heb gisteravond aan de vereniging zelf al toegezegd dat ik in ieder geval een keer per jaar bestuurlijk overleg wil voeren met de vereniging. We gaan zeker ook nog een keer per jaar ambtelijk overleg voeren. Wanneer er aanleiding toe is, dan kan dat vaker. Op dit moment gebeurt het zelfs veel vaker, omdat de vereniging erg goed meedenkt met ons bij het inrichten van de pilots rondom de loslooproutes. Zijn er nog meer vragen gesteld?

Misschien ga ik naar de moties. De motie over de poepcontainers, M14. Pas overgaan tot de opruimplicht nadat er voldoende afvalbakken geplaatst zijn. Voorzitter, deze motie is feitelijk overbodig en daarom zou ik haar ook willen ontraden. Want ik zeg tot de heer Seton en de heer Kelder dat het ons voornemen is, wanneer uw raad het besluit zo meteen positief neemt, om per 1 juli het nieuwe beleid en de algemene opruimplicht in te doen gaan. Daarmee vervalt een heel aantal uitlaatgebieden, waar op dit moment de poep mag blijven liggen. Wij zullen zorgen dat er op 1 juli bij al die voormalige uitlaatgebieden een prullenbak staat. Voor zover die er nog niet staan, zullen we die er neer gaan zetten. Want we gaan eerst prullenbakken die we in de stad hebben, herschikken. We hebben er ongeveer 1250 en we gaan 10% herschikken. We zorgen dat ze in ieder geval hier komen en ook nog op andere plekken waar het dienstig is en het niet ongunstig is voor zwerfvuil. Na 1 juli kunnen mensen ons ook nog suggesties doen en gaan we ervoor zorgen dat die prullenbakken zo goed mogelijk geplaatst worden. Als het dan nog niet goed genoeg is, dan kunnen we aanvullende maatregelen treffen. Maar we denken dat we hiermee echt tegemoetkomen, want bij alle voormalige uitlaatgebieden komt een prullenbak.

De VOORZITTER: De heer Seton.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, een korte verhelderende vraag. Denkt de wethouder dat door het herschikken van de bestaande prullenbakken er voldoende prullenbakken zullen zijn om aan de behoefte te voldoen, zoals u zelf ook wilt? Of houdt u het voor mogelijk dat er nog aanvullend prullenbakken moeten worden geplaatst?

De VOORZITTER: Graag een kort antwoord van de wethouder en dan moet u echt een snel oordeel over de moties geven.

Wethouder VISSCHER: Ja, ik kan het laatste niet uitsluiten. Maar wat de behoefte is, het is natuurlijk niet zo dat er iedere 2 m een prullenbak moet staan. Dus we proberen dat ook in redelijkheid. Ik denk dat we een heel eind komen, mijnheer Seton, maar laten we het met elkaar in de gaten houden.

De motie Aanlijngedod, nummer 15. Ik heb net denk ik toegelicht dat ik denk dat we op een heel redelijke manier en een manier zoals het bedoeld is, handhaven. Daar is altijd proportionaliteit aan de orde. En deze moties ontraad ik.

De VOORZITTER: Wilt u de moties inderdaad ook van een kort oordeel voorzien? Want u bent echt door uw tijd heen.

Wethouder VISSCHER: Hondenpark, motie 16. Een heel interessante gedachte. Ik denk wel een dure voorziening, waarvan je nog niet weet hoeveel mensen er gebruik van gaan maken. Dus ik zou er wel erg aan hechten dat het dan ook door een particulier initiatief gedragen wordt. Ik zie het niet als een taak van de gemeente om zo'n hondenpark te gaan exploiteren. Ik zie de heer Moes gelukkig ook knikken. Ik laat het oordeel aan de raad.

De VOORZITTER: Nee, er is geen tijd meer voor interrupties, excuus. De wethouder.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

84

Wethouder VISSCHER: Motie nummer 17, Van hondenpoep naar energie. Altijd aantrekkelijk. We proberen sowieso ook warmte uit het riool te halen, waarover later meer. We gaan kijken naar betere mogelijkheden voor prullenbakken. We hebben ook voor de gewone prullenbakken een plan om te kijken naar betere. Dit is ook een interessante gedachte. We weten dat het in Leeuwarden gebeurt, dat het wel duur is en dat er ook praktisch nog wel wat haken en ogen aan zitten. Maar we willen daar echt wel naar kijken. Als we zaken kunnen verbeteren, dan zullen we dat niet laten.

Nu nog de drie moties, die ik nog niet gezien heb, van de Stadspartij. Dus het spijt me, voorzitter, maar ik moet ze toch even lezen. Uitlaatzones, die daartoe geschikt zijn, kunnen worden omgezet in losloopgebieden. De meeste uitlaatzones zijn daar juist niet voor geschikt, want het zijn vaak strookjes langs verkeerswegen en kleine gebiedjes. Dus we hebben daar al naar gekeken en de meesten zijn er eigenlijk niet voor geschikt. Dus deze zou ik toch wel echt willen ontraden om geen dubbel werk te doen. We hebben alles echt heel zorgvuldig bekeken. We blijven natuurlijk wel met de Vereniging Hondenvriendelijk Groningen kijken naar het beleid en als er verbeteringen en nieuwe gebieden wenselijk zijn, dan kan dat altijd.

Motie 19, Afvalbakken. Daar heb ik het al over gehad. Ontraad ik.

Aanlijngedod. Ja, het is weer een variant. Het maakt het allemaal niet overzichtelijker en duidelijker. Dat was nu juist ook zo'n wens vanuit de stad toen we aan deze hele operatie begonnen, die ons overigens al heel wat tijd gekost heeft, maar waarvan we gelukkig ook langzamerhand de vruchten kunnen plukken. Hier zou ik niet voor zijn, want het maakt het allemaal onduidelijker. Voorzitter, voor zover.

De VOORZITTER: Goed, dank u wel. Dan stel ik u voor dat wij ...

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Voorzitter, wij trekken motie nummer 14 in, omdat we het antwoord van de wethouder voldoende vinden.

De VOORZITTER: De motie op stuk nummer 14 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Naar aanleiding van wat de wethouder gezegd heeft, trekken wij motie nummer 18 in.

De VOORZITTER: De motie op stuk nummer 18 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. Kunnen wij gaan stemmen?

Dan gaan we stemmen. Ik hoop dat u alles op orde hebt. Als wij de moties ook zouden kunnen zien? Dan gaan we allereerst stemmen over de motie op stuk nummer 15. Behoeft u stemverklaringen? Mevrouw Koebrugge.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Ik heb een aantal stemverklaringen. Wilt u ze in een keer of per motie?

De VOORZITTER: Per motie, maar eigenlijk geen aantal of althans een heel beperkt aantal als dat kan, alstublieft.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Nou ja, daarom zeg ik dat ik het ook wel in een keer kan doen, maar ...

De VOORZITTER: Per motie, toch maar, voor de overzichtelijkheid. Wij gaan naar motie 15, kunt u daar uw oordeel over geven? Of althans, uw stemverklaring over afleggen.

Stemverklaring vooraf:

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): De gedachte achter de motie begrijpen wij. Flexibel handhaven, dus daar waar daadwerkelijk de vrijheid van anderen in het geding is. De juridische gevolgen zijn ons niet helemaal bekend, maar als signaal steunen we de motie wel.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op stuk nummer 15? Dat zijn VVD en Partij voor de Dieren, waarmee de motie is verworpen.

Dan gaan we naar de motie op stuk nummer 16. De heer Eikenaar.

Stemverklaringen vooraf:

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

85

De heer EIKENAAR (SP): Op zich steun ik het idee van zo'n hondenpark wel, maar als het een particulier initiatief is dan zou ik het ook graag daarbij willen laten. Als iemand met zo'n initiatief komt, prima. Dan moet het college volgens mij kijken of dat mogelijk gemaakt moet worden. Een soort kabelbaan, hoor ik. Maar dan hoop ik dat het wel gebeurt, dat is het verschil. Maar wij zullen de motie om die reden dus niet steunen.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Als er particuliere mensen zijn die dit willen initiëren, dan moeten zij dit inderdaad zelf weten. Wij denken echter dat er toch een soort werking van uitgaat dat tegen mensen die ergens anders met hun hond lopen wordt gesteld dat zij toch naar dat park moeten, omdat het er speciaal voor is. Daarom zullen wij het niet steunen.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Het lijkt ons een positief steuntje in de rug om in ieder geval dit onderzoek te doen, dus wij zullen de motie wel steunen.

De heer VAN DER VEEN (GroenLinks): Wij vinden het ook een positieve motie en we sluiten ons erbij aan. Wij zullen haar steunen.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op stuk nummer 16? Dat is de raad min CDA, min Partij voor de Dieren, min SP. Alle anderen wel? Min Student en Stad. De motie is aangenomen.

Dan gaan we naar motie op stuk nummer 17. Geen stemverklaringen? Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op stuk nummer 17? Dat is de hele raad. De motie is aangenomen.

De motie op stuk nummer 18 is ingetrokken.

De motie op stuk nummer 19. Stemverklaring? Mevrouw Koebrugge.

Stemverklaring vooraf:

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Wij vinden gezien de woordvoering van de wethouder deze motie overbodig en zullen haar daarom niet steunen.

De VOORZITTER: Goed, dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op stuk nummer 19? Dat is de Stadspartij. Verder niet? De motie is verworpen.

De motie op stuk nummer 20. 's Nachts liggen de kleine kinderen op bed. Stemverklaring? De heer Moes.

Stemverklaringen vooraf:

De heer MOES (PvdA): Ook 's nachts lopen er mensen op straat. Ook 's nachts lopen er katten en andere dieren op straat. Om die reden steunen we deze motie niet.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Als onze motie het had gehaald, had ik deze motie niet gesteund. Maar aangezien onze motie het niet gehaald heeft, is dit tenminste nog iets. Daarom zullen we deze wel steunen.

Mevrouw COPINI (D66): We danken Stadspartij voor het creatief meedenken. Helaas maakt dit het beleid niet helder en niet scherp. Dus we zullen dit helaas niet steunen.

De VOORZITTER: Dan gaan we stemmen. Wie steunt de motie op stuk nummer 20? Partij voor de Dieren en Stadspartij. Verder niet? De motie is verworpen.

Dan de voorstellen, zoals onder I tot en IV voorgelegd. Wie steunt de voorstellen, zoals onder I tot en met IV voorgelegd? Dat is de hele raad min de Partij voor de Dieren. De voorstellen zijn aangenomen.

Dan gaan we naar agendapunt 8b.

8.b.: Evaluatie Rekenkamercommissie

De VOORZITTER: Wie mag ik hierover het woord geven? Dit zijn de spreektijden. Mevrouw Rademaker.

Mevrouw RADEMAKER (SP): Neem de ontwikkeling rond het fenomeen gemeentelijke rekenkamer. Als het gaat om ingewikkelde zaken, waarbij de raad er de vinger niet achter kan krijgen wat er precies aan de hand is, is een rekenkameronderzoek een heel belangrijk instrument. Uitstekend dat daarvoor de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

86

mogelijkheid is. Maar de praktijk is nu dat er elk jaar een fors aantal onderzoeken wordt afgescheiden, los van de vraag of er iets aan de hand is. En dat daarvoor bureaus ingehuurd worden, die inderdaad hun waarde willen bewijzen door hun conclusies heel erg stevig te formuleren. De praktijk is verder dat de media van zo'n onderzoek alleen de hardste conclusies weergeven. Zo gaat dat en zo zijn we bezig het wantrouwen en cynisme op hoog niveau te organiseren. We zijn zelfs nog een stap verder gegaan de afgelopen jaren. Inmiddels onderzoekt de Rekenkamercommissie ook al voorstellen waarover de raad nog niet eens gesproken heeft. En ze laat advertenties zetten, waarin burgers gevraagd wordt of zij nog onderwerpen weten voor een onderzoek. Daarmee doen we alles wat mogelijk is om het vertrouwen in het openbaar bestuur te ondermijnen en smeken we er haast om dat de mensen zich afkeren van de politiek en alle vertrouwen verliezen in bestuurders en uitvoerders. Mijn pleidooi: laten we stoppen met die gekkigheid. Het was niet mijn pleidooi, maar ik omschrijf hem geheel, het was van onze vorige wethouder de heer Verschuren.

De VOORZITTER: De heer Martens.

De heer MARTENS: Voorzitter, dank u. Maar dat kunt u toch niet menen dat we het vertrouwen in het openbaar bestuur beschadigen door onszelf kritisch te onderzoeken? Waar slaat dat überhaupt op?

Mevrouw RADEMAKER (SP): Nou dat slaat erop dat volgens mij deze gemeenteraad ontzettend dol op onderzoeken is. We hebben een rekenkamer en daarom moeten we onderzoeken. Ik bedoel, wat is er in 2011 onderzocht en wat hebben we ermee gedaan? Ik heb het idee dat het erg weinig is. Het is goed dat we als gemeenteraad onderzoeken kunnen doen. Wij wilden graag een evaluatie van de rekenkamer, vooral om te kijken wat we aan het doen zijn en hoe we dat beter kunnen doen. In de voorstellen die daaruit voortvloeiden zitten twee modellen die we zouden kunnen kiezen. Wij denken, hou een rekenkamer zoals we die nu hebben, maar zorg er wel voor dat de onderwerpkeuze veel transparanter is. Want dat is wat we niet doen. Volgens mij komen we er niet met alleen maar meer onderzoeken. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Akkermans.

De heer AKKERMANS (D66): Voorzitter, een ander geluid vanuit mijn fractie. De democratie moet zichzelf goed organiseren. De volksvertegenwoordiging is daarbinnen het belangrijkste orgaan en die moet dat dus helemaal. De raad moet kunnen controleren en sturen en heeft daarvoor equipment nodig. Het is altijd een wat ongemakkelijk gesprek, want we organiseren ons eigen budget, maar politieke preutsheid is eigenlijk niet aan de orde en zelfs onverstandig. Om het maar huiselijk te zeggen: goedkoop is duurkoop. Juist door een goed georganiseerde rekenkamer zijn we in staat om geld uit te sparen en op zijn minst om te bevorderen dat de uitgaven ook goed tot hun recht komen. Mijn fractie kiest wat dat betreft op basis van de evaluatie voor het model van een bureau met een directeur. Het hoeft allemaal niet verschrikkelijk ingewikkeld en duur te zijn, maar het zorgt net even voor de professionaliteit en de kwaliteit die nodig zijn. We snappen ook heel goed en vinden het nu ook niet verstandig om nu op dit moment vooruit te lopen op de voorjaarsnota en de begroting 2013. Dus het lijkt ons verstandig om die keus in principe te maken en de intentie uit te spreken dat we daarnaar toe willen en om aan het presidium te vragen dat samen met de Rekenkamercommissie wat verder uit te werken. We kunnen ons voorstellen dat de nieuwe voorzitter van de Rekenkamercommissie een soort kwartiermaker wordt voor dat nieuwe model. Als dan straks de begroting daar is, dan kunnen we praten over een geleidelijke ophoging tot we ongeveer aan de norm zijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Prummel.

De heer PRUMMEL (Stads partij): Voorzitter, bij een gezonde volksvertegenwoordiging hoort ook een rekenkamer of Rekenkamercommissie. Het is nodig, omdat de complexiteit van het bestuur zodanig is dat wij anders onvoldoende zicht hebben op de effectiviteit en de legitimiteit van de uitgaven. Mijn fractie is blij met het werk van de rekenkamer tot op dit moment en we hebben er vertrouwen in dat ook de komende rekenkamers, hoe die ook zullen zijn samengesteld en welke structuur zij ook zullen hebben, de raad zullen dienen bij het controleren van het bestuur. Voorzitter, daarvoor is wel nodig dat de Rekenkamercommissie ook over enige armslag beschikt. Om dat te bereiken dien ik een motie in.

De VOORZITTER: Een motie.

Motie (22): Budget Rekenkamercommissie (Stadspartij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de evaluatie Rekenkamercommissie,

Constaterende dat:

- de evaluatie van de rekenkamer een aantal gemeenschappelijke noemers oplevert, waaromtrent de raad het eens is;
- deze met name betrekking hebben op de ondersteuning en versterking van de oordeelsvorming en de controlerende rol van de raad;
- gezag en transparantie belangrijke sleutelwoorden zijn.

Overwegende dat:

- de rekenkamer qua bezetting en budget voldoende toegerust moet zijn om zijn taken waar te kunnen maken;
- de gemeente Groningen de landelijke norm voor het budget van de rekenkamer (vastgesteld op 1 euro per inwoner per jaar) lang niet haalt;
- in deze periode van bezuinigingen een snelle inhaalslag niet opportuun lijkt.

Is van mening dat:

- de raad de intentie moet uitspreken dat de rekenkamer, in welk model dan ook, voldoende moet zijn toegerust;
- de raad hier een concrete vertaling aan moet geven.

Verzoekt de Rekenkamercommissie:

- in overleg met het presidium uitwerking te geven aan de door de raad in zijn vergadering van 30 mei 2012 gevoerde discussie over model en toerusting.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Deze motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Het lijkt erop dat de heer Prummel in de marge het aantal stemmen op de motie al heeft geteld. Dat zouden er dan zeventien zijn, we zullen zien of dat gaat lukken.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik denk dat het een heel ander staatje is. We zullen zien.

De VOORZITTER: We zullen zien, ja. Wie kan ik nog meer het woord geven? De heer Martens, PvdA.

De heer MARTENS (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen de evaluatie van harte onderschrijven. Wij kiezen voor het gemengde model. Wij zijn van mening dat een sterke raad een sterke rekenkamer nodig heeft om haar democratische plichten goed te kunnen vervullen. Wij vinden onderzoek juist wel heel belangrijk. Onderzoek dat leidt tot minder falend beleid scheelt ook uiteindelijk geld. Dus willen bekribbelen op een rekenkamer is ‘penny wise, pound foolish’. Bovendien heeft het ook een democratische waarde in zichzelf. Wat dat betreft vind ik exact het tegenovergestelde van mevrouw Rademaker, maar dat was al wel duidelijk. Er komt steeds naar voren dat er te weinig geld c.q. ondersteuning is om de ambities die wij als raad hebben voor onze rekenkamer waar te maken. Dan moeten we de tering naar de nering zetten en daar misschien wat bij doen. Ik heb de motie van de Stadspartij al even kunnen zien en wij kunnen haar om die reden ook steunen.

Mevrouw RADEMAKER (SP): Voorzitter, ik heb nog een vraag aan de PvdA-fractie. Wat had u dan afgelopen jaar wel willen doen wat we niet hebben gedaan? Ik bedoel, Meerstad stond erop, volgens mij geambieerd door heel veel fracties, maar niet uitgevoerd.

De heer MARTENS (PvdA): Om deze discussie te vermijden of juist hier te kunnen voeren ben ik heel erg voor de aanbeveling om de onderwerpkeuze gewoon in het openbaar te bespreken. We hebben namelijk in onze fractie een hele lijst met dingen naar voren gebracht en uiteindelijk is alleen een onderzoek uitgevoerd. Dus er is zat in het keuzemenu.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

88

De VOORZITTER: Dat was uw bijdrage, want u was ook door uw spreektijd heen. Dan gaan we naar de heer Leemhuis, GroenLinks.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik krijg de indruk dat u al verder wilde, ik zal het dus ook heel kort houden. In grote lijnen sluit ik me aan bij de woordvoering van de heer Akkermans van D66. Wij hebben de ervaring en het beeld dat de laatste tijd de discussie over de agendering en over de onderwerpkeuze van de Rekenkamercommissie iets te veel de bovenhand voert. Wij vinden dat de commissie in onafhankelijkheid tot haar onderzoeken moet kunnen komen. Dat is ook de reden dat wij meer en meer neigen naar een rekenkamer, dan wordt de rolverdeling duidelijker en dan is er niet het beeld dat de raadsleden ook nog mee moeten doen vanuit hun fractie in de onderwerpkeuze. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, omwille van de tijd wil ik mij grotendeels aansluiten bij de woordvoering van de heer Martens van de PvdA. Ten aanzien van de financiën houden we nog even een slag om de arm. We gaan de motie van de Stadspartij bekijken. Wat de VVD betreft regelt de raad als men een onderzoek wil dat meer geld kost op dat moment extra geld en gaan we in de basis door op de huidige voet. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Kelder heeft geen spreektijd meer, dus dat lukt helaas niet meer.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Volgens het bord had ik nog vierenhalve minuut, maar dat klopt dus niet?

De VOORZITTER: Ik zie hier een toch vrij onverbiddelijke streep.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dat was ook wat u zei toen ik aan het woord was, maar op het bord stond vierenhalve minuut. Maar dan snap ik het.

De VOORZITTER: De Partij voor de Dieren heeft geen spreektijd meer. Stond nog niet verwerkt in de lijst. Sorry.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Ik wou alleen maar aansluiten bij de PvdA, maar dan doe ik dat niet.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): De heer Van Rooij sluit zich ook korthedshalve aan bij de woordvoering van de heer Martens, PvdA.

De VOORZITTER: Anderen nog? Nu staat er dat het college zeven minuten heeft, maar dat is helemaal niet waar, want het is geen voorstel van het college. Wij gaan volgens mij naar besluitvorming over de motie. Kunt u de motie op stuk M22, die nog even getoond zal worden, steunen? U hebt de motie gezien? Kunt u de motie op stuk nummer 22 steunen? Wie steunt de motie op stuk 22? Dat is de raad min de SP. Alle anderen steunen de motie. De motie is aangenomen. De heer Leemhuis, stemverklaring.

Stemverklaring achteraf:

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Het gaat ons hier vooral om het van mening zijn. De overweging dat het per se 1 euro per inwoner zou moeten zijn, daarvan heb ik in de commissie ook al gezegd dat het niet meteen is wat mijn fractie vindt.

De VOORZITTER: Dan de voorstellen, zoals die zijn voorgelegd onder I tot en met IV. Wie steunt de voorstellen, zoals voorgelegd? Steunt de SP de voorstellen, zoals voorgelegd? Volgens mij steunt u allemaal de voorstellen, zoals voorgelegd. Dan had ik begrepen dat er nog behoefte is aan een stemverklaring.

Stemverklaring achteraf:

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

89

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Voor onze bijdrage verwijs ik naar de commissie, omdat wij nu nog spreektijd willen sparen.

De VOORZITTER: Anderen? Niet. Dan gaan wij naar het laatste agendapunt.

8.c.: Pilot ambtelijk horen bij bezwaarschriftprocedure SOZawe

De VOORZITTER: Mevrouw Bloemhoff neemt niet deel aan deze beraadslagingen. Zij verlaat de beraadslagingen, kan ik beter zeggen. Dan is het woord aan de heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Ja, voorzitter, het belangrijkste in de politiek is het maken van keuzes. Keuzes tussen verschillende belangen. Het betekent dat je soms iets wat je heel belangrijk vindt, bijvoorbeeld een kleine bezuiniging van 100.000 euro, niet laat prevaleren boven een ander belang, in dit geval individuele rechtsbescherming. Ik heb het in de commissie al gezegd en ik herhaal het hier opnieuw: de VVD hecht zeer aan de individuele rechtsbescherming. De krachtsverhoudingen tussen de individuele burger en de sterke overheid zijn per definitie scheef. Als de burger voor zijn inkomen ook nog eens afhankelijk is van diezelfde overheid, dan is de verhouding nog schever. De VVD is daarom erg ongelukkig met het voornemen van het college om een pilot te gaan doen met ambtelijk horen. Ambtelijk horen betekent dat een bezwaar tegen een besluit van de dienst SOZawe niet langer wordt voorgelegd aan een onafhankelijke bezwaarschriftencommissie, maar dat de zaak wordt beoordeeld door een jurist van de dienst zelf. Ook als de jurist die zaak nog nooit eerder heeft behandeld, is dat geen onafhankelijke toetsing, ook al beweerde de wethouder tijdens de behandeling in de commissie dat dit wel zo is. Maar dat zet nut en noodzaak van de scheiding der machten in een wel heel bijzonder daglicht. Tijdens de behandeling in de commissie bleek dat veel commissieleden als voordeel van ambtelijk horen zien dat de dienst op deze manier wellicht op een minnelijke manier meer zaken zou kunnen oplossen. Laat het duidelijk zijn dat de VVD daar een heel groot voorstander van is. Het is een uitstekende zaak dat met een klantvriendelijke opstelling voorkomen wordt dat zaken escaleren. Niets staat wat ons betreft een dergelijke werkwijze in de weg, zo lang voor wie dat wil altijd de gang naar een onafhankelijke commissie open blijft staan. Daarvoor dienen wij samen met CDA een motie in. De motie is al rondgedeeld, ik zal haar even aan de voorzitter geven.

De VOORZITTER: Dank u wel, een motie.

Motie (21): Onafhankelijke rechtsbescherming (VVD, CDA)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 30 mei 2012, besprekende de collegebrief Pilot ambtelijk horen bij de bezwaarschriftprocedure SOZawe,

Overwegende dat:

- het goed is dat de dienst SOZawe probeert te voorkomen dat er bovenmatig gebruik wordt gemaakt van de formele bezwaarschriftprocedure;
- dit er echter niet toe mag leiden dat de gang naar de onafhankelijke bezwaarschriftencommissie wordt afgesloten.

Verzoekt het college:

- de pilot ambtelijk horen dusdanig aan te passen dat een bezwaar tegen een beslissing van de dienst SOZawe altijd aan een onafhankelijke bezwaarschriftencommissie voorgelegd kan worden.

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stads partij): Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons vinden in de woordvoering van VVD en CDA, want de huidige commissie doet het werk gewoon goed en is uitermate deskundig. Termijnen worden niet overschreden en er zijn voor zover ik weet helemaal geen klachten over. Bovendien werkt de commissie onafhankelijk en onpartijdig. Het is een rare zaak om een goed werkende commissie op dit moment deels te ontmantelen voor een besparing van 100.000 euro. Ik had

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

90

eigenlijk een motie klaar om de pilot niet door te laten gaan, maar ik merk nu dat die toch geen meerderheid zal halen, dus ik zal de motie van VVD en CDA steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Verhoef, ChristenUnie.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. In de commissie heb ik al namens mijn fractie aangegeven dat wij ons goed kunnen vinden in de pilot en hiervoor ook graag de ruimte willen geven. In de pilot wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen lichtere en meer ingewikkelde en complexe zaken. Met dat onderscheid bouwt het college ook heel duidelijk een filter in dat de externe bezwaarschriftencommissie behoorlijk zal ontlasten. Landelijk onderzoek laat ook zien dat er een grote winst te behalen is bij het begrijpelijk maken van besluiten. Vaak is een gesprek met de juridisch medewerker al voldoende om inzicht en helderheid te krijgen over de besluiten die genomen zijn. Deze uitleg maakt dat burgers het besluit begrijpen en ook eerder bereid zijn te accepteren. Voor de fractie van de ChristenUnie is het wel belangrijk dat de positie van de juridisch medewerker duidelijk is en dat er heldere criteria zijn, op grond waarvan een bezwaar wordt voorgelegd aan de bezwaarschriftencommissie of aan de juridisch medewerker. Die criteria vinden we ook duidelijk terug in de collegebrief, die we hebben ontvangen. Dan de vraag of burgers zelf moeten mogen kiezen. Volgens ons ontkrachten we daarmee de pilot en slaan we eigenlijk de basis onder de pilot vandaan, want de suggestie kan dan gewekt worden dat het advies van de commissie zwaarder zou wegen of zelfs bindend is. En dat is beslist niet het geval, leert ook navraag bij de ambtenaar. Uitkomst van beide sporen, zowel het gaan naar de bezwaarschriftencommissie als het gesprek met de juridisch medewerker, leidt beide tot een advies aan het college. De burger kan in beide gevallen een gang naar de rechter overwegen.

De VOORZITTER: Gaat u afronden?

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Ja hoor. Voor de fractie van de ChristenUnie staat voorop dat de belangen van de burgers zorgvuldig zijn meegenomen, dat met een heldere procedure wordt gewerkt aan de kwaliteitsverbetering en dat de bezwaarschriftencommissie wordt ontlast. Dat het dan nog een besparing oplevert, is mooi meegenomen, maar op dit moment voor ons niet het belangrijkste. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Kuik, CDA.

Mevrouw KUIK (CDA): Dank u, voorzitter. Ik kan me aansluiten bij de strakke woordvoering van de heer Rutte. Anders dan de CU hechten wij wel belang aan het feit dat de burger een keuze heeft voor de gang naar een onafhankelijke bezwaarschriftencommissie. Vandaar ook deze motie.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ja, voorzitter, ik heb eigenlijk één vraag aan het college, want daar heb ik in de commissie geen antwoord op gehad. Is het college bereid om mensen die een bezwaarschrift indienen de keus te geven of ambtelijk te horen of zich te laten horen door de bezwaarschriftencommissie? In de commissie heeft de VVD aangegeven dat zij van mening is dat de pilot ook de gang naar de rechter in de weg zou staan en mijn fractie is het daarover niet eens met de VVD. Immers, na het besluit op bezwaar is het aan degene die het bezwaar heeft ingediend om wel of niet naar de rechter te gaan.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk is door haar spreektijd heen, dus het spijt me.

De heer RUTTE (VVD): Oké, maar ze heeft me wel verkeerd begrepen. Dat is dan jammer.

De VOORZITTER: Goed. Dat heeft u dan alsnog op heel slimme wijze weten te zeggen. Mevrouw Postma.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Net als in de raadscommissie kan ik mij aansluiten bij de woordvoering van de heer Verhoef van de ChristenUnie. Met als aanvulling nog dat wij

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

91

hechten aan de rechtsbescherming van burgers, maar dat wij de pilot zodanig vormgegeven vinden en met zoveel onderzoek omgeven dat we die wel een kans willen geven. Wij kijken uit naar de evaluatie. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, fractie. Eh, dank u wel voorzitter. [Hilariteit.] Dank je wel, jongens!

De VOORZITTER: Gaat dat zo bij u?

De heer LUHOFF (D66): U moest er eens bij zijn op maandagavond. Nee, voorzitter, ook mijn fractie hecht veel waarde aan een goede rechtsbescherming en een goede bezwaarschriftenprocedure, maar we hebben het hier over een interne procedure van de gemeente Groningen. Daarom is het ook altijd goed om te kijken of het efficiënter en beter kan. We zien ook de gevoeligheid en we zijn ook blij dat het college dit in de vorm van een pilot doet met het advies van de ombudsman. Om aan te sluiten bij de woorden van de cliëntenraad zien wij de uitkomsten van de evaluatie tegemoet.

De VOORZITTER: De heer Luhoff is nagenoeg door zijn spreektijd heen. Dus voor twee is geen tijd. Ik hoorde echt mevrouw Kuik het eerst, het spijt me. Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK: Ja, voorzitter. Ik wil toch even terugkomen op de woordvoering van D66 in de commissie. Daar wilde D66 ook de keus houden aan de mensen zelf om ook naar de bezwaarschriftencommissie te gaan. Ik ben wel benieuwd waarom dit standpunt nu veranderd is.

De heer LUHOFF (D66): Nee, dat klopt. Maar we hebben het hier over de interne bezwaarschriftenprocedure. De heer Verhoef van de ChristenUnie heeft het net ook al heel duidelijk gemaakt in zijn woorden. De externe procedure staat natuurlijk nog altijd open. Het gaat om het belang van deze pilot en die willen we eerst afwachten. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ik sluit me aan bij de woordvoering van de heer Verhoef.

De VOORZITTER: Heb ik dan iedereen gehad? Mevrouw Dekker, PvdA.

Mevrouw DEKKER (PvdA): Ja, ik hou het kort, want volgens mij heb ik geen spreektijd meer. Wij gaven ook al in de commissie aan dat we geen overwegende bezwaren zagen om de pilot te starten, maar wel enkele kanttekeningen hadden. Die gingen onder meer over de keuze die mensen moeten. Daarom kunnen wij de motie wel steunen, dat is dan ook direct mijn stemverklaring. We kijken uit naar de uitkomst van de evaluatie.

De VOORZITTER: Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar wethouder Pastoor.

Wethouder PASTOOR: Voorzitter, dank u wel. We hebben het over de pilot ambtelijk horen in de bezwaarschriftenprocedure SOZAWE. De naam zegt het al, we hebben het over een pilot. Ik wil nogmaals benadrukken dat ook het college veel waarde hecht aan een zorgvuldige bezwaarschriftenprocedure. Juist daarom maken wij onderscheid tussen bezwaarschriften die worden overhandigd of voorgelegd aan de bezwaarschriftencommissie of aan een juridisch medewerker. We hebben een aantal waarborgen ingebouwd. Ik heb het u in de commissie al gezegd en herhaal het nog een keer. De pilot heeft goedkeuring van de ombudsvrouw, we hebben het haar voorgelegd. De pilot is besproken met de bezwaarschriftencommissie zelf. De pilot wordt gemonitord en geëvalueerd door Bureau Onderzoek en Statistiek. De cliëntenraad van SOZAWE wacht de resultaten van de pilot af. En last but not least zijn wij niet de enige gemeente en ook niet de eerste gemeente die dit op deze manier wil aanpakken. Er zijn ons meerdere gemeenten voorgegaan. Wij hebben daarvan gehoord dat de resultaten zeer succesvol zijn.

De VOORZITTER: De heer Rutte.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

92

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter. Mevrouw Pastoor gaat al een heel eind verder, maar een van de punten die zij aanhaalde is dat het besproken is met de bezwaarschriftencommissie. Dat klopt. Maar daarin is wel door de voorzitter heel nadrukkelijk aangegeven dat hij als essentiële voorwaarde had dat de cliënt de keuze zou hebben en dat het personeel uitgebreid zou worden opgeleid. Aan beide voorwaarden lijkt vooralsnog niet voldaan. Mag ik daar een reactie op?

Wethouder PASTOOR: Zoals ik in de commissie al heb gezegd, ben ik van mening dat het personeel deskundig genoeg is. Het is opgeleid en heeft een juridische achtergrond. Mocht er in de pilot aanleiding zijn om daaraan te twijfelen, dan zullen we als eersten het personeel nog een keer scholing aanbieden. Dan wat betreft uw opmerking over de keus aan de klant laten. Ik denk dat we daarmee geen recht doen aan deze pilo, omdat wij nadrukkelijk inzetten juist op het onderscheid in plat gezegd zware gevallen en lichte gevallen. Het zou betekenen dat wanneer je de keus aan de klant laat, de lichte gevallen bij de bezwaarschriftencommissie zouden kunnen komen en de suggestie zou kunnen worden gewekt dat je daar beter behandeld wordt. Het tegendeel is waar. Ik stel voor dat wij toch deze pilot een eerlijke kans geven en aan het eind kijken wat de resultaten zijn. Kortom, ik hecht eraan u te zeggen dat het college van mening is dat ...

De VOORZITTER: De heer Rutte.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, nog een keer heel kort. Dan klopt dus wel mijn conclusie dat de voorzitter van de bezwaarschriftencommissie geadviseerd heeft om het anders te doen dan u nu doet. U concludeert dat het misschien een verkeerd advies was, maar dat advies was anders.

Wethouder PASTOOR: Ik weet niet wat het advies van de voorzitter van de bezwaarschriftencommissie was, ik heb alleen begrepen dat de bezwaarschriftencommissie geen bezwaar heeft tegen deze pilot. Dat is mijn verhaal. Verder hecht ik eraan om in ieder geval vast te stellen dat ook het college van mening is dat een bezwaarschriftenprocedure van hoge kwaliteit moet zijn en moet leiden tot een rechtmatig besluit. Wij denken dat de pilot aan deze voorwaarden voldoet en stellen u dan ook voor om de pilot aan het eind van de proefperiode op deze merites te beoordelen. Overigens blijft voor iedereen altijd de mogelijkheid over van het aantekenen van beroep bij de rechter. Dan wat betreft de motie, oordeel aan de raad.

De VOORZITTER: Goed. Kunnen wij dan naar besluitvorming gaan? Dan gaan we naar de moties en alleen de moties, omdat het een collegebrief betreft.

De motie op stuk nummer 21. U ziet de motie. Wie steunt de motie op stuk 21? Dat is de raad, min GroenLinks, min ChristenUnie, min Student en Stad, min D66, waarmee de motie is aangenomen. Het was een collegebrief.

9. Sluiting

De VOORZITTER: Dan zijn we aan het eind van deze vergadering gekomen en kan ik deze vergadering sluiten. Ik wens u een behouden reis naar huis. De vergadering is gesloten (22.40 uur).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

1

VERGADERING VAN 20 JUNI 2012

Voorzitter: mevrouw A Postma (*agendapunt 1 t/m 8c*)
de heer Spakman (*vanaf agendapunt 8d*)

Aanwezig: de dames C.E. Bloemhoff (PvdA), E. van Lente (PvdA), S.A. Koebrugge (VVD), L.I. van der Vegt (GroenLinks), A. Postma (GroenLinks), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), H. Rademaker (SP), L.R. van Gijlswijk (SP), A.K. Kuik (CDA), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie) en de heren A. de Rooij (PvdA), J. Spakman (PvdA), R.O. Martens (PvdA), R. van der Schaaf (PvdA), B. Baldew (PvdA), W. Moes (PvdA), A. Rutte (VVD), J. Evenhuis (VVD), D. Jager (VVD), J.M. van Keulen (VVD), M.D. Blom (VVD), W.B. Leemhuis (GroenLinks), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), G.J.D. Offerman (Stadspartij), A. Sijbolts (Stadspartij), J. Bolhuis (Stadspartij), R.P. Prummel (Stadspartij), E. Eikenaar (SP), J.P. Dijk (SP), J.H. Luhoff (D66), P.S. de Rook (D66), H.J.M. Akkermans (D66), J. Seton (CDA), M. Verhoef (ChristenUnie), J.P.A. van Rooij (Student en Stad) en G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Afwezig m.k: burgemeester J.P. Rehwinkel, de wethouders J.A. Visscher, E.M. Pastoor-Meulman, raadsleden M. Dekker (PvdA) en G.E.J. Copini-van der Meulen (D66),

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: de heer M.A. Ruys

Wethouders: de dames C.T. Dekker (GroenLinks) (*m.u.v. agendapunt 8d*) en de heren F. de Vries (PvdA) (*vanaf agendapunt 7b*) en T. Schroor (D66) (*vanaf agendapunt 8a*)

1. Opening, mededelingen en vaststellen agenda

De VOORZITTER: De vergadering van de gemeenteraad van Groningen van woensdag 20 juni is geopend. Er is een aantal mededelingen. Eerst de afwezigen: wij hebben bericht van verhindering van wethouder Pastoor en wethouder Visscher, van de raadsleden Copini-van der Meulen van D66 en mevrouw Dekker van de PvdA en verder schuiven wethouder Schroor en de wethouder De Vries iets later aan, die verwachten wij gedurende de vergadering. En burgemeester Rehwinkel is ook afwezig, maar dat had u waarschijnlijk al vermoed.

Bij agendapunt 8d zal de heer Spakman het voorzitterschap even van mij overnemen, dat is de volgende mededeling.

Dan is in het presidium besloten dat de spreektijden wat worden aangepast en wel in neerwaartse zin. Het idee was om daarvan te maken: vijf minuten plus het aantal zetels. Inmiddels hebben we op verzoek van een aantal partijen een minimum aantal minuten ingesteld en dat is acht minuten. Dus partijen die onder de acht minuten uitkomen als ze vijf minuten plus het aantal zetels hebben, dat is bijvoorbeeld Student en Stad, maar dat rijtje kunt u hier zien, krijgen toch acht minuten. Is dat iedereen duidelijk? En bent u daarmee akkoord? Het is mogelijk dat we daarmee iets later dan 19.00 uur klaar zijn, want dat was het streven, om 19.00 uur de zaak te kunnen afronden. Er is daarna wel de mogelijkheid tot een maaltijd. Dus dat blijven we wel doen, maar dat is dan zo rond 19:00 uur.

Dat was dat. Dan kunnen we naar de agenda. Er is een aantal wijzigingen en die loop ik even met u langs. Agendapunt 7a, dat was de 1-minuutinterventie over de re-integratie verordening, wordt conformstuk 6l. Agendapunt 8e, dat was een discussiestuk over de ontwerpbegroting OV-bureau en de dienstregeling en de tarieven, dat gaat naar de 1-minuutinterventies en daar maken we dan 7a van, dus in plaats van de re-integratieverordening.

En dan hebben we nog 8c. Dat is de visie op de ondergrond Stad verdiept en de warmtevisie. Dat wordt ook een 1-minuutinterventie en dat wordt dan 7c. U merkt vanzelf wanneer het aan de beurt is.

Dan gaan we nu naar de vaststelling van het verslag, volgens mij. Dat is het geval.

Het verslag van 25 april 2012. Is er iemand die daar opmerkingen over heeft? Dat is niet het geval, dan is dat vastgesteld.

Agendapunt 2 de benoemingen, agendapunt 3, de mondelinge vragen en interpellaties en agendapunt 4, de initiatiefvoorstellen kunnen we vandaag overslaan.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

2. **Benoemingen** (n.v.t.)
3. **Mondelinge vragen en interpellaties** (n.v.t)
4. **Initiatiefvoorstellen** (n.v.t.)
5. **Ingekomen stukken**

5.a: Lijst met ingekomen collegebrieven

LIJST VAN ONTVANGEN COLLEGEGBRIEVEN VOOR DE RAAD VAN 20 juni 2012

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1.	Verkeerssituatie Reitdiephaven	24 mei	via cie. B&V
2.	Rapport Groei, krimp en migratie van de provincie Groningen	29 mei	via cie R&W
3.	Collegereactie op de motie Behoud Sociale Stad	31 mei	via cie. W&I
4.	Aanbieding onderzoeksrapport voor het nieuwe armoedebeleid	31 mei	via cie. W&I
5.	Informatievoorziening	31 mei	via cie. R&W
6.	Uitspraak arbitrage Damsterdiep parkeergarage	31 mei	via cie. B&V
7.	Motie Meer groen in de Nieuwe Ebbingestraat	31 mei	via cie. B&V
8.	Kappen rode beuk Naberpassage	31 mei	via cie. B&V
9.	Ontwerp-bestemmingsplannen Pleiadenlaan-oost 1	31 mei	via cie. R&W
10.	Bestemmingsplan Hortusbuurt-Noorderplantsoen	31 mei	via cie. R&W
11.	Voorjaarsbrief 2012	4 juni	via cie. F&V
12.	Vooruitgang moties en toezeggingen met betrekking tot Begroting 2013	4 juni	via alle cie's
13.	Nieuwe beleidsvisie Meerschapp Paterswolde	4 juni	via cie. O&W
14.	Motie Groningen alert	4 juni	via cie. F&V
15.	Ontwerp-bestemmingsplan Schildersbuurt	4 juni	via cie. R&W
16.	200-banenplan	4 juni	via cie. W&I
17.	Beleidsregels Gehandicaptenparkeren	4 juni	via cie. B&V
18.	Definitief concept Beleidsvisie Meerschapp	7 juni	via cie. O&W
19.	Nota Lintdorpen en bestemmingsplan Lintdorpen	7 juni	via cie. R&W
20.	Voorontwerp-bestemmingsplan Bedrijventerrein Koningsweg	7 juni	via cie. R&W
21.	Bestemmingsplan Binnenstad-Oost 2012	7 juni	via cie. R&W
22.	Stand van zaken drie decentralisaties (AWBZ, Jeugd, Wwnv)	7 juni	via cie. W&I
23.	Beleidsregels Gehandicapten parkeren 2012-2022	7 juni	via cie. B&V
24.	Normenkader rechtmatigheid 2012	7 juni	via cie. F&V
25.	Eindrapportage stimuleren vaartoerisme	7 juni	via cie. B&V
26.	Ontwerp-bestemmingsplan	8 juni	via cie. R&W

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

	Bessemoerpark		
27.	Herstel kade Kleine der A	8 juni	via cie. B&V
28.	Verkenning vervanging Herewegviaduct	8 juni	via cie. B&V
29.	Toekomst Grote Markt	8 juni	via cie. B&V
30.	Afhandeling moties rekening 2011	13 juni	via alle commissies
31.	Gunning Forum, garage en fietsenstalling	14 juni	via cie. R&W
32.	Resultaten aanpak huiselijk geweld	14 juni	via cie. O&W
33.	Beantwoording van geuite wensen en bedenkingen van de SP-fractie naar aanleiding van collegebrief d.d. 26 april jl. over de Europese aanbesteding	14 juni	via cie. O&W
34.	Bestek Europese aanbesteding vervoer (Wmo en Wsw)	14 juni	via cie. O&W
35.	Bruilweering	14 juni	via cie. R&W
36.	Verlenging samenwerking met Grootegast	14 juni	via cie. F&V
37.	Verbindingspad Selwerderhof-Crematorium	14 juni	via cie. B&V
38.	Medegebruik busbaan door verloskundigen	14 juni	via cie. B&V
39.	Koude protocol stad	14 juni	via cie. O&W
40.	Woningmarktontwikkelingen en Monitor JHV	14 juni	via cie. R&W
41.	Sleutelprojectenrapportage januari t/m april 2012	14 juni	via cie. R&W en B&V
42.	Jaarverslag 2011 bezwaarschriften/ bezwaarcommissies	14 juni	via cie. F&V
43.	Voortgangsrapportage DRIS	14 juni	via cie. B&V
44.	Voortgangsrapportage 2012-1	14 juni	Wordt meegenomen tijdens voorjaarsdebat 27 juni
45.	Contourennota Internationaliseringsbeleid 2013-2016	14 juni	via cie. F&V
46.	Woningbouw Oosterhamrikkade nz	15 juni	via cie. R&W
47.	Startersleningen	15 juni	via cie. R&W
48.	Vragen plankosten Zuidelijke Ringweg	18 juni	Wordt meegenomen tijdens bespreking punt 6j.

De VOORZITTER: Dan kunnen we over naar de ingekomen stukken. Laten we met 5a beginnen. Is er iemand die daar iets over wil zeggen?

5.b: Lijst met overige ingekomen stukken

LIJST VAN ONTVANGEN OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN VOOR DE RAAD VAN 20 juni 2012

Nr.	Afzender	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1	Gemeente Loppersum, motie steun en waardering voor het werk van de Groninger Bodem Beweging	29 mei	tkn
2	Bewoners Organisatie Beijum, reactie bestuur BOB op voorstellen B&W	29 mei	tkn

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4

	inzake honden(uitlaat)beleid		
3	Dhr. Lahuis, open brief aan colleges en gemeenteraden in de provincie Groningen over gemeentelijke herindeling provincie Groningen	30 mei	tkn
4	Dhr. Plagge, zorgen over de RegioTram	31 mei	tkn
5	Gemeente Duiven, motie Treurige vertrekregeling	1 juni	tkn
6	Gemeente Gaasterlân-Sleat, motie Leerlingenvervoer	1 juni	tkn
7	Gemeente Rotterdam, openbaarheid van stemmingen in de algemene ledenvergadering van de VNG	1 juni	tkn
8	Dhr. Lauxen, stelselwijziging Jeugdzorg + quickscan	6 juni	Tkn
9	Kopiebrief van Dhr. Kamminga aan Provinciale Staten, toezending paper Hoe houden we het openbaar vervoer op het platteland betaalbaar?	8 juni	Tkn
10	Dhr. Kamminga, toezending paper De tram voorbij - naar een realistisch perspectief op de bereikbaarheid van Groningen.	8 juni	Tkn
11	Gemeente Bedum, Gebiedsplan De Woldstreek.	11 juni	Tkn
12	Kopiebrief van Greenpeace aan college, vragen met betrekking tot onkruidbestrijdingsbeleid van Groningen	11 juni	Tkn
13	Dhr. Strobos, het tram debacle, de Ringweg, het Forum	12 juni	Tkn
14	Kopiebrief van CDA-fractie aan college, reactie op collegebrief inzake motie erfpacht	12 juni	Tkn
15	Kopiebrief van Stedelijk Overleg Ouderenbonden Groningen aan College, korting ouderen in het OV	12 juni	Tkn

De VOORZITTER: Dan 5b. Zijn er fracties die daar iets over kwijt willen? De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dan moet ik toch verwijzen naar wat in het presidium al gezegd is over de stukken die wij in de commissie zouden willen bespreken.

De VOORZITTER: Dat betrof de brieven 9,10 en 14, maar 14 werd al betrokken bij de verdere discussie over erfpacht. Akkoord, dan gaan we naar de conformstukken.

6. Conformstukken

6.a: Wordt 1-minuutinterventie 7a.

6b: Nacalculatie gevelisolatieproject Lodewijkstraat GR12.3091725

De VOORZITTER: Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Aldus besloten.

6c: Marktanalyse bedrijventerreinen: naar een nieuwe en vraaggerichte strategie GR 12.3091725

De VOORZITTER: De heer Leemhuis, GroenLinks.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

5

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. In eerdere commissies heeft mijn fractie meerdere malen gevraagd om de Louter-rapporten. Eindelijk hebben we ze besproken. Er is vrij veel al besloten in de rekeningen en dergelijke. Mijn fractie hecht er wel aan dat we bij de herprioritering in de verdere fasering actief betrokken worden, maar wij zullen vóór stemmen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Riemersma, Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. We zijn het eens met het college om te bekijken of wonen en werken te combineren zijn op locaties dicht bij het centrum. Wat ons wel tegenvalt is dat in 2011 slechts 0,7 ha bedrijventerrein is uitgegeven en dit jaar nog 0,0 ha. Wat dat betreft doen gemeenten in de omgeving het toch beter, zoals de gemeente Leek. Daar is vorig jaar 0,9 ha uitgegeven en dat is een veel kleinere gemeente. En in Drachten, als laatste voorbeeld, is vorig jaar 11,1 ha uitgegeven. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan gaan we toch maar besluiten dat het is vastgesteld. Met inachtneming van deze twee opmerkingen.
Dan gaan we door naar 6e.

6d: Wordt discussiestuk 8d.

6e: Visie Westerpark 2012 en herziene exploitatiebegroting Hoendiep Noord-Westpark GR12. 3114918

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel voorzitter. Student en Stad kan zich erg goed vinden in deze visie. Wat ze nog wel belangrijk vinden is dat er bij het Westpark rekening gehouden wordt met eventueel te houden evenementen in de toekomst. We hebben inmiddels van de wethouder begrepen dat daarnaar is gekeken en dat dat ook mogelijk is en daarom zijn wij ook volledig voor deze visie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel.
Aldus besloten.

6f: Wijziging komgrens Europaweg en Winschoterweg GR12.3091819

Aldus besloten.

6g: Besluit alternatief ontwerp trambrug GR12.3119833

De VOORZITTER: De heer Evenhuis, VVD.

De heer EVENHUIS (VVD): Voorzitter, de VVD is tegen dit besluit op grond van het feit dat wij geen dam willen.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): de Stadspartij is tegen dit besluit, omdat wij geen tram willen.

De VOORZITTER: Met deze twee tegenstemmen is toch aldus besloten. Dan gaan we naar 6h.

6h: Opheffen van brinnummer 17FX o.b.s. de Tweemaster (samenvoeging de Catamaran en de Tweemaster in Lewenborg).

Aldus besloten.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

6

6i: Aanvullende uitvoering script project grote markt oostzijde GR12.3121252

Aldus besloten.

6j: Wordt 1-minuut-interventie 7b.

6k: Perspectief Binnenstad-Oost GR12.3114058

De VOORZITTER: Mevrouw Koebrugge, VVD.

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel voorzitter. Het betreft een visie. Wij verbinden hier met betrekking tot de uitvoering dus nog geen conclusies aan, maar we willen wel opmerken dat we nog steeds tegen de tram zijn en de aanpak van de Diepenring. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Aldus besloten.
En dan hebben we 6l, wat eigenlijk 6a was.

6l: Wijziging re-integratie verordening Wet werk en bijstand GR 12.3123361

Aldus besloten.

De VOORZITTER: Dat waren de conformstukken. Dan kunnen we nu over naar de 1-minuutinterventies.

7. 1-minuutinterventies

7a: de ontwerpbegroting OV-bureau 2013 GR12.3093701 en Hoofdlijnen en tarieven Dienstregeling 2013 GR 12.3110277

De VOORZITTER: Wie kan ik daarover het woord geven? De heer Dijk, SP. En ik moet hierbij aantekenen dat de heer Seton de zaal verlaat bij dit agendapunt.

De heer DIJK (SP): Dank u wel voorzitter. Ik heb tijdens de commissievergadering al mijn zorgen geuit over de tekorten die telkens ontstaan bij het OV-bureau. Het is niet de eerste keer. En de dienstregeling, daar wil ik hier verder niet te veel op ingaan, want daar zijn de gevolgen redelijk beperkt. Het pijnpunt ligt voor ons vooral bij de tariefverhogingen. Ik heb in de commissie al een opsomming gegeven van deze tariefverhogingen. Voor ons zijn er twee doelgroepen die hierdoor in het bijzonder geraakt worden en dat zijn de ouderen en de jongeren.

Ik heb daarnaast in de commissie ook al aangegeven dat ik het argument dat ouderen welvarender zouden zijn een slechte redenering vind, want er bestaan voldoende minder welvarende ouderen en laat dit nou juist een doelgroep zijn die heel vaak afhankelijk is van het openbaar vervoer. Voor jongeren van 4 tot 11 jaar daalt de korting van 34% naar 25%. Dit kan voor een heleboel gezinnen buiten de stad, maar ook zeker in de stad grote financiële gevolgen hebben. En om te voorkomen dat de toegankelijkheid voor het openbaar vervoer voor jongeren en ouderen aangetast wordt en, omdat deze groepen vaak afhankelijk zijn van het openbaar vervoer, dien ik hier samen met GroenLinks en de PvdA een motie voor in. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, ik heb de motie nog niet gezien hoor, maar u wilt bepaalde groepen helpen hiermee. Heeft u ook concrete voorstellen of blijft het bij een verzoek?

De heer DIJK (SP): Het blijft inderdaad bij een verzoek waarbij wij het OV-bureau vragen op zoek te gaan naar enige ruimte die er nog is om deze groepen te ontzien. Ik zal de motie even lezen.

De heer LUHOFF (D66): Ja, dan heb ik nog wel een vraag; waarom wilt u per se deze groepen helpen? Want als ik kijk naar die voorstellen, denk ik: dit gaat om groepen die ofwel verplicht zijn vanwege school om gebruik te maken van het openbaar vervoer of vanwege werk. Voor ouderen gaat het er ook

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

7

om immobiliteit tegen te gaan. Je wil mensen ook stimuleren om gebruik te maken van het openbaar vervoer, maar als ik kijk naar deze voorstellen, dan zie ik dat die belangen heel goed zijn afgewogen.

De heer DIJK (SP): Wij vinden van niet, omdat als het bijvoorbeeld om jongeren gaat, u zegt het net zelf, die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer als het om school gaat. Zou je deze korting niet toepassen op deze jongeren of deze ouderen, dan vinden wij dat deze groepen te veel geraakt worden en je zal zien dat deze mensen minder vaak gebruik gaan maken van het openbaar vervoer. En dat zouden wij zonde vinden.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, dan nog een laatste vraag, want dan wordt het wat concreter. Nu weet ik al bijna wat er in de motie staat. Ten aanzien van jongeren gaat het om het afschaffen van de korting op één- en tweesterrenabonnements. Nou, dat gaat dus om jongeren die in Hoogkerk wonen en in Vinkhuizen op school zitten. Volgens mij kunnen die prima op de fiets. Vooral ouderen hebben volgens mij veel belang bij een goed netwerk en niet korten op de tarieven betekent, snijden in de exploitatie.

De heer DIJK (SP): Wij vinden deze twee groepen dus belangrijk genoeg om ook als het om een één- en tweesterrenabonnements gaat, ze daarin ook te bedienen. Natuurlijk zullen ze met de fiets kunnen gaan, maar wij vinden dat deze groep ook goed toegankelijk openbaar vervoer verdient.

Motie (1): Motie tarieven openbaar vervoer (GroenLinks, PvdA, SP)

“De raad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 20 juni 2012, besprekende de ontwerpbegroting OV-bureau 2013 en de Hoofdpijnen en tarieven dienstregeling 2013,

Constaterende dat:

- er grote tekorten zijn ontstaan in de begroting van het OV-bureau;
- een deel van deze tekorten moet worden weggewerkt door bezuinigingen op de dienstregeling en een deel door het verhogen van de tarieven;

Overwegende dat:

- het van belang is dat het openbaar vervoer toegankelijk en betaalbaar blijft voor alle bevolkingsgroepen;
- met name de voorgestelde bezuinigingen voor 2013 e.v. op de kortingen voor ouderen en jongeren dit principe dreigen aan te tasten;
- het niet wenselijk is dat verder wordt geschrapt in de dienstregeling;
- er mogelijk, mede afhankelijk van andere te nemen maatregelen, daarnaast toch nog enige ruimte in de begroting is om minder te bezuinigen op de korting voor ouderen en jongeren;

Verzoekt het college:

- het OV-bureau te vragen in de begroting voor 2013 ruimte te zoeken om (een deel van) de voorgestelde korting op de tarieven voor ouderen en jongeren ongedaan te maken;

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Dank u wel. De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Het woord is aan de heer De Rooij van de Partij van de Arbeid.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Voorzitter, in de commissie heb ik ook al gezegd dat het een erg vervelend dilemma is. Je wil het netwerk in stand houden, de lijnen in stand houden, maar je wil ook de prijzen bereikbaar houden voor iedereen. Het probleem met de voorgestelde maatregelen, waar we op zich wel begrip voor hebben, is dat ze een cumulatief effect kunnen hebben. Daarom hebben wij deze motie mede geschreven en gesteund. We willen proberen om in ieder geval het openbaar vervoer voor de mensen toegankelijk te houden. Dat er weinig ruimte is, zien wij ook wel, maar ja, als je het niet probeert, lukt het sowieso niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Gijsbertsen, GroenLinks.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. De GroenLinks fractie maakt zich wel wat zorgen over het openbaar vervoer in deze regio met de bezuinigingen die nu voorliggen en, ik zou

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

8

haast zeggen: zonder tram, die allemaal nog dreigen. We vinden het van belang om de aantrekkingskracht en het aanbod van het openbaar vervoer overeind te houden voor de bereikbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid van deze stad. Het pakket dat is voorgelegd door het OV-bureau is op zichzelf een aardig pakket. Men is er toch in geslaagd om dat met weinig pijn voor elkaar te krijgen. Op het gebied van de dienstregeling heeft mijn fractie de commissie nog een aantal punten meegegeven, onder andere over de aansluiting op de late treinen. De toezegging die daarover in de commissie is gedaan, vinden wij op dat punt voldoende.

Meer discussie was er over de hoogte van de tarieven. In dat verband sluiten wij ons aan bij de Partij van de Arbeid en de SP en hebben we ook de motie ondertekend. Ov heeft weliswaar een prijs, maar het laatste wat je wilt is mensen uit het openbaar vervoer jagen. Het heeft gewoon een heel belangrijke waarde. Dus voorzitter, ik hoop dat het OV-bureau in staat zal zijn om toch nog alternatieven te vinden. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel voorzitter. In de commissie hebben wij aangegeven dat de gevolgen van het aanpassen van de dienstregeling in de stad zijn te overzien. We sluiten onze ogen ook niet voor de provincie en zien daar ook enkele verbeterlagen. Het is ook goed om dat op die manier aan te pakken. Ook wij hebben onze zorgen uitgesproken, vooral voor de ouderen. Hoe gaat het met die tarieven? Want zij hebben vaak geen keuze. Jongeren hebben dat soms wel. Zoals de heer Luhoff dat terecht zei, kunnen ze soms op de fiets. Maar we hebben het ook bekeken vanuit het oogpunt van gezinnen die soms wel baat hebben bij die korting en daarom zullen wij de motie zoals die hiervoor ligt ook steunen. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Evenhuis, VVD.

De heer EVENHUIS (VVD): Ja, voorzitter, ik was zeer verrast door de opmerking van de heer Luhoff, die hier stelde dat de jongeren uit Hoogkerk best op de fiets naar Groningen kunnen en dat de jongeren in de binnenstad niet op de fiets naar Zernike kunnen. Dat vond ik heel bijzonder, mag ik wel zeggen. Maar ik wil verder niet klagen.

Voorzitter, ik dank u wel. 2011 was geen goed jaar voor het OV-bureau. Een tekort van 6,8 miljoen euro en er is zeer hard gewerkt door de mensen van het OV-bureau en het bestuur om dit terug te dringen.

De begroting voor 2013 ziet er zeer goed uit, er wordt een positief saldo verwacht, maar voorzitter, het gaat niet zonder pijn: een stijging van het instaptarief van 17%, een stijging van het kilometertarief van 10%, het afschaffen van de ouderenkorting, het wegstrepen van buslijnen. Vandaag stond er weer een groot verhaal in de krant over lijn 174.

Voorzitter, wij zullen moties in dezen van GroenLinks, de PvdA en SP steunen, omdat die toch het leed wat gaan verzachten. Ik dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, de heer Luhoff, D66.

De heer Luhoff (D66): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik heb in de commissie al gezegd: dit zijn maatregelen die, wat ons betreft, wel op onze steun kunnen rekenen, maar we moeten wel waken voor die negatieve spiraal. We hebben de afgelopen jaren kunnen investeren in het openbaar vervoer en met deze bezuinigingsvoorstellen moeten we oppassen dat we nu niet in een negatieve spiraal terechtkomen. Daar gaan we na de zomer ook verder met elkaar over spreken.

Ten aanzien van de motie: ik ben inderdaad wel wat kritisch op deze motie, want volgens mij zijn er drie doelgroepen waar je, als je het hebt over openbaar vervoer, extra aandacht voor moet hebben. Dat zijn jongeren inderdaad, dat zijn mensen die te maken hebben met armoede, of in ieder geval minder bestedingskrachtig zijn en dat zijn ook ouderen. Maar als je kijkt naar jongeren, dan is dat met name voor de langere afstanden een probleem. Ik ben ook blij dat die ook worden ontzien, dat we het hier alleen hebben over de één- en tweesterrenabonnementen. Nogmaals, dan gaat het inderdaad om de afstand van Aduard naar het centrum, bijvoorbeeld.

De VOORZITTER: de heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ja, D66 noemt nu drie doeleinden voor openbaar vervoer, maar het ontlasten van het wegennet en het verleiden van automobilisten om de bus te nemen, speelt dat niet meer mee voor D66 als doel voor het aanbieden van openbaar vervoer?

De heer LUHOFF (D66): Ja, dat is ook een doel voor het openbaar vervoer. En volgens mij is het daarvoor vooral van belang dat je een goed werkend netwerk hebt, waardoor je mensen kunt bedienen. Maar ik ga verder met mijn verhaal over de groepen waarvan ik vind dat je daar extra aandacht voor moet hebben. De tweede groep is mensen die minder te besteden hebben. Volgens mij heeft de provincie daar ook een prachtige regeling voor. Mensen die voor hun opleiding afhankelijk zijn van het openbaar vervoer en verder dan 10 km van hun studieplek wonen kunnen daar ook aanspraak op maken. Derde is de groep ouderen en volgens mij hebben die het meeste belang bij een goed werkend netwerk, zodat ze niet te ver naar de bushalte hoeven lopen. Dus mijn vraag is aan het college, met deze motie: kunt u uitsluiten bij de uitvoering van deze motie dat dit gevolgen gaat hebben voor de dienstregeling? Dan zouden wij een stem kunnen overwegen voor deze motie.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, het verhogen van de prijs van het ov met een percentage dat de inflatie in Nederland zozeer te boven gaat, is een slechte zaak. Deze prijsverhogingen, voorzitter, zijn te groot en dat is vooral pijnlijk bij een groep mensen zoals de ouderen, waarvan een deel niet over die fantastische pensioenen en inkomens en vermogens beschikt. Daar moeten we wel aan blijven denken. Voor de mbo-studenten in Nederland is het nu een moeilijke positie. Zij krijgen geen ov-jaarkaart voordat zij 16 zijn. We hebben hier in Groningen duizenden jonge vmbo- en mbo-scholieren voor wie de rekening van het naar hun school reizen erg hoog wordt. Ze wonen in de provincie en leren in Groningen wordt kostbaar. En, voorzitter, ik wil de vinger eens op een zere plek leggen die door de andere fracties nog niet is benoemd. De helft van de reizigers reist met een ov-jaarkaart. Het ligt voor de hand dat wij opnieuw moeten onderhandelen met het ministerie van Onderwijs. Op de duurste uren van het openbaar vervoer, in de piekuren, rijdt een groot aantal studenten met ov-jaarkaart in het openbaar vervoer. Dat is prachtig en ze zijn daar van harte welkom, maar de consequentie daarvan is dat het ministerie daar ook flink aan betalen moet. En voorzitter, wij roepen in een motie dan ook op om het ministerie te laten betalen voor het uitgebreide gebruik dat het ministerie laat maken van het door de lagere overheden gefinancierde openbaar vervoer.

Het opheffen van lijn 5 en de lijnen naar het zuiden van de stad is het begin van een neerwaartse spiraal. Dat is waar, de heer De Rooij noemde het een cumulatief effect. Ik denk dat wij hetzelfde bedoelen. Ik denk dat wij geen van beiden willen dat deze lijn wordt doorgezet en ik denk dat we ook allebei menen dat hiermee een verkeerd traject is ingezet. Hoe kunnen wij slechter openbaar vervoer aan de stad verkopen voorzitter, op een moment dat er wel gesproken wordt over een tram? Een nogal overbodige tram.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. De heer Prummel geeft aan dat hij tegen een tariefstijging is. De heer Prummel geeft aan dat hij tegen een kleinere dienstregeling is, maar de heer Prummel weet ook dat wij moeten bezuinigen. En buiten de tram, heeft u een manier voor ogen hoe wij aan die bezuinigingstaakstelling kunnen voldoen? Want u bent eigenlijk tegen elk aspect waar we vandaag over praten.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Er zijn drie overheden die hierin meespelen. Drie overheden zijn verantwoordelijk voor de tekorten van het OV-bureau. Dat zijn de provincie, en de provincie heeft geld, dat zijn de gemeenten, en voor de gemeente Groningen is een bedrag van, dat zou dan 2,2 miljoen euro zijn, echt nog wel te overzien en de provincie Drenthe, die het volgens mij ook nog wel zou kunnen. Maar laten we vooral het ministerie van Onderwijs laten betalen voor het gebruik dat al die studenten en scholieren van het openbaar vervoer maken.

Maar goed voorzitter, de kritiek van FNV en CNV is ook zeer terecht en de ouderenbonden zijn ook niet tevreden met de maatregelen die nu bij het openbaar vervoer worden genomen.

Het lijkt erop dat we heel erg veel geld in een tram gaan investeren, alleen interessant voor een heel kleine groep reizigers binnen de stad Groningen, terwijl grote groepen mensen die zijn aangewezen op

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

10

openbaar vervoer straks met enorme prijsstijgingen te maken krijgen of te maken krijgen met lijnen die worden wegbezuinigd. Dat voorzitter, is voor de Stadspartij niet aanvaardbaar.

De VOORZITTER: Ik wilde net vragen of u wilde afronden, want uw minuut is al ruimschoots verstreken. Na wil ik niet al te streng zijn, maar ... Dank u wel.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Dit is de motie.

Motie (2): Hogere tegemoetkoming OCW (Stadspartij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 20 juni 2012, besprekende de ontwerpbegroting OV-bureau 2013 en de Hoofdpijnen en tarieven dienstregeling 2013,

Constaterende dat:

- er drie opdrachtgevers zijn voor het OV-bureau Groningen Drenthe, te weten de provincies Drenthe en Groningen en de gemeente Groningen;
- er over 2011 een verwacht tekort bestaat van 6,8 miljoen euro;

Overwegende dat:

- de oorzaak van het tekort voor een groot deel toe te schrijven is aan te weinig tegemoetkoming voor het gebruik van de studenten OV-kaart;
- degene die ons belast met zo veel passagiers in de piekuren daar meer voor moet betalen;
- de voorgestelde tariefsverhogingen en lijnwijzigingen sociaal onwenselijk zijn en indruisen tegen de beleidsdoelstellingen van een goed functionerend openbaar vervoer;

Spreekt uit dat:

- de drie opdrachtgevers primair verantwoordelijk zijn voor het tekort en dat de voorgestelde tariefsverhogingen en lijnwijzigingen geen doorgang moeten vinden;
- er onderhandeld moet worden met het ministerie van OCW over een hogere tegemoetkoming;

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik, CDA.

Mevrouw KUIK (CDA): Ja, dank u voorzitter. Wij zijn ons ervan bewust dat er grote tekorten zijn ontstaan in de begroting van het OV-bureau, maar wij vinden het ook van groot belang dat het ov goed betaalbaar blijft, ook voor de groepen die genoemd zijn in de motie en daarom zullen we de motie ook steunen. Dank u.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Net als mevrouw Kuik zal ik het ook binnen een minuut houden. Als er dan bezuinigd moet worden, dan begrijpen wij op zich de keuze om onrendabele lijnen te schrappen of te vervangen. Voor de rest dient wat ons betreft bijna gratis openbaar vervoer te worden ingezet om daarmee de aanleg van wegen te voorkomen, files op te lossen en een aanzienlijke reductie van de uitstoot van gassen te realiseren. Op dit moment is openbaar vervoer nog steeds een stuk vriendelijker voor natuur en milieu dan autoverkeer, maar ook bereikbaar voor mensen met een kleine portemonnee. Het openbaar vervoer in het algemeen moet tot een zeer klantvriendelijke bedrijfstak worden getransformeerd wat ons betreft, en ik hoop dat het OV-bureau met een plan kan komen waarin de prijzen van het openbaar vervoer niet verhoogd hoeven te worden. De motie die door de linkse partijen is ingediend, zullen wij dan ook steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ja, voorzitter, dank u wel. In de commissie hebben wij al aangegeven dat wij die tariefstijging en het snijden in de dienstregeling erg pijnlijk vinden, maar wij zien ook dat het nodig is. Wij zien dat er een erg grote bezuinigingstaak voor ons ligt en dat wij daaraan zullen moeten voldoen. Als ik dan de motie die hier voor mij ligt, bekijk, denk ik aan de ene kant: we zouden wel aan alle wensen die nog leven kunnen voldoen, maar ik interpreteer deze motie dan zo dat er naar gekeken wordt of de mogelijkheid er is om een deel van de voorgestelde korting op de tarieven ongedaan

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

11

te maken. Wat niet inhoudt dat het zonder meer ook maar moet gebeuren als die mogelijkheid er niet is. In dat licht zou ik de motie dan ook steunen. En de heer De Rooij vroeg mij in de commissie of, als er een konijn uit de hoge hoed zou komen, ik dan niet wat positiever zou staan tegenover het schrappen van een aantal bezuinigingen. Dan zou ik dat zijn, maar op dit moment zie ik dat konijn nog niet zomaar komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we alle fracties gehad. Dan gaan we naar het college, wethouder Dekker.

Wethouder DEKKER: Dank u wel, voorzitter. Ik denk dat het niet goed is als het college ingaat op een onderdeel van de redevoering van de heer Prummel, want die weet bijna van elk onderdeel een discussie over het nut en de noodzaak van de tram te maken. Volgens mij staat hier de tram niet op de agenda, dus daar moeten we op een ander moment maar verder met elkaar over spreken. Wat wel op de agenda staat, is de begroting van het OV-bureau en de dienstregeling.

Zoals u weet hebben wij het afgelopen halfjaar regelmatig met elkaar gesproken over de tekorten in het openbaar vervoer en de onvoorzienbaarheid daarvan en de maatregelen die wij daarvoor gaan treffen. En ik ben het met die mensen eens die hebben gezegd: er ligt eigenlijk wel een heel evenwichtig pakket. En ik zou dan ook eigenlijk helemaal niet willen spreken van een forse teruggang van de dienstverlening. Ik denk dat wij heel goed in staat zijn geweest om met rationalisaties, en door te kijken naar paralleliteit die er al was door middel van ander openbaar vervoer, een pakket te presenteren dat acceptabel is, niet alleen maar voor de stad, maar ook voor de hele regio.

Tegelijkertijd hoor ik u zeggen, en dat is niet alleen wat hier gesteld wordt, maar ook in de Staten: die tariefverhoging, daar hebben we toch wel enige moeite mee, want dan krijg je ook weer vraaguitval. Daar heb ik begrip voor. Tegelijkertijd zeg ik tegen de heer Kelder van de Partij voor de Dieren: het college is tegen gratis openbaar vervoer. Waarom? Mobiliteit kent haar prijs. Mobiliteit kent haar effecten op het milieu, met wat voor schoon product je ook rijdt. En ik vind dat je mobiliteit kunt beprijzen. Ik vind wel dat je het toegankelijk moet houden. Ik ben tegen gratis openbaar vervoer, omdat dat suggereert dat het gratis is, terwijl het natuurlijk niet gratis is.

Een deel van de raad heeft een motie ingediend. Ik zie ook wat ondersteuning van andere partijen. Als het in meerderheid aangenomen wordt, ga ik er natuurlijk mee terug naar het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur van het OV-bureau zal op 12 juli de definitieve voorstellen vaststellen. Toch geef ik bij u iets in overweging. Ik snap het feit dat u zegt: er zijn grenzen aan tariefstijgingen. En dat je daar voorzichtig mee moet zijn om de toegankelijkheid van het openbaar vervoer toch wel te stimuleren en misschien wel te garanderen. Tegelijkertijd constateer ik dat u een keuze maakt voor twee doelgroepen: jongeren en ouderen. Daar zit tegelijkertijd ook enige twijfel bij mij, omdat de groep waarbij wij de bezuinigingen hebben ingevoerd inderdaad jongeren was, één- en tweesterrenabonnementen, de heer Luhoff zei het, we hebben bewust niet de langere afstanden gekozen. Er voor ouderen, in de brief hebben we gezegd: ouderen is een heel breed begrip. Er zijn niet alleen maar arme ouderen, er zijn ook welvarende ouderen. Dat geldt natuurlijk voor alle leeftijdsgroepen. Ik zou zelf eigenlijk meer genegen zijn om, als wij met het dagelijks bestuur van het OV-bureau spreken over: moeten we nou toch niet iets doen aan die tariefverhoging, dat je dan misschien zou kijken over de hele breedte. Ik aarzel wat bij de doelgroepenbenadering, omdat we in het dagelijks bestuur eigenlijk een beetje van die doelgroepenbenadering af zouden willen. Openbaar vervoer moet goed toegankelijk zijn en je moet eigenlijk een beetje af van: die doelgroep krijgt een korting, als je het hebt over levertijden en dergelijke. Dus ik zou u in overweging willen geven om mij daarin te volgen, dus niet zozeer te kijken naar alleen de doelgroepen, maar meer te kijken sowieso naar de tariefverhouding. En we hebben nu een pakket van 4 miljoen euro dienstregeling, 2 miljoen euro tarieven, nou, misschien valt daar nog wat in te schuiven of misschien kun je op een andere creatieve manier nog wat aan die tariefverhoging doen. En ik weet al wat de heer Luhoff gaat vragen: ja, leuk en aardig, op het moment dat het minder tarief is, wordt het meer dienstregeling en dat wordt dan de pijn die je met elkaar moet realiseren. Dat klopt. Het totale pakket moet natuurlijk wel gerealiseerd worden, dus ik was ook wel enigszins nieuwsgierig naar de indieners van de moties. Als er wat minder extra kortingen worden gegeven, welke lijn moeten we dan nog schrappen? Kortom, ik snap uw zorg, we moeten voorzichtig zijn met tariefverhogingen, maar ik zou de motie eigenlijk zo willen interpreteren: kijk nog eens heel goed sowieso naar de tariefverhogingen en valt daar niet nog een correctie op aan te brengen.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

12

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, ik hoor de wethouder zeggen: het OV-bureau en de bestuurders van het OV-bureau willen geen doelgroepenbeleid, maar ik kan me voorstellen dat deze raad wel een doelgroepenbeleid wil. Mede gezien de problemen die oudere mensen op dit moment economisch doormaken. Hebt u daar rekening mee gehouden?

Wethouder DEKKER: Volgens mij heeft het dagelijks bestuur van het OV-bureau een voorstel gedaan. Het is vervolgens aan u om daar een oordeel over te vellen. Daar zal ik me in die zin naar voegen en dat ook meenemen naar het dagelijks bestuur van het OV-bureau. Ik geef alleen maar een argumentatie hoe wij tot een bepaalde verhouding zijn gekomen. We moesten een pakket van 6 miljoen euro vinden, structureel, ja dan moet ergens in gesneden worden. En de kortingen die we destijds hebben geïntroduceerd hebben natuurlijk een waarde, want anders hadden we ze niet gekozen, maar het was een beetje kiezen, of iedereen of allemaal hetzelfde of wat extra doelgroepenkortingen en in die zin hebben we geprobeerd een evenwichtige balans te kiezen. En ik hoor, ook in de commissie hebben meerdere partijen dat aangegeven: die tariefverhogingen zou je wellicht kunnen dempen en ik zou me kunnen voorstellen dat ik dat meeneem richting het dagelijks bestuur van het OV-bureau.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wethouder Dekker heeft geen spreektijd meer en ik wil ook nog even naar de indieners van de motie. De heer Luhoff mag nog even heel kort.

De heer LUHOFF (D66): Het is een brandende vraag. Ik was wel positief over de woordvoering van het college hierover, maar ik heb nog wel een vraag. Ik ben bang voor het snijden in die dienstregeling. Ziet u mogelijkheden om dat op zo een manier te doen dat dat beperkt is of ontzien kan worden?

De VOORZITTER: Een kort antwoord van wethouder Dekker.

Wethouder DEKKER: Het ging om een bedrag van om en nabij de 300.000 euro. Dat is nooit prettig, want je hebt natuurlijk een bepaalde dienstregeling, maar ik denk op zich dat het wel te vinden moet zijn. Ik blijf pleiten voor wat meer kijken naar een totaaltarief en niet alleen naar die groepen.

De VOORZITTER: Dan kijk ik even naar de indieners van de motie. Ik zie de heer Dijk al met een vinger. De wethouder zei: mag ik het zo interpreteren dat we nog eens naar de tarieven gaan kijken?

De heer DIJK (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Natuurlijk kun je overal naar gaan kijken, maar we willen toch wel het signaal afgeven dat ouderen en jongeren voor ons erg belangrijke doelgroepen zijn waarvoor wij vinden dat de tariefstijging zo minimaal mogelijk moeten zijn.

De VOORZITTER: De heer De Rooij, PvdA.

De heer DE ROOIJ (PvdA): Voorzitter, ik begrijp de redeneringen van de wethouder, maar als je die doelgroepen introduceert en je wil daar later weer vanaf, dan zal daar een andere discussie aan vooraf moeten gaan, een andere systematiek. En wij maken ons zorgen, dat is in de commissie gezegd en hier weer, over de cumulatieve effecten van al deze bezuinigingen. Nogmaals: respect voor wat het OV-bureau bereikt heeft. Ik vind het een evenwichtig pakket. Alleen voor deze twee groepen is het evenwicht een beetje weg.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen, GroenLinks, als derde mede-indiener.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): In aanvulling op de voorgaande sprekers: wat natuurlijk wel belangrijk is als het gaat over doelgroepen, is dat sommige mensen draagkrachtiger zijn dan andere mensen en dat sommige mensen aangewezen zijn op het openbaar vervoer en anderen wat minder en wat makkelijker andere keuzes kunnen maken. Dus er is wel verschil tussen mensen. Ik kan me voor de rest aansluiten, ik denk dat het goed is om breed te kijken, maar qua prioriteit sluit ik mij aan bij de vorige spreker.

De VOORZITTER: En dat betekent dat de motie in deze vorm wordt gehandhaafd, begrijp ik. En ook ongeveer met dezelfde interpretatie. Tot slot nog de heer Prummel, Stadspartij.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

13

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, u heeft het steeds over de motie, maar er zijn twee moties ingediend.

De VOORZITTER: Dat is waar.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ja! En over die andere motie ...

De VOORZITTER: ... daar heeft de wethouder nog niet zoveel over gezegd.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Nee, over die andere motie heeft de wethouder nog geen stemadvies kunnen geven.

De VOORZITTER: Dan rest mij niets dan nog even naar wethouder Dekker te kijken om daar een korte reactie op te geven.

Wethouder DEKKER : Ik kijk even naar de directeur van het OV-bureau, die nu met lichaamstaal een positief dan wel negatief advies geeft. Ik vind hem wat lastig. We zitten natuurlijk sowieso in gesprek met het Rijk over tal van bezuinigingen en waar ik me eigenlijk veel meer zorgen over maak is de 25 miljard euro aan bezuinigingen die er vanaf 2014-2015 aan zit te komen, de eventuele effecten op de BDU, dan over de effecten van de ov-kaart. Wat we kunnen doen is: we houden hem even aan en ik ga eens even kijken wat ik met de intentie van de motie kan doen en ik kom daar in de eerstkomende raadscommissievergadering bij u op terug.

De VOORZITTER: Het aanhouden zult u moeten doen, denk ik.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Die suggestie neem ik dan van de wethouder over. Ik trek de motie in.

De VOORZITTER: Dan is de motie van de Stadspartij bij dezen ingetrokken. Dan gaan wij weer terug naar die andere motie. Dat is het enige wat we nog moeten doen om dit agendapunt af te handelen, want er is geen raadsvoorstel. Dus dat betekent dat we nu gaan stemmen over de motie van de SP, GroenLinks en PvdA. Stemverklaringen? De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel voorzitter. De indieners blijven bij de motie zoals deze is geschreven. Wij zullen daar niet mee instemmen. Voor met name de doelgroep ouderen vinden wij een goed werkend netwerk van groter belang.

De VOORZITTER: Dank u wel. Nog andere stemverklaringen? De heer Evenhuis, VVD.

De heer EVENHUIS (VVD): Ja voorzitter, wij zullen die eerste motie ondersteunen als VVD-fractie, omdat deze motie toch een verzachting inhoudt van de soms wel erg hoge stijgingen van de tarieven. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Wij zullen deze motie steunen, maar dan dus in het licht van de interpretatie zoals die door de wethouder hieraan is gegeven.

De VOORZITTER: Dat mag, maar u realiseert zich inderdaad dat de indieners daar een andere gedachte bij hebben? Maar aan u is de keus. De indieners houden toch wel vast aan hun iets striktere interpretatie dan de wethouder.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): In dat licht kan ik mijn steun helaas niet meer verlenen.

De VOORZITTER: Dat vermoeden hadden wij al. Verder nog stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen over de motie nummer 1. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van de Stadspartij, de VVD, de SP, de ChristenUnie, de PvdA, GroenLinks en het CDA en de Partij voor de Dieren. Daarmee is de motie aanvaard. Dan gaan we naar de tweede 1-minuutinterventie.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

14

7b: Aanvullend plankostenkrediet Zuidelijke Ringweg Groningen GR 12.3135732

De VOORZITTER: En nou zou ik als eerste naar de heer Seton willen kijken voor de woordvoering. Die loopt meteen door, dan gaat dat ook lukken. Het woord is aan de heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Ja voorzitter, dank u wel. Toen wij het dekkingsvoorstel voor dit raadsvoorstel zagen, waren we een beetje verbaasd, omdat we bij de discussie over het Damsterdiep een vergelijkbare discussie hebben gevoerd. Toen was het voorstel van het college om de kosten te dekken uit de uitkomsten van de arbitrage en als dat niet zou lukken: de reserve grondzaken. Wij hebben toen voorgesteld om dat om te draaien. Wij vinden dat je iets niet kan dekken uit iets wat nog onzeker is, dat is geen degelijke dekking. Dus wij hebben toen bij amendement voorgesteld om die kosten te dekken uit de reserve grondzaken, te vermeerderen met de mogelijke inkomsten uit schadeclaims. Nou, hetzelfde zouden wij nu willen doen, want nu wordt voorgesteld om de kosten te dekken uit een mogelijke vrijval. Dat vinden we ook geen deugdelijke dekking en anders het resultaat van de dienst. En wij stellen voor het te dekken uit de dienstresultaten, te verminderen met de mogelijke vrijval van kapitaallasten. Wij draaien de volgorde net om en wij vinden dat een beter idee dan wat het college voorstelt. Dus wij dienen daarvoor een amendement in. Dank u wel.

Amendement (1): Amendement inzake aanvullend plankostenkrediet Zuidelijke Ringweg (CDA)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 20 juni 2012, besprekende het voorstel Aanvullend plankostenkrediet Zuidelijke Ringweg Groningen,

Constaterende dat:

- de plankosten voor de interne begeleiding van het project Zuidelijke Ringweg Groningen uitgeput raken;
- voor de vervolgfase naar het ontwerp Tracébesluit en het Tracébesluit een aanvulling van € 375.000,- gevraagd wordt;
- kosten van het verwerken van deze besluiten in bestemmingsplannen bij de gemeente liggen en de kosten in reguliere actualisaties van bestemmingsplannen kunnen worden meegenomen;
- het college verwacht deze kosten te kunnen dekken uit de kapitaallasten van 2012;
- het college aankondigt om, als deze dekkingsbron onvoldoende mocht blijken, de dekking zal plaatsvinden uit het dienstresultaat;

Overwegende dat:

- het vanwege de onzekerheid ervan niet juist is om een verwachte vrijval als dekking voor te stellen;
- het wel gewenst is deze uitkomst als mogelijke dekking mee te nemen;

Besluit:

- Besluitpunt II als volgt te wijzigen:
II. "Het aanvullend plankostenkrediet Zuidelijke Ringweg Groningen voor € 375.000,- te dekken uit het dienstresultaat, te verminderen met de mogelijke vrijval van kapitaallasten 2012";

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Dank u wel. Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie kan ik verder nog het woord geven? Mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel voorzitter. Ik moet het nog even bestuderen en ik hoor het nu voor het eerst, maar wij hebben ons in de commissie al wel verbaasd over het feit dat, als je met zo een project bezig bent, je dan niet van tevoren weet dat je verdergaat met het project en dat je dus niet eerder kunt inzien en ook niet kunt communiceren met de raad dat je die duur van de projectperiode gaat verlengen. Wat dat betreft waren wij daar enigszins ontsteld over in de commissie. Ik bekijk nog even het amendement, wellicht is dat beter dan wat het college voorstelt, omdat het in die zin zichzelf in de wielen heeft gereden en het met een soort u-bocht probeert te repareren. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Seton, CDA.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

15

De heer SETON (CDA): Ja, mevrouw Jongman zegt: ik zie het voor het eerst. In de commissie heb ik het ook genoemd en dat amendement over het Damsterdiep heeft de ChristenUnie ook gesteund.

De VOORZITTER: Geen reactie meer van de ChristenUnie. Wie verder nog? Dat is verder niet het geval. Dan gaan we naar wethouder Dekker voor de beantwoording namens het college.

Wethouder DEKKER: Nou, ik ben het wel met de heer Seton eens, de dekking verdient niet de schoonheidsprijs. Tegelijkertijd, uw amendement, en dat zeg ik met respect: ook het dienstresultaat is niet zeker. Dus als u een zekere dekking wilt, dan moeten we aankomen met de algemene egalisereserve. Dat zou ik u overigens niet willen aanraden. Dus in die zin is dit amendement of ons voorstel lood om oud ijzer. Het klinkt onaardig, zo bedoel ik het niet, maar het maakt uiteindelijk niet zo heel veel uit, want ook dienstresultaten zijn niet zeker. Dus ik laat het oordeel aan de raad, voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Even een vraag. Wij hebben als raad toen bij de discussie over het Damsterdiep aangegeven dat dit de lijn was, wat ons betreft, waarom heeft het college er dan voor gekozen om nu toch weer zo een vergelijkbaar voorstel te doen? Deze discussie hebben we eerder gevoerd en toen heb ik dat amendement ingediend bij het Damsterdiep. Toen heeft de raad in meerderheid uitgesproken: we kiezen liever voor de route die ik voorstel dan voor de route die het college voorstelt. Nu komt er weer zo een situatie aan de orde en weer kiest het college ervoor om het zo te doen. Dan denk ik: u had ook, gezien de discussie over de Damsterdiepgarage, ervoor kunnen kiezen om een voorstel vergelijkbaar met dat van mij te doen. Waarom niet?

Wethouder DEKKER: Ik herinner mij die raadsvergadering, ik was toen op vakantie en wethouder De Vries heeft mij toen vervangen. Dat was een jaar geleden. Dat is één.

De heer SETON (CDA): Voorzitter, de wethouder zegt altijd: "Het college spreekt met één mond." tegen ons, dan moet het dat zelf ook doen.

Wethouder DEKKER: Ik zeg alleen maar: ik herinner me die vergadering, want ik was op vakantie, daar heb ik verder helemaal geen enkele waardering bij. Wel bij mijn vakantie overigens. Maar wat ik probeer te zeggen is: uw amendement van destijds ging over de dekking reserve grondzaken. Dat is een harde dekking. Daar zat op dat moment behoorlijk wat geld in. U geeft nu als dekking het dienstresultaat 2012 van de dienst en die is niet zeker. Dus in die zin levert u een onzekere dekking in voor een andere onzekere dekking en daarom zei ik een beetje huiselijk: lood om oud ijzer, maar tegelijkertijd laat ik het oordeel aan de raad. Ik verzet me hier niet tegen.

De VOORZITTER: Dat oordeel gaan we dan nu vragen. U hebt allemaal het amendement inmiddels voor u liggen, volgens mij. Dan gaan we stemmen over het amendement van het CDA over het aanvullend plankostenkrediet Zuidelijke Ringweg. Zijn er stemverklaringen vooraf? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen over het amendement.

Wie is er voor het amendement? Dat zijn de fracties van D66, de Stadspartij, de VVD en de ChristenUnie, het CDA, Student en Stad, de Partij voor de dieren en de PvdA. En daarmee lijkt mij het amendement aangenomen.

Dan gaan we naar het voorstel zelf en dat is inmiddels een gewijzigd voorstel. Wie stemt voor het gewijzigde voorstel? Dat is dan de hele raad, waarmee het voorstel is vastgesteld. Dank u wel.

Dan gaan wij naar agendapunt 7c opnieuw 1-minuutinterventies dus en dat is voormalig agendapunt 8c.

7c: Visie op de ondergrond: Stad verdiept en Warmtevisie en -strategie Groningen duurzaam warm
GR 12.3 113984

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de heer Prummel van de Stadspartij hier als eerste het woord over voert. En ongeveer een minuut.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Eens kijken voorzitter, of dat in een minuut lukt, want dit kan ook nog wel eens een klein duel worden. Voorzitter, of aardwarmte in Nederland en in Groningen een

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

16

aantrekkelijk alternatief is, dat zal nog moeten blijken. De Stadspartij steunt onderzoek naar deze nieuwe warmtebron, maar de techniek is nog nieuw. Risico's voor gebruikers zijn in het recente verleden fors gebleken. Wanneer men met zijn experiment begint, in het voor aardwarmte naar men zegt, uitstekend geschikte westen van de stad, dan ligt het voor de hand om samen met een woningcorporatie meters te maken en een groepje woningen van aardwarmte te voorzien. Dat kan vervelende consequenties hebben. Het ligt voor ons meer voor de hand om de universiteit, bedrijven en overheden bij dat experiment te betrekken. Wanneer wij van de wethouder geen toezegging krijgen dat er uiterst zorgvuldig met de energierekening van huurders met experimentele aardwarmte wordt omgegaan, dan kunnen wij dat plan moeilijk steunen.

De VOORZITTER: De heer Spakman, PvdA.

De heer SPAKMAN (PvdA): Voorzitter, ik heb een vraag aan de heer Prummel. Hij heeft het over risico's en aardwarmte, ik neem aan dat u impliciet een pleidooi houdt voor het gewoon gebruiken van aardgasnetten en aardgas. Heeft u enig idee wat de prijs van aardgas gaat doen en wat de risico's daarvan zijn voor huurders?

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ja, voorzitter, maar dat is een risico dat we met elkaar moeten dekken. Dat risico loopt iedereen, maar hier stap je toch in iets ongewis.

Voorzitter, ik vervolg. Het lijkt aantrekkelijk om met de hulp van grote aaneengesloten blokken een aardwarmteproject te starten, maar daarmee maak je de huurders in financiële zin tot proefpersonen. En dat laatste is onwenselijk vanwege de geringe financiële draagkracht van veel huurders. Zij kunnen een onvoorziene tegenvaller in de energielasten niet opvangen en hun huishoudingen lenen zich daarom niet voor experimenten, omdat deze mogelijke financieel nadeel voor de participanten met zich meebrengen.

Aardwarmteprojecten mogen alleen in de sociale huursector worden gerealiseerd als de warmtekosten van de bewoners vanaf de start gegarandeerd worden en lager liggen of gelijk liggen met vergelijkbare woningen. Dat vergt, voorzitter, een heel nauwkeurige financieel en juridisch ontwerp.

Omdat dit een 1-minuut-interventie is voorzitter, moet ik de motie nu al indienen, maar wanneer het antwoord van de wethouder mij tevreden stelt, kan ik de motie weer intrekken.

De VOORZITTER: Dat kan, inderdaad.

Motie (3): Aardwarmteprojecten (Stadspartij)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 20 juni 2012, besprekende de Visie-ondergrond: 'Stad verdiept' en Warmtevisie en warmtestrategie 'Groningen duurzaam warm',

Merkt op dat:

- warmtepompen waarmee warmte uit de ondergrond wordt onttrokken aanvullend veel elektriciteit kunnen gebruiken en dat het gevaar bestaat dat de stijging van de stroomrekening de daling van de gasrekening overtreft;
- men daarom voorzichtig moet zijn met deze nieuwe techniek;
- het aantrekkelijk lijkt om met behulp van de grote aaneengesloten blokken in de sociale huursector een project rond aardwarmte te starten, maar dat we daardoor de huurders ook in financiële zin tot proefpersonen maken;

Stelt vast dat:

- dit laatste onwenselijk is vanwege de geringe financiële draagkracht van veel huurders. Zij kunnen een onvoorziene tegenvaller in de energielasten niet opvangen en hun huishoudingen lenen zich daarom niet voor experimenten die een mogelijk financieel nadeel voor de participanten met zich meebrengen;
- aardwarmteprojecten alleen in de sociale huursector gerealiseerd zouden mogen worden als de warmtekosten van de bewoners vanaf de start 'niet-meer-dan-anders' zijn, liefst minder;
- dit een nauwkeurig financieel en juridisch ontwerp vergt;

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie kan ik over dit onderwerp verder nog het woord geven? De heer Spakman, PvdA.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

17

De heer SPAKMAN (PvdA): Ja, kort voorzitter, want de heer Moes heeft al een uitstekende woordvoering in de commissie gedaan. We zijn blij met de integrale benadering die wordt gekozen. Het is ook goed en noodzakelijk dat de gemeente hier een regie op gaat pakken op de ontwikkelingen in de ondergrond. We zien wel dat de stad verdiept, of het een visie is weten we niet, dat moet nader uitgewerkt worden. Dat staat ook aangekondigd, dus die verdiepingsslag is zeker nodig.

Het duurzaam warm-verhaal, daarvan zien we duidelijk dat het wat verder is in ontwikkeling. Dat is ook een uitvoeringsprogramma. Hartstikke goed. Ik wil nog even reageren op de motie die hier van de Stadspartij voorligt. Wat daar uit spreekt, is eigenlijk een soort wantrouwen richting het opereren van onze corporaties. Ik denk dat het onterecht is. De Groningse woningbouwcorporaties heten geen Rochdale, heten geen Vestia, die gaan altijd voor de belangen van de huurders. Dus bij voorbaat is dit al een overbodige motie.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, toch is mij bekend dat in de Grunobuurt een aantal bewoners negatieve ervaringen heeft met warmtepompen en dat zij niet zonder meer genoegdoening hebben gekregen van hun corporatie. Is dat de PvdA-fractie dan niet bekend?

De heer SPAKMAN (PvdA): Ja, dat is bekend, de warmtepomp is natuurlijk wat anders dan het gebruik van warmte uit de ondergrond. Warmtepompen gebruiken bijvoorbeeld ook warmte van buitenlucht of oppervlaktewater, dus dat is hier niet aan de orde.

De VOORZITTER: Laatste vraag aan de heer Spakman.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Voorzitter, maar ook daarbij ging het om een experiment. En ook daarbij ging het om huurders. Deelt de PvdA dan niet mijn zorgen dat voor een tweede keer huurders de dupe worden van experimenteerzucht?

De heer SPAKMAN (PvdA): Nee, die zorg die delen wij niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. Verder nog iemand? De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ja, dank u wel voorzitter. Omdat ik maar een minuut heb, ga ik ook maar op één onderwerp wat uitvoeriger in.

Wij zijn heel erg verheugd voorzitter, dat wij in ons gemeentelijk energiebeleid aansluiting willen vinden bij G-kracht en de kennis die in Groningen aanwezig is. Wij zouden het college willen aansporen om hier voortvarend mee aan de slag te gaan bij de te nemen vervolgstappen. Student en Stad heeft in het verleden duidelijk aangedrongen op een bredere visie bij energieprojecten dan duurzaamheid alleen. Het is goed om te investeren in duurzaamheid en om dat als uitgangspunt te nemen, maar in de keuzes die volgen op dit uitgangspunt kunnen zich mogelijkheden voordoen die beduidend meer positieve neveneffecten hebben dan wanneer voor andere mogelijkheden wordt gekozen. Steeds moet dus nagestreefd worden voordelen te behalen op meerdere vlakken.

Voorzitter, Student en Stad vindt dat we als Groningen waar mogelijk gebruik moeten maken van de kwaliteiten van Groningen als kennisstad. Het benutten en daarmee vergroten van de kennissector zal resulteren in een sterkere lokale en regionale economie en een grotere werkgelegenheid.

Bij deze visies gaat het in de eerste plaats om duurzaamheid, maar al is spin-off een anglicisme, ik vind het geen vies woord. Ik vind het niet laag-bij-de-gronds om te zeggen: duurzaamheid is de reden van de actie, maar we kijken naar het totaalplaatje. We kijken hoe we het project zo kunnen uitvoeren dat we onze lokale economie en onze kennis zoveel mogelijk laten meeprofiteren. Ik zie in deze visies in dat opzicht voldoende aanknopingspunten en zie dat het college oog heeft voor het realiseren van deze positieve neveneffecten bij duurzaamheidsprojecten, maar daar moet het niet bij blijven en daarom zullen wij blijven opletten bij de vervolgstappen. Als ik naar het totaalplaatje kijk, ben ik tevreden. Tevreden op het gebied van duurzaamheid, omdat ik dat ook als uitgangspunt zie, dat nog wel, dat absoluut, maar ook over het totaalplaatje dat ik graag zou willen zien en ik hoop dat dat bij de vervolgstappen zichtbaar blijft. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Koebrugge, VVD.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18

Mevrouw KOEBRUGGE (VVD): Dank u wel voorzitter. Het masterplan Groningen energieneutraal hebben wij niet gesteund, maar wij zijn wel voor het gebruik van aardwarmte, mits wij gebruikmaken van oplossingen die daadwerkelijk leiden tot kostenbesparingen. Het betreft een visie, dus ook hierbij geldt dat we de uitvoering op zijn merites zullen beoordelen. Wij steunen deze visie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van der Veen, GroenLinks.

De heer VAN DER VEEN (GroenLinks): Ja, voorzitter, dank u wel. De GroenLinks-fractie is ook heel enthousiast over beide visies. We zien veel kansen om hiermee in de stad aan de slag te gaan en er gebeurt ook heel veel, hebben we gezien en gelezen. Het is vooral van belang dat de gemeente een strakke regie gaat voeren en allerlei partners daar ook bij gaat betrekken, ook de inwoners van de stad. We zien dan ook uit naar de uitwerking van de visie en de verschillende gebiedsvisies die eraan zitten te komen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (Partij voor de Dieren): Wij willen ook graag de complimenten geven voor deze visies. Niet alleen wordt er een duidelijk beeld gegeven met mooie doelstellingen, maar ook vinden we het zeer goed dat de visie echt vooruitkijkt en niet alleen het noodzakelijke doet, maar ook langetermijndoelstellingen nastreeft. We zijn blij met het betrekken van ondergronds bouwen, waardoor er meer ruimte is boven de grond voor groen. In rapporten wordt gesproken over drasgrond en stadslandbouw en wij gaven al eerder in de commissie aan dat wij graag de mogelijkheid zien dat rondom Groningen plas- en drasgebieden worden aangelegd. Deze gebieden zijn zeer goed voor bijvoorbeeld weidevogels als de grutto, die op uitsterven staat. Ook willen we graag stadslandbouw met bijvoorbeeld fruitbomen stimuleren en we hopen dat deze maatregelen meegenomen gaan worden in het totaalplaatje. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel voorzitter. Ook D66 is enthousiast over beide visies. We zijn blij dat we hiermee kunnen werken aan de ambitie om de duurzaamste stad te worden. Waar wij in de commissie ook nog even over hebben gesproken, is de manier waarop je innovatieve, meestal wat kleinere ondernemers, ook kan betrekken bij de totstandkoming van deze ambities. Nu gaat het natuurlijk wat te ver om dat in deze visie direct al te organiseren, we willen willekeur voorkomen. We willen aan de andere kant ook voorkomen dat wie het eerst komt, het eerst maalt. Dat principe willen we ook voorkomen. Dus ik denk dat het wel van belang is dat wij in de verdere uitwerking van deze visies zorgen voor heldere kaders voor ondernemers en instellingen waardoor ze enthousiast worden om ook bij te dragen aan betere energie. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Seton, CDA.

De heer SETON (CDA): Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb in de commissie ook aangegeven dat we bij het zien van de stukken in eerste instantie wat terughoudend waren, maar dat we al lezend een stuk enthousiaster zijn geworden. Bij de Stad verdiept zijn wij erg benieuwd, want die visie is mooi, maar de uiteindelijke uitvoering, de fasering, de prioritering en de financiering moeten allemaal nog komen en daar zijn we wel heel benieuwd naar, omdat daar de echte keuzes gaan vallen. En bij Groningen duurzaam warm hebben we ook gezegd: de gemeente doet een deel, maar we moeten andere partijen verleiden om ons verder te helpen. En daar zal een grote opgave voor de gemeente Groningen liggen, maar over het algemeen kunnen wij de visies steunen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Jongman, ChristenUnie.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Ja, dank u wel. Wij steunen de visies, omdat ze ook duurzaamheidsaspecten uitstralen, dat wil zeggen: je gebruikt iets wat er al is. We wachten de uitvoering af, want je kunt er nog wel het een en ander op afdingen. Wij krijgen bijvoorbeeld signalen dat de collectieve warmte-koudeopslag niet altijd even goed werkt. Daar komen we eventueel nog op terug. Als idee om verder uit te werken, zullen we kijken wat dat betekent voor de uitvoering.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk nog even naar de fractie van de SP, of die nog woordvoering wenst. Maar dat is niet het geval, dan kunnen we naar wethouder De Vries, die we inmiddels welkom kunnen heten. Gaat uw gang.

Wethouder DE VRIES: Ja, dank u wel voorzitter. In de commissie was reeds brede steun uitgesproken voor de beide documenten. Nou, alle kanttekeningen zijn gemaakt over het uitvoeringsprogramma aan de ene kant en een verdiepingsslag voor de stad aan de andere kant. Dat herkennen we uiteraard ook en daar gaan we mee aan de slag. Het is misschien wel interessant om te zien wat er in de samenleving gebeurt. Sommigen van u waren vanochtend bij een overigens prima bijeenkomst bij het KUUB en daar werd ook even gesproken over allerlei initiatieven die in de samenleving plaatsvinden. En je ziet in de samenleving ook in de particuliere sector toch een bundeling van krachten, Grunneger Power is er ook zo één waarin vormen van collectiviteit kunnen helpen om maatschappelijk met elkaar meters te maken. Nou, dat is in wezen ook een beetje wat we in deze nota's herkennen en we zien we voor onszelf daar een zekere regierol in.

De heer Prummel was met de Stadspartij de enige die nog wat aarzeling vertoonde. Als ik het goed heb genoteerd, vroeg hij de toezegging om uiterst zorgvuldig om te gaan met de energierekening van huurders. Nou dat gaan we meteen toezeggen, want dat is ook precies de bedoeling. Sterker nog, uw motie vind ik eigenlijk niet ver genoeg gaan en is in die zin ook overbodig. U zegt, dat is het tweede bolletje onder Stelt vast, dat die aardwarmteprojecten alleen in de sociale sector gerealiseerd zouden kunnen worden als de warmtekosten van de bewoners van onze stad niet meer dan anders zijn, liefst minder. Mijn stelling is: ze moeten minder zijn. Dat zou een doelstelling moeten zijn. Uiteindelijk moet het mogelijk zijn om met de aardwarmte die we gebruiken ervoor te zorgen met elkaar dat we niet alleen andere vormen van energiebronnen hanteren, maar dat we ook proberen om inderdaad met elkaar de energielasten van de huurders die dat zelf op eigen kracht niet kunnen, want: beperkte beurs en geen eigenaar van het gebouw, naar beneden te brengen. De voorspelling is, mijnheer Prummel, dat de komende tien tot vijftien jaar de energieprijzen verdrievoudigen. Nou, dan weet u wat er gebeurt. Dus de motie gaat me niet ver genoeg. Het is uitdrukkelijk de bedoeling om dat te doen en natuurlijk zullen wij samen met de corporaties, die overigens net werk leveren in deze stad, dat ben ik met de heer Spakman eens, dat allemaal heel nauwkeuring financieel doen en ook heel goed juridisch doen, maar dat we hier aan de slag moeten met elkaar en dat we krachten moeten bundelen, is evident.

De VOORZITTER: De heer Prummel, Stadspartij.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Nou, dat betekent voorzitter, dat de deelnemers aan een aardwarmteverwarmingsproject van de huizen de garantie krijgen van de verhuurder dat hun woonlasten niet stijgen boven die van vergelijkbare huizen die niet aan aardwarmte meedoen?

Wethouder DE VRIES: Ik weet niet hoe dat zit in de relatie huurder-verhuurder, daar gaan wij niet over. Wat moet gebeuren, is dat de corporaties met hun huurders en gesteund door de regierol van de gemeente samen gaan werken. Dat is geen makkelijke opgave, omdat je inderdaad ook zit met individuele posities van huurders ten opzichte van de corporaties. Daarom is uw aandacht voor het financiële en juridische aspect terecht. Wat er moet gebeuren, is dat we die beweging gaan organiseren met elkaar. En om dan aan de voorkant te beginnen met een garantie van de corporatie in de richting van elke individuele huurder, dat is niet een methode om dat tot stand te brengen. U zou op de bres moeten springen, dat doen wij als college, voor het belang van huurders in de sociale sector voor het kunnen beteugelen van hun energielasten. Dat is het maatschappelijk belang en dat proberen we met deze beide visies, hoe bescheiden ook, te organiseren.

De VOORZITTER: Dan zou ik nu aan de heer Prummel willen vragen of deze beantwoording voor hem een reden is om de motie in te trekken of om haar te handhaven.

De heer PRUMMEL (Stadspartij): Ja, voorzitter, dan kan ik de motie intrekken, gehoord hebbende wat de wethouder gezegd heeft. Maar, laat ik hem waarschuwen: ik zal hem zorgvuldig volgen. En de woningbouwcorporaties ook.

Wethouder DE VRIES: Zullen we dat dan in uw richting ook doen? Dan trekken we samen op.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

20

De VOORZITTER: Dank u wel, dan is motie nummer 3 hierbij ingetrokken, de motie aardwarmteprojecten van de Stadspartij. Dan gaan we stemmen over het voorstel zelf, dat is punt 1 en punt 2, de visie op de ondergrond Stad verdiept en de warmtevisie. We nemen ze gewoon maar even samen. Wie is voor de voorstellen? Ik denk dat dat de hele raad is? Dat is de hele raad. Dank u wel. Dan zijn we bij onze discussiestukken, hoewel ik het gevoel heb dat we daar al een beetje mee begonnen zijn.

8. Discussiestukken

8.a: Visienota armoedebeleid Samen actief tegen armoede GR 12.3123294

De VOORZITTER: Ik kijk even wie daar als eerste het woord over wil en dat is de SP in de persoon van mevrouw Van Gijlswijk. Gaat uw gang.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Dank u wel voorzitter. In de visie van het college staan mooie warme woorden over de sociale en solidaire stad en over de ambitie om iedereen in onze stad mee te laten doen. Die mooie warme woorden onderschrijven we en we hopen van harte dat ze bij de uitwerking van de visie niet vergeten worden. Over de toon van een deel van de nota maken we ons wel zorgen. Antwoorden als zelfredzaamheid, meer op eigen kracht, en een beroep doen op het sociale netwerk, lijken de weg vrij te moeten maken om in de nabije toekomst bezuinigingen op zaken die bikkelhard nodig zijn te rechtvaardigen. Deelt het college die zorgen van mijn fractie?

Het college maakt een denkfout als het in de armoedebestrijding serieus afstand wil nemen van het aanbodgericht controleren van de vraag naar voorzieningen en meer wil inzetten op het zelforganiserend vermogen van de minima in onze stad. U plakt de filosofie die hoort bij de wereld van zorg en welzijn op de armoedebestrijding. Bij een aantal zorgvoorzieningen kan ook met recht worden gezegd dat het zinvol is om te kijken of een gevraagde voorziening wel nodig is, en of er niemand in de omgeving is die veel beter kan helpen dan een professional. Een eenzame oma die een scootmobiel aanvraagt, is wellicht veel meer gebaat met begeleiding naar de dagactiviteit in het verzorgingshuis in de buurt, in plaats van dat er elke week een hulpverlener langskomt. Dat is prima als het gaat om zorg- en welzijnsvoorzieningen, ook al zit hier ook een grens aan de reikwijdte van het begrip zelfredzaamheid. Maar wat doe je als je wasmachine kapotgaat? Dan heb je een nieuwe nodig. En zeker als alleenstaande ouder met drie kleine kinderen. Dan past het niet om het gesprek aan te gaan over wassen bij de burens of een beroep te moeten doen op een suikeroom. En wat als je jarenlang op het minimum zit, omdat er geen werk voor je is? Dan heb je de langdurigheidsstoeslag heel hard nodig, bijvoorbeeld om je beddengoed en linnen te vervangen, want je vakantiegedel gebruik je al om er je achterstallige rekeningen mee te betalen.

De VOORZITTER: Mevrouw Bloemhoff, PvdA.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Ja, ik heb ook uw stuk in het dagblad hierover gelezen en eigenlijk maakt u zich zorgen over de concrete maatregelen en over de visie zelf, zegt u daarnet. Maar deze maatregelen worden volgens mij niet in het stadhuis bedacht, maar met de mensen in de armoede zelf. Die hebben zelf aangegeven waar zij behoefte aan hebben. Vindt u nu dat wij moeten bepalen waar zij behoefte aan hebben of kunnen we dat ook aan de mensen zelf overlaten?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik was nog niet klaar met mijn woordvoering. Prima om ook te investeren in een budget voorlichting, aangegeven in het onderzoek. Dat is mooi om te voorkomen dat mensen in de toekomst opnieuw in grote problemen komen, maar geen antwoord op acute nood. In de ogen van de SP is inkomensondersteuning geen probleem, het is juist een oplossing voor problemen. Geen kostenpost, maar het vangnet van onze samenleving. Voorzitter, het college moet wat ons betreft alstublieft bezig blijven met het aanbodgericht honoreren van de vraag naar minima-voorzieningen en daarnaast inzetten, mevrouw Bloemhoff, op netwerken, aan budgetvoorlichting blijven doen, maar vooral in onze ogen investeren in participatie, ook voor mensen die geen of weinig arbeidsperspectief hebben.

De VOORZITTER: De heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Ja voorzitter, mevrouw Van Gijlswijk houdt een heel verhaal, een pleidooi voor het aanbodgericht honoreren van aanvragen naar voorzieningen, maar: kan zij aangeven welk succes daarmee is geboekt, nu vaststaat dat in onze stad na het geweldige armoedepact waar zij zo een groot

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

21

voorzitter van was, nog steeds een op de zeven kinderen in armoede leeft? Dat toont toch aan dat het juist niet werkt?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik wilde mij ook tot slot richten tot de heer Rutte, maar daar zijn er in dit land twee van. De heer Rutte, ja, die ene in Den Haag, die zegt dat armoede in Nederland niet bestaat, terwijl blijkt dat 327.000 kinderen in armoede opgroeien. Komend jaar komen daar door kabinetsbeleid onder aanvoering van de VVD nog eens 40.000 kinderen bij. En die andere heer Rutte, voorzitter, deze heer Rutte, die ontkent tenminste niet dat in een rijk land als Nederland, ons land, armoede bestaat. En u zult begrijpen voorzitter, als het op zakendoen aankomt, heeft deze heer Rutte mijn voorkeur.

De VOORZITTER: De heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, na deze warme woorden van mevrouw Van Gijlswijk, waarvoor dank, heeft ze mijn vraag niet beantwoord, en dat is even jammer. Namelijk, dat haar pleidooi voor aanbodgericht inkomensbeleid, dus vooral geld schuiven naar arme mensen, aantoonbaar in deze stad niet gewerkt heeft. Of kan ze aantonen dat het wel heeft gewerkt?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik kan ook aantonen, en die discussie wil ik nu maar niet met u aan, want u was daar helemaal niet bij en ik wel, wat onder het bewind van de VVD in deze stad allemaal is afgeschaft. Bijvoorbeeld, u maakt zich druk om participatie van kinderen in bijstandsgezinnen. Dan had u dus gewoon weekje weg, waar deze kinderen een weekje mee op vakantie kunnen, omdat hun ouders dat niet kunnen betalen, niet weg moeten bezuinigen. Sterker nog, onder het bewind van de VVD zijn er zoveel dingen afgeschaft! De witgoedregeling, noem maar op. En toen de SP in het college kwam, hebben we die uitgebreid, maar dat betekent niet dat we er met geld alleen zijn. Dat heeft u mij ook niet horen beweren. Mijn zorg is alleen: we hebben allemaal een lijst gekregen bij de visie, ik moet afronden van mijn partijgenoten, en zoals mevrouw Postma in de commissie ook aangaf, ook wij kunnen ons geen zaken voorstellen die we kunnen afschaffen. In het kader van bezuinigingen, ook te danken aan uw partij, maken wij ons grote zorgen of wij nog de armoede in deze stad kunnen bestrijden. Tot zover voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Rutte.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, heel kort, ik kan slechts concluderen dat mijn vraag niet beantwoord is.

De VOORZITTER: Bij die conclusie laten we het even. Er zijn nog een paar mensen met vragen, dat wil ik toch even doen. Als iedereen belooft dat heel kort te houden. Mevrouw Riemersma, Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. Het is een feit dat heel veel arme mensen gewoon niet bereikt worden. En ook in het verleden is dat niet gelukt, ook niet met dat fraaie armoedepact. Heeft de SP nu wel een oplossing?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Daar heeft de SP heel veel ideeën voor, die wilde ik bij de uitwerking van deze visienota nog maar eens naar voren brengen. Of misschien ook wel volgende week bij de voorjaarsnota.

De VOORZITTER: En dan kort mevrouw Bloemhoff, PvdA.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Mijn vraag was niet beantwoord. Bij deze visie zijn 1600 mensen in armoede betrokken, die blijven betrokken met de concrete maatregelen. Heeft de SP nu wel of geen vertrouwen in de mensen die zelf in armoede zitten en ervaringsdeskundig zijn?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ervaringen delen met elkaar, zoals waar je de goedkoopste boodschappen kunt doen en hoe je het niet gebruiken van voorzieningen tegen kan gaan, daar ben ik helemaal niet tegen, maar ik constateer dat slechts 1600 van de 10.000 mensen in de bijstand in deze stad hebben meegedaan en los van dat er mensen ervaringen uitwisselen, heeft u als politieke partij ook een visie op armoedebestrijding. En net zoals u heb ik deze hier geuit en heb ik ook ideeën om nog veel meer te doen om de armoede te bestrijden.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

22

De VOORZITTER: Tot slot de heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen; een sluit wel op de laatste aan. Mevrouw Van Gijlswijk begon haar betoog tegen de nadruk die in de notitie wordt gelegd op zelfregulerend vermogen, op zelforganiserend vermogen, de opvang binnen het netwerk, maar als argument dat u daartegen bent, gebruikt u eventuele bezuinigingen. Maar, los daarvan, dat kan toch ook een heel positief iets zijn?

De VOORZITTER: Wilt u kort uw twee vragen stellen?

De heer LUHOFF (D66): Tweede vraag is: u stelt dat mensen moeten participeren in de samenleving, dat je daarop moet inzetten, maar ik hoor u helemaal geen pleidooi houden over investeren in de economische infrastructuur of in onderwijs, om dat ook in de toekomst mogelijk te maken.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, als de heer Luhoff goed had geluisterd, had hij gehoord dat ik mij vooral in de commissie, maar ook vandaag, zorgen maak om mensen die in deze stad geen banen kunnen krijgen en dus nooit zelfstandig uit de armoede kunnen komen. Die mensen moeten kunnen blijven participeren in de samenleving. Dat kan onder andere door langdurigheidstoelage te blijven verstrekken, dat kan onder andere door schoolgaande kinderen in bijstandsgesinnen te helpen. Dat kan financieel zijn, maar ook op een andere manier.

De VOORZITTER: Dank u wel. En hier laten we het even bij wat mevrouw Van Gijlswijk betreft. De heer Gijsbertsen, GroenLinks.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga door waar mevrouw Van Gijlswijk is gebleven. In elk geval is mijn woordvoering in de lijn van mevrouw Van Gijlswijk. Nee, u zit er wat mij betreft helemaal niet naast en ik verbaas mij een beetje over de reactie die het oproept. Volgens mij zegt mevrouw Van Gijlswijk twee dingen die ik zelf bij dezen dan ook maar zeg: enerzijds ligt er hier een verhaal, een visie van het college waar mijn fractie zich in kan vinden, die gericht is op participatie. Allemaal hartstikke goed en mooi, een visie die ook aansluit bij de eigen verantwoordelijkheid die ook in andere domeinen wordt gevraagd. Maar zowel voor dit armoedebeleid als voor het terrein van zorg en welzijn geldt voor mijn fractie dezelfde aarzeling, die we ook bij de decentralisaties wel hebben geuit: je kunt wel mensen aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid, maar uiteindelijk moet je ook blijven zorgen voor de mensen die toch geen werk kunnen vinden, die misschien niet kunnen werken, die dat netwerk misschien niet hebben. Je moet er ook zijn voor mensen die niet kunnen participeren of werken. Voor die mensen moet je gewoon een aantal regelingen in stand houden en voor hen is ook de inkomensondersteuning bedoeld. Dus volgens mij is het een aanvullend op het ander en ik heb eerlijk gezegd mevrouw Van Gijlswijk ook zo begrepen, dat je enerzijds die inkomensondersteunende maatregelen moet handhaven en dat je anderzijds hard aan de slag moet om mensen aan het participeren en aan het werk te krijgen.

De VOORZITTER: De heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, een vraag aan de heer Gijsbertsen. Hij schetst het een beetje alsof we nu in een keer 'en, en' gaan doen. Het oude beleid zetten we voort en daarnaast gaan we mensen aanspreken op hun eigen verantwoordelijkheid. Of begrijp ik dat verkeerd? Er wordt toch een heldere keuze gemaakt in dit document?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, wat mij betreft, en dat is ook de kanttekening die ik samen met mevrouw Van Gijlswijk maak, is het een aanvulling, een andere aanpak waar ik mij voor een deel in kan vinden, maar het kan wat mijn fractie betreft niet betekenen dat wij hiermee afscheid nemen van een hele serie van inkomensondersteunende maatregelen. Bijvoorbeeld, als we het hebben over de focus die nu wordt gelegd op het helpen van gezinnen in plaats van die hulp speciaal te richten op kinderen, vind ik dat op zich een goed verhaal. Maar dat wil wat mij betreft niet zeggen dat je regelingen die echt op kinderen zijn gericht, zoals bijvoorbeeld het jeugdsportfonds, gewoon laat lopen. Daar moet je volgens mij ook nog steeds voor staan. Je kunt wel zeggen: we gaan mensen in hun eigen omgeving meer laten oplossen, maar als die koelkast stuk is dan wil ik nog steeds dat die witgoedregeling bestaat.

Dus dat is nog steeds de kanttekening die ik bij dit stuk maak.

De VOORZITTER: Mevrouw Bloemhoff, PvdA.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Ja, volgens mij staat de basis op orde wel degelijk in de visienota. U zegt nu iets over de huidige regelingen, maar als nou uit die peiling van die mensen in armoede komt dat ze liever geactiveerd worden of dat ze liever een opleiding doen dan die wasmachine hebben? Dan is het kiezen, óf dat doen, wat kiest u dan: wat zij willen of gaat ze er extra geld tegenaan gooien, zodat we allebei kunnen doen?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ik verbaas me echt een beetje over deze reactie van de PvdA, want volgens mij zijn er gewoon twee zaken die je met elkaar moet doen. En dat hebben we ook de afgelopen jaren in deze stad gedaan, samen met deze PvdA, namelijk enerzijds activeren, participeren, aan het werk, dat is altijd de hoofdzaak. Als je het aan iemand vraagt die in armoede leeft dan wil hij altijd natuurlijk liever aan het werk dan dat hij inkomensondersteunende maatregelen krijgt, maar ik vind wel dat die voorzieningen er moeten blijven voor mensen die nog niet aan het werk kunnen.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Voorzitter, ik wil hier nog een aanvullende vraag op stellen. Natuurlijk moet beide, dat vindt mijn partij ook, maar de vraag is even: heeft u daar dan ook extra budget voor over, de komende tijd? Want we willen doen wat de mensen aangeven: activeren en de basis op orde houden.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, mijn fractie heeft ook in de commissie aangegeven dat dat dus voor ons een groot zorgpunt is, dat dat geld er niet zou zijn voor de komende tijd. Dat was een beetje onduidelijk nog in de commissie, of het nu helemaal dit jaar gefinancierd is of tot 1 juli. En ook voor de komende jaren. Dus dat is een onderwerp waar mijn fractie ook volgende week bij het voorjaarsdebat op zal terugkomen.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Voorzitter, ik heb nog een aanvullende vraag. Waarom heeft GroenLinks dan afgelopen vergadering tegen het amendement gestemd om 400.000 euro voor armoedebestrijding te houden? U had daar financieel-technische redenen voor, dat weten we, die had iedereen, maar desondanks wilden wij die 400.000 euro behouden. Waarom heeft u toen tegengestemd?

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, nou wordt-ie helemaal mooi! Enerzijds krijg ik het nu het verwijt dat ik wel inkomensondersteunende maatregelen wil en u daar blijkbaar wat minder prioriteit aan geeft en anderzijds zegt u dat ik het niet regel! Het spijt me wel, de argumentatie was toen dat het college dat al geregeld zou hebben en als dat niet het geval is, dan ga ik dat volgende week met u regelen. Voorzitter, voor dit jaar is het volgens mij geregeld en volgens mij moeten we het over de komende jaren ook gaan hebben.

Nog een korte opmerking, ook een beetje een hartenkreet misschien die ik toch nog even wil uiten. In de visie komt ook weer terug die aandacht voor communicatie voor laaggeletterden, een thema waar mijn fractie zich al vele jaren voor inzet. Dat blijft van groot belang.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Deze nota kan ook op instemming van onze fractie rekenen. Het is goed om te zien dat de vraag heel erg centraal heeft gestaan in zowel het onderzoek als in deze nota: hoe zorg je ervoor dat je mensen duurzaam uit die armoedesituatie kunt helpen? En het is ook goed om te zien dat er aandacht is voor de positie van kinderen, van gezinnen natuurlijk waar het om gaat, kinderen zitten vaak in een gezin. Een ding wat ik wel mis en dat heb ik in de commissie ook aangegeven, de heer Gijsbertsen noemde het net ook al, het jeugdsportfonds. Datzelfde geldt ook voor het jeugdcultuurfonds. Ik vind dat belangrijke zaken als je het hebt over participatie van kinderen. Dat wat door armoede vaak belemmerd wordt, moeten we zoveel mogelijk zien te voorkomen. Dus ik zou de wethouder daar graag ook nog wel over willen horen.

Iets wat mij ook is bijgebleven, onder andere door de inspraak en ook door andere reacties die ik heb gekregen, is hoe je er nou voor zorgt dat je de maatregelen die je hebt, of dat nou inkomensondersteunende maatregelen zijn of anderszins, aan de ene kant met heel veel maatwerk kunt inzetten in de komende periode, maar hoe je aan de andere kant ook kunt zorgen voor een transparante en goede communicatie daarover. Volgens mij moeten we bereid zijn te kijken naar dat instrumentenpalet.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

24

Laten we dat nu zoveel mogelijk doen, vandaar ook het amendement de vorige keer in de moties bij de begrotingen, waar zonet een interruptiedebatje over plaatsvond. Daarom is het zo belangrijk dat we die zaak ook onder schot hebben, ook in onze communicatie naar buiten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Kuik, CDA.

Mevrouw KUIK (CDA): Ja, dank u voorzitter. In de commissie had ik geen tijd meer, dus ik ben blij dat ik hier nog even wat kan zeggen. Het armoedebeleid moet anders. Ja, mee eens, maar, ik wil wel van het college weten of het de mening is toegedaan dat dit anders moet alleen maar vanwege de financiën. Is het dus een prioriteitenkwestie of is er ook daadwerkelijk een betere aanpak nodig? Hierop graag een antwoord.

Wij zijn het ermee eens dat het anders moet. Uit de cijfers blijkt dat één op de zeven kinderen in armoede leeft en 12% van alle huishoudens een beroep doet op de gemeente, omdat het eigen inkomen niet toereikend is om volledig deel te nemen aan de samenleving. Inzetten op het duurzaam uit de armoede raken, lijkt ons een goed streven. Schuldhulpverlening heeft hierbij ook een belangrijke betekenis. We zijn het ook helemaal eens dat werk de beste manier is om uit de armoedesituatie te komen, maar er zijn ook mensen die niet aan de bak komen. Neem bijvoorbeeld ouderen. Daar zul je dan ook op een andere manier mee om moeten gaan. Meer op eigen kracht moet niet betekenen in je eigen sop gaar koken, maar dat proef ik gelukkig ook niet in deze motie. Het inzetten van ervaringsdeskundigen lijkt ons ook een goede zaak. We wachten de kadernota af. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Bloemhoff, PvdA.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Beleid maak je niet voor de mensen, maar met de mensen en wij vinden het een prachtig voorbeeld van hoe je dat moet doen. Want voor het eerst is in Groningen en deliberatieve peiling toegepast, waarbij mensen in armoede en ervaringsdeskundigen is gevraagd wat zij nu nodig hebben. Het is een proces waarin iedereen meedoet en mee blijft doen. Dat is ook een belangrijke reden waarom wij vandaag niet met moties zullen komen, want wij hebben er alle vertrouwen in dat het college met de mensen in armoede met goede maatregelen komt en wij willen dat proces niet verstoren door nu allerlei eisen op tafel te leggen.

Wat betreft de visie: vorig jaar rond deze tijd presenteerde de werkgroep armoede van de Partij van de Arbeid een rapport om te komen tot een vernieuwende aanpak van armoedebestrijding. Het rapport was onder meer geïnspireerd op de succesvolle aanpak in Vlaanderen van professor Jan Vranken. En wij zijn tevreden dat zijn visie hierin terugkomt. De definitie van armoede spreekt ons enorm aan. Armoede is meer dan alleen geld, het gaat om sociale uitsluiting. Armoedebestrijding gaat daarmee in de eerste plaats over meedoen en het ontwikkelen van eigen kracht van mensen en dan zal ik op die beladen term eigen kracht even ingaan, want het wordt door liberalen vaak gebruikt om aan te geven dat mensen het in eerste instantie op eigen kracht moeten doen. Als sociaaldemocraat geloof ik ook in die eigen kracht, dat mensen met die eigen kracht ook een heel eind kunnen komen, anderzijds weet ik ook dat die eigen kracht vaak ook niet voldoende is voor mensen om vooruit te komen. Kinderen die opgroeien in een gezin waar armoede is, hebben niet automatisch de kans om zich te ontplooiën.

De VOORZITTER: De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, ik voel me wat aangesproken als liberaal, dus wil ik graag een vraag stellen. U geeft aan hoe een liberaal ertegenaan kijkt, u geeft aan hoe een sociaaldemocraat ertegenaan kijkt. Volgens mij bijt dat elkaar niet, zoals u dat uitlegt.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Nou, dan ben ik daar heel erg blij mee. Want ik wilde ook even een voorbeeld noemen van de ladder. We zien het gewoon zo: er is een ladder, maar de eerste sporten van die ladder ontbreken. Daar zien wij dus de duw in de rug van de overheid. Het punt is dat veel mensen in armoede daar niet zelfstandig uit kunnen komen, omdat er vaak geen sociaal netwerk is. Dit geven de mensen zelf ook aan. De PvdA leest in deze visie nadrukkelijk wel een rol van de overheid als duw in de rug. College, kunt u dit bevestigen?

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

25

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ja voorzitter, de PvdA zegt dat ook samen met de SP en het college: de beste manier om uit de armoede te komen is werk. Maar hoe kan een sociaal netwerk bijdragen aan een baan, banen die er in de stad, vooral in dit deel van het land niet zijn voor de mensen over wie we het hebben?

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Een sociaal netwerk en armoede gaan natuurlijk om meer dan alleen een baan, maar een netwerk is belangrijk om een baan te vinden. Daarnaast is het natuurlijk zo dat we de basis op orde moeten houden, want mensen die kopzorgen hebben over schulden of voor wie huisuitzetting dreigt, die hebben helemaal geen energie om zelf aan het werk te komen. Daarom moeten we in deze stad zorgen dat die basis op orde blijft. Armoede verdient een langdurige en bredere aanpak dan alleen witgoedregelingen. Armoedebestrijding is in onze optiek preventie, activering, gezondheidszorg, onderwijs, sport en de toegankelijkheid van voorzieningen.

De VOORZITTER: Mevrouw Riemersma, Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. Wat vindt de PvdA ervan dat door haar toedoen, met andere fracties, de subsidiebanen die nu nog tot 1 juli bestaan, honderden subsidiebanen in de stad, worden afgebouwd? Hoe ziet zij dat in het licht van wat zij nu allemaal staat te betogen? Dank u wel.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Nou, wat wij daarvan vinden is dat we het verschrikkelijk vinden dat we die banen hebben moeten afbouwen. Maar als die banen 29 miljoen euro kosten en wij nog 21 miljoen euro overhouden voor alle mensen die werk zoeken in deze crisistijd, dan moeten we daar andere keuzes in maken.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Voorzitter?

De VOORZITTER: Ja mevrouw Riemersma, we hebben deze discussie al een paar keer eerder gevoerd. Tot slot nog even.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Hoeveel denkt de PvdA dat het gaat kosten om al die arme mensen dan weer aan de bak te krijgen? Dat is toch een veelvoud van wat er bespaard wordt met het afschaffen van de subsidiebanen!

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Ja, maar naast de 1500 mensen in subsidiebanen zijn er nog 8000 mensen in armoede die ook aan de slag geholpen moeten worden.

Wij ondersteunen maatschappelijke initiatieven zoals tientjesnet, dat wil ik hier nogmaals benadrukken. Tientjesnet is een nieuw initiatief waarbij mensen in armoede een tientje betalen. Als u nou een cursus geeft, er zijn misschien raadsleden in de zaal die een cursus geven, heeft u een plekje over, bied dat dan aan en dan maak je elkaar blij. Dat soort maatschappelijke initiatieven willen wij ook steunen en wij vinden het ook wel belangrijk om als overheid die maatschappelijke initiatieven te steunen.

Ook vragen wij nogmaals aandacht voor het sociaal contract. Mensen hebben recht op ondersteuning van de overheid, maar ze mogen er ook iets voor terugdoen in de vorm van vrijwilligerswerk. Dit is ook een groot voordeel, want hierdoor komen mensen uit het sociaal isolement en kunnen zij anderen weer helpen.

Voorzitter, wat betreft de prioriteiten: voor de PvdA heeft armoedebestrijding bij gezinnen prioriteit, omdat armoede overerfbaar is en één op de zeven kinderen in deze stad in armoede opgroeit. Daarnaast zijn de werkende armen en de zzp'ers lange tijd ondergeschoven kindje geweest. Steeds meer mensen moeten met kleine baantjes de touwtjes aan elkaar knopen, komen moe thuis en hebben gewoon geen energie meer en raken in een sociaal isolement. Extra inzet voor deze groep is echt nodig. Tot slot het geld, college.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, is dit een prioriteit? Dus: 1 armoede, 2 werkende armen, maar u vergeet alle AOW'ers in armoede en isolement, alleenstaanden, noem maar op, daar wilt u geen inzet meer voor plegen, zoals dat zo mooi heet?

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

26

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Natuurlijk willen we inzet plegen op alle armen. Wij zeggen dat we eerst moeten beginnen bij kinderen en we vinden het belangrijk dat nu eindelijk de werkende arme ook prioriteit krijgt.

Dan het geld. We hebben de vorige raadsvergadering dat amendement aangenomen voor € 400.000 extra, maar de vraag is even, college, redt u het daarmee? Want het jeugdsportfonds is bijna leeg en wij gaan ervan uit dat hier ook een oplossing voor komt. Mijn fractie vindt het onacceptabel als kinderen hierdoor niet zouden kunnen sporten. Dus wij verwachten dat het college dit zo snel mogelijk oplost.

Tot slot lezen wij in de voorjaarsbrief dat het geld voor het nieuwe beleid nog geregeld moet worden. Voorzitter, onze financiële positie mag er niet toe leiden dat mensen die door de crisis in een benarde situatie zitten straks geen steun meer krijgen en er nog slechter aan toe zijn. De PvdA vindt daarom armoedebestrijding topprioriteit en vindt dat het college daar dus ook de prioriteit moet leggen bij de keuzes die het maakt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik zie nog een paar vingers voor u. Dus misschien kunt u even wachten. Als eerste de heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Ja, voorzitter, ik hoor het pleidooi voor mevrouw Bloemhoff om vooral veel middelen beschikbaar te houden voor armoedebestrijding. Uit de notitie blijkt overduidelijk dat er veel te weinig geld is om in ieder geval alles op gebied van inkomensondersteuning overeind te houden. Bent u bereid binnen die inkomensondersteuning nu al aan te geven waar u daar uw prioriteiten zou leggen?

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Nee, wij willen dit proces de ruimte geven. Als ik nu al prioriteiten zou leggen zou dit proces waarbij mensen in armoede zitten en kijken wat ze nodig hebben, niet voldoende ruimte krijgen. U weet dat er concrete maatregelen richting begroting komen, nou dat wachten we af. Verder zijn we natuurlijk bereid en vinden wij richting armoede dat als daar een tekort is, het opgelost moet worden.

De VOORZITTER: En mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ja voorzitter, na de inbreng van de PvdA-fractie vraag ik me af waarom mevrouw Bloemhoff mij zo aanviel. Kunt u uitleggen wat het verschil is tussen uw en ons verhaal? Want het lijkt bijna als twee druppels water op elkaar.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Het was de suggestie die u deed, kan ik u zeggen, dat u zich zo een zorgen maakte over die concrete maatregelen, alsof er van alles afgeschapt zou worden. Terwijl ik zo iets heb van: laten we nou toch vertrouwen hebben in de mensen en er ook op vertrouwen dat die gezamenlijk het beleid gaan vormgeven.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Riemersma, Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Zo een belangrijk onderwerp, daar wil ik wel voor staan. Wat mijn fractie jammer vindt, is dat een evaluatie van het armoedebeleid van de voorgaande raadsperiode ontbreekt. Hoewel wel duidelijk is geworden dat die wethouder ook niet verder kwam dan pleisters plakken. Arm zijn is geen zelfgekozen situatie, een enkele uitzondering daargelaten. We hadden dan ook graag een wat uitgebreidere analyse gezien van het ontstaan van armoede. Er wordt in de nota gezegd dat het een complex probleem is, een combinatie van een laag inkomen, gebrek aan maatschappelijke deelname en onvoldoende toegang tot overheidsvoorzieningen. Deze drie factoren worden niet expliciet met elkaar in verband gebracht. Ik wil dat wel proberen. Het hebben van een laag inkomen leidt tot een gebrekkige toegang tot de overheidsvoorzieningen, zoals het onderwijs, huisvesting, gezondheidszorg en veiligheid. Voorzieningen die voor iedere burger toegankelijk zouden moeten zijn, zo wordt geroepen in allerlei nota's en wetgeving. Als deze voorzieningen wel voor iedereen toegankelijk zouden zijn, zou men dus niet meer zo arm zijn en zou men deelnemen aan de maatschappij. In feite stelt het college dat. Dus hoe komt het dat er niet gezorgd wordt dat de voorzieningen toegankelijk zijn voor iedereen, terwijl dat een gemeentelijke taak is, sinds jaar en dag? Maar, de realiteit is: arme mensen worden uitgesloten van voorzieningen. Hun wordt dus iets onthouden waar zij recht op hebben. Moet die vraag niet eerst gesteld worden, in plaats van arme mensen vragen hoe zij zelf het armoedeprobleem denken op te lossen? Want dat is in feite wat het college zegt. Arme jij, neem de verantwoordelijkheid en ga de uitdaging aan om aan de armoede te ontsnappen. Hoe gaat het college hieraan meehelpen? De nota

zegt daar niet erg veel over, wat nou de actieve taak van de overheid is om die ontsnappingsroute te maken voor arme mensen.

Onze fractie vindt dat vooral de kinderen niet de dupe mogen worden van armoede en ziet graag dat het college de aanbevelingen overneemt van het integraal toezicht jeugdzaken. Dat wordt ook genoemd in het rapport. Een van de aanbevelingen is: zoek manieren om niet bereikte groepen te benaderen, bied inkomensregelingen aan waar men recht op heeft. In de commissie heb ik de vraag gesteld welke consequenties het college trekt uit de voornaamste bevindingen uit het onderzoek dat ten grondslag ligt aan de visie, dus in samenspraak met de ervaringsdeskundigen, namelijk, dat er integraal gewerkt zou moeten worden. Dus dat er binnen de gemeente en met instellingen samengewerkt zou moeten worden om voor mensen met een laag inkomen de toegang tot de voorzieningen te verschaffen die ze nu moeten ontberen. Ik kreeg daartoe geen antwoord op. Nu hopelijk wel.

De inspreker van de ouderenraad haalt ook nog eens de nota ongebruikte rechten aan, over onderbenutting. Hij noemt ook dat communicatie, dat was ook een van de thema's, ook een kwestie is van tweerichtingsverkeer. Dus ook van duidelijker taalgebruik en de houding van de betrokken ambtenaren. Ook daar zie ik graag een reactie op. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Verhoef, ChristenUnie.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dank u wel voorzitter. Vanmiddag bespreken we de visienota Armoedebeleid en armoede trekt een flinke wissel op mensenlevens. Vaak is het voorzien in een eigen inkomen via werk de beste manier om armoede te voorkomen. Maar de laatste jaren neemt het aantal werkende armen juist toe. Het college refereert hier ook aan in zijn brief. Het gaat hier vaak om zzp'ers die amper het hoofd boven water kunnen houden of mensen die langdurig tegen een laag inkomen werken. Dit is een zorgelijke ontwikkeling, wat ons betreft.

Met deze nieuwe visienota laat het college zien dat het deze zorgelijke ontwikkeling wil aanpakken en de bestrijding van armoede en het voorkomen van sociale uitsluiting serieus neemt. Het college is in gesprek gegaan met de doelgroepen zelf, de hulpverleners, ervaringsdeskundigen en belangenbehartigers. Deze opzet en de uitkomsten uit dit onderzoek vormen wat ons betreft een goede basis voor verdere uitwerking van het armoedebeleid.

Vanuit een levensbasis die op orde is, mag er wat ons betreft best een beroep worden gedaan op de zelfredzaamheid van burgers en het zoeken van hulp of ondersteuning in het eigen sociale netwerk. Financiële zorg mag deze niet in de weg staan. Mensen die de hulp echt nodig hebben, moeten kunnen rekenen op de overheid, op de gemeente. De ChristenUnie voelt zich verantwoordelijk voor mensen en gezinnen die een klein budget hebben en plotseling in een financiële noodsituatie terecht komen. Daar heeft de gemeente de afgelopen jaren sterk op ingezet met verschillende inkomensondersteunende maatregelen. En wij zijn blij te lezen dat het daar ook mee door wil gaan.

Daarnaast zijn er in de armoedebestrijding ook waardevolle particuliere initiatieven ontstaan, zoals kleding- en voedselbanken. Het stijgende aantal aanvragen bij voedselbanken laat zien dat mensen met een krappe beurs het steeds moeilijker krijgen. Ook zien we dat op organisaties als Present en HiP steeds vaker een beroep wordt gedaan. Hulp wordt geboden in het opknappen van de tuin, het schilderen van een kamer, het wekelijks op bezoek komen voor een praatje of samen boodschappen doen. Deze betrokkenheid vinden wij als ChristenUnie waardevol.

Tot slot voorzitter, geeft het college in deze visienota aan een vangnet belangrijk te vinden voor hen die het niet op eigen kracht kunnen. Daar zijn we ook blij mee, maar om te voorkomen dat mensen door de mazen van het vangnet glippen en tussen wal en schip terecht komen is het volgens ons wel van essentieel belang dat de samenwerking tussen de gemeente en de maatschappelijke instellingen optimaal is.

Graag een reactie van het college om ons te overtuigen dat deze samenwerking prioriteit heeft en voorkomt dat mensen uit het zicht verdwijnen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, de heer Verhoef noemde de voedselbanken een waardevol particulier initiatief, omdat er een particulier is geweest die dat heeft opgericht. Ik schaam mij eigenlijk als inwoner van een rijk land als Nederland heel erg voor de voedselbanken. Dus misschien kunt u dat nog wat verder toelichten?

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

28

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Nou, dat ben ik helemaal met u eens, dat het inderdaad om te schamen is dat ze er zijn, maar ze voorzien wel in een nood en daarom denk ik dat het goed is dat ze er zijn. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ja dank u wel voorzitter. Een op de zeven kinderen in Groningen leeft in armoede. Die zin uit deze visienota is een beklijvende. In Groningen groeien meer kinderen in een armoede situatie op dan elders in het land en dat is een harde constatering. En ook een constatering die maant tot actie. Voorzitter, deze visienota ademt het bewustzijn dat de huidige stand van zaken niet bevredigend is, dat we stappen moeten zetten, ook al zitten we niet erg goed in de slappe was. Veranderingen moeten fundamenteel en duurzaam zijn en de huidige manier van aanpak kan hieraan niet meer voldoen. Minima moeten meer op eigen kracht doen. Is dat asociaal? Nee, niet zolang de gemeente wel haar verantwoordelijkheid blijft nemen om te faciliteren dat deze mensen hun eigen krachten beter kunnen benutten. Een overstap van zorgen voor, naar zorgen dat. De uitdaging is om mensen een handschoen aan te reiken, een goede handschoen. Een handschoen die zij zullen oppakken om de strijd aan te gaan met hun armoedesituatie en hun levenssituatie te verbeteren. Deze handschoen is een perspectief op vooruitgang, op een betere situatie. En daarmee veel waardevoller dan een doekje voor het bloeden, een doekje dat hooguit zorgt voor een status quo en een kop die nog net boven het water uitsteekt, maar niet zorgt voor een duurzame verbetering, een fundamentele verbetering. Voorzitter, die handschoen die de gemeente moet aanreiken, bestaat uit hulp bij het op orde brengen van de basis. Door te helpen, bij bijvoorbeeld het wegwerken van schulden of zekerheid op het gebied van wonen, kunnen mensen hun eigen kracht gaan gebruiken voor die stap naar verbetering. En door te faciliteren dat deze mensen hierbij kunnen putten uit kennis en zeker ook ervaring, bied je mensen ook daadwerkelijk gereedschap.

De VOORZITTER: Mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, eigen kracht is een beetje een modewoord en nou begint ook meneer Van Rooij nog over gereedschap. Dan denk ik: ja, wat is nou die eigen kracht? Dat mensen hun eigen wasmachines moeten gaan bouwen, omdat we de witgoedregeling gaan afschaffen?

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dat wij niet langer proberen te volstaan met een doekje voor het bloeden, maar dat wij mensen aanmoedigen, mensen stimuleren om, daar blijf ik misschien voor u in te modieuze termen praten, dat heeft misschien met mijn leeftijd te maken, die strijd met die armoede situatie aan te gaan. Dan kunt u over een witgoedregeling denken, ik denk dat wij dan bijvoorbeeld met het aanbieden van kennis en ervaring, waar mensen overigens ook zelf om gevraagd hebben, zoals meerdere collega's van u vandaag al hebben laten weten, dan denk ik dat dat goed gereedschap is. Of u dat nou een mooi woord vindt of niet. Ik ga verder.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, laten we niet over mijn leeftijd gaan discussiëren, want ik ben nog vrij jong van geest. Nou moet ik zeggen dat ik mezelf ook nog afleid door daarmee te beginnen. U gaat voorbij, mijnheer Van Rooij, aan een derde van de mensen in de bijstand, ook in Groningen, dat zijn er dus meer dan drieduizend, die niet kunnen werken, nooit aan het werk zullen komen, omdat ze ergens de boot gemist hebben of sociaal maatschappelijke problemen hebben. Wat wilt u dan voor die mensen doen om te zorgen dat ze uiteindelijk uit de armoede raken?

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): U gaat eraan voorbij dat twee derde van die mensen misschien wel de mogelijkheid heeft om aan die armoede situatie te ontkomen. En dan kunt u blijven volstaan met dat doekje voor het bloeden, maar dan blijf je bij die status quo en ik denk dat die mensen ook aangeven dat wat zij nodig hebben, die ervaring en die kennis is waarmee zij aan de slag kunnen. Wat misschien ook wel aantoonde dat, hoe goed u het ook met die mensen voorheeft, daar twijfel ik geen seconde aan, dat misschien toch niet de beste manier van werken is. Voorzitter, nu ga ik echt verder.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat we eerst de heer Gijsbertsen nog even een interruptie laten doen.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, is Student en Stad het met twee dingen eens? Eén: de afgelopen jaren hebben wij altijd het beleid gehad dat ging over activering en participatie. Bent u het met

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

29

mij eens dat het een beetje bijzonder is om nu in een keer te doen alsof we dat jarenlang hebben laten verslonzen met de steun van Student en Stad? Volgens mij is dat helemaal niet het geval. En ten tweede: bent u het met mij eens dat inkomensondersteunende maatregelen van absoluut belang zijn voor een goed armoedebeleid, naast al die andere activiteiten?

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Over het eerste kan ik zeggen dat ik het niet zo zwart-wit wil schetsen en dat ik u ook wil vragen om dat niet zo zwart-wit uit mijn woorden te proberen te halen. Ik denk dat wij proberen meer in te gaan zetten op de eigen kracht van mensen en dat wil niet zeggen dat wij dat compleet niet deden.

Uw tweede vraag was of wij aanvullende maatregelen in stand moesten blijven houden. Ik denk dat dat in sommige gevallen nodig is, maar in veel minder gevallen dan het nu gedaan wordt. En voorzitter, nu ga ik echt verder.

In het aanpakken van armoede ligt, zoals bij zoveel zaken, de sleutel bij de jeugd. Kinderen zijn de toekomst en of zij leven in weelderige rijkdom of in akelige armoede, met goed onderwijs kunnen we hun de kans geven om een goed leven tegemoet te treden, om in hun eigen levensonderhoud te voorzien. Er zijn problemen. Voor kinderen in minimagezinnen is het vaak niet zo eenvoudig om hun talenten te ontwikkelen. Zij kampen met overgewicht of met gebrek aan sociale vaardigheden. Maar door bij ieder kind alles op alles te zetten voor het behalen van een startkwalificatie, kunnen wij een belangrijke stap zetten. Hierdoor hoeven deze kinderen niet de minima van de toekomst te worden.

Voorzitter, in deze visienota treffen wij de juiste uitgangspunten aan. We zien dan ook uit naar de nota die wij in het najaar zullen behandelen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Riemersma had nog een vraag aan u. Dat mag nog even.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Ja dank u voorzitter. Ik had een vraag aan Student en Stad.

Een heel belangrijk probleem van armoede is dat een heel grote groep niet bereikt wordt en ook geen aanspraak maakt op voorzieningen waar zij wel recht op heeft. Hoe krijgt Student en Stad de handschoen die de heer Van Rooij in het begin opvoerde wel bij die mensen? Heeft Student en Stad daar nieuwe frisse ideeën over?

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Nou, dat zijn geen nieuwe frisse ideeën, dat zijn ideeën die ik misschien wel uit deze visienota heb gehaald en die had u ook kunnen lezen. Net zoals u ook had kunnen lezen dat die rol van de gemeente die u niet zag heel duidelijk aan bod komt, namelijk door het bieden van ervaring, door het bieden van kennis, door het op orde brengen van de basis van mensen, als het gaat over energie, over heel veel andere zaken.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): U moet wel luisteren. Ik zei: een heel grote groep mensen wordt niet bereikt, die weet helemaal niet wat de gemeente doet, want die heeft geen contact met de gemeente.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ik begrijp uw vraag, uw vraag is hoe wij mensen moeten bereiken. Ik denk dat juist door waar die mensen ook om gevraagd hebben, ervaring en kennis van mensen die ook in die situatie hebben gezeten, die mensen nu het gereedschap, daar kom ik weer, krijgen om daarvan op de hoogte te zijn. Dus ik denk dat deze visienota bij uitstek voldoet aan wat uw zo wenst.

De VOORZITTER: Dank u wel. En daar laten we het bij, want de heer Van Rooij begint door zijn tijd te raken. We gaan naar de heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel, voorzitter. Wij ondersteunen de visie van het college dat het leven van mensen in armoede fundamenteel en duurzaam zou moeten veranderen. We vinden ook dat mensen hier zoveel mogelijk hun eigen verantwoordelijkheid in moeten nemen en dat wij als gemeente hierin zoveel mogelijk faciliterend moeten optreden. We willen echter wel duidelijk uitspreken dat het grootste deel van het huidige overheidsbeleid is gebaseerd op liberale uitgangspunten waarbij de markt centraal staat en het individu als rationeel individu wordt beschouwd, dat zelf wel weet wat het beste is voor hemzelf. In de praktijk is dat vaak niet zo. Er is dan ook een grote groep mensen in onze samenleving die arm genoemd kan worden, hetzij qua levensinvulling, hetzij financieel.

De VOORZITTER: De heer Rutte, VVD.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

30

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, wat de heer Kelder zegt, is wel interessant. Beweert hij dat die groep die arm is niet voor zichzelf kan bekijken wat goed is voor die groep, maar dat de overheid weet wat goed voor deze groep is? U zegt: er is een grote groep die wel weet wat goed voor hen is, maar dat gaat niet voor iedereen op, er zijn namelijk ook mensen arm. Geldt voor die groep dat zij niet weten wat goed voor hen is en dat ze daar de overheid voor nodig hebben?

De heer KELDER (PvdD): Nee, dat zeg ik niet. We zijn het wel met elkaar eens hoor! Dat lijkt misschien niet zo, omdat ik het woord liberaal in een bepaalde strekking noemde. Het is een primaire taak van de overheid om voor de zwaksten te zorgen, maar het is natuurlijk niet zo dat particuliere instanties niet hun steentje mogen bijdragen. Het fenomeen voedselbank bijvoorbeeld is betreuenswaardig, omdat het jammer is dat mensen het nodig hebben. Aan de andere kant is het ontzettend mooi dat een dergelijk initiatief is ontwikkeld en dat je ziet dat mensen elkaar helpen, maar ook voedselbanken hebben het zwaar tegenwoordig. Er zijn steeds meer mensen die er een beroep op doen, terwijl de aanvoer minder wordt. Tegelijkertijd is het een bekend gegeven dat de restaurants en winkels heel veel voedsel weggooien dat nog prima opgegeten kan worden. Niet echt duurzaam, al dat weggooien van voedsel. Het ANP meldt op 22 augustus 2008 dat een kilogram weggegooid voedsel 15.000 liter verspild water betekent. De helft van de wereldwijde voedselproductie gaat verloren, terwijl kostbare liters water zijn gebruikt om gewassen te telen of vee te fokken. Voor de productie van 1 kilo biefstuk is tussen de 10.000 en 15.000 liter water nodig. Wie een kilo weggooit zet dus eigenlijk urenlang de kraan open. Het gaat over armoede, mevrouw Riemersma, ik kom zo aan een punt. Een kilogram is een liter benzine. Verspilling van voedsel is een vorm van energieverspilling. Het produceren, verpakken en vervoeren van voedingsmiddelen kost namelijk energie. Met iedere kilo eten die we weggooien gooien we een hoeveelheid energie weg die gelijk staat aan ongeveer een liter benzine. Nederlanders gooien dagelijks ongeveer 1 miljoen vrachtwagens met voedsel weg. Daarom dienen wij de volgende motie in.

Motie (4): Voedselbank (Partij voor de Dieren)

“De raad van Groningen, in vergadering bijeen op 20 juni 2012,

Constaterende dat:

- steeds meer mensen afhankelijk zijn van de voedselbank;
- het voor voedselbanken steeds minder makkelijk wordt om aan voldoende voedsel te komen;

Overwegende dat:

- er in de stad veel voedsel wordt weggegooid door restaurants en winkels, terwijl veel hiervan nog prima te eten is;

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of het mogelijk is in ieder geval een deel van dit voedsel bij de voedselbank te krijgen;

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Mevrouw van Gijlswijk wilt u daar iets over vragen.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, ik denk dat dat best kan, dat dat voedsel naar de voedselbanken gebracht kan worden, dus dat het antwoord van het college ja zal zijn. Maar mijn vraag is: welke rol verwacht u van de gemeente daarbij? Moeten wij dat gaan organiseren? Moet de gemeente dat voedsel gaan inzamelen en gaan brengen?

De heer KELDER (PvdD): Als ik dat zou vragen, zal waarschijnlijk de motie niet aangenomen worden, dus ik heb hem wat afgezwakt, zodat het college kan gaan kijken, als de raad dat wil, in hoeverre dit georganiseerd kan worden. De gemeente kan toch een initiatief omarmen en de verschillende instanties die hierbij betrokken zijn, stimuleren om hierin mee te gaan?

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ik kan het nu ook omarmen, maar wat heeft de voedselbank daar aan?

De heer KELDER (PvdD): Dat de gemeente hierin een stimulerende rol gaat spelen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

31

De VOORZITTER: Goed, het antwoord is duidelijk. De heer Kelder heeft namens de Partij voor de Dieren de motie Voedselbank ingediend. De motie maakt deel uit van de beraadslagingen. We gaan naar de heer Rutte, van de VVD.

De heer RUTTE (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Niemand in deze raad, zo blijkt vandaag maar weer eens, wordt blij van het bestaan van armoede in onze mooie stad. En zeker liberalen, die iedereen welvaart en voorspoed vergunnen, zien armoede graag verdwijnen. De vraag is alleen op welke manier de overheid effectief armoede kan voorkomen en bestrijden. En daarover verschillen de partijen in dit huis toch wel enigszins van mening. Het armoedepact dat door het vorige college werd gesloten kan gekenschetst worden als klassiek armoedebeleid. Beleid waarin het geven van inkomensondersteuning centraal staat, maar, hoe goed bedoeld ook, een dergelijk armoedebeleid leidt helaas niet tot minder armoede.

Het maakt mensen afhankelijk van hulp, ondersteuning en regelingen. Het houdt mensen gevangen in een web van armoede, omringd door ongetwijfeld goed bedoelende hulpverleners. De VVD is daarom blij dat het college nu een andere, betere weg inslaat.

De VOORZITTER: Ik hoorde als eerste mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ik denk dat de heer Rutte zijn blik wat heeft vernauwd, want u gaat er aan voorbij dat ook in de vorige collegeperiode er juist heel veel aan sociale activering is gedaan. Dus niet alleen maar waar u zo tegen bent: geld geven, maar ook mensen uit hun huis halen, zaken als vrijwilligerswerk en dat kan voor een aantal mensen ook een stapje naar de participatie later zijn.

De heer RUTTE (VVD): Ja voorzitter, wellicht kan dat. Het zijn nog steeds activiteiten die van gemeentewegen worden aangeboden door hulpverleners die de arm om iemand heen slaan en hem niet zelf verantwoordelijk maken voor zijn lot, maar die zich over het lot van de ander ontfemen. Als liberalen hebben wij daar gewoon moeite mee, omdat wij simpelweg niet geloven dat het werkt.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Dus bent u ook tegen vrijwilligerswerk, als vrijwilligers begeleid worden als ze actief zijn in onze samenleving?

De heer RUTTE (VVD): Ik ben er niet op tegen, de vraag is alleen of het effectief is bij het bestrijden van armoede en daar twijfel ik aan. Ik ga verder.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen sluit zich ook nog aan.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Ik aarzelde even te lang. U weet toch ook dat ook het recht op dat soort inkomensondersteunende maatregelen, zelfs op uitkeringen met name, gebonden is aan verplichtingen? Dat mensen ook sollicitatieplicht hebben bijvoorbeeld? Het komt toch niet allemaal vanzelf, mensen worden toch ook aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid? We geven het toch niet gratis allemaal weg voor het stadhuis, zo werkt het toch niet?

De heer RUTTE (VVD): Nou, ja, er staan wel wat verplichtingen tegenover, maar het zijn niet de maatregelen die ertoe leiden dat iemand het lot in eigen hand gaat nemen en zegt: ik ga vooruit. Het is hooguit een activiteit waardoor iemand zegt: ik ga ervoor dat ik gebruik kan maken van die regeling. Daar zijn de regelingen voor, maar ze leiden niet tot minder armoede, zeker niet duurzaam. Ik weet dat u daar anders over denkt, dat zal zo zijn, maar ik geloof daar niet in.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, als je kijkt naar de ontwikkeling van het sociaal beleid van de afgelopen twintig jaar, dan is het juist dat mensen steeds meer zijn aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid en dat je het niet meer voor niks krijgt, dat we mensen aan het werk willen hebben en dat je daar zelf iets voor moet doen. Daar bent u bij geweest, dat heb je ook kunnen zien, dus ik vind het een beetje een verkeerd beeld dat u schetst, alsof dat niet zou gebeuren, dat mensen niet worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheden.

De heer RUTTE (VVD): Ik zie het werkelijk anders, ik zie in het armoedepact vooral extra inkomensondersteuning, extra wigtoedelingen, extra geven en minder verlangen. En ik weet dat u daar anders over denkt, mevrouw Van Gijlswijk denkt daar ook anders over, maar we draaien in cirkels rond,

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

32

ik zou graag verder willen. Ik zie het anders en de resultaten zijn daar ook naar. Die zijn treurig tot nu toe en dat is jammer. Ik zie het liever anders.

De nieuwe visienota Armoedebeleid, want die is er nu wel, heeft als uitgangspunt dat het het beste is als mensen zelf de nodige veranderingen bewerkstelligen om hun leven fundamenteel en duurzaam te veranderen. De VVD vindt dat een verstandige keuze en zal het toekomstige armoedebeleid dat we eind van dit jaar mogen tegemoet zien graag langs deze liberale meetlat leggen. De VVD is blij dat de kennis en kunde van ervaringsdeskundigen, mensen die zich aan de armoede hebben onttorsteld, worden ingezet. Want deze mensen kunnen ons het meeste leren. Deze mensen kunnen een inspiratiebron zijn voor iedereen die nog wel in armoede leeft.

Ondanks al deze goede ontwikkelingen worden op het gebied van de inkomensondersteunende maatregelen nog onvoldoende keuzes gemaakt. Ze worden allemaal opgesomd, die maatregelen, er volgt een conclusie dat er grote tekorten zijn en daar blijft het bij. Een zwakke bod. De VVD is wel bereid om nu keuzes te maken. Armoedebestrijding bij kinderen moet wat de VVD betreft prioriteit nummer één zijn, want kinderen, en dat is ook al eerder gezegd door de PvdA, kunnen hun eigen ouders niet kiezen en kinderen hebben geen eigen mogelijkheden om zich aan armoede te onttrekken. Maatregelen die helpen om armoede bij kinderen te verminderen kunnen daarom op de warme steun van de VVD rekenen.

Het tweede focuspunt is wat de VVD betreft schuldhulpverlening. De visienota geeft helder aan hoe belangrijk het is dat de basis op orde is voor dat iemand zich aan de armoede kan onttorstelen. En bij zo een basis hoort ook een schuldenvrije basis.

De VOORZITTER: Mevrouw Riemersma, Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Ja, dank u voorzitter. De VVD zegt: armoede bij kinderen moet echt onze prioriteit hebben. Heeft de VVD enig idee hoe ze dat gaat aanpakken? Toch weer een aanbodgerichte voorziening aanbieden? Want ik zie geen andere mogelijkheid om kinderen in arme gezinnen te benaderen dan aan te bieden, geld, goederen, noem maar op.

De heer RUTTE (VVD): Daarin heeft mevrouw Riemersma gelijk, bij kinderen kun je niet zeggen: ga het zelf maar oplossen, dus dan ontkomt je niet aan inkomensondersteunende maatregelen. Daarom deze prioritering ook binnen de inkomensondersteunende maatregelen.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, als dit de enige twee prioriteiten van de VVD zijn, dan zou in de ogen van de VVD de witgoedregeling, waar kinderen dus wel degelijk baat bij hebben, we hebben het over wasmachines, verdwijnen in uw visie?

De heer RUTTE (VVD): Nou, wellicht moet die aangepast, dan wel versoberd worden, of gefocust op die gezinnen waar kinderen zijn.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Versoberd, een eigen bijdrage, waar denkt u dan aan?

De heer RUTTE (VVD): Nou, we kunnen ook afscheid nemen van de breedbeeldtelevisie in dat pakket. Dat is al een mooie bezuiniging. Daar hebben we het eerder over gehad.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): U denkt dat beeldbuizen nog te koop zijn.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, wat ik al dan niet denk, daar gaat mevrouw Van Gijlswijk niet over.

De VOORZITTER: Ik stel voor dat de heer Rutte verder gaat.

De heer RUTTE (VVD): Samenvattend kan ik stellen dat wij deze liberale visie armoedebeleid van harte steunen, maar dat we wel alert blijven op het definitieve beleid dat later dit jaar wordt vastgesteld. Als daar de inkomensondersteuning toch weer de boventoon voert, zullen wij onze steun wellicht moeten heroverwegen. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Gijsbertsen, GroenLinks.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, wat ik bijzonder vind in de redenering van de VVD, misschien kan de heer Rutte daarop reageren, is dat u enerzijds zegt: re-integratie en sociale activering,

dat werkt allemaal niet, daarmee komen mensen niet aan het werk, en wat volgens u wel gaat werken
blijkbaar is om dat dan niet te doen, maar ook geen inkomensondersteunende maatregelen te geven. En
dan zijn die banen voor al die mensen er eveneens wel? Hoe ziet u dat voor zich?

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, u hoort mij niet zeggen dat re-integratie per definitie niet werkt,
tenzij re-integratie inhoudt dat we mensen volledig aan de hand nemen, omringen met ik weet niet
hoeveel hulpverleners en feitelijk de verantwoordelijkheid alsnog overnemen. Ik geloof, en wij als
liberalen geloven in beleid waarin we mensen maximaal in hun eigen kracht zetten, waarin we maximaal
die mensen die het wel lukt om uit armoede te komen, hun ervaringen laten delen. Het is geen
toverformule die alle armoede in een keer uit de stad zal halen. Zo naïef ben ik ook niet, maar laten we
daarop focussen en laten we ophouden om mensen te vangen in een web van inkomensondersteunende en
andere maatregelen, want dat helpt aantoonbaar niet.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, tot slot, de heer Rutte en ik vinden elkaar als het gaat
over het belang van participatie, emancipatie en dat mensen vooruit moeten, omdat ze dat zelf ook willen,
dat moeten we willen stimuleren. Bent u het dan ook met mij eens dat we ook een basisvoorziening voor
inkomensondersteuning in stand moeten houden, dat er wel een basis moet zijn voor mensen die niet mee
kunnen komen? Dat bent u dan toch ook met mij eens?

De heer RUTTE (VVD): Ja voorzitter, wellicht scheiden daar toch de geesten, want ik ben heel blij met
de dingen waar we het over eens zijn, maar die basisvoorzieningen, die zijn er in dit land al en dat heet
bijstand en alles wat er omheen hangt. En de rest mag wat ons betreft wel wat soberder, omdat het
aantoonbaar niet werkt.

De VOORZITTER: Tot slot, mevrouw Van Gijlswijk, kort.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Voorzitter, kan de heer Rutte zich voorstellen dat als het allemaal niet
meezit, er zijn geen banen en mensen leven al drie jaar tot vijf jaar op bijstandsniveau, dat er geen
financiële ruimte is om de zaken te vervangen, om je kinderen op schoolreisje te laten gaan, om ze een
weekendje weg mee te nemen, een nieuwe fiets te kopen et cetera ....

De heer RUTTE (VVD): Ja, voorzitter, de vraag is niet of ik me dat niet kan voorstellen. Natuurlijk kan
ik me dat voorstellen! De vraag is wat de meest effectieve manier is om iemand uit zo een situatie te
krijgen. En daarover verschillen wij fundamenteel van mening.

De VOORZITTER: Dank u wel. We hebben alle fracties gehad, we gaan naar het college. Wethouder De
Vries.

Wethouder De Vries: Voorzitter, dank u wel. Nou, een boeiend debat dat vol zit met ideologie en waarin
sommigen van u inderdaad proberen deze visie op het armoedebeleid van een etiket te voorzien. De heer
Rutte noemde het een liberale visie, als je heel goed kijkt zitten er toch ook wel tamelijk Marxistische
trekken in deze notitie. Het is toch een beetje een eerste onderbouw verzorgen. De uitgangspositie, de
basis op orde, bepaalt vervolgens het succes van de bovenbouw. Dat lijkt me eerder, zeg ik ook tot
mevrouw Van Gijlswijk, Marx pur sang, maar dat terzijde.

Voorzitter, ieder geeft uiteraard zijn eigen kleuring als het gaat om deze visie. Waar het werkelijk om
gaat, en ik weet niet of dat bij welke politieke stroming dan ook kan landen, waar het werkelijk om gaat is
de kracht van mensen zelf te gebruiken en dat is niet cynisch bedoeld. Sommigen van u lezen daar een
soort opvatting in, alsof wij zeggen, u moet het lekker zelf doen, u kunt het allemaal wel en dan komt u er
wel. Dat is volgens mij een karikatuur van wat hier wordt bedoeld. Bedoeld wordt, en daar is ook een
keurig woord voor, empoweren heet dat, om mensen daar te brengen dat ze inderdaad hun eigen kracht
kunnen gebruiken. Dat is volgens mij de kern van deze notitie en de kern van het armoedebeleid waar dit
college voor staat. En als we dat doen, dat kan overigens alleen maar, daar sprak ik zojuist al over, als je
ervoor zorgt dat er inderdaad omstandigheden zijn waaronder dat kan. Wij weten dat als je die
omstandigheden niet creëert, het toewerpen van instrumenten betrekkelijk zinloos is. De metafoor is
bekend, over de hengel en de vis, als iemand honger heeft kun je hem een vis toewerpen, dat moet ook
soms gewoon gebeuren. Nog beter is het op lange termijn om hem te leren vissen en hem een hengel te
geven en misschien nog wel beter om hem er een te leren maken. In de tussentijd is niemand ervoor om
als er acute nood is te zeggen: gaat u nu eerst maar aan de slag met dat instrument en voor de rest bekijkt

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

34

u het maar. Daar is helemaal niemand voor. Daarom is het debat over de uitgangspunten en ook de mate waarin je inkomensondersteuning zou moeten verlenen in dat opzicht ook een tikje pervers als ik het zo mag noemen, want daar zit werkelijk geen principiële scheiding. Sterker nog, dat hoort bij elkaar. De vraag is vervolgens wel, ik kom daar zo nog wel even op terug, welke keuzes je daarin maakt. Ook als je weet, en dat is ook een werkelijkheid waar wij mee te maken hebben, eerlijk gezegd, dat de middelen daarvoor niet oneindig zijn. Sterker nog, u weet ook, ik was eigenlijk van plan om geen enkele opmerking te maken over het Haags beleid, dat we daarmee geconfronteerd worden. Dat is de spanning die wij hebben op te lossen. En wat wij hebben geprobeerd, en sommigen van u hebben daar een poging toe gedaan om dat te duiden, is met een nieuw type methode, die we hiervoor nog niet eerder gebruikt hebben, althans voor deze groep mensen, op een tamelijk indringende manier, mevrouw Van Gijlswijk zei: ja, het zijn maar 1600 mensen van de doelgroep die wel vier, vijf keer groter is, ja, dat is waar, maar ik vind het nogal wat. Ik vind het nogal wat dat wij deze poging hebben gedaan en er ook in geslaagd zijn om inderdaad de kracht van de doelgroep zelf, niet eens van de individuen die er inzitten, maar de opvattingen van mensen die in deze groep zitten, naar voren te halen. En daar wilden we eerlijk gezegd ook wel ons voordeel mee doen.

Voorzitter, onmiskenbaar is het zo dat er armoede bestaat in de stad Groningen. Misschien is die heviger, op grond van de getallen, dan elders in Nederland, dat zou kunnen. De vraag is vervolgens: hoe gaan we ermee om? Wij denken dat het van belang is om de komende periode, en dat vroeg ook de heer Verhoef, die zei: hoe doe je dat nou met die samenwerking? Om even in de metafoor te blijven van de visserij, dan maak je een net en dan zijn de mazen te groot en dan heb je er nog niks aan. Ja natuurlijk, we moeten proberen om ook weer hier vanuit die regierol die we hebben als overheid krachten te bundelen. Dat is ook een vraag die mevrouw Riemersma stelde over het integraal werken. We denken dat daar winst te behalen is en dat dat beter kan. Dat zijn zo wat van de, laten we zeggen, algemene trekken die in deze kadernota verscholen zitten, die we geprobeerd hebben te duiden en die moeten landen in een kadernota die er, zoals u weet, moet komen. En dan blijft inderdaad de vraag over: in welke mate zijn wij in staat om bestaande regelingen te continueren, in welke mate moeten zij worden bijgesteld? Ik vind eerlijk gezegd dat uw raad zich daarvoor zou moeten openstellen. Als we dat kader beetpakken, wat hoort daar dan bij? En misschien moet je daar inderdaad keuzes maken. Sommigen van u doen dat heel uitdrukkelijk, de heer Luhoff en ook mevrouw Bloemhoff, gezinnen met kinderen zijn belangrijk. Er is ook een vraag gesteld over het jeugdportsfonds, nou u weet dat de bodem daar bereikt is en wij hebben met hen afgesproken dat zij eerst zelf aan de gang gaan om te zoeken of ze ook met andere middelen het fonds kunnen vullen. Dat zal dan in het najaar ook een beetje de keus moeten zijn. En het zou goed zijn, want anders blijft het een soort opboksen tegen elkaar, met alle respect daarvoor, wie nou het meest kan bedenken van allerlei regelingen. Ik zou zeggen: laten we dat kader nou ook een beetje beetpakken, met elkaar die ingewikkelde discussie, en ingewikkeld wordt hij, ook vanuit dat perspectief aangaan. En uiteraard, mevrouw Riemersma zei: wat betekent dat nou voor de hulpverleners, of ambtenaren of mensen die in het veld werken? Ja, wij zullen moeten proberen om inderdaad dat integraal en dat zelfredzaam maken, dat in staat stellen van mensen, om dat te doen. Niet alleen van onze mensen, maar ook van andere professionals in het veld, om dat te leren en dat is een uitdaging op zichzelf.

Voorzitter, gisteren heeft het college besloten en dat hebben we vandaag ook de wereld ingestuurd, om, eigenlijk een beetje tegen de stroom in van het Haagse beleid, volop in te zetten op sociale vernieuwing. Wij gaan inderdaad in deze gemeente, collega's Visser en Pastoor gaan daarin voorop, door met de drie decentralisaties, wetende ook dat er nog een discussie op onderdelen in Den Haag plaatsvindt. Wij denken dat we als gemeente de krachten hier moeten bundelen om daar meters in te maken, om daar slagen in te maken. En we gaan niet als het ware wat cynisch achterover hangen en zeggen: dat doen wij niet. Integendeel. En dat zou misschien ook het Leitmotiv kunnen zijn van deze visie op armoede, om dat toch te proberen ter hand te nemen, wetende dat die budgetten niet royaal zijn en misschien is het dan bij het voorjaarsdebat een discussie over de vraag: is het genoeg en wordt het anders? Nou, daar bent u ook allemaal zelf bij, maar het zou mooi zijn als het iets meer is dan alleen maar het ophogen van die budgetten, want dat is eerlijk gezegd ook weer een wat armoedige discussie.

Voorzitter, wij maken op basis van deze visie een kadernota. Daar werkt collega Pastoor hard aan. We proberen ook met inbegrip van uw suggesties een soort voorstel te doen om, als het gaat om die budgetten en de huidige regelingen, daar keuzes in te maken. Ik zal collega Pastoor verslag doen van deze discussie en de ambtenaren luisteren ook goed mee. Wellicht dat we daar een termijn voor moeten vinden om dat ook te laten landen in de verdere kadernota.

Nou, ik dacht dat ik jeugdportsfonds heb beantwoord. Er was nog een vraag van mevrouw Bloemhoff die heel concreet was, of wij de visie delen dat er een rol is voor de overheid als duw in de rug. Ja, misschien ook wel af en toe een beetje als trekker, om mensen in hun eigen kracht te trekken of te duwen, dat mag u

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

35

zelf zo zien. En, ja, u zegt dat we aandacht moeten besteden, dat is ook een opmerking van de heer Verhoef, aan een nieuw type armoede dat zich voordoet bij zzp'ers. Ja, dat is ook zo een vraagstuk dat we met elkaar nog een beetje in de vingers moeten krijgen. Dat is betrekkelijk nieuw. Nou, hoe doe je dat nou? We weten dat het er is en wij hopen dat op een goede manier in deze kadernota te laten landen. Voorzitter, ik wilde het daarbij laten.

De VOORZITTER: Behalve dat u nog even een reactie op de motie van de Partij voor de Dieren mag geven.

Wethouder DE VRIES: Nou ja, collega Pastoor heeft gezegd: die voedselbank, dat is nu eenmaal een werkelijkheid en daar zullen we bestuurlijk ook wat mee moeten doen. Althans, dat heb ik begrepen. Tegelijkertijd zegt de heer Kelder ook: ja, dat is toch wel weer aardig dat er nou uit de samenleving een initiatief is om zoiets van de grond te trekken. Nou prima, dan zou ik zeggen: dan moet u die consequentie wellicht ook trekken als het gaat om de verdere verzameling van spullen richting de voedselbank. Ik vind eerlijk gezegd dat we daar nou niet als lokale overheid erg in voorop moeten lopen. Er is niks mis mee om wat te ondersteunen, maar laat de kracht van de samenleving dan ook hier werken.

De VOORZITTER: Het college ontraadt de motie, dat begrijpt u. Ik denk dat we dan wel door kunnen naar diezelfde motie en dat we daar over kunnen gaan stemmen. Zijn er stemverklaringen? Die zijn er. Mevrouw Van Gijlswijk, SP.

Mevrouw VAN GIJLSWIJK (SP): Ja voorzitter, een wat lange stemverklaring. Een voedselbank is in onze ogen een noodzakelijk kwaad. En met gemeentelijke steun voor de voedselbank moeten we terughoudend zijn. De rijksoverheid zorgt er in onze ogen voor met haar beleid dat deze noodzakelijke voedselbanken er zijn, maar wij willen die voedselbanken in onze stad ook geen voedsel ontzeggen, dus wij stemmen nu in met de motie, als die aangenomen wordt, zal het college met een reactie moeten komen op de motie. Dus de uitkomst wachten we dan af.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Gijsbertsen, GroenLinks.

De heer GIJSBERTSEN (GroenLinks): Voorzitter, ook wij hebben wel grote terughoudendheid hierbij, omdat ik ook vind dat het een soort zwakgebod is, omdat zij niet in staat zijn om iedereen van een bestaanszekerheid te voorzien, maar met dezelfde redeneringen als mevrouw Van Gijlswijk zal ik de motie steunen.

De VOORZITTER: De heer Rutte, VVD.

De heer RUTTE (VVD): Voorzitter, de voedselbank is een mooi particulier initiatief en daar houden wij van als VVD'ers. Moet de gemeente hier dan deze interventie in plegen? Niet grootschalig, maar wij kunnen ons voorstellen dat in de contacten die er toch al zijn met het desbetreffende bedrijfsleven, de gemeente wellicht een adviserende, informerende rol kan hebben. En vanuit dat perspectief stemmen wij voor deze motie.

De VOORZITTER: De heer Luhoff, D66.

De heer LUHOFF (D66): Korthedshalve sluit ik me aan bij de woordvoering van de VVD.

De VOORZITTER: Mevrouw Bloemhoff, PvdA.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Ja, ook vanwege de informerende rol van de overheid zullen wij de motie steunen. Daarnaast willen wij dan ook wel graag dat ook vlees en vis, begrepen wordt onder ophalen. Dan zullen wij instemmen.

De VOORZITTER: De heer Verhoef, ChristenUnie.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Voorzitter, ook om dezelfde reden als de VVD zullen wij deze motie steunen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

36

De VOORZITTER: Mevrouw Riemersma, Stadspartij.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Ook onze fractie zal deze motie steunen. Wij vinden ook dat nu het college de voedselbanken heeft erkend, heel uitdrukkelijk, we ook later nog wel iets mogen verwachten van de gemeente richting voedselbanken. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Ik begin met dezelfde woorden als de heer Rutte. De voedselbank is er mooi particulier initiatief. Ik denk ook dat het mooie particuliere initiatief zelf in staat is om te proberen meer voedsel bij de voedselbank te krijgen, ook voedsel dat daar nog prima voor bestemd kan worden. Ik vind niet dat daar de gemeente bij betrokken hoeft te worden en daarnaast kost onderzoek ook weer geld. Dat geld kan weer beter naar andere dingen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Kuik, CDA.

Mevrouw KUIK (CDA): Bedankt voorzitter. Ik kan mij aansluiten bij de woordvoering van Student en Stad.

De VOORZITTER: Dat waren de stemverklaringen. Dan gaan we over naar het stemmen over de motie. Wie stemt voor de motie Voedselbank van de Partij voor de Dieren? Dat is de hele raad minus Student en Stad en het CDA, waarmee de motie is aangenomen.

Dan gaan we over naar het stemmen over het voorstel zelf, de visienota. Wie kan instemmen met de visienota zoals de hier ligt? Dat is de gehele raad, waarmee de nota is vastgesteld.

Dan schors ik voor enkele seconden even de vergadering voor een wisseling van de wacht en het is niet de bedoeling dat u de zaal verlaat.

(Mevrouw Postma draagt het voorzitterschap over aan de heer Spakman.)

8.b: Is conformstuk 6k geworden.

8.c: Is 1-minuutinterventie 7c geworden.

8.d: Verruiming zondagopenstelling winkels GR 12.3114241

De VOORZITTER: Wij vervolgen de beraadslagingen, wilt u gaan zitten. Mevrouw Kuik, gaat uw gang.

Mevrouw KUIK (CDA): Ja, bedankt voorzitter. Al meerdere malen heb ik duidelijk gemaakt dat het CDA tegen een uitbreiding is van het aantal koopzondagen in Groningen. Dat ga ik ook niet meer herhalen, want ik kan ook de hoofden tellen. Een ander punt waar wij ook absoluut niet mee akkoord kunnen gaan, is de verruiming van het koopgebied. Het college baseert de beoogde verruiming op het feit dat Groningen een stad is met een autonome toeristische aantrekkingskracht. Wij gaan ervan uit dat de huidige situatie is dat het gebied waar de koopzondag geldt, de twee aangewezen gebieden zijn: de binnenstad en de meubelboulevard. Kan de wethouder dat nog even een keertje bevestigen?

De VOORZITTER: De heer Luhoff, een interruptie.

De heer LUHOFF (D66): Ik zou graag de eerste vraag dan maar willen stellen. U wilde eigenlijk die gebieden beperken tot de binnenstad en de meubelboulevard. Waar ligt precies de grens? Is dat tussen de oude en de nieuwe Ebbinge, of waar wilt u hem leggen?

Mevrouw KUIK (CDA): Volgens mij is die grens al bepaald en telt de nieuwe Ebbinge gewoon mee, dus volgens mij is dat niet echt een probleem. Ik ga even door met mijn verhaal, volgens mij wordt het dan duidelijk wat ik bedoel.

De extra koopzondagen moeten volgens het college niet alleen voor de binnenstad en de meubelboulevard, maar ook voor de winkels in de wijken gaan gelden. Dit alles onder het mom van substantiële toeristische aantrekkingskracht. Het is dus wachten op een Capitool-reisgids van Beijum, Vinkhuizen, of Selwerd. Volgens mij weten we allemaal dat dit ongeloofwaardig is. Deze argumentatie is dus zwak. Een uitvoerige belangenafweging om ook in de wijken zondagopenstelling toe te staan

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

37

ontbreekt. Samen met de SP en de CU dien ik een amendement in om dit punt recht te zetten en de wijken buiten deze regeling te laten. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen heeft een vraag voor u.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja, voorzitter dank u wel. Ik vind het wel een beetje flauw dat mevrouw Kuik twijfelt aan de toeristische aantrekkingskracht van bijvoorbeeld Beijum en ik verbaas me er ook over dat er onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende gebieden in de stad. De stad an sich is wat mij betreft een toeristische trekpleister, dat blijkt ook uit alle cijfers, dus ik zie het bezwaar daar niet zo tegen.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Ik hoor geen vraag, dus.

De VOORZITTER: U had mogen reageren, maar goed dan doen we het zo.

Amendement (2) (CDA, SP, ChristenUnie)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 20 juni 2012, besprekende het voorstel Verruiming zondagsopenstelling winkels,

Constaterende dat:

- het college het aantal koopzondagen wil uitbreiden op grond van de argumentatie dat de stad toeristische aantrekkingskracht heeft;
- de toeristische aantrekkingskracht substantieel moet zijn;
- gemeenten zelf kunnen bepalen of ze deelgebieden binnen de gemeente afbakenen;
- het college de gehele gemeente vrij wil geven voor winkelopenstelling op zondag;

Overwegende dat:

- de winkelopenstelling geen doel op zichzelf mag zijn, maar een middel om het autonome toerisme te ondersteunen;
- het niet voorstelbaar is dat in de wijken van Groningen sprake is van substantiële toeristische aantrekkingskracht;
- een uitvoerige belangenafweging om ook in wijken zondagopenstelling toe te staan ontbreekt;

Van mening dat:

- de verruiming van het aantal koopzondagen zich dient te beperken tot de twee huidige aangewezen gebieden in de stad;

Als besluitpunt V toe te voegen:

- V. De verruiming van het aantal koopzondagen toe te staan in de twee huidige aangewezen gebieden in de stad;

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen. De heer Dijk, SP. Aan u het woord. Ik kijk even of ik de spreektijden op het scherm kan krijgen. Dat wordt een korte, mijnheer Dijk. Een minuut!

De heer DIJK (SP): Dank u wel. Bij het vaststellen van het aantal koopzondagen moet een afweging gemaakt worden en de SP-fractie kiest er dan voor om vast te houden aan de huidige twaalf vaste koopzondagen, waarbij wij vinden dat we de consumenten voldoende koopmogelijkheden bieden. Daarnaast kiezen wij voor de belangen van kleine ondernemers, winkelpersoneel en niet voor de belangen van de grote winkelketens.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja voorzitter, de belangen van de kleine ondernemers, ik ben hartstikke blij dat ook de SP zich nu achter de ondernemers schaaft.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

38

De heer DIJK (SP): Sluit je aan, zou ik zeggen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Dat ga ik niet doen, maar wat ik wel ga doen, is u vragen: bent u dan ook bereid om daadwerkelijk tegemoet te komen aan de wensen van die kleine ondernemers en kan ik bijvoorbeeld op uw steun rekenen als ik bij de begroting een voorstel indienen om het gebruikersdeel van de ozb voor niet-winkelpanden te verlagen?

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Nou, daar zou ik dan wel even naar kijken. Ik ga nu even verder, want ik heb niet zoveel tijd. Het zou u in ieder geval niet verbazen dat mijn fractie tegen dit voorstel zal stemmen. Daarom heb ik nog wel een tweetal punten waarvan ik vind dat het ook de aandacht verdient van de voorstanders. Ten eerste gaat het inderdaad om de toeristische bepaling die van toepassing zou zijn op de hele stad. Mevrouw Kuik heeft daar volgens mij al voldoende over gezegd. Wij staan ook onder dat amendement. En ten tweede kan het uitbreiden van het aantal koopzondagen volgens ons grote gevolgen hebben voor bewoners, winkeliers, werknemers en andere belanghebbenden in de stad. Daarom willen wij voorstellen om het uitbreiden van het aantal koopzondagen na een jaar te evalueren in plaats van na twee jaar en daarvoor dien ik het volgende amendement in. Dank u wel.

Amendement (3) (SP, ChristenUnie, CDA)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 20 juni 2012, besprekende het voorstel Verruiming zondagopenstelling winkels GR12.3114241,

Constaterende dat:

- in het raadsvoorstel ervoor wordt gekozen om het aantal koopzondagen van twaalf naar zestien per jaar uit te breiden;
- dit na twee jaar te evalueren;

Overwegende dat:

- het uitbreiden van het aantal koopzondagen grote gevolgen kan hebben voor veel winkeliers en bewoners van de binnenstad;

Van mening dat:

- het daarom nuttig is om de uitbreiding van het aantal koopzondagen eerder te evalueren;

Besluit een besluitpunt aan het raadsvoorstel toe te voegen:

- V. De uitbreiding van het aantal koopzondagen na een jaar te evalueren en de raad hiervan op de hoogte te stellen:

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Het amendement gaat rond en maakt deel uit van de beraadslagingen. Dan gaan we naar de heer Luhoff, D66. Aan u het woord.

De heer LUHOFF (D66): Dank u wel, voorzitter. Het zal u niet verbazen, maar wij zijn erg enthousiast over dit voorstel van het college. Het is een zorgvuldig tot stand gekomen voorstel, er is een onderzoek geweest, er zijn belangen afgewogen en het is ook heel zorgvuldig gebeurd. Er is uiteindelijk gekozen voor een beperkte verruiming van het huidige aantal koopzondagen vooral om duidelijk te zijn voor de consument. Een prima voorstel, met een prima belangenafweging die, wat ons betreft, en dat heb ik in de commissie ook al gezegd, eigenlijk het beste kan plaatsvinden daar waar hij zich ook echt manifesteert, in het samenspel tussen consument en winkelier. Maar goed, wij gaan er over, dan moeten we het er ook maar over hebben.

Een andere zaak, als we het hebben over zondagopenstelling, die onze fractie opvalt en waar wij al een tijdje mee bezig zijn, is de drukte bij de Jumbo in de Euroborg en de Albert Heijn in Eelde-Paterswolde, die laat zien dat er veel vraag is naar levensmiddelenwinkels. Ik zie een vraag, geloof ik.

De heer DIJK (SP): Voorzitter, de heer Luhoff heeft het over een samenspel tussen consument en winkeliers, maar er zijn ook gewoon mensen die er moeten werken, in die winkels. En ik vind dat u die ook kan meenemen in uw afweging als het gaat om het uitbreiden van het aantal koopzondagen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

39

De heer LUHOFF (D66): Klopt, die belangen spelen natuurlijk ook en daar hebben we ook wetgeving voor, om die belangen zo goed mogelijk te organiseren in dit land. Er is een arbeidstijdenwetgeving, wet op de zondagsrust, volgens mij heet die ook nog zo, dus dat klopt. Dat wordt goed georganiseerd in dit land.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Als ik u nou zeg dat uit onderzoek in Zoetermeer en Haarlem blijkt, onder heel veel winkelpersoneel, dat eigenlijk het winkelpersoneel liever niet wil werken op zondag, maar dat ze vaak door hun werkgever verplicht worden. Ik heb het dan over 50% van het winkelpersoneel. Hoe kijkt u daar dan tegenaan? Wat voor afweging maakt u dan op dit moment?

De VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Personeel dat wordt verplicht om op zondag te werken, dat kan niet en dat mag niet.

Voorzitter, nog even naar het probleem dat wij in ieder geval signaleren en de kans die we ook signaleren voor deze stad, dat is namelijk de opening van de supermarkten op zondag. En wij dienen daarom ook een motie in, om te kijken naar de mogelijkheden om te onderzoeken om speciaal voor supermarkten in deze stad het mogelijk te maken om elke zondag open te zijn. Daarnaast willen we ook vragen, en dat vonden wij wel een heel mooie suggestie, om te kijken naar: hoe kun je zorgen, in de binnenstad in je programmering, in overleg met andere ondernemers dat je ook aan die vier extra koopzondagen een extra tintje kunt geven in overleg met Marketing Groningen en anderen. Ook daartoe roepen we op in deze motie.

Motie (5): Motie Leven op zondag (D66, PvdA, VVD, Student en Stad)

“De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op woensdag 20 juni 2012,

Constaterende dat:

- op dit moment winkels op zondag slechts beperkt open mogen zijn;
- Groningen een toeristisch aantrekkelijke stad is, wat nu bekroond wordt met de toeristische status;
- het college voorstelt de koopzondagen beperkt uit te breiden;

Overwegende dat:

- er verschillende redenen zijn voor meer ruimte voor zondagsopenstelling;
- aan de ene kant het vanuit toeristisch oogpunt belangrijk is om de Groningse binnenstad op zondag aantrekkelijk te maken voor toeristen;
- ondernemers in dit kader genoeg ruimte moeten hebben om in samenwerking met Marketing Groningen themaweekenden te organiseren waarbij winkels open mogen zijn op zondag;
- aan de andere kant de drukte bij supermarkten op zondag laat zien dat er een voldoende vraag is naar openstelling van levensmiddelenwinkels op zondag;
- de huidige situatie voor een aantal ondernemers onwenselijk is aangezien enkele levensmiddelenwinkels wel op zondag open mogen zijn;
- diverse steden, zoals Utrecht en Deventer, inmiddels themaweekenden en openstelling van levensmiddelenwinkels op zondag mogelijk maken op grond van de toerismebepaling;

Verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor het ‘Deventer model’, zoals dat in Utrecht en Deventer in gebruik is, gericht op zondagsopening van levensmiddelenwinkels in Groningen;
- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om themaweekenden te organiseren waarbij winkels op zondag open mogen zijn, daarbij in aanmerking nemend de binnenstadsprogrammering en de ruimte die de huidige koopzondagenregeling biedt;
- daarbij de ervaringen in Deventer en Utrecht en mogelijk die van andere steden mee te nemen;
- in het onderzoek rekening te houden met belangen van de (kleine) ondernemers, de werknemers, de consumenten en de in de wet genoemde belangen, namelijk werkgelegenheid en economische bedrijvigheid, de zondagsrust, leefbaarheid, veiligheid en openbare orde;

En gaat over tot de orde van de dag.”

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

40

De VOORZITTER: Dank u wel. De motie gaat rond en maakt deel uit van de beraadslagingen. Wie mag ik het woord geven? De heer Kelder, Partij voor de Dieren.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel voorzitter. Het onderwerp van meer koopzondagen is een veelbesproken onderwerp. Voor de Partij voor de Dieren is het onderwerp verruiming van koopzondagen in Groningen steeds weer wikken en wegen tussen de verschillende belangen. We zijn voorstander van duurzaamheid en daarom eigenlijk tegenstander van de 24-uurseconomie en ongebreidelde consumptie. We leven in een consumptiemaatschappij. Mensen gaan soms winkelen om hun tijd door te brengen en krijgen steeds meer kans om dingen te kopen waarvan je je soms kunt afvragen of het noodzakelijk is om deze dingen aan te schaffen. Maar, is het aan ons om aan de burger op te leggen of hij bepaalde dingen nodig heeft of niet?

Wij zijn voorstander van een maximale keuzevrijheid voor burgers en ondernemers. De ondernemer mag zelf bepalen waar en wanneer hij zijn of haar winkel wil openstellen binnen de vastgestelde zondagen. Het kan heel goed zijn dat een winkel in Paddepoel behoefte heeft om te proberen of hij vier keer per jaar open kan zijn. Bij de wat ons betreft jaarlijkse evaluatie willen we ook graag speciale aandacht voor de kleine winkeliers. Tegelijkertijd willen wij het duurzaam consumeren stimuleren. Daarom willen wij middels een motie voorstellen om aan een van de vier koopzondagen het thema duurzaamheid en Fair Trade mee te geven en hierbij bijvoorbeeld een duurzame markt op de Vismarkt of op de Grote Markt te organiseren. Dank u wel.

Motie (6): Duurzame koopzondag (Partij voor de Dieren)

“De raad van Groningen, in vergadering bijeen op 20 juni 2012,

Constaterende dat:

- ongebreidelde consumptie en duurzaamheid niet goed samengaan;
- tegelijkertijd winkeliers zelf de afweging moeten kunnen maken tussen wel of geen zondagsrust;

Overwegende dat:

- het stimuleren van duurzaamheid en Fair Trade een taak van de gemeente is;
- veel ondernemers met deze thema's bezig zijn;
- deze thema's tevens extra aantrekkingskracht kunnen uitoefenen op toeristen;

Verzoekt het college:

- op een van deze koopzondagen het thema duurzaamheid en Fair Trade centraal te stellen, bijvoorbeeld door het stimuleren van een duurzame markt;

En gaat over tot de orde van de dag.”

De VOORZITTER: Dank u wel de heer Kelder. Dan gaan we naar de heer Verhoef van de ChristenUnie. Oh, u heeft nog een motie, in drievoud. De motie gaat rond en maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. En dan gaan wij door naar de heer Verhoef van de ChristenUnie. Gaat uw gang.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dank u wel voorzitter. De ChristenUnie vindt een gezonde balans tussen werk en ontspanning belangrijk. Het in stand houden van een gezamenlijke vrije dag als vast rustpunt in de week is goed voor iedereen. En om die reden is de ChristenUnie geen voorstander van de voorgestelde uitbreiding van de koopzondagen. De ChristenUnie verzet zich tegen een zogenaamde 24-uurseconomie. Een dag per week rusten is gezond.

Uit het draagvlakonderzoek van Goudappel Coffeng blijkt dat er door de winkelketens en de kleine ondernemers zeer verschillend tegen de uitbreiding van de koopzondagen wordt aangekeken. De grote winkels willen graag meer koopzondagen en hebben ook de mogelijkheden om extra personeel in te zetten. Onder de kleine ondernemers is die animo voor uitbreiding van de koopzondagen een stuk kleiner. Deze kleine ondernemers werken hard en verdienen wat ons betreft ook een vrije dag. Koopzondagen zijn voor kleine ondernemers met weinig personeel een aanslag op het privéleven. Voor velen van hen kan uitbreiding van de koopzondagen fataal worden. Dicht blijven, betekent namelijk veel omzetverlies aan de grote filiaalbedrijven die zich wel personeel kunnen veroorloven.

De VOORZITTER: De heer Van Keulen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

41

De heer VAN KEULEN (VVD): Voorzitter. Dank u wel. Voor de ChristenUnie geldt eigenlijk hetzelfde, u begint zich ook te ontpoppen als een partij voor kleine ondernemers. Ik neem aan dat wij dan ook op uw steun kunnen rekenen bij het beperken van de lasten voor ondernemers en bij het zorgen voor voldoende parkeergelegenheid in de binnenstad. Kunnen wij ook voorstellen in die richting van uw hand tegemoet zien?

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Dat ligt eraan welke inhoud uw voorstellen hebben. Die zullen we dan inderdaad beoordelen.

Voorzitter, ik ga verder met mijn betoog. Dicht blijven zei ik al, betekent namelijk veel omzetverlies aan de grotere filiaalbedrijven die zich wel zondagspersoneel kunnen veroorloven. Meedoen met de koopzondagen betekent extra lasten, maar over de gehele week genomen geen extra omzet. Onderzoek toont aan dat de consument zijn bestedingen gewoon over zeven dagen in plaats van zes dagen verspreidt. De consument heeft uiteindelijk niet meer te besteden.

De VOORZITTER: De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Denkt u niet dat heel veel mensen die bijvoorbeeld op zondag denken: ik wil iets hebben, dat dan via internet gaan bestellen? Dat is volgens mij ook aangetoond, dat deze doelgroep de economie van Groningen zou kunnen opkrikken en in plaats van op internet iets te bestellen alsnog naar die winkel gaat, die dan wel open is.

De VOORZITTER: De heer Verhoef.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Welke open winkel bedoelt u dan?

De heer KELDER (PvdD): Wat zegt u?

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Welke open winkel bedoelt u dan? Want via het internet iets kopen is gewoon digitaal.

De heer KELDER (PvdD): Ja maar, omdat er bepaalde winkels open zijn op zondag is aangetoond dat mensen dan niet op internet iets gaan kopen, maar juist in Groningen. Denkt u niet dat dat juist een stimulerende werking kan hebben voor de stad? Voor de ondernemers die dus in de stad zijn?

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Nou, om daar nu de ondernemers voor te dwingen een extra dag open te zijn. We hebben zes dagen in de week om iets te kopen, dan lijkt mij die zevende dag toch niet echt nodig daarvoor.

De VOORZITTER: De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel voorzitter. De heer Verhoef wil ondernemers niet dwingen om die extra koopzondagen open te zijn, maar dat is ook helemaal niet het idee. Het idee is de mensen de mogelijkheid te geven om een extra koopzondag open te zijn. En als mensen dat niet willen, uit principiële redenen, dan is dat nog steeds prima.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Ja, maar het blijkt toch dat kleine ondernemers zich min of meer gedwongen voelen om open te gaan om in ieder geval toch maar mee te kunnen doen met de grote ondernemers.

De VOORZITTER: De heer Luhoff.

De heer LUHOFF (D66): Voorzitter, de ChristenUnie zegt heel duidelijk: die zevende dag moet dan maar niet, zes dagen is genoeg. Maar kunnen mensen niet veel beter zelf bepalen welke dag dat is? Of dat nou de eerste, tweede, derde of zevende dag is? En de tweede vraag die ik heb is: de heer Verhoef haalt een onderzoek aan dat aantoont dat die omzet gelijk blijft. Uit het onderzoek van het Hoofdbedrijfschap Detailhandel van een jaar geleden bleek dat 20% van de omzet in die vier uurtjes op een zondagmiddag kan worden gehaald, in steden waar de winkels op zondagmiddagen open zijn. Is het dan gewoon niet

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

42

veel handiger voor een ondernemer om een dinsdag of een maandag bijvoorbeeld dicht te gaan en op zondag open te zijn?

De VOORZITTER: De heer Verhoef.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Nou, volgens mij is het goed dat er als vanouds een collectieve dag is ontstaan waarop iedereen vrij is en volgens mij is het ook wel goed om die vast te houden om ook dat collectieve karakter vast te houden.

Voorzitter, ik zal afronden. Ook vanuit het oogpunt van duurzaamheid en milieuvriendelijkheid is een uitbreiding van de koopzondagen onverstandig, want winkels zijn dan vaker open, verbruiken meer energie, produceren meer afval en ondernemers werken langer voor hetzelfde geld. En uitbreiding heeft nog nergens tot structureel meer banen geleid. Samen met de grote winkelketens zorgen de kleine ondernemers wat ons betreft voor diversiteit in onze binnenstad. Dat geeft onze binnenstad meerwaarde en een aantrekkelijke binnenstad met een grote verscheidenheid aan winkels moeten we koesteren en in stand te houden. Daarvoor verdient de kleine ondernemer onze steun.

Voorzitter, het zal duidelijk zijn dat de ChristenUnie niet instemt met dit voorstel, omdat zij de collectieve vrije dag en het opkomen voor de kleine ondernemer belangrijker vindt. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, de heer Verhoef. Mevrouw Riemersma, gaat uw gang.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. Het aantal zondagen uitbreiden van twaalf naar zestien verdient onze steun, want hierdoor kunnen iedere maand de winkels op zondag open, plus ook nog wat zondagen rond de feestdagen in december. We vinden het ook van belang dat het in de hele stad toegepast wordt, anders krijg je verwarring weer met de meubelboulevard en die gunnen we ook een zondagopenstelling. Het onderzoek Goudappel Coffeng, waar het college zich op baseert, wijst ook uit dat kleine winkeliers in het algemeen niet voor uitbreiding zijn, althans een meerderheid. Ook niet met deze vier zondagen. Het college noemt het een randvoorwaarde om de positie van kleine winkeliers veilig te stellen in de verordening winkeltijden Groningen 2012, maar geeft hier geen oplossing. Maar een geldelijke compensatie, zei de wethouder in de commissie, komt er zeker niet. We vinden dit een moeilijke punt en verzoeken het college blijvend aandacht te besteden aan de kleine winkeliers en toch te zoeken naar een mogelijke tegemoetkoming, bijvoorbeeld in de sfeer van lokale lasten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u mevrouw Riemersma, dan gaan we naar mevrouw Postma, GroenLinks.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb in de raadscommissie al even geschetst welke lastige afwegingen onze fractie moest maken, gezien de verschillende opvattingen die in onze achterban leven over dit onderwerp. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat het collegevoorstel zoals dat nu geformuleerd is met de uitbreiding van vier koopzondagen, wel recht doet aan die gevoelens. De argumenten voor liggen met name aan de toeristische kant, het ondersteunen van het toerisme en de levendige binnenstad. De argumenten tegen de verdere uitbreiding liggen zoals ook eerder is gezegd door andere fracties, bij de positie van werknemers en kleine ondernemers. Wij hebben het gevoel dat dit in ieder geval voor ons een soort compromis is waar wij wel mee uit de voeten kunnen. Ik heb in de commissie wel gevraagd naar de reden waarom het college niet heeft gekozen voor de binnenstad als gebied voor de uitbreiding. Die vraag is ook mede ingegeven door het argument dat toerisme en de levendige binnenstad het argument zijn voor ons om in te stemmen en wij hebben eigenlijk wel sympathie voor de motie van de SP, ChristenUnie en het CDA, want die sluit heel erg aan bij beide argumenten waarom wij die vier koopzondagen wel zien zitten. Dus opnieuw de vraag aan het college: wat zijn de afwegingen geweest? En waarom is niet die keuze gemaakt als het toch vooral om het toerisme gaat? Nou, op de moties kom ik zo meteen nog wel even terug. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Van Rooij, Student en Stad.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, politiek is keuzes maken. Keuzes waarbij je de belangen van elke belanghebbende afweegt. Wij zien aan de ene kant dat Groningen als toeristische staat beter op de kaart kan worden gezet met meer koopzondagen, dat er veel ondernemers bij gebaat zijn en dat het door veel consumenten als prettig wordt ervaren. Aan de andere kant zien we ook dat een aantal ondernemers er niet zo heel erg blij mee zal zijn. Ze zijn niet verplicht om open te gaan, ze hebben de keuze om er niet aan mee te doen en dat heeft dan wellicht ook weer consequenties,

maar ze hebben de keus. Daarnaast gaat het hier nog steeds om 16 van de 52 zondagen. Wij zijn ons bewust van de keerzijde van de medaille, maar we vinden deze aanvaardbaar. Dat is politiek, dat is keuzes maken op basis van afwegingen. Wij kiezen dan ook voor de verruiming van het aantal koopzondagen. Voorzitter, het simpele principe, dat in veel steden wordt gehanteerd, van een vaste opening op de eerste zondag van de maand, is volgens ons een goede formule om dit in een herkenbaar jasje te gieten.

De VOORZITTER: De heer Dijk wil u interromperen.

De heer DIJK (SP): Dank u wel voorzitter. Ik zou graag aan de heer Van Rooij willen vragen waar het stopt. Waar stopt de uitbreiding volgens u?

De VOORZITTER: De heer Van Rooij.

De heer VAN ROOIJ (Student en Stad): Voorlopig bij zestien koopzondagen en ik zal u eerlijk zeggen dat ik niet uitsluit dat als de evaluatie die we nu gaan houden straks heel positief uitvalt, positief in de zin, u begrijpt hoe ik dat bedoel, dat we dan misschien verdergaan. Ik had een grotere woordvoering, maar daar heb ik de tijd niet voor, maar ik denk dat Groningen een stad is. Groningen is de hoofdstad van Noord-Nederland. Groningen is een stad die ook nog mensen uit een buurland wil trekken en ik denk dat je dan wel een heel lieflijk beeld kan willen hoog houden en ik zou dat misschien ook wel willen, als wij een klein dorpje waren. Maar wij zijn een grote stad, we willen althans een grote stad zijn, een aantrekkelijke stad en daar hoort in mijn optiek bij dat je ook op zondag een plek biedt aan consumenten en dat heeft een keerzijde. Ik zie dat u daar grote problemen mee heeft en ik heb daar ook problemen mee, maar die zijn voor mij aanvaardbaar. Dat is mijn afweging.

De VOORZITTER: Dank u wel. U bent ook door uw spreektijd heen, dus hier moet u het echt bij laten. Dan kijk ik. Zijn er nog fracties? Ja, de heer Van Keulen, aan u het woord.

De heer VAN KEULEN (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja, shoppen is ook zondagsrust, u kent de slogan. Wij waren in eerste instantie maar matig tevreden met de uitbreiding van vier koopzondagen, maar als je dan naar de dikte van het pak papier kijkt dat erbij zit, kun je niet anders dan concluderen dat het een heel zorgvuldige afweging is geweest, dat er overleg is geweest met ondernemers, de grote en de kleine ondernemers. Je ziet in dit debat een fraaie ideologische discussie ontstaan. Wij zijn blij dat we nu aan de goede kant van de streep staan in deze discussie. Wij denken dat een extra koopzondag, een aantal extra koopzondagen, in de concurrentie met het internetwinkelen kan helpen, dus dat ondernemers in de binnenstad daar beter van worden. In essentie komt het erop neer dat het wat ons betreft te maken heeft met de keuzevrijheid van mensen en ondernemers en ook werknemers, want in tegenstelling tot wat er zojuist werd gesuggereerd is er volgens mij geen enkele wet of persoon die iemand kan dwingen op zondag te werken. Er is ook niemand die ondernemers kan dwingen hun winkel open te doen op zondag. Voorzitter, wij zullen dit voorstel dus steunen en wij zullen ook de motie steunen die door D66 is ingediend. Sterker nog, wij staan daar ook op. Ik ben één keer bij de Jumbo in de Euroborg geweest en dat doe ik dus echt nooit meer. Dus er is ontzettend veel markt voor de openstelling van winkels, van supermarkten, in ieder geval op zondag. En ook de naam het Deventer model spreekt mij ontzettend aan, moet ik zeggen. Ik ben geboren in Deventer. Voorzitter, tot zover. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Bloemhoff, Partij van de Arbeid.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Ja, onze fractie is van mening dat er sprake is van een degelijk onderzoek naar de toerismestatus. Toerisme zorgt voor werkgelegenheid in de stad. Recent presenteerde het Groninger museum nog aan een aantal interessante cijfers, namelijk dat de Alafantoonstelling 85.000 bezoekers had opgeleverd. 78% kwam van buiten de regio, de opbrengst voor de stad was 2,6 miljoen euro. Het gaat hier maar om een kleine uitbreiding van vier zondagen en het belang van de kleine mkb'er wordt niet uit het oog verloren. Eveneens geldt dat voor Stadlers die gesteld zijn op zondagsrust.

Dus dat alles in aanmerking nemend, zijn wij dus voor die kleine uitbreiding. In de commissie hebben wij gevraagd aan het college hoe het precies zit met de mogelijkheden voor supermarkten. Daarom zullen wij ook het verzoek dat door D66 toen al werd gedaan voor een onderzoek naar koopzondagen voor levensmiddelenwinkels steunen. Dat maakte dus ook deel uit van de motie, maar mijn fractie wil ook nog

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

44

graag kijken naar andere manieren om de Groningse binnenstad op zondag aantrekkelijk te maken voor toerisme. Een idee daarvoor is bijvoorbeeld themaweekenden. In Deventer, mijnheer van Keulen, heb je bijvoorbeeld het Charles Dickensfestival en in Groningen zult u bekend zijn met Proeven in Groningen. Volgens mijn fractie moeten ondernemers de ruimte hebben om in samenwerking met Marketing Groningen themaweekenden te organiseren waarbij winkels open mogen zijn op de zondag. En mijn fractie zou graag zien dat het college de mogelijkheden in het kader van de binnenstadprogrammering onderzoekt, vandaar de gezamenlijke motie.

De VOORZITTER: Dank u wel. Volgens mij hebben we dan zo een beetje alle partijen gehad. Dan is het woord aan het college. U mag reageren op alle opmerkingen en vragen die zijn gesteld. Het woord is aan wethouder Schroor.

Wethouder SCHROOR: Ja, voorzitter, dank. Net als de fracties zal ik niet de hele discussie opnieuw doen en zal ik niet vertellen wat er in dit, naar het colleges oordeel, aardige voorstel staat, dus ik ga gelijk in op de vragen en opmerkingen die gemaakt zijn. Ik neem daarin gelijk even de moties en amendementen mee. Het CDA als eerste: het college is er niet voor om de toeristenbepaling te beperken tot alleen de binnenstad of een beperkt gebied. Waarom? Je hebt bijvoorbeeld ook de Reitdiephaven, dat is een mooi voorbeeld. Maar, veel belangrijker is, wij willen geen delen van de stad, en zeker Beijum niet, achterstellen bij andere gebieden. Zo kun je het ook bekijken en daar is het college geen voorstander van. Dus die ontraden wij, dat is een.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Kan de wethouder ook even ingaan op de vraag die ik stelde over hoe de huidige situatie is, of daar de wijken ook al bij zitten?

De VOORZITTER: De wethouder.

Wethouder SCHROOR: De toerismebepaling is voor de hele gemeente Groningen en daarmee is het zo dat de hele stad op dit moment in dit voorstel gaat vallen onder de uitbreiding van de koopzondagen.

Mevrouw KUIK (CDA): Ik zal de vraag nog een keertje herhalen. Wat is de huidige situatie in deze stad wanneer de koopzondag open mag zijn? Welke gebieden mogen dat zijn?

Wethouder SCHROOR: Nou, dat kunt u nakijken, dat zijn niet alle wijken. Dat is het oude beleid. Het nieuwe beleid staat in ieder geval voor om de hele staat onder de noemer toeristische bepaling te brengen en daardoor geen uitzondering meer te maken naar wijken.

Mevrouw KUIK (CDA): Oké voorzitter. Dan ben ik eigenlijk wel heel erg teleurgesteld, want op de gemeentesite staat nu dat het in wijken ook kan. Dat hebben we nog niet besloten, maar het staat al wel op de site en ik vind dat eigenlijk niet kunnen.

Wethouder SCHROOR: Goed, wij zullen nog even kijken naar de website en in hoeverre dat niet past bij het huidige beleid. Als dat het geval is, zullen we dat aanpassen, tenzij u vandaag iets anders besluit, dan kunnen we het laten staan volgens mij.

Mevrouw KUIK (CDA): Voorzitter, ik zou daar wel iets meer over willen horen, want het is eigenlijk een beetje schandalig. We moeten er nog over besluiten en het staat er al op alsof het niet meer uitmaakt waarom we deze discussie houden.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik, de wethouder heeft u hier wat over toegezegd, hij zal ernaar gaan kijken en gezien de tijd denk ik dat het ook belangrijk is dat hij verder doorgaat met de beantwoording van de vragen.

Wethouder SCHROOR: Voorzitter, het is geenszins de bedoeling van het college om vooruit te lopen op besluitvorming, dus als dat het geval is en het klopt niet, dan zullen we het verwijderen. Ik ga er naar kijken, ik ken het niet en ik weet het niet, dus we kijken er even naar.

Goed voorzitter, dan kijk ik even naar de opmerking die gemaakt is: ja, het is vrijwillig. Het is en blijft vrijwillig. De ondernemers, groot of klein, in Beijum of in de binnenstad kunnen kiezen om wel of niet mee te doen. Daar hechten wij aan. Niemand wordt verplicht open te gaan op zondag en op die manier wordt er volgens het college ook recht gedaan aan diegenen die niet open willen of om andere redenen of om principiële redenen zeggen: wij willen op zondag gewoon gesloten blijven.

Voorzitter, de SP heeft een opmerking gemaakt over grote gevolgen voor bewoners en winkeliers. Nu denk ik dat met vier extra zondagopenstellingen ten opzichte van de huidige situatie die grote gevolgen misschien wel wat overschat worden, maar de gevolgen die het heeft, want die zijn er wel, die acht het college in ieder geval als positief om juist wat meer reuring en wat meer mogelijkheden in onze toeristische stad te krijgen.

In antwoord op uw amendement om het na een jaar evalueren: dat acht het college te kort. We ontraden dit amendement, want wij willen graag ook een beetje in lijn van de motie die ik zo meteen zal behandelen, kijken of we parallel aan die uitbreiding van zestien, hier ook evenementen of thema's aan kunnen koppelen. Dat gesprek willen we laten plaatsvinden en zo een evaluatie, dat moet je goed doen en daar moet je ook even de tijd voor nemen, om ook andere gevolgen die van invloed zijn op dit besluit te kunnen uitsluiten.

De VOORZITTER: De heer Dijk.

De heer DIJK (SP): Ja, dank u wel voorzitter. U gaat uit van positieve gevolgen. Kan, zou kunnen, ik ga er niet van uit, maar ik kan me voorstellen dat er ook negatieve gevolgen zijn, dus daarom zie ik eigenlijk graag dat we na 16 koopzondagen in 2013 gewoon na een jaar evalueren. Dat lijkt me prima, dan heb je een jaar gehad, dan kun je allerlei leuke thema's gaan organiseren, dat lijkt me een prima moment.

De VOORZITTER: De wethouder.

Wethouder SCHROOR: Het college is dat niet met u eens, want natuurlijk kunnen er ook negatieve gevolgen zijn en in een evaluatie komen die wel aan de orde. Alle gevolgen komen aan de orde in een evaluatie. Alleen, wij vinden dat je toch wat meer tijd zou moeten nemen om deze pilot, deze proef, dit besluit echt ook even tot zijn recht te laten komen, om andere invloeden op eventueel koopgedrag op de zondagen uit te kunnen sluiten. Dus wij hechten eraan om aan twee jaar vast te houden om te evalueren.

Dan de motie van D66, met de Partij van de Arbeid, de VVD en Student en Stad. Voorzitter, deze laten wij over aan het oordeel van de raad, daarbij wel de opmerking makend dat we het Deventer model natuurlijk ook zullen betrekken bij onze overwegingen. Maar het college hecht wel aan goede juridische argumenten en wil het ook goed op die manier onderbouwd hebben van een eventueel onderzoek. Het is namelijk niet zo eenvoudig. In Deventer en Utrecht is het model op dit moment in werking, daar wordt niet tegen geprotesteerd, maar we willen dat ook wel goed op zijn juridische merites onderzoeken en daarom kan en wil het college op dit moment niet vooruitlopen op een oordeel over deze motie, anders dan dat we, als u dit in meerderheid besluit, willen onderzoeken.

Dan tot slot, voorzitter, de Partij voor de Dieren heeft een motie koopzondag duurzaam. Ik zou willen suggereren om deze suggestie, want die past ook eigenlijk wel een beetje bij Hoofdstad van de smaak en Proeven in Groningen, duurzame producten, streekproducten, mee te geven aan Marketing Groningen en aan de winkeliersvereniging GCC om te kijken of dit niet een leuk thema zou kunnen zijn voor een van die koopzondagen. Ik ben er enthousiast over, we zullen dit overbrengen, maar het college gaat er niet over.

De VOORZITTER: U laat het oordeel aan de raad.

Wethouder SCHROOR: Nee, ik ontraad de motie, want wij gaan er niet over, maar ik zeg u toe dat ik dit thema zal overbrengen aan degenen die dus evenementen moeten organiseren rondom die koopzondagen. Dus ik ontraad de motie, maar ik sta er wel sympathiek tegenover.

De VOORZITTER: Betekent dat iets voor de heer Kelder, trekt hij hem terug?

De heer KELDER (PvdD): Nee, ik heb eigenlijk een vraag. Kan ik er een vraag over stellen?

De VOORZITTER: Ja, dat mag.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

46

De heer KELDER (PvdD): Ik begrijp eigenlijk niet waarom de gemeente daar niet over gaat. De gemeente organiseert toch heel veel evenementen waarin de gemeente iets wil uitdragen? Er zijn heel veel evenementen die de gemeente organiseert. Dan zou de gemeente kunnen zeggen: we gaan een zondag organiseren waarop het mogelijk wordt dat mensen op een duurzame markt kunnen gaan staan, zodat de aantrekkingskracht van zo een koopzondag een dubbele werking heeft.

De VOORZITTER: De wethouder.

Wethouder SCHROOR: Ja, voorzitter, het klopt dat wij iets kunnen initiëren. En wij zullen dit thema gewoon meenemen, maar wij gaan niet alleen over de programmering. GCC, marketing Groningen, winkeliers, die praten daar allemaal in mee. En dus zal zo een combinatie, inclusief de portefeuillehouder binnenstad, die net even weg is, daar met elkaar over moeten beslissen. Maar ik zeg u toe dat dit thema daar wordt ingebracht als zijnde: is dit een interessant thema om vast te pakken?

Nog een opmerking van de Stadspartij over het inzetten van de ozb. Nou, het college zet zich hard in om de lasten juist niet te verhogen, om die laag te houden, maar niet om die te verlagen. En op die manier gaan wij daar op dat moment niet op in.

De VOORZITTER: Ik kijk even naar de Partij voor de Dieren. De toezegging van de wethouder, is dat voor u reden om de motie te handhaven of om hem juist terug te trekken? Wat gaat u daarmee doen?

De heer KELDER (PvdD): Mag ik heel even overleggen met de fractiemedewerkers?

De VOORZITTER: Ja, zeker, maar we gaan wel door met onze vergadering. En dat betekent dat wij gaan stemmen. We beginnen met de amendementen. We hebben amendement 2, dat is het amendement van het CDA, de SP en de ChristenUnie. De heer Verhoef.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Ik zou graag om een hoofdelijke stemming willen vragen.

De VOORZITTER: Dat kan. En dat geldt voor alle amendementen en moties? Alleen voor dit amendement wilt u een hoofdelijke stemming. Zijn er mensen die een stemverklaring willen uitbrengen? Ik ga naar mevrouw Bloemhoff.

Mevrouw BLOEMHOFF (PvdA): Dank u voorzitter. Het eerste amendement zullen we niet steunen. Wij hebben begrip voor de zorg van de partijen, maar aan de andere kant ligt er een gedegen onderzoek. Dan stap ik meteen over naar het tweede amendement. Dat zullen we wel steunen, dus een tussenevaluatie na een jaar, en daarmee hopen we voldoende tegemoet te komen aan de zorgen van de andere partijen. Tot slot motie 6, dat laat ik even aan de heer Kelder over wat hij daarmee doet, maar wat ons betreft is een toezegging voldoende.

De VOORZITTER: Ja, nou wilde ik eigenlijk even de stemverklaring per amendement en per motie doen. U heeft het nu allemaal bij elkaar geveegd, maar we hebben het eerst even over amendement A2. Verder nog stemverklaringen? Ja, mevrouw Postma, GroenLinks.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik zei in mijn woordvoering al dat wij sympathie hadden voor deze motie. Ik heb van het college ook geen argument gehoord waarom dit niet goed zou zijn. Ook in de commissie had ik hier al naar gevraagd, dus wij ondersteunen dit amendement.

De VOORZITTER: Dank u wel. Verder nog stemverklaringen? Mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel voorzitter. Wij zullen dit amendement niet steunen. Wij vinden dat het collegevoorstel gewoon heel helder en duidelijk is en daar werd om gevraagd. Wij vinden dit een beperking die niet helder en goed gaat werken. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Verder geen stemverklaringen? Dan gaan wij over tot de hoofdelijke stemming over dit amendement.

De griffier leest de namen voor.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

47

De heer DE ROOIJ:	tegen
De heer MARTENS:	tegen
De heer VAN DER SCHAAF:	tegen
Mevrouw VAN LENTE:	tegen
Mevrouw BLOEMHOFF:	tegen
De heer EVENHUIS:	tegen
De heer DIJK:	voor
De heer SPAKMAN:	tegen
De heer LUHOFF:	tegen
De heer VAN KEULEN:	tegen
De heer BLOM:	tegen
Mevrouw RADEMAKER:	voor
De heer PRUMMEL:	tegen
De heer SIJBOLTS:	voor
Mevrouw VAN GIJLSWIJK:	voor
De heer RUTTE:	tegen
De heer JAGER:	tegen
De heer VERHOEF:	voor
De heer BOLHUIS:	tegen
Mevrouw KOEBRUGGE:	tegen
De heer OFFERMAN:	tegen
Mevrouw RIEMERSMA:	tegen
De heer BALDEW:	tegen
De heer MOES:	tegen
De heer EIKENAAR:	voor
Mevrouw JONGMAN:	voor
Mevrouw VAN DER VEGT:	voor
Mevrouw POSTMA:	voor
De heer LEEMHUIS:	voor
De heer AKKERMANS:	tegen
De heer GIJSBERTSEN:	voor
De heer KELDER:	tegen
De heer DE ROOK:	tegen
De heer VAN ROOIJ:	tegen
De heer SETON:	voor
Mevrouw KUIK:	voor
De heer VAN DER VEEN:	voor

De VOORZITTER: We gaan even tellen. We zien in ieder geval dat het amendement is verworpen, we gaan zo meteen even de uitslag meedelen. Er zijn 14 stemmen voor uitgebracht en 23 tegen, waarmee het amendement is verworpen.

Dan gaan wij naar amendement A3, dat is het amendement van de SP, de ChristenUnie en het CDA over de evaluatie van het aantal koopzondagen en om dat terug te brengen naar een jaar. Zijn er stemverklaringen vooraf? De heer Van Keulen.

De heer VAN KEULEN (VVD): Ja voorzitter, wij zullen dit amendement niet steunen. Wij denken dat je pas na een vol jaar, dus na twee jaar, kunt u zien wat de effecten zijn van nieuw beleid.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Postma.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Ja dank u wel voorzitter. Wij zullen het amendement ook niet steunen. Wij volgen het college in de redenering dat een jaar te kort is om dit op een nette manier te kunnen evalueren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Kelder.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

48

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel. Ook al heb ik in mijn woordvoering aangegeven dat ik een jaarlijkse evaluatie wel ziet zitten, vind ik toch dat wij de eerste keer de twee jaar moeten afwachten, zoals de wethouder al aangaf.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel. Wij zullen dit amendement wel steunen, want wij willen graag dat in de evaluatie ook uitdrukkelijk gekeken wordt naar de positie van de kleine winkeliers. Dank u wel.

De VOORZITTER: Overige partijen nog stemverklaringen? Niet? Dan gaan wij stemmen. Wie is voor dit amendement? Dat wordt even tellen. Dat is fractie van de PvdA, het CDA, de SP, de ChristenUnie, de Stadspartij, dat zijn er 21 en daarmee is het amendement aangenomen.

Dan gaan we naar motie 5, de motie Leven op zondag. Een motie ingediend door D66, de PvdA, de VVD en Student en Stad. Zijn er stemverklaringen vooraf? De heer Verhoef, ChristenUnie.

De heer VERHOEF (ChristenUnie): Voorzitter, wij zullen deze motie niet steunen, omdat wij met de uitbreiding van de openingstijden voor de supermarkten bang zijn dat het de doodsteek is voor de bakker en de groenteboer en de slager in de verschillende wijken en we zijn bang dat het ook zijn weerslag zal hebben op de supermarkten in de omliggende dorpen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Dijk, SP.

De heer DIJK (SP): Dank u wel voorzitter. Ik sluit me volledig aan bij de stemverklaring van de ChristenUnie.

De VOORZITTER: Kijk aan. De heer Kelder.

De heer KELDER (PvdD): Dank u wel voorzitter. Als het een doodsteek is voor de lokale slager zullen wij daar natuurlijk niet rouwig om zijn, maar dat geheel terzijde. Wij zullen deze motie wel steunen en om de reden dat wij ook inzien dat het duurzaam kan zijn dat een supermarkt op zaterdag niet zijn verswaren moet weggooien. Die kan hij niet twee dagen bewaren, maar wel kan hij ze tot zondag bewaren, zodat mensen op zondag alsnog die verswaren kunnen kopen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Mevrouw Kuik.

Mevrouw KUIK (CDA): Bedankt voorzitter. Ik kan me aansluiten bij de stemverklaring van de SP en de titel: Leven op zondag! Er is meer dan shoppen.

De VOORZITTER: Ik heb het idee dat daar niemand het mee oneens is. Mevrouw Postma.

Mevrouw POSTMA (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Wij zullen deze motie niet steunen. We hebben geen behoefte aan dat onderzoek, omdat wij geen voorstander zijn van de openstelling van supermarkten op 52 zondagen per jaar. Wij zijn wel gecharmeerd van het idee van themaweekenden, dat ook ergens in deze motie verstopt zit. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u. Mevrouw Riemersma.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel. Wij zullen deze motie wel steunen. Wij vinden het prima dat supermarkten op zondag opengaan. Er is kennelijk behoefte aan en ja, Groningen wil toch heel graag een grote stad zijn, dus laat het dan ook dat zijn. Ik moet wel even een voorbehoud maken voor de heer Sijbolts, die zal deze motie niet steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan kijk ik of er verder nog woordvoeringen zijn of stemverklaringen. Die zijn er niet. Dan gaan we stemmen over motie 5. Wie steunt motie 5? Dat zijn de fracties van D66, Student en Stad, de PvdA, de Partij voor de Dieren, de VVD en de Stadspartij minus de heer Sijbolts en daarmee is de motie aangenomen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

49

En dan, voordat wij gaan stemmen over het voorstel zelf, heeft de wethouder Schroor mij verzocht of hij een korte mededeling kon doen aangaande dit onderwerp en dat wil ik hem toestaan. Wethouder Schroor.

De heer KELDER: Voorzitter?

De VOORZITTER: Oh, wacht even. Het woord is aan de heer Kelder. Wat doen we met motie 6?

De heer KELDER: Voorzitter, ik heb even overlegd en ik vind eigenlijk de toezegging van de wethouder wel een hele mooie dus we trekken de motie bij dezen in. Dank u wel.

De VOORZITTER: Kijk eens aan. Dat schiet mooi op. En dan is nu wel het woord aan wethouder Schroor met de mededeling.

Wethouder SCHROOR: Ja voorzitter, ik had even wat onduidelijkheid met de fractie van het CDA. Dat vinden we natuurlijk als college niet erg prettig. En die onduidelijkheid kunnen we nu wegnemen, want de wijken mogen nu al wel, ze doen het alleen heel weinig. Het is zo dat bijvoorbeeld Paddepoel met de kerst daar wel gebruik van maakt, maar voor de rest zien we in de wijken weinig gebruik op dit moment. Maar op de website staat het dus correct. Dat wilde ik nog even toevoegen.

De VOORZITTER: En dan gaan we stemmen over het voorstel zelf. Zijn er nog stemverklaringen vooraf? Mevrouw Riemersma, gaat uw gang.

Mevrouw RIEMERSMA (Stadspartij): Dank u wel. Zoals gezegd vinden wij het een prima voorstel en wij zullen uiteraard voor stemmen. En wij hopen dat het zijn effect zal afwerpen in de stad. Ook voor dit voorstel geldt dat ik een voorbehoud moet maken voor de heer Sijbolts, die tegen zal stemmen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Overige fracties nog stemverklaringen? Niet? Dan gaan we stemmen. Wie kan er instemmen met hetgeen aan u is voorgelegd onder de punten 1 tot en met 4? Dat zijn de fracties van de PvdA, GroenLinks, Student en Stad, de Partij voor de dieren, de VVD, dat is de Stadspartij minus de heer Sijbolts en dat is de fractie van D66 en daarmee is het voorstel aangenomen.

9. Sluiting reguliere vergadering

De VOORZITTER: Dan sluit ik hierbij het openbare deel van de vergadering. (19.30 uur)

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

LIJST VAN ONTVANGEN COLLEGE BRIEVEN VOOR DE RAAD VAN 18 juli 2012

Nr.	Onderwerp	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1.	Moties en toezeggingen in relatie tot de cultuurnota	20 juni	via cie. O&W
2.	Mogelijkheden tot ondersteuning van kwetsbare mensen in de stad	21 juni	via cie. W&I
3.	Meerjaren Uitvoeringsprogramma Structuurvisie 2012-2015; voortgang voorjaar 2012	21 juni	via cie. R&W
4.	Voortgang Sanquin	21 juni	via cie. W&I
5.	6 ^e Voortgangsrapportage bezuinigingen 2011-2014	22 juni	via cie. F&V
6.	Vastgoedmonitor 2012	22 juni	via cie. R&W
7.	Kwartaalrapportage 1 Groninger Museum	22 juni	via cie. O&W
8.	Bezuiniging zelforganisaties	22 juni	via cie. O&W
9.	Terreinwinst 2012 en het Fonds	22 juni	via cie. W&I
10.	Tussenrapportage terugdringen verbruik wegwerp draagtasjes	22 juni	via cie. B&V
11.	Voortgangsrapportage Toegankelijke bushaltes	22 juni	via cie. B&V
12.	Inhoud en proces decentralisaties	22 juni	via cie. W&I
13.	Stand van zaken organisatieontwikkeling en cultuurverandering	22 juni	via cie. cultuurverandering
14.	Subsidiëring Martiniplaza	22 juni	via cie. O&W
15.	EU-richtlijn Omgevingslawaaï	22 juni	via cie. B&V
16.	Gemeentelijke openingstijden	22 juni	via cie. F&V
17.	Aanbesteding Noordzeebrug	22 juni	via cie. B&V
18.	Actieprogramma Ruimte voor de Binnenstad	22 juni	via cie. B&V
19.	Aanpassingen meerjarenbeeld 2013-2016 n.a.v. junicirculaire gemeentefonds 2012	22 juni	<i>Is tijdens voorjaarsdebat op 27 juni meegenomen.</i>
20.	Groen- en ecologieparagraaf Berlagehof	22 juni	via cie. B&V
21.	Motie 'Fietsenstalling Werkmanbrug'	22 juni	via cie. B&V
22.	Beantwoording motie "In gesprek met de Provincie"	22 juni	via cie. R&W
23.	Folkingestraat op zaterdagen 11-17 uur fietservrij	22 juni	via cie. B&V
24.	Staken aanbesteding Noordzeebrug	27 juni	via cie. B&V
25.	Rapport second opinion kastanjeziekte	28 juni	via cie. B&V
26.	Samenwerken in de waterketen	28 juni	via cie. B&V

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

27.	Jaarverslag 2011 Meldpunt Overlast & Zorg	28 juni	via cie. O&W
28.	Monitor Reiniging 2011	29 juni	via cie. B&V
29.	Wijkontwikkeling Selwerd	29 juni	via cie. R&W
30.	Voortgang juridische procedures tegen de Staat inzake de toekenning van Wsw-budgetten 2011 en 2012	29 juni	via cie. F&V
31.	Functiewijziging Zaagmuldersweg 530	29 juni	via cie. B&V
32.	Ontwerp Zuidelijke Ringweg	29 juni	via cie. B&V
33.	Toezegging inzake diversiteitsbeleid	2 juli	via cie. F&V
34.	Kwijtschelding hondenbelasting	5 juli	via cie. B&V
35.	Nationale sportweek 2012	5 juli	via cie. O&W
36.	Boom Effect Analyse Europapark Boumaboulevard fase III-IV	5 juli	via cie. B&V
37.	Detailhandelsmonitor 2011	5 juli	via cie. W&I
38.	Notitie Ontwikkelingen re-integratie ex-gedetineerden	5 juli	via cie. W&I
39.	Uitvoeringsplan Wmo 2012-2013	5 juli	via cie. O&W
40.	Aanvullende maatregelen fietsparkeren	5 juli	via cie. B&V
41.	Oosterhamrikzone: conclusies onderzoek en vervolg	5 juli	via cie. R&W
42.	Beoordeling plannen BOUWJONG!	5 juli	via cie. R&W
43.	Uitvoering raadsbesluit verruiming zondagopenstelling	5 juli	via cie. W&I
44.	Informeren verordeningen rondom bijstand	9 juli	via cie. W&I
45.	Aanvullende informatie Floriade 2022	12 juli	via cie. R&W
46.	Sportmonitor Groningen (nulmeting 2010)	12 juli	via cie. O&W
47.	Informatie over Registratie Niet-ingezetenen (RNI)	12 juli	via cie. F&V
48.	Update stand van zaken duurzaamheid Europapark	12 juli	via cie. B&V
49.	Stand van zaken DaFinci	13 juli	via. cie F&V
50.	Financiële ontwikkeling 2011 Groninger Forum	13 juli	via. cie R&W
51.	Stand van zaken pilot loondispensatie	13 juli	via cie. W&I
52.	Stand van zaken visie Oosterhogebrug	13 juli	via cie. R&W
53.	Gunning Forumgarage en fietsenstalling	13 juli	via cie. R&W

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

LIJST VAN ONTVANGEN OVERIGE INGEKOMEN STUKKEN VOOR DE RAAD VAN 18 juli 2012

Nr.	Afzender	Ontvangen d.d.	Advies/afhandeling
1	Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens bij gebruik Suwinet	13 juni	Tkn.
2	Sociale Volks Partij, Kopiebrief aan college van B&W, Verzoek om informatie mbt grondbeleid	19 juni	Tkn.
3	SOOG, brief aan gemeentebestuur en politieke partijen m.b.t. Tramproject	25 juni	via cie. B&V 11-7
4	OR Qbuzz, Zorg over toekomst OV Groningen en Drenthe	25 juni	via cie. B&V 11-7
5	SuikerUnie, Ecologisch onderzoek SUV voor silo 5 en 6	27 juni	Tkn.
6	Stichting Stedenband Groningen-Moermansk, Aanhouden Contourennota Internationalisering	28 juni	Tkn.
7	Dhr. E. Akkermans, Brief aan voorzitter van de raad m.b.t. beëindiging lidmaatschap van de Raad	2 juli	Tkn.
8	Rekenkamercommissie, Over juridische control	2 juli	Tkn.
9	Belangenvereniging M.E.E.R. – dorpen, Kopiebrief aan B&W m.b.t. fietspad Engelberterweg/Hoofdweg	4 juli	Tkn.
10	Dhr. H. Nikkels, Kopiebrief aan B&W m.b.t. verzoek om vergunning geluid aan Albertus Magnus in de Brugstraat niet te verstrekken	4 juli	Tkn.
11	Sociale Volks Partij en Evangelische Vrijzinnige Partij, verzoek om informatie m.b.t. betaald voetbal	3 juli	Tkn. college handelt af.
12	Koninklijke Horeca Nederland, logiesbelasting	10 juli	via cie. F&V 5-9
13	Gemeentelijke Ombudsman, Afschrift van eindrapport klachtenonderzoek SoZaWe en reactie van het college	10 juli	Tkn.
14	De Adviesraad Gehandicaptenbeleid gemeente Groningen, 2 ^{de} advies betreffende de "Beleidsregels Gehandicaptenparkeren 2012-2022".	11 juli	via cie. B&V 11-7
15	Ministerie van Binnenlandse Zaken	12 juli	Tkn. college handelt af

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

	en Koninkrijksrelaties, Kopiebrief aan college m.b.t. Publieke management letter voor gemeenten van de NBA		
16	Inspectie van Veiligheid en justitie, Rapport 'Veiligheid en gezondheidsbescherming bij publieks-evenementen moet verbeteren'.	12 juli	via cie. F&V
17	CNV Publieke Zaak, Wmo.	12 juli	Tkn. via cie. O&W en W&I

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	18-07-2012	Registratienr.	MD 12.3139709
Raadscommissie	B&V	Datum B&W besluit	26-06-12
Datum raadscommissie	11-07-2012	Portefeuillehouder	weth. Visscher
Publiciteit	Persconferentie PC	Steller	Th. Wits
Bijlagen	3	Telefoon	1030
		E-mail	thewis.wits@groningen.nl

Onderwerp

ARCG jaarrapport 2011 en begroting 2013

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van het jaarrapport 2011 van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG);
- II. kennis te nemen van de begroting 2013 van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG);
- III. geen zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

Publiekssamenvatting

De ARCG (Afvalbeheer Regio Centraal Groningen) is een gemeenschappelijke regeling (GR) van acht Groninger gemeenten die als doel heeft het gemeenschappelijk beheer van afvalstromen. Dit kan zowel de inzameling als de verwerking betreffen. Jaarlijks stelt het bestuur van de GR een begroting vast. Conform artikel 26 van de gemeenschappelijke regeling wordt deze toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Deze kunnen desgewenst commentaar leveren op de begroting: "het kenbaar maken van zienswijzen". Het eveneens bijgevoegde jaarrapport 2011 van de gemeenschappelijke regeling is door het bestuur vastgesteld in de vergadering van 29 maart 2012. In overeenstemming met artikel 27 wordt het jaarrapport met daarin het jaarverslag en de jaarrekening ter kennisneming aan de raden van de deelnemende gemeenten toegezonden.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van het jaarrapport 2011 van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG);
- II. kennis te nemen van de begroting 2013 van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG);
- III. geen zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG).

Inleiding

Bijgaande begroting is in de vergadering van het dagelijks bestuur van de ARCG van 31 mei 2012 besproken. De begroting dient voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten te worden aangeboden. Daarom hanteert het bestuur van de ARCG de volgende procedure:

- vaststelling van de begroting in de bestuursvergadering (heeft plaatsgevonden op 31 mei 2012);
- toezending aan de raden (via de colleges van B&W) met de mogelijkheid tot inbrenging van zienswijzen;
- verzending van de begroting aan Gedeputeerde Staten (voor 15 juli);
- bespreking zienswijzen in de bestuursvergadering van 12 juli 2012, doch uiterlijk van 27 september 2012.

Het bestuur van de ARCG verzoekt u eventuele zienswijzen kenbaar te maken zo mogelijk vóór 12 juli 2012, doch uiterlijk vóór 27 september 2012. Indien deze zienswijzen naar het oordeel van het bestuur tot aanpassing van de begroting leiden, worden deze zonedig met een begrotingswijziging doorgevoerd.

Beoogd resultaat

Goedkeuring begroting ARCG 2013.

Kader

Gebruikelijke GR procedure.

Argumenten/afwegingen

Aangezien er voor de begroting 2013 van de ARCG sprake is van een beperkte tariefstijging (0,27 %) en er voor het overige op dit moment geen significante veranderingen die van invloed op het beleid te melden zijn, stellen wij u voor de stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

Maatschappelijk draagvlak/participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

Consequenties worden verwerkt in de begroting 2013.

Realisering en evaluatie

Na besluitvorming in de gemeenteraad wordt het bestuur van de ARCG hiervan in kennis gesteld.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Aan de leden van de raad van de gemeente

te

Groningen

Bezoekadres
Duinkerkenstraat 99

Postadres
Postbus 742
9700 AS Groningen

Telefoon
(050) 5339600

Fax
(050) 5339609

BNG
28.50.63.707

BTW nummer
NL 0072.42.499.B.01

In uw antwoord graag
datum
en kenmerk vermelden.

Briefnummer : MD 12.3137726

Groningen, 11 juni 2012

Bijlage(n) : --

Onderwerp : jaarrapport 2011 en
ontwerpbegroting 2013

Geachte heer/mevrouw,

De ARCG (Afwalbeheer Regio Centraal Groningen) is een gemeenschappelijke regeling (GR) van acht Groninger gemeenten die als doel heeft het gemeenschappelijk beheer van afvalstromen. Dit kan zowel de inzameling als de verwerking betreffen.

Jaarlijks stelt het bestuur van de GR een begroting vast, die u als bijlage aantreft. Conform artikel 26 van de gemeenschappelijke regeling wordt deze toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Bijgaande ontwerpbegroting is in de vergadering van het dagelijks bestuur van 31 mei 2012 besproken.

De begroting dient voor 15 juli aan Gedeputeerde Staten te worden aangeboden. Wij willen deze datum niet overschrijden en hanteren daarom de volgende procedure:

- toezending aan de raden (via de colleges van B&W) met de mogelijkheid tot inbrenging van zienswijzen;
- vaststelling van de begroting in de bestuursvergadering van 12 juli 2012;
- verzending van de begroting aan Gedeputeerde Staten (voor 15 juli);
- indien eventuele zienswijzen niet voor 12 juli kenbaar gemaakt kunnen worden, zullen deze besproken worden in het bestuursvergadering van 27 september 2012.

Wij verzoeken u eventuele zienswijzen aan ons kenbaar te maken uiterlijk vóór 27 september 2012. Indien deze zienswijzen naar het oordeel van het bestuur tot aanpassing van de begroting leiden, worden deze met een begrotingswijziging doorgevoerd.

ISO 14001

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Met de huidige procedure menen wij tegemoet te komen aan de eisen van Gedeputeerde Staten en de mogelijkheid tot inbreng van de gemeenteraden.

Het eveneens bijgevoegde jaarrapport 2011 van de gemeenschappelijke regeling is door het bestuur vastgesteld in de vergadering van 29 maart 2012. In overeenstemming met artikel 27 wordt het jaarrapport met daarin het jaarverslag en de jaarrekening ter kennisneming aan de raden van de deelnemende gemeenten toegezonden.

Toelichting:

Jaarrapport 2011

Het jaarverslag van de ARCG gaat in op de activiteiten die hebben plaatsgevonden op de locatie Woldjerspoor.

Het jaar 2011 stond vooral in het teken van reguliere werkzaamheden. De eindafdek van de stortplaats is technisch en financieel afgewikkeld. Alleen de formele overdracht aan de provincie heeft nog niet plaats gevonden, in afwachting van een grondtransactie.

De productie van kunststoffen loopt naar verwachting. In 2011 is de productie gestegen naar 4567 ton. Bij een deelname van 389.710 inwoners betekent dat 11.7 kilo per inwoner, en ca. 26-27 kg per huishouden. Landelijk is nog altijd geen definitieve overeenstemming bereikt over vergoedingen voor gemeenten voor nascheiding van kunststoffen.

In 2011 is ruim 169.000 ton (2010:172.000) ton afval over de weegbrug gegaan. Dit is een voortzetting van een (licht) dalende trend, en ook minder dan begroot. Wij nemen aan dat dit een gevolg is van de recessie.

De jaarrekening is afgesloten met een positief saldo van 324.000 euro. Dit is 268.000 euro meer dan begroot ten gevolge van de vrijval van de voorziening groot onderhoud. Besloten is 55.000 euro toe te voegen aan de reserve, en van de overige 269.000 euro een bestemmingsreserve te vormen voor groot onderhoud. De algemene reserve (stand per 31 december 2011 na resultaatbestemming: 431.000 euro). Hiermede is de door het bestuur vastgestelde maximum van 350.000 euro bereikt, en hoeft er geen jaarlijkse toevoeging meer plaats te vinden.

Begroting 2013

Het tarief voor de verwerking van huishoudelijk afval stijgt licht met 0.27 % van 139,67 euro per ton naar 140,05 euro. Het GFT-tarief stijgt met 1.4% van 54,49 euro in 2012 naar 55,28 euro in 2013, ten gevolge van de contractueel vastgelegde indexering.

Belangrijkste veranderingen in deze begroting betreffen de vermindering van inkomsten ten gevolge van de terugloop aan gestort materiaal op de Stainkoel'n, en een actualisatie van de planning voor groot onderhoud. Er is gestopt met de jaarlijkse bijdrage voor de voorziening groot onderhoud, onder gelijktijdige verhoging van de post onderhoud gebouwen/terrein. Per saldo levert dat een financieel voordeel op.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

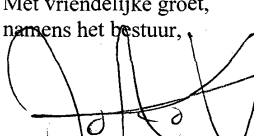
De begroting sluit met een klein negatief saldo van 4.000 euro; hetgeen verantwoord is gelet op de stand van de reserve.

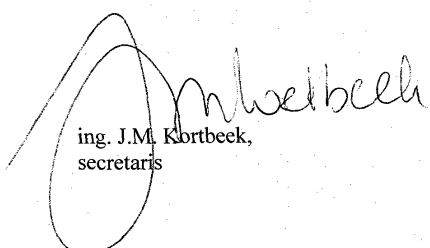
Alles overziend zijn wij van mening dat de jaarrekening en de begroting voor kennisgeving kunnen worden aangenomen en geen aanleiding geven voor afwijkende zienswijzen.

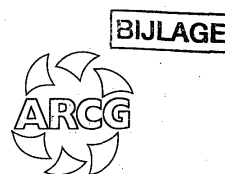
Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. kennis te nemen van de jaarrekening 2011 van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG);
- II. kennis te nemen van de begroting 2013 van de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG);
- III. uw zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de ARCG.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

ing. J.A. Visscher
voorzitter

ing. J.M. Kortbeek,
secretaris

Jaarrapport 2011

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Jaarverslag	
1. Inleiding	3
2. Programma	5
2.1 Doelstelling ARCG	5
2.2 Verslagjaar 2011	5
2.3 Financiën	6
2.3.1 Meerjarenbeeld	6
2.3.2 Financieel resultaat 2011	6
2.4 Vooruitblik naar 2012	6
2.5 Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)	6
3. Paragrafen	7
3.1 Weerstandsvermogen	7
3.1.1 Weerstandscapaciteit	7
3.1.2 Risico's en ontwikkelingen	7
3.1.3 Niveau weerstandsvermogen	7
3.2 Financiering	7
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	7
3.4 Bedrijfsvoering	8
3.5 Verbonden partijen	8
Jaarrekening	
Balans	10
Totaaloverzicht exploitatie	12
Waarderingsgrondslagen	13
Toelichting op de balans	14
Woldjerspoor	18
Toelichting Woldjerspoor	19
Afvalbrengrstation	22
Toelichting Afvalbrengrstation	23
Chemocar	25
KGA-depot	26
Olie/Water/Slibafscheider	27
Overige gegevens	
Ondertekening	28
Bijlage I: Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven	29
Bijlage II: Staat van opgenomen langlopende leningen	30
Bijlage III: Aanvoergegevens per gemeente	31
Bijlage IV: Kosten vuilaanvoer	32
Bijlage V: Opbrengsten vuilaanvoer	33
Bijlage VI: Overzicht salarissen	34
Bijlage VII: Gebruik chemocar	35
Bijlage VIII: Vereveningsheffing	36

Jaarverslag

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2011. Dit jaarverslag gaat over de activiteiten van de ARCG op de locatie Woldjerspoor en de financiële vertaling daarvan.

Het jaar 2011 stond in het teken van continuering van bestaande activiteiten. De overdracht van de stortplaats aan de provincie heeft formeel nog niet plaats gevonden omdat eerst nog een grondtransactie moet worden afgewikkeld. Technisch en financieel staat de provincie al wel aan het roer. De inspanningen voor de verwerking van kunststof door scheiding zijn verder voortgezet. In 2010 is 3.662 ton kunststof uit het afval gehaald. In 2011 is dit toegenomen tot 4.567 ton. Dit is een stijging van 9.5 kg per inwoner in 2010 naar 11.7 kg per inwoner in 2011 van deelnemende gemeenten. Wel bestaat er nog altijd onduidelijkheid én discussie over de vergoedingen voor deze wijze van kunststof scheiding. Ondanks de inspanningen van het bestuur moet worden geconstateerd dat er hopelijk drie jaar (!) na de start definitieve afspraken kunnen worden gemaakt.

De ARCG streeft naar een voortdurende verlaging van de milieubelasting. Regelmatige evaluatie en herziening van het milieu- en kwaliteitsbeleid zijn vaste onderdelen van de bedrijfsvoering. Om de milieukwaliteit te waarborgen heeft de ARCG gekozen voor een kwaliteitssysteem gebaseerd op de internationale ISO 14001 norm.

Een belangrijke bijdrage aan milieuontwikkelingen op het terrein van de ARCG is het gasproject van Attero dat in 2011 zonder noemenswaardige storingen volop heeft kunnen draaien. Uit organisch materiaal dat is verkregen door nascheiding van het afval wordt biogas verkregen. In 2011 is 6.704.141 m³ biogas geproduceerd. Opgewerkt naar aardgaskwaliteit betekent dit een groengas productie van 2.576.299 m³ dat rechtstreeks is geleverd aan het aardgasnet. Het terreinwater van de ARCG en Attero is vanaf medio 2010 ingezet als proceswater bij de vergisting en in 2011 is hierover een tienjarige overeenkomst over afgesloten. In 2011 is de dakbedekking van het kantoorgebouw vervangen. Op de nieuwe dakbedekking is een groen dak gerealiseerd van in totaal 1500 m². Om blijvend te kunnen voldoen aan de eisen van de milieuvergunning is er extra geïnvesteerd in de veiligheid van het depot gevaarlijk afval. In overleg met de brandweer hebben we een voorraad schuimvormend middel aangeschaft voor eventuele brandbestrijding in het depot. Tevens zijn alle vloestofdichte vloeren opnieuw geïnspecteerd en daar waar nodig hersteld.

De jaarrekening is opgesteld als een programmarekening zoals voorgeschreven in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en komt qua indeling overeen met de programmabegroting 2011. Voor de ARCG is één programma, genaamd Afvalbeheer, dat het inhoudelijk deel van deze rekening vormt (hoofdstuk 2). Hier gaan we in op de belangrijkste activiteiten die we in 2011 hebben uitgevoerd. De financiële paragraaf bij het programma (hoofdstuk 2.3) laat het totaal van de baten en lasten zien van 2011 en de begroting van volgende jaren, evenals het financieel resultaat. Tevens geven wij in hoofdstuk 2 een vooruitblik naar 2012.

Om aansluiting te houden met eerdere begrotingen en jaarrekeningen presenteren wij in hoofdstuk 4 de exploitatieoverzichten conform voorgaande jaren.

De programmabegroting en – rekening kennen een aantal verplichte paragrafen, voor zover die van toepassing zijn op de organisatie. Deze zijn:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- grondbeleid.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Voor de ARCG is de paragraaf 'lokale heffingen' niet van toepassing. De Gemeenschappelijke Regeling stelt tarieven voor de deelnemende gemeenten in de begroting vast. De paragraaf financiering hebben we ingevoegd vanwege het aantrekken van een lening via de gemeente Groningen. Als laatste is de paragraaf 'grondbeleid' niet van toepassing. De overige paragrafen worden behandeld in hoofdstuk 3.

Deze jaarrekening sluiten we af, na resultaatbepaling met een positief saldo van 324.000 euro. Dit bestaat uit twee componenten. Het regulier resultaat bedraagt 55.000 euro. Daarnaast is er een bijzonder resultaat van 269.000 door het laten vrijvallen van de voorziening groot onderhoud. Het in 2011 opgestelde onderhoudsplan heeft geleid tot aanpassing van de begroting. De nu opgenomen begrotingsbedragen zijn in de planperiode t/m 2015 voldoende om in het onderhoud te voorzien. Wij willen het vrijvallende bedrag oormerken voor het oorspronkelijke doel te weten onderhoud en willen daarom een bestemmingsreserve groot onderhoud instellen.

2. Programma

2.1 Doelstelling ARCG – Wat wilden we bereiken in 2011?

In het kader van het NEN-EN-ISO 14001 milieuzorgsysteem is het milieubeleid van de ARCG geformuleerd en vastgesteld door het bestuur. Het beleid is als volgt geformuleerd. De ARCG houdt zich bezig met de verwijdering van afvalstoffen met als hoofddoel sturing te kunnen geven. De ARCG acht overheidsparticipatie hierbij van wezenlijk belang om bij de verwijdering van afvalstoffen niet alleen de "markt" de prioriteit hiervan te laten bepalen. De door de ARCG gewenste prioriteit in verwijderingmethoden wordt verwoord in de ladder van Lansink. De focus ligt op het terugwinnen van grondstoffen. Dit kan tot gevolg hebben dat de ARCG voor een bepaald verwijderingssysteem of -techniek kiest die (vooralsnog) duurder is maar beter past in de visie van de overheid. Op deze wijze kan de ARCG invulling geven aan de gewenste voorbeeldfunctie en haar milieudoelstellingen realiseren. De invulling hiervan wordt door een actief voorlichtingsbeleid aan een zo breed mogelijk publiek kenbaar gemaakt.

In de totale verwijderingsketen wil de ARCG opereren vanaf het moment van afgifte door ontdoeners. Dit kunnen zowel burgers, ondernemingen als overheidsbedrijven zijn. Zowel de inzameling als de eindverwijdering ziet de ARCG niet als kerntaken, maar als belangrijke (nuts)functie. Hierom zijn sturing en invloed op deze taken noodzakelijk. De invloed kan verkregen worden door strategische allianties, samenwerkingsovereenkomsten en/of PPS constructies.

Het begrip afvalstof hanteert de ARCG net zo ruim als de wettelijke definitie: "alle stoffen waarvan de houder zich - met het oog op verwijdering daarvan - ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen".

De ARCG zal bij de uitvoering van haar werkzaamheden milieuzorg en duurzaamheid vooropstellen, waarbij de naleving van milieuvergunningen en wettelijke regels als minimum standaard wordt gezien. Voor de continue verbetering van prestaties en reductie van emissies zal de ARCG zich inspannen. Hiertoe is een milieu- en kwaliteitssorgsysteem geïmplementeerd en onderhouden op basis van de ISO 14001 norm.

2.2 Verslagjaar 2011 – Wat hebben we gedaan?

Bij de ARCG is in 2011 169.601 ton afval over de weegbrug gegaan; dit is 2.693 ton minder dan in 2010 en 7.529 ton minder dan begroot. De dalende tendens van aanvoer van afval zet zich verder door. Vermoedelijk door verdergaande scheiding (en daarmee hergebruik) van afval aan de bron enerzijds, en door de economische crisis anderzijds.

Door verwerking van deze stromen in de afvalscheidingsfabriek van Attero worden meer afvalstoffen daadwerkelijk hergebruikt.

Burgers en kleine bedrijven kunnen hun grof afval brengen naar het afvalbrengstation. Daar is meer dan 10.000 ton aan grofvuil, bouw- en sloopafval, KGA, houtafval, puin en ijzer aangevoerd. Een toename van ruim 1000 ton ten opzichte van 2010. Deze stromen worden zoveel mogelijk bij de bron gescheiden, waardoor hergebruik kan worden toegepast.

In 2011 is de eindafdek praktisch overgedragen aan de provincie, de formele overdracht zal in 2012 plaats vinden. De kunststofscheiding heeft volop gedraaid en het afvalwater is ingezet als proceswater bij de vergisting.

Naar aanleiding van begrotingsbesprekingen en de constatering dat in het meerjarenbeeld van de ARCG tekorten op de begroting ontstonden heeft het bestuur in 2011 besloten om de gewenste financiële middelen voor onderhoud te herijken. De kosten ervan zijn aangepast aan de feitelijke ervaringsgegevens onder het adagium 'sober maar doelmatig'. Hierdoor is een kosten-besparing doorgevoerd die het meerjarenbeeld weer in balans brengt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2.3 Financien

2.3.1 Meerjarenbeeld

	rekening		begroting			
	2010	2011	2011	2012	2013	2014
lasten	22.985	23.119	22.817	22.083	22.520	22.968
baten	23.135	23.173	22.873	22.118	23.522	22.978
resultaat	150	55	56	35	2	10

2.3.2 Financieel resultaat

Het jaar 2011 sluiten we af met een positief exploitatieresultaat van ruim € 324.000. Dit is 268.000 meer dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de vrijval van de voorziening groot onderhoud. Wij stellen van dit positief resultaat 55.000 toe te voegen aan de algemene reserve en van de overige 269.000 een bestemmingsreserve te vormen voor onderhoud.

2.4 Vooruitblik naar 2012

In 2012 zal de formalisering van de overdracht van de stort aan de provincie plaatsvinden. In 2011 zijn, in overleg met Sozog en Sanog, de nodige initiatieven genomen die de verwerkingscontracten van het huishoudelijk afval raken. Belangrijke achtergrond hiervoor vormt de constatering dat de contractprijzen op dit moment ver af staan van marktontwikkelingen. Door overcapaciteit in verbrandingsinstallaties staan de prijzen sterk onder druk. Gelet op langjarige contracten van de ARCG zou een verandering van de structuur van Attero én instemming van gemeenten daarover, kunnen leiden tot gunstiger tarieven. Voor 2012 zullen de inspanningen voor een belangrijk deel op dit dossier zijn gericht.

2.5 Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

Een regeling is M&O-gevoelig, zodra de aanspraak op een uitkering of de verplichting om een heffing te betalen en of de hoogte van een uitkering of heffing afhankelijk is van gegevens die door een derde of door belanghebbende zelf verstrekt moeten worden (zgn. derdengegevens).

Bij misbruik is sprake van handelen in strijd met een wettelijke regeling; bij oneigenlijk gebruik is sprake van handelen in strijd met doel en strekking van regeling.

Deze M&O risico's hebben betrekking op zowel de volledigheid als de juistheid van de gegevens die derden of belanghebbende zelf verstrekken.

Bij fraude kan worden gedacht aan het moedwillig ondernemen van activiteiten om anderen te benadelen. Fraude kan zich zowel bij derden als binnen de eigen organisatie voordoen.

Grenzen aan het M&O beleid worden gevormd door o.a.:

- wettelijke bepalingen (maatschappelijke begrenzing);
- maatregelen kosten meer dan ze opleveren (economische begrenzing);
- vaktechnische beperkingen (stand van fiscale- en controletechniek, controleerbaarheid administraties).

Kernvraag is of organisaties bij de opzet en de uitvoering van regelgeving en de bijbehorende werkprocessen in voldoende mate vorm en inhoud geven aan het voorkomen en bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik. Met andere woorden is er een zodanig kwaliteitsniveau dat de rechtshandhaving, de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid worden gewaarborgd. Kan de organisatie inzicht bieden in de wijze waarop zij er voor zorgt dat er niet ten onrechte inkomsten worden gemist en dat er niet ten onrechte uitgaven worden gedaan.

Gelet op de hierboven beschreven M&O-aspecten kent de ARCG geen regels die als M&O gevoelig worden aangemerkt. De financiële administratie wordt uitgevoerd door de Milieudienst van de gemeente Groningen. Deze organisatie kent een voldoende mate van interne controle, functiescheiding en accountantstoezicht om te waarborgen dat de uitgaven en inkomsten van de ARCG volledig zijn.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3. Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie is. Het weerstandsvermogen is van belang in het geval zich een financiële tegenvaller voordoet, en vooral als die tegenvaller onvoorzien en dus onverwacht is. Door aandacht te schenken aan het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of verhogen van de tarieven. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf en het kan betrekking hebben op consequenties voor meerdere jaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de financiële positie is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

3.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen waarover de organisatie beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. De middelen die bij de ARCG tot de weerstandscapaciteit worden gerekend zijn de niet bestemde middelen in de reserves.

Algemene Reserve	x € 1.000
Saldo per 31 december 2010 conform balans	226
Voordelig saldo 2010	150
Saldo 1 januari 2011	376
Exploitatieresultaat 2011	324
Saldo per 31 december 2011 na resultaatbepaling	
Algemene Reserve	431
Reserve Groot Onderhoud	269

3.1.2 Risico's en ontwikkelingen

Er zijn op dit moment geen grote risico's meer.

3.1.3 Niveau weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen legt een verband tussen de gesignaleerde risico's en de aanwezige capaciteit om deze risico's op te vangen. Zoals hierboven aangegeven zijn op dit moment geen grote financiële risico's aanwezig.

3.2 Financiering

Als gevolg van hoge kosten voor eindafdek en BOM (Belasting op Milieugrondslag) was de liquiditeitspositie van de ARCG een aantal jaren geleden verslechterd. In overleg met Concern Treasury van de gemeente Groningen is toen het bestuur van de ARCG geadviseerd over de te nemen maatregelen. In de vergadering van 23 juni 2009 is het bestuur akkoord gegaan met het afsluiten van een lening van 2.700.000 euro voor 6 jaar. De rentekosten zijn in de begroting opgenomen. Door het aantrekken van de lening zijn de liquiditeitsproblemen opgelost.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In de begroting van de ARCG is de laatste jaren een post voor onderhoud gebouwen/terrein opgenomen van 130.000 euro. Tevens wordt er jaarlijks 58.000 euro toegevoegd aan de Voorziening voor groot onderhoud.

Het bestaande onderhoudsplan is recentelijk door een extern bureau (Fame Bouwmanagement) kritisch tegen het licht gehouden. Fame heeft in hun inspectie een actuele beoordeling gegeven van de bouwkundige onderdelen van de gebouwen en het terrein van de ARCG. Aan de hand van hun bevindingen is een nieuw meerjaren overzicht opgesteld voor onderhoud en vervanging aangevuld met onderhoudskosten voor technische installaties.

De kosten voor onderhoud zijn scherper aangepast aan de feitelijke ervaringscijfers onder het adagium "sober maar doelmatig". Hierdoor is een kostenbesparing doorgevoerd die het meerjarenbeeld van de ARCG begroting weer in balans brengt.

In de nieuwe situatie wordt vanaf 2012 gestopt met de jaarlijkse bijdrage voor de Voorziening groot onderhoud. De post voor onderhoud gebouwen/terrein wordt, naar aanleiding van het geactualiseerde onderhoudsplan, verhoogd naar 155.000 euro per jaar. Hiermee wordt een jaarlijkse besparing gerealiseerd van 33.000 euro. Omdat met de 155.000 euro per jaar kan worden voorzien in de voorliggende onderhoudsplanning moet de voorziening vrijvallen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Hierdoor wordt het resultaat eenmalig verhoogd. Om het geld te behouden voor het oorspronkelijke doel zal een bestemmingsreserve worden ingesteld.

3.4 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat op hoofdlijnen de organisatiedoelstellingen en de daarbij horende maatregelen die in 2011 zijn genomen.

De organisatiedoelstellingen en wat we daarvoor hebben gedaan zijn omschreven in hoofdstuk 2.2.

De Milieudienst van de gemeente Groningen voert de administratie voor de ARCG en levert ook alle andere ondersteunende diensten die nodig zijn voor een goede bedrijfsvoering, zoals ICT, communicatie- en juridische adviezen en ondersteuning op het gebied van P&O.

Voor P&O geldt dat wij voortdurend inzetten op terugdringen en voorkomen van ziekteverzuim. Sinds enkele jaren zijn wij begonnen met verzuimgesprekken. Het inzetbaar houden van de medewerkers en het bevorderen van mobiliteit is een belangrijk uitgangspunt. In dit kader hebben er enkele personele wisselingen plaatsgevonden op het afvalbrengrstation en in de binnendienst. Onze zittende veiligheidsadviseur gevaarlijke afvalstoffen is in 2011 vertrokken naar elders en deze functie is weer opgevuld door een interne kandidaat voorzien van een passende opleiding.

Op kwaliteitsgebied worden de nodige interne en externe audits gehouden voor het ISO 14001 kwaliteitszorgsysteem. De KAMcoördinator van de Milieudienst verricht hierbij de reguliere werkzaamheden, te weten de regeling en bewaking van de voortgang van de audits, het documentbeheer en de opzet en rapportage van de directiebeoordelingen.

In het kader van de financiële control worden, naast de begroting en jaarrapportage, financiële kwartaaloverzichten gemaakt om daarmee de vinger goed aan de pols te houden gedurende de loop van het jaar.

3.5 Verbonden partijen

De ARCG heeft met twee van de gemeenten (Bedum en Ten Boer) een aparte overeenkomst voor de inzameling van het huisvuil. Deze taak heeft de ARCG vervolgens opgedragen aan de Milieudienst van de gemeente Groningen.

Jaarrekening 2011

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Balans per

Omschrijving	Ultimo 2011	Ultimo 2010
ACTIVA	* € 1.000	* € 1.000
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Gronden en terreinen	1.069	1.194
Bedrijfsgebouwen	579	708
Machines, apparaten en installaties	295	385
Overig	18	22
Vlottende activa		
Uitzettingen		
Vorderingen op openbare lichamen *	3.525	1.259
Overige vorderingen	967	927
Liquide middelen (kas, bank en giro)	561	3.024
	<u>7.014</u>	<u>7.519</u>

* verklaring zie pagina 15

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

31 december 2011

Omschrijving	Ultimo 2011	Ultimo 2010
PASSIVA	* € 1.000	* € 1.000
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	376	226
Saldo van rekening	324	150
Vorzieningen	0	236
Vaste schuld		
Onderh. leningen van ov.binnl.sect.	3.415	3.536
Viottende passiva		
Viottende schuld		
Overige viottende schulden	2.899	3.371
	<u>7.014</u>	<u>7.519</u>

Niet uit de balans blijkende vorderingen en verplichtingen

We zijn leaseverplichtingen aangegaan voor een bedrag van ca. 56.000 euro per jaar voor rollend materieel met een looptijd van 3 tot 7 jaar.

Totale uitgaven in boekjaar voor controlewerkzaamheden accountant

De totale kosten in 2011 zijn 22.000 euro.

WOPT

In het kader van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) is niets te melden.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Totaaloverzicht exploitatie

	Rekening 2010			Begroting 2011			Rekening 2011		
	batens x € 1.000	lasten x € 1.000	saldo x € 1.000	batens x € 1.000	lasten x € 1.000	saldo x € 1.000	batens x € 1.000	lasten x € 1.000	saldo x € 1.000
Woldjerspoor	21.533	21.383	151	21.180	21.124	56	21.929	21.605	324
Afvalbrengrstation	1.148	1.148	0	1.227	1.227	0	1.031	1.031	0
Chemocar	38	38	0	41	41	0	40	40	0
KGA-depot	306	306	0	296	296	0	349	349	0
OWS-afscheider	110	110	0	129	129	0	94	94	0
TOTAAL ARCG	23.135	22.985	151	22.873	22.817	56	23.442	23.119	324

Financiering:

- Woldjerspoor: Dit bedrijfsonderdeel wordt gefinancierd door de 8 deelnemende ARCGgemeenten
- Afvalbrengrstation: De kosten van het afvalbrengrstation worden verrekend met de gemeenten Haren, Groningen, Ten Boer en Bedum obv werkelijk gebruik.
- Chemocar: De kosten voor de chemocar worden verrekend met alle deelnemende gemeenten op basis van aantal gebruikte dagen.
- KGA-depot: Deze kosten worden in eerste instantie verrekend met de gemeente Groningen (Milieudienst). Vervolgens wordt 50% van deze lasten door de Milieudienst toegerekend aan alle deelnemende gemeenten obv inwonertal. (Hiernaast worden ook de verwerkingskosten van KGA doorberekend door de Milieudienst).
- OWS-afscheider: Deze kosten komen geheel ten laste van de gemeente Groningen

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Waarderingsgrondslagen

Materiele vaste activa

De materiele vaste activa zijn gewaardeerd op aanschafwaarde. Genoemde waarden worden vermindert met jaarlijkse afschrijvingen gebaseerd op de economische levensduur.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd op nominale waarde, rekening houdend met mogelijke oninbaarheid.

Voorzieningen

De onder dit hoofd opgenomen voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen en risico's, die samenhangen met het bedrijfsgebeuren. De voorziening voor het groot onderhoud is gebaseerd op het onderhoudsplan. Naar aanleiding van het geactualiseerde onderhoudsplan en de gekozen sobere vorm van onderhoud aan gebouwen en terrein is besloten te stoppen met de jaarlijkse toevoeging en het saldo van de Voorziening vrij te laten vallen en toe te voegen aan een Bestemmingsreserve voor onderhoud.

Overige activa en passiva

Voor zover in het bovenstaande niet anders is aangegeven worden activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen al zodra zij voorzienbaar zijn.

Omzet

Onder omzet wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen en diensten onder aftrek van kortingen en exclusief omzetbelasting.

Kosten

De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op de materiele vaste activa worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde op basis van de verwachte economische levensduur.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting op de balans	<u>31.12.2011</u>	<u>31.12.2010</u>
Omschrijving	Bedrag	Bedrag
	(x € 1.000)	(x € 1.000)
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Gronden en terreinen	1.069	1.194
- Aanleg wegen nwbouw	628	707
- Terreininrichting nwbouw	164	183
- Terreinverharding	52	55
- Grondaankoop	154	154
- Verharding tbv kl.web	71	95
totaal	1.069	1.194
Bedrijfsgebouwen	579	708
- Bouw KGA-depot	195	240
- Vernieuwing KGA-depot	104	111
- Afvalbrenghstation	9	40
- KCA-depot afvalbrenghstation	48	54
- Kantoorgebouw nwbouw	79	118
- Aanleg vloer	10	10
- Sorteeral	39	75
- Vervanging dakbedekking	84	38
- Overkapping tbv kl.web	11	22
totaal	579	708
Machines, apparaten en installaties	295	385
- Oliescheidingsinstallatie	178	208
- Gasonttrekkingsysteem	77	121
- Afzuigsysteem KGA-depot	5	7
- Infrastructuur	35	49
totaal	295	385
Overig	18	22
- Vorkheftruck afvalbrenghstation	18	22
totaal	18	22

*Voor specificatie van de categorieën verwijzen wij naar Staat C - Bijlage I

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	Bedrag (x € 1.000)
Viottende activa		
<i>Uitzettingen</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	3.525	1.259
- te verrekenen BTW	0	37
- gemeenten	3.525	1.222
totaal	3.525	1.259
<p>Doordat de in januari 2011 in rekening gebrachte maandvoorschotten voor de afvalverwerking door invoering van een nieuw systeem niet zijn gecrediteerd in 2011 is het saldo van de vorderingen op gemeenten aanzienlijk hoger als in 2010; zie post vooruitgefactuurde bedragen (1.503) op pagina 17.</p>		
Overige vorderingen	967	927
- Debiteuren	100	80
- vooruitbetaalde kosten serv.contr.weegbrug	0	8
- vooruitbetaalde kosten beveiliging en telefoon	0	3
- afrekening Attero door te berekenen kosten	0	4
- door te berekenen kosten md	6	2
- te verrekenen borgstelling	19	13
- nazorgkosten provincie	1	0
- afrekening Attero afvalverwerking 2011	312	491
- afrekening md aandeel kosten hout 2e abs	24	0
- subsidie RO investering groen dak	13	0
- nascheiding kunststof div.gem. 4e kw.2011	449	308
- arcg-component 4e kw.2011	0	14
- af te rekenen NVMP e-waste	37	0
- andere gemeenten en overig	6	4
totaal	967	927
Liquide middelen (kas, bank en giro)	561	3.024
- Rekening-courant IRC	561	3.024
<p>Het saldo op het dagafschrift van de IRC-rekening bij de BNG van de gemeente Groningen per 31 december 2011 bedraagt 560.570,85 euro</p>		
TOTAAL ACTIVA	7.014	7.519

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	Bedrag (x € 1.000)
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	376	226
Het saldo van deze reserve was op 31-12-2010	226	27
toegevoegd exploitatiesaldo 2011	150	199
Saldo 31-12-2011	376	226
Saldo van rekening het exploitatiesaldo 2011 bedraagt € 324.213,09	324	150
Voorzieningen	0	236
Voorziening groot onderhoud saldo 2011 / 2010	236	246
toevoeging 2011/2010	58	58
af: kosten 2011 / 2010	-25	-68
af: vrijval t.g.v. exploitatie	-269	
saldo	0	236
Vaste schuld		
Onderh.leningen van ov.binnenl.sectoren	3.415	3.536
- Geldlening t.b.v. de leentewet		
Deze lening is afgesloten op 15 december 1999 tegen 5,55% rente bij de gemeente Groningen met een looptijd van 17 jaar: € 1.815.000	1.815	1.815
af: aflossing t/m lopend boekjaar	-1.100	-979
restant lening	715	836
- Geldlening t.b.v. stortplan		
Deze lening is afgesloten op 1 oktober 2009 tegen 3,49% rente bij de gemeente Groningen met een looptijd van 6 jaar: € 2.700.000	2.700	2.700

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Omschrijving	Bedrag (x € 1.000)	Bedrag (x € 1.000)
Vlottende passiva		
Vlottende schuld		
Overige vlottende schulden	2.899	3.371
- Te betalen btw	339	0
- Crediteuren	362	2.739
- Debiteuren (creditnota's)	83	172
- vooruitgefactureerde bedragen	1.503	0
- verrekeningen Attero	4	0
- te betalen rente leningen	28	28
- accountantskosten	22	22
- afrekening MD correctie tarief kwd	49	
- afrekening MD kga-depot	6	37
- afrekening MD ows-afscheider	2	4
- afrekening chemocar deeln.gemeentes	0	5
- afrekening abs deeln.gemeentes	13	0
- restant kosten prenazorg Stainkoeln	22	22
- nabetaling medewerkers weegbrug	0	14
- nascheiding kunststof Attero 4e kw.2011	449	308
- verwerking gft december Attero	0	11
- vergoeding NVMP gem.Haren	0	6
- detachering personeel md juli tm nov. 2011	17	0
- diversen	0	3
totaal	2.899	3.371
TOTAAL PASSIVA	7.014	7.519

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Woldjerspoor

Omschrijving	Rekening 2010 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Rekening 2011 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	148	186	164
Kapitaallasten	289	286	290
Personeel van derden	79	65	83
Energiekosten	43	58	46
Vuilverwerkingskosten	18.476	19.239	18.316
Kosten leemtewet (lening)	53	46	46
Exploitatierente	4	32	13
Overige goederen en diensten	867	1.054	977
Voorziening groot onderhoud	58	58	58
Verrek.nascheiding kunststof	1.282	0	1.599
Onvoorzien	75	100	0
Kosten voorgaande jaren	9	0	13
Totaal lasten	21.383	21.124	21.605
BATEN			
Opbrengst vuilaanvoer	19.757	20.570	19.605
ARCG-component	94	122	65
Exploitatierente	20	0	22
Vergoed.nascheiding kunststof	1.282	0	1.599
Overige goederen en diensten	369	430	369
Diverse baten (onvoorzien)	5	58	269
Baten voorgaande jaren	6	0	0
Totaal baten	21.533	21.180	21.929
SALDO	151	56	324

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting lasten

Personeelslasten

De totale lasten voor vast personeel en extern ingehuurd zijn iets lager dan begroot. Inhuur van uitzendkrachten vindt plaats bij vacatures en/of ziekte.

Verwerkingskosten

Huishoudelijk afval	Tonnages	Gemiddelde kostprijs	Totale kosten (* € 1.000)
Begroot	140.810	117,69	16.572
Werkelijk	135.006	117,66	15.886
Bedrijfsafval			
Begroot	20.680	89,25	1.846
Werkelijk	18.870	85,00	1.604
Vetafval			
Begroot	1.240	33,30	41
Werkelijk	994	33,28	33
GFT			
Begroot	14.400	54,16	780
Werkelijk	14.731	53,86	793
Totaal			
Begroot	177.130	108,61	19.239
Werkelijk	169.601	107,99	18.316

Huishoudelijk afval: deze kosten zijn lager dan begroot door minder aanvoer. Een tendens die ook in 2009 en 2010 zichtbaar was. In 2009 en 2010 is respectievelijk 140.810 en 137.796 ton aangevoerd.

Bedrijfsafval: de kosten hiervan zijn ruim 240.000 euro lager dan begroot doordat er 1.800 ton minder is aangevoerd en het tarief 4,25 euro lager is dan begroot.

GFT: de kosten zijn iets hoger dan begroot door iets meer aanvoer.

Exploitatierente

Dit betreft de rente die over 2011 verschuldigd is voor de opgenomen fixlening van 2.7 mln. euro per 1-10-2009 (zie bijlage II Staat van opgenomen langlopende leningen) verminderd met de rente die is opgenomen in de kapitaallasten (zie bijlage I Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven).

Overige goederen en diensten

Specificatie	Rekening 2010	Begroting 2011	Rekening 2011	verschil
Omschrijving				
Afvalinzameling andere gemeenten	328	357	328	-29
Onderhoud gebouw/terrein	74	135	136	1
Huur materieel	7	6	6	0
Dienstverlening derden	46	47	42	-5
Personeelskosten	22	25	19	-6
Rechten en verzekering	14	16	18	2
Verontreinigingsheffing/waterzuivering	7	40	40	0
Voorlichting en educatie	1	10	0	-10
Externe advisering	26	50	34	-16
Verg.secr./administratiekosten	215	227	217	-10
Accountantskosten	22	22	22	0
Kantoorbenodigdheden	6	20	11	-9
Kosten automatisering	55	58	59	1
Kosten telecommunicatie	14	16	11	-5
Contributies/abonnementen	4	5	9	4
Afvalanalyses	26	20	25	5
Totaal	867	1.054	977	-77

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Het totaal voor de overige goederen en diensten is 77.000 euro lager dan begroot.
De lagere kosten worden grotendeels veroorzaakt door lagere kosten voor voorlichting, externe advisering en kantoorbenodigdheden.
De lagere kosten voor afvalinzameling andere gemeenten worden gecompenseerd door lagere baten.
Het lagere aanbod van afval leidt ook tot lagere secretariaatskosten. De vergoeding hiervoor bedraagt 1,28 euro per aangevoerde ton afval.

Verrekening nascheiding kunststoffen

Dit zijn de kosten die Attero in rekening brengt aan de ARCG voor de nascheiding van de kunststoffen.

Deze kosten worden doorbelast aan de deelnemende gemeenten (zie baten), die vervolgens het subsidie bedrag ontvangen van Nedvang, waarvan de definitieve hoogte nog niet is vastgesteld.

Er komt nog een verrekening van vermeden verwerkingskosten over 2010 en 2011 die voor de ARCG budgettair neutraal is.

Onvoorzien

Er zijn geen onvoorziene uitgaven geweest in 2011.

Kosten voorgaande jaren

Dit betreft nagekomen kosten over 2010, zoals afrekening waterzuiveringskosten.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting baten

Opbrengst vuilaanvoer

Huishoudelijk afval	Tonnages	Gemiddelde opbrengst	Totale opbrengst (*€ 1.000)
Begroot	140.810	126,71	17.843
Werkelijk	135.006	126,95	17.140
Bedrijfsafval			
Begroot	20.680	92,16	1.906
Werkelijk	18.870	86,60	1.634
Vetafval			
Begroot	1.240	33,06	41
Werkelijk	994	33,19	33
GFT			
Begroot	14.400	54,16	780
Werkelijk	14.731	54,16	798
Totaal			
Begroot	177.130	116,13	20.570
Werkelijk	169.601	115,60	19.605

De totale opbrengst is 965.000 euro lager dan begroot als gevolg van minder aanvoer en lagere tarief voor bedrijfsafval. Door de lagere aanvoer is de totale marge op de verwerkingskosten 42.000 euro lager dan begroot.

ARCG-component

De aanvoer bij Stainkoel'n is lager dan begroot en daardoor ook de inkomsten. De ARCG-component is een post die naar verwachting in de komende jaren terug zal lopen. De ARCG ontvangt van de Stainkoel'n 2,41 euro per ton aangevoerd afval.

Exploitatierente

Dit betreft de ontvangen rente op de bankrekening door een positief saldo. In de begroting was geen rekening gehouden met inkomsten uit rente.

Overige goederen en diensten

Specificatie	Rekening 2010	Begroting 2011	Rekening 2011
Omschrijving			
Afvalinzameling andere gemeenten	328	357	328
Afvalanalyses	11	7	10
Wegingen	5	40	6
Verrekening huur kantoren	25	26	25
Totaal	369	430	369

De afwijking op afvalinzameling andere gemeenten staat ook bij de kosten en heeft geen invloed op het totaalsaldo.

Diverse baten (onvoorzien)

Dit betreft de vrijval van het saldo van de Voorziening voor groot onderhoud.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Afvalbrenngstation

Omschrijving	Rekening 2010 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Rekening 2011 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	214	229	189
Kapitaallasten	87	83	83
Personeel van derden	90	59	90
Overige goederen en diensten	757	856	669
Totaal lasten	1.148	1.227	1.031
BATEN			
Bijdrage bedrijven	86	102	79
Kasontvangsten particulieren	115	133	102
Bijdrage deelnemende gemeentes	902	939	746
Overige inkomsten	45	53	58
Baten voorgaande jaren	0	0	46
Totaal baten	1.148	1.227	1.031
SALDO	0	0	0

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting

Lasten

Personeelslasten

De totale lasten voor vast en van extern ingehuurd personeel zijn 9.000 euro lager dan begroot. Er zijn extra uitzendkrachten ingehuurd door vacatureruimte en vervanging bij ziekte van vast personeel.

Overige goederen en diensten

Omschrijving	Rekening 2010	Begroting 2011	Rekening 2011	verschil
Verwerken restafval	283	287	259	-28
Onderhoud	23	12	49	37
Huur materieel	13	22	14	-8
Huur containers	38	14	43	29
Transport/ledigen containers	119	165	108	-57
Dienstverlening derden (hout)	92	0	51	51
Verwerken houtafval en puin	-6	60	-24	-84
Verwerken takken	34	32	28	-4
Afvoer banden	5	4	5	1
Verwerken bouw/sloopafval	147	90	150	60
Verwerken tapijt & kunststof	30	30	26	-4
Verwerken kga	53	122	53	-69
Verwerken asbest	12	8	14	6
Verwerken ijzer	-100	0	-120	-120
Verwerken web	-1	0	-1	-1
Verwerken glas	5	0	3	3
Overige kosten	11	10	9	-1
Kosten voorgaande jaren	-1	0	2	2
Totaal	757	856	669	-187

De onderhoudskosten zijn 37.000 euro hoger dan begroot. Er is extra onderhoud nodig geweest voor de kca-voorziening voor ruim 5.700 euro en vervanging platen voor 7.600 euro. Verder is er nieuwe bebording aangebracht voor 8.800 euro en is de heftruck na een ongeval op het terrein gerepareerd voor ruim 11.000 euro. Het grootste deel van de extra gemaakte kosten heeft een relatie met opmerkingen van de provincie naar aanleiding van een inspectiebezoek.

De verwerkingskosten voor hout en puin zijn 84.000 lager dan begroot. Het hout wordt afgevoerd naar Duitsland en hier krijgen we een vergoeding voor in plaats van kosten. Hier was in de begroting nog geen rekening mee gehouden.

De verwerkingskosten kga zijn lager dan begroot doordat vorig jaar in het najaar een tariefsverlaging heeft plaatsgevonden. Hiermee was geen rekening gehouden in de begroting.

De marktprijs voor ijzer is gunstig, waardoor er een opbrengst is van 120.000 euro. In de begroting was hiervoor niets opgenomen.

De dienstverlening derden betreft de inhuur van een extern bedrijf met een kraan en machinist, waarmee een betere scheiding van het afval en een betere vulling van de containers voor de afvoer van hout kan worden gerealiseerd. Hierdoor zijn weer minder transporten nodig. De transportkosten zijn daardoor lager dan begroot. Eind 2011 heeft de Milieudienst zelf een mobiele kraan aangeschaft die door de ARCG wordt gebruikt. We hoeven nu niet meer van derden in te huren en de kraan wordt door eigen mensen bediend.

In de begroting zijn de transportkosten voor bouw/sloopafval opgenomen onder de post transport/ledigen containers. Het verwerkingstarief van bouw en sloopafval is echter incl. transportkosten. Daardoor is de post verwerken bouw/sloopafval 60.000 euro hoger dan begroot en is de post transport/ledigen containers lager.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Baten

Bijdrage bedrijven			
Omschrijving	Rekening 2010	Begroting 2011	Rekening 2011
Bedrijven	86	102	79
Kasontvangsten particulieren			
Omschrijving	Rekening 2010	Begroting 2011	Rekening 2011
Haren	61	80	59
Groningen	38	37	28
Ten Boer	3	3	2
Bedum	13	13	13
Totaal	115	133	102

Bijdrage deelnemende gemeenten

Omschrijving	Rekening 2010	Begroting 2011	Rekening 2011
Haren	7	-3	-4
Groningen	776	820	650
Ten Boer	49	48	43
Bedum	69	75	57
Totaal	902	939	746

Haren	6,71%	7,20%	6,48%
Groningen	80,06%	79,90%	79,94%
Ten Boer	5,14%	4,72%	5,33%
Bedum	8,08%	8,18%	8,25%

De bijdrage van de deelnemende gemeentes wordt verdeeld aan de hand van het aantal bezoekers per gemeente bij het afvalbrengstation.

Deze aantallen waren in	<u>2010</u>	<u>2011</u>
Haren	2.787	2.754
Groningen	33.233	33.997
Ten Boer	2.135	2.268
Bedum	3.353	3.509

Doordat de bezoekersaantallen van de gemeentes Haren, Ten Boer en Bedum niet zo veel verschillen met de aantallen 2010 zijn de kasontvangsten van de particulieren van deze deelnemende gemeentes vrijwel gelijk aan 2010. Van de gemeente Groningen is het bezoekersaantal gestegen, maar er is door de particulieren van deze gemeente minder bouw- en sloopafval gebracht. Voor bouw- en sloopafval moet altijd worden betaald en het overige afval kan 4x gratis worden gebracht. Hierdoor zijn de kasontvangsten van de particulieren van de gemeente Groningen gedaald ten opzichte van 2010.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Chemocar

Omschrijving	Rekening 2010 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Rekening 2011 x € 1.000
LASTEN			
Bediening	21	23	21
Huur	14	14	15
Brandstof en ov.kosten	3	4	4
Totaal lasten	38	41	40
BATEN			
Bijdrage gemeenten:			
Bedum	4	4	4
Ten Boer	3	4	4
Leek	11	11	12
Haren	5	6	5
Grootegast	4	4	4
Marum	3	4	4
Zuidhorn	8	8	8
Totaal baten	38	41	40
SALDO	0	0	0

Toelichting

Er zijn bijna geen afwijkingen ten opzichte van de begroting en het voorgaande jaar. De bedieningskosten zijn voor inzet van personeel van NovaWork en een uitzendkracht. De ARCG huurt een chemocar van de gemeente Groningen. De totale lasten worden verrekend met de deelnemende gemeenten op basis van het aantal gebruikte dagen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

KGA-depot

Omschrijving	Rekening 2010 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Rekening 2011 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	142	140	117
Kapitaallasten	68	66	68
Personeel van derden	10	12	26
Overige goederen en diensten	86	78	138
Totaal lasten	306	296	349
BATEN			
Verrekening met Milieudienst	306	296	349
Totaal baten	306	296	349
SALDO	0	0	0

Toelichting

Personeelslasten

De totale lasten van vast personeel en personeel van derden zijn iets lager dan het totale begrote bedrag hiervoor.

Overige goederen

Deze post bestaat uit de volgende componenten:

- huur materiaal	€ 21.200
- personeelskosten	€ 6.000
- regulier onderhoud	€ 77.200
- externe advisering	€ 25.200
- contributies	€ 4.500
- ledigen lekbakken	€ 2.600
- overige	€ 1.600

De totale lasten worden verrekend met de Milieudienst Groningen die vervolgens 50% hiervan doorberekend aan de deelnemende gemeentes.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

OWS installatie

Omschrijving	Rekening 2010 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Rekening 2011 x € 1.000
LASTEN			
Salariskosten	56	52	47
Kapitaallasten	38	37	37
Onderhoud/diversen	16	40	10
Totaal lasten	110	129	94
BATEN			
Verrekening met Milieudienst: bediening/energie	110	129	94
Totaal baten	110	129	94
SALDO	0	0	0

Toelichting

De salariskosten zijn 9.000 euro lager dan het begroot bedrag.
 De kosten voor onderhoud/diversen zijn 6.000 euro lager dan begroot.
 De kosten van de installatie worden in zijn geheel doorbelast aan de Milieudienst Groningen.

Overige gegevens

Aldus vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling "Afvalbeheer Regio Centraal Groningen" in zijn vergadering van 24 maart 2011.

De voorzitter

De secretaris

Ing. J.A. Visscher

Ing. J.M. Kortbeek

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage 1 – Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven

omschrijving van de kapitaal-investering	aanschaf-waarde begin dienstjaar	vermeerdering in dienstjaar	vermindering in dienstjaar	aanschaf-waarde einde dienstjaar	percentage van afschr. in dienstjaar	totaal afgesch. in dienstjaar	afsch. in dienstjaar	Rente in dienstjaar	boek-waarde begin dienstjaar	boek-waarde einde dienstjaar	kapitaal-lasten (afschr.+ rente)	L.I.V. exploitatie:
Bouw KGA-depot	912	0	0	912	5%	672	45	9	240	195	54	
Vernieuwing KCA-depot	120	0	0	120	6,67%	8	8	4	112	104	12	
Afzuigsysteem KCA-depot	8	0	0	8	20%	1	2	0	7	5	2	
sub-totaal	1.040	0	0	1.040		681	55	13	359	304	68	KGA-depot
Afvalbrengstation	308	0	0	308	10%	268	31	1	40	9	32	
Vorkheftruck afvalbrengstation	33	0	0	33	10%	12	3	1	21	18	4	
KCA-depot afvalbrengstation	63	0	0	63	10%	9	6	2	54	48	8	
Stapelaar tbv kl.web	11	0	0	11	10%	11	0	0	0	0	0	
Overkapping tbv kl.web	111	0	0	111	10%	89	11	1	22	11	12	
Verharding tbv kl.web	237	0	0	237	10%	142	24	3	95	71	27	
sub-totaal	763	0	0	763		531	75	8	232	157	83	afvalbreng station
Oliescheidingsinstallatie	441	0	0	441	6,67%	233	30	7	208	178	37	
sub-totaal	441	0	0	441		233	30	7	208	178	37	ows-afscheider
Gasonttrekkingssysteem	664	0	0	664	6,67%	543	44	4	121	77	48	
sub-totaal	664	0	0	664		543	44	4	121	77	48	Woldjerspoor
Kantoorgebouw nwbouw	573	0	0	573	6,67%	456	38	4	117	79	42	
Vervanging dakbedekking	38	49	0	87	6,67%	0	3	1	38	84	4	
Aanleg wegen nwbouw	1.583	0	0	1.583	5%	876	79	25	707	628	104	
Terreinrichting nwbouw	377	0	0	377	5%	194	19	6	183	164	25	
Terreinverharding	55	0	0	55	5%	0	3	2	55	52	5	
Weegbrug nieuwbouw	141	0	0	141	10%	141	0	0	0	0	0	
Sorteerhal	360	0	0	360	10%	285	36	3	75	39	39	
Infrastructuur	143	0	0	143	10%	94	14	2	49	35	16	
Aanleg viber	14	0	0	14	10%	3	1	1	11	10	2	
Grondankloop	154	0	0	154		0	0	0	154	154	5	
sub-totaal	3.438	49	0	3.487		2.049	183	49	1.389	1.245	242	Woldjerspoor
Totalen	6.346	49	0	6.395		4.037	397	81	2.309	1.961	478	

Bijlage II – Staat van opgenomen langlopende leningen

Nummer	Oorsprong drag geld- lening of voorschot	Datum en no. besluit van algemeen bestuur	goed- keuring	Jaar van laatste aflossing	Rente per- cen- tage	Restant- bedrag begin diensjaar	bedrag in diensjaar op te nemen	Bedrag van de		Restantbedrag geldleningen einde diensjaar
								rente	aflossing	
15-12-1999	1.815	lening leemtwet	20-9-1998 nr. 107	2016	5,55%	836	46	121	715	
1-10-2009	2.700	geldlening	23-6-2009	2015	3,49%	2.700	94	0	2.700	

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage III – Aanvoergegevens per gemeente

	huisvuil	grofvuil	veegvuil	kwd/ba	marktafv	vetafval	gft	Totaal
Bedum	2.599	35					1.461	4.095
Ten Boer	1.709	1					1.080	2.790
Leek	2.508	0					1.237	3.745
Groningen	41.943	4.111	2.883	16.138	259	875	7.400	73.609
Haren	3.172	121	63				1.521	4.877
Grootegast	1.436	611					765	2.812
Marum	1.219	0					418	1.637
Zuidhorn	2.327	205					849	3.381
Afvalbrengstation		1.880						1.880
Derden				27		119		146
SOZOG	48.340	8.600		2.446				59.386
SANOG	9.186	2.057		0				11.243
Totaal	114.439	17.621	2.946	18.611	259	994	14.731	169.601

Opbrengsten vuilaanvoer per gemeente

	tonnage huis/grofv.	à € 138,76 per ton	tonnage kwd/ba	à € 86,60 per ton	tonnage vet	à € 32,83 per ton	tonnage gft	à € 54,16 per ton	Totaal bedrag
Bedum	2.634	365.494	0	0	0	0	1.461	79.128	444.622
Ten Boer	1.710	237.280	0	0	0	0	1.080	58.493	295.772
Leek	2.508	348.010	0	0	0	0	1.237	66.996	415.006
Groningen	48.937	6.790.498	16.397	1.419.980	875	28.726	7.400	400.784	8.639.989
Haren	3.356	465.679	0	0	0	0	1.521	82.377	548.056
Grootegast	2.047	284.042	0	0	0	0	765	41.432	325.474
Marum	1.219	169.148	0	0	0	0	418	22.639	191.787
Zuidhorn	2.532	351.340	0	0	0	0	849	45.982	397.322
Afvalbrengstation	1.880	260.869		0		0			260.869
Derden *			27	2.338	119	4.518			6.856
sub-totaal	66.823	9.272.359	16.424	1.422.318	994	33.244	14.731	797.831	11.525.753
	tonnage huis/grofv.	à € 115,39 per ton	tonnage kwd	a € 86,60 per ton					
SOZOG	56.940	6.570.307	2.446	211.824					6.782.130
SANOG	11.243	1.297.330	0	0					1.297.330
Totaal	135.006	17.139.996	18.870	1.634.142	994	33.244	14.731	797.831	19.605.213

* hiervoor gelden andere tarieven

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage IV – kosten vuilaanvoer

Kosten vuilaanvoer	rekening 2010			begroting 2011			rekening 2011		
	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000
Huishoudelijk afval									
Attero: ARCG gemeenten	60.102	118,72	7.135	61.000	120,05	7.323	59.859	120,02	7.184
Sozog/Sanog	60.127	118,72	7.138	61.420	120,05	7.373	57.526	120,02	6.904
Afvalbrengstation	2.067	101,01	209	2.070	102,00	211	1.880	101,98	192
grofafval ARCG	5.081	101,01	513	5.180	102,00	528	5.084	101,98	518
grofafval S/S	10.419	101,01	1.052	11.140	102,00	1.136	10.657	101,98	1.087
* Huishoudelijk afval	137.796		16.048	140.810		16.572	135.006		15.886
Bedrijfsafval									
Attero: ARCG gemeenten	16.840	85,00	1.431	18.050	89,25	1.611	16.397	85,00	1.394
Sozog/Sanog	2.313	85,00	197	2.550	89,25	228	2.446	85,00	208
Derden	87	85,00	7	80	89,25	7	27	85,00	2
* Bedrijfsafval	19.240		1.635	20.680		1.846	18.870		1.604
Vetafval									
Attero: ARCG gemeenten	957	32,67	31	1.100	33,30	37	875	33,28	29
Derden	77	32,67	3	140	33,30	5	119	33,28	4
* Vetafval	1.034		34	1.240		41	994		33
GFT-afval									
Attero vergoeding	14.224	38,55	548	14.400	38,98	561	14.731	38,81	572
Attero oversl./transprt	14.224	14,77	210	14.400	15,18	219	14.731	15,05	222
* GFT-afval	14.224		758	14.400	54,16	780	14.731		793
	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag
TOAAL VUILAFVOER	172.294		18.476	177.130		19.239	169.601		18.316

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage V – opbrengsten vuilaanvoer

Opbrengsten vuilaanvoer	rekening 2010			begroting 2011			rekening 2011		
	tonnage	tarief	bedrag x € 1000	tonnage	tarief	bedrag x €1000	tonnage	tarief	bedrag x € 1000
Huishoudelijk afval									
ARCG gemeenten	65.183	137,39	8.955	66.180	138,76	9.183	64.943	138,76	9.011
Sozog/Sanog	70.546	114,02	8.044	72.560	115,39	8.373	68.183	115,39	7.868
Afvalbrengrstation	2.067	137,39	284	2.070	138,76	287	1.880	138,76	261
* Totaal HHA	137.796		17.283	140.810		17.843	135.006		17.140
Bedrijfsafval									
ARCG gemeenten	16.840	87,91	1.480	18.050	92,16	1.663	16.397	86,60	1.420
Sozog/Sanog	2.313	87,91	203	2.550	92,16	235	2.446	86,60	212
Derden	87	87,91	8	80	92,16	7	27	86,60	2
* Totaal BA	19.240		1.691	20.680		1.906	18.870		1.634
Vetafval									
ARCG gemeenten	957	32,44	31	1.100	32,83	36	875	32,83	29
Derden	77	35,50	3	140	35,50	5	119	35,50	4
* Totaal Vet	1.034		34	1.240		41	994		33
GFT-afval									
ARCG gemeenten	14.224	52,66	749	14.400	54,16	780	14.731	54,16	798
* Totaal GFT	14.224		749	14.400		780	14.731		798
	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag
TOTAAL VUILAAANVOER	172.294		19.757	177.130		20.570	169.601		19.605

Bijlage VI - salariskosten

	jaarrekening 2010			begroting 2011			jaarrekening 2011								
	Wolffler spoor	afvalbr. station	KGA depot	OVS- afsch.	Totaal	Wolffler spoor	afvalbr. station	KGA depot	OVS- afsch.	Totaal	Wolffler spoor	afvalbr. station	KGA depot	OVS- afsch.	Totaal
overhead	35	9	44	0	88	36	9	45	0	90	38	9	47	0	94
binnendienst	88	72	87	0	247	125	101	78	0	304	101	76	54	0	231
buitendienst	25	133	11	56	225	25	119	17	52	213	25	104	16	47	192
totaal	148	214	142	56	560	186	229	140	52	607	164	189	117	47	517

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage VII – gebruik chemocar

Bedum	9	dagen	à €	456,38	= €	4.107
Ten Boer	8	dagen	à €	456,38	= €	3.651
Leek	24	dagen	à €	456,38	= €	10.953
Haren	12	dagen	à €	456,38	= €	5.477
Grootegast	9	dagen	à €	456,38	= €	4.107
Marum	8	dagen	à €	456,38	= €	3.651
Zuidhorn	18	dagen	à €	456,38	= €	8.215
totaal	88	dagen	à €	456,38	= €	40.161

Ernst & Young Accountants LLP
Leonard Springerlaan 17
9727 KB Groningen
Postbus 997
9700 AZ Groningen
Tel.: +31 (0) 88 - 407 1000
Fax: +31 (0) 88 - 407 2505
www.ey.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2011 van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen te Groningen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de exploitatierekening over 2011 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

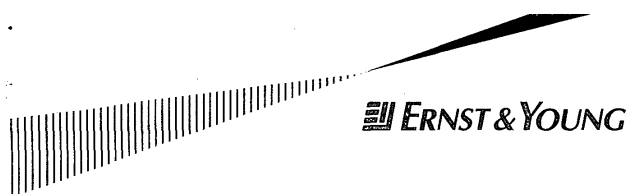
Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens. Tevens is het bestuur verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is daarnaast verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en het controleprotocol dat d.d. 8 december 2011 vastgesteld is door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boomjes 25B, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves. Deze goedkeuringstolerantie is d.d. 8 december 2011 vastgesteld door het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen per 31 december 2011 en van de baten en lasten over 2011 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten en de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213, lid 3, onder d, Gemeentewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 6 maart 2012

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.H. Bouman RA

BIJLAC

Begroting 2013

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2013. Evenals voorgaande drie jaren zijn er op dit moment geen grote financiële risico's meer aanwezig. De accountant heeft in 2009 een advies uitgebracht over de omvang van de benodigde algemene reserve. In de vergadering van 14 mei 2009 heeft het bestuur besloten dit advies (deels) op te volgen. Na toevoeging van het positieve exploitatieresultaat van 2011 wordt het saldo 431.000 euro en is het maximum bereikt.

Belangrijkste wijziging in deze begroting ten opzichte van voorgaande jaren, is de daadwerkelijke terugloop van te storten tonnen op Stainkoel'n. Een terugloop overigens geheel in lijn met het beleid. Ook de tonnages van het eigen afval van ARCG-gemeenten laten ten opzichte van voorgaande jaren een dalende trend zien.

Zoals gebruikelijk is de begroting opgesteld als een programmabegroting conform de voorschriften uit het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). De indeling is ten opzichte van de begroting 2011 en de jaarrekening 2010 niet gewijzigd. Voor de ARCG is één programmaplan, genaamd afvalbeheer, dat het inhoudelijk deel van deze begroting vormt (hoofdstuk 2). Hier gaan we in op de belangrijkste activiteiten die we voor 2013 voorzien. De financiële paragraaf bij het programmaplan (hoofdstuk 2.3) laat het totaal van de baten en lasten zien, evenals het financiële resultaat.

De programmabegroting en – rekening kennen een aantal verplichte paragrafen, voor zover die van toepassing zijn voor de organisatie. Deze zijn:

- lokale heffingen;
- weerstandsvermogen;
- onderhoud kapitaalgoederen;
- financiering;
- bedrijfsvoering;
- verbonden partijen;
- grondbeleid.

Voor de ARCG is de paragraaf 'lokale heffingen' niet van toepassing. De Gemeenschappelijke Regeling stelt tarieven voor de deelnemende gemeenten in de begroting vast. In verband met een wijziging in de wet fido (Wet financiering decentrale overheden) is in deze begroting ook een paragraaf 'financiering' opgenomen. Bij uitzetten van eigen vermogen of aantrekken van vreemd vermogen wordt de Concern Treasury van de gemeente Groningen ingeschakeld. Als laatste is de paragraaf 'grondbeleid' niet van toepassing. De overige paragrafen worden behandeld in hoofdstuk 3.

De tariefstijging voor huishoudelijk afval is – evenals voorgaande jaren – beperkt namelijk 0,27 % voor de deelnemende gemeenten en komt op 140,05 euro per ton. Het GFT- tarief stijgt met 1,4 % van 54,49 naar 55,28 euro per ton.

De begroting sluit met een negatief saldo van 4.000 euro.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2. Programma: Afvalverwijdering

2.1 Wat willen we bereiken?

In het kader van het NEN-EN-ISO 14001 milieuzorgsysteem is het milieubeleid van de ARCG geformuleerd en vastgesteld door het bestuur. Het beleid is als volgt geformuleerd.

De ARCG houdt zich bezig met de verwijdering van afvalstoffen met als hoofddoel sturing te kunnen geven. De ARCG acht overheidsparticipatie hierbij van wezenlijk belang om bij de verwijdering van afvalstoffen niet alleen de "markt" de prioriteit hiervan te laten bepalen. De door de ARCG gewenste prioriteit in verwijderingmethoden wordt verwoord in de ladder van Lansink. Dit kan tot gevolg hebben dat de ARCG voor een bepaald verwijderingsysteem of -techniek kiest die (vooralsnog) duurder is maar beter past in de visie van de overheid. Op deze wijze kan de ARCG invulling geven aan de gewenste voorbeeldfunctie en haar milieudoelstellingen realiseren. De invulling hiervan wordt door een actief voorlichtingsbeleid aan een zo breed mogelijk publiek kenbaar gemaakt.

In de totale verwijderingsketen wil de ARCG opereren vanaf het moment van afgifte door ontdoeners. Dit kunnen zowel burgers, ondernemingen als overheidsbedrijven zijn. Zowel de inzameling als de eindverwijdering ziet de ARCG niet als kerntaken, maar als belangrijke (nuts)functie. Hierom zijn sturing en invloed in deze taken noodzakelijk. De invloed kan verkregen worden door strategische allianties, samenwerkingsovereenkomsten en/of PPS constructies.

Het begrip afvalstof hanteert de ARCG net zo ruim als de wettelijke definitie: "alle stoffen waarvan de houder zich - met het oog op verwijdering daarvan - ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen".

De ARCG zal bij de uitvoering van haar werkzaamheden milieuzorg en duurzaamheid vooropstellen, waarbij de naleving van milieuvergunningen en wettelijke regels als minimum standaard wordt gezien. Voor de continue verbetering van prestaties en reductie van emissies zal de ARCG zich inspannen. Hiertoe is een milieu- en kwaliteitssorgsysteem geïmplementeerd en onderhouden op basis van de ISO 14001 norm.

2.2 Wat gaan wij daarvoor doen?

Kunststofverpakkingen

Gemeenten in de provincie Groningen nemen deel aan de nascheiding van kunststofverpakkingen bij de verwerkingsinstallatie van Attero locatie Groningen (v/h Vagron).

Naar verwachting ontstaat, later dan verwacht, in 2012 duidelijkheid over de vergoedingen die gemeenten hiervoor zullen ontvangen, en ook over de vergoeding die Attero vraagt voor háár inspanningen.

Naar verwachting zullen aan de nascheiding deelnemende gemeenten een vergoeding ontvangen voor verrichte inspanningen (o.a. inzameling en transport). Deze afspraken lopen tot en met 2012. Naar verwachting zullen de afspraken worden voortgezet in 2013 e.v. waardoor er geen effect ontstaat op deze begroting.

In 2011 is de kunststofproductie verder gestegen naar ca. 4567 ton. Bij een deelname van 389.710 inwoners is dat 11.7 kilo per inwoner, en ca. 26-27 kg per huishouden.

Eindafdek Wolderspoor

In 2011 is de laatste hand gelegd aan de eindafdek van Wolderspoor. Inhoudelijk, technisch en financieel is het project afgerond binnen de daarvoor geprognosticeerde ramingen en reserveringen. Het traject van formele overdracht aan de provincie is nog gaande, maar de praktische (toekomstige) verantwoordelijkheden worden nu al door de provincie behartigd.

De formele overdracht kan naar verwachting in 2012 plaats vinden, inclusief de daarvoor benodigde juridische afspraken.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Groot onderhoud

Het bestaande onderhoudsplan is in 2011 door een extern bureau (Fame Bouwmanagement) kritisch tegen het licht gehouden. Fame heeft in hun inspectie een actuele beoordeling gegeven van de bouwkundige onderdelen van de gebouwen en het terrein van de ARCG. Aan de hand van hun bevindingen is een nieuw meerjaren overzicht opgesteld voor onderhoud en vervanging aangevuld met onderhoudskosten voor technische installaties.

De kosten voor onderhoud zijn scherper aangepast aan de feitelijke ervaringscijfers onder het adagium "sober maar doelmatig". Hierdoor is een kostenbesparing doorgevoerd.

In de nieuwe situatie wordt vanaf 2012 gestopt met de jaarlijkse bijdrage voor de Voorziening groot onderhoud. De post voor onderhoud gebouwen/terrein wordt, naar aanleiding van het geactualiseerde onderhoudsplan, verhoogd naar 155.000 euro per jaar.

Concreet hebben in 2013 de navolgende activiteiten extra aandacht nodig:

- nascheiding kunststoffen en duidelijkheid over de financiering;
- overdracht stortplaats aan provincie;
- heroriëntatie afvalcontracten

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2.3 Wat gaat het kosten?

Meerjarenbegroting 2011 - 2016

Afvalbeheer	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Totaal lasten	23.119	23.398	23.116	21.903	22.320	22.746
Totaal baten	23.443	23.400	23.112	21.906	22.347	22.798
Saldo	323	2	-4	3	27	52

Al eerder hebben wij gemeld dat de tarieven, na de roerige jaren met onderhandelingen en een aanzienlijke verhoging, nu een rustig beeld vertonen. Voor de verwerking van ARCG afval bij Attero lokatie Groningen is rekening gehouden met een tariefsstijging conform de afspraken. In de meerjarenbegroting is gerekend met percentages variërend van 0% tot 3% voor de verschillende kostensoorten en opbrengsten.

Tarieven voor 2013

Huishoudelijk (grijs) afval

Het tarief voor huishoudelijk afval voor de ARCG gemeenten is 140,05 euro per ton. Dit is een verhoging van ruim 0,27% ten opzichte van het tarief van 2012. Dat is minder dan voorgaand jaar.

Bedrijfsafval

Voor bedrijfsafval gaan wij in deze begroting uit van 86,60 euro per ton als opbrengst en 85 euro als kosten per ton. Het verschil is de marge die de ARCG per ton ontvangt als handlingskosten. Deze marge is voor het ARCG beperkt ten gevolge van een stevige concurrentie in de markt voor afval.

GFT

Voor GFT begroten wij een tarief van 55,28 euro per ton (inclusief transport 15,45 euro); hierbij is rekening gehouden met het verwerkingstarief conform het contract met Attero. In 2012 was het tarief totaal 54,49 euro, de stijging is daarmee 1,4 procent.

Tarievenoverzicht

	2011	2012	2013
Huishoudelijk afval	138,76	139,67	140,05
Bedrijfsafval	92,16	86,60	86,60
GFT	54,16	54,49	55,28

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3. Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de financiële positie is. Weerstandsvermogen is van belang voor eventuele financiële tegenvallers en vooral als een tegenvaller onvoorzien en dus onverwacht is. Door aandacht te schenken aan het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of verhogen van de tarieven. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf en op consequenties voor meerdere jaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de financiële positie is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de risico's en aanwezige weerstandscapaciteit.

3.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen waarover de organisatie beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. De middelen die bij de ARCG tot de weerstandscapaciteit worden gerekend zijn de niet bestemde middelen in de algemene reserve.

Algemene Reserve	x € 1.000
Saldo per 31 december 2011 na resultaatbestemming	431
Prognose resultaat 2012 obv kwartaalcijfers	47
Saldo algemene reserve 31 december 2012	478
Begroot resultaat 2013	-4
Verwacht saldo algemene reserve 31 december 2012	474

Na resultaatbestemming 2010 is het gewenste maximum van 350.000 euro bereikt. Bij de rekening van 2011 is door het bestuur besloten het positief resultaat van bijna 55.000 toe te voegen aan de algemene reserve. Voorgesteld wordt het weerstandsvermogen voorlopig in tact te laten en als er in de toekomst meer duidelijkheid komt over herstructurering van de contracten dan tot eventueel bestemming van het surplus over te gaan.

3.1.2. Risico's

Er zijn geen grote risico's meer.

3.1.3 Niveau weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen legt een verband tussen de gesignaleerde risico's en de aanwezige capaciteit om deze risico's op te vangen. We kunnen zeggen dat er op dit moment geen grote financiële risico's aanwezig zijn.

De accountant heeft in 2009 een hernieuwd advies uitgebracht over de benodigde weerstandscapaciteit. Het bestuur heeft in de vergadering van 14 mei 2009 besloten dit advies (deels) op te volgen en jaarlijks 50.000 euro toe te voegen aan de algemene reserve tot een reserve van maximaal 350.000 euro. Het advies van de accountant was 500.000 euro op te bouwen in een periode van drie tot vijf jaar. De accountant onderkent een aantal relatief kleine risico's zoals terugloop van de aanvoer, eigen risico bij brandschade en onverwachte extra stijging van kosten. Na resultaatbestemming 2010 is het door het bestuur vastgestelde maximum reeds bereikt.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

In 2011 is een nieuw meerjarenoverzicht opgesteld voor onderhoud en vervanging van gebouw, terrein en technische installaties naar aanleiding van de bevindingen van een extern bureau. Dit overzicht is aan het bestuur voorgelegd. In de nieuwe situatie is de voorziening groot onderhoud omgezet in een bestemmingsreserve en het bedrag van 269.000 euro via resultaatbepaling in de rekening van 2011 hieraan toegevoegd. In deze nieuwe situatie wordt vanaf 2012 gestopt met de jaarlijkse bijdrage voor voorziening groot onderhoud en zijn de begrote onderhoudskosten geactualiseerd en verhoogd tot 155.000 euro per jaar.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3.3 Financiering

3.3.1 Liquiditeit

De algemene reserve is door de kosten van de BOM en de eindafdek aanzienlijk geslonken en hiermee ook het eigen vermogen en de liquiditeit van de ARCG. Een groot deel van de middelen zit in de vaste activa met een boekwaarde begin 2012 van 2,3 miljoen euro en wordt pas in de loop der jaren liquide. Om dit op te vangen is er een lening van 2.700.000 euro afgesloten in overleg met Concern Treasury van de gemeente Groningen. In de vergadering van 23 juni 2009 is het bestuur hiermee akkoord gegaan. De rentekosten zijn in de begroting opgenomen.

3.3.2 Wet fido

De Wet fido is gewijzigd per 1 januari 2009. Een belangrijke wijziging is het vervallen van reguliere kwartaalrapportages aan de toezichthouder (provincie). De kwartaalrapportages blijven wel van belang voor het signaleren van overschrijdingen. Artikel 4, lid 2 van de Wet fido schrijft voor dat indien een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, de toezichthouder daarvan op de hoogte stelt. Dan dienen tevens een kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring aan de provincie worden voorgelegd.

Verder is de berekening van de renterisiconorm vereenvoudigd. De nieuwe norm houdt in dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

3.4 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat op hoofdlijnen de organisatiedoelstellingen en de daarbij horende maatregelen voor 2011. De organisatiedoelstellingen voor de komende jaren zijn omschreven in hoofdstuk 2.2.

De hoeveelheid te verwerken huishoudelijk afval in de scheidings- en vergistingsfabriek van de Attero is voor 2013 begroot als de werkelijkheid in 2011 minus 1,5%. Ten opzichte van begroting 2012 is dit een daling van bijna 5000 ton. De definitieve gevolgen van de recessie blijven lastig in te schatten als het gaat om afvalhoeveelheden. De vermindering is niet zodanig dat dit invloed heeft op de werkzaamheden aan de weegbrug en zal leiden tot andere openingstijden. Enkele jaren geleden zijn de openingstijden al verminderd en heeft ook het zelfstandig wegen van alle Milieudienst auto's geleid tot minder werk bij de weegbrug. Dit is in eerste instantie vertaald in minder begrote inhuur van uitzendkrachten. De werkelijkheid blijkt weerbarstiger. Bij ziekte en langdurige afwezigheid blijkt het noodzakelijk toch extra mensen in te zetten. In deze begroting is rekening gehouden met deze inzet.

De Milieudienst van de gemeente Groningen voert de administratie voor de ARCG en levert ook alle andere ondersteunende diensten die nodig zijn voor een goede bedrijfsvoering, zoals ICT, communicatie- en juridische adviezen en ondersteuning op het gebied van P&O.

Voor P&O geldt dat wij blijven inzetten op terugdringen van het ziekteverzuim. Vroegtijdige inschakeling van IZA/BZP, het voeren van verzuimgesprekken en het hanteren van het zogenaamde 'klussenbord' (tijdelijk ander werk, indien sprake is van medische beperkingen) werpen zijn vruchten af. Het inzetbaar houden van de medewerkers en het bevorderen van mobiliteit is een belangrijk uitgangspunt. In dit kader wordt veel aandacht besteed aan vorming en opleiding van de medewerkers.

Op kwaliteitsgebied worden de nodige interne en externe audits gehouden voor het ISO 14001 kwaliteitszorg-systeem. De KAMcoördinator van de Milieudienst verricht hierbij de reguliere werkzaamheden, te weten de regeling en bewaking van de voortgang van de audits, het documentbeheer en de opzet en rapportage van de directiebeoordelingen.

Een dominant thema is sinds de jaarrekening 2004 de rechtmatigheid van het handelen en dan vooral het structurele aspect en de proceskant. Met ingang van 2004 dient de accountant het handelen van de G.R. op het gebied van rechtmatigheid te toetsen. Dit is met alle jaarrekeningen vanaf 2004 gebeurd en heeft steeds geleid tot goedkeurende verklaringen voor de rechtmatigheid. We moeten scherp blijven op dit aspect en in het kader hiervan zullen wij steekproeven nemen en die ter toetsing aan de accountant voorleggen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Voortdurend kijken wij naar efficiënte en economisch meest gunstige inkoop van afvalverwerking. Hiertoe heeft in 2008 een Europese aanbesteding plaatsgevonden voor verwerking van bouw- en sloopafval voor de ARCG en de Milieudienst Groningen gezamenlijk.

In het kader van financiële control worden financiële kwartaaloverzichten gemaakt om daarmee de vinger goed aan de pols te houden.

3.5 Verbonden partijen

De ARCG heeft met twee van de gemeenten (Bedum en Ten Boer) een aparte overeenkomst voor de inzameling van het huisvuil. Deze taak heeft de ARCG vervolgens opgedragen aan de Milieudienst van de gemeente Groningen. Beide zijn neutraal in de begroting opgenomen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4. Producten

4.1 Exploitatieoverzicht totaal

	Rekening 2011			Begroting 2012			Begroting 2013		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
WOLDJERSPOOR	21.929	21.605	323	21.832	21.830	2	21.608	21.612	-4
AFVALBRENGSTATION	1.031	1.031	0	1.113	1.113	0	1.031	1.031	0
CHEMOCAR	40	40	0	40	40	0	36	36	0
KGA-DEPOT	349	349	0	309	309	0	340	340	0
OVS-AFSCHIEDER	94	94	0	104	104	0	97	97	0
TOTAAL ARCG	23.443	23.119	323	23.400	23.398	2	23.112	23.116	-4

Financiering:

Woldjerspoor:

Dit bedrijfsonderdeel wordt gefinancierd door de 8 deelnemende ARCG-gemeenten.

Afvalbrengstation:

De kosten van het afvalbrengstation worden verrekend met Groningen, Haren, Ten Boer en Bedum o.b.v. werkelijk gebruik.

Chemocar:

De kosten voor de chemocar worden verrekend met alle 8 deelnemende gemeenten op basis van aantal gebruikte dagen.

KGA-depot:

Deze kosten worden in eerste instantie verrekend met de gemeente Groningen (Milieudienst). Vervolgens wordt 50% van deze lasten door de Milieudienst toegerekend aan alle deelnemende gemeenten op basis van inwonertal.

OVS-afscheider:

(Hiernaast worden ook de verwerkingskosten van het KGA doorbelast door de Milieudienst). Deze kosten komen geheel ten laste van de gemeente Groningen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4.2 Exploitatieoverzicht Woldierspoor

Omschrijving	Rekening 2011 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Begroting 2012 x € 1.000	Begroting 2013 x € 1.000
LASTEN				
Salariskosten	164	186	184	190
Kapitaallasten	290	286	285	231
Personeel van derden	83	65	60	59
Energiekosten	46	58	50	50
Vuilverwerkingskosten:	18.316	19.239	18.776	18.342
Kosten leemtewet (lening)	46	46	40	33
Voorziening groot onderhoud	58	58	58	0
Overige goederen en diensten	977	1.054	1.038	1.041
Verrek.nascheiding kunststof	1.599	0	1.282	1.599
Exploitatierente	13	32	27	36
Onvoorzien	0	100	30	30
Kosten voorgaande jaren	13	0	0	0
Totaal lasten	21.605	21.124	21.830	21.612
BATEN				
Opbrengst vuilaanvoer	19.605	20.570	20.074	19.585
ARCG-component	65	122	56	30
Exploitatierente	22	0	10	15
Vergoed.nascheiding kunststof	1.599	0	1282	1599
Overige goederen en diensten	369	430	405	374
Diverse baten (onvoorzien)	269	58	5	5
Baten voorgaande jaren	0	0	0	0
Totaal baten	21.929	21.180	21.832	21.608
SALDO	324	56	2	-4

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting Woldjerspoor

Lasten

Salarissen

De totale salariskosten voor alle onderdelen van de ARCG zijn verhoogd met de gemeentelijk index van 2,7 %. In 2011 was er sprake van vacatureruimte. Dit is toen deels ingevuld met personeel van derden. Ten opzichte van de begroting 2012 stijgen de kosten door de bijstelling licht.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit afschrijving en toegerekende rente op basis van de te betalen rente voor de afgesloten lening tegen 3,49%.

Personeel van derden

Begroting conform voorgaande jaren. De kosten in de jaarrekening 2011 zijn hoger dan in de begroting 2013 omdat in 2011 vacatureruimte van vast personeel is opgevuld met inhuur van derden.

Energiekosten

De energiekosten zijn gelijk aan de begrote kosten in 2012 op grond van jaarcijfers 2011.

Vuilverwerkingskosten

De werkelijke aanvoer in 2011 was lager dan de jaren daarvoor. In deze begroting is rekening gehouden met een lagere aanvoer als in 2011. Door de lagere aanvoer zijn de kosten ten opzichte van de begroting 2012 lager.

Kosten leemtewet

Dit betreft de rente van de lening die is opgenomen om het nazorgfonds van de provincie te financieren. De rentekosten worden in de loop der jaren steeds minder door de annuïtaire leningsvorm.

Voorziening groot onderhoud

De jaarlijkse toevoeging aan de voorziening is vervallen en hiervoor in de plaats zijn de onderhoudskosten verhoogd met 25.000 euro.

Overige goederen en diensten

Specificatie

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Afvalinzameling gemeenten	328	357	357	328
Onderhoud gebouw/terrein	136	135	130	155
Huur materieel	6	6	7	7
Dienstverlening derden	42	47	47	47
Personeelskosten	19	25	25	25
Rechten en verzekering	18	16	16	18
Zuiveringskosten afvalwater	40	40	40	40
Voorlichting en educatie	0	10	10	15
Externe advisering	34	50	35	40
Verg.secr./administratiekosten	217	227	224	221
Accountantskosten	22	22	22	22
Kantoorbenodigdheden	11	20	20	15
Kosten automatisering	59	58	58	58
Kosten telecommunicatie	11	16	16	14
Contributies/abonnementen	9	5	5	10
Afvalanalyses	25	20	26	26
Totaal	977	1.054	1.038	1.041

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Exploitatierente

Het bedrag van de exploitatierente bestaat uit de te betalen rente voor de afgesloten lening van 2.700.000 euro minus de rente die is meegenomen in de kapitaallasten.

Onvoorzien

Dit bedrag is gelijk aan de begroting 2012 i.v.m. afronding van de eindafdek Woldjerspoor.

Baten

Opbrengst vuilaanvoer

De opbrengsten begroten we lager dan in 2012 als gevolg van minder aanvoer.

ARCG-component

In de begroting 2011 gingen we uit van eenzelfde verwachte aanvoer op Stainkoel'n II als bij de begroting van 2009 en 2010 (50.000 ton). In de jaarrekening 2010 is al vermeld dat de aanvoer bij Stainkoel'n was terug gelopen en de komende jaren nog verder zou dalen. In 2012 is dit bedrag neerwaarts bijgesteld, waarbij is uitgegaan van 23.000 ton à 2,44 euro per ton. In de begroting 2013 is 30.000 euro begroot.

Overige goederen en diensten

Specificatie

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Afvalinzameling gemeenten	328	357	357	328
Afvalanalyses	10	7	11	11
Wegingen	6	40	10	8
Verrekening huur kantoren	25	26	27	27
Totaal	369	430	405	374

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4.3 Exploitatieoverzicht Afvalbrenngstation

Omschrijving	Rekening 2011 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Begroting 2012 x € 1.000	Begroting 2013 x € 1.000
LASTEN				
Salariskosten	189	229	218	224
Kapitaallasten	83	83	61	39
Personeel van derden	90	59	66	66
Overige goederen en diensten	669	856	768	701
Totaal lasten	1.031	1.227	1.113	1.031
BATEN				
Bijdrage bedrijven	79	102	92	82
Kasontvangsten particulieren	102	133	114	103
Bijdrage deelnemende gemeentes	746	939	852	788
Overige inkomsten	58	53	55	58
Baten voorgaande jaren	46	0	0	0
Totaal baten	1.031	1.227	1.113	1.031
SALDO	0	0	0	0

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting afvalbrenngstation

Lasten

Salarissen

De totale kosten voor vast personeel en inhuur van derden zijn geïndexeerd. De inzet is iets gestegen ten opzichte van de begroting 2012.

Kapitaallasten

Deze bestaan uit de afschrijving en de toegerekende rente.

Overige goederen en diensten

Specificatie

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Verwerkingskosten restafval	259	287	289	259
Onderhoud	49	12	20	35
Huur materieel	14	22	14	14
Huur containers	43	14	40	44
Transport/ledigen containers	108	165	120	120
Dienstverlening derden (hout)	51	0	72	25
Verwerken takken	28	32	35	30
Verwerken houtafval en puin	-24	60	-20	-24
Verwerking tapijt & kunststof	26	30	30	30
Afvoer banden	5	4	5	5
Verwerken bouw/sloopafval	150	90	140	140
Verwerken klein gevaarlijk afval (kga)	53	122	53	53
Verwerken ijzer	-120	0	-50	-50
Verwerken wit- en bruingoed (web)	-1	0	0	0
Verwerken glas	3	0	0	0
Verwerken asbest	14	8	10	10
Overige kosten	9	10	10	10
Kosten voorgaande jaren	2	0	0	0
Totaal	669	856	768	701

Er is sprake van een aantal mutaties ten opzichte van de begroting 2012. Hierbij zijn de jaarcijfers 2011 leidend geweest.

Conform begroting 2012 is rekening gehouden met een kleine opbrengst voor ijzer en verwerken van houtafval en puin. De hiermee samenhangende kosten voor containers zijn ook bijgesteld. Tegenwoordig doet de Milieudienst van de gemeente zelf het transport en levert de containers. De prijzen bij de eindverwerkers (bouw- en sloopafval, houtafval en puin) zijn hierdoor lager.

De verwerkingskosten kga zijn gedaald doordat de verwerkingskosten zijn gedaald door aangepaste tarieven.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Baten

Bijdrage bedrijven

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Bedrijven	79	102	92	82

Kasontvangsten particulieren

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Haren	59	80	60	60
Groningen	28	37	38	28
Ten Boer	2	3	3	2
Bedum	13	13	13	13
Totaal	102	133	114	103

Bijdrage deelnemende gemeenten

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013
Haren	-4	-3	5	-2
Groningen	650	820	735	684
Ten Boer	43	48	47	45
Bedum	57	75	65	60
Totaal	746	939	852	788

Haren	6,48%	7,20%	6,71%	6,48%
Groningen	79,94%	79,90%	80,06%	79,94%
Ten Boer	5,33%	4,72%	5,14%	5,33%
Bedum	8,25%	8,18%	8,08%	8,25%

De kosten worden verminderd met de inkomsten van bedrijven en vervolgens verdeeld op basis van het werkelijk gebruik (aantal bezoekers per gemeente).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4.4 Exploitatieoverzicht Chemocar

Omschrijving	Rekening 2011 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Begroting 2012 x € 1.000	Begroting 2013 x € 1.000
LASTEN				
Bediening	21	23	22	16
Huur/Lease	15	14	14	14
Brandstof en ov.materiaal	4	4	4	5
Totaal lasten	40	41	40	36
BATEN				
Bijdrage gemeenten:				
Bedum	4	4	4	4
Ten Boer	4	4	4	4
Leek	12	11	11	6
Haren	5	6	5	5
Grootegast	4	4	4	4
Marum	4	4	4	4
Zuidhorn	8	8	8	8
Totaal baten	40	41	40	36
SALDO				
	0	0	0	0

Toelichting

De kosten zijn iets lager dan de werkelijke kosten in 2011 en de vbegrotingen van voorgaande jaren door minder deelname door gemeente Leek. Hierdoor zijn ook de totale opbrengsten lager.

Bediening

Dit zijn de kosten voor inzet van personeel derden.

Huur

De ARCG huurt een chemocar van de Milieudienst Groningen.

Baten

De totale lasten worden verrekend met de deelnemende gemeenten op basis van werkelijk gebruik (zie bijlage VIII).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4.5 Exploitatieoverzicht KGA-depot

Omschrijving	Rekening 2011 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Begroting 2012 x € 1.000	Begroting 2013 x € 1.000
LASTEN				
Salariskosten	117	140	152	159
Kapitaallasten	68	66	67	70
Personeel van derden	26	12	0	0
Overige goederen en diensten	138	78	90	112
Totaal lasten	349	296	309	340
BATEN				
Verrekening met Milieudienst	349	296	309	340
Totaal baten	349	296	309	340
SALDO	0	0	0	0

Toelichting

De totale lasten worden verrekend met de Milieudienst Groningen die vervolgens 50% van de lasten doorberekent aan de deelnemende gemeenten.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4.6 Exploitatieoverzicht Olie/water/slib-installatie

Omschrijving	Rekening 2011 x € 1.000	Begroting 2011 x € 1.000	Begroting 2012 x € 1.000	Begroting 2013 x € 1.000
LASTEN				
Salariskosten	47	52	44	44
Kapitaallasten	37	37	35	34
Onderhoud/diversen	10	40	25	18
Totaal lasten	94	129	104	97
BATEN				
Verrekening met Milieudienst: bediening/energie	94	129	104	97
Totaal baten	94	129	104	97
SALDO	0	0	0	0

De kosten van deze installatie zijn geheel voor rekening van de Milieudienst Groningen. De salariskosten zijn gelijk aan de begroting 2012.

S. Bijlagen

Bijlage I – Staat van kapitaaluitgaven

omschrijving van de kapitaal-investering	vorig dienstjaar				topend dienstjaar				percen- tage van afschr.	totaal afschr. in dienstjaar	afschr. in dienstjaar	rente in dienstjaar	boek- waarde begin dienstjaar	boek- waarde einde dienstjaar	kapitaal- lasten (=afschr.+ rente)
	aanschaf- waarde begin dienstjaar	vermeer- dering in dienstjaar	verminde- ring in dienstjaar	aanschaf- waarde einde dienstjaar	aanschaf- waarde begin dienstjaar	vermeer- dering in dienstjaar	verminde- ring in dienstjaar	aanschaf- waarde einde dienstjaar							
Bouw KGA-depot	912			912	120			120	5%	763	46	5	150	104	51
Vernieuwing KGA-depot	120			120	120			120	6,67%	25	8	3	95	87	11
Afzuigsysteem KCA- depot	8			8	8			8	20%	5	2	0	3	2	2
Dakbedekking KCA-depot	0	20		20	20			20	6,67%	1	1	1	19	18	2
Gasbusinstallaties	0	32		32	32			32	6,67%	0	2	1	32	30	3
Gevelbeplating	0			0	16			16	6,67%	0	1	0	0	15	1
sub-totaal	1.040	52	0	1.092	16	0	1.108			793	59	10	299	256	70
Afvalbrengstation	308			308	308			308	10%	308	0	0	0	0	0
KCA-depot afvalbrengstation	63			63	63			63	10%	21	6	1	42	36	8
Vorkheftruck	33			33	33			33	10%	18	3	1	15	12	4
Stapelraar	11			11	11			11	10%	11	0	0	0	0	0
Overkapping	111			111	111			111	10%	111	0	0	0	0	0
Verharding	237			237	237			237	10%	189	24	2	48	24	25
Stootbaiken afvalbrengst.	0	12		12	12			12	10%	1	1	0	11	10	2
Keet afvalbrengstation	0			0	10			10	10%	0	1	0	0	10	1
sub-totaal	763	12	0	775	10	0	785			659	35	4	116	91	39
Oliescheidingsinstallatie	441			441	441			441	6,67%	291	29	5	149	120	34
sub-totaal	441	0	0	441	0	0	441			291	29	5	149	120	34
Gasonttrekkingsstelsel	664			664	664			664	6,67%	631	32	1	32	0	33
sub-totaal	664	0	0	664	0	0	664			631	32	1	32	0	33
Kantoorgebouw nwbouw	573			573	573			573	6,67%	532	38	1	41	2	40
Kantoorgeb. dakbedekking	87			87	87			87	6,67%	8	6	3	79	73	9
Aanleg wegen nwbouw	1.563			1.563	1.563			1.563	5%	1.034	79	19	548	469	98
Terreinrichting nwbouw	377			377	377			377	5%	233	19	5	145	126	24
Terreinverharding	55			55	55			55	5%	5	3	2	49	46	4
Wleegbrug nieuwbouw	141			141	141			141	10%	141	0	0	0	0	0
Dek weegbrug	0	8		8	8			8	10%	0	1	0	8	7	1
Sorteermaal	360			360	360			360	10%	357	0	0	0	0	0
Infrastructuur	143			143	143			143	10%	123	14	1	20	5	15
Aanleg vloer	14			14	14			14	10%	5	1	0	8	7	2
Grondaankoop	154			154	154			154		0	0	5	154	154	5
sub-totaal	3.487	8	0	3.135	0	0	3.135			2.439	161	37	1.052	891	198
Totalen	6.395	72	0	6.107	26	0	6.133			4.815	317	58	1.649	1.358	373

Bijlage II - Leningenoverzicht

omschrijving	Oorspr. be- drag geld- lening of voorschot	Datum en no. besluit algemeen bestuur	Datum en no. besluit goed- keuring	O S of R	Jaar van laatste aflossing	Rente per- cen- tage	Restant- bedrag begin dienstjaar	bedrag in dienstjaar op te nemen	Bedrag van de		Restantbedrag geldleningen einde dienstjaar
									rente	af- lossing	
lening leentewet	1.815	1999	20-9-1999 nr. 107	S	2016	5,55%	587	33	135	452	
Geldlening	2.700	2009	23-6-2009	S	2015	3,49%	2.700	94	0	2700	

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage III - Aanvoer

	huisvuil	grofvuil	veegvuil	kwd/ba	marktafv	vetafval	gft		Totaal
Bedum	2.560	30					1.440		4.030
Ten Boer	1.680						1.060		2.740
Leek	2.470						1.220		3.690
Groningen	41.320	4.050	2.840	15.890	250	860	7.290		72.500
Haren	3.120	120	60				1.500		4.800
Grootegast	1.410	600					760		2.770
Marum	1.200	0					410		1.610
Zuidhorn	2.300	200					830		3.330
Derden				30		120			150
Afvalbrenngstation		1.850							1.850
SOZOG	47.620	8.470		2.410					58.500
SANOG	9.050	2.030		0					11.080
Totaal	112.730	17.350	2.900	18.330	250	980	14.510		167.050

Opbrengsten vuilaanvoer per gemeente

	tonnage	à € 140,05	tonnage	à € 86,60	tonnage	à € 34,48	tonnage	à € 55,28	Totaal bedrag
	huis/grof.v.	per ton	kwd/ba	per ton	vet	per ton	gft	per ton	
Bedum	2.590	362.730	0	0	0		1.440	79.604	442.334
Ten Boer	1.680	235.284	0	0	0		1.060	58.598	293.882
Haren	3.300	462.165	0	0	0		1.500	82.921	545.086
Groningen	48.210	6.751.811	16.140	1.397.724	860	29.655	7.290	402.997	8.582.187
Afvalbrenngstation	1.850	259.093							259.093
Leek	2.470	345.924	0	0	0		1.220	67.443	413.366
Grootegast	2.010	281.501	0	0	0		760	42.013	323.515
Marum	1.200	168.060	0	0	0		410	22.665	190.725
Zuidhorn	2.500	350.125	0	0	0		830	45.883	396.008
Derden			30	2.598	120	4.260			6.858
sub-totaal	65.810	9.216.691	16.170	1.400.321	980	33.915	14.510	802.125	11.453.052
	tonnage	à € 117,96	tonnage	à € 86,60					
	huis/grof.v.	per ton	kwd	per ton					
SOZOG	56.090	6.616.376	2.410	208.706					6.825.082
SANOG	11.080	1.306.997	0	0					1.306.997
Totaal	132.980	17.140.064	18.580	1.609.027	980	33.915	14.510	802.125	19.585.131

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage IV – Kosten aanvoer

	rekening 2011			begroting 2011			begroting 2012			begroting 2013		
	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000
Huishoudelijk afval												
Vagron: ARCG gemeenten	59.859	120,02	7.184	61.000	120,05	7.323	60.100	120,84	7.262	58.960	122,20	7.205
Sozog/Sanog	57.526	120,02	6.904	61.420	120,05	7.373	60.130	120,84	7.266	56.670	122,20	6.925
Afvalbrengstat.	1.880	101,98	192	2.070	102,00	211	2.070	102,59	212	1.850	103,59	192
grofafval ARCG	5.084	101,98	518	5.180	102,00	528	5.080	102,59	521	5.000	103,59	518
grofafval S/S	10.657	101,98	1.087	11.140	102,00	1.136	10.420	102,59	1.069	10.500	103,59	1.088
* Huishoudelijk afval	135.006		15.886	140.810		16.572	137.800		16.331	132.980		15.927
Bedrijfsafval												
Vagron: ARCG gemeenten	16.397	85,00	1.394	18.050	89,25	1.611	16.840	85,00	1.431	16.140	85,00	1.372
Sozog/Sanog	2.446	85,00	208	2.550	89,25	228	2.310	85,00	196	2.410	85,00	205
Derden	27	85,00	2	80	89,25	7	90	85,00	8	30	85,00	3
* Bedrijfsafval	18.870		1.604	20.680		1.846	19.240		1.635	18.580		1.579
Vetafval												
Vagron: ARCG gemeenten	875	33,28	29	1.100	33,30	37	960	33,67	32	860	34,31	30
Derden	119	33,28	4	140	33,30	5	70	33,67	2	120	34,31	4
* Vetafval	994		33	1.240		41	1.030		35	980		34
GFT-afval												
Attero vergoeding	14.731	38,81	572	14.400	38,98	561	14.220	39,26	558	14.510	39,83	578
Vagron oversl./transprt	14.731	15,05	222	14.400	15,18	219	14.220	15,23	217	14.510	15,45	224
* GFT-afval	14.731	53,86	793	14.400	54,16	780	14.220	54,49	775	14.510	55,28	802
TOTAAL VUILAFVOER	169.601		18.316	177.130		19.239	172.290		18.776	167.050		18.342

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage V – opbrengsten aanvoer

	rekening 2011			begroting 2011			begroting 2012			begroting 2013		
	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000	tonnage	tarief	bedrag x € 1.000
Huishoudelijk afval												
ARCG gemeenten	64.943	138,76	9.011	66.180	138,76	9.183	65.180	139,67	9.104	63.960	140,05	8.958
Sozog/Sanog	68.183	115,39	7.868	72.560	115,39	8.373	70.550	116,30	8.205	67.170	117,96	7.923
Afvalbrengstation	1.880	138,76	261	2.070	138,76	287	2.070	139,67	289	1.850	140,05	259
* Totaal HHA	135.006		17.140	140.810		17.843	137.800		17.598	132.980		17.140
Bedrijfsafval												
ARCG gemeenten	16.397	86,60	1.420	18.050	92,16	1.663	16.840	86,60	1.458	16.140	86,60	1.398
Sozog/Sanog	2.446	86,60	212	2.550	92,16	235	2.310	86,60	200	2.410	86,60	209
Derden	27	86,60	2	80	92,16	7	90	86,60	8	30	86,60	3
* Totaal BA	18.870		1.634	20.680		1.906	19.240		1.666	18.580		1.609
Vetafval												
ARCG gemeenten	875	32,83	29	1.100	32,83	36	960	33,84	32	860	34,48	30
Derden	119	35,50	4	140	35,50	5	70	35,50	2	120	35,50	4
* Totaal Vet	994		33	1.240		41	1.030		35	980		34
GFT-afval												
ARCG gemeenten	14.731	54,16	798	14.400	54,16	780	14.220	54,49	775	14.510	55,28	802
* Totaal GFT	14.731		798	14.400		780	14.220		775	14.510		802
	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag	tonnage		bedrag
TOTAAL VUILAANVOER	169.601		19.605	177.130		20.570	172.290		20.074	167.050		19.585

Bijlage VI - Salariskosten

	jaarrekening 2011				begroting 2011				begroting 2012			
	Woldjer	afvalbr	KGA-	OWS-	Woldjer	afvalbr	KGA-	OWS-	Woldjer	afvalbr	KGA-	OWS-
	spoor	station	depot	afsch.	spoor	station	depot	afsch.	spoor	station	depot	afsch.
overhead	38	9	47	0	36	9	45	0	37	9	46	0
binnendienst	101	76	54	0	125	101	78	0	123	99	91	0
buitendienst	25	104	16	47	25	119	17	52	24	110	15	44
totaal	164	189	117	47	186	229	140	52	184	218	152	44
				517				607				598
				94				90				92
				231				304				313
				192				213				193

	begroting 2013			
	Woldjer	afvalbr	KGA-	OWS-
	spoor	station	depot	afsch.
overhead	39	10	49	0
binnendienst	127	103	95	0
buitendienst	24	111	15	44
totaal	190	224	159	44
				617

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage VII – Chemocar specificatie

Bedum	9 dagen	à € 456,90	= €	4.112
Ten Boer	8 dagen	à € 456,90	= €	3.655
Leek	14 dagen	à € 456,90	= €	6.397
Haren	12 dagen	à € 456,90	= €	5.483
Grootevast	9 dagen	à € 456,90	= €	4.112
Marum	8 dagen	à € 456,90	= €	3.655
Zuidhorn	18 dagen	à € 456,90	= €	8.224
totaal	88 dagen	à € 447,95	= €	35.638

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage VIII - meerjarenbegroting

Jaargang		2013	2014	2015	2016
categorie	Omschrijving	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
410	Salariskosten personeel	617	617	617	617
420	Kapitaallasten	373	350	350	350
430	Personeel van derden	141	143	144	145
431	Energiekosten	50	52	53	55
434	Vuilverwerkingskosten	18.342	18.709	19.083	19.465
434	Ov.goederen en diensten	1.964	2.003	2.043	2.084
460	Reserveringen	0	0	0	0
	Onvoorzien	30	30	30	30
	Exploitatie-resultaat	-4	3	27	52
	Totale lasten	21.513	21.906	22.347	22.798
834	ov.goederen en diensten:				
	t.b.v. diversen	1.928	1.986	2.045	2.107
	t.b.v. vuilaanvoer				
	van gemeenten	11.187	11.355	11.525	11.698
	van derden	7	7	7	7
	van afvalbrenngstation	259	263	267	271
	Sozog/Sanog	8.132	8.295	8.502	8.715
	Totale baten	21.513	21.906	22.347	22.798
	Vuilaanvoer tonnages				
	gemeenten	97.320	97.320	97.320	97.320
	derden	150	150	150	150
	Sozog/Sanog	69.580	69.580	69.580	69.580
	Totaal	167.050	167.050	167.050	167.050

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage IX - Vereveningsbijdrage

In de vergadering van het algemeen bestuur van 31 januari 1991 is een vereveningsheffing vastgesteld. Op grond van deze regeling zijn op de balans bedragen verantwoord als te ontvangen en te betalen overeenkomstig het besluit.

Bijdrage in het vereveningsfonds:

Groningen	6.069
Haren	721
Bedum	21
Ten Boer	61
Totaal	<u>6.872</u>

Bijdrage uit het vereveningsfonds:

Leek	981
Grootegast	2.742
Marum	2.178
Zuidhorn	971
Totaal	<u>6.872</u>

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6a.
ARCG jaarrapport 2011 en begroting 2013.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 28 juni 2012,
GR 12.3165732;

HEEFT BESLOTEN:

geen zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG).

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering ..
Raadscommissie Beheer & Verkeer
Datum raadscommissie ..
Publiciteit Persbericht PB
Bijlagen

Registratienr. RO 12.3110501
Datum B&W besluit 12-06-2012
Portefeuillehouder Dekker
Steller Nienke de Jong
Telefoon 367 81 11
E-mail Niejon1r@groningen.nl

Onderwerp

Intrekking "Nota Parkeernormen 2008"

Concept raadsbesluit

De raad besluit de "Nota Parkeernormen 2008", vastgesteld bij raadsbesluit van 23 april 2008, in te trekken op de dag dat de nieuwe "Beleidsregels Parkeernormen 2012" in werking treden.

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

Publiekssamenvatting

Op 20 april 2012 zijn de Beleidsregels Parkeernormen 2012 in werking getreden. Na inwerkingtreding bleek dat de oude parkeernormennota uit 2008 nog ingetrokken moest worden. Bij deze besluit de raad over het intrekken van de oude parkeernormennota.

Ook bleek er een procedurele weeffout te zitten in het Stappenplan van de Beleidsregels Parkeernormen 2012 versie april 2012. Het college van B&W heeft de wijzigingsbevoegdheid om hiervoor benodigde wijzigingen in de Beleidsregels Parkeernormen 2012 vast te stellen. Bij deze wordt de raad geïnformeerd over de wijziging die het college van B&W heeft doorgevoerd.

Voorgesteld besluit

De raad besluit de "Nota Parkeernormen 2008", vastgesteld bij raadsbesluit van 23 april 2008, in te trekken op de dag dat de nieuwe "Beleidsregels Parkeernormen 2012" in werking zijn getreden.

Inleiding

Parkeernormen worden gebruikt om vast te stellen hoeveel parkeerplaatsen nodig zijn bij een nieuw bouwinitiatief.

De Beleidsregels Parkeernormen 2012 is het document dat de bepaling van de parkeerbehoefte en van de procedures die horen bij het omgaan met deze parkeerbehoefte helder en transparant maken. Zo is het voor burgers, bedrijven, ontwikkelaars én (bouwplan toetsende) collega's duidelijk op welke manieren de parkeernormen gebruikt moeten worden bij het behandelen van een bouwplan en wat de achterliggende gedachte is bij het toepassen van de parkeernormen.

Op 20 april 2012 zijn de Beleidsregels Parkeernormen 2012 in werking getreden.

Na inwerking treding bleek:

1. dat de oude parkeernormennota uit 2008 nog ingetrokken moest worden en
2. dat er een procedurele weeffout zit in het Stappenplan van de Beleidsregels Parkeernormen 2012 versie april 2012.

Ad 1.

Bij deze besluit de raad over het intrekken van de oude parkeernormennota van 2008.

Ad. 2.

Bij deze wordt de raad geïnformeerd over de hiervoor benodigde wijzigingen in de Beleidsregels Parkeernormen 2012 (wijzigingsbevoegdheid van het college):

De mogelijkheden om de parkeerbehoefte op te lossen in de openbare ruimte – gebaseerd op de Bouwverordening gemeente Groningen Artikel 2.5.30 lid 4b – waren opgenomen in de paragraaf over de Brede Belangenafweging, terwijl deze paragraaf verder volledig gebaseerd is op de Bouwverordening gemeente Groningen

Lid a. bevat afwegingscriteria buiten het verkeerskundig domein, terwijl lid b. zich beperkt tot enkel verkeerskundige overwegingen.

Doordat de verkeerskundige afweging tussen de niet-verkeerskundige overwegingen stond, creëerden we de onwenselijke mogelijkheid om vanuit enkel verkeerskundige afwegingen tegen te kunnen houden dat besluiten überhaupt aan het college voorgelegd werden.

In Stap 5. van het Stappenplan worden alle alternatieve parkeermogelijkheden verkend en daaronder vallen logischerwijs ook de mogelijkheden in de openbare ruimte.

Daarom verplaatst uw college de mogelijkheden om de parkeerbehoefte op te lossen in de openbare ruimte in bijgevoegde Beleidsregels van de Brede Belangenafweging (blz. 33) naar Stap 5. van het Stappenplan (blz. 31 en 32).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

De afspraak dat er alleen bestuurlijke bevoegdheid is om besluiten te nemen over parkeren in de openbare ruimte blijft in stand.

Beoogd resultaat

N.v.t.

Kader

N.v.t.

Argumenten/afwegingen

N.v.t.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

N.v.t.

Realisering en evaluatie

N.v.t.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6b.
Intrekking "Nota Parkeernormen 2008".

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 juni 2012,
GR 12.3143800;

HEEFT BESLOTEN:

de "Nota Parkeernormen 2008", vastgesteld bij raadsbesluit van 23 april 2008,
in te trekken op de dag dat de nieuwe "Beleidsregels Parkeernormen 2012" in werking
treden.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 20-06-2012
Raadscommissie Cultuurverandering
Datum raadscommissie 11-07-2012
Publiciteit
Bijlagen -

Registratienr. GR 12.3151086
Datum B&W besluit **n.v.t.**
Portefeuillehouder n.v.t.
Steller W.Th. Meijer
Telefoon 7726
E-mail wolbert.meijer@groningen.nl

Onderwerp

Voortbestaan commissie Cultuurverandering

Concept raadsbesluit

De raad besluit

- I. de tijdelijke commissie Cultuurverandering in ieder geval te laten voortbestaan tot het einde van de raadsperiode 2010-2014
- II. de vergaderfrequentie te verlagen van vier naar drie keer per jaar
- III. tegen het einde van deze raadsperiode het voortbestaan van de commissie Cultuurverandering te heroverwegen

Aanwijzingen: [status](#), [deadline](#), [visietrommel](#)

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Publiekssamenvatting

De commissie Cultuurverandering is een tijdelijke raadscommissie, ingesteld om de voortgang van de cultuurverandering ingezet met de rapporten Anderson/Klaassen/Postma n.a.v. de Europaparkaffaire in 2007 te monitoren. Hoewel er sindsdien veel ten goede is veranderd, acht de raad het nog niet wenselijk om de commissie op te heffen. Het proces van cultuurverandering kan – ook volgens het college van B&W - voorlopig nog wel de kritische blik van de raad gebruiken.

Voorgesteld besluit

De raad besluit

- I. de tijdelijke commissie Cultuurverandering in ieder geval te laten voortbestaan tot het einde van de raadsperiode 2010-2014
- II. de vergaderfrequentie te verlagen van vier naar drie keer per jaar
- III. tegen het einde van deze raadsperiode het voortbestaan van de commissie Cultuurverandering te heroverwegen

---

Inleiding

In de vergadering van de commissie Cultuurverandering van 11 april jl. is gesproken over de toekomst van de bijzondere raadscommissie Cultuurverandering, naar aanleiding van een notitie van de voorzitter. Afgesproken is toen om de conclusies van die discussie in een raadsvoorstel vast te leggen.

Beoogd resultaat

De raad wil voorlopig nog even goed de vinger aan de pols houden wat betreft de ingezette cultuurverandering van college, ambtelijke organisatie en de raad zelf.

Kader

Zie publiekssamenvatting

Argumenten/afwegingen

De burgemeester gaf tijdens de genoemde discussie op 11 april aan dat de cultuurverandering nog minder ver was dan veel raadsleden dachten, en dat het voortbestaan van de commissie daadwerkelijk zou helpen om hierop gefocused te blijven. De meerderheid van de commissie was het hiermee eens en vond dit reden genoeg om voorlopig door te gaan met de commissie Cultuurverandering.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

n.v.t.

Financiële consequenties

n.v.t.

Realisering en evaluatie

Aan het eind van 2013 zal de discussie over het voortbestaan van de commissie Cultuurverandering opnieuw gevoerd moeten worden met het oog op de nieuwe raadsperiode.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6d.
Voortbestaan commissie Cultuurverandering.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van het Presidium van 11 juli 2012,
GR 12.3151086;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de tijdelijke commissie Cultuurverandering in ieder geval te laten voortbestaan tot het einde van de raadsperiode 2010-2014;
- II. de vergaderfrequentie te verlagen van vier naar drie keer per jaar;
- III. tegen het einde van deze raadsperiode het voortbestaan van de commissie Cultuurverandering te heroverwegen.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

20 JUN 2012

SR 12.3151936

Datum raadsvergadering 18 juli 2012
Raadscommissie O&W
Datum raadscommissie 4 juli 2012
Publiciteit Persbericht PB
Bijlagen 1

Registratienr. OS 12.3109389
Datum B&W besluit 19-06-2012
Portefeuillehouder De Vries
Steller I. Bolhuis / J. Zwart
Telefoon 367 8331
E-mail ingrid.
bolhuis@groningen.nl

Onderwerp

Visie Kardingse Kerngebied

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de Visie Kardingse Kerngebied vast te stellen;
- II. voor het project Kardingse Kerngebied een plankostenkrediet beschikbaar te stellen van € 830.000,-;
- III. het krediet te dekken uit de reserve recreatiegebied Kardingse;
- IV. de gemeentebegroting 2012 dienovereenkomstig te wijzigen.

3151936

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

Publiekssamenvatting

De afgelopen jaren is door de gemeente gewerkt aan de Visie Kardinge Kerngebied. Door de planontwikkeling van de RegioTram die een eindhalte voor lijn 2 in het gebied voorziet, heeft de visie vanaf 2009 een tijdje stilgelegen in afwachting van de betekenis van de halte voor Kardinge. Inmiddels heeft de tramhalte in overleg tussen beide projecten vormgekregen en kan de Visie Kardinge Kerngebied worden vastgesteld. De visie betreft een toekomstbeeld voor het zogenaamde intensieve deel van het gebied, met maatregelen om dat gebied te verbeteren en te versterken.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de Visie Kardinge Kerngebied vast te stellen;
- II. voor het project Kardinge Kerngebied een plankostenkrediet beschikbaar te stellen van € 830.000,--;
- III. het krediet te dekken uit de reserve recreatiegebied Kardinge;
- IV. de gemeentebegroting 2012 dienovereenkomstig te wijzigen.

Inleiding

Allereerste aanleiding voor de visie Kardinge is de vaststelling van het ontwikkelingsplan voor het totale gebied in 2003. Daarbij kwam de vraag op voor een stedenbouwkundige uitwerking van het kerngebied. In 2007 zijn er rond het gebied zoveel vragen dat het idee voor een bredere visie is ontstaan. De projectgroep Visie Kardinge Kerngebied is met deze opdracht in 2008 aan de slag gegaan. Het gaat daarbij naast het maken van een aantrekkelijker sportgebied om het verbeteren van concrete punten zoals de verkeersveiligheid en de parkeersituatie.

Toegevoegd in 2009 is het meenemen van de komst van de RegioTram met een eindhalte in het gebied. Vervolgens is met de nota P&R 2010-2020 het beleid voor de P&R-terreinen aangegeven, waar Kardinge onderdeel van is.

Dit alles is in de voorliggende visie opgenomen.

Beoogd resultaat

Doel van de Visie Kardinge Kerngebied is een toekomstperspectief te beschrijven voor het gebied. Het moet aantrekkelijk zijn voor zowel sporters als recreanten en omwonenden. De kwaliteiten van het gebied moeten worden verbeterd en versterkt. Daarmee zal ook de economische aantrekkelijkheid voor (nieuwe) bedrijven op sportgebied worden vergroot. De bereikbaarheid zal met de komst van de tram en de tramhalte nog meer verbeteren. Daarvoor moet de parkeerfunctie van het Park & Ride terrein (P&R) worden vergroot, want het parkeerterrein zal naast de functie voor het sportgebied steeds meer een functie in de totale P&R van de stad krijgen. Het college gaat nu op basis van de visie het plan voor het kerngebied verder uitwerken.

Kader

De Visie Kardinge kent een lange aanloopgeschiedenis. In 2009 was er al een conceptvisie gereed, maar die heeft moeten wachten op de planontwikkeling van de Regiotram. Omdat in Kardinge een eindhalte is voorzien, is deze ontwikkeling voor het gebied namelijk van grote invloed. Nu de tramhalte in Kardinge is uitgewerkt in een samenwerking tussen het project RegioTram en de Visie Kardinge, is de visie afgemaakt en kan deze nu door uw raad worden vastgesteld.

Eerdere aanleiding en geschiedenis van de visie.

In 2003 is het ontwikkelingsplan Recreatiegebied Kardinge voor het gehele gebied van Kardinge door de raad vastgesteld. Daarbij is door uw raad gevraagd om een "stedenbouwkundige uitwerking" voor het intensieve deel: het Kerngebied.

Eind 2007 werd duidelijk dat de uitwerking van een bredere visie op het Kerngebied niet langer kon wachten: zo waren er initiatieven van ondernemers die wachtten op een uitspraak, het Sportcentrum Kardinge dacht na over haar toekomst, er werd nagedacht over ongelijkvloerse aansluiting op de Ringweg, de positie van het gebied Kardinge ten opzichte van het te ontwikkelen Meerstad vroeg om een visie en heel concreet, de situatie in het gebied zelf omtrent de parkeersituatie, verkeersveiligheid en sociale veiligheid vroeg om een oplossing.

In 2008 is gewerkt aan de visieontwikkeling voor het intensieve deel van recreatiegebied Kardinge door onder meer de gesprekken met gebruikers en bewoners van de omliggende wijken aan te gaan. Toen begin 2009 het concept van de visie gereed was, was inmiddels duidelijk geworden dat de RegioTram met lijn 2 een eindhalte in het gebied zou brengen. Toen is besloten te wachten op de verdere planontwikkeling van de RegioTram lijn 2. In 2010 en 2011 is door beide projecten samen gekeken naar een manier om de tram in Kardinge goed te laten "aanlanden", ook in afstemming met het OV-bureau en het project Oostelijke Ringweg.

Overigens is het project Sportcentrum Kardinge Fase 2, m.b.t. de verbouwing van het sportcomplex, goed afgestemd met de visie. In september wordt u bijgepraat over de stand van zaken.

Argumenten/afwegingen

Voor het intensieve gebied van Kardinge liggen er veel opgaven en functies. Naast de functie van sportgebied is het ook de toegang naar het grotere recreatiegebied Kardinge. Verder is het voor de omliggende wijken ook een gebied dat als park en wandelgebied wordt gebruikt. Daarnaast heeft het gebied een belangrijke functie voor de P&R in de stad. Wanneer de RegioTram er straks halteert zal deze functie alleen nog maar groter worden.

Analyse van de huidige situatie levert met name een gebrek aan eenheid, uitstraling en eigenheid op. Met de visie is met name geprobeerd dit gebrek op te heffen en alle functies in het gebied niet naast elkaar te laten bestaan, maar te zorgen dat ze elkaar gaan versterken. De hoofdlijn van de visie bestaat samengevat uit:

- de bestaande bebouwingszone van Kardinge wordt uitgebreid over de volle lengte. De nieuwe tramhalte maakt hier dan onderdeel van uit; de huidige vrije kavel moet op een goede manier worden ingevuld. Er ontstaat dan een aaneenschakeling van sportbedrijven en sportgerelateerde bedrijven.
- De parkeerplaats wordt langs de hele lengte uitgebreid met een extra parkeerstrook, langs de Kardingenberg en het helofytenfilter. Deze zullen daar beide voor moeten worden aangepast. De berg zal voor het deel langs de parkeerplaats moeten worden aangepast om ruimte te maken voor de extra parkeerstrook. Het helofytenfilter zal ook moeten worden aangepast, waarbij de schonende werking van het filter voor de Kardingplas moet worden gegarandeerd. De parkeerplaats wordt hiermee uitgebreid van 900 naar 1.150 plaatsen.
- Het gebied komt tussen twee boulevards te liggen. De zuidelijke Kardingemaar moet worden uitgebouwd tot een volwaardige boulevard. De nieuwe noordelijke boulevard is iets bescheidener en er kan op de verschillende hoekpunten bedrijfsbebouwing worden toegevoegd.
- Tussen beide boulevards, langs de parkeerstrook in het midden, wordt een nieuw fiets-/voetpad aangelegd, waarmee een logische verbinding wordt gelegd. Fietsen op het parkeerterrein zal dan niet meer voor de hand liggen, waarmee de veiligheid op het parkeerterrein zal toenemen.
- Aan de hiervoor genoemde ordening in de lengte van het gebied worden dwarsverbanden toegevoegd: voetpaden voor de opdeling van het parkeerterrein en de bereikbaarheid van de verschillende functies.
- Op twee plekken zijn deze dwarsverbanden bijzonder gemaakt: in het centrum en bij de ingang van het gebied. In het centrum komt een plein dat het hart van Kardinge moet gaan vormen.

Het sportcentrum zal de ingang een slag draaien zodat deze aan het centrale plein ligt. Ook de tramhalte is in dit gebied gedacht. De bushaltes worden geïntegreerd in de nieuwe tramhalte, zodat overstappen heel eenvoudig wordt gemaakt. Bij de ingang van het gebied moet een tweede plein worden aangelegd, dat een entree-gedachte moet uitstralen. Ook wordt daarmee de bebouwing langs de Ringweg visueel bij de rest van het plan getrokken.

Ligging binnen gebied Kardinge.

Omdat het intensieve deel van Kardinge onderdeel is van een groter geheel, is ook onderzoek gedaan naar de relatie van het Kerngebied tot het totale gebied Kardinge. In het hoofdstuk (4) over de visieontwikkeling is naast de opzet van de visie voor het intensieve gebied ook beschreven hoe het gebied in het grotere geheel past.

Dan gaat het om de relatie tot de Oostelijke Ringweg en het gebied voor de buitensporten, maar ook de verhouding tot het randgebied met Beijum en het recreatiegebied wordt beschreven. Van belang daarbij is de ligging van het Kerngebied in het groene, deels ecologische, extensieve gebied van Kardinge. Wij zijn van mening dat in deze visie de koppeling versterkt wordt met het omliggende groen door het Kerngebied meer als park te beschouwen en in te richten. Omdat de Vereniging Natuurmonumenten de beheerder is van grote delen van dit omliggende gebied, is de visie met hen afgestemd. Vanwege het watersysteem en het helofytenfilter is ook overleg gevoerd met het waterschap. De uitwerking van de visie naar het uiteindelijke plan zal heel nauw met beide partijen moeten worden afgestemd.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Tijdens het maken van de visie zijn de bewonersverenigingen van alle omliggende wijken en buurten uitgenodigd om mee te denken over de visie. Ook de sportverenigingen zijn hierbij op eenzelfde manier betrokken en er is gesproken met bijna alle ondernemers in het gebied. De visie heeft hierdoor aan analytische waarde gewonnen en het uiteindelijke model is in de ontwerpfase met genoemde organisaties en verenigingen afgestemd.

Tenslotte is na de afronding van de visie een informatiebijeenkomst voor deze groepen georganiseerd, waar men het uiteindelijke resultaat heeft kunnen bekijken en bespreken met leden van de projectgroep.

Financiële consequenties

Voor de Visie Kardinge Kerngebied is een tentatieve grondexploitatie gemaakt gebaseerd op het schetsplan uit de visie. De totale kosten worden geraamd op € 10,8 miljoen, de geraamde grondopbrengsten bedragen € 0,8 miljoen en de bijdragen worden geraamd op € 9,9 miljoen. Het tekort is € 0,1 miljoen op eindwaarde 2015. Er wordt daarbij rekening gehouden met een post onvoorzien van € 0,5 miljoen (7,5%). Bij de uitwerking van de visie naar een definitief plan moet een sluitende begroting worden voorgelegd.

Voor het opstellen van de visie is vanaf 2010 via de begroting in totaal een budget van € 230.000,- beschikbaar gesteld. Dit bedrag is onttrokken uit de reserve Kardinge en ook besteed. De raad wordt gevraagd deze visie nu vast te stellen. Inmiddels is een tentatieve grondexploitatie opgesteld, waarbij ook deze kosten voor het opstellen van de visie zijn betrokken (€ 230.000,-). Reden is dat een deel van de plankosten mogelijk subsidiabel is.

Voor de uitwerking van de visie is een bedrag van € 600.000,- nodig, wat ook gedekt kan worden uit de reserve Kardinge. Voor dit bedrag wordt een plankostenkrediet aangevraagd. Daarnaast wordt voorgesteld de beschikbare € 230.000,- als krediet beschikbaar te stellen in verband met subsidiabele kosten.

De tentatieve grondexploitatie ligt ter inzage in de visietrommel.

Begrotingswijziging

Investering

Begrotingswijziging voor investeringskrediet

Kardinge - visie kerngebied

Betrokken dienst(en)	RO/EZ
Soort wijziging	Plankostenkrediet
Tijdsplanning krediet	2012-2013

Financiële begrotingswijziging	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
7.6 Verkeer - Overig	830	830	0
Totalen begrotingswijziging	830	830	0

Exploitatie

Begrotingswijziging 2012

Betrokken dienst(en)	OCSW
Naam voorstel	Visie Kardinge Kerngebied (plankostenkrediet)
Incidenteel / Structureel	Incidenteel
Soort wijziging	Exploitatie

Financiële begrotingswijziging		Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging reserve	Onttrekking reserve	Saldo
5.1 Sportieve infrastructuur	OCSW	600		600-		600	-
Totalen begrotingswijziging		600	-	600-	-	600	-

Realisering en evaluatie

In de globale grondexploitatie gaan we uit van uitvoering van de visie in 2014 en 2015. De rest van 2012 en 2013 kunnen dan worden gebruikt voor de verdere uitwerking naar een definitief plan en de aanbesteding. Na uitwerking van het plan zal een definitieve planning worden gemaakt, die ook wordt afgestemd op de planning van het project RegioTram voor de aanleg van de tramhalte.

Mocht het project RegioTram niet doorgaan, dan leidt dat tot verschuivingen in de grondexploitatie en een aangepaste uitwerking van de visie. De hoofdlijn van de visie blijft dan echter wel overeind.

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

23 mei 2012

BIJLAGE

SP

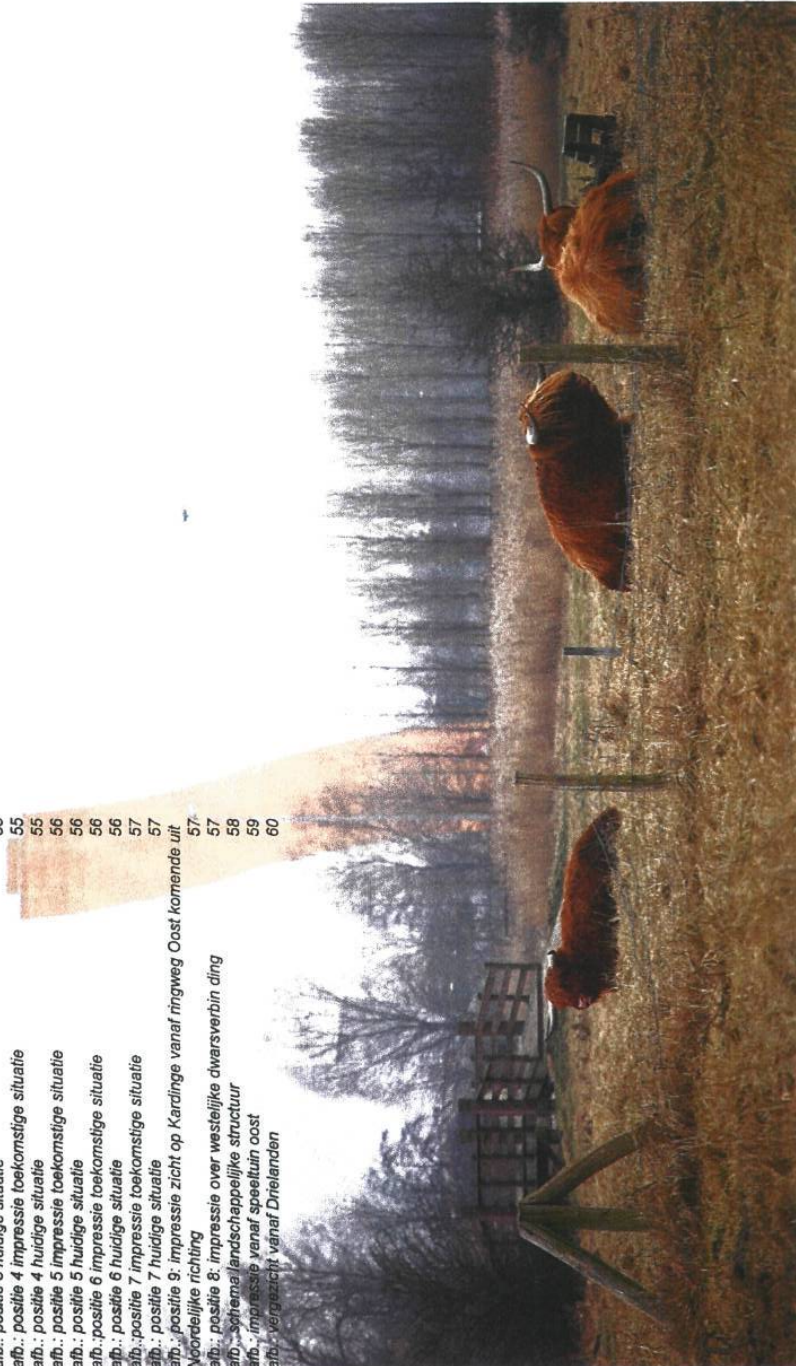

Inhoudsopgave			
1	Inleiding		40
	Aanleiding visie		40
	Opzet visie	6	46
2	Context en bestaande situatie	7	48
	Historische context	7	50
	Beleidsmatige context	7	50
	Bestaande situatie	8	50
3	Analyse bestaande situatie	11	51
	Ruimtelijke analyse	11	
	Verkeerskundige analyse	19	
	Analyse van ondernemers, onderwijsinstelling, sport- en bewonersverenigingen	24	
	Conclusie	24	
		26	
4	Visieontwikkeling	27	
	Opzet visie	27	
	Verkenningen deelgebieden	28	
	Kerngebied	28	
	Oostelijke ringweg	31	
	Gebied voor de buitensporten	32	
	Randgebied Beijum	34	
	Recreatiegebied	36	
	Groen en water	38	
	Ecologie	39	
	Beheer	39	
	Aanbod en ruimte		
	Ondernemen		40
5	Uitwerkingen		46
	Model kernzone		46
	Vervolg		48
6	Inschatting juridische consequenties		50
	Bestemmingsplan Stadsgewestpark Noorddijk		50
	Conclusie		50
7	Overzichtstekeningen en impressies		51
	Bijlage: Impressies conceptmodel kernzone		53

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

afbeeldingen	6	afb.: bomen op parkeerterrein	22
afb.: ligging Kardingse t.o.v. de stad Groningen	8	afb.: toegang sportcentrum	22
afb.: ontwerp Bakker & Bleeker	9	afb.: transferium	22
afb.: deelgebieden	10	afb.: lage verlichtingsmasten parkeerterrein	23
afb.: bestaande routes	11	afb.: hoge verlichtingsmasten	23
afb.: bestaande situatie kerngebied	11	afb.: strandavijzen	24
afb.: zicht op rand Beijum Oost vanaf Klimtoren	11	afb.: apekooi	24
afb.: rand Beijum Oost	11	afb.: skicentrum	24
afb.: rand Beijum West	11	afb.: klimcentrum	25
afb.: aansluiting omgeving Kardingse	12	afb.: vlagenveld	26
afb.: Kardingsemaar: kijkrichting West	12	afb.: globaal schema toekomstige ontwikkelingen	27
afb.: Kardingsemaar: kijkrichting Oost	12	afb.: overzicht thematische gebieden	27
afb.: koppeling West	12	afb.: bestaande situatie kerngebied	28
afb.: schelpenpad richting poort Beijum	13	afb.: ontwikkelingsmodel kerngebied	28
afb.: schelpenpad richting Lewenborg	13	afb.: provincie schets aansluiting ringweg	30
afb.: toegang parkeer-as	14	afb.: verkeersontsluiting bestaand	31
afb.: eenoning grijs beeld	14	afb.: toekomstige verkeersontsluiting	31
afb.: bomen in parkeervakken	14	afb.: overzicht lange lijnen nieuw	31
afb.: entree sportcentrum	14	afb.: buitensporten bestaande situatie	32
afb.: transferium	15	afb.: buitensporten uitgangspunten toekomstige situatie	32
afb.: sportcentrum Kardingse	15	afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel A	33
afb.: apekooi	15	afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel B	33
afb.: vrije kavel	15	afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel C	33
afb.: Alfa-gebouw	15	afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel D	34
afb.: Euro Kartracing & bowling	15	afb.: randzone Beijum: bestaande situatie	34
afb.: skicentrum	15	afb.: randzone Beijum: uitgangspunten toekomstige situatie	35
afb.: klimcentrum	15	afb.: randzone Beijum: scenario 1	35
afb.: grenzen pitch & put, afgesloten fietsroute	16	afb.: randzone Beijum: scenario 2	35
afb.: recreatieheuvel	16	afb.: randzone Beijum: scenario 3	36
afb.: vnr arena, pitch & put, helofytenfilter	16	afb.: het recreatiegebied bestaande situatie	36
afb.: aansluiting parkallee - plas ontbreekt	16	afb.: het recreatiegebied: uitgangspunten nieuwe ontwikkelingen	37
afb.: omkadering sportvelden	16	afb.: recreatie: voorstel situering toekomstige voorzieningen	37
afb.: goedkope materialen & gebrek aan zorg	17	afb.: locatie 4: natuur- speeltuin?	38
afb.: smalle betegeling boulevard	17	afb.: helofytenfilter	38
afb.: kastanjes langs Meedenpad	17	afb.: natuur	39
afb.: steigers, dijkprofiel	17	afb.: muziektiviteit	43
afb.: windteng plein	18	afb.: luchtfoto huidige situatie	44
afb.: kaal voorplein	18	afb.: conceptmodel kernzone	45
afb.: verkeersveiligheid	19	afb.: impressie vanaf Alfa-gebouw	46
afb.: bereikbaarheid	19	afb.: impressie centraal plein vanaf in-/uitgang sportcentrum	46
afb.: busverbinding Beijum	19	afb.: impressie vanaf steiger	47
afb.: parkeren	20	afb.: schets	48
afb.: fietspad	21	afb.: gebied achter voetbalvelden	49
afb.: voetpad	21	afb.: paardenveld achter voetbalvelden	49
afb.: toegang parkeerterrein	21	afb.: impressie: zicht op centraal plein en toegang sportcentrum	52
afb.: knooppunt	21	afb.: locaties en kijkrichtingen foto's en impressies	53

- afb.: positie 1 impressie toekomstige situatie 54
- afb.: positie 1 huidige situatie 54
- afb.: positie 2 impressie toekomstige situatie 54
- afb.: positie 2 huidige situatie 54
- afb.: positie 3 impressie toekomstige situatie 55
- afb.: positie 3 huidige situatie 55
- afb.: positie 4 impressie toekomstige situatie 55
- afb.: positie 4 huidige situatie 55
- afb.: positie 5 impressie toekomstige situatie 56
- afb.: positie 5 huidige situatie 56
- afb.: positie 6 impressie toekomstige situatie 56
- afb.: positie 6 huidige situatie 56
- afb.: positie 7 impressie toekomstige situatie 57
- afb.: positie 7 huidige situatie 57
- afb.: positie 9: impressie zicht op Kardinge vanaf ringweg Oost komende uit Noordelijke richting 57
- afb.: positie 8: impressie over westelijke dwarsverbin ding 57
- afb.: schematische landschappelijke structuur 58
- afb.: impressie vanaf speeltuin oost 59
- afb.: vergezicht vanaf Drielanden 60

1 Inleiding

Het recreatiegebied Kardinge ligt aan de noordwestzijde van de stad Groningen. Het gebied is een groene buffer tussen de wijken Beijum, Lewenborg en Drielanden. Het is een recreatiegebied waar zowel actieve- als natuurrecreanten gebruik van kunnen maken. Het gebied is van een heel bijzondere kwaliteit. Hier raakt letterlijk het ommeland de oude stadsgrens. Vanaf de Gerrit Krolbrug gaat een route via Kardinge naar het open land. Ook de inrichting van Kardinge sluit hierbij aan: de lange lijnen in de inrichting van Kardinge voeren de stad in of uit, en het landschap verandert binnen Kardinge van een bescheiden inrichting in het oorspronkelijke weidelandschap.

Het intensieve deel van recreatiegebied Kardinge is een belangrijk knooppunt voor het sportaanbod in de stad. Vrijwel alle vormen van sport en bewegen kunnen in het recreatiegebied plaatsvinden: georganiseerd, ongeorganiseerd, individueel of in groepsverband. Het aanbod van sporten is zeer gedifferentieerd en wordt geleverd door meerdere partijen: de lokale overheid en een groot aantal particuliere bedrijven. Daarnaast biedt de openbare ruimte veel mogelijkheden om te sporten en bewegen.

Aanleiding visie

Eind 2007 heeft de dienst Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken (RO/EZ) van de dienst Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn (OCZW) de opdracht gekregen een visie te maken voor het intensieve deel van het gebied Kardinge. Al bij het maken van een plan voor het meer extensieve, groene deel van Kardinge in 2002 is namelijk aangegeven dat voor het intensieve gebied, waar alle sportvoorzieningen gevestigd zijn, ook een plan zou worden gemaakt. Er is voor gekozen om dat in de vorm van een visie aan te pakken, waarbij naast het intensieve deel van het gebied ook naar het buitensportgebied, de rand tussen Beijum en Kardinge, de aansluiting van wegen en fietspaden en recreatie wordt gekeken. Immers: dit kerngebied staat niet op zichzelf. Tussen alle genoemde deelgebieden bestaan belangrijke relaties. Het is voor de visie belangrijk deze koppelingen op te sporen.

Meest belangrijke aanleiding is de vraag waarom de doorontwikkeling van Kardinge als sportpark is gestopt. Gevaar is dat als Kardinge niet wordt aangepakt en er geen verdere ontwikkelingen plaatsvinden het gebied als sportpark zal gaan verslechteren. In de visie wordt uitgezocht wat de zwakke punten zijn in het gebied en welke maatregelen nodig zijn om de functie van sportpark te optimaliseren.

In de afgelopen jaren zijn er ook vragen gerezen over het gebruik van Kardinge.

Met name het soort bedrijven dat zich er zou kunnen vestigen en welke nevenactiviteiten gewenst zijn. Meerdere bedrijven hebben aangegeven interesse te hebben voor vestiging in het gebied, terwijl er nog maar één vrije kavel over is om in te vullen. Deze visie geeft ook hierin een richting aan en daarnaast wordt aangegeven waar nieuwe bedrijven zich zouden kunnen vestigen.

Tot slot speelt in Kardinge een aantal verkeerstechnische punten die kunnen worden verbeterd. Zo is de aansluiting op de ringweg onduidelijk, komt er een halte voor de Regiotram, is het parkeren onevenwichtig verdeeld, liggen fietspaden onlogisch, zijn er vragen over de verkeersveiligheid, etc.

Opzet visie

In deze visie over het intensieve deel van Kardinge, ook wel kerngebied genoemd, wordt het gebied eerst goed bestudeerd en daarna geanalyseerd. In hoofdstuk 2 wordt de context waarin we de visie moeten lezen en de bestaande situatie in het park beschreven. Vervolgens is in de analysefase ook met bewonersorganisaties, gebruikers (sportverenigingen) en ondernemers uit (en rond) het gebied gesproken. Zie voor de analyse van het gebied hoofdstuk 3.

Daarna zijn er schetsontwerpen gemaakt waarin getracht is zo veel mogelijk vragen te beantwoorden en oplossingen voor problemen te vinden. Ook dit is weer met de hiervoor genoemde organisaties besproken. In hoofdstuk 4 wordt deze visieontwikkeling beschreven. Daarbij staat het kerngebied centraal, maar er wordt hier ook ingegaan op de directe omgeving van het kerngebied.

In het vijfde hoofdstuk wordt de visie voor het kerngebied uitgewerkt in een model en wordt het vervolg voor het totale gebied besproken. In het zesde hoofdstuk komt de juridische haalbaarheid aan de orde. Hoofdstuk 7 bevat overzichtstekeningen en impressies van de visie.

afb.: ligging Kardinge t.o.v. de stad Groningen

2 Context en bestaande situatie

In dit hoofdstuk worden de achtergronden van het ontstaan en de huidige opzet van Kardinge gegeven. Om een aantal zaken te begrijpen is namelijk kennis van de historische context nodig. Ook wordt hier aangegeven in welke context het gebied beleidsmatig kan worden geplaatst. Daarna wordt de bestaande situatie in het park beschreven.

Historische context

In 1989 is de ontwikkeling gestart van het huidige recreatiegebied Kardinge, toen nog onder de naam 'Stadsgewestpark Noordijk'. Het zoneringplan uit april 1987 van de Heidemij (nu Arcadis) en Bureau Ecoplan vormde de basis voor het recreatiegebied. Bureau Bakker & Bleeker werkte de ruimtelijke hoofdstructuur verder uit (in het volgende hoofdstuk wordt dit ontwerp nader besproken). Omdat investeringen vanuit het rijk korte tijd later kwamen te vervallen is de ambitie voor het park destijds naar een lager niveau bijgesteld. Het project is als recreatiegebied Kardinge toch verder ontwikkeld. De Grontmij heeft rond 2000 het gebied bekeken en constateert dat het gebied nog niet af is, maar dat het zeker kan uitgroeien tot een veelzijdig recreatiepark. In 2002 wordt daarom een Ontwikkelingsplan Recreatiegebied Kardinge gemaakt en in de gemeenteraad vastgesteld. Uitkomst is dat voor het extensieve deel van het gebied de relatie met de vereniging Natuurmonumenten wordt gezocht voor het beheer. In het ontwikkelingsplan is aangegeven dat voor het intensieve deel een apart plan moet worden gemaakt.

Beleidsmatige context

Om de plek van Kardinge in de stad en speciaal op sportgebied beter te kunnen plaatsen gaan wij hier ook in op de beleidsmatige insteek voor de functies in het gebied.

Belangrijk is allereerst het beleid op het gebied van sport. In de Sportvisie 2010 - 2020, meer ruimte voor sport en bewegen, die in 2009 is vastgesteld door de raad, geven we aan het als lokale overheid belangrijk te vinden dat veel stadlers aan sport doen. We vinden sport belangrijk, als zinvolle invulling van de vrije tijd, en vanwege de goede bijeffecten ervan: sport is gezond, sport integreert, sport leert normen en waarden, sport stimuleert sociale cohesie. We willen het aanbod daarom zoveel mogelijk laten aansluiten op de vraag. We willen dat de sport bereikbaar is voor alle Stadlers.

In de sportvisie wordt een aantal ontwikkelingen binnen de sport en recreatie beschreven die relevant zijn voor de toekomst van het recreatiegebied Kardinge.

Ten eerste is de verwachting landelijk dat de sportdeelname en daarmee de vraag naar sport, de komende jaren zal toenemen. Dat geldt zowel voor de georganiseerde sport maar in nog veel sterkere mate voor de ongeorganiseerde en individuele sporters. Meer vraag naar sport betekent meer vraag naar ruimte om sport te kunnen beoefenen en vooral ook openbare ruimte. We zullen de beschikbare ruimte effectief moeten benutten. In de stad zouden we daartoe vier sportknooppunten willen vormen, waar sporten rond een bepaald thema zijn geconcentreerd. Kardinge is een dergelijk sportknooppunt waar de nadruk ligt op een concentratie van particuliere sportaanbieders.

In ons sportbeleid willen we daarbij veel aandacht besteden aan het stimuleren van sportdeelname voor de leeftijdscategorie 0 tot 20 jaar, vanuit de redenering "jong geleerd oud gedaan". Extra aandacht voor deze categorie bij inrichting van de openbare ruimte vinden we belangrijk. Mensen gaan weliswaar meer sporten, maar bewegen in hun dagelijks leven veel minder. Het overgewicht bij mensen en kinderen in het bijzonder neemt sterk toe. Een inrichting van de openbare ruimte die uitdaagt om in beweging kan helpen het probleem van overgewicht op te lossen.

Een tweede ontwikkeling is dat er steeds meer particuliere sportaanbieders komen. Dat is ook te merken in recreatiegebied Kardinge. De vraag van particuliere ondernemers was en is groot, zowel onder nieuwe als hier gevestigde ondernemers die willen uitbreiden.

Een derde ontwikkeling is het veranderende gedrag van sport- en recreatiedeelname. Dit beperkt zich niet meer tot het simpelweg actief bewegen. Sporten en bewegen moet een bijzondere beleving zijn waarbij hoge eisen worden gesteld aan de kwaliteit, beperkte tijd en diversiteit van het aanbod.

Ruimtelijk gezien kan Kardinge een belangrijke rol vervullen waar het gaat om onderscheidende wijken en stadsdelen (Concept structuurvisie, Stad op Scherp, september 2008). Beijum en Lewenborg ontlenen daarbij een deel van hun identiteit aan een goed ontwikkeld Kardinge. Als bijzondere voorziening voor deze twee wijken zal dit een extra impuls geven, ook in het licht van de toekomstige ontwikkeling van Meerstad. Om te zorgen dat Lewenborg en Beijum ook in de toekomst aantrekkelijke gebieden blijven om te wonen, zijn de voorzieningen in en om deze wijken van groot belang, zoals in dit geval Kardinge.

In het groenstructuurplan is Kardinge een van de drie stadsparken, en wordt aangegeven als een van de stedelijk waardevolle ecologische gebieden. Het gaat hier dan meer over het extensieve deel van het gebied, maar dit heeft ook betekenis voor de rest van Kardinge. Het maakt deel uit van het kleilandschap, een van de vijf verschillende landschapstypes die rond de stad worden benoemd.

De groene rand tussen Kardinge en Beijum, in het groenstructuurplan (concept groenstructuurvisie voor Groningen, Groene pepers, september 2008) 'Kardinge Noord' genoemd, wordt aangemerkt als aandachtsgebied:

"Dit aandachtsgebied is het groene gebied ten zuiden van Beijum, dat deel uitmaakt van de ontwikkelingsvisie voor Kardinge, die samen met Natuurmonumenten is opgesteld. In de structuurvisie wordt duidelijk dat tegelijkertijd met de realisatie van Meerstad meer aandacht voor de noordoostelijke stadswijken nodig is. Er vindt afstemming plaats met een landschapsvisie, die in samenwerking met de provincie voor de noordoostelijke stadstrand wordt ontwikkeld. Kwaliteitsimpulsen in diverse sectoren zijn gewenst in dit gebied. Daarvoor moet worden samengewerkt met onder andere Natuurmonumenten, provincie Groningen, waterschap Noorderzijlvest, woningbouwverenigingen Patrimonium en Huismeesters, bewonersorganisaties."

Verder wordt in het groenstructuurplan ook een relatie gelegd met gezondheid, bewegen, ontspannen recreëren, in Kardinge kan dit allemaal en wordt het gestimuleerd:

"Het gemeentelijke gezondheidsbeleid heeft tot doelstelling de gezondheidseffecten als wegingsfactor mee te nemen op alle relevante beleidsterreinen. (...) De aandacht richt zich daarbij op verschillende vormen van bewegingsbevordering, maar ook voor de mogelijke voordelen op het terrein van sociale cohesie, leefbaarheid, milieufactoren en mentale gezondheid."

In oktober 2010 heeft de gemeenteraad van Groningen het tracé van de tweede lijn van de RegioTram vastgesteld. Daarbij zijn de routes van Lijn 1 en 2 anders gaan lopen: Lijn 1 rijdt nu via de Oostersingel naar Zernike en Lijn 2 gaat via de Grote Markt naar Kardinge. Beide lijnen kruisen elkaar op de Bloemsingel, waardoor reizigers hier kunnen overstappen. Tracédelen 3 en 4 (waartoe Kardinge behoort) zijn medio 2011 uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp. Er komt hier een gecombineerde tram-/bushalte, het resultaat van een gezamenlijk inspanning van beide projecten RegioTram en Visie Kardinge.

In de gehele stad wordt de ringweg aangepakt met het ongelijkvloers maken van alle wijkontsluitingen. Dit is nodig omdat de ring steeds meer volloopt met verkeer en verbetering van de doorstroming daarom nodig is. Op basis van de in 2009 vastgestelde eindbeeldstudie is inmiddels het ontwerp voor de aansluiting van Kardinge uitgewerkt.

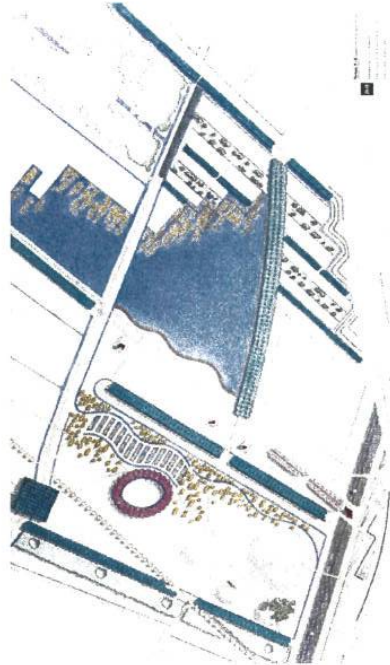
Tot slot is Kardinge niet alleen een sportknooppunt, maar ook een knooppunt voor verkeer. In het begin van het gebied is een Transferium opgenomen, een overstapplaats voor openbaar vervoer. De bijbehorende parkeerplaatsen worden in de huidige situatie gedeeld met het sportgebied. Het beleid in de stad is verder het promoten van de verschillende P+R-terreinen (Park & Ride). Dit zijn terreinen

waarbij het eigen voertuig eerst geparkeerd wordt en men kan overstappen op het openbaar vervoer of op de fiets. In de nota P&R 2010 – 2020 (vastgesteld in maart 2011) is vastgelegd dat de kwaliteit en kwantiteit van de plekken verbeterd moet worden, waardoor het gebruik van P+R moet worden gestimuleerd. De ambitie is een verdubbeling van het relatieve aandeel van de P+R in de pendel. Dat betekent een groei naar 7% van de totale pendel per jaar, oftewel 6,5 miljoen reizigers, met als doel het waarborgen van de bereikbaarheid en een bijdrage aan de duurzaamheid van de stad.

Bestaande situatie

Het oorspronkelijke ontwerp voor de inrichting van het gebied is gemaakt door het bureau voor landschapsarchitectuur Bakker & Bleeker. Hoewel het plan slechts deels is uitgevoerd is het wel van belang de bedoeling van de plannen van Bakker en Bleeker hier uit te leggen, omdat hiermee elementen van het huidige park kunnen worden verklaard. Daarbij gaat het om twee primaire keuzen:

- een aantal lange lijnen (fiets- en voetverbindingen) verbinden letterlijk het ommeland met de stad en geven het gebied een duidelijke structuur;
- de verschillende functionele en landschappelijke elementen worden op bijzondere wijze in het verder geheel groene gebied geplaatst: enerzijds als losse elementen waar het park aan alle kanten omheen kon 'spoeien', anderzijds ten opzichte van elkaar zo gerangschikt dat ze een specifieke ruimtelijke compositie vormen. Hier gaat het om heuvels, het helofytenfilter (natuurlijke waterzuivering), een openluchttheater (de arena) en de bomenstructuur.

afb.: ontwerp Bakker & Bleeker

Inrichting en landschap
Tegenwoordig vormen de lange lijnen nog steeds de dubbele ruggengraat van het gebied, zij het dat ze slechts deels het oorspronkelijke plan volgen. De recreatieheuvel werd als één grote heuvel in het gebied aangelegd en zijn er later nieuwe functies toegevoegd: de sportvelden en Pitch & Putt. De dwarsverbindingen (fietsverbindingen Beijum en Lewenborg) kregen meer accent. Ongeteld betekent dit dat het gewenste open landschap in het park grotendeels is verdwenen. De arena, het filter en de heuvel zijn hun oorspronkelijke betekenis kwijtgeraakt.

Het gebied in totaliteit is grofweg in drie deelgebieden in te delen:

- 1. Intensief gebied**
Dit gebied bevat voorzieningen voor dagrecreatie. Het gebied heeft een halfopen karakter met een grote parkeerplaats, verspreid liggende bebouwing en een recreatieheuvel. In dit deel van het recreatiegebied bevindt zich een grote zwempool, de Kardingerplas, met strand. Rondom deze plas ligt een wandel-fietsboulevard. De zwempool wordt door middel van een helofytenfilter gezuiverd. De beleving van het intensieve deel wordt vooral bepaald door de omvang van het sportcomplex Kardinge. Ook de grootschalige bebouwing van het Alfa-college en de Karbaan hebben invloed op de ruimtelijke beleving van de plek. Ook zijn er in het intensieve gebied een paar hoogteaccenten die opvallend aanwezig zijn. Het gaat hier om de heuvel met de uitzichtoren vlakbij de hiervoor genoemde bebouwing, en de klimtoren wat verderop.
- 2. Overgangsgebied**
De overgangszone functioneert als een geleidelijke overgang tussen de intensieve recreatie en het extensieve natuur- en landschapsgebied. Het gebied geeft ook uitlooptmogelijkheden voor de stadswijk Beijum en Lewenborg. Deze zone heeft een groen karakter, met een parkachtige invulling. Aan de zijde van Lewenborg heeft dit gebied een halfopen karakter met een tussenliggend wijkpark. Aan de zijde van Beijum heeft het een open karakter, en grenst de bebouwing direct aan de rand. De bebouwing van Beijum is nadrukkelijk aanwezig. Daarnaast bevinden zich hier een drietal sport- en speelvoorzieningen.
Ten westen van Drielanden heeft de overgangszone een begrazingsbeheer door Schotse Hooglanders. Op de grens met het extensieve gebied liggen sportvelden. Door de afscheiding van de sportvelden met struiken hebben deze een besloten karakter.
- 3. Extensief gebied**
Dit deel van het recreatiegebied bestaat voornamelijk uit een menging van bos, natuur (plas-dras) en extensieve landbouw. De recreatieve voorzieningen

zijn gericht op de beleving van natuur en landschap, door middel van kanoën, wandelen, fietsen en paardrijden. Zuidelijk in het gebied wordt het karakter van het gebied vooral bepaald door het Bevrijdingsbos met het Canadaplein, het Edonbos, een helofytenfilter en moerasgebieden. Het grote boscomplex aan de noordzijde is nadrukkelijk aanwezig. Het midden gebied wordt gekenmerkt door grasland. Hier is het slotenpatroon karakteristiek.

afb.: deelgebieden

Routes

Het gebied wordt vooral vanaf de hoofdroutes beleefd. Het gaat daarbij om een tweetal routes. Eén van de hoofdroutes gaat via de Kardingermaar. Deze route ligt ten noorden van de Kardingerplas en koppelt het intensieve recreatiegebied via de overgangszone aan het extensieve recreatiegebied. De route bestaat uit een lange as, die versterkt wordt door Italiaanse populieren. De lengte van de as benadrukt de omvang van het gebied. De route is hierdoor van een hoge kwaliteit. Tweede hoofdroute is het Meedenpad. Deze fietsroute ligt ten zuiden van de wijk Beijum en loopt tot het extensieve gebied. Deze route eindigt op het Dwarsdijkje. In het ontwerp van bureau Bakker en Bleeker is deze route vergelijkbaar als de route via de Kardingermaar. Echter deze route is niet op die wijze vormgegeven en steekt niet zover het extensieve recreatiegebied in.

afb.: bestaande routes

- Andere routes staan haaks op de hiervoor beschreven routes. Ze verbinden de stadswijken via het recreatiegebied. Deze dwarsroutes hebben door hun positionering allemaal een ander karakter. Het gaat om de volgende vier routes:
- Dwarsdijkje: deze route verbindt Beijum en Lewenborg. Het pad ligt op de grens van het extensieve gebied en het overgangsgebied. Het is een historische landschappelijke route, maar door alle stedelijke ontwikkelingen niet meer als landschappelijke route herkenbaar.
  - Koerspad: ook een historische landschappelijke route. Deze route verbindt het centrum van Beijum met Kardingje.
  - Garsthuizenmaai: verbinding intensieve deel met Beijum.
  - Huizingermaai: deze route valt samen met de busbaan en wordt door veel stadigers gebruikt om Kardingje te bereiken.

3 Analyse bestaande situatie

In dit hoofdstuk wordt de bestaande situatie in Kardinge beoordeeld. Eerst wordt het gebied in ruimtelijk en verkeerskundig opzicht bekeken. Daarnaast wordt beschreven wat de plannen zijn van ondernemers binnen, maar ook van buiten het gebied. Daarna wordt een weerslag gegeven van gesprekken die zijn gevoerd met sport- en bewonersverenigingen over het functioneren van Kardinge.

horen niet meer helemaal bij het park Kardinge. Langs het oostelijk deel van deze wijk ligt nog steeds de oude weilandstructuur.

Ruimtelijke analyse

Om een goede analyse te kunnen maken is het gebied in delen beschreven. De eerste punten gaan over het totale gebied Kardinge, de rest gaat in op het kerngebied.

Totale gebied Kardinge; Aansluiting op aanliggende buurten.
Het gebied ligt tussen de twee woonwijken Beijum en Lewenborg. De verbinding met die wijken verschilt sterk. De wijk Beijum is een typische jaren zeventig 'woonervenwijk' waar het gebied van Kardinge als het ware tegen op botst. Er zijn geen specifieke overgangen van de wijk naar het park gemaakt, en het blijkt dat de wijk zich in vele gevallen slechts met de achterzijde naar het park richt. In het gebruik zijn de groengebieden langs het westelijk deel van Beijum meer buurtgroen geworden en

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

11

Aan de zuidzijde, naar de wijk Lewenberg geldt een andere situatie. De buurten Zilvermeer en Drielanden vormen overgangsgebieden die ook als zodanig zijn ontworpen. Daartussen ligt het wijkpark Kardinge. Met haar specifieke inrichting heeft Lewenberg hiermee een prachtige aansluiting op het geheel van Kardinge.

afb.: aansluiting omgeving Karlinge

Totale gebied Kardinge; Aansluiting op de stad: De westgrens.
 Formeel vormt de oostelijke ringweg de westelijke begrenzing van het Kardinge gebied, maar na het Hunzeparck loopt de groene ruimte door en laat op de Gerrit Krol-brug (Korrebrug) zien hoe het ommeland de oude stad raakt. Vanuit Kardinge zelf wordt deze beleving bemoeilijkt: door de wijze waarop de recreatieheuvel is ingepast wordt het park afgesloten, terwijl het Kartcentrum, Alfacebouw en Transferium eerder deel uit maken van het gebied bij de ringweg, dan dat zij onderdeel zijn van Kardinge.
 In de westgrens vinden we verbindingen met de stad, en dus het stadscentrum. Door de eerder beschreven 'kronkels' in deze verbindingen is de belevingswaarde van deze koppeling beperkt.

afb.: koppeling West

Totale gebied Kardinge; Aansluiting op het ommeland:

De oostgrens.

Aan de oostzijde is telkens een nieuwe dwarsverbinding, waarbij een grens bereikt lijkt, maar steeds loopt de groene ruimte met gras, sloten en lucht daarna weer door. De lange lijnen Kardingermaar en Meedenpad versterken deze kwaliteit.

afb.: Kardingermaar: kijkrichting West

afb.: Kardingermaar: kijkrichting Oost

Totale gebied Kardinge: De dwarsverbanden.
Direct aansluitend op de inhammen of 'sprongen' in de wijkgrens van Beijum liggen fiets-voetverbindingen, die naar Lewenborg voeren. Zij vormen dwarsverbanden op de lange lijnen. Deze zorgen voor een goede toegankelijkheid van het gebied vanuit deze wijken.
De kwaliteit van twee van deze routes roept echter vragen op. De fietsroute Huizingermaar ontbeert continuïteit en kent lastige (minder veilige) kruisingen. De route achter de sportvelden om bestaat slechts uit een 'hakkeland' schelpenpaadje. De stedenbouwkundige relatie van Beijum met Kardinge en Lewenborg is hierdoor voor verbetering vatbaar.

afb.: schelpenpad richting poort Beijum

afb.: schelpenpad richting Lewenborg

Kerngebied: De as.
 Het was destijds een vondst van de ontwerpers om door middel van een (parkeer-)as de individuele gebouwen aan elkaar te koppelen en zo een collectief parkeren te organiseren. Daarmee kon immers vermeden worden dat het gehele gebied door auto's zou worden doorkruist op weg naar individuele parkeervelden.

afb.: toegang parkeer-as

De inrichtingskwaliteit van de as laat echter duidelijk te wensen over: het is geen veilige route voor fietsers en voetgangers, het Koerspad wordt doorsneden, er wordt met te hoge snelheden gereden op de lange rechte wegen en door de kleurstelling in grijze bestrating geeft het een eentonig beeld. Ook zijn er bomen als het ware geplant in parkeervakken, wat onduidelijk is en slecht voor zowel het beheer van de parkeerplaats als de ontwikkeling van de bomen.

afb.: eentonig grijs beeld

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

14

afb.: bomen in parkeervakken

Kerngebied: Entree sportcentrum Kardinge.
 Het complex is via een interne route direct aangesloten op het Transferium. Het gevolg is dat de bezoekers van deze grootste voorziening in het gebied niet verder in Kardinge komen. Verder sluit het complex onvoldoende aan op de andere gebouwen en voorzieningen, en omgekeerd profiteert Kardinge te weinig van deze grote voorziening.

afb.: entree sportcentrum

Kerngebied: Transferium.
 Het Transferium is een belangrijke functie waarvan in de toekomst verwacht mag worden dat zij verder zal uitgroeien. Het versterken van de verschillende transferia is een van de belangrijkste pijlers in het beleid om de stad bereikbaar te houden. Het gebruik van het Transferium Kardingse zal dus toenemen, helemaal als ook de regio tram een halte of eindpunt krijgt in het kerngebied. Naast de ruimte voor bussen en in de toekomst de tram, zal ook met extra P&R rekening moeten worden gehouden. De parkeerruimte moet worden gedeeld met het parkeren voor de verschillende voorzieningen. Overigens is de verblijfskwaliteit van het Transferium nu niet voldoende en aan verbetering toe.

afb.: transferium

Kerngebied: Ordening bestaande gebouwen.

De gebouwen in de kernzone zijn gerangschikt in drie clusters, waarnaast twee losse gebouwen van Pitch & Putt en de strandkiosk. Deze drie clusters zijn:

- het Alfa-gebouw en de kartbaan;
  - het sportcentrum Kardingse;
  - de reeks gebouwen van de Apেকooi, skihal, (vrije kavel) en klimhal.
- Over het totaal gezien ontbreekt het deze clusters aan meerwaarde. Ze liggen los, misschien wel willekeurig ten opzichte van elkaar en vormen slechts in beperkte mate een eenheid. Ze dragen onvoldoende bij aan de structuring van het gebied.

afb.: Alfa-gebouw

afb.: sportcentrum Kardingse

afb.: Apекooi

afb.: vrije kavel

afb.: skicentrum

afb.: klimcentrum

VISIE KARDINGSE KERNGEBIED

15

Kerngebied:

Ordering van de bestaande landschappelijke elementen. Het ontwerp van Bakker en Bleeker is maar voor een deel uitgevoerd. Een van de hoofdroutes is nooit aangelegd en de hoogteverschillen zijn achterwege gelaten. De recreatieheuvel is als één grote heuvel aangelegd. Daarnaast zijn er nieuwe functies toegevoegd. Met name het intensiveren van het gebied heeft effect gehad op de ruimtelijke beleving van het landschapspark. Door de aanleg van de sportvelden en de reservering van een gedeelte van het park voor Pitch & Putt wordt het landschapspark niet meer als één geheel ervaren. De verschillende elementen op een rij:

- 1 De arena: door op te gaan in het gebied van Pitch & Putt is de ruimtelijke kwaliteit verloren gegaan, ook het verdwijnen van het fietspad heeft daaraan bijgedragen.
- 2 Het helofytenfilter: oorspronkelijk een boeiend element maar door grotendeels op te gaan in Pitch & Putt heeft het de meeste ruimtelijke kwaliteit verloren.
- 3 De recreatieheuvel: indrukwekkend in postuur, maar door enerzijds de slechte ontsluiting en anderzijds het 'uitvullen' tot op de omliggende fietspaden, zijn de ruimtelijke kwaliteiten beperkt tot een statische aanwezigheid.
- 4 Pitch & Putt: door de geforceerde ligging rond het filter en de arena ontstaat een onduidelijk beeld. Door de grenzen tot op de omliggende paden te trekken is ook deze voorziening een statisch element geworden in het totale parkgebied.
- 5 De voetbalvelden: door het grote oppervlak en de strakke hoge omkadering vlak langs de paden is in de groene parkzone een soort van afgesloten gebied ontstaan.
- 6 De Kardingerplas: een ruimte die vanzelfsprekend lijkt ingepast. De overgangen naar de omgeving zijn helder. Alleen de aansluiting op de Parkallee functioneert onvoldoende en de zwemkwaliteit van het meer kan worden verbeterd door verbetering van het helofytenfilter.
- 7 Het wijkpark naast Lewenborg: is hoogwaardig als park ingericht.

afb.: vlnr. arena, pitch & put, helofytenfilter

afb.: recreatieheuvel

afb.: omkadering sportvelden

afb.: grenzen pitch & put, afgesloten fietsroute

afb.: aansluiting parkallee - plas ontbreekt

Kerngebied: Materialisering openbare ruimte.

De materialen die gebruikt zijn voor de aanleg van de openbare ruimte zijn zichtbaar 'goedkoop' uitgevoerd en het park ontbeert op verschillende plaatsen de nodige zorg. Het gaat dan om het gebruik van veel grijze betontegels, schelpenpadjes, de afgesloten fietsroute op het terrein van Pitch & Putt, de smalle betegeling van de boulevard langs het strand, etc.

afb.: goedkope materialen & gebrek aan zorg

afb.: smalle betegeling boulevard

Er zijn echter ook voorbeelden van geslaagde inrichtingen zoals de kastanjes langs het Meedenpad, het dijkprofiel van de Kardingermaar en de zwernsteigers in het meer.

afb.: kastanjes langs Meedenpad

afb.: steigers, dijkprofiel

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

Het eigen gezicht van Kardinge.
Kardinge is een gebied met een bijzondere bestemming op stedelijk niveau. Mensen gaan er gericht naar toe. Maar in Kardinge aangekomen staat men op een kaal en windrig voorplein naast een druk parkeerterrein. De omvang en vormgeving van die parkeerplaats zorgt voor een gevoel van leegte en heeft hierdoor geen verblijfskwaliteit.

afb.: windrig plein

In Kardinge ontbreekt een plek die aangeeft wat het hart of de kern van Kardinge is. Dat moet een plek zijn die het gehele gebied als het ware bij elkaar houdt en zorgt voor de eigen identiteit van Kardinge.

afb.: kaal voorplein

Verkeerskundige analyse

Er is bij de start van het maken van de visie aangegeven dat er verkeerskundige problemen in het gebied zijn, zoals de parkeerplaats en de verkeersveiligheid. Ook zijn er andere belangrijke verkeersopgaven op een hoger niveau, zoals het Transferium, de Regiotram en het ongeïjkvloers maken van de aansluiting op de ringweg.

afb.: verkeersveiligheid

Autoverkeer

Het recreatiegebied is voor automobilisten prima bereikbaar. Het gebied grenst aan de oostelijke ringweg en heeft een rechtstreekse aansluiting op die ringweg. Binnen het recreatiegebied zelf zijn de autoverbindingen beperkt. De ontsluitingsweg vanaf de ringweg eindigt vrij snel op het parkeerterrein van het gebied. Het parkeerterrein heeft een ontsluitingsfunctie voor de meeste functies.

afb.: bereikbaarheid

Er zijn geen rechtstreekse autoverbindingen met de aangrenzende wijken Beijum en Lewenborg. Dit autoverkeer moet gebruik maken van de ringweg. De Parkallee (gedeeltelijk) en de Andelstermaar / Huizingermaar maken onderdeel uit van de vrije busverbinding tussen het centrum en Beijum en Lewenborg.

afb.: busverbinding Beijum

Autoparkeren heeft een centrale plaats in het gebied. Het parkeerterrein met totaal 998 plaatsen is onder te verdelen in 3 delen. Het westelijk deel met 110 plaatsen vervult voornamelijk een functie voor de gebruikers van het Transferium (P+R Citybus) en bezoekers van het sportcentrum Kardinge. Het centrale deel met 372 plaatsen wordt voornamelijk gebruikt door bezoekers van het sportcentrum. Op het oostelijk deel, met 416 plaatsen, parkeren vooral bezoekers van het sportpark (sportvelden) en de overige functies grenzend aan dit deel van het parkeerterrein, zoals de klimhal en de skibaan.

afb.: parkeren

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

Ulgersmaborg is ondanks de onlangs geplaatste bewegwijzering een kruipdoor-sluipdoor-route.

Voor het parkeren van fietsen is bij de ingang van het sportcentrum een stalling aangelegd. Deze stalling vervult vrijwel uitsluitend een functie voor het sportcentrum. Gezien de ligging zou een gebruik in combinatie met de bus of de auto voor de hand liggen. In de praktijk wordt hier niet of nauwelijks gebruik van gemaakt.

Oorspronkelijk was de gedachte dat er geen fietsen in de openbare ruimte geparkeerd zouden worden. Omdat er toch behoefte bleek te zijn aan onbewaakt stallen zijn er een aantal jaren geleden 'blauwe hekjes' geplaatst om deze manier van stallen te faciliteren en het verspreid stallen van fietsen tegen te gaan.

Voetgangers

De ontsluiting van het recreatiegebied voor voetgangers is van belang voor de inwoners van de aan het gebied grenzende wijken en buurten (Beijum, Lewenborg, Drielanden, Zilvermeer, Ulgersmaborg en de Hunze). De ontsluitingsstructuur is veelal gekoppeld aan de fietsstructuur. Soms ligt er naast het fietspad een apart voetpad. Soms worden de voetgangers geacht gebruik te maken van de fietspaden. Vanuit Lewenborg is de ontsluitingsstructuur wat fijnmaziger. Aparte wandelpaden lopen het gebied in. Door de structuur van (de rand van) Beijum en de invulling van het gebied dat direct aan Beijum grenst, ontbreken hier aparte (extra) voetgangersverbindingen met het park. Vanuit Ulgersmaborg en de Hunze beperken de mogelijkheden zich tot de fietsviaducten over de ringweg. In het recreatiegebied loopt slechts een beperkt aantal aparte

Uit een parkeeronderzoek, dat op zaterdag 5 en dinsdag 8 november 2011 is gehouden, blijkt dat het aantal parkeerplaatsen voor 'normaal' gebruik meer dan voldoende is. Op werkdagen ligt de piek in de ochtend. Er staan dan maximaal 400 tot 500 auto's geparkeerd. Op zaterdag ligt de piek in de middag. Er staan dan maximaal tussen de 500 en 600 auto's, inclusief parkeren voor de Citybus. Alleen bij grote evenementen staat het parkeerterrein zo goed als vol en is er afhankelijk van het soort evenement een tekort aan parkeerplaatsen

Openbaar vervoer: Bus en tram

De buslijnen richting Kardinge zijn belangrijk voor de verbinding van de wijken Lewenborg en Beijum met de stad. Kardinge is daarmee een belangrijke schakel in het openbaar vervoersysteem. Ook het gebied Kardinge zelf is daarmee meer dan uitstekend bereikbaar, grotendeels middels vrije busbanen.

Bij de entree van het gebied is een busstation gelegen, dat tevens dienst doet als Transferium met een wachtruimte. De frequentie van bussen is hoog. In de spits 15 bussen per uur, overdag buiten de spits 10 bussen per uur en 's avonds 4 bussen per uur. Alle bussen van en naar Lewenborg en Beijum, en ook een aantal bussen in en uit de richting van Bedum en Ten Boer rijden via het gebied.

Belangrijke factor voor Kardinge is de komst van de tram in het gebied. Hier komt de eindhalte van lijn 2. Inmiddels ligt er voor de tracédelen 3 en 4 een voorlopig ontwerp, waarbij de tramhalte in het midden van het gebied is gelegd, dichtbij de ingang van het sportcentrum Kardinge. Met deze uitbreiding van het openbaar vervoer zal de bereikbaarheid van het sportgebied alleen maar toenemen. De halte voor tram wordt dan gecombineerd met de bushaltes die nu rond het Transferium bij de entree van het gebied liggen.

Fiets

Ook voor de fiets is het recreatiegebied prima bereikbaar. Een fijnmazig net van fietsverbindingen ontsluit het gebied van alle kanten. Vrijwel alle verbindingen zijn solitaire fietspaden, waardoor de fietser niet geconfronteerd wordt met autoverkeer. Nadeel is, dat het 's avonds en 's nachts sociaal minder veilige routes zijn.

De belangrijkste autoverbinding, de oostelijke ringweg, wordt op een aantal plaatsen ongelijkvloers gekruist. De meest rechtstreekse verbinding vanuit de stad, die langs het Oosterhamriktrace, ontbreekt. In het kader van het ongelijkvloers maken van de aansluiting op de ringweg, zal op het nieuwe viaduct over de ringweg ook een fietspad worden aangelegd. Het betreft in eerste instantie alleen een verbinding tussen Ulgersmaborg en Kardinge en vervangt de bestaande verbinding via het Windepad.

De vindbaarheid van de routes laat te wensen over. Dit geldt vooral voor de routes vanuit de stad. De Korreweg en het Damsterdiep zijn de voornaamste aanrijroutes. Tot aan het Van Starckenborghkanaal zijn de routes helder en duidelijk. Vanaf het kanaal zijn de routes minder duidelijk. Vooral de route door

20
VISIE KARDINGE KERNGEBIED

voetpaden als gevolg van de situering van de verschillende functies en de ook hier deels extensieve invulling van het park.

afb.: voetpad

Verkeersveiligheid

Wat de verkeersveiligheid in het geding brengt, of in ieder geval een gevoel van onveiligheid geeft, zijn de volgende zaken:

- 1 De toegang tot het parkeerterrein en het busstation vanaf de ringweg is complex en onduidelijk. Iedereen komt via deze route binnen. Op het kruispunt tussen de busbaan en de toegang tot het parkeerterrein komen verschillende verkeersbewegingen (deels onduidelijk) samen.
- 2 Op de parkeerplaats wordt (te) hard gereden. De twee lange rechte wegen van bijna 600 meter lengte nodigen uit tot hard rijden. Te hard rijden op de parkeerplaats levert problemen op voor de in- en uitparkerende automobilist, de fietsers die over het parkeerterrein rijden en het parkeerterrein kruisen, en de voetgangers die over het parkeerterrein naar hun bestemming lopen.
- 3 De vrije busbanen naar Beijum, Lewenborg en het centrum zijn rechtstreeks en veelal conflictvrij (ongelijkvloers, voorrang, geen verkeerslichten). Dit nodigt een aantal automobilisten uit oneigenlijk gebruik te maken van de busbaan.
- 4 Slechts langs twee van de drie zijden van het busstation liggen fietspaden. Dit betekent dat fietsers tussen de Hunze (en verder) en Lewenborg om moeten fietsen. De rechtstreekse verbinding loopt over het busstation. Fietsers maken dan ook vaak gebruik van de busbaan.
- 5 De fietsroute tussen de Hunze (en verder) en de functies achter in het gebied (zoals de Apeskooi, de klimhal en het sportpark) loopt niet rechtstreeks. Gevolg is dat fietsers via het parkeerterrein fietsen. In- en uitparkerende auto's leveren onveilige situaties op.
- 6 Eén van de fietsverbindingen tussen Lewenborg en Beijum loopt langs de Parkallee met een vervolg als Garsthuizermaar richting Beijum. Dit

fietspad kruist het parkeerterrein ongeveer halverwege. De kruising is voor automobilisten op het parkeerterrein niet of nauwelijks zichtbaar.

- 7 Vanuit de gebruikers wordt gewezen op een onveilige situatie op de kruisingen van de fietspaden met de busbanen. Dit wordt niet bevestigd door de ongevallencijfers. Zowel op de kruising tussen de Kardingermaar en de Parkallee als de kruising tussen de Andelstermaar en het Oosterhamiktracé (nabij het busstation) hebben geen ongevallen plaatsgevonden.

- 8 Het gebrek aan trottoirs op het parkeerterrein brengt met zich mee dat bezoekers over het parkeerterrein naar hun bestemming moeten lopen. Dat in combinatie met de lange rechte wegen op het parkeerterrein levert een onveilige situatie op.

afb.: knooppunt

afb.: toegang parkeerterrein

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

21

De keuze voor het centrale parkeren heeft als groot voordeel dat het parkeren en dus de auto's worden gecentraliseerd in het gebied. Daardoor hoeft er niet op de eigen terreinen te worden geparkeerd en zodoende is er geen noodzaak dat het gebied verder door auto's wordt doorkruist. Gevolg is wel dat de loopafstanden tussen de parkeerplaats en de verschillende functies door het centrale parkeren relatief lang zijn. Dit is altijd een gevolg van een groot parkeerterrein, waardoor bij drukte de afstanden tot aan de bestemming(en) langer zijn. Ook de langgerekte vorm van het parkeerterrein is van invloed. Vooral bezoekers van het sportpark hebben daar last van, omdat het sportpark aan de kopse kant van het parkeerterrein grenst.

afb.: bomen op parkeerterrein

Verder vormt de groenstrook op de parkeerplaats niet alleen een visuele, maar ook een fysieke barrière, waardoor soms omgelopen moet worden. Op het parkeerterrein zijn verder slechts beperkt voorzieningen voor voetgangers aanwezig. Voor de bereikbaarheid van de functies is de voetganger aangewezen op de wegen op het parkeerterrein.

De loopafstanden naar het sportcentrum zijn fors. Dit komt door de plaats van de toegang van het terrein, de plaats van de ingang van het gebouw en de lange route op het terrein van het sportcentrum zelf. Vanaf de parkeerplaats moet in bijna alle gevallen omgelopen worden.

afb.: toegang sportcentrum

Transferium

Het Transferium wordt goed gebruikt. In 2006 maakten 240.000 mensen gebruik van de Citybus. Van de wachtruimte is de herkenbaarheid en uitstraling voor verbetering vatbaar. Het wordt door gebruikers gezien als een onoverzichtelijk gebouw, met een onduidelijke informatievoorziening. Er is niets te koop en er zijn geen toiletten. Het gebouw wordt als sociaal onveilig ervaren. Passagiers moeten buiten in de open lucht wachten.

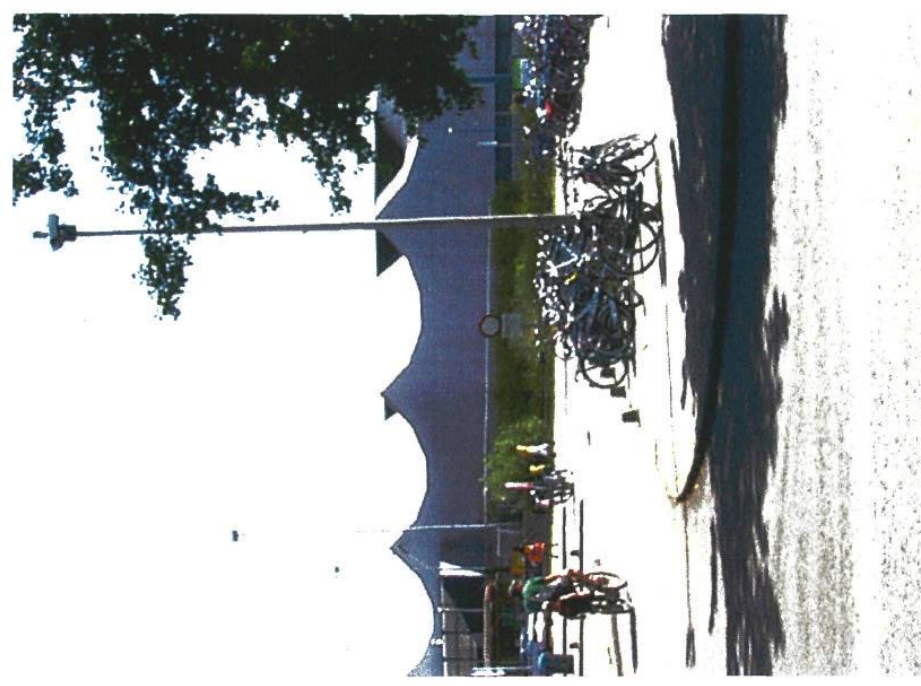
afb.: transferium

Verlichting

Het parkeerterrein wordt op twee manieren verlicht. Het deel dat grenst aan het terrein van het sportcentrum wordt door een beperkt aantal hoge masten verlicht. Het langwerpige deel wordt verlicht door een groot aantal lage masten in de groenstrook. Dit verschil brengt met zich mee dat het deel bij het sportcentrum beter verlicht is dan het langwerpige deel. Door gebruik te maken van hoge masten worden sommige plaatsen meer dan voldoende verlicht. Beide delen zijn echter volgens de normen goed verlicht.

afb. . . lage verlichtingsmasten parkeerterrein

afb. . . hoge verlichtingsmasten

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

Analyse van ondernemers, onderwijsinstelling,

sport- en bewonersverenigingen

Om een goed beeld te krijgen van Kardinge en wat er allemaal leeft zijn veel gesprekken gevoerd met ondernemers die op Kardinge zijn gevestigd, of die zich daar zouden willen vestigen. Verder is gesproken met sportverenigingen, en met bewonersverenigingen van de omliggende wijken.

Ondernemers en onderwijsinstelling

Er is afzonderlijk met een aantal van de ondernemers in het gebied gesproken: Sportcentrum Kardinge, Snowlimits (skibaan), Pitch & Putt, Bjoeks (Klimhal).

afb.: strandpaviljoen

afb.: apekool

Hieronder een doorsnede van de opmerkingen:

- Kardinge zou zich beter kunnen profileren en het imago verbeteren, ook uit de samenhang tussen de verschillende bedrijven kan meer worden gehaald, verder praktische zaken als een gezamenlijke website, bewegwijzering op het park zelf.
- Veiligheid: er wordt te hard gereden op de parkeerplaats. De verlichting kan verbeterd, struiken op de parkeerplaats snoeien, om de sociale veiligheid te verbeteren.
- De boulevard langs het strandje moet een betere uitstraling krijgen. Ook aandacht voor overstekende kinderen etc.
- Vandalisme: er zijn hangjongeren bij het strandje, de kiosk wordt vaak vernield, men is deze liever kwijt dan rijk. Verder is er overlast van voetballers (zwerfvuil) en het Transferium nodigt niet uit tot gebruik.
- Beheer: er moet meer aandacht zijn voor beheer en onderhoud. Men heeft de indruk dat het park aan het verpauperen is. De eerste jaren was dat beter geregeld, met een vaste beheerder die veel hart voor de zaak had.
- Ook de open stukken in het park zijn belangrijk. Er wordt een veel gesport, gewandeld, gevliegd, etc.
- De komst van nieuwe bedrijven wordt door een aantal ondernemers toegejuicht. Er komt dan meer bedrijvigheid en diversiteit in het gebied.
- Uitbreiding: Sportcentrum Kardinge wil nog uitbreiden met een tennishal, Pitch & Putt wil graag terreinuitbreiding en verbouwing.

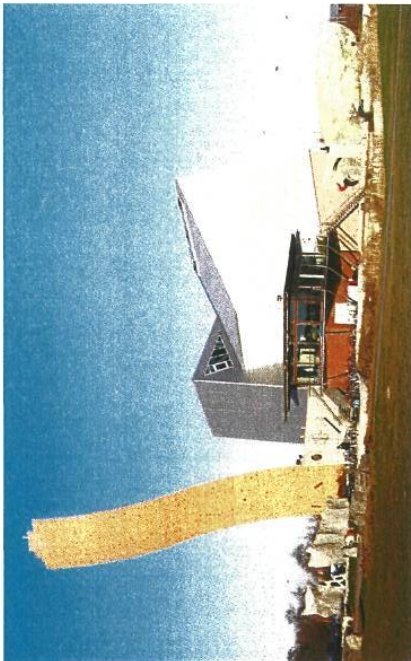

afb.: skicentrum

Sportverenigingen

In februari en april 2008 is met een afvaardiging van de sportverenigingen in het gebied gesproken. Het gaat om GVA/V, Oosterparkers, DIVA '83, DIO Groningen, en ROG Korfbal. De verenigingen komen met de volgende aandachtspunten:

- De routeaanduiding vanaf de ingang van het recreatiegebied naar het sportpark en de verenigingen moet worden verbeterd.
- De ingang moet verkeersveeliger worden gemaakt. Een duidelijke fietsroute is nodig. Vooral de oversteek bij de busbaan is gevaarlijk.
- Het instellen van een maximum snelheid van 30 km per uur in het gebied zal de verkeersveiligheid verbeteren. Ook een ander voorrangregime zou de veiligheid kunnen verbeteren.
- Het aanleggen van een fietspad en voetpad vanaf de centrale ingang van het gebied tot aan het sportpark verbetert de veiligheid. Geoppert wordt deze route aan te leggen op de plaats van de struiken in het midden van de parkeerplaats.
- Het tekort aan parkeerplaatsen kan worden verbeterd door de bomen te verwijderen en te verplaatsen. Hierdoor kunnen ongeveer 100 parkeerplaatsen worden gerealiseerd.
- Het planten van bomen rond de sportvelden als beschutting tegen weer en wind. Er staat nu en heg die onvoldoende bescherming biedt.
- Uitbreiding van het sportpark in de toekomst. Met intensivering door bijvoorbeeld gebruik van kunstgras zijn de mogelijkheden ook beperkt en moet er toch gekeken worden naar uitbreidingsmogelijkheden in de omgeving. (Recent onderzoek van de gemeente geeft overigens aan dat uitbreiding vooralsnog niet nodig is.)
- Het waterpeil rondom het sportpark is uit ecologisch aspect hoog maar dat geeft problemen ten aanzien van de waterafvoer en de toestand van de sportvelden.

afb.: Klimacentrum

Er is ook met andere partijen gesproken die een nieuw initiatief in het gebied Kardingse willen ontplooiën. Omdat we nog niet weten welke hiervan kansrijk en realistisch zijn, noemen we hier het soort bedrijf of het idee dat men hierbij heeft.

- Sporthotel: hotel voor de bezoekers van de sportbedrijven, ook voor grote evenementen die in sportcentrum Kardingse worden gehouden, zoals schaatswedstrijden, of trainingen.
- Healthclub: lidmaatschap en familieconcept, met zwembad, sauna, fitness, etc., met stedelijke of zelfs regionale functie.
- Hamam: idee voor de bouw van een grote Hamam met een Turks trouwcentrum erbij.
- Handbalhal (dubbele sporthal): handbalvereniging wil eigen hal neerzetten, in combinatie met allerlei andere activiteiten als fysiotherapeut, kapper, naschoolse kinderopvang in combinatie met sport, pedicure, nordic walking, etc.
- Trampolinehal: voor trampolineschool op hoog niveau, en vereniging voor recreatief springen, eventueel in combinatie met sportieve kinderopvang.
- Outdoor sportactiviteiten: in combinatie met indoorhal, buiten allerlei zaken ondernemen, bijvoorbeeld boogschieten, kratten stapelen, vloten bouwen, etc. ook nordic walking, kamperen, kinderactiviteiten, bedrijfstrainingen.
- Grootschalige detailhandel.
- Een sporthal ten behoeve van de MBO Sportopleiding en recreatief gebruik in de avonden.

Bewonersverenigingen

In januari en april is ook met de bewonersverenigingen gesproken van de wijken rondom het gebied. Alle wijken zijn uitgenodigd, aanwezig waren: Drielanden, BHS (Hunze en Van Starckenborgh), Scheepsraad (Lewenborg) en BOB (Beijum). Hieronder een samenvatting van de genoemde punten:

- Verkeerstechnische problemen met betrekking tot toegankelijkheid, onoverzichtelijke route voor fietsers en gevaarlijke oversteepleplaatsen, etc. Ook is het gevaarlijk dat auto's voorrang hebben op het parkeerterrein. Voor voetgangers zouden duidelijke paden moeten komen.
- Het Transferium zou aangepakt moeten worden, het glaswerk is vanwege vandalisme verwijderd, het is er te koud en winderig.
- Bomen nemen de plekken van parkeerplaatsen in.
- Voor onderhoud van het kunstgras op de sportvelden wordt regelmatig zand gestort, voorstel is om hiervoor een vaste voorziening in te richten, om schade te voorkomen.
- Er is overlast bij de Kardingierplas van hangjongeren.
- Afsluiting van de Arena is jammer en onduidelijk. Men zou het graag weer als openbare functie willen zien, het is ook nooit officieel afgesloten. Er zijn ook partijen die de Arena weer als theatervoorziening in gebruik willen nemen.
- Het strand van de Kardingierplas moet beter worden onderhouden en de kiosk moet ruimere openingstijden hanteren. Daarnaast zouden meer bomen op het strand moeten komen om schaduw te geven bij warme dagen. Ook is het jammer dat de 'Uijenborg' (pannenkoekhuis) er niet meer is. Een grote speeltuin zou goed zijn voor de speelgelegenheden van de kinderen.
- Het helofytenfilter die voor de zuivering van het water in de plas zorgt, werkt niet goed of is niet toereikend. De overstort is lek en het water is nooit op peil. Verder wordt het niet van het filter vaak veel te kort gemaaid.
- Er is een trimbaan in het wijkpark bij Lewenborg, deze is verwaarloosd en daarnaast heel moeilijk vindbaar. Ook wordt aandacht gevraagd voor het onderhoud van bruggetjes en bankjes.
- Tot slot wordt aandacht gevraagd voor het aanleggen van rijroutes voor paarden.

Conclusie

Er is heel veel goed op Kardingie, maar er kan ook heel veel beter. Dan gaat het met name om verbetering van de verkeersveiligheid, en kwalitatieve verbeteringen van het park Kardingie als geheel. De bevindingen onderstrepen wat uit de analyses in de visie is gebleken. De bewonersverenigingen hebben ook zelf leuke ideeën over toe te voegen functies op Kardingie, zoals de grote speeltuin die als trekker voor ouders met kinderen zou kunnen werken.

In het volgende hoofdstuk werken we het gebied stedenbouwkundig verder uit, waarbij ook verkeerskundig naar de oplossingsmogelijkheden wordt gekeken. Verder geven we naast het intensieve deel ook een globalere visie op de aanliggende gebieden in Kardingie. Hierbij krijgen alle opmerkingen, vragen van ondernemers van Kardingie, bewonersverenigingen van de wijken rondom Kardingie, sportverenigingen, etc. ook een plek.

afb.: vliegerveld

VISIE KARDINGE KERNGBIED

4 Visieontwikkeling

Het hoofdstuk visieontwikkeling is in eerste instantie gericht op het kerngebied. Wanneer het kerngebied wordt beschouwd als een soort motor voor het totale gebied, betekent een verdere intensivering en versterking van deze kern dat voor het gehele gebied een aanzet wordt gegeven tot verdere ontwikkeling. Aanleiding voor de visie was met name een aantal vragen ten aanzien van de kernzone. Zoals ook aangegeven in het eerste hoofdstuk is het echter onmogelijk het kerngebied al te zeer op zichzelf te beschouwen. De stedelijke ontsluiting loopt via de ringweg, dus als daar ingrijpende werken worden voorzien heeft dat directe consequenties voor het centrum van Kardinge, evenals de komst van de tram in het gebied. Een eventuele uitbreiding van bijvoorbeeld het buitenspoorten vergt ook keuzen voor het parkeren in de kern. En zo zijn er vele doorkoppelingen. Vervolgens hebben ook de ontwikkelingen buiten de kern weer effect op elkaar. De verbinding van Kardinge met Beijum-Oost is bijvoorbeeld weer direct verbonden met de keuze voor eventuele extra voetbalvelden. Ten slotte is er een aantal recreatieve kwaliteiten dat niet te beperken is tot een deelgebied, maar juist de verbinding vormt tussen alle gebieden. Wanneer bijvoorbeeld een recreatief 'rondje' wordt gefietst of gewandeld, dan gaan de mensen in dit gebied ook door Kardinge heen. Daarom is breder naar het gebied gekeken.

afb.: globaal schema toekomstige ontwikkelingen

Opzet visie

In de visie is eerst de blik gericht op het gehele Kardingere gebied. Voor dit gebied worden in algemene termen de mogelijkheden onderzocht: ontwikkelingsmodellen worden opgezet en er wordt vastgesteld in hoeverre verschillende (deel)ontwikkelingen elkaar kunnen versterken dan wel in de weg zitten. Daarnaast wordt in het volgende hoofdstuk voor het kerngebied een nadere uitwerking gemaakt, gericht op de essentie van de opdracht met meeneming van de kaders die uit de verkenning zijn gekomen van de rest van het gebied. Uitwerkingen van andere deelgebieden kunnen later worden opgezet.

Omdat het totale gebied van Kardinge te groot is om te kunnen omvatten wordt in het vervolg de visie uitgewerkt aan de hand van de volgende deelgebieden:

- 1 Kerngebied.
- 2 Oostelijke ringweg.
- 3 Gebied voor de buitenspoorten.
- 4 Randgebied Beijum.
- 5 Recreatiegebied.

Bij deze indeling wordt ervoor gezorgd dat ten aanzien van aanliggende gebieden overlappings bestaan waarin de doorkoppelingen tussen de deelgebieden aan de orde kunnen komen.

afb.: overzicht thematische gebieden

- Voor alle deelgebieden komen de volgende vragen aan de orde:
- Welke vragen/behoefte komen voort uit de beoordeling van de bestaande situatie?
  - Welke nieuwe vragen/behoefte zijn relevant?
  - Welke ontwikkelingsmodellen kunnen worden geschetst?
  - Welke plussen/minnen kansen/bedreigingen kunnen aan deze modellen worden toegekend?

Tot slot van dit hoofdstuk wordt de gewenste ontwikkeling op het gebied van de sport en de bijbehorende ondernemingen voor Kardingse beken.

Verkenningen deelgebieden

Op de kaart zijn de verschillende deelgebieden ingetekend die eerder werden benoemd: het kerngebied, gebied voor de buitensporten, de randzone Beijum, oostelijke ringweg, en het recreatiegebied. Direct afleesbaar is de overlap tussen oostelijke ringweg en kerngebied waar de ontsluiting van de kernzone op de ringweg ligt en ook in de nieuwe situatie moet komen.

Een tweede belangrijke overlap is die tussen de eventuele uitbreiding van de sportvelden (op de lange termijn, zie verder onder Gebied voor de buitensporten) en de verbeterde koppeling van Beijum aan het park. Het recreatiegebied toont zich als een constante factor onder alle deelgebieden.

In de volgende paragrafen zullen de afzonderlijke deelgebieden nader worden behandeld. Met behulp van schetsen zullen achtereenvolgens worden beschreven:

- De bestaande situatie.
- De uitgangspunten voor de toekomstige situatie.
- Modellen voor een nieuwe situatie.

Kerngebied

De tekening laat in schema de bestaande situatie zien, zie ook de beschrijving in hoofdstuk 2. De belangrijkste minpunten die als verbeterpunten werden meegegeven waren:

- Het gebrek aan eenheid.
- Het gebrek aan eigenheid / uitstraling.
- De dominantie van verkeer (parkeren plus Transferium) in de entreezone c.q. het ontbreken van de ruimtelijke kwaliteit van 'het binnenkomen' van het gebied.

afb.: bestaande situatie kerngebied

Op de volgende tekening zijn de uitgangspunten aangegeven voor een toekomstige ontwikkeling.
Grote vraag is: hoe kan het kerngebied zo worden geïntensiveerd dat een kwaliteitsprong wordt gemaakt waarmee Kardingse zich voor de toekomst meer nadrukkelijk op de kaart van Groningen kan zetten?

afb.: ontwikkelingsmodel kerngebied

- Het gaat om vier ingrepen die gezamenlijk de basis vormen voor de aanpak van de kernzone:
- De bestaande bebouwingszone langs de Kardingermaar wordt uitgebreid over de volle lengte, dus tot aan de plaats van het huidige Transferium. De zone bevat de plek van de bedrijven langs de Kardingerplas en de locatie voor de nieuwe tramhalte. We gaan daarbij uit van een halte met overkapping, inclusief een gebouwde fietsparkeerveroorziening.
  - De parkeerstrook die langs de gehele bovengenoemde bebouwingsstrook loopt kan worden gehandhaafd, maar dient ook te worden uitgebreid, met een verbreding over de gehele lengte van de parkeerplaats.
  - De Kardingermaar moet worden uitgebreid tot een volwaardige boulevard. Daarnaast moet ook aan de zijde van de parkeerstrook een nieuwe fietsvoetverbinding worden toegevoegd met een meer bescheiden boulevard uitstraling. Zo wordt het gehele gebied meer tot duidelijke eenheid gesmeed en heeft het een kwaliteit horend bij een recreatieve invulling. Verder ontstaan hiermee logische fietsvoorzieningen, waardoor de noodzaak van het fietsen over het parkeerterrein aanzienlijk afneemt.
  - Aan de nieuwe noord-boulevard kan op de verschillende hoekpunten bebouwing worden toegevoegd. Het zicht op het groen blijft nadrukkelijk open. Er is sprake van intensivering én van een ruimtelijke balancerings van een blauwe zone (water) aan de ene kant en een groene zone aan de andere kant van de nieuwe verbubbelde parkeer-as en sportgebouwen.

Aan deze basisordering worden de volgende belangrijke punten toegevoegd:

- Dwars op de assen en van boulevard naar boulevard worden dwarsverbanden ingebracht: voetverbindingen die zowel de bebouwingszone als de parkeerzone doorsnijden en daarmee opdelen;
- Op twee plaatsen worden de dwarsverbanden uitgebreid tot bijzondere kwaliteiten:
- Centraal in het gebied (bij de kruising Garsthuizermaar-Parkallee) is een plein gedacht. Met een heroriëntatie van de entree van Sportcentrum Kardinge op dit plein moet dit het echte centrum van Kardinge worden. Ook de ingang van de Apekoof, de toevoeging van een restaurant (op het parkeerterrein) aan dit plein en ook eventueel een hotel in de voet van de heuvel. Daarnaast moet de inrichting van het plein op deze functie worden toegesneden, met bijzondere verlichting, mooie bestrating, banken, een fietsenstalling, etc. Dan kan een echte pleinkwaliteit worden opgeroepen, waarmee deze plek in staat is het nieuwe hart van Kardinge te vormen.
- Ook het gebied tussen ringweg en de huidige entree van het gebied Kardinge zou een pleinkwaliteit moeten krijgen. Alsof het één grote 'deurmat' is, die uitstraalt welkom in Kardinge. Cruciaal hierbij is dat het gebied niet langer een optelsom is van alleen verkeerskundige maatregelen, maar dat deze,

natuurlijk noodzakelijke, voorzieningen onderdeel uitmaken van een compleet entreeplein. Door dit plein door te trekken tot het Alifagebouw kan ook dit gebouw, inclusief het Kart-gebouw, nadrukkelijk worden verbonden met de rest van Kardinge.

Tram en P + R Transferium

Samen met het projectbureau RegioTram en het OV bureau is gekeken naar de plek van de tramhalte in het gebied. De gekozen locatie is midden in het gebied en vlakbij de grootste publiekstrekker, het sportcentrum Kardinge. Deze plek maakt ook een combinatie met de bushalte mogelijk. Het bestaande busstation zal verdwijnen.

De combinatie tram- en bushalte is zeer gewenst omdat overstappen van de tram op de bus (en andersom) hierdoor veel makkelijker wordt gemaakt. De halte wordt zo vormgegeven dat in het midden de tram kan halteren en aan de buitenzijde plaats is voor de bushaltes.

Parkeren

Een centrale parkeerveroorziening blijft uitgangspunt. Voor de ontwikkeling van nieuwe functies is een financiële bijdrage aan het uitbreiden van het parkeerterrein voorwaardig, immers eigen plekken hoeven dan niet te worden aangelegd. Situering is afhankelijk van de benodigde capaciteit in relatie tot de parkeerbehoefte van de grote publiekstrekkers (P+R, Sportcentrum Kardinge en Sportpark Kardinge).

In de huidige situatie zijn er in totaal 898 parkeerplaatsen. De huidige loopafstanden zijn:

- P+R: 239 p.p. Binnen een straal van 150 meter.
  - Sportcentrum Kardinge: 292 p.p. binnen een straal van 250 meter.
  - Sportpark Kardinge: 157 p.p. binnen een straal van 350 meter.
- In de nieuwe situatie is het mogelijk 1138 parkeerplaatsen aan te leggen. Een toename van 240 parkeerplaatsen (+27%). Uitgaande van de nieuwe plek van het bus/tramstation en de nieuwe toegang tot het sportcentrum wijzigen de loopafstanden als volgt:
- P+R: 453 p.p. binnen een straal van 150 meter (+214).
  - Sportcentrum Kardinge: 365 p.p. binnen een straal van 250 meter (+73).
  - Sportpark Kardinge: 289 p.p. binnen een straal van 350 meter (+132).

Het verplaatsen van de bus(tram)haltes heeft tot gevolg dat er een vrij grote overlap blijft bestaan tussen het deel van het parkeerterrein dat voor de P+R-gebruikers interessant is en het deel dat interessant is voor de bezoekers van het sportcentrum. Wel ligt dat meer uit elkaar dan in de huidige situatie.

Naar verwachting zal de parkeerbehoefte voor het reguliere gebruik van het sportcentrum niet toenemen. Wel wordt ingezet op een (forse) toename van het P+R-gebruik. Gezien het huidige gebruik (maximaal 600 auto's) en de uitbreiding van de capaciteit met 240 parkeerplaatsen zal de toekomstige capaciteit voldoende zijn om deze groei op te vangen. Overigens worden de aanwezige camperparkeerplaatsen integraal in het plan opgenomen.

afb.: provincie schets aansluiting ringweg

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

Oostelijke ringweg

De oostelijke ringweg is van groot belang voor het Kardingse gebied omdat hier de ontsluiting van het autoverkeer wordt geregeld. Daarnaast is de oostelijke ringweg een onderdeel van de stedelijke hoofdverkeersstructuur en heeft daarmee een eigen identiteit. Recentelijk is de ringweg overgegaan van rijk naar provincie onder de conditie dat alle aansluitingen ongelijkvloers worden gemaakt. Vanuit deze visie wordt aangegeven op welke wijze de belangen van Kardingse het beste kunnen worden gediend, en hoe dit kan worden ondergebracht in de concrete planvoorstellen die vanuit de Provincie worden opgesteld.

afb.: verkeersontsluiting bestaand

Op dit moment wordt Kardingse ontsloten via de Kardingseweg die direct en met verkeerslichten aansluit op de ringweg. Opvallend daarbij is dat de positionering direct voortkomt uit de Oosterhamrikbaan, waardoor een vrij scherpe en curieuze lus moet worden gemaakt om de parkeerplaats van Kardingse te kunnen bereiken. De bus gaat vanaf de Oosterhamrikbaan in een boog over de ringweg heen, vrij direct naar het Transferium.

Voor de toekomstige aansluiting zijn de volgende verkeerskundige uitgangspunten opgesteld:

- De openbaar vervoerroute kruist de ringweg ongelijkvloers, vergelijkbaar met de huidige situatie. Op het viaduct zal naast een aparte openbaar vervoerbaan een fietspad en een weg voor het autoverkeer worden aangelegd.
- De ringweg wordt verbreed naar 2x3 rijstroken. Per richting gaat het om twee rijstroken plus een gecombineerde in/uitvoegstrook.
- De aansluitingen van de ringweg op de omgeving worden ongelijkvloers opgelost via zogenaamde halve klaverbladen.

afb.: toekomstige verkeersontsluiting

Het is een ontwerpogave hoe de zogenoemde lusbeweging zo kan worden ingepast in het pleinconcept dat een belevingswaarde ontstaat die meteen het gevoel geeft Kardingse binnen te rijden. Door de toegang tot het parkeerterrein op te schuiven in noordelijke richting wordt deze losgekoppeld van de toegang tot het busstation. Hierdoor wordt de situatie duidelijker en minder complex. Door daarnaast de oversteek over de busbaan beter te markeren, wordt de rijrichting duidelijker en wordt het attentieniveau verhoogd.

afb.: overzicht lange lijnen nieuw

VISIE KARDINGSE KERNGEBIED

Gebied voor de buitensporten

Op de tekening is de bestaande situatie te zien van de twee buitensportcomplexen: het Pitch & Putt terrein en de sportvelden. Zoals eerder beschreven valt op hozeer Pitch & Putt zich om de bestaande parkelementen heeft gevouwen en dat de sportvelden het gebied Kardinge in twee stukken hebben gedeeld.

afb.: buitensporten uitgangspunten toekomstige situatie

Bovenstaande tekening geeft de uitgangspunten voor toekomstige ontwikkeling. Er dienen zich vier discussies aan:

- Pitch en Putt, de arena en het helofytenfilter zitten dichtbij elkaar en bestrijden elkaar qua ruimte. In de visie wordt gekozen om het helofytenfilter voorlopig te laten bestaan, in een afgeslankte vorm. Om het parkeren uit te breiden zal namelijk één van de vier rietstroken moeten verdwijnen. Het lijkt er op dat met het overblijvende deel nog voldoende werking van het filter overblijft, mits deze verder wordt verbeterd. Verplaatsing van het filter zal behoorlijk wat kosten met zich meebrengen, omdat naast de aanleg van een nieuw filter, ook de hiervoor benodigde grond zal moeten worden aangeschaft.
- De arena binnen het gebied van Pitch & Putt heeft al heel lang geen functie meer. Dit is met name te danken aan deze afgeschermded ligging. Daarom wordt voorgesteld de arena op te heffen en het gebied bij Pitch & Putt te betrekken.
- Op dit moment voldoet het sportveldcomplex qua grootte aan de behoefte, en ook voor de toekomst wijst recent onderzoek uit dat geen extra capaciteit

afb.: buitensporten bestaande situatie

nodig is (zie ook de sportvisie Meer ruimte voor Sport en Beweging). Om ontwikkelingen op de zeer lange termijn toch niet uit te sluiten is qua ruimtebeslag met twee extra velden in de visie rekening gehouden.

- De fiets-voetverbinding tussen Beijum-Oost en het wijkpark Kardingse is laagwaardig. Vraag is in hoeverre een eventuele verbetering mogelijk is.
- Het Pitch & Putt terrein en de sportvelden zijn geheel uitgevuld tot op de onliggende fietspaden. Daarmee wordt een belangrijke kwaliteit van de recreatie aangetast: fietsen tussen twee afscheidingen in plaats van in een parkgebied. De getekende pijlen schetsen de vraag iets aan deze problematiek te doen.

Vervolgens zijn vier ontwikkelingsmodellen getekend.

In ontwikkelingsmodel A zijn zonder verdere aanpassingen zowel het Pitch & Putt als het voetbalcomplex uitgebreid. Het is mogelijk, maar dit model heeft wel twee belangrijke minpunten:

- De route Beijum-oost - Wijkpark verdwijnt geheel.
- De recreatieve parkbeleving wordt duidelijk verzwakt: de zichtlijnen verdwijnen en het park lijkt terug gebracht tot alleen een strook langs de rand van Beijum.

afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel A

In de volgende modellen is aan deze minpunten gewerkt. In model B zijn de sportvelden niet uitgebreid en daarmee kan de route achter langs de velden worden gelegd, wat geen optimale oplossing is. De parkbeleving blijkt zeer goed inpasbaar. Op een drietal strategische hoekpunten worden de grenzen

teruggedeld en ontstaan park-zichtlijnen. Van belang hierbij is het volgende: tegenover de teruggenomen hoeken staat een veel ruimere uitbreiding van Pitch & Putt. De hoek bij de sportvelden heeft al een parkinvulling en hier gaat het dus vooral om de verplaatsing van de omheining inclusief bomenrij.

afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel B

De modellen C en D borduren in twee opzichten door op bovenstaande. Gezocht is naar mogelijkheden om meer sportvelden aan te leggen, terwijl de beschreven parkbeleving en uitbreiding van Pitch & Putt intact blijven. In model C worden de twee extra velden los gelegd van het bestaande complex en kan de route er tussendoor. Dit is voor de route een moeitame oplossing.

afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel C

In model D worden twee van de bestaande velden verplaatst en er worden nog eens twee extra aan toegevoegd. Ineens ligt Beijum-Oost bijna direct aan het park. Nadelen van dit model zijn de extra kosten voor verplaatsing en beheer van de sportvelden.

afb.: buitensporten ontwikkelingsmodel D

Randgebied Beijum

De bestaande situatie is schematisch weergegeven op de tekening van het randgebied. Door drie kleuren groen te gebruiken is aangegeven hoe per deelgebied het groengebruik verschilt.

Op de volgende kaart worden uitgangspunten vanuit de gemeente aangegeven. De eerder genoemde verbetering van de recreatieve parkbeleving is een van deze uitgangspunten, maar ook de uitbreiding en aanpassing van een aantal verbindingslijnen en fiets-voetpaden.

afb.: randzone Beijum: bestaande situatie

Het belangrijkste punt van discussie betreft hier de relatie tussen de wijk Beijum en het Kardinger gebied.

Toen de wijk Beijum in de jaren zeventig werd gebouwd was Kardingse weide- en buitengebied. Conform de visies uit die tijd werd bewust geen duidelijke wijkrand gemaakt. Aan de rand zijn daardoor verspreide, korte rijtjes met achterzijden en privé-tuinen te vinden. De relatie tussen Beijum en Kardingse wordt tegenwoordig als gevolg van deze jaren zeventig opvatting als zwak ervaren. Er zijn natuurlijk de uitlooplekken het park in en er zijn speelplaatsen, maar bijna nergens houdt de wijk zich rechtstreeks tot het park, met woningen die gericht zijn op het park. Beijum kan hierdoor niet voldoende profiteren van de prachtige kwaliteit van het park.

Beijum-Oost is verder een wijkvernieuwingsgebied. Er zijn verschillende verbeterprojecten opgezet, er zullen er nog meer volgen, maar de vraag is of de wijk al sterk genoeg geworden is en of zij te zijner tijd de concurrentie met bijvoorbeeld nieuwe projecten in de buurt (Meerstad) aan kan. Een klein aantal nieuwe woningen langs de rand zouden voor de wijk een belangrijke extra kwaliteit kunnen betekenen. Als referentie wordt hier verwezen naar de Eelderbaan in Vinkhuizen.

afb.: randzone Beijum: uitgangspunten toekomstige situatie

De bijgevoegde kaart geeft de uitgangspunten aan:

- Maak een herinrichting, op nader te bepalen wijze, van het groen.
- Leg een directe verbinding aan van Beijum-Oost naar het wijkpark Kardinge.
- Maak met het fietspad Huizingermaar een directe verbinding met Beijum.
- Verbeter de kwaliteit van de randbebouwing van de wijk zelf.

In een drielat kaart is de groeninrichting nog niet nader ingevuld, zijn de genoemde verbindingen opgenomen zoals ze in andere paragrafen ook al ter sprake kwamen en zijn de recreatieve verbindingen meegenomen zoals eerder besproken. Maar er is verschil gemaakt in de aandacht voor de verbetering van de randkwaliteit. Hieronder volgen drie scenario's met mogelijke invullingen:

Scenario 1 'Inzetten op natuur' neemt het ontwikkelingsplan als uitgangspunt. Het is het meest eenvoudige model: de verbetering wordt alleen gevonden in de aanleg van het groen: rietranden? Een avonturenroute? Bijzondere ecologische begroeiing?

afb.: randzone Beijum: scenario 1

Scenario 2 'Versterken van de relatie Beijum – Kardinge' voegt daar nog een extra element aan toe: de plaatsing van een object / poort / paviljoen aan de verschillende routes die dwars door het park op Beijum aangaan. Ze kunnen heel bescheiden zijn, maar de stelling hierbij is dat groen alleen niet voldoet en een bijna symbolische toevoeging voor een belangrijke extra kwaliteit kan zorgen.

afb.: randzone Beijum: scenario 2

Scenario 3 'Verbeteren van het gezicht van Beijum' is het meest ver doorgevoerde model voor de koppeling van de wijk Beijum aan Karding. Vernieuwing, maar met woningen slechts op een speciaal deel als aanvulling op het randgebied. Er is voor dit specifieke deel van de rand gekozen voor de toevoeging van de woningen om de volgende redenen:

afb.: randzone Beijum, scenario 3

Tussen Andelstermaar-Garsthuizenmaar-Koerspad is de breedte van de parkzone beperkt, en het groen heeft hier primair een wijkfunctie, waardoor de uitstraling op Karding beperkt is. Bij het deel Koerspad-Nijensteinheid is er én genoeg ruimte én uitstraling én het gegeven dat hier de sprong in de wijkgrens niet samenvalt met een dwarsverbinding, waardoor hier de toevoeging van een nieuwe rij woningen een relevante optie is. Bij het deel Nijensteinheid-Dwarsdijkje ontbreekt weer de benodigde ruimte.

Ook dient hierbij de mogelijkheid open te worden gehouden om daadwerkelijk in de rand van Beijum, het studentenblok aan de Wibenaheid aan te passen, bijvoorbeeld door een deel van dit blok te slopen.

Inmiddels is dit hele gebied door de vereniging Natuurmonumenten in beheer genomen. Natuurmonumenten is met de bewoners van Beijum in een interactief proces bezig met de invulling en het beheer van de groene rand. Men lijkt op een combinatie van scenario 1 en 2 uit te komen.

Recreatiegebied

Naast het aanbod van specifieke voorzieningen t.b.v. belangengroepen biedt Karding ook vele openbare voorzieningen voor recreanten:

- Het padenstelsel.
- Diverse terreinen.
- Specifieke voorzieningen.

Op de kaart het huidige padenstelsel en de volgende bestaande terreinen:

- a- Het wijkpark.
- b- De Kardingerpas.
- c- De heuvel.
- d- De randzone Beijum: 1. buurtgroen. 2. vliegveld en plukbos. 3. grasland.

afb.: het recreatiegebied bestaande situatie

Het gebied achter de sportvelden is natuur- en graasgebied en niet openbaar. Het wijkpark is een belangrijk gebied met een ecologische inrichting op vrij hoog niveau. Door de ligging en bereikbaarheid fungeert het vooral als een parkvoorziening voor Lewenborg en niet zozeer voor Beijum of het gehele stadsdeel.

De groene noordzijde is daarentegen geheel op Beijum gericht, behalve het vliegveld en plukbos die meer bij Karding horen. De Kardingerpas trekt op warme dagen bezoekers uit heel noordoost Groningen. De recreatieheuvel levert een bijzonder uitzicht, dat echter slechts door weinig mensen wordt beleefd. De ontsluiting van de heuvel is slecht, maar de heuvel mist vooral een bijzondere attractie.

Het recreatief belang van het padenstelsel is wellicht de belangrijkste recreatieve kwaliteit van Karding. Echter wel direct gerelateerd aan de kwaliteit van de algemene parkbeleving van het totale gebied.

De volgende kaart toont de uitgangspunten voor nieuwe ontwikkelingen. Wijkpark en Kardingplas zijn hier niet speciaal aangegeven, omdat ervan wordt uitgegaan dat zij volledig in takt blijven en hun verbeteringen niet stedenbouwkundig maar beheergericht zijn.

afb.: het recreatiegebied: uitgangspunten nieuwe ontwikkelingen

Alle eerder genoemde gewenste uitbreiding en aanpassing van het padenstelsel zijn opgenomen, inclusief de parkkwaliteit rond de paden bij Pitch & Putt en de sportvelden. De voet van de heuvel is hieraan toegevoegd. Door zijn uitvulling tot op de omliggende routes en zijn slechte bereikbaarheid maakt de heuvel te weinig deel uit van het park. Door de voet van de heuvel zo in te richten dat een stukje verhoogd park ontstaat, waardoor de heuvel van alle kanten wordt aangesloten op het omliggende parkgebied en deel gaat uitmaken van de wandelstructuur. Voor de herinrichting van de randzone Beijum zal een plan moeten worden opgesteld met Natuurmonumenten en in overleg met de omwonenden, waarbij het behoud van het vliegveld en de belevingskwaliteit van de betreffende paden als randvoorwaarden moeten worden meegenomen.

afb.: realisatie: voorstel situering toekomstige voorzieningen

Voor de verschillende bijzondere recreatieve faciliteiten gelden uiteenlopende plussen en minnen. Hier dan ook geen kaarten van oud en nieuw, maar één met slechts een overzicht van de locaties, die hieronder worden beschreven.

- 1 Vier bestaande speelplekken in de rand van Beijum. Twee ervan zijn vernieuwd, voor de andere lijkt een coördinatie met de parkinrichting en met andere voorzieningen wenselijk.
- 2 De arena was een voorziening waarvan het functionele belang moeilijk in te schatten is. In het voorgaande is al bepleit omwille van Pitch & Putt de arena op te heffen. Het lijkt geen reële optie om elders een nieuwe arena te maken. In de randzone van Beijum is geen geschikte ruimte, terwijl een locatie verder weg niet functioneel is. Beheer en functionele behoefte lijken niet helder.
- 3 Voor de verhoging van de strandkwaliteit is er de kloak. Wegens vandalisme zijn er grote problemen geweest, maar de kloak is kortgeleden weer opgeknapt en aangepast. Onduidelijk is in hoeverre de problemen structureel zijn.
- 4 Lang gold deze locatie als zeer geschikt voor een horecavestiging. Er bleken echter grote bezwaren: beperkte bereikbaarheid, geen directe parkeervoorziening, en te weinig potentiële bezoekers. Begin 2011 is door Natuurmonumenten een plukbos op deze plek en op een deel van het voormalige vliegveld aangelegd. Onderzocht wordt of een combinatie met een speeltuin hier extra mogelijkheden biedt.
- 5 De heuvel is een voorziening op zich, waar vervolgens twee zaken aan

Groen en water

Er zijn verschillende partijen betrokken bij beheer en onderhoud van het groen en water in het gebied. Met betrekking tot het groene extensieve gebied zijn contacten geweest met de Vereniging Natuurmonumenten.

Ook met Waterschap Noorderzijlvest is gesproken. Het blijkt dat het Waterschap een compleet plan heeft voor het water in dit gebied, overeenkomend met de uitgangspunten in deze visie. Het helofytenfilter zal kleiner worden door de uitbreiding van de parkeerplaatsen. Een van de vier stroken met riet zal daarvoor moeten verdwijnen. Begin 2011 is de werking van het filter nog verbeterd, opdat het water van de Kardingerplas in de zomer schöner blijft. De gedachte is dat het filter voor de rest behouden kan worden als de werking op enkele punten nog extra wordt verbeterd. Hierover moet nog extra overleg met het Waterschap plaatsvinden.

afb.: heloofytenfilter

zijn toegevoegd: uitkijkpost en crossbaan. Deze additionele voorzieningen brengen niet die meerwaarde die hier nodig is. Eerdere plannen om iets met de heuvel te doen zijn niet van de grond gekomen, wellicht dat de algemene facelift van Kardingse nieuwe kansen geeft. Meest reëel lijkt om de heuvel meer als park in te richten en meer toegankelijk te maken.

6 Hoewel gelegen in de bebouwingszone kan hier door de ondergrondse infrastructuur niet gebouwd worden. De huidige grasbestemming doet de plek echter ook geen recht. Te denken aan een buitensportvoorziening zoals basketbal, beachvolleybal, ed.

7 Het is de wens om op het grote plein te voorzien in de behoefte aan een kleine horecavoorziening, bijvoorbeeld een kiosk. Op deze centrale plek in de reeks van de bestaande sportbedrijven en tussen de grote voorzieningen als het Kardingcomplex en de nieuwe tramhalte, zou dit veel toevoegen aan de kwaliteit van het plein en de uitstraling ervan kunnen versterken, zodat het totale gebied aantrekkelijker wordt voor bezoekers. Ook zou dit mede het gebruik van het plein kunnen vormgeven.

8 Al geruime tijd is er de vraag naar een skatebaan in Kardingse. Wetende dat skaters niet de parkeren maar de stedelijkheid zoeken wordt voorgesteld een skatebaan te maken naast het Transfèrium.

9 Voor een grotere speelvoorziening zou naast locatie 6 ook deze vrij centrale plek kunnen worden gezien. Te denken is aan een groot en hoog klimnet zoals in het Noorderplantsoen (of groter). Te bezien in combinatie met 6 en 1.

afb.: locatie 4: natuur-speeltuin?

VISIE KARDINGSE KERNGEBIED

Ecologie

In de Groenstructuurvisie is het versterken van de natuur rond de stad een belangrijk aandachtspunt. Door middel van een blauw-groen netwerk wordt de natuur in de stad met het omliggende landschap verbonden. Voor het extensieve deel van Kardinge is deze beleidslijn al in 2002 uitgewerkt in het ontwikkelingsplan en een bijbehorend beheerplan.

De natuurgebieden in het extensieve recreatiegebied worden door middel van ecologische zones verbonden met de grote groenstructuren in de stad. Eén van deze zones loopt langs de noordzijde van het plangebied, op de grens met Beijum. Natuurmonumenten, de beheerder van deze zone, zal de inrichting op basis van het beheerplan in de komende jaren verder uitwerken. De ontwikkeling zal vooral via een juist beheer gerealiseerd dienen te worden.

Door middel van gradiëntrijke mantels en zomen functioneert het groen als een doorlopende verbinding van het recreatiegebied naar de stad (Hunzezone).

Op detailniveau zijn mantelvegetaties (randbepanting van bossen) en zoomvegetaties (opgaande kruiden tussen grasland en mantel) ook zeer belangrijk als bioloop en verblijfplaats voor planten en dieren. Met de inrichting van de noordelijke rand van het intensieve recreatiegebied dient hier rekening mee te worden gehouden door voldoende ruimte te reserveren.

In de extensieve zone worden voor weidevogels belangrijke open relaties behouden in de vorm van bloemrijke graslanden. Het gaat hier om de relatie tussen de graslanden in het centrum van het recreatiegebied met de agrarische gronden ten oosten van het plangebied in de gemeente Ten Boer.

Beheer

Voor het extensieve deel van het gebied Kardinge ligt het beheer bij de vereniging Natuurmonumenten. Voor het intensieve deel is het zaak een plan te maken dat goed te beheren is. Daarmee wordt rekening gehouden met het beheer nu, maar ook in de toekomst. Dat kan door in een vroeg stadium rekening te houden met beheer, wanneer de visie in het vervolgtraject tot een definitief plan wordt gemaakt en daarna bij het maken van het inrichtingsplan. Het gaat dan bijvoorbeeld om materiaalkuze en de juiste manier van funderen.

Verder is in uit de analyses en overleg met betrokkenen gebleken dat er behoefte is aan een vaste beheerder die specifiek het beheer van Kardinge op zich neemt. Tot een aantal jaren geleden was er een dergelijk beheerder in Kardinge. Met name de persoonlijke betrokkenheid bij het gebied wordt zeer gewaardeerd. Advies is om de coördinatie van beheer weer op deze manier te organiseren.

afb.: natuur

Aanbod en ruimte

In de sportvisie spreken we de verwachting uit dat de interesse in sport flink zal groeien, waardoor ook de druk op de verschillende gemeentelijke sportaccommodaties sterk zal toenemen.

Sportknooppunt Kardinge kenmerkt zich door een gemeentelijk aanbod in de vorm van Sportcentrum Kardinge en Sportpark Kardinges (sportvelden), een gedifferentieerd particulier aanbod en een grote openbare ruimte om in te sporten en recreëren. De groei van de sportdeelname zal zijn weerslag hebben op het recreatiegebied. Het is zeer de vraag of die toename binnen het sportpark kan worden opgevangen. De mogelijkheid van uitbreiding van het sportpark op de lange termijn moet worden onderzocht. Voor het sportcentrum geldt dat vooral de toegang naar het sportcentrum moet worden verbeterd.

We verwachten door de toename van sportdeelname de belangstelling van particuliere (sport)ondernemers, om zich in Kardinge te vestigen, groter wordt. Om enerzijds nieuwe initiatiefnemers de ruimte te geven en anderzijds het aanbod van sportieve activiteiten in Kardinge te versterken willen we binnen het park meer ruimte creëren voor nieuwe sport- en recreatieondernemers. Zonder dat dit overigens ten koste gaat van de openbare sport- en recreatieruimte.

De groei van sportdeelname zit vooral bij ongeorganiseerde en/of individuele sporten (wandelen, hardlopen, fietsen). De druk op de openbare ruimte zal verder toenemen. Daarom willen we deze openbare ruimte verder versterken voor sportief en recreatief gebruik tot een zogenaamde 'bewegingsrijke ruimte'. Daarbij moet veel aandacht zijn voor groene elementen.

De bewegingsrijke ruimte moet mensen uitdagen om in de openbare ruimte te gaan sporten (nadruk prestatie en spelvorm) of bewegen (nadruk op ontspanning).

Dat kan eenvoudig door wandel en hardlooperoutes te maken en bij de inrichting te accentueren. Het 4 mijl parcours dat al is gerealiseerd is daar een goed voorbeeld van. Het kan ook door ruimte te maken voor pleintjes waar via beijningen en diverse ondergronden (asfalt, kunstgras, zand) verschillende spelvormen (voetbal, basketbal, beachsoccer) kunnen worden gespeeld. Met beijningen kan ook een atletiekbaanje worden gemaakt. De inrichting van ruimte kan ook verder gaan, door de inrichting van een volwaardig (klein) kunstgrasvoetbalveld/voetbalkooi/pannaveld, basketbalveld, honkbalheugel of een skatepark. De mogelijkheden van sport- en spelvormen met het water van de zwempas willen we optimaal benutten.

Ambitie vanuit de sportvisie voor de korte termijn is om het sportpark Kardinges een openbaarder karakter te geven. Daarnaast willen we initiatieven vanuit de bevolking voor openbare sportvoorzieningen waar mogelijk ondersteunen. De ontwikkeling van het bikepark op de recreatieheugel is daar een goed voorbeeld van.

Ondernemen

Al in het ontwikkelingsplan voor het recreatiegebied Kardinges van mei 2002 is aangegeven dat de intensieve gebruikzone een stedelijke sfeer zou moeten krijgen, met gebouwen, wegen en parkeerplaatsen. Daarbij worden de ondernemersactiviteiten gebundeld langs de as in het centrum van de zone, zoals hiervoor beschreven.

Dat het aantal particulier sportaanbieders groeit, is nu al te merken in Kardinges. In de afgelopen periode is intensief gesproken met zowel nieuwe, als bestaande ondernemers. Een aantal bestaande ondernemers heeft inmiddels uitbreidingen gerealiseerd. Daarnaast is gesproken met ondernemers die nieuwe initiatieven in het gebied willen ontwikkelen.

De kracht van de particuliere sport- en recreatieondernemers is dat ze heel goed in staat zijn om met 'de tijd' mee te gaan en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. Daarvoor moeten we ze met deze visie zo snel mogelijk de ruimte voor geven.

Voor het sportcentrum Kardinges loopt inmiddels het project Kardinges fase 2. In dit project wil de gemeente de entree van het sportcentrum verbeteren en wordt samen met het Alfa College gestudeerd op de realisatie van een sporthal. Verder is het project bedoeld om duurzaamheidsmaatregelen te realiseren (zonnepanelen e.d.).

Diversiteit

Het recreatiegebied moet het sport- en leisure centrum van Groningen worden waar alle sport en recreatie gerelateerde ondernemersactiviteiten worden geconcentreerd. Op deze manier kunnen zowel bestaande als nieuwe ondernemers elkaar versterken.

Daarmee moet worden ingespeeld op een publiek dat een kwalitatief goed aanbod verwacht, waarbij de activiteit en de beleving er omheen belangrijk is. Ook verwacht het publiek bepaalde afwisseling in het aanbod, dat vraagt een diversiteit van bijzondere sport en recreatiemogelijkheden. Een ander factor is dat door het drukke bestaan een deel van de mensen beperkt tijd heeft. Die tijd dient efficiënt te worden ingevuld.

Dit alles betekent dat er in Kardinges een aanbod van sport en recreatiemogelijkheden moet zijn dat zeer divers is. Bij voorkeur aanbod dat uniek is voor stad en regio, zoals nu al bijvoorbeeld het schaatsen, klimmen, karten en skiën. Tevens betekent het dat naast het sporten er een aanpalend aanbod van bijvoorbeeld detailhandel, horeca of kinderopvang moet zijn. Daarnaast moet de kwaliteit van de accommodaties, maar ook de bereikbaarheid van het gebied goed zijn.

Het gedifferentieerde aanbod moet inspelen op wensen van een brede groep mensen: jongeren, gezinnen, alleenstaanden of tweeverdieners en ouderen. De gemeente moet sturen op diversiteit in het gebied. Activiteiten van precies dezelfde soort moeten, bij voorkeur, worden voorkomen. Daarentegen kunnen het sportcentrum Kardinge en bijvoorbeeld een Fitness & Health centrum prima naast elkaar bestaan.

Identiteit en functies

De identiteit van het Kardingengebied laat zich het best omschrijven als een active-leisure beleving. Dit betekent dat we voor de stad en de omliggende regio een breed scala willen bieden aan activiteiten op sportief en recreatief gebied. Dit kan variëren van de beleving van topsport tot het simpel genieten van de omgeving van de Kardingerpas. Vanuit het streven naar- en versterken van dat beeld moeten we naar de al dan niet passendheid van bepaalde functies binnen het plangebied gaan kijken.

Kardinge valt als gebied uiteen in twee delen. Een intensief deel, het gebied ten zuiden van het Koerspad en een extensief deel ten noorden daarvan.

Het extensieve deel is bedoeld voor attracties en functies die door hun aard meer oppervlakte nodig hebben, denk aan fietsen en wandelen, de manege en kanoboerderij. De scouting (padvinders) zouden hier ook een (betere) plek kunnen vinden. Verder is zelfstandige horeca passend bij bepaalde functies, als het om de meerwaarde gaat van het gebied als verblijfsgebied waar het goed ontspannen na inspanning is.

Het intensieve deel van het recreatiegebied is bedoeld voor attracties die op een relatief beperkt vloeroppervlak veel publiek trekken en een hoge doorstroming van publiek kennen. Voor de uit te geven gronden geldt dat de primaire functie moet gaan om sporten en bewegen. Als onderdeel van dergelijke inrichtingen kan horeca en direct gerelateerde detailhandel, try-and-buy, ondergeschikt deel uitmaken van de exploitatie. Denk hierbij aan een begrenzing in oppervlakte. Horeca bijvoorbeeld tot 15% van het totaaloppervlak, detailhandel maximaal 10% van het Totaal Vloer Oppervlak. Hieronder worden de mogelijkheden van specifieke functies langsgelopen.

Functie sport en recreatie:

Een sporthal waartn meerdere sporten zijn te beoefenen past in het gebied. In het gebied is al een sporthal gevestigd. Een extra sporthal kan, waarbij de voorkeur uitgaat naar een sporthal die extra aanpassingen heeft voor één specifieke sport, zoals in de huidige plannen van het Alfa College. Een tweede extra sporthal met een breed aanbod is niet gewenst. Gezien het beleid dat er op gericht is

sporthallen met een breed scala aan mogelijkheden over de stad te spreiden, zien we een dergelijke sporthal liever elders in de stad.

Een wellnesscentrum: Wellness is naast gericht op een gezond lichaam, gericht op het welbevinden van de mens en past daarmee in het leisure-karakter van het gebied. Ook maken we hiermee ruimte voor de invulling van een bepaalde trend op dit gebied.

Een wellnesscentrum is daarom passend in het recreatiegebied.

Een manege of visvijver: De functie van een manege of een visvijver is weliswaar sportief recreatief, maar ze trekken geen grote groepen mensen ineen.

Dergelijke functies passen beter in het extensieve deel van het recreatiegebied.

Daarnaast hebben een aantal bestaande ondernemers aangegeven te willen uitbreiden, waaronder Pitch & Putt. Deze ondernemers moeten prioriteit krijgen.

Functie detailhandel:

Sportwinkel: Als het alleen om de verkoop van artikelen gaat die direct gerelateerd zijn aan het sportaanbod van een faciliteit is een beperkte exploitatie mogelijk. Die mag dan niet meer dan 10% van het Totaal Vloer Oppervlak.

Een zelfstandige mogelijkheid voor een grote detailhandelsvestiging op sportief gebied kan alleen gerechtvaardigd worden met een minimale afmeting van 1500

m². Op andere plaatsen in de stad hebben we geen plaats voor een dergelijke vestiging. De vestiging van een dergelijke onderneming in het Kardingebied komt

tevens de aantrekkelijkheid van het gebied ten goede zonder dat het afdoet aan het sportief recreatief karakter en de bestaande detailhandelsstructuur. Het moet hierbij wel om een try-and-buy-concept gaan: het uitproberen van golfclubs, gym schoenen, ski's, honkbalknuppels tennisrackets, etc. Andere vormen van detailhandel zijn ongewenst.

Functie kinderopvang:

BSO: Kinderopvang additioneel bij een sportief recreatieve hoofd functie is passend. Kinderopvang als hoofd functie is alleen passend als de opvang hoofdzakelijk bestaat uit sporten en bewegen.

Functie horeca en overnachting:

In het intensief deel van het plangebied is in principe ondergeschikte horeca mogelijk binnen een sportieve inrichting met een maximum van 15% van het Totaal Vloer Oppervlak. Bij het centrale plein en /of de waterrand is bij

uitzondering wel zelfstandige horeca mogelijk, ook om het verblijfsklimaat van het centrum van het intensieve deel te verbeteren.

In het extensief deel kan een zelfstandige horeca functie gevestigd worden die bijdraagt aan het verblijfsklimaat van het totale gebied.

Een hotel past alleen in het gebied indien het overnachten direct verband houdt met de sportief recreatieve functies in het hotel en het recreatiegebied Kardinge.

Een sporthotel dat een groot aantal sportieve recreatieve functies aanbiedt en ten dienste staat van bezoekers aan de andere sportief recreatieve aanbieders in het recreatiegebied is wenselijk.

Functie wonen:

Woningen in het gebied zijn alleen passend als dienstwoning ondergebracht in een gebouw met een sportief recreatieve hoofdfunctie. Een woning in een sportief recreatief bedrijfspand is zelfs gewenst om de sociale veiligheid in het gebied te vergroten. Voor de rand van Beijum dient het toevoegen van woningen nog nader te worden onderzocht.

Functie onderwijs:

Een school is niet passend in het recreatiegebied, tenzij het gaat om een school waar primair sportonderwijs wordt aangeboden (zoals het huidige Alfa College) en de sportaccommodaties 's middags en/of 's avonds publiek toegankelijk zijn.

Imago

De kwaliteiten van het recreatiegebied Kardinginge moeten goed kenbaar worden gemaakt bij het publiek. Kwaliteiten als een divers, uniek en samenhangend sportief- en recreatief aanbod kan niet anders betekenen dan een positief imago van Kardinginge. Een goed en positief imago trekt meer bezoekers naar het gebied. Ondernemers dienen gestimuleerd te worden om meer samen te gaan werken, door wellicht het oprichten van een aparte ondernemersvereniging of het aanstellen van een parkmanager. Op deze manier kunnen zij beter en gestructureerder gezamenlijk naar buiten treden, arrangementen aanbieden etc.

Nu richten bestaande ondernemers zich alleen op hun eigen activiteiten, waardoor ze een deel van de markt missen. Het imago van Kardinginge kan verbeterd worden. De associatie die mensen nu met het gebied hebben is nog te vaak: moeilijk te vinden fietsroutes, onveilig verkeer en leeg, men voelt zich 'verloren' in het gebied. Dit is een serieuze belemmering om het gebied te bezoeken. De nieuwe visie moet er toe leiden dat deze 'gevoelens' geen kans meer krijgen en het recreatiegebied Kardinginge een positief en goed gevoel opwekt.

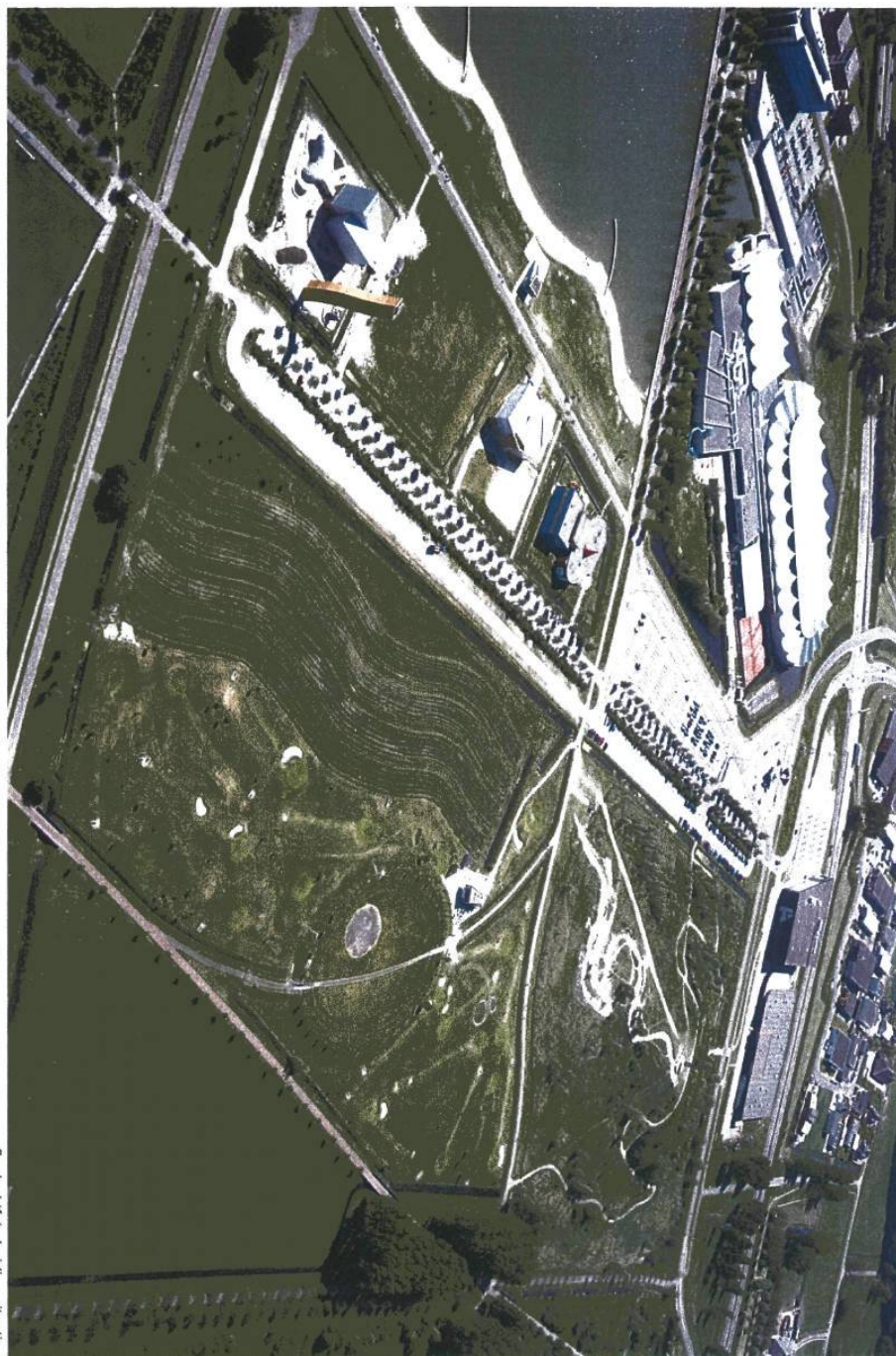
afb.: muziekfestiviteit

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

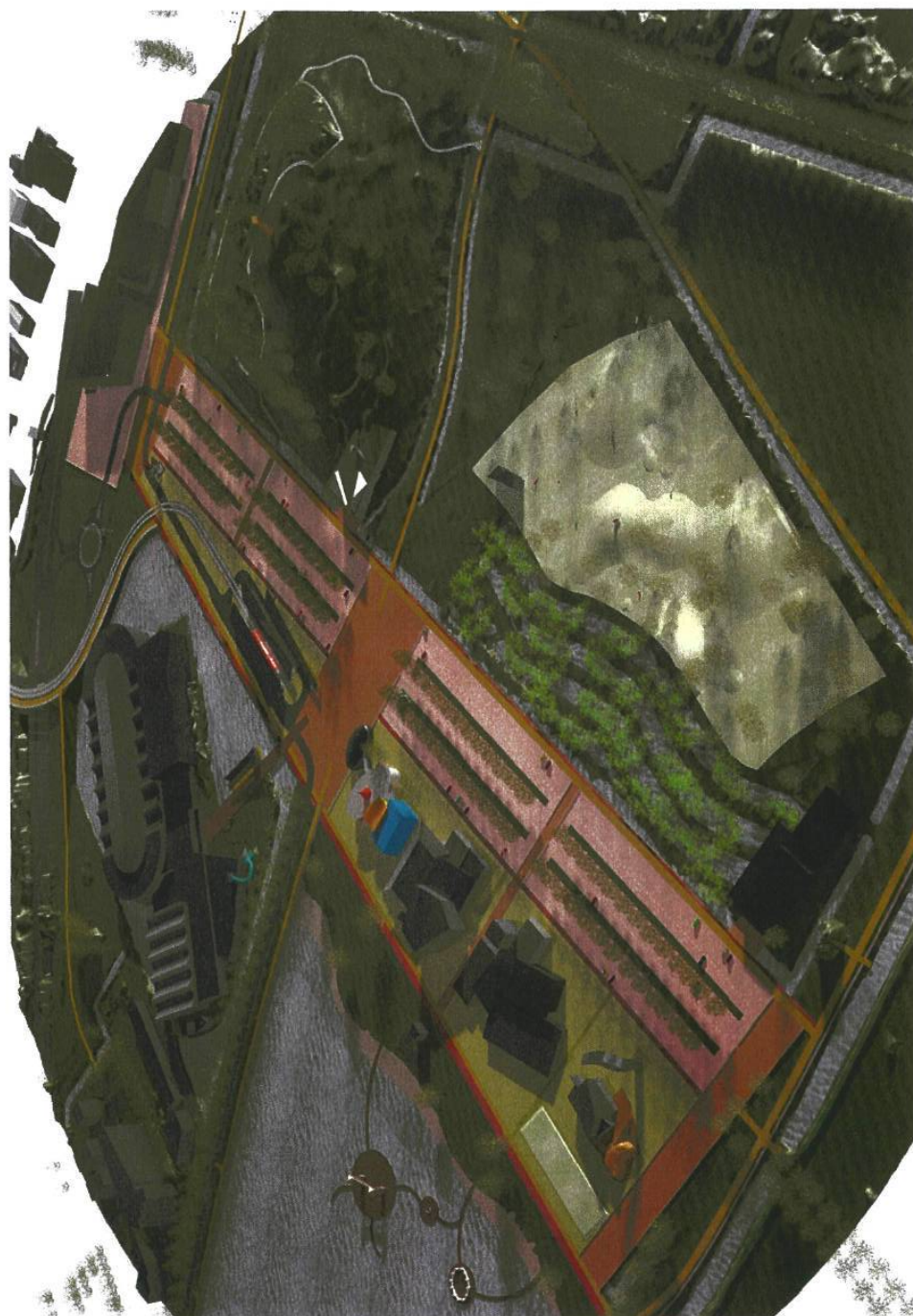

44

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

afb.: luchtfoto huidige situatie

45

afb.: conceptmodel kernzone

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

5 Uitwerkingen

In dit hoofdstuk wordt van een aantal zaken een uitwerking gemaakt, om een idee van de toekomstige invulling te geven. Deze onderwerpen dienen in het vervolg op deze visie verder te worden uitgewerkt. De kernzone moet worden uitwerkt in een definitief plan en een inrichtingsplan. De rand van Beijum dient een vervolg te krijgen in een afzonderlijk project dat zich over deze invulling gaat buigen, in overleg met de wijkbewoners. Tot slot moet de invulling van de openbare ruimte ook in de verdere planvorming worden uitgewerkt.

Model kernzone

In de visie staat de uitwerking van de kernzone centraal. Het gaat er niet om een kant-en-klaar plan te maken. Veel meer zullen de algemene en principiële keuzes uit de verkenning worden aangegeven. Wel worden hier globale tekeningen aangegeven bij de voorstellen, om de inzichtelijkheid te vergroten. Deze inzichtelijkheid is nodig om over de visie voor het kerngebied de discussie aan te kunnen gaan. Het moet wel duidelijk zijn dat het hier een mogelijke uitwerking betreft. Hier zijn nog variaties mogelijk, ook om de inrichting in praktische zin zo uitvoerbaar mogelijk te maken.

In een aantal concept-modellen is gewerkt naar een model voor de kernzone. Zie de bijgevoegde tekening. In dit model is direct afleesbaar dat de zone is opgezet als een compact lineair gebied, opgebouwd uit meerdere lagen en liggend tussen de entree vanaf de ringweg en de sportvelden.

Aan de beide lange zijden liggen gebieden die voornamelijk open zijn in 'groen' (de recreatieheuvel en het heliofilter) en 'blauw' (sportscomplex Kardingse ingepast in water en de recreatieplas).

Lineair is de zone als volgt opgebouwd:

De beide randen van het gebied worden gevormd door zogenaamde boulevards, fiets-wandel-zit-stroken met een representatieve uitstraling. Deze moeten kwalitatief goed worden ingericht als echte boulevards die deze naam waardig zijn.

afb.: impressie centraal plein vanaf in-tuitgang sportcentrum

Het tussen de boulevards gelegen gebied is in tweeën gedeeld. Het zuidelijk deel is een reeks gebouwen met een verschillende recreatieve functie. Het noordelijk deel bestaat uit parkeervelden opgedeeld door groenstroken.

Dwars door beide delen heen, van boulevard tot boulevard, is voorzien in meerdere pleinen, die ook dienen als voetgangersverbindingen. Centraal ligt een groot plein waarop het zwem-schaatscomplex direct is aangesloten. Dit lijkt een futuristisch beeld, maar is feitelijk zeer concreet en stap voor stap opgebouwd uit de bestaande situatie.

De rij bestaande gebouwen apekooi-skihal-klimcentrum wordt aangevuld door de vrije kavel in te vullen. Daarnaast kan deze strook gebouwen worden geïntensiverd, door hier een verdichting van de bebouwing toe te staan. Deze rij eindigt vervolgens bij het bij het centrale plein in de tramhalte, die een overkapping gaat krijgen. Samen met de gebouwen vormt het zo een doorlopende reeks die als een soort ruggengraat de hele zone bij elkaar houdt.

afb.: impressie vanaf Alfa-gebouw

VISIE KARDINGE KERNGBIED

De bestaande parkeervoorzieningen blijven (behalve het hiervoor genoemde deel) bestaan en worden aangevuld met een extra strook aan de noordzijde (dus in fete op een rand van de heuvel en van PITCH & PUTT). Het oude parkeerterrein wordt verbeterd: de ruim 100 bomen in parkeervakken worden verplant of gekapt en (op)nieuw geplant in de groenstroken tussen de parkeervakken. Met al deze aanpassingen kan worden gezorgd dat het aantal parkeerplaatsen conform de parkeernormen op peil blijft, terwijl tevens de bruikbaarheid en de veiligheid belangrijk worden verbeterd.

Het toekomstige aantal parkeerplaatsen is voldoende om de gewenste groei in het P+R-gebruik op te vangen. Het inschatten van de parkeerbehoefte van nieuwe functies is lastig. De verwachting is dat ook bij de uitbreiding van het aantal functies in het gebied het aantal parkeerplaatsen nog steeds voldoende is. Functies met een sterk (auto)verkeersaantrekkende werking zouden een probleem kunnen vormen.

Het bestaande fiets-voetpad aan de zuidzijde langs sportcomplex en recreatieplas wordt opgewaardeerd tot een boulevard, bijvoorbeeld door verbreding, betere kwaliteit verhardingsmateriaal (in plaats van betontegels), bijzondere verlichting, etc.

afb.: impressie vanaf steiger

Vervolgens wordt ook aan de noordzijde van de kernzone, langs de nieuwe parkeervelden, een nieuwe boulevard aangelegd. Hiermee worden recreatieheuvel en PITCH & PUTT als groene invulling zichtbaar en beleefbaar gemaakt. Het parkeergebied is niet slechts een achterkant.

Een specifieke keus vormt de richting van deze nieuwe boulevard. Door aan te sluiten op het gebouw van het Alfacollege wordt deze samen met de kartbaan letterlijk bij de kernzone getrokken. De lijn loopt door naar het kruispunt Koerspad-Meedenpad en draagt bij aan een betere bereikbaarheid in het gebied.

Nieuw is verder een fiets-voetpad in de overgang van de reeks gebouwen en de parkeervelden. Hierover gaat men vanaf het parkeren naar de verschillende voorziening. De route leidt direct naar de voetbalvelden, zodat ook de bezoekers van de velden deze op veilige wijze kunnen bereiken en niet meer over de parkeerplaatsen hoeven te lopen.

Aan de noordkant is een tweetal bouwkavels toegevoegd aan de eerder genoemde reeks aan de andere kant. De invulling zal een zorgvuldige inpassing vergen, om de totale balans in het gebied niet te verstoren.

In het gebied worden door middel van pleinen dwarsverbanden tussen de boulevards aangebracht. Langs de Garsthuizermaar, precies in het centrum van de kernzone wordt de aanleg van een groot plein voorgesteld om het gebied een hart te geven. Hier zijn de fietsenstallingen, een kiosk, de vernieuwde entree van het sportcomplex Kardinge en de verlegde toegang van de Apekooi. Bedoeling is de mensenstroom midden door het gebied te leiden, zodat het hier veel levendiger wordt.

Het grote plein verbindt de beide boulevards en het centrale fietspad met elkaar. Dat geldt ook voor nieuwe routes halverwege Huizinger- en Garsthuizermaar, Garsthuizermaar-Koerspad en de kop van de zone langs het Koerspad, die allemaal in het plan zijn opgenomen. Naast de bereikbaarheid leveren zij nog een belangrijke bijdrage: zij moeten fungeren als verkeersdrempels in het parkeerterrein en verbeteren zo de verkeersveiligheid. Het parkeerterrein zelf wordt er door in verschillende compartimenten ingedeeld.

In het kader van de aanpassing van de ringweg en de aanleg van de tramhalte verdwijnt het huidige Transferium. De nieuwe inrichting komt direct voort uit het in deze visie beschreven concept. Dit houdt in dat de kernzone tussen beide boulevards consequent wordt doorgezet tot op het Alfacollege en de kartbaan. Middels een pleinnachtige toegang moet het verkeer van de ringweg worden aangesloten op de parkeerplaats. Het water rond het sportcomplex Kardinge wordt doorgezet tot op de boulevard en op de ontsluitingsweg. Het parkeerterrein bij het Alfacollege wordt ruimtelijk gezien als onderdeel van de bebouwingstrook langs de Huizingermaar.

Vervolg

Voor de concretisering van het model is een aantal uitwerkingen of onderzoeken noodzakelijk:

Uitwerking van model naar plan

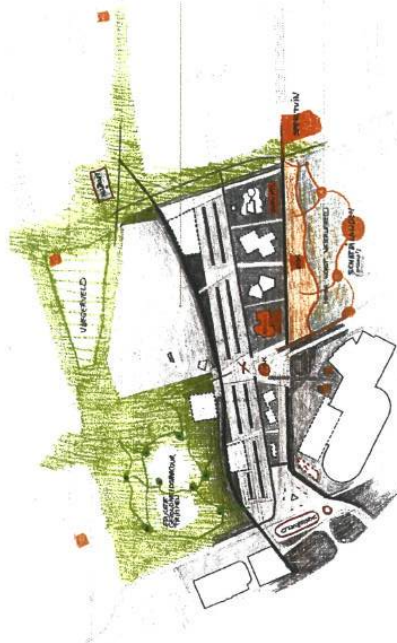
Het hiervoor beschreven model moet in het vervolg op deze visie worden uitgewerkt naar een definitief plan. Het huidige model ligt nog niet geheel vast. Hiervoor is ook kennis nodig die uit de hieronder genoemde vervolgonderzoeken naar voren komt. Het gaat dan om een plan dat als basis kan dienen voor een concreet inrichtingsplan. Dit inrichtingsplan kan ook weer goed in overleg met bewoners, verenigingen en ondernemers worden gemaakt.

Uitwerking sport en spel in openbare ruimte

Naast een inrichtingsplan op niveau van kavels, wegen en parkeerplekken moet ook op detailniveau worden nagedacht over de inrichting van de openbare ruimte. Dit gaat dan om een specifieke invulling van Kardinges als sportpark. Te denken valt aan het volgende, zie bijgevoegde kaart, een resultaat van een brainstormsessie, dat verder moet worden uitgewerkt door deskundigen op dit gebied.

Voor de kleinere kinderen (zie oranje) is het idee deze voor sport en spel te interesseren door het aanleggen van een aantal functies in de buitenruimte. Dit naast de al aanwezige functies in het gebied als Apekkooi, trapveldjes in de rand van Beijum en het vliegveld. De aanwezigheid van het recreatiemeer zou veel meer moeten worden betrokken op de ligging in de stad en het uitlokken van spelen door kinderen, van parkstrand naar stadsstrand. Wij denken dan aan het creëren van een 'waterwereld met schateilanden', verbonden door loopplanken of een dergelijke invulling. Daarnaast zou op de landtong (ooit gereserveerd voor een horecafunctie maar daarvoor te ver van de parkeerplaats) een grote speeltuin kunnen worden gemaakt. Gerefereerd wordt aan de speeltuin in het Stadspark, een echte trekker voor families met kinderen.

Voor de grotere kinderen kan ergens op het voorplein een skatebaan worden aangelegd. Voor deze functie is een stedelijke, goed zichtbare plaats nodig. De plek van de huidige fietsenstalling bij het Sportcomplex zou hierin ook een rol kunnen krijgen. Verder zou een groot klimnet elders in het gebied, hier ingetekend naast de voetbalvelden, ook een idee kunnen zijn. Hierbij wordt gerefereerd aan het klimnet in het Noorderplantsoen.

afb.: schels

Tenslotte zou de recreatieheuvel een uitgebreidere invulling moeten krijgen. De huidige invulling van fietsparcours is op zich goed. De zogenaamde 'downhill baan' is uniek in Nederland: het is de hoogste en de langste baan, er worden Nederlandse kampioenschappen gehouden en de wereldtop crost er. De vraag is of de huidige invulling kan worden gecombineerd met een andere functie.

Hier wordt gedacht aan een invulling als educatie en gezondheidsparcours, bijvoorbeeld digitale mogelijkheden om te trimmen met weergave calorieverbruik via computerelementen op de heuvel, etc. Dit alles is slechts een idee en dient verder te worden uitgedacht en ingevuld.

Uitwerking rand van Beijum

In het hoofdstuk waarin de visie voor het gebied wordt besproken komt ook de rand van Kardinge met Beijum aan de orde. De invulling hier moet nog nader worden bepaald. Op zich is dit niet direct voor de invulling van het intensieve deel noodzakelijk om dit per direct uit te werken. Natuurmonumenten, die het gebied in erfpacht heeft en beheert, is op dit moment al wel bezig met een uitwerking.

afb.: paardenveld achter voetbalvelden

afb.: gebied achter voetbalvelden

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

49

6 Inschatting juridische consequenties

In dit hoofdstuk wordt het geldende bestemmingsplan beschreven en wordt aangegeven hoe het idee van de visie binnen de kaders van dit plan past.

Bestemmingsplan Stadsgeestpark Noorddijk

Voor het plangebied geldt het bestemmingsplan Stadsgeestpark Noorddijk van 1990. Dit plan is een zogenaamd globaal eindplan. Dat betekent dat de bestemmingen globaal zijn aangegeven, dat veel wordt overgelaten aan uitwerking en dat er sprake is van direct bouwrecht. De positionering van gebouwen en verkeersinfrastructuur bijvoorbeeld zijn niet voorgeschreven. Volstaan is met een kwalitatieve beschrijving in de beschrijving in hoofdlijnen van de gewenste inrichting en het aangeven van bebouwingspercentages en bouwhoogtes.

Een globaal eindplan draagt risico's in zich. Met name als de gemeente geen grondeigenaar is kan soms niet voorkomen worden dat voor ontwikkelingen die eigenlijk ongewenst zijn, bouwvergunningen moeten worden verleend. In het geval van Kardinge is de gemeente (samen met het waterschap Noorderzijlvest) grondeigenaar en is dit risico beperkt. De enige grond die is verkocht is die onder twee gebouwde recreatievoorzieningen (klimhal Bjoeks en indoor skibaan), Pitch & Putt en de Apekooi hebben grond in erfpacht.

Voor het intensieve deel van het stadsgewestpark, het gebied tussen de oostelijke ringweg en het Dwarsdijkje, geldt de bestemming 'Stedelijke voorzieningen'. Het zuidelijke gedeelte van deze bestemming is bovendien voorzien van de aanduiding 'Dienstverlening'. Hier zijn de kantoren van NOVO, het Waterschap Noorderzijlvest, een politiebureau, een gemeentelijke wijkpost en enkele particuliere kantoorpanden gebouwd. Ook de onderwijsfunctie is hier toegeestaan. Binnen de bestemming 'Stedelijke voorzieningen' zijn de volgende functies toegestaan:

- Recreatie.
- Cultuur.
- Horeca.
- Doelinden van openbaar nut.
- Additionele voorzieningen.

Recreatie is hier - behalve ter plaatse van de aanduiding 'Dienstverlening' - de hoofd functie en de andere functies zijn hieraan ondergeschikt. Het zwaartepunt van de recreatievoorzieningen dient, wat betreft schaal en dichtheid van de bebouwing, zo dicht mogelijk tegen de oostelijke ringweg te worden gerealiseerd als hoogwaardig stedelijk centrumgebied. Hier zal de concentratie van gebouwde

voorzieningen moeten plaatsvinden, benadrukt door hoogteaccenten en / of vormgeving. Vanaf dit hoofdcentrum dient een afname in intensiteit van de recreatie- en horecavoorzieningen naar de randen toe plaats te vinden.

Het toelaten van de functies (gebruik en voorzieningen) evenals de situering daarvan moeten worden getoetst aan het karakter van de beoogde recreatiefunctie en aan de mate waarin deze zich verdragen met de nabijgelegen woonfuncties in Beijum en Lewenborg. Daarom is wat dit laatste betreft een bufferzone benoemd langs deze wijken als afscherming van de stedelijke intensieve recreatie.

Op de plankaart is de bestemming 'Stedelijke voorzieningen' verdeeld in twee bouwvlakken. Het zuidwestelijke kent een bebouwingspercentage van 30 en een maximale hoogte van 25 meter, het overige (tot aan het Dwarsdijkje) een bebouwingspercentage van 10 en een maximale hoogte van 12 meter. De bebouwingspercentages hebben, in afwijking van de gebruikelijke relatie met een bouwperceel, betrekking op de totale bouwvlakken. Dat betekent dat gebouwd kan worden totdat binnen de beide bouwvlakken deze percentages bereikt zijn. Dat is nu niet het geval: de bestaande bebouwing beslaat ruim minder dan het aangegeven maximum.

De gebruiksvoorschriften verbieden het gebruik voor autocross-, motorcross-, modelauto-, modelvliegtuig-, zweefvliegtuig- en kleiduivenschietsporten en daarmee vergelijkbare activiteiten, alsook gebruik voor een kampeerplaats of recreatief nachtverblijf.

Tenslotte kunnen nadere eisen gesteld worden ten aanzien van de situering en afmetingen van bouwwerken en de functionele opbouw van een 'zone' (i.c. het westelijk deel van het plangebied).

Conclusie

Het geldende bestemmingsplan biedt nog steeds voldoende mogelijkheden voor de ontwikkelingen die in deze visie worden gewenst. Ook een hotelontwikkeling is mogelijk zolang deze maar ten dienste staat van de recreatiefunctie.

De Wet Ruimtelijke Ordening bepaalt dat de gemeente in 2013 alle bestemmingsplannen actueel moet hebben. Voor het hier geldende bestemmingsplan geldt dat dus ook, want het is ouder dan 10 jaar. Nalaten hiervan heeft financiële consequenties, namelijk het niet kunnen heffen van bouwleges. In de planfase, die volgt op de fase van de visieontwikkeling, zal daarom een nieuw bestemmingsplan voor het plangebied worden gemaakt. Overigens is inmiddels voor de reconstructie van de aansluiting van Kardinge op de Oostelijke Ringweg een nieuw bestemmingsplan gemaakt. En ook voor het tracé van de tramlijn, tot en met de halte, komt een afzonderlijk bestemmingsplan.

7 Overzichtstekeningen en impressies

Op de hierna volgende pagina's een aantal tekeningen en impressies van de toekomstige situatie van de visie. Allereerst in vogelvlucht het terrein van boven het centrale plein gezien. Vervolgens impressies op verschillende punten in het gebied. Op een kaart worden een 9-tal punten weergegeven, waarvan de huidige situatie legener de toekomstige situatie wordt gezet. Geëindigd wordt met een overzichtstekening van het versterken van natuur en recreatie, een impressie vanaf de Oostkant van het gebied en als laatste een foto op afstand vanaf het Dwarsdijkje bij Waterland.

afb.: Impressie: zicht op centraal plein en toegang sportcentrum

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

Bijlage: Impressies conceptmodel kernzone

Op deze overzichtkaart staan de locaties en kijkrichtingen van de foto's van de huidige situatie met de bijbehorende impressies van de uitwerking van het conceptmodel zoals getoond op de volgende pagina's.

afb.: locaties en kijkrichtingen foto's en impressies

afb.: positie 2 huidige situatie

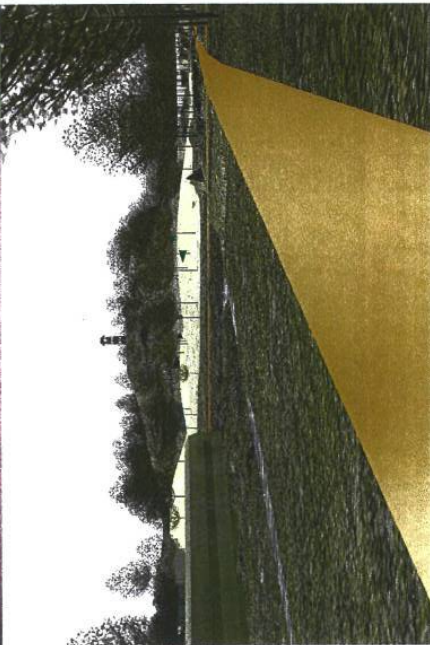
afb.: positie 2 impressie toekomstige situatie

afb.: positie 1 huidige situatie

afb.: positie 1 impressie toekomstige situatie

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

afb.: positie 4 huidige situatie

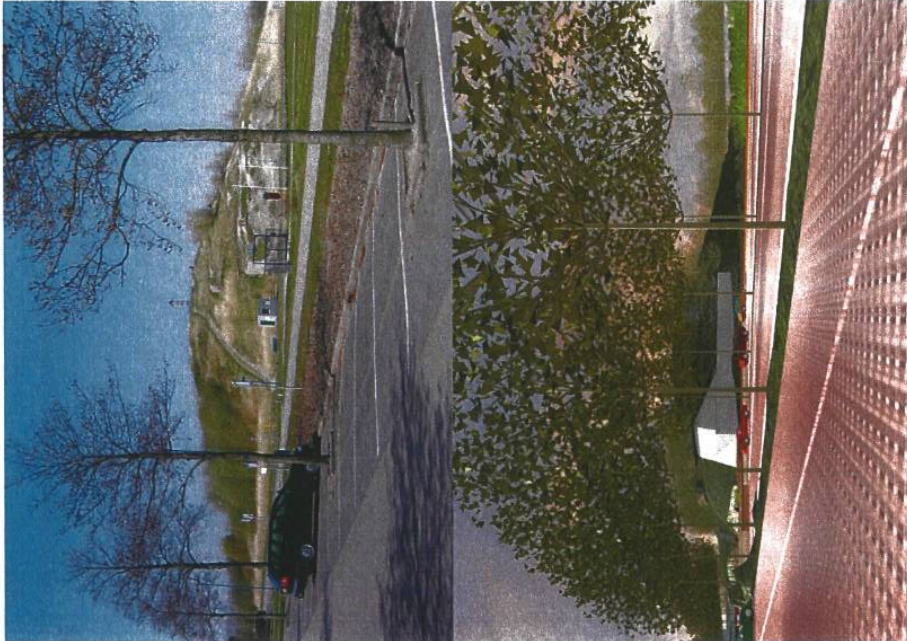

afb.: positie 4 impressie toekomstige situatie

55

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

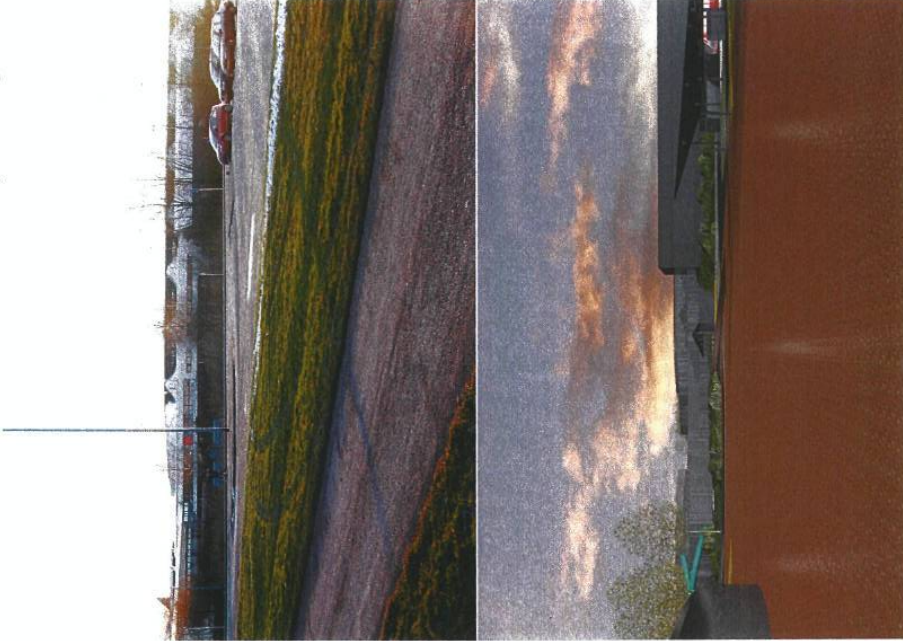
afb.: positie 3 huidige situatie

afb.: positie 3 impressie toekomstige situatie

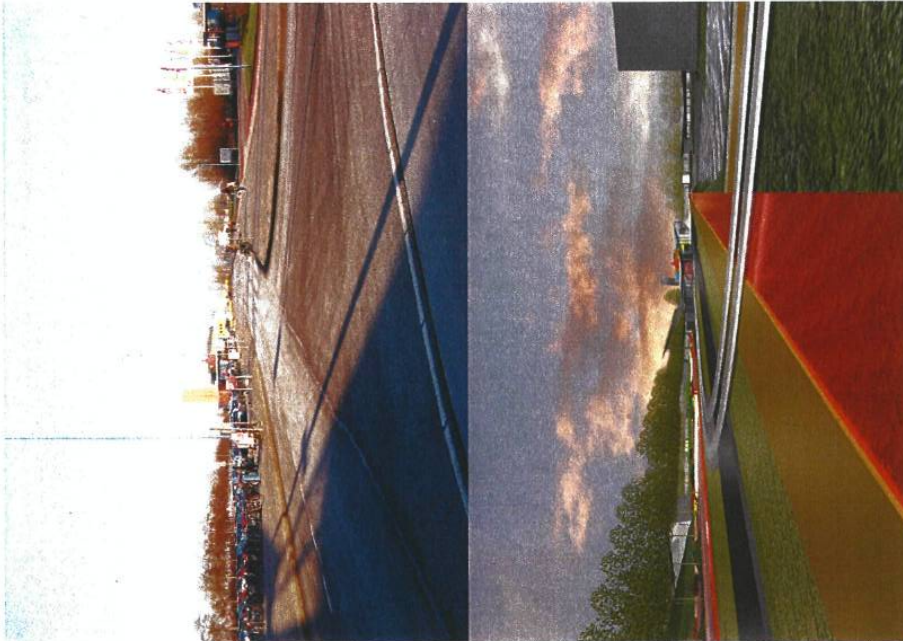

afb.: positie 6 huidige situatie

afb.: positie 6 impressie toekomstige situatie

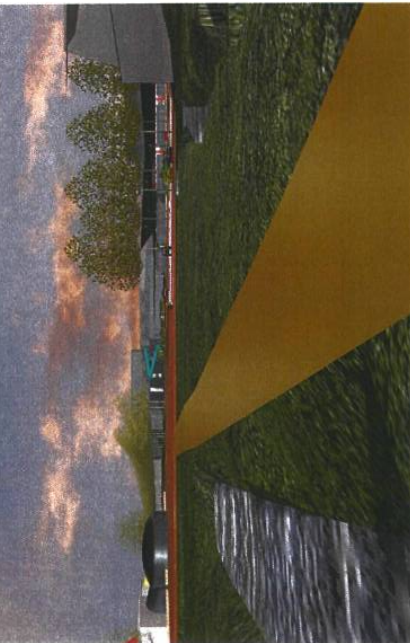
afb.: positie 5 huidige situatie

afb.: positie 5 impressie toekomstige situatie

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

afb.: positie 7 huidige situatie

afb.:positie 7 impressie toekomstige situatie

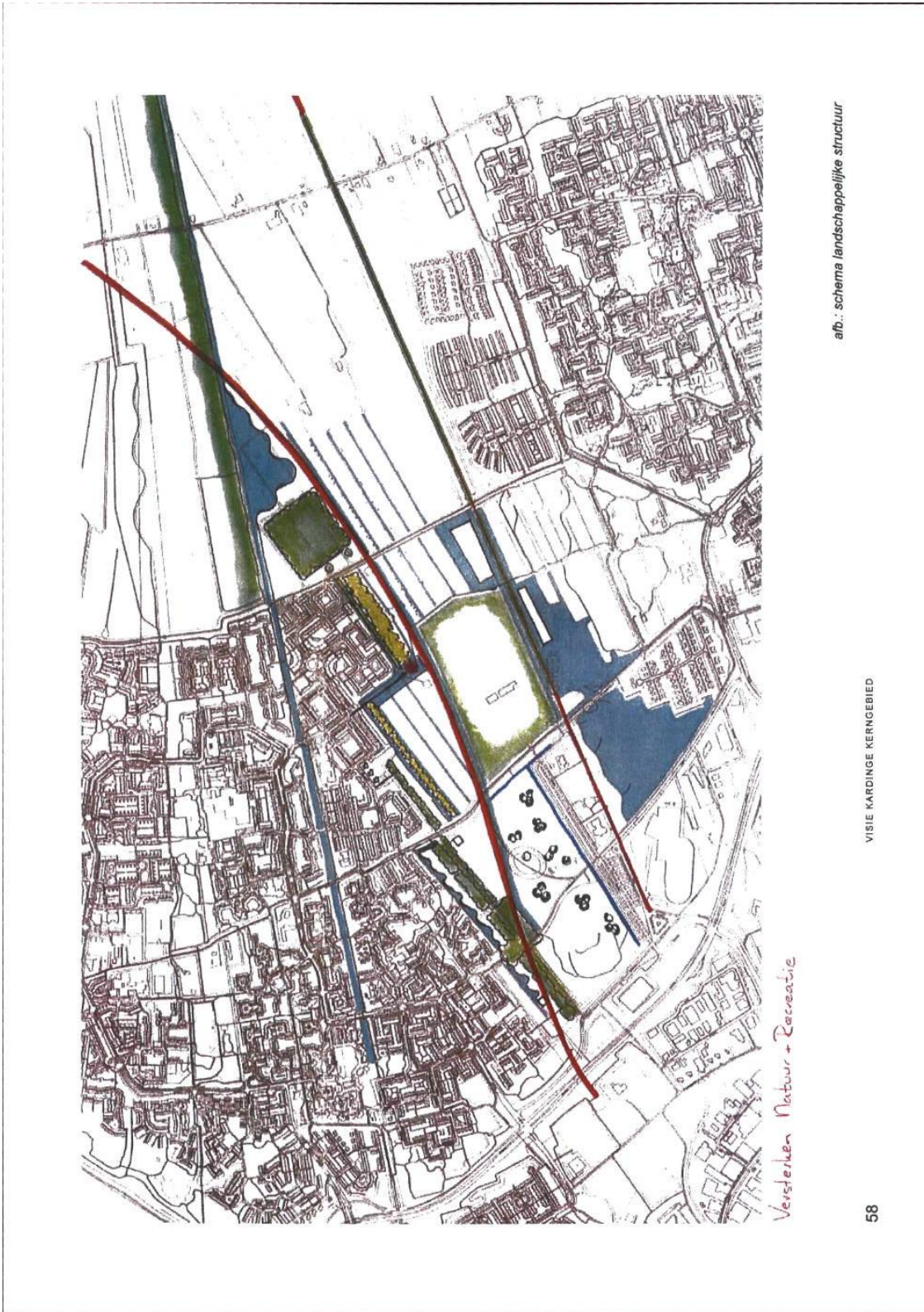
afb.: positie 8: impressie over westelijke dwarsverbin ding

afb.: positie 9: impressie zicht op Kardingse vanaf ringweg Oost komende uit Noordelijke richting

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

afb.: schema landschappelijke structuur

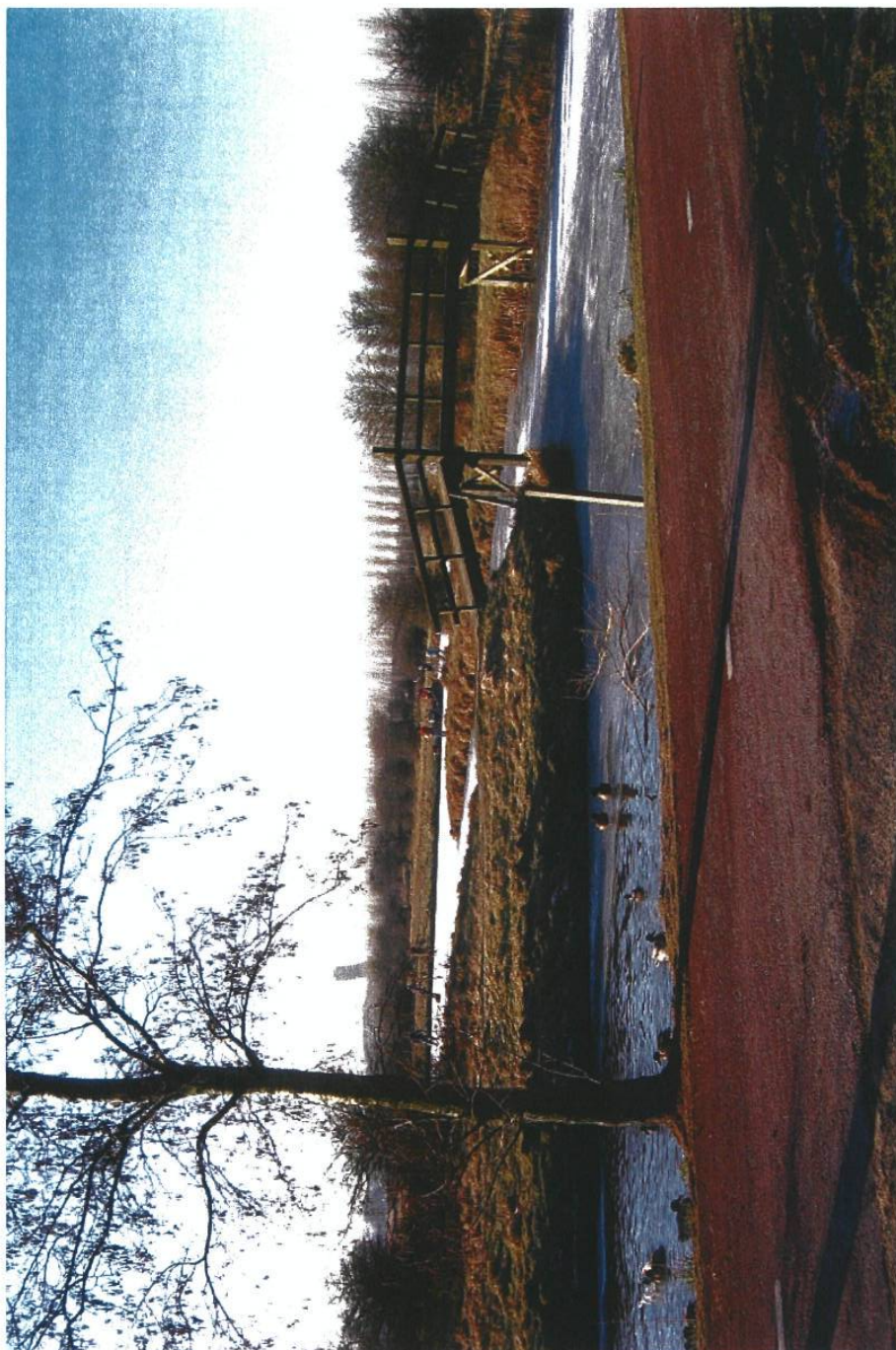
VISIE KARDINGE KERNGBIED

afb.: impressie vanaf speeltuin oost

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

afb.: vergezicht vanaf Drielanden

VISIE KARDINGE KERNGEBIED

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6e.
Visie Kardingse Kerngebied.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 juni 2012,
GR 12.3151936;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de Visie Kardingse Kerngebied vast te stellen;
- II. voor het project Kardingse Kerngebied een plankostenkrediet beschikbaar te stellen van € 830.000,-;
- III. het krediet te dekken uit de reserve recreatiegebied Kardingse;
- IV. de gemeentebegroting 2012 dienovereenkomstig te wijzigen.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 18 juli 2012
Raadscommissie Werk&Inkomen
Datum raadscommissie 11 juli 2012
Publiciteit Persconferentie PC
Bijlagen 1

Registratienr. SZ 12.3132704
Datum B&W besluit 19 juni 2012
Portefeuillehouder Wethouder Pastoor
Steller G.J.A. Jonkman
Telefoon 5511
E-mail gerbert.jonkman@groningen.nl

Onderwerp

Plan schuldhulpverlening 2012-2015

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het Plan schuldhulpverlening 2012-2015 vast te stellen;
- II. het college op te dragen het Plan schuldhulpverlening 2012-2015 uit te voeren en indien nodig beleidsregels op te stellen;
- III. de financiële gevolgen te betrekken bij de begroting voor 2013.

Publiekssamenvatting

Op 1 juli 2012 treedt de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) in werking. Deze kaderwet verplicht gemeenten tot het vaststellen van een plan betreffende integrale schuldhulpverlening voor de duur van maximaal vier jaar. De gemeente heeft in het verleden expliciet de keuze gemaakt om schuldhulpverlening zelf uit te voeren. De uitvoering berust bij de Groningse Kredietbank.

Het nieuwe wettelijke kader brengt hierin geen verandering. Sedert 1 juni 2012 is de Groningse Kredietbank een gecertificeerde organisatie. De NEN 8048 certificering biedt burgers, schuldeisers en hulpverlening zekerheid over de kwaliteit van het schuldhulpverleningsproces en staat garant voor transparantie en professionaliteit.

Schuldhulpverlening is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk armoedebeleid. Kern van onze visie op het armoedebeleid is dat het leven van de mensen die in armoede leven fundamenteel en duurzaam zal moeten veranderen. Mensen in een armoedesituatie moeten zelf, indien mogelijk, meer op eigen kracht doen en meer gebruik maken van hun eigen sociale netwerken. Wij gaan onze dienstverlening goed en efficiënt organiseren en maatschappelijke problemen integraler aanpakken. Door de inzet van schuldhulpverlening creëren we financiële stabiliteit, waardoor het activeren van mensen en het bevorderen van de zelfredzaamheid kans van slagen heeft.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. het Plan schuldhulpverlening 2012-2015 vast te stellen;
- II. het college op te dragen het Plan schuldhulpverlening 2012-2015 uit te voeren en indien nodig beleidsregels op te stellen;
- III. de financiële gevolgen te betrekken bij de begroting voor 2013.

Inleiding

Op 1 juli 2012 treedt de Wgs in werking. Deze kaderwet verplicht gemeenten tot het organiseren van schuldhulpverlening voor haar burgers. Ingevolge artikel 2 van de Wgs moet de gemeenteraad een plan betreffende integrale schuldhulpverlening vaststellen. In artikel 4 van de Wgs is opgenomen dat indien een persoon zich tot de gemeente wendt voor schuldhulpverlening, binnen vier weken het eerste gesprek dient plaats te vinden waarin de hulpvraag wordt vastgesteld.

Voor crisissituaties dient het gesprek binnen drie werkdagen plaats te vinden.

Door de invoering van de Wgs worden besluiten in het kader van schuldhulpverlening vatbaar voor bezwaar en beroep.

Beoogd resultaat

Met de vaststelling van het plan door de raad beogen we vorm en inhoud te geven aan de zorgplicht en regierol van de gemeente op het gebied van integrale schuldhulpverlening. We voldoen daarmee aan de wettelijke verplichting zoals gesteld in artikel 2 van de Wgs. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen.

De uitgangspunten voor schuldhulpverlening zijn:

- een brede doelgroep;
- maatwerk en vraaggerichte dienstverlening;
- een integrale aanpak;
- eigen verantwoordelijkheid van de klant;
- preventie en nazorg.

In het plan wordt verder opgenomen wat de te bereiken resultaten zijn, hoe de kwaliteit wordt geborgd en hoe schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vormgegeven. In het plan wordt aan het college de bevoegdheid gegeven beleidsregels over onder andere de toegang tot schuldhulpverlening vast te stellen.

Kader

Op 1 juli 2012 treedt de Wgs in werking, die gemeenten een wettelijke zorgplicht oplegt op het terrein van de integrale schuldhulpverlening. Artikel 2 van de Wgs bepaalt dat de gemeenteraad het plan inzake de integrale schuldhulpverlening telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren dient vast te stellen. In de meeste gemeenten is schuldhulpverlening een belangrijk onderdeel van het armoedebeleid. Zo ook in Groningen.

In de Visienota *Samen actief tegen armoede* hebben we aangegeven dat we het onacceptabel vinden dat in Groningen mensen in armoede moeten leven. Groningen wil een sociale stad zijn én blijven. Het belangrijkste uitgangspunt in onze visie is dat het leven van de mensen die in armoede leven fundamenteel en duurzaam moet veranderen. Dit kunnen we alleen bereiken als wij de bestrijding van armoede voortaan *anders* aanpakken. Wij moeten onze dienstverlening goed en efficiënt organiseren en we moeten maatschappelijke problemen integraler aanpakken. Maar het betekent ook dat mensen in een armoedesituatie zelf, indien mogelijk, meer op eigen kracht doen en meer gebruik maken van hun eigen sociale netwerken. Activering naar *werk en/of maatschappelijke* activering kan een antwoord zijn in de strijd tegen armoede. Het activeren van mensen en het bevorderen van de zelfredzaamheid heeft alleen dan kans van slagen als de zogenaamde levensbasis bij mensen op orde is: rust en zekerheid op het gebied van wonen, de toelevering van energie, de betaling van de premie voor de ziektekostenverzekering en de afbetaling van schulden. Om deze reden hebben wij de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de schuldhulpverlening.

Argumenten/afwegingen

De gemeente heeft in het verleden expliciet de keuze gemaakt om schuldhulpverlening zelf uit te voeren. Hier was toen nog geen wettelijk kader voor. De uitvoering berust bij de Groningse Kredietbank. Het nieuwe wettelijke kader brengt hierin geen verandering. Schuldhulpverlening blijft een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk armoedebeleid.

De Groningse Kredietbank functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt voor integrale schuldhulpverlening en kent een inloopspreekuur. Iedere burger met financiële problemen kan zich melden. Het aanmeldgesprek schuldhulpverlening vindt direct plaats, zodat ruimschoots kan worden voldaan aan de door de Wgs gestelde normtijden (eerste gesprek binnen vier weken).

Met het vaststellen van dit plan beogen we vorm en inhoud te geven aan de zorgplicht en regierol van de gemeente ten aanzien van integrale schuldhulpverlening. Het plan geeft het huidige beleid en de in de gemeente Groningen geldende uitgangspunten voor schuldhulpverlening weer.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

In de gemeente Groningen is reeds jaren het Lokaal Platform Integrale Schuldhulpverlening actief. Via dit platform en de daaruit voortvloeiende samenwerking geven de gemeente, de hulpinstellingen en de vrijwilligersorganisaties, die vanuit hun eigen deskundigheid werkzaam zijn op deelgebieden van de (schuld)hulpverlening, gezamenlijk vorm aan de integrale aanpak.

In het kader van het formuleren van het nieuwe armoedebeleid in de gemeente Groningen is onderzoek gedaan onder minima, ervaringsdeskundigen, belangenbehartigers en hulpverleners. Zij hebben aangegeven dat schuldhulpverlening een van de speerpunten van het nieuwe armoedebeleid moet zijn. Het nieuwe armoedebeleid is neergelegd in de Visienota *Samen actief tegen armoede*.

Financiële consequenties

De kosten voor schuldhulpverlening zijn voor het jaar 2012 gedekt (conform begroting 2012). De financiële dekking voor de uitwerking van de visie op het nieuwe armoedebeleid en schuldhulpverlening wordt in de kadernota voor het nieuwe armoedebeleid - tegelijkertijd met de begroting voor 2013 - in november 2012 aan uw raad gepresenteerd.

Realisering en evaluatie

De gemeenteraad wordt jaarlijks geïnformeerd over de resultaten van de schuldhulpverlening. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven kan het plan worden bijgesteld.

sf

BIJLAGE

Plan schuldhulpverlening 2012 - 2015

juni 2012

1

1. Inleiding

Schuldhelpverlening is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk armoedebeleid. De vraag naar schuldhelpverlening blijft toenemen, terwijl gemeenten de komende jaren te maken krijgen met krimpemde budgetten. Op 1 juli 2012 treedt de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) in werking. Deze kaderwet verplicht gemeenten tot het organiseren van schuldhelpverlening voor haar burgers. De gemeenteraad moet een plan betreffende integrale schuldhelpverlening vaststellen. Door de invoering van deze wet worden besluiten in het kader van schuldhelpverlening vatbaar voor bezwaar en beroep.

2. Doel en opbouw beleidsplan

Met dit Plan beogen we vorm en inhoud te geven aan de zorgplicht en regierol van de gemeente ten aanzien van integrale schuldhelpverlening. Integrale schuldhelpverlening is het actief ondersteunen van een inwoner bij het vinden van een oplossing voor zijn financiële problemen, maar ook bij het vinden van een oplossing voor de eventuele oorzaken hiervan of voor omstandigheden die verhinderen dat de financiële problemen kunnen worden opgelost. Integrale schuldhelpverlening houdt daarnaast in dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat problematische schulden ontstaan (preventie) en terugkeren (nazorg). Bij het vinden van een oplossing voor de niet-financiële problemen wordt samengewerkt tussen verschillende gemeentelijke diensten en ketenpartners.

Dit Plan is als volgt opgebouwd:

We gaan achtereenvolgens in op de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (hoofdstuk 3), de ontwikkelingen (hoofdstuk 4), het beleidskader (hoofdstuk 5), de visie en uitgangspunten van integrale schuldhelpverlening (hoofdstuk 6), de uitvoering van integrale schuldhelpverlening (hoofdstuk 7), de doelstellingen en resultaten (hoofdstuk 8), de kwaliteitsborging (hoofdstuk 9), de wacht- en doorlooptijden (hoofdstuk 10), de jaarlijkse verantwoording (hoofdstuk 11), de juridische gevolgen van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (hoofdstuk 12) en ten slotte de financiën (hoofdstuk 13).

3. Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs)

De Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) treedt per 1 juli 2012 in werking. Als gevolg van deze wet krijgen gemeenten een wettelijke zorgplicht op het terrein van de integrale schuldhelpverlening. De wet schrijft voor dat de gemeenteraad een plan dient vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhelpverlening aan inwoners van haar gemeente. Het plan wordt voor een periode van ten hoogste vier jaren vastgesteld en kan tussentijds gewijzigd worden. Dit Plan bevat de hoofdzaken van het huidige beleid en de in de gemeente geldende uitgangspunten betreffende integrale schuldhelpverlening en het voorkomen dat personen schulden aangaan die ze niet kunnen betalen. In het plan wordt opgenomen wat de te bereiken resultaten zijn, hoe de kwaliteit wordt geborgd en hoe schuldhelpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vormgegeven. Daarnaast kan het college beleidsregels formuleren over onder andere de toegang tot de integrale schuldhelpverlening.

4. Ontwikkelingen

De laatste jaren is onder invloed van het voortduren van de economische crisis sprake van een groeiende schuldenproblematiek onder burgers¹. De vraag naar gemeentelijke schuldhulpverlening blijft toenemen². Naast een grote toeloop van klanten met financiële problemen zien we dat schuldendossiers ingewikkelder worden en het gemiddeld schuldbedrag en het aantal schuldeisers per dossier blijven oplopen³. Dit maakt de uitvoering van schuldhulpverlening ingewikkeld en het is vaak moeilijk om de financiële situatie van klanten stabiel te krijgen⁴. Gevolg daarvan is dat trajecten langer kunnen duren. Tegelijkertijd zien we nieuwe groepen schuldenaren, zoals burgers met een (boven)modaal inkomen, eigen woningbezitters, jongeren, oud-studenten met enorme studieschulden, en (ex-)zelfstandigen⁵.

5. Beleidskader

Het kabinet heeft besloten en in de Voorjaarsnota 2012 kenbaar gemaakt, dat de Wet werken naar Vermogen (WWNV) geen doorgang vindt en dat de per 1 januari 2013 geplande overheveling van de begeleiding naar de Wet maatschappelijk ondersteuning (AWBZ/WMO) wordt teruggedraaid. De voorbereiding van de decentralisatie in het kader van de Wet op de jeugdzorg gaat gewoon door. Het programma *Groningen voor elkaar* wordt voortgezet. Daarnaast treedt per 1 juli 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking, die gemeenten een wettelijke zorgplicht oplegt op het terrein van de integrale schuldhulpverlening. Artikel 2 van de Wgs bepaalt dat de gemeenteraad het plan inzake de integrale schuldhulpverlening telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren dient vast te stellen. In de meeste gemeenten is schuldhulpverlening een belangrijk onderdeel van het armoedebeleid.

Visienota Samen actief tegen armoede

Sociale stad

In onze visie is het onacceptabel dat in Groningen mensen in armoede moeten leven. Groningen wil een sociale stad zijn én blijven. Een stad waarin wij ondanks de bezuinigingen alles op alles zetten om te voorkomen dat meer mensen in een armoedesituatie terecht komen.

Anders aanpakken

Het belangrijkste uitgangspunt in onze visie is dat het leven van de mensen die in armoede leven fundamenteel en duurzaam moet veranderen. Dit kunnen we alleen bereiken als wij de bestrijding van armoede voortaan *anders* aanpakken. Een andere aanpak voor ons als

¹ Volgens het Nibud loopt ruim 30% van de burgers achter met betalingen en 70% heeft meerdere soorten schulden. Het Nibud vindt het toenemend aantal leningen bij huishoudens verontrustend (onderzoek Geldzaken in de Praktijk, 2012).

² In 2011 bedroeg het aantal meldingen voor schuldhulpverlening bij de Groningse Kredietbank 2371. In het eerste kwartaal van 2012 was er sprake van een stijging van 11% ten opzichte van het eerste kwartaal van vorig jaar.

³ Uit landelijke cijfers opgenomen in het jaarverslag 2011 van de NVVK blijkt dat de gemiddelde hoogte van het schuldbedrag per dossier € 30.742 bedraagt, terwijl er gemiddeld 16 aparte schuldeisers per dossier aanwezig zijn.

⁴ Schuldsituaties worden instabieler omdat steeds meer schuldeisers (zorgverzekeraars, verhuurders en de fiscus) eigen incassobevoegdheden hebben gekregen. Uit het onderzoek van o.a. de KBvG, 'Paritas Passé', debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden, uit 2012 blijkt dat steeds meer huishoudens daardoor onder het bestaansminimum terechtkomen.

⁵ Uit cijfers van de Groningse Kredietbank uit 2011 blijkt dat ongeveer tweederde van de klanten een minimuminkomen heeft.

overheid, maar ook voor de maatschappelijke instellingen, die inhoudt dat we creatief en inventief met de schaarse middelen om moeten gaan. Wij moeten onze dienstverlening goed en efficiënt organiseren en we moeten maatschappelijke problemen integraler aanpakken. Maar het betekent eveneens een andere aanpak voor de mensen in een armoedesituatie zélf. Zij moeten – indien mogelijk – meer op eigen kracht doen en meer gebruik maken van hun eigen sociale netwerken.

Betaald werk is beste manier van armoedebestrijding

Het hebben van werk is en blijft de beste manier van armoedebestrijding. Tegelijkertijd realiseren wij ons dat betaald werk niet voor iedereen is weggelegd. Werk is niet voor iedereen een passend antwoord in het geval van armoedeproblematiek. Maar als activering naar *werk* niet tot de mogelijkheden behoort, kan *maatschappelijke* activering nog steeds een antwoord zijn in de strijd tegen armoede.

Kanteling WMO en vernieuwing sociaal domein

De ondersteuning die wij als overheid bieden is in eerste instantie gericht op het creëren van omstandigheden die het mogelijk maken dat mensen (uiteindelijk) zelf hun leven kunnen veranderen. Daarnaast moeten we zorgen voor een vangnet voor de mensen die het niet op eigen kracht redden. We sluiten hiermee met ons armoedebeleid aan bij de methodiek van de WMO. Met de kanteling van de WMO en de vernieuwing van het sociaal domein willen wij de zelfredzaamheid van burgers stimuleren, maar tegelijkertijd de ondersteuning van de mensen die het nodig hebben, goed organiseren.

Faciliteren van zelfredzaamheid door ontmoeting

Het inzetten van ervaringsdeskundigen, het creëren van zelfhulpgroepen, het stimuleren van informele ontmoetingen en het faciliteren van particuliere initiatieven zijn voorbeelden van hoe de gemeentelijke overheid ervoor kan zorgen dat mensen die in een armoedesituatie verkeren hun eigen kracht en zelfredzaamheid ontplooiën. Ook hulpverleners en vrijwilligers uit de wijk kunnen aanschuiven bij informele ontmoetingen. Op die manier kunnen zij met (meer) mensen in armoedesituaties in contact komen en hun onderlinge verbondenheid en die met de wijk versterken.

Rust en zekerheid als basis

Het activeren van mensen en het bevorderen van de zelfredzaamheid heeft alleen dan kans van slagen als de zogenaamde levensbasis bij mensen op orde is. En daarmee bedoelen we dat er sprake moet zijn van rust en zekerheid op het gebied van wonen, de toelevering van energie, de betaling van de premie voor de ziektekostenverzekering en de afbetaling van schulden. Om deze reden hebben wij de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de schuldhulpverlening, de inkomensondersteunende maatregelen en in het opzetten van een collectieve ziektekostenverzekering voor minima. Ook in het voorkomen van huisuitzettingen hebben we het nodige gedaan. In onze visie is het belangrijk dat we hiermee doorgaan.

Speciale aandacht voor gezinnen met minderjarige kinderen

Uit het onderzoek van het ITJ⁶ kwam naar voren dat in verhouding veel kinderen in Groningen in een armoedesituatie opgroeien. In het armoedebeleid richten we ons op de aanpak van de armoedeproblematiek van de gezinnen waar deze kinderen opgroeien.

⁶ Integraal Toezicht Jeugdzaken, onderzoek Het kind van rekening, 2011.

Onderzoek

In het kader van het formuleren van nieuw armoedebeleid in de gemeente Groningen is onderzoek gedaan onder minima, ervaringsdeskundigen, belangenbehartigers en hulpverleners. Zij hebben aangegeven dat schuldhulpverlening een van de speerpunten van het nieuwe armoedebeleid moet zijn.

6. Visie en uitgangspunten van integrale schuldhulpverlening

6.1. Visie

Burgers die in een (problematische) schuldsituatie terecht komen zijn hiervoor primair zelf verantwoordelijk. Zij moeten bewust worden gemaakt van het eigen handelen en daarmee hun zelfredzaamheid vergroten. We zien ons als gemeente als de publieke dienstverlener voor integrale schuldhulpverlening en sociaal verantwoorde financiële dienstverlening aan onze burgers. We pakken (problematische) schuldproblematiek aan door een laagdrempelige, integrale schuldhulpverlening. Daarnaast proberen we schuldproblematiek zoveel mogelijk te voorkomen.

Gemeente Groningen

De Groningse Kredietbank functioneert in de gemeente Groningen als Centraal Meldpunt en biedt diverse producten van schuldhulpverlening (van preventie tot en met nazorg). We ondersteunen onze burgers, die in een schuldsituatie zijn geraakt of daarin dreigen te geraken, en bevorderen hun zelfredzaamheid. We stellen de klant centraal bij de wijze waarop we onze producten aanbieden en uitvoeren. Daarbij spreken we de klant aan op zijn eigen verantwoordelijkheid. Onze organisatie is flexibel en we zoeken voortdurend naar de optimale dienstverlening, waarbij we streven naar de beste prijs/kwaliteit verhouding. In de integrale aanpak van schuldenproblematiek werken we in onze dienstverlening aan de klant nauw samen met onze ketenpartners, in het bijzonder met het maatschappelijk werk en de hulpinstellingen.

Regiogemeenten

De Groningse Kredietbank voert de schuldhulpverlening uit voor een zevental gemeenten in de regio: de gemeenten Zuidhorn, Grootegast, Winsum, De Marne, Slochteren, Bedum en Ten Boer. Zij heeft zitting op de plaatselijke zorgloketten en houdt spreekuur op locatie. Er wordt nauw samengewerkt met het maatschappelijk werk en de hulpinstellingen, die actief zijn in de regio.

6.2. Uitgangspunten

In bovenstaande visie ligt een vijftal uitgangspunten besloten:

- Een brede doelgroep
- Maatwerk en vraaggerichte dienstverlening
- Een integrale aanpak
- Eigen verantwoordelijkheid van de klant
- Preventie en nazorg

Hieronder wordt nader ingegaan op deze uitgangspunten.

6.2.1. Doelgroep

De toegang tot schuldhulpverlening staat in principe open voor iedere inwoner vanaf 18 jaar met (dreigende) financiële problemen⁷.

Gezinnen met inwonende minderjarige kinderen

Gezinnen met minderjarige kinderen worden beschouwd als een belangrijke en kwetsbare doelgroep. Het is altijd onwenselijk dat een huisuitzetting of energieafsluiting plaatsvindt, maar de risico's zijn in deze doelgroep groter. Aan deze doelgroep zal voorrang worden gegeven mochten er wachttijden voor schuldhulpverlening gaan ontstaan. Ook wordt deze doelgroep als risicogroep aangemerkt in het kader van de uitvoering van preventie en vroegsignalering.

Hoewel we als gemeente een brede toegang tot schuldhulpverlening voorstaan, zijn er doelgroepen denkbaar die van schuldhulpverlening kunnen worden uitgesloten.

6.2.1.1. Uitsluitingen

De inzet van schuldhulpverlening moet effectief zijn. Om die reden biedt de Wgs de mogelijkheid aan gemeenten om doelgroepen uit te sluiten van schuldhulpverlening.

Zelfstandigen

Zelfstandig ondernemers kunnen in beginsel geen beroep doen op de reguliere schuldhulpverlening. Voor schuldhulpverlening aan zelfstandigen is zeer specialistische kennis vereist die niet binnen de Groningse Kredietbank aanwezig is. Inwoners met zakelijke schulden waarvan de onderneming inmiddels is stopgezet en die zijn uitgeschreven bij de Kamer van Koophandel worden wel toegelaten tot schuldhulpverlening. Datzelfde geldt voor inwoners die bereid zijn hun bedrijf binnen 3 maanden stop te zetten.

In voorkomende gevallen kunnen zelfstandigen in financiële problemen een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz), welke regeling wordt uitgevoerd door de afdeling Zelfstandigen van de dienst Sociale Zaken en Werk.

Recidive

De mogelijkheid bestaat om inwoners de toegang tot schuldhulpverlening te weigeren als er sprake is van recidive. Hiervan is sprake als een inwoner zich al eerder tot de gemeente heeft gewend voor minnelijke schuldhulpverlening en het hem of haar te verwijten is dat dit geen (blijvende positieve) resultaten heeft opgeleverd. Omdat schulden een belemmering vormen voor participatie wordt deze mogelijkheid niet onverkort toegepast.

Fraude

De toegang tot schuldhulpverlening mag ook worden geweigerd indien de inwoner fraude heeft gepleegd die financiële benadeling van een bestuursorgaan tot gevolg heeft en de inwoner in verband daarmee onherroepelijk strafrechtelijk is veroordeeld of een onherroepelijke sanctie is opgelegd. Ook van deze uitsluitingsgrond wordt niet zonder meer gebruik gemaakt, maar worden de feiten en omstandigheden van het geval en de mogelijkheden voor schuldhulp zorgvuldig gewogen.

Het college kan in beleidsregels nadere criteria omtrent uitsluiting vaststellen.

⁷ Natuurlijke personen vanaf 18 jaar. Preventieactiviteiten kunnen ook worden ingezet ten bate van doelgroepen onder de 18 jaar.

6.2.2. Maatwerk en vraaggerichte dienstverlening

Schuldhelpverlening is maatwerk, vraaggericht en resultaatgericht. De klant is probleemeigenaar. De hulpvraag van de klant staat centraal bij het zoeken naar een oplossing van zijn financiële problemen. De dienstverlening wordt primair gericht op de situatie en de omstandigheden van de klant. Financiële rust en stabiliteit van de gezinshuishoudens staan voorop. Voor een structurele oplossing van de financiële problemen spelen naast financiële stabiliteit verder de regelbaarheid van de schulden, de houding en het gedrag van de klant, de mate van zelfredzaamheid van de klant en de (financiële) vaardigheden van de klant een grote rol. Er wordt gekeken naar welke dienstverlening het beste bijdraagt aan de participatie van de klant en aan het voorkomen van maatschappelijke kosten⁸.

De in te zetten producten kunnen variëren van informatie, advies, bemiddeling, cursus, preventie-activiteiten, crisisinterventie, doorverwijzing naar de maatschappelijke hulpverlening, budgetbeheer, schuldregeling, duurzame financiële dienstverlening en budgetcoaching tot een aanvraag tot toelating tot de wettelijke schuldsanering of beschermingsbewind. Door op basis van maatwerk de juiste producten in te zetten, zal uiteindelijk de slagingskans van een traject worden vergroot.

6.2.3. Integrale aanpak

Schuldenproblematiek wordt integraal benaderd. Voor veel schuldenaren geldt dat ze niet alleen financiële problemen hebben, maar ook andere, daarmee samenhangende problemen. Problemen die bijdragen aan het ontstaan van schulden en/of in andere gevallen juist door de financiële problemen zijn veroorzaakt.

Integrale schuldhelpverlening betekent het actief ondersteunen van een inwoner bij het vinden van een oplossing voor zijn of haar financiële problemen, maar ook bij het vinden van een oplossing voor de eventuele oorzaken hiervan of bij omstandigheden die verhinderen dat de financiële problemen kunnen worden opgelost. Integrale schuldhelpverlening houdt daarnaast in dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat (problematische) schulden ontstaan (preventie) en terugkeren (nazorg). Bij het vinden van een oplossing wordt samengewerkt tussen gemeentelijke diensten en ketenpartners. Bij het vaststellen van de hulpvraag is er aandacht voor het signaleren van eventuele (achterliggende) problemen en vinden zonodig gerichte doorverwijzingen plaats naar de maatschappelijke hulpverlening. Met een goede inhoudelijke afstemming van schuldhelp en hulpverlening op andere terreinen wordt de basis gelegd voor een duurzame oplossing van schuldenproblematiek⁹.

6.2.4. Eigen verantwoordelijkheid klant

De gemeente gaat uit van de verantwoordelijkheid, kracht en creativiteit van de inwoners zelf. Bij problemen gaat de gemeente er vanuit dat burgers die zelf oplossen en waar nodig en mogelijk hun sociale netwerk daarbij betrekken.

⁸ Gemiddeld genomen levert een euro inzet aan schuldhelpverlening een besparing van 2 euro op andere terreinen op. Uit Schuldhelpverlening loont! Hogeschool Utrecht/Regioplan 2011.

⁹ In de gemeente Groningen is reeds jaren het Lokaal Platform Integrale Schuldhelpverlening actief. Via dit platform en de daaruit voortvloeiende samenwerking geven de gemeente, de hulpinstellingen en de vrijwilligersorganisaties, die vanuit hun eigen deskundigheid werkzaam zijn op deelgebieden van de (schuld)hulpverlening, gezamenlijk vorm aan de integrale aanpak. Dit is vastgelegd in het Convenant Integrale schuldhelpverlening van 2007.

Gemeentelijke ondersteuning bij een (problematische) schuldsituatie is niet onvoorwaardelijk. Aan de schuldhulpverlening zijn verplichtingen verbonden en kunnen voorwaarden worden opgelegd. Op basis van de Wgs heeft de klant een wettelijke inlichtingen- en medewerkingsplicht.

Het slagen van een traject hangt voor een groot deel af van de motivatie, eigen inzet en vaardigheden van de klant. Van de klant verwachten we dat hij zich inspannt financieel zelfredzaam te worden. Als naast financiële ook achterliggende (psycho-sociale) problematiek speelt, dan wordt van de klant verwacht dat hij zich ook inzet op dat terrein. Het niet voldoende nakomen van de in het kader van een schuldhulpverleningstraject opgelegde voorwaarden door de klant, kan aanleiding zijn voor de gemeente om de schuldhulpverlening te staken.

Niet alle burgers zijn in staat om de eigen verantwoordelijkheid volledig te nemen of beschikken over voldoende vaardigheden om financieel zelfredzaam te worden. Wanneer blijkt dat een klant hiertoe niet in staat is, wordt het traject daar zo mogelijk op afgestemd c.q. aangepast.

6.2.5. Preventie en nazorg

Door aandacht voor preventie en nazorg wordt het (opnieuw) ontstaan van schulden voorkomen. Het adagium 'voorkomen is beter dan genezen' blijft immers gelden.

Preventie

Preventie levert een bijdrage aan de visie op schuldhulpverlening door de (potentiële) klant aan te spreken op het eigen gedrag en de eigen verantwoordelijkheid. Waar de klant vaardigheden of kennis mist om financieel zelfredzaam te zijn, bieden de verschillende preventieactiviteiten de klant de mogelijkheid deze te vergroten.

De definitie van schuldpreventie die we hanteren luidt: schuldpreventie is een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht is dat mensen financieel vaardig worden en zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden. Hiermee voorkomen we dat mensen ooit in de financiële problemen raken, sporen we vroegtijdig financiële problemen bij risicogroepen op, pakken we deze aan en voorkomen we recidive.

In Groningen voeren we een dergelijke mix van activiteiten uit. We kennen 4 typen preventie: universeel, selectief, geïndiceerd en probleem gerelateerd.

We kiezen nadrukkelijk voor drie speerpunten: wijkgericht werken, kinderen-jongeren en hun ouders¹⁰, en het structureel inbedden van bestaande activiteiten. Op basis van ontwikkelingen en behoeften ontwikkelen we nieuwe eenmalige activiteiten. Preventie kan hierbij goed aansluiten op lokale programma's.

De Groningse Kredietbank voert ook preventie-activiteiten uit voor de regiogemeenten.

Nazorg

Enige tijd na de beëindiging van de dienstverlening, waarbij het schuldhulpverleningsproces positief is afgesloten, wordt de klant benaderd om te informeren hoe het (financieel) met hem of haar gaat. Als er opnieuw problemen zijn of dreigen te ontstaan krijgt de klant de

¹⁰ Hierbij wordt aangesloten bij de uitkomsten van het onderzoek Het kind van rekening van het Integraal Toezicht Jeugdzaken, 2011.

gelegenheid advies te vragen. Bekeken wordt of het noodzakelijk is dat (een vorm van) dienstverlening door de Groningse Kredietbank wordt hervat of dat het sociale netwerk of een ketenpartner kan worden ingezet.

7. Uitvoering van integrale schuldhulpverlening

Om inzicht te geven in hoe we in Groningen de uitvoering effectief vormgeven wordt in dit hoofdstuk nader ingegaan op de verschillende onderdelen van de bestaande reguliere schuldhulpverlening.

Centraal meldpunt

De Groningse Kredietbank functioneert binnen de gemeente als centraal meldpunt voor schuldhulpverlening. De Groningse Kredietbank kent een inlooppreekuur. Iedere burger met financiële problemen kan zich melden. Een afspraak maken is niet nodig. Het aanmeldgesprek schuldhulpverlening vindt direct plaats. We bedienen een brede doelgroep en zijn in onze dienstverlening laagdrempelig. Inwoners van de regiogemeenten kunnen zich telefonisch aanmelden of op de spreekuurlocatie van de betreffende regiogemeente.

Front- en Backoffice

De Groningse Kredietbank kent een Front- en een Back-office. In de Front-office vindt de eerste opvang plaats van inwoners met financiële problemen. Indien langdurige trajecten van schuldhulpverlening nodig zijn volgt een uitgebreide intake. In de Back-office worden deze trajecten verder uitgevoerd.

Aanmelding

Tijdens het aanmeldgesprek in de Front-office wordt de hulpvraag van de klant vastgesteld. De achterliggende problematiek wordt daarbij onderzocht. Ook vindt er een voorzieningcheck plaats en wordt bepaald of er sprake is van een crisissituatie (bijvoorbeeld een dreigende huisuitzetting of afsluiting van water en/of energie). Afhankelijk van de situatie en de hulpvraag bedienen we de klant vervolgens met gerichte informatie, een advies, een bemiddeling, deelname aan een cursus of een crisisinterventie. Burgers met achterliggende (psychosociale) problematiek verwijzen we voor zover nodig gericht door naar het maatschappelijk werk en/of andere hulpverlening.

Intake

Indien de klant wordt geïndiceerd voor een langdurig schuldhulpverleningstraject volgt de intake. In de intakefase is er met name aandacht voor het inventariseren en analyseren van de situatie. De inkomsten en uitgaven dienen in evenwicht te worden gebracht, waarbij wordt gekeken of de (reguliere) inkomensvoorzieningen worden benut en of er onterechte incassomaatregelen worden toegepast. Een eerste voorwaarde om voor een klant iets te kunnen betekenen is dat er tussen inkomsten en uitgaven een dusdanige balans is dat de vaste lasten (huur, energie, water en zorgpremie) in ieder geval betaald kunnen worden. Voor de uitvoering van langdurige trajecten wordt de klant doorgeleid naar de Back-office. Het aanbod kan zijn een schuldregeling, budgetbeheer (duurzame financiële dienstverlening), budgetcoaching, een cursus, een aanvraag voor toelating tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) of beschermingsbewind dan wel een combinatie van producten.

Plan van aanpak

Het aanbod dat aan de klant wordt gedaan wordt weergegeven in een plan van aanpak. Het product dat wordt aangeboden sluit zoveel mogelijk aan bij de situatie en de hulpvraag van de

klant. Bij het bepalen van het hulpaanbod en het opstellen van het plan van aanpak wordt aandacht besteed aan de persoonlijke omstandigheden van de klant, met name zijn financiële zelfredzaamheid. Met een duidelijk plan van aanpak weten klanten waar ze aan toe zijn, wat er van hen wordt verwacht en wat ze van de gemeente mogen verwachten.

In de aanpak van schuldenproblematiek werken we integraal, door in onze dienstverlening aan de klant nauw samen te werken met onze keten-partners, in het bijzonder met het maatschappelijk werk, de andere hulpinstellingen en vrijwilligersorganisaties. Iedere organisatie heeft zijn eigen rol en expertise.

Gezinnen met inwonende minderjarige kinderen

Zoals elke inwoner kunnen ook ouders met inwonende minderjarige kinderen zich melden voor schuldhulp. Gelet op de kwetsbare positie waarin zij zich bevinden zal in het aanmeldgesprek extra aandacht worden besteed aan achterliggende problematiek. Zo zal onder meer worden bekeken of de (inkomens)voorzieningen op orde zijn en of gebruik gemaakt kan worden van specifieke voorzieningen voor kinderen die hun participatie bevorderen. Bij het opstellen van het plan van aanpak wordt aandacht besteed aan de specifieke omstandigheden van het gezin. Wanneer dit nodig blijkt wordt het gezin gericht verwezen naar het maatschappelijk werk en/of andere (jeugd)hulpverlening. Gezinnen met kinderen zullen met voorrang worden geholpen mochten er wachttijden gaan ontstaan.

Crediteuren

Voor stabilisatie van financiële situaties en het slagen van schuldregelingen is de medewerking van crediteuren noodzakelijk. De schuldhulpverlener fungeert als intermediair tussen de klant en zijn crediteuren. Ten behoeve van een efficiënte uitvoering van schuldhulptrajecten kiezen we voor een actieve benadering van crediteuren en maken we zo mogelijk samenwerkingsafspraken en leggen die vast in convenanten.

Preventie

In Groningen voeren we een mix van preventie-activiteiten uit. We kennen 4 typen preventie: universeel, selectief, geïndiceerd en probleem gerelateerd. Speerpunten zijn: wijkgericht werken, kinderen-jongeren en hun ouders, en het structureel inbedden van bestaande activiteiten. Op basis van ontwikkelingen en behoeften ontwikkelen we nieuwe eenmalige activiteiten. Preventie kan hierbij goed aansluiten op lokale programma's. We richten onze preventie-activiteiten op en werken onder meer samen met maatschappelijke instellingen, onderwijsinstellingen en crediteuren. Onder andere door middel van (informele) bijeenkomsten in de wijk bereiken wij de inwoner van Groningen en bevorderen we de financiële zelfredzaamheid.

De uitvoering van de schuldhulpverlening vindt plaats volgens de modules van de Schuldhulpverlening nieuwe stijl van de NVVK (Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren). Het Processchema Schuldhulpverlening Nieuwe Stijl NVVK is weergegeven in bijlage 2. In bijlage 1, de begrippen- en productenlijst, staan nadere beschrijvingen van de door de Groningse Kredietbank te leveren producten.

Sociale kredietverlening

De Groningse Kredietbank verstrekt op sociaal-maatschappelijk verantwoorde wijze persoonlijke leningen aan inwoners die veelal een minimuminkomen hebben of een beschadigd kredietverleden en daardoor niet of moeilijk terecht kunnen voor kredietverlening bij commerciële banken. De sociale kredietverlening vindt plaats conform de regels van de Wet Financiering decentrale overheden (Fido). Een lening bij de Groningse Kredietbank is

voorziening voor de Wet werk en bijstand (WWB) en biedt aan inwoners de mogelijkheid om gebruik te maken van een preventief gericht goed alternatief voor de commerciële kredietverlening. Sociale kredietverlening geschiedt op privaatrechtelijke basis en valt niet onder de werking van de Wgs.

8. Doelstellingen en resultaten

Integrale schuldhulpverlening beoogt het vergroten van de duurzame (financiële en sociale) zelfredzaamheid en participatie van de burgers en, indien dit niet mogelijk is, adequate hulp te bieden om maatschappelijke uitval te voorkomen.

Hieruit vloeien een viertal doelstellingen voort die hieronder nader worden besproken.

8.1. Doelstellingen

De doelstellingen die de gemeente met integrale schuldhulpverlening nastreeft zijn:

- Voorkomen van schulden (voorkomen van recidive)
- Duurzame financiële stabiliteit
- Oplossen van schulden
- Bevorderen van financiële zelfredzaamheid en participatie

8.1.1. Voorkomen van schulden (voorkomen van recidive)

Het doel van preventie en nazorg is het komen tot het vergroten van de bewustwording bij inwoners ten aanzien van hun financiële mogelijkheden. We willen voorkomen dat zij (opnieuw) financiële verplichtingen aangaan die niet betaald kunnen worden. Aandacht voor preventie en nazorg verkleint de kans dat grotere of nieuwe schulden en daarmee samenhangende maatschappelijke problemen (opnieuw) ontstaan. Ingeval de klant vaardigheden of kennis mist om financieel zelfredzaam te zijn, bieden we de klant de mogelijkheid deze te vergaren.

8.1.2. Duurzame financiële stabiliteit

Het creëren van financiële stabiliteit en rust voorkomt dat schulden (verder) escaleren en voorkomt het ontstaan van crisissituaties. De producten die kunnen worden ingezet om deze doelstelling te bereiken zijn onder andere: flankerende hulp, budgetbeheer (duurzame financiële dienstverlening), een cursus, budgetcoaching en beschermingsbewind.

8.1.3. Oplossen van schulden

Indien mogelijk willen we de inwoner een schuldenvrije toekomst geven. Hiervoor kunnen we de producten schuldbemiddeling of het saneringskrediet inzetten. In die gevallen moet het vinden van een oplossing voor schulden bewerkstelligd worden binnen een termijn van maximaal 36 maanden. De looptijd van een traject kan op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd.

8.1.4. Bevorderen van financiële zelfredzaamheid en participatie

Het inzetten op preventie, duurzame financiële stabiliteit en het oplossen van schulden bevordert de financiële zelfredzaamheid van de burger. Pas als de klant financieel

zelfredzaam is en belemmeringen als schulden en daarmee samenhangende psycho-sociale problemen zijn aangepakt, ontstaat er ruimte en tijd voor het zoeken naar werk en andere (maatschappelijke) participatie.

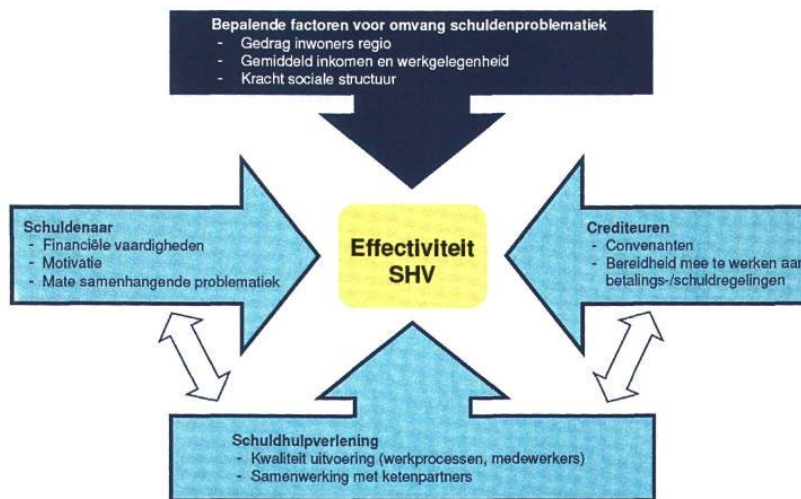
Integrale schuldhulpverlening is verweven met meerdere beleidsterreinen. Door effectieve schuldhulpverlening wordt het succes op andere beleidsterreinen vergroot. Te denken valt aan armoedebestrijding, re-integratie, onderwijs, welzijn en zorg. Investering in integrale schuldhulpverlening voorkomt hoge maatschappelijke kosten zoals de kosten van een huisuitzetting, herhuisvesting, maatschappelijke opvang en onnodige (bijstands)uitkeringen¹¹.

8.2. Resultaten

Eén van de beoogde doelen van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening is de effectiviteit van de schuldhulpverlening te vergroten. Om te kunnen sturen op effectiviteit moet er in de eerste plaats inzicht zijn in de variabelen die de effectiviteit bepalen.

Dit zijn er grofweg vier: sociaal-demografische factoren, kenmerken van de schuldenaren, kenmerken van de crediteuren en de opzet en uitvoering van de schuldhulpverlening. Onderstaande figuur bevat een weergave van deze variabelen¹².

Factoren die de effectiviteit van de schuldhulpverlening (SHV) beïnvloeden.

We meten de effectiviteit door na te gaan wat de resultaten zijn van de Groningse Kredietbank. We hebben met name invloed op de onderste variabele uit de figuur (de

¹¹ De belangrijkste conclusie van het onderzoek Schuldhulpverlening loont! luidt dat de baten van schuldhulpverlening ruim twee keer zo hoog zijn als de bedragen die de betreffende gemeenten daar aan uitgeven. De te voorkomen kosten voor uitkeringen (WW en WWB) en wonen (huisuitzettingen en maatschappelijke opvang) zijn het hoogst.

¹² Figuur is ontleend aan Plan gemeentelijke schuldhulpverlening Gemeente Breda 2012-2015 en Beleidsplan Integrale schuldhulpverlening 2012-2015 Volkskredietbank Noord Oost Groningen.

kwaliteit en samenwerking van de schuldhulpverlening). De resultaten zijn overigens niet alleen afhankelijk van het eigen functioneren maar ook van externe factoren als de aard van de schuldproblematiek die zich aandient, de opstelling van schuldenaren en crediteuren en het aantal en de kwaliteit van de verwijzingen van intermediairs. Door ook gegevens bij te houden die betrekking hebben op het gedrag of de mogelijkheden van schuldenaren en crediteuren, doen we recht aan de afhankelijkheidsrelatie waarin de Groningse Kredietbank opereert.

Gegevens die de gemeente onder meer structureel verzamelt om te sturen op effectiviteit zijn:

- Wachttijden
- Instroom
- Ingezette producten
- Doorlooptijd schuldregeling
- Geslaagde minnelijke schuldregelingen
- Uitstroom
- Recidive
- Financieel: realisatie t.o.v. begroting

We willen op klantniveau en geaggregeerd¹³ niveau beschikken over actuele gegevens over de status en duur van de schuldhulpverlening. De periodieke beoordeling van de geregistreerde gegevens moet leiden tot het nemen van besluiten en maatregelen voor verbetering van het schuldhulpverleningsproces. Als vertrekpunt (nulmeting) worden de resultaten van de programmarekening 2011 genomen. Ten behoeve van betere managementinformatie zal het automatiseringssysteem worden aangepast.

9. Kwaliteitsborging

De kwaliteit van de schuldhulpverlening moet volgens de Wgs gewaarborgd worden. Het is essentieel dat inwoners en crediteuren vertrouwen hebben in de wijze waarop de gemeentelijke schuldhulpverlening wordt uitgevoerd en dat recht gedaan wordt aan hun belangen. Het werken volgens standaardafspraken levert een belangrijke bijdrage aan het vertrouwen van crediteuren in de gemeentelijke schuldhulpverlening. Het belang van klanten vraagt echter in een aantal gevallen om gestandaardiseerd maatwerk.

NVVK

De Groningse Kredietbank is lid van de NVVK, de brancheorganisatie voor schuldhulpverlening. De Groningse Kredietbank werkt volgens de modules van de Schuldhulpverlening nieuwe stijl zoals die landelijk zijn vastgesteld. Een deel van deze werkwijzen is vastgelegd in gedragscodes waaraan de kredietbank gebonden is. Het betreft de volgende gedragscodes;

- Gedragscode Schuldregeling
- Gedragscode Budgetbeheer
- Gedragscode Sociaal bankieren

NEN-certificering

De Groningse Kredietbank is sedert 1 juni 2012 een gecertificeerde organisatie. De NEN 8048 certificering biedt klanten, schuldeisers en hulpverleningsinstellingen zekerheid over de

¹³ Geaggregeerde grootheid: is samengesteld (samengevoegd/opgeteld) uit tal van andere grootheden.

kwaliteit van het schuldhulpverleningsproces en staat garant voor transparantie en professionaliteit.

BPBI

De Groningse Kredietbank is lid van de Branchevereniging voor Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI). Om lid te mogen blijven moet worden voldaan aan de eisen van de jaarlijkse kwaliteitsaudit. Beschermingsbewind valt niet onder de Wgs, maar onder het toezicht van de Rechtbank.

Raad voor Rechtsbijstand

De Groningse Kredietbank voert de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (WSNP) uit. De Raad voor Rechtsbijstand laat de Groningse Kredietbank ten aanzien van de kwaliteit jaarlijks onderwerpen aan een audit. De uitvoering van WSNP valt niet onder de Wgs, maar onder toezicht van de Rechtbank.

Klachtenprocedure

De gemeentelijke klachtenprocedure is van toepassing.

Interne kwaliteitsbewaking

Binnen de Groningse Kredietbank vindt een permanente kwaliteitsbewaking plaats van de uitvoering van schuldhulpverlening. De werkprocessen worden voortdurend onder de loep genomen, waar mogelijk aangescherpt en overbodige processtappen worden geëlimineerd. We willen de doorlooptijden zo inzichtelijk mogelijk maken en waar het kan verkorten.

10. Wacht- en doorlooptijden

In de Wgs is opgenomen dat indien een persoon zich tot de gemeente wendt voor integrale schuldhulpverlening, binnen vier weken het eerste gesprek dient plaats te vinden waarin de hulpvraag wordt vastgesteld. Voor crisissituaties dient het gesprek binnen drie werkdagen plaats te vinden.

Dit betekent dat de gemeente zich bij de indiening van de aanvraag direct een beeld moet vormen of er mogelijk sprake is van een bedreigende situatie of mogelijk van een andere situatie die reden is om de dienstverlening met voorrang op te pakken, zoals het geval is bij gezinnen met minderjarige kinderen. Door te werken met een inloopspreekuur zoals in Groningen of met deelname in zorgloketten of spreekuur op locatie, zoals in de regio gemeenten, wordt ruimschoots voldaan aan deze normtijden.

11. Jaarlijkse verantwoording

De gemeenteraad wordt jaarlijks geïnformeerd over de resultaten van de schuldhulpverlening. Op basis van managementinformatie worden het bereiken van de doelstellingen, de behaalde resultaten en de kwaliteit gemeten en bewaakt. In de managementrapportage wordt in ieder geval de volgende informatie opgenomen: de wachttijden, de instroom, de uitstroom, de ingezette producten en de financiële consequenties van voorgaande gegevens. We gaan het automatiseringssysteem zoveel mogelijk afstemmen op de informatiebehoeften. Indien de resultaten van de schuldhulpverlening daartoe aanleiding geven kan het plan worden bijgesteld.

12. Juridische gevolgen van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)

Met de invoering van de Wgs krijgt gemeentelijke schuldhulpverlening een wettelijke basis. De Wgs kent juridische gevolgen voor de praktijk.

Algemene wet bestuursrecht

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van toepassing op de gemeentelijke schuldhulpverlening.

Beleidsregels schuldhulpverlening

Na inwerkingtreding van de Wgs kan het college beleidsregels inzake schuldhulpverlening opstellen die een nadere uitwerking vormen van het gestelde in dit Plan. In de beleidsregels kan worden opgenomen wie toegang krijgt tot de gemeentelijke schuldhulpverlening, onder welke voorwaarden, en welke verplichtingen gelden voor het verstrekken van inlichtingen en medewerking.

Aanvraag en besluit

De inwoner dient een schriftelijke aanvraag voor schuldhulpverlening in. Het college neemt het besluit op de aanvraag.

Het college zal het besluit door middel van een beschikking aan de inwoner bekend maken. Het besluit moet deugdelijk gemotiveerd worden en binnen acht weken worden genomen. Indien het besluit niet binnen acht weken is genomen, kan de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen van toepassing zijn. Indien de aanvrager zijn aanvraag moet aanvullen met nadere gegevens en de aanvrager dit niet tijdig doet, kan de aanvraag conform de Awb buiten behandeling worden gesteld.

Bezwaar en beroep

De volgende besluiten zijn vatbaar voor bezwaar en beroep (geen limitatieve opsomming):

- besluit tot het weigeren van schuldhulpverlening;
- besluit tot het doen van een aanbod voor schuldhulpverlening;
- besluit tot het intrekken van het aanbod dan wel het beëindigen van de regie over de schuldhulpverlening;
- besluit tot het wijzigen van het aanbod of het nader invullen daarvan.

Als er een aanbod gedaan wordt en belanghebbende is het niet eens met de inhoud daarvan, kan ook een bezwaarschrift worden ingediend.

Bij honorering van een aanvraag tot schuldhulpverlening wordt aan de klant een passend aanbod gedaan in de vorm van een traject (plan van aanpak). Dit aanbod is niet vrijblijvend; van de klant wordt een actieve deelname verwacht aan het traject. De klant heeft een inlichtingen- en een medewerkingsplicht. Komt de klant die verplichtingen niet na dan kan het traject worden stopgezet.

13. Financiën

Door het rijk worden met de invoering van de Wgs ten aanzien van de uitvoering van de schuldhulpverlening geen extra structurele middelen ter beschikking gesteld.

Gemeenten hebben bij schuldhulpverlening de regie in handen. Zij kunnen zelf prioriteiten stellen en kiezen hoe zij de schuldhulpverlening willen organiseren. In de gemeente

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Groningen wordt sinds jaar en dag een goede schuldhulpverlening zonder wachtlijsten erg belangrijk gevonden.

Van de kosten van schuldhulpverlening wordt voor het jaar 2012 een bedrag van € 2,3 miljoen bijgedragen uit de middelen voor het minimabeleid. Daarboven wordt € 1,5 miljoen bijgedragen uit de gemeentelijke middelen. Daarnaast passen we in 2012 nog € 4 ton bij uit het Participatiebudget. Dit brengt het totale bedrag op € 4,2 miljoen¹⁴.

De financiële dekking voor de uitwerking van de visie op het nieuwe armoedebeleid en schuldhulpverlening wordt in de kadernota voor het nieuwe armoedebeleid - tegelijkertijd met de begroting voor 2013 - in november 2012 gepresenteerd.

---

¹⁴ We moeten er rekening mee houden dat de komende jaren onder invloed van de economische recessie meer mensen een beroep zullen doen op de schuldhulpverlening en de inkomensondersteunende maatregelen. Het is onze opgave om hierop in de begroting voor 2013 een passend antwoord te vinden.

Bijlage 1

Begrippen- en productenlijst

Begrippen

Crisissituatie:

een bedreigende situatie zoals bedoeld in artikel 4 lid 2 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Onder een bedreigende situatie wordt verstaan gedwongen woningontuiming, beëindiging van de levering van gas, elektra of water of opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering.

Schuldhulpverlening:

het ondersteunen bij het vinden van een adequate oplossing gericht op de aflossing van schulden indien redelijkerwijs is te voorzien dat een natuurlijke persoon niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of indien hij in de toestand verkeert dat hij heeft opgehouden te betalen, alsmede de nazorg (definitie Wgs).

Integrale schuldhulpverlening:

het actief ondersteunen van een inwoner bij het vinden van een oplossing voor zijn financiële problemen, maar ook bij het vinden van een oplossing voor de eventuele oorzaken hiervan of voor omstandigheden die verhinderen dat de financiële problemen kunnen worden opgelost. Integrale schuldhulpverlening houdt daarnaast in dat zoveel mogelijk voorkomen wordt dat problematische schulden ontstaan (preventie) en terugkeren (nazorg). Bij het vinden van een oplossing voor de niet-financiële problemen wordt samengewerkt met andere gemeentelijke diensten en ketenpartners.

Maatwerk:

het afstemmen van de integrale schuldhulpverlening op de situatie van een specifieke inwoner.

Problematische schuldsituatie:

de situatie waarin ten aanzien van een natuurlijk persoon redelijkerwijs is te voorzien dat hij niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden of waarin hij heeft opgehouden te betalen op basis van criteria zoals genoemd in de Gedragscode Schuldregeling van de NVVK.

Producten

Beschermingsbewind:

het beschermen van meerderjarigen, die als gevolg van hun lichamelijke en/of geestelijke toestand niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen. De Rechtbank kan bij het ontbreken van een geschikte persoon uit de directe familie of omgeving een onafhankelijke instelling (zoals de Groningse Kredietbank) benoemen tot bewindvoerder. De uitvoering van de bewindvoering staat onder rechtelijk toezicht.

Budgetcoaching:

het stimuleren, motiveren en ondersteunen van een natuurlijk persoon teneinde te komen tot een verantwoord financieel beheer en het aanreiken van vaardigheden.

Budgetbeheer:

het geheel van activiteiten in het kader van het beheren van het inkomen van een natuurlijk persoon door het openen van een rekening bij de Groningse Kredietbank en het overeenkomstig het vastgestelde budgetplan verrichten van betalingen.

Duurzame financiële dienstverlening (DFD):

het in evenwicht houden van inkomsten en uitgaven van de klant, waarbij is vastgesteld dat het bestaande schuldprobleem (nog) niet duurzaam opgelost kan worden. DFD is er op gericht om de maatschappelijke positie van de klant niet verder te laten verslechteren. De schuldhulpverlener draagt hieraan bij door te zorgen voor een stabiele financiële basis.

Saneringskrediet:

een krediet dat door de Groningse Kredietbank op basis van de Gedragscode Schuldregeling van de NVVK wordt verstrekt, teneinde de schulden van de kredietnemer integraal of tegen finale kwijting te voldoen.

Producten schuldhulpverlening Groningse Kredietbank:

informatie, advies, bemiddeling, cursus, crisisinterventie, doorverwijzing naar andere hulpverlening, budgetbeheer, duurzame financiële dienstverlening, budgetcoaching, aanvraag voor toelating tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP), beschermingsbewind en preventie.

Schuldpreventie:

een mix van maatregelen, activiteiten en voorzieningen die er op gericht is dat mensen financieel vaardig worden en zich zo gedragen dat zij hun financiën op orde houden.

Schuldregeling:

bij een schuldregeling bemiddelt de Groningse Kredietbank tussen de schuldenaar en zijn schuldeisers om een minnelijke regeling van de totale schuldenlast te bewerkstelligen. Een minnelijke regeling kan uitmonden in een schuldbemiddeling of een saneringskrediet.

Sociaal krediet:

een krediet dat door de Groningse Kredietbank, anders dan in de vorm van een saneringskrediet, in overeenstemming met de Wet financiering decentrale overheden aan de kredietnemer ter beschikking wordt gesteld.

Stabilisatietraject:

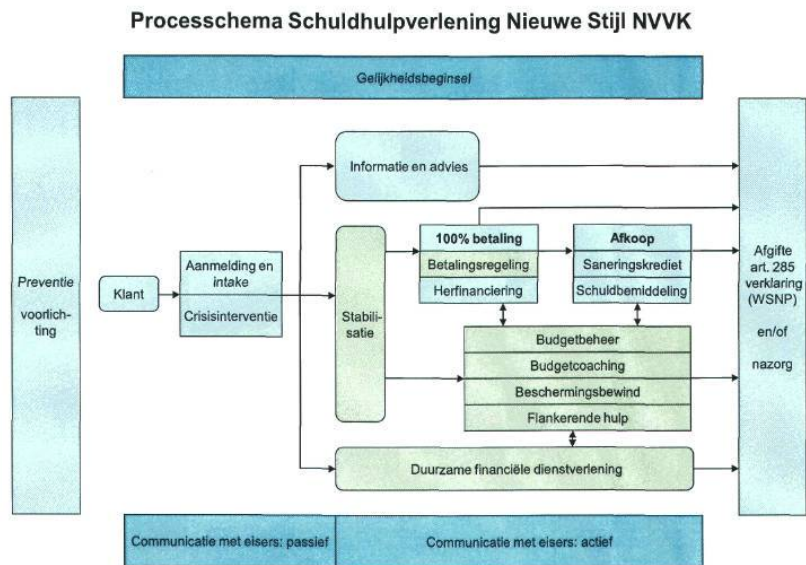
het traject van maximaal 4 maanden dat voorafgaat aan de keuze tussen één van de 4 manieren om schulden te regelen: herfinanciering, betalingsregeling (100% terugbetaling van de schulden), saneringskrediet of schuldbemiddeling.

Wet schuldsanering natuurlijke personen (WSNP):

het wettelijke traject dat volgt op het zogenaamde minnelijke traject (vrijwillige schuldregeling). De wet biedt de mogelijkheid voor schuldenaren om op termijn (doorgaans 3 jaar) een "schone lei" te verkrijgen en fungeert als "stok achter de deur" voor schuldeisers. In de WSNP is bepaald dat de gemeente verantwoordelijk is voor het afgeven van een zogenaamde WSNP-verklaring (ex artikel 285 Faillissementswet). In deze verklaring wordt aangegeven welke inspanningen zijn verricht om een minnelijke schuldregeling te treffen. Indien een klant door de Rechtbank wordt toegelaten tot de WSNP wordt een bewindvoerder benoemd. De uitvoering van de bewindvoering staat onder rechterlijk toezicht.

Bijlage 2

Processchema Schuldhulpverlening nieuwe stijl NVVK

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6f.
Plan schuldhulpverlening 2012-2015.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 juni 2012,
GR 12.3153292;

HEEFT BESLOTEN:

- I. het Plan schuldhulpverlening 2012-2015 vast te stellen;
- II. het college op te dragen het Plan schuldhulpverlening 2012-2015 uit te voeren en indien nodig beleidsregels op te stellen;
- III. de financiële gevolgen te betrekken bij de begroting voor 2013.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	25-05-2012
Raadscommissie	F en V
Datum raadscommissie	20-06-2012
Publiciteit	Persbericht PB
Bijlagen	1

Registratienr.	BD 12.3119008
Datum B&W besluit	05-06-2012
Portefeuillehouder	BGM Rehwinkel
Steller	J. ten Dam
Telefoon	7639
E-mail	jeroen.ten.dam@groningen.nl

Onderwerp

Wijziging artikel 3:5 en 3:6 APVG

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de *Verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009* vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad;
- III. dit besluit in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Publiekssamenvatting

Afdeling 2 van hoofdstuk 3 van de Algemene Plaatselijke Verordening heeft betrekking op prostitutie-inrichtingen en escortbedrijven.

In artikel 3:4 is vastgelegd dat het verboden is een prostitutie-inrichting of een escortbedrijf te exploiteren zonder vergunning van de burgemeester (vergunningplicht).

In artikel 3:5 en 3:6 APVG worden de gronden beschreven waarop een vergunning geweigerd kan worden.

Op een tweetal plekken (in artikel 3:5 APVG en 3:6 APVG) wordt verwezen naar artikel 250a van het Wetboek van Strafrecht. Dit artikel is gewijzigd in artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht. Met bijgaande wijziging van de APVG brengen we de APVG in overeenstemming met het Wetboek van Strafrecht.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de *Verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009* vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebblad;
- III. dit besluit in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Inleiding

Het Wetboek van Strafrecht is onlangs gewijzigd. Hierbij is artikel 250a Wetboek van Strafrecht gewijzigd in artikel 273f Wetboek van Strafrecht. De verwijzing naar artikel 250a in artikel 3:5 en 3:6 Algemene Plaatselijke Verordening Groningen, dient derhalve te worden gewijzigd.

Beoogd resultaat

De Algemene Plaatselijke Verordening dient te worden aangepast o.g.v. de wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht. De raad dient deze wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening vast te stellen.

Kader

Wetboek van Strafrecht en Algemene Plaatselijke Verordening Groningen.

Argumenten/afwegingen

De huidige Algemene Plaatselijke Verordening verwijst naar artikel 250a Wetboek van Strafrecht. Dit artikel is onlangs gewijzigd in artikel 273f Wetboek van Strafrecht. Artikel 3:5 en 3:6 moeten daarom worden gewijzigd.

De artikelen veranderen dus niet inhoudelijk. De wijziging heeft geen beleidsinhoudelijke consequenties.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

Geen.

Realisering en evaluatie

N.v.t.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- ontwerp

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van ;

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de Verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 (APVG 2009).

Artikel I Wijziging verordening.

In artikel 3:5, lid 1 sub d en artikel 3:6, lid 2 sub c van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009 wordt "artikel 250a" vervangen door "artikel 273f".

Artikel II Inwerkingtreding.

Deze verordening treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van .... 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Groninger Gezinsbode- verplichte mededelingen

BSD/SO

Plaatsing:

Balkje: Bekendmaking

Wijziging artikel 3:5 en artikel 3:6 Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009

De raad van de gemeente Groningen maakt bekend:

dat hij in zijn vergadering van ....., besluitnummer ....., de verordening tot wijziging heeft vastgesteld waarmee artikel 3:5 en artikel 3:6 van de Algemene Plaatselijke Verordening 2009 zijn gewijzigd.

In artikel 3:5 en 3:6 van de APVG wordt verwezen naar het Wetboek van Strafrecht. Het wetboek van Strafrecht is gewijzigd, waardoor deze verwijzingen onjuist zijn. Middels deze wijziging van de APVG, wordt de APVG weer in overeenstemming gebracht met het gewijzigde Wetboek van Strafrecht.

Dit besluit is bekendgemaakt door plaatsing in het Gemeenteblad met het nummer .... en treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Dit raadsbesluit ligt vanaf vandaag voor iedereen ter inzage en is kosteloos verkrijgbaar bij het Gemeentelijk Informatie Centrum (GIC), Kreupelstraat 1 (De Prefectenhof) te Groningen: open op maandag van 13.00 tot 16.00 uur. Dinsdag tot en met vrijdag van 09.00 uur tot 16.00 uur, op donderdag ook van 18.00 uur tot 20.00 uur.

Groningen, ...

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6g.
Wijziging artikel 3:5 en 3:6 APVG.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 7 juni 2012,
GR 12.3132903;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de *Verordening tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Groningen 2009* vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebblad;
- III. dit besluit in werking te laten treden op de dag na bekendmaking.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	06-06-2012	Registratienr.	BD 12.3135115
Raadscommissie	F&V	Datum B&W besluit	12 juni 2012
Datum raadscommissie		Portefeuillehouder	Dekker
Publiciteit		Steller	N.R. Werkman
Bijlagen	-	Telefoon	7680
		E-mail	nico.werkman@groningen.nl

Onderwerp

Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2012

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de begrotingswijzigingen vast te stellen;
- II. de gemeentebegroting 2012 dienovereenkomstig te wijzigen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Publiekssamenvatting

Het betreft begrotingswijzigingen over het eerste kwartaal 2012, die onderverdeeld kunnen worden in twee categorieën:

- a. de eerste categorie heeft betrekking op wijzigingen binnen een dienst;
- b. de tweede categorie zijn dienstoverstijgende wijzigingen.

Voorgesteld besluit

Het college stelt de raad voor:

- I. de begrotingswijzigingen vast te stellen;
- II. de gemeentebegroting 2012 dienovereenkomstig te wijzigen.

Inleiding

Op grond van de P&C-cyclus wordt enkele malen per jaar de begroting gewijzigd.

Beoogd resultaat

Het beoogde effect is begrotingsonrechtmatigheid te voorkomen.

Kader

Nvt.

Argumenten/afwegingen

Nvt.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Nvt.

Financiële consequenties

Nvt.

Realisering en evaluatie

Nvt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Begrotingswijzigingen 1e kwartaal 2012

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Aan de raad,

Hierbij treft u de begrotingswijzigingen aan over het eerste kwartaal 2012. De begrotingswijzigingen kunnen worden ingedeeld in twee categorieën, namelijk:

- a. De eerste categorie betreft wijzigingen binnen één dienst. Het gaat dan om wijzigingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid en wijzigingen door verschuivingen van budgetten tussen deelprogramma's. Deze verschuivingen zijn vooral technische begrotingswijzigingen. Deze hebben geen invloed op het begrotingssaldo van de desbetreffende dienst.
- b. De tweede categorie begrotingswijzigingen zijn dienstoverstijgende wijzigingen. Hierbij valt onder andere te denken aan taakmutaties vanuit het gemeentefonds, taakmutaties tussen diensten en begrotingswijzigingen voortvloeiende uit de bezuinigingsoperatie 2011-2014.

Dienstwijzigingen

OCSW

1. Bijdrage Centra voor Jeugd en Gezin

Wij stellen voor de begroting voor het onderdeel Centrum voor Jeugd en Gezin te wijzigen. De wijziging betreft voor een deel bijdragen van Groninger gemeenten in de kosten van de Zorg voor Jeugdindex. Daarnaast worden kosten van verbouwingen doorberekend aan externe gebruikers. In totaal zijn de baten 279 duizend euro hoger dan in de begroting opgenomen. Deze extra gelden worden ingezet in het kader van het CJG-programma 2012.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	I	279	279				

2. Actualisatie budgetten OCSW

Voor de dienst OCSW werden afdelingsjaarplannen opgesteld. De budgetten zijn daarmee op operationeel niveau geactualiseerd. Wij stellen uw raad voor deze wijzigingen in de gemeentebegroting te verwerken. Het gaat om de volgende wijzigingen:

- * Diverse bedrijfsvoeringbudgetten zijn binnen de dienst OCSW verdeeld. Dit leidt tot een gewijzigde toerekening van overhead (lasten en baten) aan de diverse deelprogramma's.
- * De planning van de uitvoering van de 'Combinatiefuncties' is in 2011 gewijzigd. Dit heeft ook gevolgen voor de begroting 2012. In de begroting 2012 was nog uitgegaan van een beschikbare bestemmingsreserve van 302 duizend euro. Die is door een gewijzigde inzet in 2011 in de rekening 2011 lager. Daarom wordt voorgesteld om de onttrekking aan deze reserve met 53 duizend euro te verlagen en ook de geraamde lasten en baten daarop aan te passen. Deze correctie is technisch van aard en heeft geen effect op de geplande activiteiten.
- * Voor de uitvoering van de taken Ten Boer zijn enkele budgetten gewijzigd naar aanleiding van bezuinigingen in de begroting van Ten Boer. Deze wijzigingen hebben geleid tot addenda bij de dienstverleningsovereenkomst en moeten nog in de begroting worden verwerkt.
- * Verder zijn bijsturingmaatregelen in de afdelingsbegrotingen verwerkt. Met deze maatregelen zijn enkele taakstellingen opgelost. Hierdoor zijn de lasten en baten in de begroting verlaagd. Het betreft hier vooral de taakstellingen huur Noorderbad, projectleider Forum en huisvesting/werkplekken van de dienst.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
2.3	Groningen kennisstad	OCSW	I	-1		1			1
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	I	-286	-159	127			127
4.1	Soc. samenhang en participatie	OCSW	I	256	232	-24			-24
4.2	Preventie en zorg	OCSW	I	-35	-39	-4			-4
4.3	Integratie en emancipatie	OCSW	I	-30	-32	-2			-2
5.1	Sportieve infrastructuur	OCSW	I	-286	-371	-85			-85
5.2	Deelname aan sport	OCSW	I	-6	46	52		-53	-1
5.3	Overig sport en bewegen	OCSW	I	1	1				
6.1	Culturele infrastructuur	OCSW	I	-217	-227	-10			-10
6.2	Deelname aan cultuur	OCSW	I	23	22	-1			-1
6.3	Overig cultuur	OCSW	I	-6	-7	-1			-1

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bestuursdienst

3. Dienstverlening Ombudsteam

De opbrengst voor het Ombudsteam wordt verlaagd in verband met de beëindiging van de dienstverlening aan de gemeente Leek. De lagere opbrengsten worden gecompenseerd door een deel van de jaarlijkse indexatie hiervoor in te zetten.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
12.4 Overig	BD	S		-5	-5			
13.1 College, raad en overig	BD	S	-5		5			

4. Aanpassing deelprogramma's Extra Beleid

Enkele posten uit Extra Beleid dienen aan een ander deelprogramma te worden toegerekend dan dat in het op 9 november 2011 behandelde raadsvoorstel was opgenomen. Zo behoort het budget voor Organisatie- en cultuurverandering in deelprogramma 13.1 te staan in plaats van 12.4 (665 duizend euro) en gaat het bij de posten Formatie concernfinanciën (150 duizend euro), Wijkcommunicatie en Burgerparticipatie (ieder voor 50 duizend euro) om salarislasten welke ook aan deelprogramma 13.1 toebehoren.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
11.2 Beleidscommunicatie	BD	I	-100		100			100
12.2 Personeel	BD	I	-150		150			150
12.4 Overig	BD	I	-665		665			665
13.1 College, raad en overig	BD	I	915		-915			-915

5. Personeel Bestuursdienst

In de primitieve begroting zijn salaristaakstellingen aan de batenkant opgenomen voor salarislasten die niet door het reguliere salarisbudget gedekt worden. Met deze begrotingswijziging worden de taakstellingen van enkele communicatiemedewerkers gedekt door 100 duizend euro uit Extra Beleid (Wijkcommunicatie en Burgerparticipatie) en worden enkele andere taakstellingen met betrekking tot medewerkers van directie Bestuur gerealiseerd uit vacature ruimte (237 duizend euro).

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1 College, raad en overig	BD	I	-337	-337	0			0

6. Akkoord van Groningen

De Akkoordpartners UMCG, RUG en Hanzehogeschool leveren een financiële bijdrage aan zowel het werkbudget (3 maal 10 duizend euro) als de Kenniscampagne City of Talent (3 maal 75 duizend euro). Bovendien worden de salarislasten van de Akkoord-medewerkers ten laste van het werkbudget gebracht.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
2.3 Groningen Kennisstad	BD	I	55	255	200			0
12.4 Overig	BD	I	1		-1			-1
13.1 College, raad en overig	BD	I	54	-145	-199			-199

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

7. Dividend Enexis-Attero

Het berekende dividend van Enexis en Attero valt hoger uit dan in de primitieve begroting is opgenomen. Het gaat om een verschil van 679 duizend euro. Conform afgesproken gedragslijn wordt dit bedrag aan de reserve RSP toegevoegd.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	BD	I			0	679		-679
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	BD	I		679	679			679

RO/EZ

8. ISV-middelen 2012

In de primitieve begroting 2012 is het programma 2012 ISV-III volledig verwerkt. Voor een aantal posten van dit programma zal in 2012 nog geen uitgaven worden gedaan. Met deze begrotingswijziging worden deze posten overgeheveld van de exploitatie naar de reserve. Het betreft de volgende posten: stadsdeelprogramma (500 duizend euro), wijkvernieuwing Selwerd (500 duizend euro), kwaliteit/differentiatie woningbouw (500 duizend euro) en gebiedsontwikkeling/bouwlocaties Oosterhamrikzone (900 duizend euro).

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
8.2	Nieuwbouw	RO/EZ	I	-900		900	900		0
8.3	Bestaande woningvoorraad	RO/EZ	I	-500		500	500		0
8.3	Bestaande woningvoorraad	RO/EZ	I	-500		500	500		0
8.5	Overig wonen	RO/EZ	I	-500		500	500		0

9. Dienstverleningsovereenkomst Ten Boer

De bezuinigingen 2012 van Ten Boer, zijnde de capaciteit 150 uur (10 duizend euro), onderhoud groen (34 duizend euro) en onderhoud overhoekjes groen (3 duizend euro), worden in de begroting 2012 geëffectueerd.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
12.3	Facilitaire dienstverlening	RO/EZ	S	-47	-47	0			0

10. Handhaving Wet Kinderopvang

Conform overeenkomst met OCSW voert de dienst RO/EZ meldings- registratie- en de handhavingstaak voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk uit ingevolge de Wet Kinderopvang. Genoemd geld voor het jaar 2012 is een incidentele verhoging van de reeds structureel ontvangen gelden. Op basis van een evaluatie zal bijstelling van de gemaakte afspraken voor de jaren na 2012 plaatsvinden.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.2	Preventie en zorg	RO/EZ	I	70	70	0			0

11. Revitalisering winkelcentrum Paddepoel

Dit betreft een overeenkomst d.d. 14 maart 2012 tussen de gemeente Groningen en CVvE Winkelcentrum Paddepoel voor het aanpassen en in procedure brengen van het bestemmingsplan.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toevo. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	RO/EZ	I	140	140	0			0

12. Restant verkoopsom aandelen TCN/SIG

In verband met het vervallen van de afgegeven garanties aan TCN/SIG met ingang van 19 januari 2012 ontvangen we 1,4 miljoen euro van TCN/SIG. Dit bedrag bestaat uit een garantie van 1 miljoen euro vermeerderd met 400 duizend euro rente. Conform raadsbrief d.d. 16 februari 2006 zal dit bedrag aan de bestemmingsreserve Grondzaken worden toegevoegd.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toevo. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
2.5	Overige economie en werkgelegenheid	RO/EZ	I		1.400	1.400	1.400		0

13. Rente Meerstad

Bij het opstellen van de begroting van 2012 werd ervan uitgegaan dat er rente over de voorziening Meerstad zou worden berekend. In januari 2012 heeft uw raad besloten om de voorziening in te brengen in de grondexploitatie Meerstad. Er is dus geen voorziening meer om rente aan toe te rekenen. De rente zou worden toegevoegd aan de reserve Grondzaken. Met deze begrotingswijziging wordt die toevoeging ongedaan gemaakt.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toevo. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
8.2	Nieuwbouw	RO/EZ	I		-788	-788	-788		0

14. Terugboeking onttrekkingen reserve Nieuw Beleid

Dit betreft een correctie op foutieve onttrekkingen aan de reserve Nieuw Beleid, zoals opgenomen in de primitieve begroting 2012.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toevo. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
7.1	Fiets	RO/EZ	I	-356		356	356		0
7.2	Openbaar vervoer	RO/EZ	I	-1.012		1.012	1.012		0
7.3	Auto	RO/EZ	I	-850		850	850		0
8.3	Bestaande woningvoorraad	RO/EZ	I	-477		477	477		0

15. Toename volume stadsdeelprojecten

Dit betreft een budgetneutrale wijziging ten aanzien van de uitvoering van stadsdeelprojecten in verband met de start van de uitvoering van een aantal grotere projecten.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toevo. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
8.5	Overig wonen	RO/EZ	I	125	125	0			0

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Milieudienst

16. Wijziging milieustewards

Voor uit te voeren activiteiten op het terrein van beter scheiden en verminderen van afval (afvalpreventie en -educatie) is 150 duizend euro noodzakelijk. De dekking van de kosten vindt plaats vanuit de afvalstoffenheffing en BORG.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
9.2	Afvalinzameling en -verwerking	MD	I	150	150	0			0

17. Bijdrage exploitatie Duurzaamheidscentrum

De Milieudienst levert over de jaren 2011 en 2012 een bijdrage in de exploitatie van het Duurzaamheidscentrum. Ook wordt 25% van het risico afgedekt. Dit risico wordt gedurende 5 jaren gelopen voor een maximumbedrag van 82 duizend euro (raadsbesluit nr. 8d van 25 november 2009). Voor 2012 wordt een bedrag van 103 duizend euro onttrokken aan de reserve.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
8.2	Nieuwbouw	MD	I	103		-103		103	0

18. Overboeking van Algemene bedrijfsreserve naar reserve Stadstoezicht

In de Algemene bedrijfsreserve is in 2011 een bedrag van 285 duizend euro opgenomen voor de dekking van de nadelige uitkomsten Stadstoezicht. Dit bedrag is in 2011 in eerste instantie aan de Algemene bedrijfsreserve toegevoegd, aangezien er nog geen reserve voor Stadstoezicht beschikbaar was. Inmiddels is dit wel het geval en kan 285 duizend euro worden overgeboekt van de Algemene bedrijfsreserve naar de reserve Stadstoezicht.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. Mut.
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	MD	I			0	285		-285
9.2	Afvalinzameling en -verwerking	MD	I			0		285	285

Hulpverleningsdienst

19. Bezuinigingen V&GR-regeling

Door de V&GR-regeling zijn bezuinigingen vastgesteld voor het jaar 2012. Deze bezuinigingen verlagen de dienstverleningsopbrengsten en -lasten voor onze gemeente.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
10.5	Fysieke veiligheid	HVD	S	-163	-163	0			0

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

20. Correctie Schots en Scheef

Voor het project Schots en Scheef - dit is een project voor aangepast wonen op het Cibogaterrein - is in totaal een gemeentelijke bijdrage van 932 duizend euro beschikbaar. In december 2011 is het project gestart en de verwachte opleverdatum is september 2013. Bij aanvang van het project is een eerste aanbetaling gedaan van 227 duizend euro. De in 2011 niet-bestede middelen van 705 duizend euro zijn via resultaatbestemming aan de bestemmingsreserve Wmo toegevoegd. Van deze middelen wordt in 2012 12/22-ste deel onttrokken aan de reserve en als lasten gerealiseerd. Het restant van de reserve wordt in 2013 ingezet. Voor 2012 moet de onttrekking derhalve met 547 duizend euro worden verlaagd.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.1 Sociale samenhang en participatie	HVD	I	-547		547		-547	0

21. Diverse projecten

Door diverse projecten met betrekking tot de uitvoering van gemeentespecifieke taken JGZ binnen het deelprogramma Integraal Jeugdbeleid stijgen de lasten waar projectinkomsten tegenover staan. Binnen het deelprogramma Preventie en Zorg stopt een aantal projecten, o.a. MPG Krachtwijken op 1 juli 2012; de lasten en de projectinkomsten nemen dan af. Deze baten en lasten waren in de oorspronkelijke begroting nog niet meegenomen. Daarnaast vindt een verschuiving plaats van het deelprogramma Preventie en Zorg naar Integraal Jeugdbeleid door het omlabelen van een aantal activiteiten.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
Integraal jeugdbeleid	HVD	S	169	233	64			64
Preventie en zorg	HVD	S	-171	-235	-64			-64

22. Vermindering DVO-uren bijzondere bijstand

Met ingang van 1 januari 2012 zijn de activiteiten voor het loket bijzondere bijstand van de gemeente Ten Boer overgenomen door het loket De Deel van de gemeente Ten Boer zelf. Dit betekent een verlaging van de dienstverleningsovereenkomst met Ten Boer van 260 uur. Dit komt neer op 15 duizend euro lagere baten en lasten.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.1 Sociale samenhang en participatie	HVD	S	-15	-15	0			0

23. Projecten V&GR

Er zijn een paar projecten uitgebreid in het door de V&GR afgenomen pakket binnen Preventie en Zorg. Daarnaast is er een kleine bijstelling in het door de V&GR gefinancierde GHOR-budget.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.2 Preventie en zorg	HVD	S	181	181	0			0
10.5 Fysieke veiligheid	HVD	S	-25	-25	0			0

24. Transitiebudget decentralisatie AWBZ

Ter voorbereiding op de decentralisatie van ondermeer de AWBZ-begeleiding ontvangt de gemeente voor 2012 een transitiebudget, waarvan 75 duizend euro is bestemd voor de inzet van beleidscapaciteit bij de Hulpverleningsdienst.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.1	Sociale samenhang en participatie	HVD	I	75	75	0			0

SoZaWe

25. Overheveling budget beveiligingsdiensten

Dit betreft een overheveling van het budget inhuur beveiligingsdiensten van Klantmanagement naar Facilitaire Zaken. Ingaande 2012 is hier sprake van een structureel effect.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-76		-76			76
1.2	Arbeidsmarktbeleid	SoZaWe	S	4		-4			-4
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	87		-87			-87
4.3	Integratie en emancipatie	SoZaWe	S	-15		-15			15

26. Actualisatie begroting Participatiebudget

In de primitieve begroting waren de lasten nog niet aan de juiste deelprogramma's toegerekend. Dit heeft, nadat de nota Actief In Goede Banen in november 2011 werd vastgesteld, alsnog plaatsgevonden. De uitwerking van deze nota leidt tot enkele technische begrotingsaanpassingen en een actualisatie van de kostentoekening aan de deelprogramma's.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-812	-1.526	-714			-714
1.2	Arbeidsmarktbeleid	SoZaWe	S	200	914	714			714
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	240	240	0			0

27. Kleine wijzigingen compensaties

De structurele wijzigingen als gevolg van de nominale compensatie zijn in de primitieve begroting toegerekend op basis van de eerder gehanteerde kostenverdeling. De gewijzigde kostenverdeling heeft een herverdeling van de nominale compensatie over enkele deelprogramma's tot gevolg.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-5		5			5
1.2	Arbeidsmarktbeleid	SoZaWe	S	2		-2			-2
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	3		-3			-3

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

DIA

28. Zonnepanelen

Uw raad besloot tot de aanschaf van 14 zonnepaneelinstallaties voor gemeentelijke daken. Dit leidt tot structurele exploitatielasten. Deze worden enerzijds gedekt vanuit energiebesparing bij de diensten en anderzijds vanuit een subsidie.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
12.3	Facilitaire dienstverlening intern & extern	DIA	S	41	41	0			0

29. Onttrekking bestemmingsreserve huisvesting

In verband met de revitalisatie van de Prefectenhof is een deel van de medewerkers tijdelijk gehuisvest aan het Stationsplein. Ter dekking van een deel van de te verwachten lasten worden via deze wijziging de middelen aan de daartoe gevormde bestemmingsreserve onttrokken en aan de exploitatie toegevoegd.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, Raad en overig	DIA	I	381		-381		381	0

30. Leges tariefbijstelling

Diverse wijzigingen binnen de leges Burgerzaken leiden tot een wijziging in zowel de lasten als baten van het deelprogramma Publieke Dienstverlening. Wij stellen u voor de begroting aldus te wijzigen. De tarieven voor paspoorten en ID kaarten zijn verlaagd. Dit leidt zowel tot minder inkomsten (baten) als lasten, omdat er ook minder moet worden afgedragen aan het Rijk.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	S	-135	-135	0			0

31. Uitvoering belastingtaken DAL-gemeenten

In 2012 geeft de afdeling Belastingen uitvoering aan de belastingtaken van de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum. De hiermee te maken structurele kosten bedragen 1,055 miljoen euro. De incidentele lasten worden op 103 duizend euro geraamd. Daarnaast worden door een verschuiving van lasten in 2012 nog implementatiekosten gemaakt: 200 duizend euro. Alle kosten worden aan de drie betrokken gemeenten doorberekend.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. Mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	S	1.055	1.055	0			0
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	I	303	303	0			0

32. Bedrijfsvoering: structureel en incidenteel

Diverse wijzigingen in de bedrijfsvoering leiden tot wijzigingen in zowel de lasten als baten van de deelprogramma's Facilitaire dienstverlening intern & extern (12.3) en College, Raad en overig (13.1), Inkomens en financiële ondersteuning (1.3), Publieke dienstverlening Stadhuis en Stadje (11.3), Publieke dienstverlening Overig (13.2) en Algemene inkomsten en post onvoorzien (15.1).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. Mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.3	Inkomen en financiële ondersteuning	DIA	S	-296	-296	0			0
12.3	Facilitaire dienstverlening intern & extern	DIA	S	788	462	-326			-326
13.1	College, Raad en overig	DIA	S	-57	-70	-13			-13
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	S	-193	-94	99			99
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	DIA	S	-230		230			230
13.2	Publieke dienstverlening	DIA	S	-10		10			10
12.3	Facilitaire dienstverlening intern & extern	DIA	I	-183	-183	0			0
13.1	College, Raad en overig	DIA	I	15	15	0			0

33. Correctie toevoeging reserve verkiezingen

In de primitieve begroting 2012 is een toevoeging aan de reserve verkiezingen van 389 duizend euro opgenomen op deelprogramma 13.1 'College, raad en overig'. Deze mutatie had op deelprogramma 11.3 'Publieke dienstverlening' moeten plaatsvinden. Door middel van deze wijziging wordt dit gecorrigeerd.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	DIA	I			0	-389		-389
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	I			0	389		389

Dienstoverstijgend

1. Bijdrage kosten ombudsteam

Het ombudsinstituut is in 2011 verhuisd van de Prefecten Hof naar de Harmonie. Ter dekking van de hiermee gemoeide kosten wordt vanuit de begroting van de Bestuursdienst een structureel bedrag van 5 duizend euro beschikbaar gesteld.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	DIA	S	5		-5			-5
12.4	Overige bedrijfsvoering	BD	S	-5		5			5

2. Financiële afwikkeling besturingsmodel (GMT)

Per 1 november 2011 is binnen de gemeentelijke organisatie het Gemeentelijk Management Team (GMT) ingesteld. Daarmee wordt de aansturing van de gemeentelijke organisatie centraal ingevuld in plaats van decentraal op dienstniveau. Met deze begrotingswijziging wordt het formatiebudget voor directie en secretariële ondersteuning uit de dienstbegrotingen overgebracht naar de begroting van de BD/concern.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	BD	S	1.241	416	-825			-825
12.4	Overige bedrijfsvoering	RO/EZ	S	-208		208			208
4.1	Sociale samenhang en participatie	HVD	S	-100		100			100
10.5	Fysieke veiligheid	HVD	S	-108		108			108
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	S	-35		35			35
4.1	Sociale samenhang en participatie	OCSW	S	-22		22			22
4.2	Preventie en zorg	OCSW	S	-12		12			12
4.3	Integratie en emancipatie	OCSW	S	-10		10			10
5.1	Sportieve infrastructuur	OCSW	S	-52		52			52
5.2	Deelname aan sport	OCSW	S	-4		4			4
6.1	Culturele infrastructuur	OCSW	S	-62		62			62
6.2	Deelname aan cultuur	OCSW	S	-2		2			2
6.3	Overig cultuur	OCSW	S	-2		2			2
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-58		58			58
1.2	Arbeidsmarktbeleid	SoZaWe	S	-4		4			4
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	-142		142			142
4.3	Integratie en emancipatie	SoZaWe	S	-4		4			4

3. Invoeringskosten decentralisatie Jeugdzorg

Voor invoeringskosten voor de decentralisatie Jeugdzorg is in 2012 landelijk 16 miljoen euro beschikbaar. Via de algemene uitkering ontvangen we in 2012 hiervoor 66 duizend euro. We stellen voor de middelen in 2012 in te zetten voor een transitieorganisatie die de drie (rijks)decentralisaties gaat begeleiden.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	I	66		-66			-66
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	BD	I		66	66			66

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4. Overdracht duurzaamheidsbudgetten

De Milieudienst heeft in de begroting 2012 een structureel budget voor duurzaamheid van 165 duizend euro. Dit budget is 4 jaar geleden bij de Milieudienst ondergebracht ten behoeve van de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma. Hieruit is afgelopen jaren het programmabureau gefinancierd (totaal 2 fte). De uitvoering en aansturing van het Masterplan Gr E-0 zijn thans ondergebracht bij de dienst RO/EZ. Het structurele budget voor duurzaamheidsprojecten bedraagt 115 duizend euro. Hiervoor zijn afgelopen jaren projecten uitgevoerd ten behoeve van het Programma duurzaamheid. De bedoeling is de komende jaren hiervoor werkzaamheden uit te voeren die onder de noemer van het Masterplan Gr E-0 vallen (o.a. energiebesparing bij grote bedrijven, e-besparing bij branches (vervolg supermarktproject), subsidieregeling bedrijven). Op dit moment worden projectvoorstellen uitgewerkt en bekeken welke projectkosten de komende jaren nodig zijn. Een taakstellende besparing van 75 duizend euro is door uw raad geaccordeerd; hiervoor is de formatie verlaagd met 0,5 fte (40 duizend euro) in combinatie met een taakstelling van ongeveer 35 duizend euro op de projectkosten.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
8.02	Nieuwbouw	MD	S	-205		205			205
8.02	Nieuwbouw	RO/EZ	S	205		-205			-205

5. Tegemoetkoming uitvoeringskosten wetswijziging WWB/WIJ

De tegemoetkoming in de uitvoeringskosten WWB/WIJ in verband met de wetswijziging wordt via deze begrotingswijziging overgeheveld van de Bestuursdienst naar SoZaWe.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.1	Werk en activering	SoZaWe	I	100		-100			-100
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	I	177		-177			-177
4.3	Integratie en emancipatie	SoZaWe	I	14		-14			-14
13.1	College, raad en overig	BD	I	-291		291			291

6. Versterking toezicht en handhaving kwaliteit kinderopvang

Landelijk is structureel 2,5 miljoen euro toegevoegd aan het budget dat beschikbaar is voor de versterking van toezicht en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang. De verdeelsleutel waarmee deze middelen worden verdeeld is op voorstel van de VNG veranderd. Per saldo leidt dit tot een structureel nadeel voor Groningen van 113 duizend euro vanaf 2012. Conform afspraak uit het collegeprogramma wordt de korting verrekend met de sector.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	S	-113		113			113
13.1	College, raad en overig	BD	S	113		-113			-113

7. Vrouwenopvang

In het kader van het actieplan 'Ouderen in veilige handen' is voor 2011 eenmalig 5 miljoen euro toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang. De middelen zijn bedoeld als extra impuls voor de lokale/regionale aanpak van ouderen mishandeling. Deze extra impuls is gekoppeld aan de afspraken die Rijk en VNG maakten om de positie van slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties te verbeteren. Daarnaast is landelijk 1,1 miljoen euro structureel toegevoegd vanaf 2012 voor de inzet van tolk- en vertaaldiensten in de vrouwenopvang (de toevoeging komt voort uit de afschaffing van de centrale vergoeding voor tolk- en vertaaldiensten). Groningen ontvangt vanaf 2012 36 duizend euro. Voorstel is dit bedrag met de sector te verrekenen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.2 Preventie en zorg	OCSW	S	36		-36			-36
13.1 College, raad en overig	BD	S	-36		36			36

8. Maatschappelijke opvang

Ten opzichte van de meicirculaire 2011 zijn de maatstaven van het verdeelmodel voor de decentralisatie-uitkering voor Maatschappelijke opvang geactualiseerd. Dit leidt tot een structureel lagere uitkering van 66 duizend euro vanaf 2011. Specifieke kortingen en uitzettingen via het gemeentefonds worden één op één doorgegeven aan de desbetreffende sector: in dit geval wordt het bedrag van 66 duizend euro verrekend met OCSW.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.2 Preventie en zorg	OCSW	S	-66		66			66
13.1 College, raad en overig	BD	S	66		-66			-66

9. Vadercentra

Het Rijk zet in op de realisatie van nieuwe vadercentra in Nederland om de emancipatie en integratie van allochtone mannen en vaders te bevorderen. Als gemeente ontvangen we in dit kader 50 duizend euro per jaar gedurende de jaren 2010, 2011 en 2012. We stellen voor deze middelen toe te voegen aan de begroting van de sector.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.3 Integratie en emancipatie	OCSW	I	50		-50			-50
13.1 College, raad en overig	BD	I	-50		50			50

10. Eigen kracht

In het kader van het programma 'Eigen Kracht' ontvangen we in de jaren 2011, 2012 en 2013 jaarlijks 50 duizend euro. Deze middelen zijn bedoeld om vrouwen zonder startkwalificatie te begeleiden naar werk. De uitvoering hiervan ligt bij OCSW.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
4.3 Integratie en emancipatie	OCSW	I	50		-50			-50
13.1 College, raad en overig	BD	I	-50		50			50

11. Overdracht taken en formatie Bbz

Met ingang van 1 september 2011 zijn de frontoffice-activiteiten met betrekking tot de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) overgegaan van SoZaWe naar RO/EZ. Hierbij is afgesproken dat er een budget van afgerond 40 duizend euro wordt overgeheveld. Voor 2012 en later wordt de overheveling van het budget via een begrotingswijziging geregeld.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.3 Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	-40		40			40
2.1 Ruimte voor bedrijvigheid	RO/EZ	S	40		-40			-40

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

12. Verdeling extra beleidsmiddelen veiligheidsbeleid 2011-2014

Dit betreft de verdeling van de extra beleidsmiddelen voor veiligheidsbeleid 2011-2014, zoals deze zijn opgenomen in de begroting 2012. Hiermee worden de activiteiten die van belang zijn voor de veiligheid van de stad voortgezet.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	MD	I	110		-110			-110
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	I	524		-524			-524
4.1	Sociale samenhang en participatie	OCSW	I	190		-190			-190
4.2	Preventie en zorg	OCSW	I	611		-611			-611
10.1	Veilige woon- en leefomgeving	RO/EZ	I	125		-125			-125
10.4	Integriteit en veiligheid	BD	I	50		-50			-50
10.5	Fysieke veiligheid	BD	I	20		-20			-20
10.1	Veilige woon- en leefomgeving	BD	I	-1.630		1.630			1.630

13. Correctie reserveonttrekking voorziening Meerstad

Deze wijziging betreft een technische correctie op de begroting. Bij het raadsvoorstel 'Meerstad: Vernieuwd, verstandig en met vertrouwen vooruit' (behandeld op 25 januari 2012, GR. 11.2884253) is de onttrekking aan de reserve 'Voorzieningen Meerstad' gekoppeld aan deelprogramma 8.3 'Bestaande Woningvoorraad'. Dit had deelprogramma 13.1 'College, Raad en overig' moeten zijn. Met behulp van deze wijziging wordt dit gecorrigeerd.

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
8.3	Bestaande woningvoorraad	RO/EZ	I			0		-5.000	-5.000
13.1	College, Raad en overig	BD	I			0		5.000	5.000

14. Verbetering dekkingsgraad publiekrechtelijke tarieven

Dor middel van deze begrotingswijziging worden de budgettaire effecten van de door u vastgestelde tarievennota 2012 (raadsbesluitnummer GR11.2773245, d.d. 9 november 2011) verwerkt in de begroting. Het totaalbedrag van de financiële effecten van de betreffende nota is 765 duizend euro. Hiervan is reeds 55 duizend euro structureel gerealiseerd in 2011 en wordt door de actualisatie van OZB-tarieven 30 duizend euro extra gerealiseerd. De gefaseerde invoering van de coffeshoptarieven levert een nadeel op van 5,5 duizend euro. Hierdoor wordt 738 duizend euro ingezet voor de structurele invulling van de taakstelling 'verbetering dekkingsgraad publiekrechtelijke tarieven' (maatregel 64).

	Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
6.3	Overig cultuur	MD	S		55	55			55
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	MD	S	-100		100			100
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	RO/EZ	S	-100		100			100
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	RO/EZ	S	100		-100			-100
8.3	Bestaande woningvoorraad	RO/EZ	S	-6		6			6
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	RO/EZ	S		24	24			24
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	RO/EZ	S	-103		103			103
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	CT	S	-90		90			90
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	S	-55		55			55
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	DIA	S	676	816	140			140
13.1	College, raad en overig	BD	S	-165		165			165
13.1	College, raad en overig	BD	S		-738	-738			-738

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

15. Normering lokaal inkomensbeleid

Normering lokaal inkomensbeleid, betreft terugraming korting. Het Rijk heeft besloten de inkomensnormering te stellen op 110%. Hierdoor wordt de korting uiteindelijk 1,220 miljoen euro in plaats van 0,987 miljoen euro.

Deelprogramma		Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	I	233		-233			-233
13.1	College, raad en overig	BD	I	-233		233			233

16. Nominale compensatie

Bijstelling van de nominale ontwikkelingen vindt plaats in de concerndocumenten. De daaruit voortvloeiende aanvullende compensatie of decompensatie wordt verrekend met de diensten.

De nominale ontwikkelingen over 2011 stellen we naar de huidige inzichten opwaarts bij. Voor 2011 wordt een nominale compensatie verwacht van 2,11%. Dat is 0,46% hoger dan in de 3e Voortgangsrapportage 2011 was voorzien. De CAO liep tot juni 2011. Ten tijde van het opstellen van dit raadsvoorstel waren de CAO-onderhandelingen nog niet afgerond. We hebben voor de verwachte nabetaling 2011 een voorziening getroffen. Bij de berekening van de voorziening zijn we ervan uitgegaan dat we met ingang van 1 april 2011 een salarisverhoging krijgen van 1%, dit conform het laatste bod van het College van Arbeidszaken. Het structurele effect van de geprognoseerde loonsverhoging per 1 april 2011 van 1,00% moet voor 2012 en verder nog voor 9 maanden worden gecompenseerd. Dat betekent een verhoging van 0,75% (9/12*1%). De prijsmutatie van de materiele overheidsconsumptie is ten opzichte van de 3e Voortgangsrapportage 2011 verlaagd van 3,00% naar 2,30% (concept CEP 2012, CPB 1 maart 2012). Kortom, we verwachten een opwaartse bijstelling van de compensatie voor diensten van in totaal 1,331 miljoen euro.

De nominale ontwikkelingen over 2012 stellen we naar de huidige inzichten opwaarts bij. Voor 2012 wordt een compensatie verwacht van 3,05%. Dat is 1,08% hoger dan in de primitieve begroting 2012 was voorzien. De loonkostenmutatie stijgt met 1,41%. De verhoging wordt ten eerste veroorzaakt doordat de verandering van de sociale lasten ten opzichte van 2011 is bijgesteld. Bij het opstellen van de begroting werd uitgegaan van een stijging van de sociale lasten van 0,50%. Nu blijkt een stijging van de sociale lasten ten opzichte van 2011 van 1,66%. Verschil daardoor van + 1,16%. De verhoging wordt vooral veroorzaakt door de stijging van de ABP-premies. De extra verhoging met ingang van 1 april is ook verwerkt in de sociale lasten. Daarnaast moet het structurele effect van de geprognoseerde loonsverhoging per 1 april 2011 van 1% in 2012 voor 2012 en verder nog voor 3 maanden worden gecompenseerd. Dat betekent een verhoging van (3/12*1%) is 0,25%. Wij houden naast de verhoging van 1% per 1 april 2011 rekening met een verhoging van de lonen met 1% vanaf 1 januari 2012. De prijsmutatie van de materiele overheidsconsumptie is ten opzichte van de primitieve begroting verlaagd van 2,25% naar 2,00% (concept CEP 2012, CPB 1 maart 2012). Kortom, we verwachten een opwaartse bijstelling van de compensatie voor diensten van in totaal 2,971 miljoen euro.

Het gaat per saldo in totaal om een verhoging van de compensatie van 4,302 miljoen euro, die is meegenomen in de Voortgangsrapportage 2012-1, in de begrotingskaders van de diensten voor 2012 en voor de nominale tariefstelling 2013. In de 2e Voortgangsrapportage 2012 worden de nominale ontwikkelingen en compensaties wederom geactualiseerd.

Deelprogramma		Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	CT	S	11		-11			-11
1.3	Inkomen en financiële ondersteuning	DIA	S	1		-1			-1
11.3	Publieke dienstverlening	DIA	S	77		-77			-77
11.4	Overig stadhuis en stadjer	DIA	S	1		-1			-1

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

12.3	Facilitaire dienstverlening	DIA	S	39	-39				-39
13.1	College, raad en overig	DIA	S	37	-37				-37
3.1	Integraal jeugdbeleid	HVD	S	121	-121				-121
4.1	Sociale samenhang en participatie	HVD	S	124	-124				-124
4.2	Preventie en zorg	HVD	S	41	-41				-41
10.5	Fysieke veiligheid	HVD	S	237	-237				-237
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	MD	S	14	-14				-14
6.3	Overig cultuur	MD	S	6	-6				-6
7.6	Overig verkeer	MD	S	1	-1				-1
8.2	Nieuwbouw	MD	S	9	-9				-9
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	MD	S	61	-61				-61
9.3	Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	MD	S	12	-12				-12
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	S	230	-230	83	-77		-390
4.1	Sociale samenhang en participatie	OCSW	S	147	-147	107			-254
4.2	Preventie en zorg	OCSW	S	26	-26	107	-160		-293
4.3	Integratie en emancipatie	OCSW	S	8	-8				-8
5.1	Sportieve infrastructuur	OCSW	S	206	-206				-206
5.2	Deelname aan sport	OCSW	S	10	-10	18	-15		-43
6.1	Culturele infrastructuur	OCSW	S	248	-248	138	-127		-513
6.2	Deelname aan cultuur	OCSW	S	5	-5				-5
6.3	Overig cultuur	OCSW	S	3	-3				-3
12.4	Overige bedrijfsvoering	RO/EZ	S	933	-933				-933
12.4	Overige bedrijfsvoering	BD	S	12	-12				-12
13.1	College, raad en overig	BD	S	232	-232				-232
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	173	-173				-173
1.2	Arbeidsmarktbeleid	SoZaWe	S	11	-11				-11
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	423	-423				-423
4.3	Integratie en emancipatie	SoZaWe	S	11	-11				-11
13.1	College, raad en overig	BD	S	-4.302	4.302				4.302

17. Efficiencykorting oprichting RUD

Het Rijk heeft geprobeerd met de invoering van de RUD's landelijk een korting door te voeren van 100 miljoen euro. Dit bedrag was gebaseerd op veronderstelde efficiencyvoordelen. Na bezwaren vanuit IPO en VNG heeft het rijk de bezuiniging in tact gelaten, maar de koppeling met de RUD's losgelaten. De bezuiniging is daarmee een generieke korting op de algemene uitkering geworden. Deze post betreft het doorgeven van de structurele korting aan de sector. In de begroting 2012 is de sector hier incidenteel voor gecompenseerd. Bij de begroting 2013 wordt deze post structureel ten laste van de algemene middelen gebracht.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	BD	S	652	-652			-652
9.3	Overig onderhoud en beheer openbare ruimte	MD	S	-652	652			652

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18. Integratie-uitkering WMO

In de septembercircularie 2011 heeft het Rijk de maatstaven van het verdeelmodel Wmo geactualiseerd ten opzichte van de meicircularie 2011. Hierdoor valt de uitkering vanaf 2012 194 duizend euro lager uit. De lagere uitkering wordt, conform de uitspraak in het collegeprogramma, toegerekend aan het deelprogramma, waarop de verlaging betrekking heeft, i.c. het deelprogramma sociale samenhang en participatie.

Deelprogramma		Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontf. Res.	Saldo na res. mut.
1.4	Sociale samenhang en participatie	HVD	S	-194		194			194
13.1	College, raad en overig	BD	S	194		-194			-194

19. Korting uitvoeringskosten

Betreft een korting op de uitvoeringskosten in verband met een volumewijziging van het aantal bijstandsgerechtigden.

Deelprogramma		Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontf. Res.	Saldo na res. mut.
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-6		6			6
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	-16		16			16
4.3	Integratie en emancipatie	SoZaWe	S	-1		1			1
13.1	College, raad en overig	BD	S	23		-23			-23

20. Wijziging uitkering RCF Noord

Dit betreft de middelen die we structureel via het gemeentefonds voor ons regionale coördinatieplatform (RCF) ontvangen. In de jaren 2012-2015 worden de gelden via een specifieke uitkering uitgekeerd. Voorgesteld wordt het bedrag van 223 duizend euro te verrekenen met de sector.

Deelprogramma		Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontf. Res.	Saldo na res. mut.
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	I	-223		223			223
13.1	College, raad en overig	BD	I	223		-223			-223

21. Bezuiniging bedrijfsfitness

In het kader van de bezuinigingen 2011-2014 is de bedrijfsfitness (met uitzondering van het brandweerpersoneel) per 1 januari 2012 afgeschaft. Door middel van deze begrotingswijziging wordt deze bezuiniging verwerkt in de begroting 2012.

Deelprogramma		Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontf. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	BD	S	-1		1			1
13.1	College, raad en overig	DIA	S	-8		8			8
4.1	Sociale samenhang en participatie	HVD	S	-7		7			7
10.5	Fysieke veiligheid	HVD	S	-8		8			8
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	MD	S	-1		1			1
7.4	Parkeren	MD	S	-1		1			1
8.2	Nieuwbouw	MD	S	-1		1			1
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	MD	S	-6		6			6
9.2	Afvalinzameling en -	MD	S	-4		4			4

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

verwerking						
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	S	-21	21	21
12.4	Overige bedrijfsvoering	RO/EZ	S	-1	1	1
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-7	7	7
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	-17	17	17
1.4	Iederz	Iederz	S	-1	1	1
13.1	College, raad en overig	BD	S		-84	-84

22. Bezuiniging personeelsuitjes

In het kader van de bezuinigingen 2011-2014 zijn de personeelsuitjes vanaf 2011 afgeschaft. In 2011 is deze maatregel incidenteel in de begroting verwerkt. Door middel van deze begrotingswijziging wordt deze bezuiniging structureel verwerkt in de begroting 2012.

Deelprogramma	Dienst	I/S	Lasten	Baten	Saldo voor res. mut.	Toev. Res.	Ontt. Res.	Saldo na res. mut.
13.1	College, raad en overig	BD	S	-6		6		6
13.1	College, raad en overig	DIA	S	-22		22		22
3.1	Integraal jeugdbeleid	HVD	S	-1		1		1
4.1	Sociale samenhang en participatie	HVD	S	-1		1		1
4.2	Preventie en zorg	HVD	S	-1		1		1
10.5	Fysieke veiligheid	HVD	S	-2		2		2
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	MD	S	-2		2		2
7.4	Parkeren	MD	S	-1		1		1
8.2	Nieuwbouw	MD	S	-1		1		1
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	MD	S	-6		6		6
9.2	Afvalinzameling en -verwerking	MD	S	-4		4		4
3.1	Integraal jeugdbeleid	OCSW	S	-2		2		2
12.4	Overige bedrijfsvoering	RO/EZ	S	-2		2		2
1.1	Werk en activering	SoZaWe	S	-7		7		7
1.2	Arbeidsmarktbeleid	SoZaWe	S	-1		1		1
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	SoZaWe	S	-19		19		19
4.3	Integratie en emancipatie	SoZaWe	S	-1		1		1
1.4	Iederz	Iederz	S	-1		1		1
13.1	College, raad en overig	BD	S		-80	-80		-80

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6h.
Begrotingswijzigingen 1^e kwartaal 2012.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 12 juni 2012,
GR 12.3141584;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de begrotingswijzigingen vast te stellen;
- II. de gemeentebegroting 2012 dienovereenkomstig te wijzigen.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

GEWIJZIGD RAADSVOORSTEL

Datum raadsvergadering 18 juli 2012

Raadscommissie

Datum raadscommissie

Publiciteit Persbericht PB

Bijlagen div

Registratienr. RO 12.3156624

Datum B&W besluit 03-07-2012

Portefeuillehouder

Steller Jan Klok

Telefoon 367 81 06

E-mail jan.klok@groningen.nl

Onderwerp

Wijziging raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg".

Concept raadsbesluit

De raad besluit de overwegingen en motiveringen overeenkomstig dit voorstel over te nemen en het raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg" van 22 juni 2011, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 23 mei 2012, nr. 201108372/1/T1/R4, als volgt te wijzigen:

- a. onder de ecologische paragraaf van het bestemmingsplan een nadere inventarisatie op te nemen van nestplaatsen van de huiszwaluw op de locatie waar twee nieuwe suikersilo's (silo 5 en 6) zijn gepland, met de schriftelijke garantie van Suiker Unie dat, voorafgaande aan de bouw, ruimschoots compenserende maatregelen worden getroffen, zodat geen ontheffing in het kader van de Flora-en faunawet noodzakelijk is en deze wet de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg staat;
- b. de plankaart ("de verbeelding") zodanig te wijzigen dat het plandeel waar de bouw van de twee nieuwe suikersilo's gepland is, voorzien wordt van de nadere aanduiding "suikeropslag in suikersilo's" en in de juridische toelichting en in artikel 6 "Bedrijventerrein" van de planregels te bepalen dat het gebruik en de bebouwingsmogelijkheden op de gronden met deze aanduiding vanwege het woon- en leefklimaat in de naaste omgeving zodanig beperkt worden dat zware milieucategorie 5 activiteiten, zoals de fabricage van suiker in bedrijfsgebouwen, in dit plandeel niet zijn toegestaan. Deze planaanpassingen zijn digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP482HoogkerkGrave-vg02.

Publiekssamenvatting

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in haar uitspraak van 23 mei 2012 besloten dat het raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg" moet worden aangepast. Dit naar aanleiding van het beroep dat een aantal bewoners heeft ingesteld om de bouw van twee nieuwe suikersilo's tegen te gaan. De Raad van State heeft bepaald dat een nadere inventarisatie van het aantal broedplaatsen van de huiswaluw nodig is en er moet worden aange- toond dat deze kolonievogel de bouw van de nieuwe silo's niet in de weg staat. Verder moet het be- stemmingsplan vanwege het woon- en leefklimaat van de naaste omgeving worden aangepast wat betreft het plandeel waar de nieuwe silo's gepland zijn.

Het bestemmingsplan is daarom zodanig herzien dat dit gedeelte van de plankaart nu voorzien is van de aanduiding "opslag van suiker in suikersilo's". In de planregels is bepaald dat op deze plek van- wege de milieuhinder voor de woonomgeving geen zware bedrijfsactiviteiten in milieucategorie 5, zoals de fabricage van suiker in bedrijfsgebouwen, zijn toegestaan.

Voorgesteld besluit

De raad besluit de overwegingen en motiveringen overeenkomstig dit voorstel over te nemen en het raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg" van 22 juni 2011, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 23 mei 2012, nr. 201108372/1/T1/R4, als volgt te wijzigen:

- a. onder de ecologische paragraaf van het bestemmingsplan een nadere inventarisatie op te nemen van nestplaatsen van de huiswaluw op de locatie waar twee nieuwe suikersilo's (silo 5 en 6) zijn gepland, met de schriftelijke garantie van Suiker Unie dat, voorafgaande aan de bouw, ruimschoots compenserende maatregelen worden getroffen, zodat geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is en deze wet de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg staat;
- b. de plankaart ("de verbeelding") zodanig te wijzigen dat het plandeel waar de bouw van de twee nieuwe suikersilo's gepland is, voorzien wordt van de nadere aanduiding "suikeropslag in suikersilo's" en in de juridische toelichting en in artikel 6 "Bedrijventerrein" van de planregels te bepalen dat het gebruik en de bebouwingmogelijkheden op de gronden met deze aan- duiding vanwege het woon- en leefklimaat in de naaste omgeving zodanig beperkt worden dat zware milieucategorie 5 activiteiten, zoals de fabricage van suiker in bedrijfsgebouwen, in dit plandeel niet zijn toegestaan. Deze planaanpassingen zijn digitaal vervat in het gml- bestand NL.IMRO.0014.BP482HoogkerkGrave-vg02.

Inleiding

De aanleiding voor dit raadsvoorstel is de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 23 mei 2012 inzake uw besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg" van 22 juni 2011. Dit bestemmingsplan voorziet in de bouw van twee nieuwe suiker-silo's op het terrein van Suiker Unie in het centrum van Hoogkerk. Een aantal bewoners uit Hoogkerk heeft tegen dit besluit beroep ingesteld. De uitspraak van de Raad van State is een tussen- uitspraak, waarin uw raad wordt opgedragen binnen 16 weken na de verzending van de uitspraak, dus voor 12 september 2012 het bestemmingsplan op twee punten aan te vullen, respectievelijk te wijzigen en de Afdeling de uitkomst mede te delen.

Op een groot aantal punten, waaronder alternatieve mogelijkheden (Westpoort), belangen- verstrengeling, veiligheid, schaduwwerking en uitzicht zijn de beroepsgronden ongegrond verklaard. Dit geldt niet voor twee punten: de aanwezigheid van de huiswaluw en de afstand van de bedrijfs- bebouwing tot de omringende woonomgeving (richtlijnen VNG).

1. De huiszwaluw.

Voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan heeft een ecologisch bureau op de locatie van de twee nieuwe suikersilo's een Flora- en faunaonderzoek gedaan in de vorm van een quickscan (rapport 25 maart 2011). In het plangebied zijn 70 nesten van de huiszwaluw aangetroffen onder de overstekende dakrand van deels te slopen bebouwing. De Raad van State verlangt een nadere inventarisatie van de aangetroffen broedplaatsen van de huiszwaluw. Als deze een groot ecologisch belang vertegenwoordigen, kan een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn en verdient het aanbeveling voor vervangende nestruimte te zorgen. De uitgevoerde quickscan acht de Raad van State onvoldoende om aannemelijk te maken dat de huiszwaluw de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg staat.

Naar aanleiding van de uitspraak is door hetzelfde ecologisch bureau een nadere inventarisatie uitgevoerd naar het aantal nestplaatsen van de huiszwaluw. Uit het onderzoek (11 juni 2012) blijkt dat van de 70 aangetroffen nesten er op dit moment 30 daadwerkelijk in gebruik zijn. Dit is een relatief hoog aantal gezien de aard en omvang van de locatie en kan ecologisch gezien worden beschouwd als een waardevolle broedplaats. Elders in Hoogkerk komt op het bedrijfsterrein van Smurfit de Halm Karton een zwaluwkolonie voor van een wat grotere omvang (circa 130 nesten). Een compensatie van het verlies aan nestplaatsen op het terrein van Suiker Unie is zeer wenselijk. Het ecologisch bureau adviseert dit te doen door het plaatsen van zwaluwtillen met een minimum aantal van 40 nestplaatsen, al dan niet verdeeld over twee tillen. Ook kan worden overwogen tegen de kale muur van de bedrijfsbebouwing die behouden blijft enkele houten of kunststof overstekten te bevestigen waar zwaluwen kunnen nestelen. Wanneer de voorgestelde compensatiemaatregelen worden uitgevoerd, wordt het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk geacht. Naar aanleiding van dit advies heeft Suiker Unie schriftelijk verklaard het verlies aan nestplaatsen van de huiszwaluw te compenseren voorafgaand aan het slopen van bedrijfsbebouwing ten behoeve van de 6^e suikersilo. Dit gebeurt door het plaatsen van zwaluwtillen met een capaciteit van ten minste 40 nestplaatsen. Tevens zullen overeenkomstig het advies van het ecologisch bureau bovenaan de kale muur van de te behouden bedrijfsbebouwing (het entrepot) enkele overstekten worden bevestigd (zie de betreffende brief van Suiker Unie van 26 juni 2012). Op deze wijze wordt voorkomen dat de beschikbaarheid van broedplaatsen voor de huiszwaluw op het terrein van Suiker Unie vermindert en is geen ontheffing nodig in het kader van de Flora- en faunawet.

2. Afstand tot omringende woonbebouwing (richtlijnen VNG).

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan door uw raad is de bouwgrens met 4,5 meter in noordelijke richting verruimd om de bouw van suikersilo 5 mogelijk te maken. De bouwvergunning voor suikersilo 6 hebben wij in 2009 al verleend op basis van het toen geldende bestemmingsplan Hoogkerk-Centrum. De bestemming van het hele bedrijfsterrein is bij de planwijziging van 22 juni 2011, overeenkomstig de bestemming van het oude bestemmingsplan, bepaald op "Bedrijfsterrein" in de zware milieucategorie 5. Voor deze zware bedrijvigheid geldt, in nieuwe situaties, volgens de richtlijnen van de VNG een zoneringsafstand van 1000 meter tot de naaste woonomgeving.

De Raad van State is van mening dat de in het plan voorziene uitbreiding kan worden aangemerkt als een nieuwe ontwikkeling. Juridisch gezien laat het bestemmingsplan, als de bouw van de twee nieuwe suikersilo's niet doorgaat, op deze plek ook het fabricageproces van suiker in nieuwe bedrijfsgebouwen toe. Vanwege het woon- en leefklimaat in het centrum van Hoogkerk is dit niet gewenst. De Raad van State is daarom van mening dat het gebruik en de bebouwingmogelijkheden op de gronden waar de nieuwe suikersilo's zijn voorzien, moeten worden beperkt. Deze beperking van de planologische mogelijkheden is bijvoorbeeld mogelijk door het opnemen van een nadere aanduiding "opslag van suiker in suikersilo's". Naar aanleiding van deze uitspraak is het bestemmingsplan aangepast. Op de plankaart (de verbeelding) is het plandeel waar de bouw van twee nieuwe suikersilo's is voorzien, aangegeven met de functieaanduiding "opslag van suiker in suikersilo's".

In de juridische toelichting van het bestemmingsplan is dit aan de hand van de uitspraak van de Raad van State nader gemotiveerd en in de planregels is aan de bestemmingsomschrijving van artikel 6, Bedrijfsterrein, toegevoegd dat het gebruik en de bebouwingmogelijkheden van dit plan-

deel zodanig beperkt worden dat zware milieucategorie 5 activiteiten, zoals de fabricage van suiker, hier niet zijn toegestaan. Op deze wijze wordt naar onze mening voldaan aan de opdracht van de Raad van State.

Beoogd resultaat

Het doel van deze plaanpassing is te bereiken dat, vanwege de voorgestelde beperking van het gebruik van Suiker Unie terrein voor wat betreft het gedeelte waar de nieuwe suikersilo's zijn gepland, er een betere planologische regeling komt voor het woon- en leefklimaat in de naaste woon-omgeving. Het is van groot belang dat de Raad van State in de einduitspraak positief beslist over de nu voorliggende planwijziging. Op deze wijze wordt het plan "Hoogkerk-Gravenburg" onherroepelijk en kan de procedure rond de actualisering van dit bestemmingsplan worden afgerond.

Kader

Zie hiervoor.

Argumenten/afwegingen

Zie hiervoor.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

De bewoners die beroep tegen het bestemmingsplan hebben ingesteld, zijn nauw betrokken bij het planproces. Zij zijn op de hoogte van de uitspraak van de Raad van State en hebben dit raadsvoorstel, voorafgaande aan de besluitvorming door uw raad, toegestuurd gekregen. De Afdeling Bestuursrechtspraak heeft bepaald dat geen toepassing hoeft te worden gegeven aan afdeling 3.4 van de Awb. Dit betekent dat er geen uniforme openbare voorbereidingsprocedure is vereist en dat het voorstel tot wijziging van het bestemmingsplan rechtstreeks aan uw raad kan worden aangeboden. Het nieuwe raadsbesluit dient vervolgens op de wettelijk voorgeschreven wijze te worden bekend gemaakt. Dit houdt in dat het besluit gedurende een periode van zes weken ter inzage moet worden gelegd. Binnen deze termijn kan beroep worden ingesteld en eventueel een verzoek om voorlopige voorziening worden ingediend bij de Raad van State.

Financiële consequenties

N.v.t.

Realisering en evaluatie

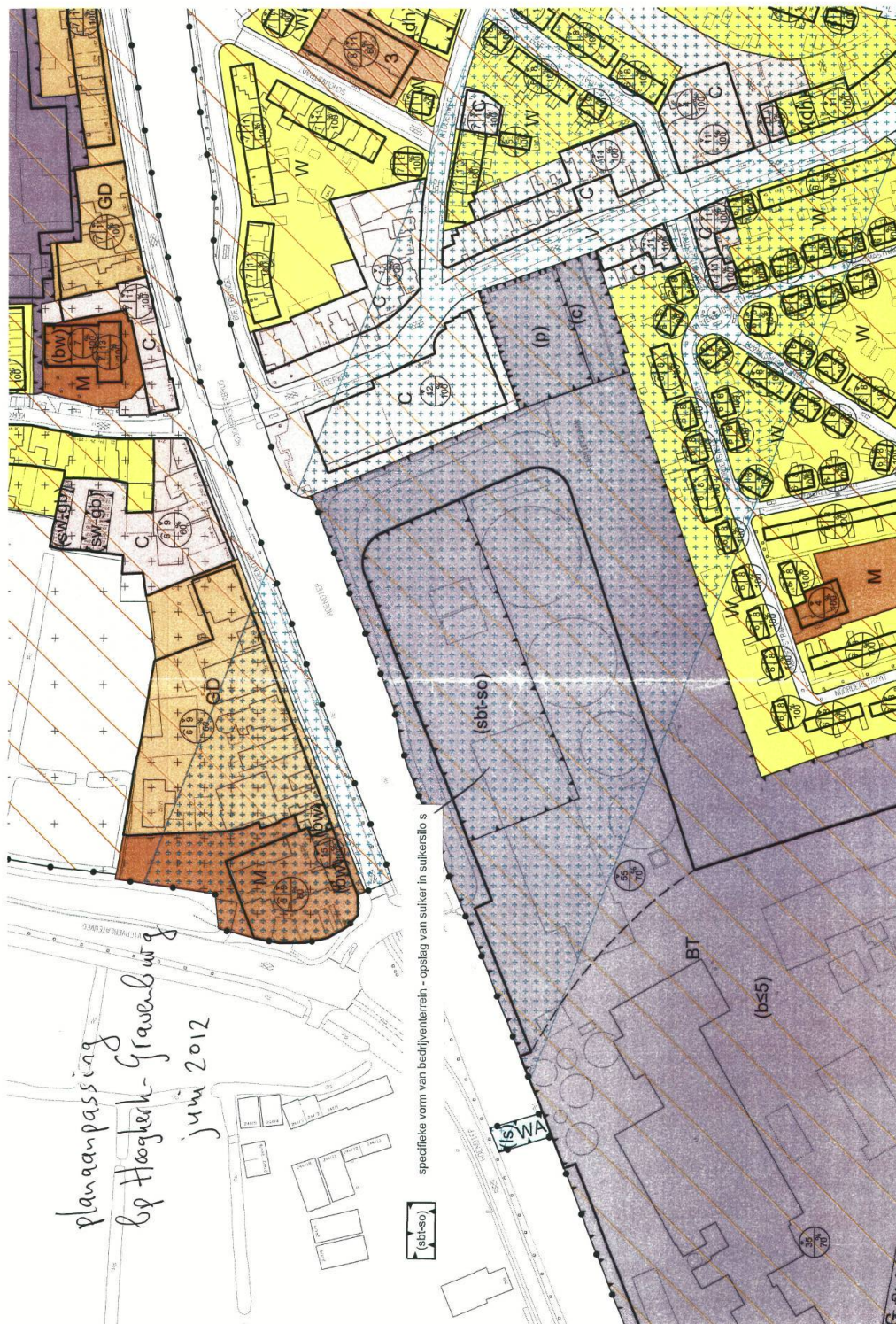
N.v.t.

BIJLAGE

Ter visie

BIJLAGE

aanpassingen:

pg. 30 ecologie (huiszwaluw)
pg. 43 juridische paragraaf
pg. 77 planregels Bedrijventerrein
('opslag van suiker in suikersilo's)

Bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg

versie gewijzigd vastgesteld

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Inhoudsopgave

Toelichting		3
Hoofdstuk 1	Inleiding	5
Hoofdstuk 2	De ruimtelijk - functionele structuur	7
Hoofdstuk 3	Randvoorwaarden / omgevingsaspecten	27
Hoofdstuk 4	Juridische toelichting	42
Hoofdstuk 5	Participatie	48
Hoofdstuk 6	Uitvoerbaarheid / exploitatie	55
Regels		57
Hoofdstuk 1	Inleidende regels	58
Artikel 1	Begrippen	58
Artikel 2	Wijze van meten	70
Artikel 3	Uitmetingsverschillen	71
Hoofdstuk 2	Bestemmingsregels	72
Artikel 4	Agrarisch	72
Artikel 5	Bedrijf	75
Artikel 6	Bedrijventerrein	77
Artikel 7	Centrum	81
Artikel 8	Gemengd	84
Artikel 9	Groen	87
Artikel 10	Maatschappelijk	89
Artikel 11	Sport	92
Artikel 12	Verkeer	94
Artikel 13	Verkeer - Railverkeer	96
Artikel 14	Water	98
Artikel 15	Wonen	99
Artikel 16	Leiding - Gas	104
Artikel 17	Leiding - Hoogspanningsverbinding	105
Artikel 18	Waarde - Archeologie 1	106
Artikel 19	Waarde - Archeologie 2	108
Hoofdstuk 3	Algemene regels	110
Artikel 20	Anti-dubbeltelbepaling	110
Artikel 21	Uitsluiting aanvullende werking bouwverordening	111
Artikel 22	Bijzonder aanduidingsregels	112
Artikel 23	Algemene afwijkingsregels	113
Hoofdstuk 4	Overgangs- en slotregels	114
Artikel 24	Strafbepaling	114
Artikel 25	Overgangsrecht	115
Artikel 26	Slotregel	116
Bijlagen		117
Bijlage 1	Lijst van bedrijfstypen	118
Bijlage 2	Lijst van bedrijfstypen wonen-werken	128
Bijlage 3	Lijst van bestaande woonfuncties in de bestemmingen Gemengd en Centrum	129

Toelichting

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het plangebied van dit bestemmingsplan omvat het gedeelte van Hoogkerk ten noorden van de spoorlijn Groningen-Leeuwarden, waarbij ook de woonwijk Gravenburg aan de noordzijde van de Kerkstraat/Noodweg is meegenomen.

Het voorliggende bestemmingsplan is opgesteld in het kader van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening, die een actualiseringsplicht kent van een periode van 10 jaar voor verouderde bestemmingsplannen. Drie jaar geleden is het gebied Hoogkerk-Zuid geactualiseerd, nu volgt het overige gedeelte van Hoogkerk.

Het bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg legt in hoofdzaak de bestaande situatie vast met inbegrip van de reeds vergunde bouwvergunningen in de afgelopen periode. Het plan voorziet ook in de bouw van twee nieuwe suikersilo's, waarmee burgemeester en wethouders bij brief van 18 december 2008 hebben ingestemd. Nieuwe ontwikkelingen die nog onvoldoende zijn uitgekristalliseerd, zijn niet meegenomen. Naast de gegeven bouwmogelijkheden kent het plan geen nieuwe mogelijkheden voor woningbouw. Dit vanwege de nabijheid van zware bedrijvigheid (Suiker Unie en Smurfit de Halm) en de afspraken die met de Suiker Unie zijn gemaakt.

1.2 Begrenzing plangebied

overzicht plangebied

Het plangebied omvat het gebied van Hoogkerk-Centrum ten noorden van de spoorlijn en ten zuiden van het Hoendiep. In het westen wordt de grens bepaald door het bedrijfsterrein van Suiker Unie en aan de oostzijde door de (nieuwe) Noord-Zuidroute (de Johan van Zwedenlaan). Het Hoendiep maakt geen onderdeel uit van dit bestemmingsplan, omdat het een onderdeel is van het recente bestemmingsplan Openbaar vaarwater, waarin het gebruik van het water in breder kader wordt geregeld.

Ten noorden van het Hoendiep wordt het overige gedeelte van Hoogkerk meegenomen, waaronder het gebied tussen het Hoendiep en de Rondweg (Vierverlatenweg) naar het terrein van Suiker Unie. De begrenzing is hier afgestemd met de plangrenzen van het recente bestemmingsplan Bedrijvenpark Westpoort. Het noordelijk deel van de Kerkstraat valt eveneens in dit bestemmingsplan, waarbij nu ook de recente woonwijk Gravenburg is meegenomen. In het oude geldende bestemmingsplan bestond dit gebied uit grote woonvlekken, nu zijn de bouwblokken ingetekend zoals ze gerealiseerd zijn.

Hoofdstuk 2 De ruimtelijk - functionele structuur

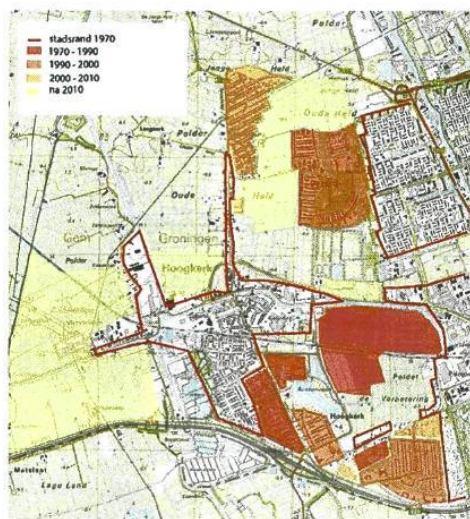
2.1 Ruimtelijke structuur

Stedenbouwkundige structuur

Hoogkerk is als autonoom dorp langzaamaan steeds verder ingesloten door de stad Groningen. Oorspronkelijk lag het dorp op een zandrug met aan weerskanten onbebouwde polders. De noord-zuidstructuur van de zandrug is nog goed te herkennen in de opbouw van het dorp langs de Zuiderweg – Kerkstraat. Later is haaks op deze structuur het Hoendiep gegraven waardoor een belangrijke kruising tussen weg en water ontstond. Op die plek is Hoogkerk ontstaan met lintbebouwing langs deze twee assen. Met de komst van grote industrieën als de CSM en de Strokartonfabriek De Halm is in korte tijd Hoogkerk uitgebreid met twee woonwijken aan de zuidkant van het Hoendiep (de Halmbuurt en de Suikerbuurt). Na de aanleg van de spoorlijn Groningen – Leeuwarden is Hoogkerk in zuidelijke richting uitgebreid met woonwijken.

Vanuit het oosten is de stad Groningen steeds verder uitgebreid in de richting van Hoogkerk. In de jaren '80 liep de westelijke stadsrand van Groningen in een rechte lijn langs Vinkhuizen, het Hoendiep en het Stadspark. Vervolgens zijn in de polder De Held in het kader van de Vinex (Vierde Nota Extra) woningbouwprogramma's ontwikkeld waarbij het gebied tot aan de Leegeweg – Kerkstraat ontwikkeld is. De ontwikkeling van de laatste fase (De Held III) start in 2010. Ten zuiden hiervan beslaan de vloeivelden van Suiker Unie een grote oppervlakte tussen het bedrijventerrein Hoendiep en de kern van Hoogkerk. Eind jaren 1990 / begin 2000 is aan de zuidkant tussen het Stadspark en Hoogkerk een woonwijk (Buitenhof) en een locatie voor hoogwaardige bedrijven (Kranenburg) ontwikkeld. Deze grenzen aan de nieuwste uitbreidingen van Hoogkerk-Zuid. Inmiddels heeft de expansiedrift van de stad Groningen Hoogkerk overvleugeld. In 2008 is de aanleg van het bedrijventerrein Westpoort gestart. Dit bedrijventerrein ligt ten westen van Hoogkerk aan de A7 en strekt zich in noordelijke richting uit.

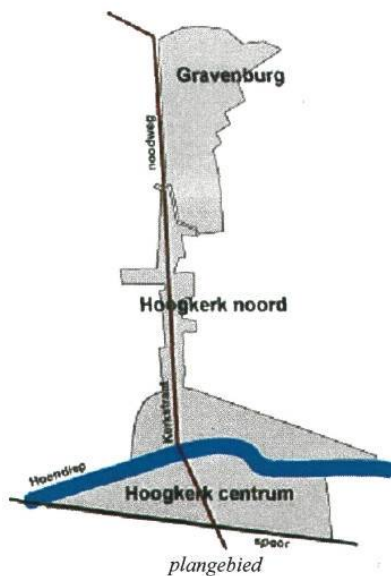
Hoogkerk is op deze manier opgenomen in het stedelijke weefsel en functioneert als wijk van de stad. De stad overvleugelt het dorp. Toch is met name in het centrum van Hoogkerk het dorps karakter nog zichtbaar. Daar waar het dorp de stad "ontmoet" is door middel van landschappelijke elementen (groen en water) een duidelijke scheiding gecreëerd. Oorspronkelijke dorps elementen konden gerespecteerd worden.

uitbreidingen aan de stadsrand in tijd

Plangebied

In het plangebied is een aantal buurten te onderscheiden. In het noorden van het plangebied ligt de wijk Gravenburg. Deze woonwijk is onderdeel van de Vinex-uitbreiding De Held. Gravenburg, ook wel bekend als De Held II, is verbonden via de Noodweg en Kerkstraat met het eigenlijke dorp Hoogkerk. Het dorp Hoogkerk bestaat uit een gedeelte ten noorden van het Hoendiep, het centrum met daarin de Suikerbuurt en Halmbuurt en een zuidelijk deel wat loopt tot aan de autosnelweg A7. Voor het zuidelijk deel bestaat een apart bestemmingsplan Hoogkerk-Zuid. Dit bestemmingsplan is recentelijk, in 2007, geactualiseerd. Dit gebied wordt niet meegenomen in dit bestemmingsplan.

Gravenburg

Gravenburg bestaat uit vier afzonderlijke deelbuurten. Drie daarvan vormen een duidelijke reeks gelegen aan de Leegeweg – Noodweg. De vierde buurt vormt de afsluiting van de wijk aan de noordzijde in de richting van het buitengebied. De buurtjes verschillen onderling in opzet en architectuur maar zijn wel zodanig ontworpen dat ze samen gezien worden als één wijk Gravenburg.

De gekozen verkavelingstructuur van de buurten aan de Leegeweg – Noodweg is eenvoudig. Deze bestaat uit een herhaling van zuidwest – noordoost gerichte lineaire linten. De richting van de linten is enerzijds marktgericht (iedereen kan op het einde van de dag nog in de zon zitten achter in zijn tuin) en anderzijds milieugericht (maximale passieve opvang zonne-energie). Bovendien lopen de lineaire linten op deze manier evenwijdig aan de hoogspanningslijn door de wijk.

De lineaire linten worden onderling verbonden door een dwarsstraat. De woonkavels lopen maximaal door in "normale" vorm. De eindkavels van een lint kennen een afwijkende vorm. Dwars door de woonbuurt loopt een fiets- en voetgangersverbinding. Deze lijkt zich in zijn slingerende vorm niets aan te trekken van het strakke lintpatroon. Op diverse overhoeken zijn aantrekkelijke plekken gecreëerd in de vorm van water, zitgelegenheid en speelplekken.

Evenwijdig aan de bebouwingslinten worden de woonkavels aan de achterzijde gescheiden door lineaire waterlinten. Hierdoor beschikt elke woning over een oever aan het water met de mogelijkheid tot aanleg van een steiger of terras aan het water. De waterpartijen lopen aan de oostzijde over in een ecologische groen- en waterstructuur. Aan de westzijde is een waterpartij aangelegd als begrenzing tussen de woonwijk en de Noodweg – Leegeweg.

Het meest zuidelijk gelegen buurtje ligt achter het oorspronkelijke bebouwingslint van de Leegeweg – Noodweg. Door een brede waterpartij komt het buurtje op "gepaste" afstand te liggen waardoor het dorpslint wordt gerespecteerd. Dit buurtje kent alleen een ontsluiting in noordelijke en zuidelijke richting.

De twee middelste buurtjes worden ook door water gescheiden van de Noodweg. Aan de Noodweg is alleen aan de overzijde van de weg nog incidentele bebouwing te vinden. De straten van het buurtje zijn met een brug of dam verbonden met de Noodweg waardoor ook hier een duidelijke scheiding tussen oude en nieuwe structuren is waar te nemen.

Het meest noordelijke buurtje is de afsluiting van de wijk. Hier ontbreken oorspronkelijke structuren waardoor een nieuwe buitenrand gecreëerd moest worden om de wijk een duidelijk gezicht te geven. In twee ronde bogen met projectmatig gebouwde woningen is een harde rand gecreëerd die als een duidelijke landmark fungeert. Binnen deze bogen zijn in vier hofjes vrije kavels uitgegeven.

Gravenburg: afgeronde bogen

groen in Gravenburg

Welstand

In de Welstands atlas (2008) valt Gravenburg onder gebied 1: "Recente uitbreidingen van en grootschalige transformaties in de stad". Hoewel de modernistische invloed de overhand heeft zijn uitbreidingen van de stad, zoals Gravenburg, architectonisch rijker dan hun voorgangers. Dit uit zich ondermeer in materiaal- en kleurgebruik. Bouwinitiatieven moeten bestaande hiërarchische stedenbouwkundige structuren respecteren en rekening houden met eventuele samenhang tussen architectuur, stedenbouw en landschapsarchitectuur. Wanneer gerealiseerd binnen of als onderdeel van een ensemble, moet er sprake zijn van een duidelijke relatie tussen de afzonderlijke delen.

Erfafscheidingen

De lineaire linten in Gravenburg worden verbonden door dwarsstraten. Hier grenzen kavels met zij- en achtererven aan deze dwarsstraten. Ook op de vier hofjes in het noordelijke deelgebiedje grenzen zij- en achtererven aan de openbare ruimte. Een gevolg hiervan is dat er een achterkantensituatie is ontstaan op de rand van het openbare gebied. Erfafscheidingen in de vorm van schuttingen (in allerlei afwijkende vormen en maten) en hoge heggen staan op de perceelsgrens. Deels is dit met vergunning, maar vaak ook zonder vergunning gebeurd.

Erfafscheidingen op het *voorerf* kunnen vergunningsvrij tot 1 meter hoog worden geplaatst. *Achter* de voorgevelrooilijn mogen deze tot 2 meter zonder vergunning worden geplaatst. Als het erf grenst aan de openbare ruimte moet de erfafscheiding op minimaal 1 meter uit de perceelsgrens worden geplaatst (vergunningsvrij). Plaatsing *op* de erfrens (met een hoogte van 2 meter) kan onder bepaalde voorwaarden worden toegestaan. Hiervoor moet wel een vergunning worden aangevraagd. Bij beoordeling hiervan wordt naar inpassing in het straatbeeld gekeken en naar de uitgangspunten van de welstandsnota.

In de welstandsnota wordt over erfafscheidingen en schuurtjes gezegd dat deze nadrukkelijk deel uit maken van het architectonische ontwerp. In de sneltoetscriteria (welstandsnota) wordt voor erfafscheidingen als voorwaarde gesteld dat deze in metselwerk moeten worden opgebouwd in het geval het hoofdgebouw ook in metselwerk is gebouwd. Concreet betekent dit dat erfafscheidingen die op de perceelsgrens staan en toetsing van de welstandscommissie behoeven, (deels) in metselwerk moeten worden uitgevoerd.

Hoogkerk-Noord

Hoogkerk-Noord bestaat in feite uit twee haaks op elkaar staande straten. De Kerkstraat (die vervolgens overgaat in Leegeweg en Noodweg) loopt vanaf de brug in het centrum in noordelijke richting. Haaks hierop loopt het Hoendiep, parallel aan het gelijknamige kanaal. In het verlengde van het Hoendiep ligt aan de oostkant een bedrijventerrein aan de U.T. Delfiaweg (Hoendiep-Oost).

Langs de Kerkstraat is de woonfunctie dominant. Tussen de woningen in het lint bevinden zich enkele agrarische opstallen, waarvan het grootste deel in de loop van de tijd haar oorspronkelijke functie heeft verloren. Achter de lintbebouwing is veelal een min of meer semipermanente bebouwing aanwezig. Hier worden naast hobbymatige activiteiten ook diverse bedrijfsmatige activiteiten uitgevoerd. De oriëntatie van de bebouwing is gericht op de Kerkstraat / Leegeweg. Daardoor is een achterkantensituatie ontstaan richting Westpoort en het buitengebied (westkant) en De Held III (in de toekomst aan de oostkant). Het bebouwingslint wordt doorsneden door de in de jaren '90 aangelegde rondweg om het centrum. Opmerkelijk is de bijzondere inpassing van de weg in het lint door een tunnelbak. Aan weerskanten is de bak begroeid met groen. Vanaf de Kerkstraat is de weg niet te zien. Aan het lint zijn diverse kleinschalige uitbreidingen gelegen (het nieuwe woongebied de Groenhof en een begraafplaats). Naar het noorden toe wordt het lint minder dicht bebouwd waarna de weg afbuigt richting Friestraatweg.

Aan het Hoendiep komen meer bedrijfsmatige activiteiten voor. Met name aan de westkant is een onoverzichtelijke situatie ontstaan met bedrijfjes, (bedrijfs)woningen en een enkele andere functie (kerk, vervallen molen). De bebouwing is afwisselend in twee lagen met en zonder kap. Tussen het kanaal en de weg staat een rij bomen. Aan de noordzijde wordt geparkeerd langs de weg. Deze zijde van het Hoendiep ligt direct tegenover de industriële bebouwing van de suikerfabriek.

Aan de oostkant van het Hoendiep is de stedenbouwkundige structuur overzichtelijker. Hoge statige bebouwing (waaronder het oude gemeentehuis) accentueren de kruising bij de brug. Vervolgens wordt de structuur fijnmaziger en is de bebouwing in de meeste gevallen één laag met kap. De weg is breder en de weg grenst direct aan het kanaal, gescheiden door een hekwerk. De functies zijn afwisselend wonen, kantoor of dienstverlening en bedrijfsactiviteiten waarbij de representatieve bebouwing aan het Hoendiep is gevestigd en de bedrijfsloodsen aan de achterkant. Tussen de verschillende voorgevels aan het Hoendiep zijn, verbonden met een toegangsweg, op achterterreinen nieuwe functies gerealiseerd. Het gaat om een openbaar zwembad, garageboxen en nieuwe bedrijfsfuncties. Deze zijn gericht op de rondweg, maar hebben hierop geen ontsluiting. Hierdoor is, gezien vanaf de rondweg, een onduidelijke structuur ontstaan waarbij voor- en achterkanten onduidelijk zijn vorm gegeven.

In het verlengde van het Hoendiep ligt aan de U.T. Delfiaweg een kleinschalig bedrijventerrein. Dit terrein wordt gedomineerd door een inmiddels naar Westpoort verhuisde transportonderneming (Gorter). Aan de kant van het water zijn bedrijfswoningen geplaatst met daarachter loodsen. Ook hier geldt dat het terrein met de achterkant naar de rondweg ligt. De Johan van Zwedenlaan loopt dwars door dit bedrijventerrein en ontsluit de noordelijk gelegen woonwijken van Groningen met Hoogkerk-Zuid en de A7.

Hoogkerk-Centrum

Het centrum van Hoogkerk, gelegen tussen het Hoendiep en de spoorlijn, wordt in sterke mate gedomineerd door de aanwezigheid van de suiker- en kartonfabriek. Met name de suikerfabriek is van grote invloed op het specifieke beeld van Hoogkerk. De suikersilo's torenen hoog boven de woningen uit. De historisch gegroeide situatie heeft gezorgd voor een sterke verbondenheid van industrie en wonen.

De hoofdstructuur vertoont een tweedeling. Het betreft de Suikerbuurt aan de westzijde en de Halmbuurt aan de oostzijde. De Zuiderweg scheidt beide buurten van elkaar. De Zuiderweg, de hoofdweg van de kern, fungeert als de 'drager' van het dorp. De meeste winkels, waaronder een supermarkt, zijn hier gesitueerd. Naast de supermarkt is een groot plein gerealiseerd ten behoeve van parkeren voor de winkels. Tevens is hier de bezoekersingang voor de suikerfabriek. Aan de oostkant van de Zuiderweg is herstructurering gepleegd waarbij appartementencomplexen in twee en drie lagen zijn gebouwd. In één van de complexen is een nieuwe supermarkt gevestigd waarvoor binnen het bouwblok Kotterstraat – Zuidersingel – Zuiderweg, parkeerplaatsen zijn aangelegd.

Halmbuurt

Het oostelijke, tevens grootste deel van het dorp, is harmonisch uitgebreid. Hier is de Middenweg de belangrijkste straat. De structuur vertoont een afwisselend, samenhangend stratenpatroon met continue bebouwing. Het vooroorlogse deel van de Halmbuurt heeft, in het geheel ingeweven, een eigen karakter. Er zijn twee middelgrote groene pleintjes uitgespaard: het Monumentenplantsoen en het Barkplein. Een derde groenplein ligt langs de zuidrand aan de Halmstraat (voormalig hertenkamp).

De randen van het buurtje zijn duidelijk begrensd. De richting van de straten is hier grotendeels van afgeleid, waardoor de meeste straten een licht gebogen verloop hebben. De basis van het planmatige deel van de Halmbuurt is een stratenpatroon, dat gevormd wordt door een drietal evenwijdig aan elkaar gelegen straten, die zuidwest - noordoost georiënteerd zijn: de Kotterstraat, de Zuidersingel en de Schoenerstraat.

In dit stratenpatroon fungeert de Zuidersingel als centrale as. De woningen zijn fraai vormgegeven en versprongen langs de straat gesitueerd. Het straatprofiel wordt opgedeeld door heggen met daarin bomenrijen. Oorspronkelijk bevond zich in het midden van de straat een brede middenberm. Het singelachtige karakter wordt nog versterkt door de pleinvormige beëindiging van de straat op de Middenweg. Eén huizenblok aan de Zuidersingel is hier schuin geplaatst ten opzichte van de overige woningen. Deze schuine hoek met het plantsoentje (hoek Zuidersingel/Middenweg) is een rudiment van een gepland groot, centraal, rond plein (het Industrieplein). In het oorspronkelijke plan was dit plein een onderdeel van het stratenpatroon met een voortzetting in noordelijke richting, waarbij de Middenweg als monumentale zichtas naar de fabriek zou moeten fungeren. Dit concept is echter niet goed tot uitdrukking gekomen, omdat het gebied ten noorden van de Middenweg niet volgens het oorspronkelijke plan is ingevuld. Het oorspronkelijke noordwestelijke blok heeft in de jaren zestig plaats moeten maken voor een school, waardoor het karakter van het plein is verstoord. De overige naoorlogse woonbebouwing bestaat uit een scala van typen, variërend van vrijstaande tot rijtjeswoningen, allen met kap afgedekt en goed passend in de schaal van het dorp. De randen langs de Boeiersingel en Halmstraat bestaan uit voorkanten, terwijl het terrein van de Halmfabriek wordt begrensd door achterkanten. Grenzend aan die achterkant liggen enigszins verborgen een garagebedrijf en een telefooncentrale, ontsloten via Boeiersingel respectievelijk Halmstraat. Aan de zuidzijde van de Halmstraat staat voorts een voormalige directeurswoning op een royaal erf.

Zuidersingel – Halmbuurt

dorpcentrum

Suikerbuurt

Dit westelijke deel van het dorp is, evenals het oostelijk deel, harmonisch ontwikkeld. Net als de Halmbuurt heeft het vooroorlogse, planmatig ontworpen deel van de Suikerbuurt een heel eigen, waardevolle karakteristiek. Het naoorlogse deel van de woningbouw bestaat hoofdzakelijk uit lange rijen eengezinswoningen met een uiterst sobere architectuur.

De stedenbouwkundige structuur wordt gevormd door een samenhangend stratenpatroon met continue bebouwing. Karakteristiek is de accentuering van twee samengestelde kruispunten in de vorm van kleine versteende pleintjes (Koningsplein en Nijverheidsplein). Deze worden diagonaal verbonden door de Van Ewsumstraat die hierdoor als een soort as fungeert. De randen zijn vrij helder, met uitzondering van de zuidwestpunt. Hier, tegen het spoor, zijn in een open ruimte langs de westrand twee tennisvelden met clubgebouwtje gesitueerd met aan de wegzijde een rij autoboxen; aan de zuidzijde bevindt zich een voetbalkooi. De rest is gazon met het karakter van 'restruimte'.

Aan de zuidelijke wijktrand, langs de Polmanstraat, wordt de rand gevormd door voorkanten van huizen. De straat wordt van de spoorlijn gescheiden door een smalle groenstrook. De woningen grenzend aan de suikerfabriek (Noorderstraat) zijn met de achterkanten naar de fabriek gekeerd. In één bouwblok begrensd door Houwerzijlstraat, Noorderstraat en Arteveldestraat is een royale open ruimte gespaard waarin een speeltuin met onderkomen is aangelegd. Het westelijke deel van de Arteveldestraat heeft een afwijkend wigvormig verloop. Deze willekeur wordt door de groenaanleg acceptabel gemaakt.

karacteristieke bebouwing in de Suikerbuurt met suikerfabriek op achtergrond

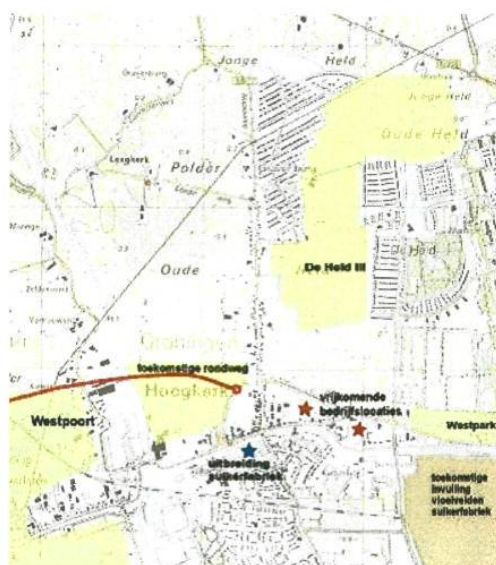
Suiker- en kartonfabriek

De suiker- en kartonfabriek maken onderdeel uit van dit bestemmingsplan. De suikerfabriek strekt zich uit vanaf de Zuiderweg, langs het Hoendiep, tot aan het Aduarderdiep. Opvallend zijn de torensilo's van de fabriek die tot ver in de regio het gezicht van Hoogkerk bepalen. Daarnaast zijn er tal van kleinere gebouwen en zogenaamde andere bouwwerken als leidingen en verbindingen gebouwd. De kartonfabriek ligt oostelijk van de Halmbuurt en strekt zich uit tot aan de nieuwe rondweg (Johan van Zwedenlaan). Hier zijn de hoge fabriekshallen opvallend. Achter de kartonfabriek ligt nog een rioolwaterzuiveringsinstallatie met een hoge schoorsteenpijp.

industriële bebouwing: entree kartonfabriek (Halmstraat) en suikerfabriek (kant Hoendiep)

Gewenste ontwikkelingen

ontwikkelingen in en om het plangebied

De Held III

De Held III is de laatste woningbouwontwikkelingslocatie binnen het Vinexprogramma De Helden. Het bestemmingsplan voor dit gebied is in 2009 afgerond. Vanwege de ligging tussen De Held I en Gravenburg is er een bijzondere aandacht besteed aan de aansluiting op deze wijken. De ruggengraat van De Held III is een centrale ader die van zuid naar noord door het gehele plangebied slingert. Deze ader wordt gevormd door een hoofdontsluiting die wordt begeleid door water en een robuuste groenzone. In het profiel van de hoofdontsluiting is, in aansluiting op de verlengden in de wijken Vinkhuizen en Reitdiep, ruimte gereserveerd voor de aanleg van een hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) systeem. Deze ader zal ook als één van de belangrijke ontsluitingen gelden voor Gravenburg.

De Held III kent aan de noordzijde eenzelfde voorzetting van het stedenbouwkundige patroon met ronde bogen als in Gravenburg. Een brede groenzone zorgt voor een natuurlijke buffer tussen de woonstraten van Gravenburg en de centrale ader in De Held III. Hierin is onder andere een vensterschool en een kinderdagverblijf gevestigd. Meer naar het zuiden wordt in De Held III het water- en stratenpatroon van Gravenburg voortgezet zodat ook hier de wijken goed op elkaar aansluiten.

Ten zuiden van de Leegeweg sluit De Held III aan op de achtererven van de Kerkstraat en het nieuwbouwplan aan de Groenhof. Verder naar het zuiden blijft een deel van het agrarische land onbebouwd en blijft er een ruime buffer tussen de toekomstige bebouwing en de Kerkstraat. Het fietspad dat door Gravenburg slingert wordt doorgetrokken in de nieuwe wijk.

Hoogkerk-Noord

Voor Hoogkerk-Noord is een bredere visievorming op herontwikkeling van het gebied gewenst. De aanleiding hiervoor is de verhuizing van een grote transportonderneming (Vonck) uit het gebied naar Westpoort en de onsamenhangende en daardoor verslechterende stedenbouwkundige structuur in bepaalde delen langs het Hoendiep. Met name aan de westkant is langs het Hoendiep een verrommeld gebied ontstaan.

De herontwikkelingsmogelijkheden van de vrijgekomen bedrijfslocaties hangen af van wat mogelijk is als gevolg van de milieucontouren van de suikerfabriek. Een forse toename van het aantal woningen, als nieuwe kwaliteitsdragers in het gebied, lijkt uitgesloten. Toch kent het gebied behoorlijke potenties als woongebied, met name aan het Hoendiep.

Een verbetering van de achterkantensituatie aan de rondweg is gewenst. Nu zijn bedrijven vooral georiënteerd op het Hoendiep. Een dubbelzijdige oriëntatie of een oriëntatie meer gericht op de rondweg is gewenst. Dit kan door representatieve gevels te richten op de rondweg of door de terreininrichting hierop af te stemmen.

Bij herontwikkelingen van het gebied is het gewenst de oorspronkelijke structuren zoveel mogelijk te handhaven. De haakse structuur van het Hoendiep op de Kerkstraat moet in ieder geval de leidende structuur in Hoogkerk-Noord blijven. Het is de bedoeling dat de bestaande Rondweg ter plaatse van de tunnel in de Kerkstraat in westelijke richting wordt verlengd en gaat dienen als ontsluiting van en als Rondweg om Westpoort heen.

Ten oosten van de U.T. Delfiaweg wordt, in het verlengde van het Hoendiep aan de zuidkant van het Westpark, een nieuwe kleinschalige kantoorlocatie ontwikkeld (het Heldenkwartier). Deze wordt ontwikkeld op enkele agrarische percelen. Met de nieuwe kantoorbebouwing in de toekomst sluit de bebouwing langs de U.T. Delfiaweg en het Hoendiep aan op de westelijke bebouwingsgrens van het bedrijventerrein Hoendiep van de stad.

Centrum Hoogkerk

Het centrum van Hoogkerk is vrij recent opgeknapt. Dit geldt voor zowel het plein waaraan de supermarkt is gevestigd als de Suikerbuurt en de Halmbuurt. Vanwege de milieucontouren van de suikerfabriek en de kartonfabriek is nieuwbouw, waarbij een toename van woningen plaats vindt, vrijwel onmogelijk. In het bestemmingsplan worden hiertoe dan ook geen mogelijkheden opgenomen. De Zuiderweg is de kenmerkende stedenbouwkundige drager van het centrum. De bebouwing is over het algemeen één bouwlaag met kap met hier en daar een hoogteaccent. In grote lijnen is handhaving van deze structuur het uitgangspunt. In een enkel geval kan, bij herstructurering, hoger worden gebouwd. Dit is ook gebeurd bij de appartementencomplexen aan de oostkant van de straat. Een derde bouwlaag is voorstelbaar mits de kenmerkende dorpse structuur van het centrum gehandhaafd blijft. Daarbij moeten echter de afspraken met de Suiker Unie in acht worden genomen. Dit betekent dat het aantal woningen alleen kan toenemen als elders in Hoogkerk woningen worden gesloopt.

Er zijn plannen om het tennisveldje aan de Arteveldestraat te verplaatsen naar het gebied van de andere sportvoorzieningen nabij de Vensterschool. Deze plannen zijn nog niet concreet. Voor gemeenschappelijk gebruik in de buurt blijft het stukje grond behouden voor sportief en recreatief gebruik, net als naastgelegen voetbalkooi.

Het lag in de bedoeling dat de voormalige school aan de Schouwstraat een kinderdagverblijf zou worden. De verkoop voor dit doel is echter niet doorgegaan. De bestemming blijft 'Maatschappelijk'. Daarbij is nu, op verzoek van de VWH en Woonstade, een wijzigingsbevoegdheid naar wonen opgenomen, om eventueel op deze locatie een beperkt aantal woningen te kunnen realiseren, passend bij het karakter van de buurt.

Westpoort

Aan de westzijde van de kern was in het oude bestemmingsplan Hoogkerk-Noord ruimte gereserveerd voor een mogelijke uitbreiding van de suikerfabriek. Dit betrof het gebied tussen de kern en het Aduarderdiep. Deze bouw mogelijkheden zijn overgenomen in een nieuw bestemmingsplan Bedrijvenpark Westpoort. Dit bestemmingsplan maakt de ontwikkeling van een bedrijventerrein aan de westkant van Hoogkerk mogelijk. De realisatie daarvan is gestart in 2008. Allereerst wordt een fase langs de A7 ingevuld. Hier bevindt zich inmiddels het eerste grote transportbedrijf: Logistiek Centrum Westpoort LCW (voortkomende uit de voormalige Hoogkerkse transportbedrijven Liewes, Vonck en Gorter).

Vervolgens zal het nieuwe bedrijventerrein zich in noordelijke richting ontwikkelen. Slotstuk op de ontwikkeling van het bedrijventerrein is een nieuwe Rondweg. De bestaande Rondweg om Hoogkerk-Noord wordt "verlengd" en gaat om het bedrijventerrein Aduarderdiep heen en sluit aan op de A7. Deze ontwikkeling staat niet op korte termijn gepland, maar is al wel mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan. Dit geldt ook voor de uitbreiding van de suikerfabriek aan de noordzijde van het Hoendiep, die in het oude plan Hoogkerk-Noord al mogelijk was, en in het nieuwe plan Westpoort mogelijk blijft.

Suikerfabriek Hoogkerk en Groningen

De sluiting van de suikerfabriek in Groningen betekent een intensivering van de activiteiten van de suikerfabriek Suiker Unie Viervervaten in Hoogkerk. Dit is ondermeer te merken aan de lengte van de bietencampagne, die nu enkele weken langer duurt. Suiker Unie zoekt daarom naar meer opslagcapaciteit. Nu torenen vier silo's hoog boven het dorp uit.

Bij Suiker Unie bestaan plannen om hier twee nieuwe silo's bij te bouwen. Voor één nieuwe silo bij de bestaande silo's is recent op basis van het geldende bestemmingsplan Hoogkerk-Centrum een bouwvergunning verleend (6e silo). Voor de andere noordoostelijke nieuwe silo (de 5e silo) is een aanpassing van de bouw grens nodig. Deze is in het voorliggende bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg meegenomen, vanwege het besluit van het college van burgemeester en wethouders van 18 december 2008 om hieraan medewerking te verlenen.

In dit nieuwe bestemmingsplan zijn verder de gegeven gebruiks- en bebouwingmogelijkheden van het oude plan Hoogkerk-Centrum overgenomen.

Oostzijde Hoogkerk

Aan de oostkant van Hoogkerk ligt het terrein van de suikerfabriek Groningen. Deze fabriek is sinds 2008 niet meer in functie. Naast de genoemde silo's zijn ook de vloeivelden en omliggende terreinen overbodig. De gemeente heeft in 2009 de grond van de voormalige suikerfabriek aangekocht. Een herontwikkeling van dit gebied heeft ook gevolgen voor Hoogkerk. Op dit moment is nog niet bekend welke functie(s) op het terrein zullen komen. In verband met woningbouwplannen in Meerstad is grootschalige woningbouw op het suikerfabriekterrein op dit moment niet aan de orde. Pas na 2020 zal het terrein worden ontwikkeld in het kader van woningbouw en andere gemengde (stedelijke) functies.

2.2 Wonen

Gravenburg

Doelstelling

De realisering van het plangebied Gravenburg in de periode 2000– 2005, heeft in Groningen in belangrijke mate bijgedragen aan het woningaanbod in een groenstedelijk woonmilieu. De doelstelling om met een dergelijk aanbod een alternatief te bieden voor de uittocht naar forensengemeenten, is volgens verwachting vervuld. Met de bouw van Gravenburg zijn jongere, draagkrachtige gezinnen voor de stad behouden.

Gerealiseerd woningbouwprogramma

In Gravenburg stonden op 1 januari 2008 700 woningen. Geheel in lijn met de taakstelling om een groenstedelijk woonmilieu te maken zijn er met name grondgebonden woningen gebouwd. Twee-onder-één-kap woningen vormen het dominante woningtype. De meeste woningen zijn van eigenaar-bewoners: 87%. Daarnaast staan er 94 woningen die eigendom zijn van woningcorporatie Woonstade. Dit betreft allemaal rijwoningen.

Demografische ontwikkelingen

De bevolking is na oplevering van de laatste woningen toegenomen van 2.200 naar 2.300. De huishoudens die in het begin instroomden in de buurt waren vooral de jonge gezinnen. Omdat mensen tevreden in de wijk (blijven) wonen begint de wijk langzaam ouder te worden.

Onderzoek naar tevredenheid

In 2003 is onderzoek gedaan onder de inwoners van de zogenaamde Nieuwe Wijken, waartoe Gravenburg. Uit het onderzoek kwam naar voren dat het gemiddelde rapportcijfer voor de woning dat bewoners geven met een 7,9 hoog te noemen is. De volgende aandachtspunten kwamen verder naar voren: gebrek aan sport- en cultuurvoorzieningen, de fietsverbinding met het centrum en het tekort aan ontmoetingsplekken komen als knelpunten naar voren. De verbeterpunten die bewoners bij de open vraag veel genoemd hebben zijn meer groen, het treffen van verkeersmaatregelen en betere fietsverbindingen.

Voorzieningen

In de (concept) structuurvisie Wonen staat dat gestreefd wordt naar evenwichtige wijken met een voorzieningenpakket dat past bij de wijk. Daarbij zijn samenhang en efficiënt gebruik de sleutelwoorden. Het beleid is er op gericht de voorzieningen in de wijk zo goed en breed mogelijk neerzetten, zodat het gebruik ervan voor verschillende groepen aantrekkelijk is. Daarbij bestaat de voorkeur voor een goede voorziening met samenhang en multifunctionaliteit op wijkniveau boven een aantal monofunctionele voorzieningen versnipperd over buurten in de wijk. Hierbij dient in acht te worden genomen dat Gravenburg ontwikkeld is als een 'pure woonwijk', die voor de voorzieningen een beroep moest doen op de voorzieningen in Hoogkerk en Vinkhuizen (om hier het draagvlak te behouden en te versterken).

Hoogkerk Centrum en Noord

Woningvoorraad

De woningvoorraad in Hoogkerk Centrum en Noord is de laatste jaren redelijk stabiel op ruim 700 woningen. Daarvan is ruim 80% een grondgebonden woning en 20% gestapeld. Van de woningen is 42% in bezit van eigenaar-bewoners en 48% is corporatief bezit. De overige woningen worden via particulieren verhuurd.

Demografie

Ondanks dat de woningvoorraad redelijk stabiel is, neemt het aantal inwoners wel af. Er is met andere woorden sprake van verdunning. Begin jaren '90 was het inwonertal ruim 1.700; dit is afgenomen tot ruim 1.500. Hoogkerk Centrum en Noord zijn langzaamaan aan het vergrijzen. De 55-64 jarigen zijn de sterkst groeiende groep.

Nieuwbouw en IMR-contour

Tussen de gemeente, provincie en Suiker Unie is een convenant Integratie Milieu en Ruimtelijke Ordening gesloten, IMR 2008, waarin afspraken zijn gemaakt over te realiseren woningbouw en de toekomstgerichte bedrijfsvoering van Suiker Unie. De IMR-contour ligt tenminste buiten of op de berekende geluidsbelastingcontour van 55dB(A). Dit betreft de geluidbelasting veroorzaakt door alle industrie gelegen op het industrieterrein "Groningen/West-Hoogkerk". Binnen deze geluidcontour mag grond van de Wet geluidhinder het aantal geluidgehinderen niet toenemen.

Binnen de IMR-contour mag het aantal woningen per saldo niet verder toe nemen. Dat betekent concreet dat als er nieuwbouw plaatsvindt hetzelfde aantal woningen binnen de IMR-contour onttrokken moet worden. Het gevolg is dat het aantal woningen binnen het gebied van de IMR-contour niet kan toenemen. In verband met de ontwikkelingen op de woningmarkt van dit moment zijn er meer plannen voor sloop dan voor nieuwbouw, waardoor er sprake is van een kleine rek in het aantal nieuw te bouwen woningen, zodat kleinschalige woningbouw op de plek van de voormalige school aan de Schouwstraat mogelijk kan worden gemaakt.

2.3 Bedrijvigheid

Gemeentelijk beleid

De gemeente Groningen heeft in 2007 het bedrijventerreinenbeleid vastgesteld met de nota *Terrein in Bedrijf*. In deze nota komt de gemeente tot de conclusie dat de meeste bedrijven in Groningen op de bestaande bedrijventerreinen zitten. Aandacht voor deze ondernemers en voor hun omgeving zorgt voor een goed vestigingsklimaat. Dat levert een positieve bijdrage aan de economische positie van de stad en aan de werkgelegenheid. Om die reden wordt met *Terreinwinst* actief ingezet op het revitaliseren van de verouderde terreinen en het samenwerken met bedrijven en bedrijvenverenigingen om de kwaliteit van de omgeving te verbeteren en op niveau te houden.

Om de ontwikkeling van bedrijventerreinen flexibeler te laten verlopen en beter in te spelen op de behoeften van ondernemers wordt de strikte thematisering losgelaten, wordt armslag geven aan nieuwe kantoorachtige ontwikkelingen en wordt meer uitgegaan van de ruimtelijke verschijningsvorm dan van de aard van het bedrijfsproces.

Duidelijk is dat de schaarste aan ruimte toeneemt en dat zorgvuldig moeten worden omgegaan met de bestaande ruimte. De gemeente wil met de bedrijven samenwerken om te komen tot een gedeelde verantwoordelijkheid voor de omgeving. Zelf zal de gemeente terughoudend zijn in het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen. Daarbij zal nadrukkelijk gekeken worden naar de mogelijkheden van inpassing op bestaande bedrijventerreinen. Uitgifte van nieuwe bedrijventerreinen zal om die reden ook zorgvuldig plaatsvinden.

Bedrijvigheid

Het gebied Hoogkerk ligt tussen het bestaande bedrijvengebied Hoendiep, langs de Westelijke ringweg en het nieuwe bedrijvenpark Westpoort. Vanwege de keuzes voor bedrijvigheid in deze gebieden kan de functie voor Hoogkerk Oost ook duidelijker worden aangegeven. Het bedrijventerrein biedt ruimte aan productie en dienstverlenende bedrijven in het kleine en middelgrote segment. Het gaat om lichte industrie, bouw, transport, opslag en ambachtelijke bedrijvigheid. In de vier kwadranten van de kruising Hoendiep en Johan van Zwedenlaan zijn er mogelijkheden voor kantoren. De gebouwen mogen maximaal 1.500 m² bvo (bedrijfsvloeroppervlakte) groot zijn. Daarnaast is er de mogelijkheid voor zelfstandige kantoorgebouwen tot maximaal 500 m² bvo. Langs het water is in de huidige situatie sprake van wonen veelal gecombineerd met kleinschalige bedrijvigheid. Uitgangspunt is dat het kleinschalige en gemengde karakter van dit lint wordt gehandhaafd en waar mogelijk wordt versterkt. Te denken is aan ambachtelijke en dienstverlenende bedrijven met bijbehorende (bedrijfs)woningen. Daarmee wordt bijgedragen aan de aantrekkelijkheid en sociale veiligheid van deze route.

2.4 Voorzieningen

In Hoogkerk-Centrum zijn vooral winkelvoorzieningen aanwezig. Deze zijn geconcentreerd rond het winkelcentrum aan de Zuiderweg dat in 2003-2004 geheel is opgeknapt.

In de Suikerbuurt is nog een speeltuinvereniging (VHJ: Voor Hoogkerks Jeugd) gehuisvest en in de openbare ruimte een aantal recreatieve voorzieningen (tennisbaan, voetbalkooi) aan te treffen. Het is de bedoeling om een voormalig schoolgebouw aan de Schouwstraat (Halmbuurt) te bestemmen voor maatschappelijke doeleinden (o.a. kinderopvang). Ook de rooms-katholieke kerk aan de Zuiderweg krijgt een bredere bestemming, namelijk Centrum.

De belangrijkste voorzieningencluster voor sociaal-maatschappelijke doeleinden in Hoogkerk is geconcentreerd in Hoogkerk-Zuid in en rond de vensterschool en aan de Verbetering en is van grote betekenis voor inwoners van het gebied Hoogkerk-Centrum. Hier bevinden zich ook de sportvelden. Verder is in het zuiden van Hoogkerk nog een supermarkt gevestigd aan de Cornelus Jetsesstraat.

In Gravenburg is een paar jaren geleden een nieuw schoolgebouw gerealiseerd, die helaas in oktober 2010 door brand verloren ging. De school zal op dezelfde plek weer worden opgebouwd. Dit is de enige voorziening in dit gebied. De woonfunctie is dominant in Gravenburg en de mogelijkheden voor aanvullende wijkvoorzieningen zijn zeer beperkt. Wel wordt de mogelijkheid geboden om in de zone bij de school in de toekomst voorzieningen voor maatschappelijke doeleinden op beperkte schaal te realiseren.

2.5 Verkeer

Verkeersstructuur

Vershillende gemeentelijke beleidsnota's gaan uit van een nauwe samenhang tussen het ruimtelijke beleid en het verkeers- en vervoersbeleid. Dit tegen de achtergrond van het verbeteren van de bereikbaarheid en leefbaarheid van de stad. Het verkeers- en vervoersbeleid is vooral gericht op stimulering van het gebruik van het openbaar vervoer en langzaam verkeer. Dit impliceert een efficiënter gebruik van de bestaande verkeersruimte en een duidelijke verkeersstructuur. De doorstromingscapaciteit op het stedelijke hoofdwegenet en bundeling van verkeersstromen is daarbij van belang. In de tussenliggende gebieden is een zo aangenaam en veilig mogelijk woon- en leefklimaat het doel.

In het kader van het landelijke concept "Duurzaam Veilig" zijn alle wegen in de gemeente Groningen in de gemeentelijke nota "Kalm aan en rap een beetje" onverdeeld in een drietal categorieën, te weten stroomwegen (ringwegen), gebiedsontsluitingswegen (50 km/u) waar doorstromen centraal staat en erftoegangswegen (30 km/u) waar verblijven centraal staat.

Auto

Het gebied wordt aan de noordzijde ontsloten via de Noodweg die aansluit op de N355. Aan de oostzijde wordt het plangebied ontsloten door het Hoendiep en in de Leegeweg. Aan de zuidzijde vormen de Zuiderweg en de Johan van Zwedenlaan/Vierverlatenweg de ontsluiting. In de nabije toekomst wordt het laatste deel van de Noord-Zuidverbinding afgerond, waardoor het noordelijk deel van het plangebied vanuit zuidelijke richting via de Johan van Zwedenlaan/Kliefdiep/Leegeweg een nieuwe ontsluitingsroute krijgt. Het zuidelijke deel van het plangebied kan de Noord-Zuidroute gebruiken als noordelijke ontsluiting. Aan de westzijde vormt het Hoendiep op dit moment nog de ontsluiting. Met de realisatie van de rondweg Westpoort zal deze functie door de betreffende rondweg worden overgenomen. Met name voor de bedrijven in het gebied (Suiker Unie en kartonfabriek) vormt deze rondweg een belangrijke ontsluitingsroute.

In het plangebied zijn de Leegeweg en de Noodweg aangewezen als gebiedsontsluitingswegen. De Vierverlatenweg is een erftoegangsweg buiten de bebouwde kom (60 km/uur).

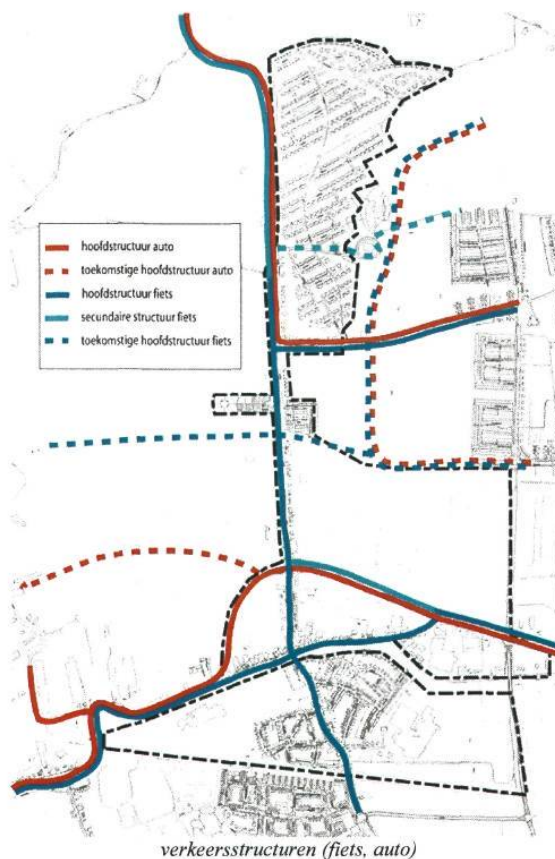
Alle overige wegen zijn erftoegangswegen (woonstraten), waar verblijven centraal staat en een maximum snelheid van 30 km/uur geldt. De overgang van een gebiedsontsluitingsweg naar een erftoegangsweg is zo vormgegeven dat de weggebruiker wordt gewezen op het veranderde snelheidsregiem en het te verwachten verkeersgedrag.

De bedrijventerreinen CSM (Suiker Unie), De Halm (kartonfabriek) en Hoogkerk-Oost zijn bovenwijkse voorzieningen. Hierdoor wordt extra verkeer aangetrokken. De ontsluiting van deze bedrijventerreinen verloopt via het Hoendiep. In de toekomst zal ook de rondweg Westpoort een deel van de ontsluiting voor de bedrijventerreinen verzorgen. Daarnaast heeft De Halm als wens kenbaar gemaakt dat zij graag aan de oostkant van de fabriek een directe ontsluiting op de Johan van Zwedenlaan willen hebben. Hierdoor wordt het bedrijf direct aangesloten op de noord-zuid-route en vervalt de ontsluitingsroute door het centrum en Hoogkerk-zuid.

Fiets

In de beleidsnota Fietsverkeer 2000 wordt de fietsstructuur in de stad onderverdeeld in een hoofdstructuur en een secundaire structuur. In het plangebied behoren de Kerkstraat, Leegeweg, Hoendiep en de Zuiderweg tot de hoofdstructuur. Mogelijk wordt in de toekomst ook de Noord-Zuidroute (vanaf het Kliefdiep tot aan de N355) en een kortsluiting tussen het Kliefdiep en de Kerkstraat toegevoegd aan de hoofdstructuur. De Noodweg en de Vierverlatenweg (tussen de Kerkstraat en oostelijke aansluiting met het Hoendiep) behoren tot de secundaire fietsstructuur. In het verlengde van de Maresiusstraat ligt een secundaire fietsverbinding met De Held. Met het Van Aquinopad beschikt de wijk Gravenburg over een veilige (recreatieve) fietsontsluiting. Ten noorden van het plangebied wordt in de nabije toekomst langs de N355 een Fietsroute Plus gerealiseerd.

Parkeren

Het deel van het plangebied dat in Hoogkerk ligt kent afwisselend parkeren in de openbare ruimte en parkeren op eigen terrein. De parkeerdruk is hoog en benadert op een aantal plaatsen de maximum capaciteit. In Gravenburg kennen nagenoeg alle woningen de mogelijkheid om op eigen terrein te parkeren.

Ook op de bedrijventerreinen CSM (Suiker Unie), De Halm (kartonfabriek) en Hoogkerk-Oost wordt nagenoeg overal op eigen terrein geparkeerd.

Bij nieuwbouwplannen dient rekening te worden gehouden met voldoende parkeerruimte voor zowel de auto als de fiets. Het aantal parkeerplaatsen wordt bepaald door de geldende gemeentelijke parkeernormen. De kosten van de parkeerplaatsen zijn voor rekening van de ontwikkelaar. De parkeerplaatsen dienen in principe op eigen erf te worden gerealiseerd.

Er dient terughoudend te worden omgegaan met verzoeken om parkeerplaatsen in de openbare ruimte op te heffen ten gunste van parkeren op eigen terrein. Bijvoorbeeld wanneer openbare parkeerplaatsen worden opgeheven ten behoeve van een inrit voor een parkeerplaats op eigen erf.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer maakt gebruik van verschillende wegen in het gebied. Zowel stadsdiensten als regionale buslijnen doen het gebied aan. De lijnvoering van het openbaar vervoer is opgenomen in het bijgevoegde kaartje.

Het zuiden van het plangebied wordt begrensd door de spoorlijn Groningen richting Leeuwarden. Op dit moment heeft Hoogkerk nog geen treinstation. Op termijn wordt dit mogelijk wel gerealiseerd. De precieze locatie van dit station wordt nader onderzocht. Eén van de alternatieven is een locatie in het centrum, ten zuiden van de kartonfabriek. Het is ook denkbaar dat de locatie meer oostelijk aangelegd wordt, ter hoogte van de Johan van Zwedenlaan. Deze locatie sluit goed aan op een eventuele ontwikkeling op het terrein van de vloeivelden van de voormalige Suiker Unie.

2.6 Openbare ruimte

2.6.1 Groenstructuur

Binnen het plangebied komen geen grootschalige groenstructuren voor. Het groen in Hoogkerk Centrum is beperkt tot overhoekjes en enkele groene speelveldjes. Aan de Noorderstraat is de binnenkant van het bouwblok ingericht als speeltuin. Aan de zuidzijde ligt een langs het spoor een groene zone. Dit is grondgebied van de kartonfabriek en heeft daarom ook een bestemming van Bedrijventerrein. Hierin liggen volkstuinten en is een hondensportvereniging gevestigd. Het overige gebied is nog agrarisch.

Hoogkerk-Noord kent evenmin groene structuren. Ter hoogte van de Groenhof en de begraafplaats zijn groene zones te vinden. De Rondweg wordt begeleid door een groene structuur.

In Gravenburg is de groene zone rond het fietspad, dat zich door de wijk slingert, kenmerkend. Aan dit fietspad liggen enkele speelveldjes. Daarnaast ligt de hoogspanningsleiding door de wijk in een onbebouwde groenzone. Aan de oostkant van de wijk zorgt een groene zone met water voor een duidelijke scheiding met de nieuw te bouwen wijk De Held III. De meeste erven grenzen direct aan de openbare weg waardoor weinig groen in het straatbeeld is opgenomen.

Groenstructuurplan

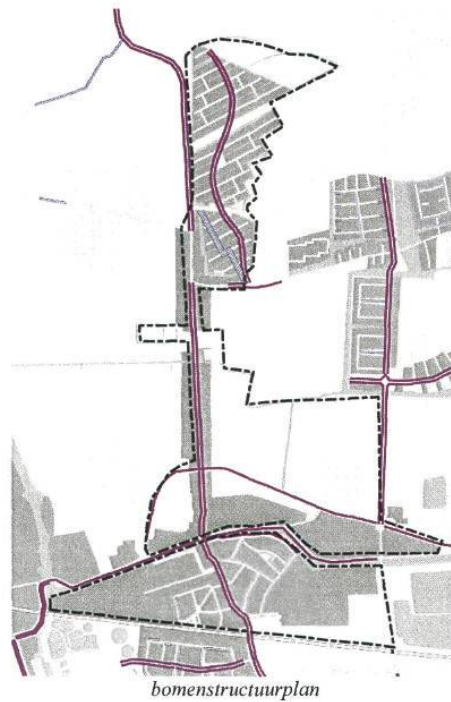
In het groenstructuurplan wordt onderscheid gemaakt tussen basisgroenstructuur en nevangroenstructuur. De gemeente is in eerste instantie verantwoordelijk voor het basisgroen. Gestreefd wordt naar versterking van de functionele kwaliteit en completering van de samenhang in het netwerk. Het basisgroen bestaat uit de groene zone tussen Gravenburg en De Held III. De zone rondom de hoogspanningsleiding is eveneens basisgroen. Ook de afrondende bogen aan de noordkant van Gravenburg worden begeleid door basisgroen. In Hoogkerk is de begeleiding van de rondweg en tunnelbak basisgroen.

De overige openbare ruimte, vooral op het niveau van buurt en straat, waar nadrukkelijk gestreefd wordt naar medeverantwoordelijkheid en participatie van bewoners en beheerders bij de inrichting en het beheer, wordt bestempeld als nevenstructuur. Dit betreft het slingerende fietspad door Gravenburg en de overhoekjes en speelveldjes in de wijk. Dit geldt ook voor de groene veldjes in de Suiker- en Halmbuurt.

Bomenstructuurplan

In het bomenstructuur- en het groenstructuurplan zijn de belangrijke structuren van Hoogkerk vastgesteld. De bomen hoofd- en nevenstructuren zijn belangrijk voor respectievelijk het dorp Hoogkerk en de betreffende wijk. In het plangebied bevinden zich enkele waardevolle te behouden monumentale bomen. Het betreft de bomenrijen rondom de speelplaats aan de Boeiersingel en de Noodweg.

groen en water in het plangebied

2.6.2 Waterstructuur

In Gravenburg is veel water aanwezig. De verkavelingsstructuur is zodanig opgezet dat parallel aan woonstraten waterpartijen zijn aangelegd. Hierdoor grenzen achtererven aan het water. Deze waterpartijen worden onderling verbonden. Het water zorgt tevens voor een buffer tussen de oorspronkelijke structuren van de lintbebouwing aan de Leegeweg / Noodweg en Gravenburg.

Dwars door het plangebied loopt het Hoendiep. Dit water gold als belangrijke vaarverbinding tussen de westkant van de stad en het Aduarddiep. Tegenwoordig geldt het Hoendiep nog steeds als bevoorradingsroute voor de suikerfabriek en als pleziervaartroute voor Groningen. Het Hoendiep kenmerkt de historische opbouw van Hoogkerk. Op de kruising met de Kerkstraat, als oorspronkelijke noord-zuidroute over een smalle zandrug, is Hoogkerk ontstaan. Door het Hoendiep konden belangrijke industrieën floreren. Tegenwoordig is het Hoendiep een belangrijke kwaliteitsdrager in het dorp.

Hoofdstuk 3 Randvoorwaarden / omgevingsaspecten

3.1 Archeologie

Archeologische waarden in bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg

In 1992 is door Nederland het 'verdrag van Valetta' ondertekend, in de volksmond ook wel 'verdrag van Malta' genoemd. Het verdrag van Malta is wettelijk vertaald met een ingrijpende wijziging in de Monumentenwet 1988 en enkele andere wetten, zoals de Ontgrondingenwet en de Woningwet. Hierin wordt de verantwoordelijkheid voor een goede omgang met eventueel aanwezige archeologische waarden bij de gemeenten gelegd. De bescherming van die waarden dient te worden meegenomen in de ruimtelijke ordening, dat wil zeggen de bestemmingsplannen.

Elk bestemmingsplan dient vanaf 1 september 2007 een paragraaf archeologie te bevatten, waarin wordt aangegeven welke archeologische waarden in het plan aanwezig, dan wel te verwachten zijn. Daarnaast dient het bestemmingsplan regels te bevatten om eventueel aanwezige archeologische waarden te beschermen. Die regels kunnen in enkele op archeologische gronden geselecteerde gebieden aan omgevingsvergunningen worden gehangen. Daarmee wordt de aanvrager van een dergelijke vergunning verantwoordelijk voor het behoud van archeologisch erfgoed. De Monumentenwet 1988, de erfgoedverordening van de gemeente en dit bestemmingsplan beschrijven vervolgens de procedure.

Archeologische verwachting Hoogkerk en omgeving

Hoogkerk ligt op de noordelijkste punt van een uitloper van 'de rug van Tynaarlo'. Dat is een smalle dekzandrug die parallel loopt aan de Hondsrug, waar de stad Groningen op ligt. Het dorp Hoogkerk is waarschijnlijk als nieuwe stichting rond 1200 na Christus ontstaan. Deze datering wordt bevestigd door een opgraving die in 2000 heeft plaatsgevonden, toen in de Kerkstraat een schuur werd gesloopt. Op het kleine oppervlak van 32 vierkante meter werden twee waterputten en een waterkelder aangetroffen. Een van de waterputten, die opgezet was met turven, bleek van middeleeuwse origine. De dichtheid aan sporen geeft aan dat Hoogkerk in archeologisch opzicht een bijzonder waardevolle plaats is. De dorpskern van Hoogkerk is daarom ook opgenomen op de archeologische waardenkaart van Nederland als een terrein van hoge archeologische waarde.

Het centrum van Hoogkerk is niet ontstaan op een wierde, zoals aanvankelijk werd gedacht, maar direct op de zandrug. Op deze dekzandrug kunnen sporen uit de prehistorie en latere tijden nog goed bewaard zijn gebleven. Een dergelijke nederzetting lag bijvoorbeeld aan de Zuiderweg, waar in 1996 een opgraving werd verricht waarbij sporen uit de steentijd en sporen en resten uit de eerste eeuwen na Christus zijn aangetroffen.

Ten noorden van Hoogkerk duikt de rug van Tynaarlo weg onder de klei – en veenafzettingen. Om geen natte voeten te krijgen werden direct ten noorden van het centrum van Hoogkerk werden – nog op de dekzandrug – wierden opgeworpen. Deze wierden markeren het begin van het zogenaamde wierdengebied. Dit gebied overstroomde regelmatig, waarbij klei werd afgezet. Bewoning kon alleen plaatsvinden op verhoogde wierden. Het wierdengebied rond Hoogkerk maakt daarmee deel uit van het zeer goed bewaarde cultuurlandschap van de streek Middag in het Westerkwartier (zie figuur 1).

In dit bestemmingsplan liggen twee wierden die aangewezen zijn als terrein van hoge archeologische waarde en een (klein) gedeelte van een archeologisch rijksmonument. De wierden van hoge archeologische waarden liggen direct ten noorden van Hoogkerk, waar de dalende dekzandrug werd opgehoogd om droge voeten te houden (zie figuur 2). Deze terreinen zijn reeds door Miedema in 1984 in haar proefschrift geïnventariseerd en opgetekend en toentertijd ook opgenomen op de Archeologische MonumentenKaart van Nederland. Het betreffen de AMK-nummers 7050 en 7051.

Het archeologische rijksmonument dat voor een gedeelte binnen het plan ligt, betreft ook een gave en intacte wierde, gelegen achter Noodweg 1. Een klein gedeelte van deze wierde ligt binnen het plangebied van het bestemmingsplan. Op dit gedeelte is in 2009 een bouwvergunning verleend voor een nieuwe woning op basis van het geldende bestemmingsplan. Het is in principe verboden om op deze locatie de grond te roeren. Voor werkzaamheden die de grond rondom deze woning ingaan is daarom een vergunning nodig van de minister van het verantwoordelijke ministerie OCW.

• *Figuur 1: Het wierdenlandschap rond Hoogkerk. In rood zijn aangegeven de wierden van de Archeologische MonumentenKaart Nederland, in blauw de wierden die beschermd zijn als gemeentelijk archeologisch monument, en in bruin wierden die beschermd zijn als archeologisch rijksmonument.*

Gravenburg

Ook bij de aanleg van de wijk Gravenburg zijn op twee plaatsen archeologische resten gevonden, maar die konden toentertijd niet worden bewaard. De bebouwing van de wijk Gravenburg is verder ook ten koste gegaan van de eeuwenoude verkaveling die hier voor de bebouwing nog te zien was.

Figuur 2: De dorpskern van Hoogkerk met in het noorden twee wierden

Bescherming

De terreinen van hoge archeologische waarden zoals hierboven beschreven dienen op een passende wijze beschermd te worden in het bestemmingsplan. Het betreft hier de dorpskern van Hoogkerk en de twee wierden die daar noordelijk aan grenzen. Er is gekozen om een vergunningstelsel op te nemen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of het verrichten van andere werkzaamheden dan bouwen. Voor deze activiteiten moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Ook voor de pleistocene zandrug is een vergunningstelsel voor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen gebouw zijnde, of werkzaamheden, opgenomen, omdat hier ook sporen uit de prehistorie te verwachten zijn. Bij dit laatste vergunningstelsel is wel een ruime vrijstelling opgenomen.

3.2 Ecologie

Algemeen

Het plangebied Hoogkerk Centrum, Noord en Gravenburg kenmerkt zich als een stadsdeel met weinig openbaar groen. De bedrijven drukken ruimtelijk en fysiek een flink stempel op de leefomgeving. Het groen vertoont weinig ordening en samenhang en de leeftijdsopbouw is laag. Het groen bestaat vooral uit kleine "binnengroentjes", overhoekjes, begraafplaatsen, volkstuintjes en particulier groen.

De boombeplanting bij de Boeiersingel is, door zijn verhoudingsgewijs grotere volume, opvallend. Ecologisch gezien zijn vooral de groene delen en vaak natuurlijke ruigten met veel verschillende struiken van Smurfit (de Halm) van belang, de watergangen en de ecologische bermen van Gravenburg, de oudere boombeplantingen op begraafplaatsen en enkele oudere erfbeplantingen langs de Kerkstraat. De geluidswal langs de Vierverlatenweg en het groen langs het spoortalud werken structurerend en hebben ecologische potentie. Langs het Kliefdiep dient de ecologische verbindingzone gecompleteerd te worden. Ter plaatse van de Kerkstraat wordt in dat kader daarom eveneens gestreefd naar een faunapassage.

Relatief grote en jaarrond beschermde kolonies van de huiszwaluw komen voor bij Smurfit en de Suikerfabriek met resp. 130 en 57 nesten (B. Koole 2007). Ook in de wijk Gravenburg komen verspreid huiszwaluwnestplaatsen voor. Vermoedelijk bevinden zich bij de kerk aan de Kerkstraat beschermde gierzwaluwnestplaatsen.

Ten aanzien van de huiszwaluw op het terrein van Suiker Unie is naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 23 mei 2012 als vervolg op de quickscan d.d. 25 maart 2011 door ecologisch bureau Koeman en Bijkerk op 11 juni 2012 een nader onderzoek verricht. Dit onderzoek is als bijlage bij dit bestemmingsplan gevoegd.

Daaruit blijkt dat ongeveer 30 nestkommen daadwerkelijk in gebruik zijn. Het ecologisch bureau adviseert één of twee zwaluwtillen op het bedrijfsterrein te plaatsen met een capaciteit van minimaal 40 nestplaatsen en/of vervangende nestruimte aan te brengen aan de kale muur van het bedrijfsgebouw dat niet wordt gesloopt (het zgn. entrepot).

Suiker Unie heeft bij brief van 26 juni 2012 verklaard dit daadwerkelijk te doen, voordat met de sloop van bedrijfsbebouwing wordt begonnen. Op deze wijze wordt het aantal bestaande nestplaatsen ruimschoots gecompenseerd. Door het treffen van deze maatregelen is geen ontheffing nodig van de Flora -en faunawet. Dit betekent dat deze wet de bouw van de twee nieuwe suikersilo's niet in de weg staat.

Ongetwijfeld zijn plaatselijk in het centrum deelpopulaties van onder andere beschermde vleermuissoorten aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen hiervan zijn op dit moment niet aangetoond. Voorts zijn marters, egels, amfibieën, vlinders en vooral veel typische stadsvogelsoorten aanwezig. Het ontbreken van voldoende inheemse struiken en kruidenvegetaties heeft een beperkende invloed op de ecologische kwaliteit.

Groenstructuren

De beperkt aanwezige groenstructuren werken desalniettemin ondersteunend voor het totale ecologische weefsel.

Verskillende vleermuissoorten kunnen de boomstructuren en/of waterpartijen als trekroute en foerageergebied gebruiken. Trekroutes zijn wettelijk beschermd. Behoud en versterking van deze zones is van groot belang. Verbindingszones zijn vastgelegd op de Stedelijke Ecologische Structuurkaart van 2007/2008. Genetische uitwisseling en klimaatopwarming vragen om duurzame, goed functionerende verbindingen.

Optimale stadsverbindingen zijn minimaal 25 meter breed en bevatten een boom-, struik- en kruidlaag om voor doelsoorten als wezel en egel passeerbaar te zijn. Bij langere verbindingzones zijn aansluitende kleinere groengebieden als ondersteuning van belang. Alle boomstructuren in het gebied kunnen worden gebruikt door vogels en vleermuizen als nestplaats, voedselvoorziening en trekroute. Kap en sloop dienen plaats te vinden buiten het vogelbroedseizoen en tijden dat vleermuizen de holle ruimten gebruiken.

Voor alle groenstructuren geldt dat er gestreefd wordt naar behoud en ontwikkeling. Struikstructuren zijn onvoldoende aanwezig en bieden te weinig variatie. Kruidenvegetaties ontbreken volledig. Er liggen wensen en kansen om voor kleine zoogdieren en insecten als vlinders, zweefvliegen en bijen nieuw leefgebied te vormen door het omvormen van intensief beheerde geluidswallen tot kruidenvegetaties.

Water

Het Hoendiep valt als water buiten dit bestemmingsplan. Grotere wateren en vijvers komen in dit bestemmingsplangebied niet voor. Het zijn de sloten die in potentie belangrijke biotopen vormen voor vissen, water en rietvogels, amfibieën en libellen. Met name in de wijk Gravenburg zijn deze ecologische waarden al goed ontwikkeld.

Voor ecologische wateren geldt, dat wordt gestreeft naar een hogere waterkwaliteit (sanering riooloverstorten), doorzicht, doorstroming, ondergedoken waterplanten en het ontwikkelen van ecologische oevers. Bij de meeste sloten buiten Gravenburg is het doorzicht nog onvoldoende en ontbreken de ecologische oevers.

De bouwwijze van huizen in dit stadsdeel kenmerkt zich voor een groot deel door daken met pannen. Gebouwen met dakpannen en kleine openingen in muren bieden kansen voor waardevolle stadsdieren als zwaluwen, huismussen, roodstaarten en verschillende vleermuissoorten. De aantallen van deze soorten nemen stadsbreed af. Zwaluwnestplaatsen en verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd.

Bij renovatie en nieuwbouwplannen is het noodzakelijk voorzieningen voor deze soorten als randvoorwaarde op te nemen. Door middel van quickscans / nader onderzoek dienen de ruimtelijke ontwikkelingen getoetst te worden aan de Flora- en faunawet, evenals aan het stedelijke ecologische beleid. Bij nieuwbouw moet tevens nadrukkelijk ingezet worden op het realiseren van dakvegetaties. Deze dragen in een intense stad in hoge mate bij aan de verhoging van de kwaliteit van de leefomgeving.

Conclusies in het kader van de Vogelrichtlijn

Het plangebied ligt op een behoorlijke afstand van de Vogelrichtlijngebieden Leekstermeergebied en Zuidlaardermeergebied. Mede gezien de afstand, de afscherming door bestaande bebouwing en gezien het feit, dat het voorliggend plan hoofdzakelijk conserverend is en voorts vrijwel uitsluitend vervangende bebouwing is geprojecteerd, is er geen sprake van invloed ten gevolge van het voorliggende plan op beide gebieden. Er is dan ook geen nader onderzoek nodig.

3.3 Water

Het beleid ten aanzien van water is vastgelegd in het 'Waterwerk, verbreed Groninger Rioleringsplan' van de gemeente Groningen (planperiode 2009-2013). Daarnaast wordt gewerkt volgens de stedelijke wateropgave van het waterschap Noorderzijlvest en van het waterschap Hunze en Aa's.

De natuurlijke relatie van water met zijn omgeving ligt in steeds sterkere mate (mede) ten grondslag aan de ruimtelijke ontwikkeling. Het water als medeordenend principe. Water legt verbindingen tussen bodem, natuurlijke ontwikkeling en de gesteldheid en beleving van de woon- en werkomgeving.

Bij de planvorming wordt in een vroegtijdig stadium overleg met waterbeheerders gezocht (Watertoets). In het kader van de watertoets zal nadere uitwerking van de principes van afwatering en ontwatering in relatie tot de waterkwaliteit en de waterkwantiteit plaats moeten vinden in overleg met de waterbeheerder. De locatie valt binnen het beheergebied van waterschap Noorderzijlvest. Het waterschap vervult een adviserende en toetsende rol.

Het gebied bevindt zich ten westen van de stad Groningen. Het bestemmingsplan omhelst het gebied van Hoogkerk Centrum, Hoogkerk Noord en de wijk Gravenburg. Hoogkerk Centrum en Hoogkerk Noord zijn gescheiden door het Hoendiep.

Het Hoendiep valt onder de Electra boezem, deze hoofdwaterring is meegenomen in bestemmingsplan 'Openbaar Vaarwater' en valt buiten dit bestemmingsplan.

Het gebied van Hoogkerk Centrum heeft geen oppervlaktewater en watert af op het Hoendiep. Deze valt onder boezempeil (streefpeil NAP -0,93m, maximum peil NAP -0,20m).

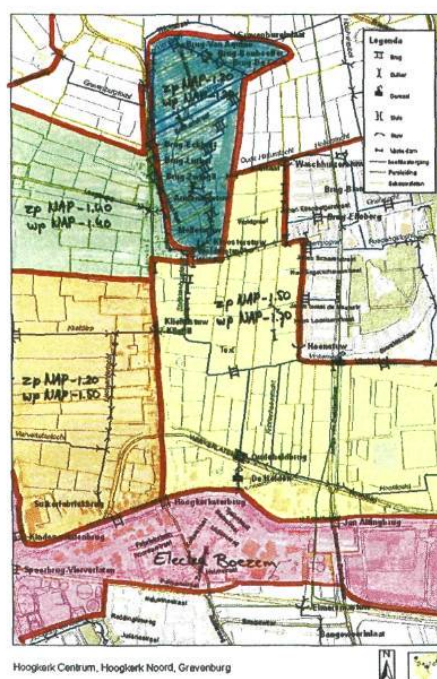
Het gebied Hoogkerk Noord is wat peil betreft gescheiden door de Kerkstraat. Het gebied ten oosten valt onder het zomerpeil van NAP -1.50m en winterpeil van NAP -1.70m. Het gebied ten westen van de Kerkstraat valt onder het zomerpeil van NAP -1.40m en winterpeil van NAP -1.60m (conform peilbesluit uit 1943). In het gebied ten westen wordt een ander peil gehandhaafd, dit peil bedraagt zomerpeil NAP -1.20m en winterpeil NAP -1.50m. Het huidige gebruik van het gebied is reden geweest een ander peil in te stellen. Voor dit peil moet nog een peilbesluit genomen worden.

In het kader het Waterstructuurplan Westrand volgen er maatregelen/aanpassingen voor een beter watersysteem voor Hoogkerk-Gravenburg.

Ter plaatse van de wijk Gravenburg bedraagt het streefpeil NAP -1.20m (zowel zomer- als winterpeil). Het peil is hoger dan het peil ten westen (NAP -1,40m) om een scheiding te handhaven tussen landbouwwater en wijkwater. Voor Gravenburg is een circulatieplan opgesteld, de watergangen zijn afgesloten door stuwen en met elkaar verbonden door duikers. Het water zal op deze wijze door de wijk heen circuleren.

De verschillende peilgebieden en leggergegevens zijn weergegeven in onderstaande figuur. Deze figuur is tot stand gekomen in overleg met Waterschap Noorderzijlvest.

Het water van het omgelegde Eelderdiepje, ten zuiden van Hoogkerk zal in de toekomst gebruikt gaan worden voor de aanvoer van schoon water naar de woonwijk Reitdiep. Om dit te bewerkstelligen is tot aan de zuivering in Hoogkerk een open waterverbinding aanwezig.

Vanaf de zuivering moet vervolgens het Hoendiep gekruist worden, deze kruising en verdere afvoer naar het noorden zal plaats vinden via een oude transportleiding. Deze transportleiding is momenteel buiten gebruik, van oudsher vormde deze transportleiding de verbinding tussen de rioolwaterzuivering en de zee.

Waterberging

Voor het gebied van bestemmingsplan Hoogkerk - Gravenburg is gekeken in hoeverre de waterstructuur voldoende waterberging biedt. In de stedelijke wateropgave is aangegeven dat Hoogkerk Zuid (het noordelijk deel hiervan) is aangemerkt als kwetsbaar gebied. De vereiste berging voldoet echter wel volgens de berekeningen uit de stedelijke wateropgave.

In het gebied Hoogkerk Noord is voldoende oppervlaktewater aanwezig om het neerslagoverschot dat tijdens het klimaatscenario optreedt te kunnen bergen en risico's op wateroverlast te beperken. De berekende maximale waterstandstijging bedraagt 45 cm.

In het gebied Hoogkerk Centrum is niet voldoende oppervlaktewater aanwezig, het gehele gebied is aangemerkt als risicovol in geval van een klimaatscenario. Het watersysteem van Gravenburg maakt deel uit van het watersysteem van de westrand. In dit gebied is ruim voldoende water aanwezig. Er is derhalve ook geen risico op wateroverlast.

Omgevingsaspecten

In Hoogkerk Centrum is een rioolwaterzuivering gesitueerd. Ter plaatse van de zuivering zal een gemaal worden gebouwd die zorgt voor het transport van het afvalwater na het opheffen van de zuivering. De persleiding vanaf dit nieuwe gemaal maakt onderdeel uit van het project Waterslag 2. Na renovatie van gemaal Garmerwolde in 2011 is deze rioolwaterzuivering in staat het afvalwater van de zuivering in Hoogkerk te verwerken.

Waterberging

Bij nieuwbouw en eventuele inbreiding van het plangebied moet rekening gehouden worden met de gevolgen van een toename van verhard en bebouwd oppervlak. Door deze verdere verstedelijking komt regenwater sneller tot afstroming. Voor het bestaande watersysteem betekent deze toename een extra belasting en moet meer water worden geborgen. Hiervoor wordt door de waterschappen een compensatie in de vorm van oppervlaktewater vereist. Als vuistregel wordt een compensatie van 10% van de toename van het verharde en / of bebouwde oppervlak in de vorm van oppervlaktewater geëist. Binnen het plan moet hier ruimte voor gereserveerd worden. Indien watergangen gedempt worden door nieuwe ontwikkelingen moet dit gecompenseerd worden door de aanleg van nieuwe watergangen/partijen.

Een ander nadeel van de verdere verstedelijking is dat geen regenwater in de bodem verdwijnt. Door de hiermee gepaard gaande grondwaterstanddaling kan een verdroging van de ondergrond optreden. Dit is voor met name de bomen en het overige groen nadelig. Door de toepassing van bijvoorbeeld infiltratievoorzieningen en waterdoorlatende bestrating wordt water geïnfilteerd. Door toepassing van deze systemen kan ook water geborgen worden. De plaatselijke grondslag moet duidelijk maken of deze toepassingen gebruikt kunnen worden.

De aanleg van een vegetatiedak/groene daken kan een bijdrage leveren aan het vertraagd afvoeren van regenwater. Het vegetatiedak gebruikt water voor de groei van de beplanting, het bergt enig water en voert het vervolgens vertraagd af. Ecologisch gezien biedt dit ook de nodige voordelen. Meer ruimte en ontwikkeling voor insecten, vogels en andere flora en fauna.

Bodem

De drooglegging is de afstand van de grondwaterstand tot aan de bovenzijde van het maaiveld. Bij wegen en bomen moet dit minimaal 1.00m zijn en bij gebouwen moet dit minimaal 0.20m beneden de bodemafsluiting van de kruipruimte zijn.

De drooglegging bij winterpeil t.o.v. het laagste relevante maaiveld bedraagt in het gebied:

Hoogkerk centrum	1.60 m
Hoogkerk noord oost	0.50 m
Hoogkerk noord west	0.85 m
Gravenburg	0.90 m

(bron stedelijke wateropgave Groningen)

De drooglegging in het gebied voldoet hiermee niet aan de uitgangspunten.

Bij eventuele rioleringswerkzaamheden zal nader onderzoek naar de ontwateringsdiepte moeten worden gedaan en onderzocht moeten worden of de grondwaterstand verlaagd kan worden.

Riolering

In het gebied van Hoogkerk Centrum en Noord is overwegend een gemengd rioolstelsel aanwezig. In Gravenburg is een gescheiden rioolstelsel aangelegd. Dit houdt in dat het hemelwater en afvalwater gescheiden van elkaar worden afgevoerd. Het hemelwater voert rechtstreeks af op oppervlaktewater, het afvalwater voert vervolgens af naar de zuivering.

Bij de realisatie van nieuwbouw binnen dit bestemmingsplan moet een gescheiden rioolsysteem aangelegd worden waarbij regenwater gescheiden wordt van het overige huishoudelijke afvalwater van onder meer toilet, douche en keuken. Het dakwater plus het overige regenwater gaat vervolgens rechtstreeks naar het oppervlaktewater.

Bij wegen met een hoge verkeersintensiteit en terreinoppervlakken waar mogelijk vervuiling te verwachten is moet met het waterschap overlegd worden op welke wijze het afstromende regenwater van dit oppervlak af moet voeren.

Ook eventuele drainagesystemen moeten indien mogelijk rechtstreeks afwateren richting het oppervlaktewater.

Bouwmaterialen

Bij de bouw van de gebouwen mogen geen materialen gebruikt worden die milieuverontreinigend zijn zoals lood, zink en koper. Ook bepaalde bitumen en behandeld hout logen milieugevaarlijke stoffen uit welke via het regenwater in het oppervlaktewater terecht kunnen komen.

Het toepassen van vegetatiedaken/groene daken is een prima middel om regenwater vast te houden en vertraagd af te voeren. De vegetatie neemt vocht op, bergt water en gebruikt op die manier water. Tevens verdampt het water door zon en wind. Bij hevige neerslag zal het water minder snel tot afstroming komen. Ook dit kan een bijdrage leveren in de compensatie van de toename van het verharde en bebouwde oppervlak. Daarnaast isoleren de groene daken in de zomer. Door het verdampingsproces in de grondlaag wordt voorkomen dat het dak te veel opwarmt. Op deze wijze kan worden bespaard op energieslurpende voorzieningen zoals airco's en dergelijke.

3.4 Milieu

Dit hoofdstuk gaat in op de milieuaspecten die relevant zijn voor het bestemmingsplan Hoogkerk - Gravenburg. Het plangebied betreft een deel van het dorp Hoogkerk, de wijk Gravenburg en het industrieterrein Hoogkerk-Oost. Achtereenvolgens wordt ingegaan op bedrijven(terreinen), geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem, duurzaamheid en leidingen.

3.4.1 Bedrijven(terreinen)

Bedrijven kunnen hinder of gevaar veroorzaken en daardoor de kwaliteit van de leefomgeving beïnvloeden. Dit moet zoveel mogelijk worden voorkomen, vooral bij woongebieden of gevoelige bestemmingen. Anderzijds is het zaak dat bedrijven zich kunnen ontwikkelen en eventueel uitbreiden. Een kenmerk van dit plangebied is dat het ligt tussen industriegebieden. Hierdoor heeft het plangebied een eigen structuur. De functies wonen en industrie zijn in het plangebied sterk verbonden.

In de woonwijken van Hoogkerk en Gravenburg zijn bedrijven toegestaan in de categorieën 1 en 2, conform de beschrijving van de VNG in "Bedrijven en milieuzonering". Dergelijke bedrijven passen binnen een woonomgeving. In het plangebied bevinden zich ook bedrijven met een hogere categorie. Deze bedrijven zijn in tabel 1 opgenomen.

<i>Bedrijf</i>	<i>Adres</i>	<i>Categorie</i>
Suikerfabriek Vierverlaten	Fabriekslaan 12	5
Smurfit Kappa De Halm	Halmstraat 1	4
Knol's Palingrokerij	Kerkstraat 76	4
Zwembad Hoogkerk	Hoendiep 185a	3
LCW Groningen (voorheen Vonck transport)	Hoendiep 199	3
Koets BV Graveerwerk	Hoendiep 206	3
Takel- & Bergingsbedrijf Poort	Kerkstraat 52	3
Constructiewerken H.H. Koenes	Middenweg 6	3
NMB Motoren	UT Delfiaweg 6 ^o	3

Tabel 1: Bedrijven met categorie 3 en hoger volgens de VNG "Bedrijven en milieuzonering" in het plangebied.

Bij vertrek van de categorie 3 en 4 bedrijven mogen alleen bedrijven uit een lagere categorie hiervoor terugkomen. De voorschriften van dit bestemmingsplan staan geen nieuwe bedrijven toe die vanwege de aard van de bedrijvigheid een risicocontour hebben die buiten het eigen terrein is gelegen.

De regulering van de milieubelasting door bedrijven vindt plaats met behulp van de Wet milieubeheer en/of op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening. Bij de aanvraag van een vergunning voor een nieuwe bedrijfsvestiging wordt nauwgezet beoordeeld of aan de geldende randvoorwaarden kan worden voldaan en of er hinder zal optreden.

IMR-contour

Begin 2008 is er voor de suikerfabrieken een nieuwe IMR-contour vastgesteld (zie figuur 1). IMR staat voor Integratie Milieu en Ruimtelijke ordening. Binnen de IMR-contour hanteert de gemeente een restrictief beleid voor de bouw van nieuwe woningen. De IMR-contour heeft geen consequenties voor bestaande woningen of vervangende nieuwbouw. Het plangebied Hoogkerk (centrum en noord) en Gravenburg valt gedeeltelijk binnen de IMR-contour.

Figuur 1: IMR-contour 2008

Geluid (weg, spoor en industrie)

Geluid is één van de factoren die invloed kan hebben op de beleving van de leefomgevingskwaliteit. Daarom moet er bij nieuwe ruimtelijke of verkeersontwikkelingen akoestisch onderzoek plaatsvinden om de geluidssituatie in beeld te brengen.

Hierbij moet de geluidbelasting op de gevel van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen worden getoetst aan de wettelijke geluidnormen. Hierbij worden drie bronnen van geluidhinder onderscheiden:

1. industrielawaai
2. wegverkeerslawaai
3. spoorweglawaai

In dit plangebied zijn alle drie de bronnen van geluidhinder relevant.

Wegverkeerslawaai

In het plangebied liggen veel wegen die zijn aangewezen als 30 kilometerzone. Deze vallen niet onder de werkingssfeer van de Wet geluidhinder. Dit is wel het geval bij de volgende drukke wegen in het plangebied (met tussen haakjes de breedte van de geluidzone vanaf de as van de weg):

Kerkstraat	200 meter
Johan van Zwedenlaan	200 meter
Hoendiep	200 meter
Aduarderdiepsterweg	200 meter
Vierverlatenweg	200 meter
Zuiderweg	200 meter
Noodweg	200 meter

Ook de andere 50 kilometer wegen in het plangebied vallen onder de werkingssfeer van de Wet geluidhinder met een bijbehorende geluidzone van 200 meter vanaf de as van de weg.

De geluidbelasting vanwege deze wegen op nabijgelegen woningen of andere geluidgevoelige bestemmingen kan op een aantal drukke punten hoger zijn dan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB uit de Wet geluidhinder. Deze wet heeft geen gevolgen voor dergelijke bestaande situaties, tenzij hier nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden. In dat geval schrijft de Wet geluidhinder een procedure en werkwijze voor die consequenties kan hebben voor de geluidbelasting die is toegestaan op nieuwe maar ook op bestaande geluidgevoelige bestemmingen. Een maatregel om het wegverkeerslawaai te beperken is het toepassen van stil asfalt. Waar nodig en technisch mogelijk zal een wegdek bij groot onderhoud worden vervangen door stil asfalt.

Spoorweglawaai

Het plangebied ligt langs de spoorlijn Leeuwarden-Groningen. Zoals in veel binnenstedelijke gebieden wordt de voorkeursgrenswaarde van 53 dB voor woningen langs het spoor overschreden. Voor de huidige situatie heeft de overschrijding van de voorkeursgrenswaarde geen gevolgen. Dit in tegenstelling tot nieuwe situaties. Bouwactiviteiten voor woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen binnen de geluidzone van de spoorlijn mogen niet zonder meer plaatsvinden. Hiervoor moet de gemeente een hogere waarde vast stellen.

Industrielawaai

Een deel van het plangebied ligt binnen het gezoneerde industrieterrein Groningen West Hoogkerk. Deze zone is vastgesteld bij Koninklijk Besluit (KB). In het bestemmingsplan ligt een deel van het gezoneerde industrieterrein (bedrijfsterrein van de CSM). De zone heeft echter geen invloed op de bestaande situatie. In figuur 2 is de zone weergegeven. Voor de bestaande situatie heeft de overschrijding van de voorkeursgrenswaarde geen gevolgen. Dit in tegenstelling tot nieuwe situaties. Bouwactiviteiten voor woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen binnen de akoestische invloedssfeer van de industrieterreinen mogen niet zonder meer plaatsvinden. Hiervoor moet een hogere waarde in het kader van de Wet geluidhinder worden vastgesteld. Dit mag maximaal tot 55 dB(A). Deze geluidzone is op de plankaart aangegeven (gebiedsaanduiding geluidzone-industrie).

Figuur 2: Geluidzone industrieterrein Groningen West Hoogkerk

3.4.2 Luchtkwaliteit

De Wet luchtkwaliteit¹ geeft het kwaliteitsniveau aan waaraan de buitenlucht moet voldoen om ongewenste effecten van luchtverontreiniging op de gezondheid van mensen te voorkomen. In deze wet zijn luchtkwaliteitsnormen vastgelegd voor onder meer stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀).

De voornaamste bron van luchtverontreiniging in Groningen is het wegverkeer. De bijdrage van het lokale verkeer aan de luchtverontreiniging wordt berekend met behulp van een wettelijk voorgeschreven model. De gemeente heeft in haar Duurzaamheidsbeleid opgenomen dat er ook getoetst wordt aan de veel strengere gezondheidskundige advieswaarden voor fijn stof van de Wereld Gezondheidsraad (WHO).

Voor dit bestemmingsplan is nagegaan of er op basis van de huidige en toekomstige verkeersintensiteiten risico's zijn op het overschrijden van luchtkwaliteitsnormen. Hierbij is gekeken naar de jaren 2008 en 2018. De concentraties langs de Kerkstraat, het Hoendiep en de Vierverlatenweg zijn geschat op basis van de verkeersintensiteiten uit het verkeersmodel Regio Groningen - Assen (RGA), versie 1.2.

Alle onderzochte situaties voldoen aan de luchtkwaliteitsnormen. Dit betekent dat er vanwege de luchtkwaliteit geen belemmeringen zijn voor de vaststelling van dit bestemmingsplan. De gezondheidskundige advieswaarde voor fijn stof wordt wel overschreden. Dit betekent dat gezondheidsklachten die gerelateerd zijn aan de luchtkwaliteit niet kunnen worden uitgesloten.

Geur

De belangrijkste bron van geur vanwege bedrijvigheid is de suikerfabriek. De suikerfabriek veroorzaakt in de herfstperiode een geurbelasting. De normen waaraan de suikerfabriek moet voldoen zijn in de vergunningen, welke zijn gebaseerd op de Wet milieubeheer, vastgelegd.

3.4.3 Externe Veiligheid (transport, bedrijven/instellingen en buisleidingen)

Inleiding

Externe veiligheid gaat over de omgang met de risico's die ontstaan voor de omgeving bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water, spoor en door buisleidingen. De term 'externe' veiligheid wordt gehanteerd omdat het overlijdensrisico van derden centraal staat. Het gaat om mensen die niet deelnemen aan de activiteit die het overlijdensrisico met zich meebrengt.

Wettelijk kader

Het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Voor het vervoer gelden op dit moment de normen uit de nota Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en de Circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (RNVGS). Binnenkort wordt een AMvB van kracht, het Besluit transportroutes externe veiligheid (BTEV).

Voor aardgastransportleidingen geldt op dit moment de Circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen 1984' (VROM). De Circulaire uit 1984 wordt vervangen door een AMvB (Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen, BEVB) naar analogie van het BEVI.

De circulaire RNVGS en het BEVI bevatten eisen voor het plaatsgebonden risico (PR) en regels voor het groepsrisico (GR). Beide kaders verplichten gemeenten en provincies, hiermee rekening te houden bij het maken van ruimtelijke plannen.

Externe veiligheidsstudie

De Milieudienst van de gemeente Groningen heeft voor het plangebied Gravenburg, Hoogkerk Noord en Centrum een externe veiligheidsstudie uitgevoerd. De studie bevat een inventarisatie van de risicobronnen in en nabij het plangebied en een analyse van de invloed van deze bronnen voor het bestemmingsplan. Het resultaat is getoetst aan de geldende veiligheidsnormen. Ook is gekeken na de noodzaak om extra veiligheidsmaatregelen te treffen of aanvullende voorschriften in het plan op te nemen. De externe veiligheidsstudie maakt als bijlage deel uit van het bestemmingsplan.

Uit de EV-studie blijkt dat het bestemmingsplan te maken heeft met meerdere risicobronnen, allemaal gelegen in het zuidelijke deel van het plangebied. Het gaat hierbij om:

- Suikerfabriek Vierverlaten
- Kartonfabriek Smurfit Kappa Solidboard
- Gasontvangstation (GOS) N106
- GOS N239
- Zwembad Hoogkerk
- Buisleidingen Gasunie

Andere risicovolle inrichtingen of transportassen van vervoer gevaarlijke stoffen zijn niet van invloed voor het plangebied. De aangrenzende spoorlijn Groningen – Leeuwarden betreft geen reguliere transportroute voor vervoer van gevaarlijke stoffen.

Uit de toetsing blijkt dat voor alle risicobronnen aan de harde eisen van het plaatsgebonden risico wordt voldaan. Ook de richtwaarden voor het groepsrisico vormen geen probleem. De zogenaamde oriëntatiewaarde, een belangrijke ijkwaarde, wordt nergens overschreden. Het bestemmingsplan voldoet tevens aan de risicoafstanden voor buisleiding uit de Circulaire zonering langs hogedrukaardgastransportleidingen uit 1984. De vaststelling van nieuwe regelgeving voor buisleidingen en vervoer van gevaarlijke stoffen zal in de toekomst eveneens niet leiden tot een knelpunt op het gebied van externe veiligheid.

Ten aanzien van de bestrijdbaarheid van de locatie Suiker Unie Vierverlaten adviseert de regionale brandweer om de bereikbaarheid te verbeteren, door een derde toegangsweg te realiseren. Indien zich hier namelijk een scenario voordoet waarbij zwaveldioxide vrijkomt bij een ongunstige windrichting, dan zal het terrein moeilijk bereikbaar zijn voor hulpverleners. In de planregels (artikel 13) is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de aanleg van deze derde toegangsweg mogelijk te maken.

Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen de actualisatie van het bestemmingsplan.

3.4.4 Bodem

Met de herziening van de bestemmingsplannen Hoogkerk-Centrum, Hoogkerk-Noord en Gravenburg wordt in het voorliggende bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg de bestaande situatie vastgelegd. Er zijn geen ontwikkellocaties benoemd.

De functies in dit gebied hebben voornamelijk (grondgebonden) woningen met hierbij de reguliere wijkvoorzieningen zoals scholen en winkelcentra. De bodemkwaliteit voldoet over het algemeen aan de normen die gekoppeld zijn aan het gebruik of de huidige functie. In het plangebied zijn echter wel diverse bronnen van verontreiniging aanwezig en is er mogelijk sprake van een diffuse (lichte) verontreiniging van de bodem.

Binnen het plangebied bevindt zich een aantal locaties die verdacht zijn van een (ernstige) bodemverontreiniging. De verdachtmaking kan het gevolg zijn van bodembedreigende activiteiten in het verleden of een eerder bodemonderzoek. Binnen het plangebied bevinden zich meerdere verdachte locaties ter plaatse van huidige- en voormalige bedrijfsterreinen. Daarnaast ligt binnen het plangebied een stortplaats en bevinden zich diverse ophogingen, dempingen en ondergrondse tanks waardoor de bodem plaatselijk verontreinigd kan zijn.

Er zijn meerdere locaties gesaneerd. Bij verschillende locaties is sprake van een ernstige bodemverontreiniging. Een aantal zijn nog niet gesaneerd. Een spoedige sanering is ook niet noodzakelijk. Bij ontwikkelingen op de locatie kan de verontreiniging worden aangepakt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

In onderstaande tabel zijn de gesaneerde en ernstig verontreinigde locaties weergegeven. Tevens is aangegeven of een sanering is afgerond en of er eventuele gebruiksbeperkingen zijn.

Locatie code	Locatie naam	Beoordeling verontreiniging	Sanering uitgevoerd*	Zorg na sanering
AA001400011	Hoendiep 160	Ernstig, niet spoedeisend	Ja (deels)	4+5
AA001400017	Kerkstraat 91 - 97	Niet ernstig, licht tot matig verontreinigd	Ja	2+8
AA001400033	Van Ewsumstraat 9	Zorgplicht	Ja	n.v.t.
AA001400038	Zuiderweg 44 - 46	Niet ernstig, licht tot matig verontreinigd	Ja (deels)	5+8
AA001400064	Kerkstraat 52	Niet ernstig, licht tot matig verontreinigd	Ja	n.v.t.
AA001400318	Johan van Zwedenlaan, spoorwegovergang	Pot. ernstig, niet spoedeisend	Ja	3+8
AA001400534	Middenweg 22 - 24	Pot. ernstig, niet spoedeisend	Ja	3+8
AA001400689	Hoendiep 205	Niet ernstig, plaatselijk sterk verontreinigd	Ja (deels)	n.v.t.
AA001400762	Hoendiep 174	Zorgplicht	Ja	n.v.t.
AA001400987	Halmstraat 1 - 3	Pot. ernstig, niet spoedeisend	Nee	n.v.t.
AA001401167	Kerkstraat, naast nr. 73	Ernstig, niet spoedeisend	Nee	
AA001402247	Arteveldestraat 19 - 37	Niet ernstig, plaatselijk sterk verontreinigd	Ja	8
AA001402458	Middenweg, voor nr. 22 - 24	Zorgplicht	Ja	n.v.t.
AA001402570	Schoenerstraat 67	Niet verontreinigd	Ja	n.v.t.
AA001402580	Kerkstraat 46	Zorgplicht	Ja	n.v.t.
AA001403110	Hoendiep, slootdemping achter nr 219 - 233	Pot. ernstig, niet spoedeisend	Nee	4 (provincie)
AA001403163	Halmstraat nabij nr. 3, stortplaats	Ernstig, niet spoedeisend	Ja (deels)	4
AA001403196	Hoendiep 250	Ernstig, niet urgent	Ja (deels)	4+6+8
AA001403206	U.T. Delfiaweg 6 - 6e	Pot. ernstig, niet spoedeisend	Ja (deels)	2+8
AA001403373	U.T. Delfiaweg 7a	Ernstig, niet spoedeisend	Nee	n.v.t.
AA001403382	Fabriekslaan 12	Ernstig, niet spoedeisend	Nee	n.v.t.

Zorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen na sanering

1. bestemmingswijzigingen melden bij bevoegd gezag Wet bodembescherming
2. leeflaag in stand houden
3. verharding in stand houden
4. monitoring grondwater
5. verbod graafactiviteiten
6. grondwateronttrekkingsysteem aanwezig
7. verbod op bouwwerkzaamheden
8. registratie

* Bij functiewijzigingen zal nagegaan moeten worden of de sanering voldoende uitgevoerd is voor het beoogde gebruik.

Diffuse verontreinigingen

Als gevolg van jarenlange activiteiten is de bodem belast met een diffuse, niet tot een bron te herleiden, bodemverontreiniging. Uit de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Groningen blijkt dat ook in dit plangebied diffuse (lichte) bodemverontreiniging voorkomt. Dit is van invloed op de voorwaarden voor hergebruik van grond. Het meest noordelijke deel van het plangebied bestaat uit schone grond. Bij het toepassen en hergebruik van grond dient de "Nota Bodembeheer: Beleidsregels voor de toepassing van grond en baggerspecie op landbodem" in acht genomen te worden.

3.4.5 Duurzaamheid

De gemeente Groningen heeft de ambitie uitgesproken om van Groningen de duurzaamste stad van Nederland te maken. Hiervoor heeft het college in 2007 een duurzaamheidsvisie opgesteld en vastgesteld. De uitwerking van deze visie heeft het college verwoord in de documenten: 'het Beleidskader duurzaamstestad.groningen.nl' en de 'Routekaart Groningen Energieneutraal'2025".

In het beleidskader duurzaamstestad.groningen.nl is beschreven hoe de stedelijke ontwikkeling en de leefomgevingkwaliteit duurzaam ontwikkeld kunnen worden en hoe de stad klaar gemaakt wordt voor de effecten van klimaatverandering.

In de Routekaart Groningen Energieneutraal'2025 staat opgeschreven hoe, met wie, waarmee en wanneer deze we deze ambitie willen realiseren. De ambitie 'Groningen energieneutraal' krijgt inhoud door het gelijk te trekken met 'CO₂-neutraal' met een extra plus op energie besparen. Binnen de Routekaart is een nieuw denkpatroon geïntroduceerd: de Groningse energieladder. De energieladder is hét gereedschap bij het afwegen van keuzes, bij het nemen van beslissingen, bij het sturen op processen en bij het concreet uitvoeren van acties en maatregelen.

De Groningse energieladder

4. Energievrij
5. Vermindering energieverbruik
6. Gebruik en productie van duurzame energie
7. Efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen
8. Compensatie van fossiele energiebronnen

Kortom vanuit de ambitie de duurzaamste stad te worden ligt de focus op twee thema's: energie en de kwaliteit van de leefomgeving. In de onderstaande paragrafen staat hoe deze thema's in het kader van dit bestemmingsplan worden ingevuld.

Energie

Binnen elk nieuwbouw- of renovatieplan moet de Groningse energieladder meegenomen worden. Bijvoorbeeld dient er naast aandacht aan een optimale isolatie en besparingen op het gebied van elektra ook gekeken te worden of er ook andere mogelijkheden in de buurt aanwezig zijn. Zoals bijvoorbeeld restwarmte van nabij gelegen bedrijven / kantoren / scholen. Het gebruik van aardwarmte in de vorm van warmte/koude opslag in de bodem in combinatie met warmtepompen is een duurzaam alternatief voor verwarming door middel van aardgas. Daarnaast is het raadzaam om bij grote (nieuwbouw) projecten te kijken naar een centraal gebruik van duurzame energie in combinatie met het inrichten van de omgeving. Hierbij wordt gedacht aan een gezamenlijk systeem voor warmte, koudeopslag met centrale warmtepompen en een warmte distributiesysteem. Deze warmte koudeopslag kan eventueel gecombineerd worden met het binnen dit bestemmingsplan aanwezige oppervlaktewater. Dus een optimaal gebruik van duurzame energiebronnen en een maximale efficiency.

Kwaliteit van de leefomgeving

In dit bestemmingsplan komt de duurzame leefomgeving tot uitdrukking in de manier hoe wordt omgegaan met ecologie, groen, water en onder meer de milieuaspecten geluid, lucht, veiligheid en bodem. In algemene zin kunnen we dan concluderen dat duurzaamheid al een goede verankering in dit bestemmingsplan heeft gekregen.

Overige (duurzaamheid)aspecten

Op het gebied van materiaalgebruik wordt gestreefd om materialen te gebruiken die gerecycled kunnen worden of herwinbaar zijn. Hiertoe dienen materialen tevens zodanig te worden toegepast dat deze na sloop eenvoudig kunnen worden gescheiden en geschikt voor hergebruik zijn. Bij het gebruik van materialen dient uitlozing naar de bodem, het grondwater en het oppervlaktewater zoveel mogelijk te worden voorkomen.

Aanvullende eisen over duurzaam staan in het Nationale pakket duurzame woningbouw (NPDW) en het Nationale pakket duurzame utiliteitsbouw (NPDU). Sinds 2008 zijn deze nationale pakketten ondergebracht in het themapakket Dubo van SBR. Ook de Toolkit duurzame woningbouw bevat relevante informatie over de milieukwaliteit van maatregelen voor nieuwbouw. Voor renovatieprojecten is de toolkit over bestaande bouw te gebruiken. Daarnaast is het computerprogramma GPR geschikt om afwegingen in het te gebruiken materiaal te. Ook kan met dit computersysteem gekeken worden naar de thema's energie, gezondheid, gebruikskwaliteit en toekomstwaarde. Daarnaast zijn er de minimale eisen uit het Bouwbesluit en het intentiebesluit Groninger WoonKwaliteit (GWk).

3.4.6 Leidingen

Hoogspanningsverbinding

Door het noordelijk plangebied, Gravenburg, loopt een hoogspanningsleiding, waaronder geen bebouwing mag plaatsvinden. De onderliggende bestemmingen zijn Water en Groen. De bebouwingsgrenzen zijn bepaald op basis van de ligging van de bestaande bouwblokken, waartussen ongeveer 80 meter ruimte aanwezig is. De hoogspanningsleiding is op de verbeelding aangeduid met de dubbelbestemming Leiding-Hoogspanningsverbinding (artikel 17).

Gasleidingen

In het zuidelijk plangebied, Hoogkerk, liggen vlak ten noorden van de spoorlijn in de bestemming Bedrijventerrein twee gasleidingen, waarvoor een belemmerende strook van 4 meter ter weerszijden van het hart van de leiding geldt. Zie planregels, artikel 16. Deze zone is op de verbeelding opgenomen met de dubbelbestemming Leiding-Gas.

Straalverbinding

Over het plangebied van Hoogkerk-Centrum loopt een straalverbindingsspad vanaf de KPN-locatie aan de Peizerweg richting noordwesten (richting Zuidhorn), met een hoogtebeperking van 62 meter aan de zuidoostzijde tot 45 meter aan de noordwestzijde van het plangebied.

Ter plaatse van het terrein van Suiker Unie is een bebouwingshoogte tot 55 meter mogelijk. Deze staat op de plankaart aangegeven. Bij deze hoogte is er nog net geen sprake van een verstoring van het communicatieverkeer. Als er voor de bouw van nieuwe silo's met een dergelijke hoogte hoge hijskranen moeten worden ingezet, kunnen deze tot een verstoring leiden.

In dat geval is het verstandig contact opnemen met KPN Straalverbindingen.

Hoofdstuk 4 Juridische toelichting

4.1 Algemeen

Dit bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg voorziet in een actueel en adequaat juridisch kader voor beheer en ontwikkeling van het plangebied. Het is een plan op basis van artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Daarmee kunnen met direct recht bouwvergunningen worden verleend. De gekozen bestemmingen en de daarbij behorende regels geven helder aan welke functies op welke plaats zijn toegestaan.

Om de nodige flexibiliteit te waarborgen zijn tevens ontheffingen opgenomen, almede een wijzigingsbevoegdheid voor het mogelijk maken van grootschalige detailhandel op het bedrijventerrein 'Hoogkerk-Oost' en de aanleg van een ontsluitingsweg via de Jan van Zwedenlaan naar het bedrijfsterrein van Smurfit de Halm, in de groenbestemming ten noorden van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Dit bestemmingsplan is gemaakt conform SVBP 2008 (Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008) en het standaard-bestemmingsplan van de gemeente Groningen. Daarin zijn de regels gestandaardiseerd. De bestemmingsregels zijn opgemaakt in een vaste indeling en bevatten in principe voor elke bestemming achtereenvolgens: een bestemmingsomschrijving, bouwregels, nadere eisen, ontheffing van de bouwregels, specifieke gebruiksregels, ontheffing van de gebruiksregels, en waar nodig een vergunningenstelsel voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden.

Het bestemmingsplan is digitaal gemaakt. De digitale kaart (verbeelding) is variabel in schaal doordat kan worden in- en uitgezoomd, en bezit een meetfunctie. Het digitale plan is raadpleegbaar via het internet (bestemmingsplannen.groningen.nl alsook www.ruimtelijkeplannen.nl). Daar zijn de digitale bestanden ook te downloaden.

De papieren plankaart bestaat uit twee kaartbladen met schaal 1:1000. De kaart is getekend conform de SVBP 2008. De plankaart geeft in samenhang met de regels de bouw- en gebruiksmogelijkheden van de gronden binnen het plangebied aan.

4.2 Geldende bestemmingsplannen en overige regelingen

In het plangebied vigeren momenteel de onderstaande (bestemmings)plannen. Deze worden geheel of gedeeltelijk door het voorliggende bestemmingsplan vervangen.

Nr.	(Bestemmings)plan	Vastgesteld door de gemeenteraad	Goedgekeurd door gedeputeerde staten
353	Hoogkerk-Noord	26 februari 1992	6 oktober 1992
397	Gravenburg /De Held II	17 februari 1999	28 september 1999
404	Hoogkerk Centrum	23 februari 2000	4 juli 2000
263	Hoogkerk XVII	17 maart 1980	17 januari 1981
414	Noord-Zuid route	20 december 2000	26 juni 2001
398	Buitengebied herziening 1998	24 maart 1999	26 oktober 1999
232	Hoogkerk X	7 augustus 1978	27 maart 1979

Naast de bovenstaande (bestemmings)plannen geldt voor het plangebied momenteel een aantal aanvullende en uniforme voorschriften. Deze worden eveneens meegenomen en daarmee vervangen door het voorliggende bestemmingsplan. Het betreft onderstaande regelingen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Regeling	Vastgesteld door de gemeenteraad	Goedgekeurd door gedeputeerde staten
uniforme voorschriften prostitutiebedrijven	28 maart 2001	25 juni 2001
aanvullende voorschriften gebruik	25 juli 1994	20 oktober 1994

4.3 Toelichting op de artikelen

4.3.1 Artikelsgewijze toelichting

Inleidende regels

De artikelen 1 tot en met 3 bevatten achtereenvolgens de in het plan gebruikte begrippen en hun definitie, de wijze waarop moet worden gemeten en de manier van omgaan met uitmetingsverschillen.

Bestemmingsregels

Artikel 4 Agrarisch

Een groot deel van het open gebied ten zuiden van de Rondweg naar de Suiker Unie heeft de bestemming 'agrarisch' gekregen. In deze bestemming is een bouwvlak opgenomen ten behoeve van de agrarische bedrijfsbebouwing achter het perceel Kerkstraat 78. Voor de overige gronden met de bestemming Agrarisch geldt dat buiten dit bouwvlak geen bebouwing mag worden opgericht, ook geen schuurtjes of overkappingen ten behoeve van dieren of landbouwmaterieel of opslag van veevoeder.

Er zijn alleen omheiningen en afrasteringen toegestaan tot een hoogte van 2,5 meter. Voor andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals lichtmasten geldt een maximale hoogte van 6 meter.

Artikel 5 Bedrijf

De bestemming Bedrijf is aan drie percelen gegeven. Deze bevinden zich nabij het woongebied of het menggebied van Hoogkerk, langs het Hoendiep.

Het betreft de percelen:

- Hoendiep noordzijde, tussen Hoendiep 177 en 178, het gebouw van het Waterschap Noorderzijlvest
- Hoendiep zuidzijde/oostzijde Schoenerstraat: garagebedrijf Huizinga, Schoenerstraat 2a
- Halmstraat 24: het gebouw van KPN Telecom BV.

Op deze percelen is een bouwrens om de bestaande bebouwing getrokken, waarbinnen een beperkte uitbreiding mogelijk is van 15% van de bedrijfsvloeroppervlakte. Een grotere uitbreiding is ruimtelijk niet mogelijk of gewenst gezien de situering nabij bestaande woningen.

Artikel 6 Bedrijventerrein

Vanwege de aanwezigheid van de bestaande suikerfabriek Suiker Unie Vierverlaten (voorheen CSM) en kartonfabriek Smurfit de Halm laat dit bestemmingsplan zware bedrijvigheid toe, in de milieucategorieën 1 tot en met 5 van de bij dit plan behorende Lijst met Bedrijfstypen. Dit was ook in het onderliggende bestemmingsplan Hoogkerk-Centrum mogelijk.

Naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 23 mei 2012, nummer 201108372/1/R4, is vanwege het woon- en leefklimaat van de naaste omgeving het bestemmingsplan zodanig aangepast, dat het plandeel waar de bouw van twee nieuwe suikersilo's (nrs. 5 en 6) is gepland, voorzien is van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - opslag van suiker in suikersilo's'. In artikel 6 van de planregels is bij de bestemming 'bedrijventerrein' bepaald dat het gebruik en de bebouwingmogelijkheden op deze gronden niet mogen worden aangewend voor zware activiteiten in milieucategorie 5, zoals de fabricage van suiker in bedrijfsgebouwen.

Op basis van het economische beleid van de gemeente Groningen (Nota Terrein in Bedrijf) is een percentage kantoorruimte ten dienste aan het ter plaatse gevestigde bedrijf van 50% van de totale vloeroppervlakte mogelijk. Via een ontheffing is een verhoging van dit percentage mogelijk tot 70%.

Deze ontheffing is met name toegesneden op het terrein Hoogkerk-Oost aan de UT-Delfiaweg, waar zich meer gemengde bedrijvigheid bevindt.

Artikel 7 Centrum

De bestemming Centrum is toegedacht aan het 'kern-winkelgebied' van Hoogkerk langs de Zuiderweg, waar zich de meeste winkels bevinden, waaronder de trekkers Albert Heyn en Lidl. Ook de hoekpanden aan de overzijde van het Hoendiep/Kerkstraat, waar zich o.a. een kapper en een makelaarskantoor bevinden, zijn in deze Centrumbestemming meegenomen. De hoofdfunctie is detailhandel, maar ook zakelijke dienstverlening (makelaar, reisbureau) en lichte horeca (snackbar) komen hier voor. In deze meeste panden wordt op de verdieping gewoond. Omdat het aantal woningen en het aantal geluidgehinderden niet mogen toenemen vanwege de Wet geluidhinder en de afspraken met de Suiker Unie, is het aantal woningen geïnventariseerd. Deze zijn opgenomen in een bij dit plan behorende bijlage 3, lijst met bestaande woonfuncties.

Artikel 8 Gemengd

De bestemming Gemengd omvat de strook langs de noordzijde van het Hoendiep. Dit is een mengzone waar zich allerlei functies bevinden, zoals een schildersbedrijf, een sportschool, enkele woningen en bijzondere vormen van huisvesting. De detailhandel is hier minder dominant, het gebied behoort niet tot het 'kern-winkelgebied' van Hoogkerk, vandaar de Gemengde bestemming. Evenals bij artikel 7 Centrum, mag het aantal woningen in deze strook langs het Hoendiep niet toenemen en is alleen vervangende nieuwbouw mogelijk. Het aantal woningen is gekoppeld aan de inventarisatielijst als opgenomen in bijlage 3 van dit bestemmingsplan.

Artikel 9 Groen

De bestemming Groen omvat de hoofdgroenstructuur in het plangebied. Het gaat hier met name om de randen van Gravenburg en de bermen van de Vierverlatenweg, en een klein groengebied op de hoek Zuiderweg/Halmstraat met de aanduiding Kb van kinderboerderij. Ten behoeve van een gewenste ontsluitingsroute van het bedrijfsterrein van Smurfit/De Halm naar de Johan van Zwedenlaan is in de planregels een wijzigingsbevoegdheid naar Verkeer opgenomen (artikel 9.4). Deze is ook op de plankaart (de verbeelding) aangegeven.

Artikel 12 Verkeer

De bestemming Verkeer omvat de hoofdverkeersstructuur in het plangebied. Het gaat hier om het Hoendiep, Kerkstraat, Vierverlatenweg, Zuiderweg en Johan van Zwedenlaan.

Artikel 13 Railverkeer

De gronden van de spoorlijn langs de zuidzijde van het plangebied hebben de bestemming Verkeer-Railverkeer gekregen. Ten behoeve van de aanleg van een calamiteitenroute voor het Suiker Unieterrein is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen voor een verbinding over het spoor naar de Oranjebuurt aan de zuidzijde van de spoorlijn (artikel 13.4). Deze wijzigingsbevoegdheid naar Verkeer (nr.2) is ook op de verbeelding opgenomen.

Artikel 15 Wonen

De regels van de bestemming Wonen zijn gericht op behoud en versterking van de ruimtelijke karakteristiek, maar het is niet de intentie het gebied geheel op 'slot' te zetten. Zo worden bij de bestaande woningen aan de achterzijde royale uitbreidingsmogelijkheden geboden. Dit in aanvulling op de mogelijkheden van het vergunningsvrije bouwen die de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) sinds 1 oktober 2010 biedt.

Wel is het zo dat binnen het gebied van de geluidzone voor industrielawaai geen nieuwe woningen mogen worden toegevoegd. Vanwege de afspraken met de Suiker Unie is alleen vervangende nieuwbouw mogelijk, waarbij het aantal geluidgehinderden niet mag toenemen.

De wijk Gravenburg is voor nagenoeg 100% een nieuwe woonwijk waar geen bedrijven zijn gevestigd. Er komt alleen aan huis gebonden beroepsuitoefening voor, zoals een pedicure.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Langs de Kerkstraat in Hoogkerk is de woonfunctie ook dominant, maar hier bevinden zich achter enkele bestaande woningen een paar bedrijven:

- Detz autobedrijf, Kerkstraat 146
- Installatiebedrijf Does BV, Kerkstraat 100
- Knol's palingrokerij, Kerkstraat 72a
- Poort takel- en bergingsbedrijf, Kerkstraat 52

Deze bedrijven zijn in het bestaande woningbouwlint gesitueerd. Omdat de woonfunctie hier primair is, is om het achterliggende bedrijfsgebouw een (iets ruimere) bouwgrens getrokken, met daarbinnen de aanduiding (b) van bedrijf. Zo is een beperkte uitbreiding van 15% van de bestaande bedrijfs vloeroppervlakte mogelijk.

Dit geldt ook voor de aan de oostzijde van de Kerkstraat gelegen tapijtboerderij, Kerkstraat 133. Daar is om het bestaande pand van de tapijtverkoop een bouwgrens getrokken met daarbinnen de aanduiding (dh) van detailhandel. Ook hier is een uitbreiding van maximaal 15% van de bestaande oppervlakte mogelijk.

Regeling voor bijbehorende bouwwerken

Voor de bouw mogelijkheden is het van belang op welk gedeelte van het erf gebouwd wordt. Bijbehorende bouwwerken zijn (bij recht) uitsluitend toegestaan op het achtererf.

Aangebouwde bijbehorende bouwwerken zijn (bij recht) toegestaan, mits zij:

- maximaal 4 meter hoog zijn, en;
- maximaal 4 meter diep zijn, gemeten vanuit (het verlengde van) de achtergevel.

Vrijstaande bijgebouwen zijn toegestaan tot een maximale hoogte van 3 meter. Indien de zij- of achtererfgrens grenst aan het openbaar toegankelijk gebied moeten bijbehorende bouwwerken minimaal 1 meter uit deze zij- en/of achtererfgrens worden geplaatst.

Voor alle bijbehorende bouwwerken op het achtererf tezamen, dus inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, geldt dat het achtererf voor maximaal 50% mag worden bebouwd tot een maximale oppervlakte van 50 m².

Algemene regels

Artikel 20

Dit artikel bevat de anti-dubbelbelbepaling. De redactie is conform artikel 3.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening. Deze bepaling is ervoor om te voorkomen dat dezelfde grond meer dan eens betrokken wordt in een omgevingsvergunningtoets en daarmee meer gebouwd kan worden dan is toegestaan.

Artikel 23

Dit artikel bevat enkele afwijkingsbepalingen, die op alle bestemmingen in het plangebied van toepassing zijn. Bedoeling van de bepaling is om relatief kleine afwijkingen van het bestemmingsplan toe te staan, zowel qua omvang als qua functie.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 24

In dit artikel wordt de overtreding van het in een aantal bestemmingsbepalingen neergelegde verbod om zonder omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden, bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren aangeduid als een strafbaar feit. Dit is nodig, omdat artikel 1a, onder 2°, van de Wet op de economische delicten ten aanzien van een overtreding van artikel 3.3. van de Wet ruimtelijke ordening een expliciete strafbaarstelling in het bestemmingsplan eist.

Artikel 25

Dit artikel regelt het overgangsrecht. De redactie is conform de artikelen 3.2.1 en 3.2.2 van het Besluit

ruimtelijke ordening.

Artikel 26

Dit artikel bevat de zogenaamde slotregel, die bedoeld is voor een eenduidige vastlegging van de naam van het bestemmingsplan.

Algemeen gebruiksverbod

Dit bestemmingsplan bevat geen algemeen gebruiksverbod. Artikel 7.10 van de Wet ruimtelijke ordening voorziet hierin thans. Deze gebruiksbeplanning heeft rechtstreekse werking.

Het volledige artikel luidt:

Artikel 7.10

1. Het is verboden gronden en bouwwerken te gebruiken of te laten gebruiken in strijd met een bestemmingsplan, een projectbesluit daaronder begrepen, een beheersverordening, een besluit als bedoeld in artikel 3.40, 3.41 of 3.42, een voorbereidingsbesluit voor zover hierbij toepassing is gegeven aan het derde of vierde lid, een provinciale verordening of een algemene maatregel van bestuur, voor zover hierbij toepassing is gegeven aan artikel 4.1, derde of vijfde lid, onderscheidenlijk 4.3, derde of vierde lid, of een aanwijzing voor zover hierbij toepassing is gegeven aan artikel 4.2, derde lid, onderscheidenlijk 4.4, derde lid.
2. Een gedraging in strijd met een voorschrift dat is verbonden aan een krachtens deze wet verleende vergunning of ontheffing is verboden.
3. Overtreding van een verbod als bedoeld in het eerste of tweede lid is een strafbaar feit.

Het derde lid stelt de overtreding van het algemene gebruiksverbod strafbaar. Ook deze strafbepaling hoeft dus niet meer in het bestemmingsplan te worden opgenomen. Volgens artikel 1a, onder 2°, van de Wet op de economische delicten zijn overtredingen van regels, gesteld bij of krachtens artikel 3.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening, economisch delicten. Overtredingen van regels, gesteld bij of krachtens artikel 3.3 van de Wet ruimtelijke ordening, zijn in dit artikel eveneens aangemerkt als economische delicten, echter 'voor zover aangeduid als strafbare feiten'. Met het oog daarop voorziet, zoals hierboven al werd opgemerkt, artikel 24 in strafbaarstelling van het in het bestemmingsplan opgenomen verbod om zonder aanlegvergunning bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren.

Interpretatieve gebruiksbeplanningen

Interpretatieve gebruiksbeplanningen kunnen per bestemming worden opgenomen wanneer binnen die betreffende bestemming behoefte is aan specifieke gebruiksregels of -verboden. Het algemeen gebruiksverbod zelf is opgenomen in artikel 7.10 van de Wet ruimtelijke ordening (zie hierboven onder algemeen gebruiksverbod).

4.3.2 Toelichting regeling van vrije beroepsactiviteiten en bedrijfsmatige activiteiten in en bij woningen

De begrippen aan huis verbonden beroep en vrij beroep worden vaak, en ook hier, synoniem gebruikt. Het voorliggend bestemmingsplan biedt de mogelijkheid aan huis verbonden beroepen -met behoud van de woonfunctie- uit te oefenen *in een woning en de daarbij behorende aangebouwde bijbehorende bouwwerken*.

In het algemeen is het verboden om, indien aan gronden en bouwwerken een woonbestemming of -functie is gegeven, deze te gebruiken op een wijze of tot een doel in strijd met de woonbestemming. Een ander gebruik dan wonen is niet toegestaan. In de jurisprudentie is echter bepaald dat het vestigen van een vrij beroep niet in strijd is met de woonbestemming, tenzij het bestemmingsplan het tegendeel bepaalt en het beroep door de bewoner van het pand wordt uitgeoefend, waarbij het woonhuis in overwegende mate de woonfunctie behoudt en de uitoefening van het beroep een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft, die met de woonfunctie in overeenstemming is. Het gaat veelal om een *eenpersoonsberoep*.

Op grond van de definitie van aan huis verbonden beroepen in dit bestemmingsplan zijn de betreffende activiteiten (onder voorwaarden, zie hierna) in overeenstemming met de functie wonen. Voor dergelijke activiteiten in een woning en/ of de daarbij behorende aangebouwde bijbehorende bouwwerken is geen afwijking bij een omgevingsvergunning nodig.

Of een bepaald gebruik in overeenstemming is met de functie woondoeleinden wordt beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- a. de aard van het gebruik
- b. de omvang van het gebruik
- c. de intensiteit van het gebruik

Ad a. Bij de 'aard' van het gebruik kan men denken aan een beroep welke naar zijn aard (ernstige) hinder voor zijn omgeving oplevert, of welke naar zijn aard grote verkeersproblemen zal opleveren. Het gebruik mag immers geen nadelige invloed hebben op de normale afwikkeling van het verkeer. Het mag evenmin een onevenredige parkeerdruk veroorzaken.

Ad b. Bij de 'omvang' van het gebruik is relevant of het gebruik meerdere ruimten of gebouwen in beslag neemt, welk gedeelte van het gebouw door het gebruik in beslag wordt genomen, hoeveel vierkante meter het gebruik in beslag neemt.

Ad c. Bij de 'intensiteit' van het gebruik kan worden gedacht aan frequent of incidenteel gebruik. Als nu blijkt dat het gebruik aldus een uitstraling heeft welke niet te rijmen valt met de gelegde woonbestemming, dan is het gebruik strijdig met de woonbestemming (zie ARRVs, AB 1993/163). Onder een 'vrije beroepsbeoefenaar' wordt verstaan: 'iemand die wordt gevraagd om zijn individuele, persoonlijke kwaliteiten, die in het algemeen op artistiek of academisch/HBO-niveau liggen'. In de praktijk is het onderscheid moeilijk aan te geven. Bij vrije beroepen valt te denken aan: advocaat, accountant-administratieconsulent, alternatieve genezer, belastingconsulent, bouwkundig architect, dierenarts, fysiotherapeut, gerechtsdeurwaarder, huidtherapeut, huisarts, interieurarchitect, juridisch adviseur, kunstenaar, logopedist, makelaar, medisch specialist, notaris, oefentherapeut, Cesar/Mensendieck, organisatieadviseur, orthopedagoog, psycholoog, raadgevend adviseur, redacteur, registeraccountant, stedenbouwkundige, tandarts, tandarts-specialist, (al dan niet beëdigd) tolkvertaler, tuin- en landschapsarchitect, verloskundige.

Aan huis verbonden beroepen in een vrijstaand bijbehorend bouwwerk

Voor het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een aan huis verbonden beroep is het nodig om bij een omgevingsvergunning af te wijken van het bestemmingsplan. Hiertoe is een bevoegdheid voor burgemeester en wethouders opgenomen in lid 15.6.

Kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten

Overige activiteiten, die niet vallen onder de aan huis verbonden beroepen, maar in bepaalde gevallen wel daarmee gelijk te stellen zijn, worden aangemerkt als beroeps- en/of bedrijfsmatige activiteiten, die niet rechtstreeks passen binnen de woonbestemming. Zij zijn daarom niet bij recht toegestaan in dit plan. Wel is het mogelijk voor deze activiteiten een afwijking te verlenen van het bestemmingsplan (zie lid 15.6, voor zover voorkomend op de bij dit plan behorende Lijst van bedrijfstypen wonen-werken (bijlage 2).

Hoofdstuk 5 Participatie

5.1 Participatie

Op 7 december 2009 heeft in een vergadering van de Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk een eerste vorm van participatie plaatsgevonden. Van gemeentezijde is uitgelegd dat de geldende bestemmingsplannen voor Hoogkerk-Centrum en Gravenburg worden geactualiseerd. Vanuit de VWH werd als belangrijk aandachtspunt aangegeven dat het bestemmingsplan in de mogelijkheid moet voorzien een ontsluitingsroute vanaf de Johan van Zwedenlaan aan te leggen naar het terrein van Smurfit de Halm.

Hiervoor is in het bestemmingsplan onder de bestemming Groen een ontheffingsmogelijkheid opgenomen.

Op de avond is toegezegd dat de VWH de concept stukken van het bestemmingsplan krijgt toegemaild, waarna verder overleg over dit bestemmingsplan zal plaatsvinden.

5.2 Inspraak

Het voorontwerp-bestemmingsplan is in het kader van de inspraak van 4 juni tot 2 juli 2010 ter inzage gelegd en is besproken met de Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk en de Suiker Unie.

5.2.1 Schriftelijke inspraakreacties

Er zijn 2 schriftelijke inspraakreacties binnengekomen.

1. Verzoek woning boven een pand aan de Zuiderweg

De gebruiker van een pand in het centrum van Hoogkerk, met een dienstverlenende functie op de begane grond, vraagt om op de bovenverdieping de functie wonen toe te staan.

Het terinzage gelegde voorontwerp-bestemmingsplan laat dit niet toe: het pand staat niet vermeld in de bij het bestemmingsplan behorende Lijst van woonfuncties (Bijlage 3).

Commentaar

Ruimtelijk en functioneel gezien bestaan tegen het verzoek geen bezwaren; bovendien was in het verleden (in de tijd dat hier een winkel was gevestigd) ook een woning in het pand gevestigd.

Het bestemmingsplan is daarom aangepast. Het pand is toegevoegd aan de Lijst van woonfuncties.

2. Reactie boerderij westzijde Kerkstraat

De eigenaar van een boerderij wijst er op dat een boerderij aan de westzijde van de Kerkstraat, de oudste nog in bedrijf zijnde boerderij van Groningen, niet in het plan Hoogkerk-Gravenburg voorkomt.

Commentaar

De boerderij ligt net ten westen van de bestaande lintbebouwing van de Kerkstraat en is gesitueerd in het bestemmingsplan Buitengebied 1998. De boerderij en het erf daaromheen worden meegenomen in de actualisering van dit bestemmingsplan, die onlangs in procedure is gebracht.

5.2.2 Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk (VWH)

Met de Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk is op 10 mei 2010 en 6 september 2010 gesproken over de volgende punten:

1. Aantal woningen

In het bestemmingsplan is het aantal woningen geïnventariseerd vanwege de geluidzone van Suiker Unie. Op grond van de Wetgeluidhinder mag het aantal geluidgehinderden binnen deze zone niet (wezenlijk) toenemen. Bij een toename van een substantieel aantal nieuwe woningen moet Suiker Unie (extra) geluidsanerende maatregelen treffen. Sloop en vervangende nieuwbouw is mogelijk, alsmede een incidentele toevoeging van een nieuwe woning. Bij het realiseren van nieuwbouwprojecten van enige omvang binnen de geluidzone moeten elders in Hoogkerk woningen gesloopt worden. In dit bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg is het aantal bestaande woningen opgenomen in Bijlage 3: Lijst van woonfuncties.

2. 5e en 6e nieuwe suikersilo

Suiker Unie is van plan in de toekomst twee nieuwe suikersilo's te bouwen. Zie ook onder 5.2.3. Een aanvraag hiervoor is in procedure gebracht. De 6e silo past binnen de bouwgrens van het geldende bestemmingsplan Hoogkerk-Centrum, daarvoor geldt 'juridisch direct bouwrecht'. Voor de noordoostelijke 5e silo (richting hoek Hoendiep/Zuiderweg) is een plaanpassing nodig. Deze is nu in het voorliggende ontwerp-bestemmingsplan meegenomen, omdat het college bij brief van 18 december 2008 aan de gemeenteraad heeft laten weten medewerking te verlenen aan de bouw van deze silo door middel van de oude artikel 19 WRO vrijstellingsprocedure. Volgens de systematiek van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt een artikel 19 vrijstelling later meegenomen bij de herziening van het bestemmingsplan en dat is nu aan de orde. Door de recente uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 16 november 2010 moeten de suikersilo's van 'Suiker Unie Stad' aan de van Heemskerckstraat/Peizerweg gesloopt worden. Hierdoor wordt het realiseren van een grotere opslagcapaciteit op het bedrijfsterein van Suiker Unie Vierverlaten Hoogkerk urgenter.

3. Achteruitgang voor de Halm naar de Johan van Zwedenlaan

Naar aanleiding van de wens van onder meer de VWH om het terrein van de Halm op de Johan van Zwedenlaan aan te takken op de Johan van Zwedenlaan is voor dit doel in het bestemmingsplan in de groenstrook ter plaatse van de beoogde ontsluiting een binnenplanse wijzigingsbevoegdheid opgenomen (zie bestemming Groen).

4. Bestemming voormalig Vonck-terrein noordzijde Hoendiep.

Met het vertrek van dit transportbedrijf naar het nieuwe bedrijventerein Westpoort is deze locatie vrijgekomen. De VWH vraagt zich af of hier ook een nieuw winkelcentrum met vestigingen van Hema, Blokker en Aldi mogelijk is. Zoals al eerder is aangegeven gaat het hier om een actualiseringsplan, dat weinig ruimte geeft aan nieuwe ontwikkelingen. Een nieuw winkelcentrum op deze locatie is zeer ingrijpend van aard en kan aanzienlijke gevolgen hebben voor het bestaande winkelareaal in Hoogkerk en Vinkhuizen. Het gaat niet alleen om een functioneel planologische wijziging, ook moet duidelijkheid zijn over de financiering (exploitatieplan). Vandaar dat de huidige bedrijfsbestemming intact gebleven is. Mochten er concrete plannen worden ontwikkeld, dan kan hiervoor een nieuw separaat bestemmingsplan worden opgesteld. Bij de bedrijfsbestemming is wel de differentie aangebracht dat maximaal 70% van de vloeroppervlakte mag worden aangewend voor kantoorruimte, als deze onderdeel is van het gevestigde bedrijf. Deze bepaling stemt overeen met de bepaling van het nieuwe bedrijventerein Westpoort (Bedrijfsbestemming B3). Verder is in het kader van de milieuzonering de zwaarte beperkt tot of gelijk aan milieucategorie 3. Het zelfde geldt voor het oostelijk gesitueerde 'Gortterrein' (Hoendiep Oost), zodat zich hier geen zeer zware milieuhinderlijke bedrijvigheid kan vestigen.

5. Nieuwe winkel- en woonruimte tegenover Albert Heyn

De VWH vraagt zich af in hoeverre het realiseren van nieuwe winkelruimte met daarboven woningen op de hoek tegenover de Albert Heyn, hoek Zuiderweg/Middenweg, waar nu een dierenartsenpraktijk gevestigd is.

Het bestemmingsplan laat een maximale bouwhoogte van 11 meter toe. Het referentiekader daarbij is de bebouwing boven de Lidvestiging, even zuidelijker langs de Zuiderweg. Daarbinnen is het mogelijk één laag winkelruimte en twee woonlagen te realiseren. Een hogere bebouwing wordt stedenbouwkundig vanwege de schaal van Hoogkerk niet wenselijk geacht. Bij een hogere bebouwing met meer woonlagen zou het aantal nieuwe woningen fors toenemen en kan er niet meer worden gesproken van 'vervangende nieuwbouw'. Er is dan een probleem met het aantal nieuwe woningen (zie ook onder punt 1). Een bebouwingshoogte tot 11 meter is al ruim hoger dan het geldende bestemmingsplan Hoogkerk-Centrum toelaat (in dit plan staat een hoogte van maximaal 8 meter).

6. Bebouwingsmogelijkheden voormalige Ploegschool aan de Schouwstraat

In het voorontwerp staat een bebouwingshoogte van 11 meter opgenomen, met een groot bouwvlak met daarin een bebouwingspercentage van 100%. De VWH is van mening dat dit op deze plek te veel van het goede is: nieuwe toekomstige bebouwing moet aansluiten bij de omringende bouwblokken. De bebouwingsmatrix is daarom aangepast naar een maximale bouw/goothoogte van 8 meter en een nokhoogte van 11 meter. Het bouwvlak is hetzelfde gebleven, want er mag best wat naar voren worden gebouwd, maar het maximale bebouwingspercentage is teruggebracht van 100 naar 60%.

7. Gebruiksmogelijkheden R.K.-kerk Zuiderweg

De VWH vraagt om wat ruimere gebruiksmogelijkheden, b.v. voor recepties en exposities. De kerk heeft in het ontwerp-bestemmingsplannen, net als de andere (voormalige) kerkgebouwen in de omgeving, de bestemming 'Maatschappelijk', waaronder gebruik mogelijk is voor kerkdiensten, cultuur- en ontspanning, exposities en tentoonstellingen, natuureducatie- en voorlichting, minicongressen, muziek- en toneeluitvoeringen met ondersteunende horeca. Om een nog wat ruimer gebruik in de vorm van lichte horeca, bedrijvigheid en dienstverlening mogelijk te maken, is in deze vaststellingsversie de bestemming van de kerk veranderd van Maatschappelijk in Centrum, aansluitend op de bestemming die het pand in het bestemmingsplan Hoogkerk-Centrum had.

Punten die verder naar voren zijn gebracht, maar die minder van belang zijn en geen of nauwelijks aanpassingen behoeven in het bestemmingsplan:

8. Winkels en voorzieningen in Hoogkerk-Zuid

De VWH ziet graag in het kopje voorzieningen 2.4 opgenomen dat er ook voorzieningen in Hoogkerk-Zuid aanwezig zijn. Hoewel dit buiten het plangebied van dit bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg valt, is in de toelichting hierover nu een zin opgenomen (supermarkt C.Jetsesstraat).

9. Archeologie

In de toelichting worden op pagina 28 en 29 grote rode gebieden aangegeven, als archeologisch waardevol. In deze gebieden mogen nieuwe ontwikkelingen niet op slot gezet worden. Dit is ook niet het geval. Het is wettelijk verplicht (verdrag van Malta) de mogelijk archeologische waardevolle gebieden te inventariseren en op de plankaart aan te duiden, in dit geval met de aanduiding WR-A (Waarde-Archeologie). Als zich hier nieuwe ontwikkelingen voordoen moeten deze worden gemeld, zodat archeologen kunnen bekijken of zich hier daadwerkelijk archeologische vondsten voordoen, alvorens de locatie wordt herbouwd.

10. Geluid- en geurcontouren en externe veiligheid

De geluidcontouren industrielaawaai zijn de laatste contouren opgenomen, zoals ze ook voorkomen in het bestemmingsplan Bedrijvenpark Westpoort. Ook de IMR contour is de meest actuele versie. Omdat het gaat om de bestaande situatie met weinig ruimte voor nieuwe woningbouw, is geen nieuw onderzoek gedaan naar wegverkeerslawaai. Onderzoek gebeurt alleen bij geheel nieuwe ingrijpende ontwikkelingen zoals een nieuw winkelcentrum op het voormalige Vonckterrein, maar dit bestemmingsplan voorziet hier niet in, zoals hierboven is aangegeven.

11. Bodem

In de toelichting staat in de bodemparagraaf dat de locatie Kerkstraat 91-97 ernstig verontreinigd is. Deze locatie is echter gesaneerd, zodat er niets verontrustends aan de hand is.

12. Tennisbaan zuidwestzijde plangebied

Er bestaan plannen deze tennisbaan op te heffen en te verplaatsen naar Ruskenveen.

Als hiervoor vergaande, concrete plannen bestaan kunnen deze worden meegenomen bij de actualisering van het bestemmingsplan Ruskenveen, die voor 2011 gepland staat.

In dit bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg heeft de nu nog aanwezige tennisbaan de bestemming Sport gekregen.

13. Hoge snelheidstrein

Het bestemmingsplan gaat uit van de bestaande situatie. Mochten de plannen voor een intensivering en verdubbeling van het traject Groningen-Leeuwarden en een nieuwe spoorlijn naar Heerenveen doorgang vinden, dan zal hiervoor een aparte planologische procedure worden gevolgd.

Waarschijnlijk gebeurt dit door een MER-studie in het kader van de Tracéwet en een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) voor het gehele traject.

14. Ruimte onder hoogspanningsleiding Gravenburg

De vrije ruimte onder deze leiding blijft onbebouwd. De onderliggende bestemmingen zijn Groen en Water. De gegeven situatie blijft ongewijzigd met een afstand van 80 meter die bepaald wordt door de ligging van de bestaande bouwblokken.

15. Parkeerterrein Albert Heyn en ingang Suiker Unie

Het betreft hier grond dat in eigendom is van Suiker Unie en heeft daarom de bestemming Bedrijfsterrein (BT) gekregen. Zie ook bij de reactie van Suiker Unie onder 5.2.3. Omdat ook centrumvoorzieningen (markt, kramen) mogelijk moeten zijn, is daarom op de plankaart aan deze plek de functieaanduiding centrum (c) toegevoegd. Het huidige parkeerterrein aan de zuidzijde van Albert Heyn is op verzoek van de VWH als zodanig aangeduid (p).

5.2.3 Suiker Unie

Met Suiker Unie heeft op 15 juli 2010 overleg plaatgevonden. In zijn algemeenheid vindt Suiker Unie dat de bestaande, gegeven rechten moeten worden gerespecteerd. Verder brengt Suiker Unie de volgende punten onder de aandacht.

1. 5e en 6e suikersilo

Suiker Unie wil graag de mogelijke bouw van twee nieuwe suikersilo's (nummers 5 en 6) veiligstellen in het nu voorliggende bestemmingsplan Hoogkerk Gravenburg. De 6e silo past binnen de bouwgrens van het nu nog geldende bestemmingsplan Hoogkerk Centrum. Voor de 5e silo is een wijziging van de bouwgrens nodig. Het college van burgemeester en wethouders heeft toegezegd hieraan via een vrijstellingsprocedure op grond van artikel 19, lid 2 oude WRO medewerking te willen verlenen. Suiker Unie ziet graag de benodigde aanpassing van de bouwgrens vertaald in het bestemmingsplan.

Aan dit verzoek wordt, met het oog op de brief van het college van 18 december 2008 en de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven, voldaan (zie ook punt 2 bij de reactie van de Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk).

2. Straalverbinding KPN

Over het oude geldende bestemmingsplan Hoogkerk Centrum loopt een KPN straalverbindingszone (vanaf de locatie van KPN aan de Peizerweg), die afloopt van 62 meter aan de zuidoostkant naar 45 meter aan de noordwestzijde van het plangebied. Op de locatie van Suiker Unie die onder deze zone valt, mag tot 55 meter hoog worden gebouwd. De vraag van Suiker Unie is of deze straalverbinding nog bestaat, dit met het oog op de mogelijke bouw van bovengenoemde suikersilo's.

Over dit punt is navraag gedaan bij KPN: bij een bouwhoogte van maximale bouwhoogte van 55 meter is er (nog net) geen verstoring van de straalverbinding. Het kan zijn dat bij gebruik van hoge hijskranen voor de bouw van nieuwe suikersilo's er problemen ontstaan met de verbinding. Vandaar dat op verzoek van KPN de straalverbinding toch als een signaalfunctie op de verbeelding is gezet (zone met kruisjesarcering voor vrijwaringszone straalpad).

3. Maximaal bebouwingspercentage

Suiker Unie heeft geconstateerd dat op de plankaart van Hoogkerk Centrum geen maximaal bebouwingspercentage staat vermeld, maar dat op de nieuwe plankaart van Hoogkerk-Gravenburg een maximum percentage van 70% wordt aangegeven. Als dit een beperking is van de bouw mogelijkheden heeft Suiker Unie daar problemen mee.

Er is geen sprake van een beperking, omdat dit bebouwingsvoorschrift in de voorschriften van het plan Hoogkerk Centrum onder artikel 2, onder b is opgenomen. De bebouwingsmogelijkheden zijn dus dezelfde, alleen staat het nu (vanwege de standaardisering) vermeld op de plankaart en niet in de planregels.

4. Leidingentracé's Hoendiep

Suiker Unie wijst er op dat in het nieuwe bestemmingsplan de leidingenstroken over het Hoendiep naar het terrein Hoogkerk-Noord (nu een gedeelte van Westpoort) ontbreken.

Dit is juist. De leidingenstroken waren in het bestemmingsplan voor het nieuwe bedrijventerrein Westpoort overgenomen, maar dit plan is voor wat betreft de bestemming Water inmiddels 'overruled' door het bestemmingsplan Openbaar Vaarwater en daarin zijn de leidingenstroken niet meegenomen. De betrokken twee stroken zijn daarom uit dit bestemmingsplan 'geknijpt' en toegevoegd aan het voorliggende bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg en hebben daarin de aanduiding L-L.

5. Derde ontsluitingsweg

In verband met de externe veiligheid vanwege de SO₂ opslag op het terrein van Suiker Unie, dringt de Brandweer aan op een derde ontsluitingsroute aan de zuidzijde voor het geval zich een calamiteit voordoet (zie ook onder 5.3 Overleg, nummer 4 Brandweer).

Suiker Unie is hier geen voorstander van, maar kan zich er in vinden als het bestemmingsplan voor dit doel moet worden aangepast.

In de planregels wordt kan dit nu via een binnenplanse wijzigingsbevoegdheid mogelijk gemaakt worden (Wijzigingsbevoegdheid 2 van Railverkeer naar Wegverkeer).

6. Bestemming terrein ingang Suiker Unie Zuiderweg

Suiker Unie wijst er op dat dit terrein in het voorontwerp de bestemming Verkeer heeft gekregen. Het is echter een onderdeel van het bedrijfsterrein van Suiker Unie en heeft tevens een functie voor centrumactiviteiten (b.v. markt).

Het terrein heeft daarom de bestemming Bedrijfsterrein gekregen, met de functieaanduiding (c). Zie ook punt 15 onder de reactie van de Vereniging Wijkopbouw Hoogkerk.

5.3 Overleg

In het kader van het wettelijk verplichte overleg (artikel 3.1.1.Bro) zijn reacties binnengekomen van de volgende instanties:

1. Provincie Groningen

Reclamemasten

De provincie heeft geconstateerd dat in de planregels de maximale hoogte voor het oprichten van reclamemasten van 6 meter op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet acht wordt genomen. Het gaat dan om de artikelen 7.4.1, onder b, 8.4.1., onder b, 15.4.1., onder l en 21.1., onder h en k. Bovendien vraagt de provincie zich af of er in de regels 8.4.1., onder b en 10.4.1., onder b geen sprake is van een verkeerde verwijzing.

Commentaar:

Deze reactie van de provincie is correct. De regels zijn hierop aangepast, en ook de verwijzing in de regels 8.4.1., en 10.4.1. naar het vergroten van de toegestane goot- en bouwhoogte is gecorrigeerd.

Externe veiligheid

De provincie wijst er op dat in de plantoelichting een verantwoording van het groepsrisico moet worden opgenomen. In dat kader dient de regionale brandweer advies te worden gevraagd. Verder merkt de provincie op dat de Bijlage externe veiligheid niet bij de verzonden stukken was gevoegd.

Commentaar:

De paragraaf externe veiligheid is aangepast, mede naar aanleiding van het advies van de brandweer (zie onder 5.3.4 reactie Brandweer) en ook de bijlage externe veiligheid is nu bij de stukken gevoegd

Geluidzone industrie

De provincie merkt terecht op dat de aanduiding "geluidzone industrie" (oranje arcering) op de plankaart van het noordelijk deel ontbreekt.

Commentaar:

Hier is inderdaad sprake van een ommissie. De aanduiding is alsnog aangebracht, als gebiedsaanduiding geluidzone-industrie.

Suikerfabriek Vierverlaten

De provincie wijst erop dat de suikerfabriek een bedrijf is in milieucategorie 5.3. Deze omschrijving ontbreekt in de bij het plan behorende bedrijvenlijst.

Commentaar:

De bedrijvenlijst is hierop aangevuld.

2. Inspectie VROM

De inspectie wijst er op dat op de verbeelding (de kaart) een bestaande aardgastransportleiding niet is opgenomen.

Commentaar:

Zie ook de reactie van de Gasunie (hieronder onder nummer 3). De leiding is alsnog ingetekend.

3. Gasunie

De Gasunie geeft aan dat er twee aardgastransportleidingen in het zuidelijk deel van het plangebied zijn gesitueerd, die op de verbeelding zouden moeten worden opgenomen. Bij deze leidingen behoort een belemmerde strook van 4 meter ter weerszijden van de hartlijn. In het kader van de externe veiligheid vormt het plaatsgebonden risico geen belemmering voor dit bestemmingsplan.

Commentaar:

De beide leidingen, die gesitueerd zijn in de bestemming Bedrijventerrein, zijn alsnog in de verbeelding opgenomen. Dit is gebeurd door middel van de (standaard) dubbelbestemming Leiding-Gas, waarvoor een belemmerde strook van 4 meter geldt.

4. Brandweer

De brandweer heeft advies uitgebracht met name op de punten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid omdat deze in de externe veiligheidsparagraaf ontbreken. Er zijn voldoende bluswatervoorzieningen in het plangebied aanwezig, maar voor de bestrijdbaarheid van brand op het terrein van Suiker Unie is vanwege de opslag van zwaveldioxide een derde toegangsweg aan te bevelen.

Vanuit oogpunt van zelfredzaamheid blijkt dat de infrastructuur voldoende mogelijkheden biedt om deze snel te verlaten. De brandweer adviseert hier goed aandacht aan te besteden en daarbij ook te kijken naar langdurig verblijf van groepen verminderde zelfredzame personen.

Commentaar:

De paragraaf externe veiligheid is op deze punten van de brandweer aangevuld en aangepast.

Verder is in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen ten behoeve van een mogelijke derde ontsluiting van het gebied van Suiker Unie over het spoor in zuidelijke richting.

5. Waterschap Noorderzijlvest

Het waterschap verzoekt alinea 7 van waterparagraaf 3.3 (pagina 31 van het voorontwerp), waarin concrete maatregelen worden genoemd voor het maken van extra afvoercapaciteit, te vervangen door een wat meer algemenere tekst: "In het kader van Waterstructuurplan Westrand volgen er maatregelen/aanpassingen voor een beter watersysteem voor Hoogkerk-Gravenburg".

Het waterschap vraagt of er ook een wateropgave die is uitgezocht in de stedelijke wateropgave en verzoekt dit vermelden in de waterparagraaf.

Verder wijst er op dat vegetatiedaken wel helpen het water vertraagd af te voeren, maar dat ze in de winter wanneer de daken verzadigd zijn niet helpen piekafvoer te bergen.

Tot slot verzoekt het waterschap de vermelding dat "de zuivering in Hoogkerk in 2012-2013 ontmanteld wordt, te schrappen.

Commentaar:

Op verzoek van het waterschap wordt alinea 7 op pagina 31 aangepast. Op pagina 32, kopje waterberging, wordt toegevoegd dat in de stedelijke wateropgave Hoogkerk zuid (het noordelijke deel hiervan) is aangemerkt als kwetsbaar gebied. De vereiste berging voldoet echter wel volgens de berekeningen uit de Stedelijke wateropgave.

Onder het kopje 'Omgevingsaspecten' zijn de zinsneden over 'de ontmanteling van de rioolwaterzuiveringsinstallatie' geschrapt.

Ten aanzien van de groene daken kan worden opgemerkt dat deze een bijdrage leveren aan het vertraagd afvoeren van regenwater. Weliswaar zijn in de winter de daken meer verzadigd dan in de zomer, maar tijdens de winter zijn de piekafvoeren ook minder. De reactie van het waterschap vormt geen aanleiding om de betrokken alinea op pagina 33 in het voorontwerp-plan aan te passen.

6. Prorail, 7. Waterbedrijf en 8. KPN

Deze instanties hebben aangegeven dat zij vanwege het karakter van het plan - het vastleggen van de bestaande situatie - geen op- of aanmerkingen hebben die van invloed zijn op de inhoud van het plan, met uitzondering van de opmerking van KPN over de straalverbinding (zie 5.2.3. Suiker Unie).

5.4 Ambtshalve aanpassingen

In de loop van het planproces is een aantal onvolkomen aan het licht gekomen, die aanpassing behoeven:

1. Afstemming met bestemmingsplan Openbaar Vaarwater.

Gebleken is dat de plangrens in de oostpunt van het plangebied bij de aansluiting Hoendiep/U.T.Delfiaweg niet goed aansluit op het (inmiddels) vastgestelde bestemmingsplan Openbaar Vaarwater. In het voorliggende ontwerp is dit alsnog kortgesloten, het betreft een kleine punt met een verkeersbestemming.

2. Agrarisch gebied noordzijde Hoendiep

Het gebied aan de noordzijde van het Hoendiep, tussen de Held III, Kerkstraat en Johan van Zwedenlaan, maakt nog onderdeel uit van het oude Uitbreidingsplan Hoogkerk en heeft daarin de bestemming Landelijk gebied. Het gaat om een agrarisch 'restgebied' zonder bebouwing, uitgezonderd een enkele stal, tussen de stad en Hoogkerk. Dit gebied vormt geen onderdeel van het 'Buitengebied'. Vandaar dat - vanwege de actualiseringsverplichting - dit gebied nu is toegevoegd aan dit bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg. De hoofdbestemming is Agrarisch (zonder bebouwingmogelijkheden), met de bestemming Water voor de dwars door het gebied lopende watergang, met een mede bestemming Archeologie ter bescherming van mogelijke archeologische waarden (WA-2).

3. Bestemming perceel Kerkstraat zuidzijde begraafplaats

In het voorontwerp-bestemmingsplan is aan dit perceel aan de westzijde van de Kerkstraat ten zuiden van de begraafplaats een woonbestemming met een klein bouwvlak met een groenbestemming gegeven. Gebleken is dat dit ten opzichte van de geldende bebouwingmogelijkheden op grond van het bestemmingsplan Hoogkerk-Noord een aanzienlijke vermindering is en er zo sprake is van planschade. Vandaar dat op het perceel een groter bouwvlak is ingetekend, waar ook een 6 of 7-tal rijenwoningen kan worden gerealiseerd, vergelijkbaar met de bestaande parkeerplaats even zuidelijker aan de oostzijde van de Kerkstraat.

Hoofdstuk 6   Uitvoerbaarheid / exploitatie

Onderzoek naar de economische uitvoerbaarheid van bestemmingsplannen heeft in het algemeen betrekking op nieuwe ontwikkelingen waarvoor bestemmingswijzigingen nodig zijn en die door de gemeente worden gerealiseerd. Het bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg heeft echter betrekking op een reeds bebouwd deel van de gemeente, waarbij de ontwikkelingen aan het particuliere initiatief worden overgelaten.

Nagegaan is of het op basis van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en de daarin opgenomen regeling omtrent grondexploitatie noodzakelijk is een exploitatieplan aan het bestemmingsplan toe te voegen. Een dergelijk plan wordt tezamen met het bestemmingplan door de raad vastgesteld en bevat een verantwoording van de wijze waarop de kosten van een ontwikkeling verzekerd zijn. Daarnaast kan een exploitatieplan inrichtingseisen voor de ontwikkeling bevatten. Het opstellen van een exploitatieplan is niet nodig als een exploitatieovereenkomst is gesloten met de ontwikkelaar of als sprake is van een zogenaamde anterieure overeenkomst over het kostenverhaal.

In Hoogkerk-Gravenburg zijn geen ontwikkelingen voorzien die vragen om een grondexploitatieplan. Conclusie is dan ook dat voor dit bestemmingsplan geen grondexploitatieplan hoeft te worden vastgesteld.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

In deze regels wordt verstaan onder:

- 1.1 achtererfgebied:
erf aan de achterkant en de niet naar openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijkant, op meer dan 1 meter van de voorkant, van het hoofdgebouw.
- 1.2 bijbehorend bouwwerk:
uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd op de grond staand gebouw, of ander bouwwerk, met een dak.
- 1.3 hoofdgebouw:
gebouw, of gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkste is.
- 1.4 hoofdmassa van de bebouwing
het hoofdgebouw exclusief architectonisch ondergeschikte delen die door de vorm onderscheiden kunnen worden van dit hoofdgebouw.
- 1.5 oorspronkelijk hoofdgebouw
het hoofdgebouw zoals dat ten tijde van de afronding van de bouwwerkzaamheden, overeenkomstig de voor het hoofdgebouw verleende vergunning, is opgeleverd.
- 1.6 openbaar toegankelijk gebied
weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer.
- 1.7 voorerfgebied:
erf dat geen onderdeel is van het achtererfgebied.
- 1.8 voorgevelrooilijn
voorgevelrooilijn als bedoeld in het bestemmingsplan.
- 1.9 plan:
het bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg van de gemeente Groningen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- 1.10 bestemmingsplan:
de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0014.BP482HoogkerkGrave-vg01 met de bijbehorende regels en bijlagen.
- 1.11 de kaart:
de plankaart van het bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg, bestaande uit de 2 kaartbladen: kader Noord en kader Zuid;
- 1.12 aanduiding:
een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.
- 1.13 aanduidingsgrens:
de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.
- 1.14 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.
- 1.15 bebouwingspercentage:
een op de kaart of in de regels aangegeven percentage, dat de grootte aangeeft van het deel van een bouwperceel, dat ten hoogste mag worden bebouwd.
- 1.16 bestemmingsgrens:
de grens van een bestemmingsvlak.
- 1.17 bestemmingsvlak:
een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.
- 1.18 bouwgrens:
de grens van een bouwvlak.
- 1.19 bouwperceel:
een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.
- 1.20 bouwperceelgrens:
de grens van een bouwperceel.
- 1.21 bouwvlak:
een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

- 1.22 maatvoeringsgrens:
een op de kaart aangegeven lijn, die de grens aanduidt van een maatvoeringsvlak.
- 1.23 maatvoeringsvlak:
een op de kaart geheel of gedeeltelijk door maatvoeringsgrenzen omsloten vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waarop bebouwingsregelingen van eenzelfde aard van toepassing zijn.
- 1.24 aan huis verbonden beroep:
het beroepsmatig uitoefenen van activiteiten op administratief, juridisch, medisch, therapeutisch, kunstzinnig, ontwerptechnisch of hiermee gelijk te stellen gebied, dat door zijn beperkte omvang in een woning en /of de daarbij behorende aangebouwde bijbehorende bouwwerken kan worden uitgeoefend, mits:
1. het beroep door de bewoner van het pand wordt uitgeoefend, en
2. de woonfunctie in overwegende mate intact blijft, en
3. waarbij het beroep een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft, die met de woonfunctie in overeenstemming is.
- 1.25 additionele voorzieningen:
voorzieningen, die een onderdeel vormen van en ondergeschikt zijn aan een bestemming of functie.
- 1.26 agrarisch bedrijf:
een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen (houtteelt daaronder begrepen) en/of het houden van dieren.
- 1.27 archeologische verwachtingswaarden:
de aan een gebied toegekende waarden in verband met de hoge kans dat in dat gebied archeologische sporen voorkomen.
- 1.28 archeologische waarden:
de aan een gebied toegekende waarden in verband met de in dat gebied voorkomende archeologische relictten.
- 1.29 archeologisch monument:
terrein dat op basis van de Monumentenwet 1988 dan wel de Monumentenverordening van de gemeente Groningen is aangewezen als beschermd archeologisch monument.
- 1.30 bebouwing:
één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
- 1.31 bedrijfsgebouw:
een gebouw, dat dient voor de uitoefening van een bedrijf.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- 1.32 bedrijfsvloeroppervlakte:
de totale vloeroppervlakte van de ruimte binnen een functie die wordt gebruikt voor een (dienstverlenend) bedrijf of een dienstverlenende instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke.
- 1.33 bedrijfswoning / dienstwoning:
een woning in of bij een gebouw of op een terrein, kennelijk slechts bedoeld voor (het huishouden van) een persoon, wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein noodzakelijk is.
- 1.34 beperkt kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het besluit Externe Veiligheid Inrichtingen een richtwaarde voor het risico c.q. een risicoafstand is bepaald, waarmee rekening moet worden gehouden.
- 1.35 BEVI:
het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen van het Ministerie van VROM van 27 mei 2004, houdende milieukwaliteitseisen voor externe veiligheid van inrichtingen milieubeheer, in werking getreden op 27 oktober 2004.
- 1.36 bodemingrepen:
werken en werkzaamheden waarvan mag worden aangenomen dat zij het bodemarchief kunnen aantasten.
- 1.37 bouwen:
het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.
- 1.38 bouwlaag:
een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw.
- 1.39 bouwmarkt:
een al dan niet overdekte verkooppuimte waarop het volledige assortiment aan bouwmaterialen en doe-het-zelf artikelen uit voorraad wordt aangeboden, met een minimum verkoopvloeroppervlakte van 1000 m².
- 1.40 bouwwerk:
elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

- 1.41 bijgebouw:
een op zichzelf staand, al dan niet vrijstaand gebouw, dat door de vorm onderscheiden kan worden van het hoofdgebouw en dat in architectonisch opzicht ondergeschikt is aan en ten dienste staat van het hoofdgebouw; een vrijstaand bijgebouw is tevens functioneel ondergeschikt aan het hoofdgebouw.
- 1.42 bruto vloeroppervlakte:
de som van de oppervlaktes van alle bouwlagen van een gebouw, gemeten op de vloer van de bouwlaag, tussen de binnenzijde van de gevelmuren.
- 1.43 dak:
iedere bovenbeëindiging van een gebouw.
- 1.44 detailhandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die die goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit.
- 1.45 detailhandel in auto's, boten en caravans:
detailhandel in auto's en motoren, boten en caravans en daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen zoals accessoires, onderhoudsmiddelen, onderdelen en/of materialen.
- 1.46 detailhandel in brand- en/of explosiegevaarlijke stoffen:
detailhandel in goederen die naar hun aard zodanig brand- en/of explosiegevaar kunnen opleveren dat uitstalling ten verkoop in een winkelgebied niet verantwoord is.
- 1.47 detailhandel in grove bouwmaterialen:
detailhandel in materialen voor de ruwbouw van gebouwen en dergelijke zoals stenen, zand, beton, bestratingsmateriaal en hout.
- 1.48 detailhandel in kampeerartikelen:
detailhandel in tenten en kampeeruitrusting, zoals kampeermeubelen, slaapzakken en kooktoestellen, en daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen, zoals accessoires, onderhoudsmiddelen, onderdelen en/of materialen, met een minimum-verkoopvloeroppervlakte van 1000 m².
- 1.49 detailhandel in keukens en sanitair:
detailhandel in keukens en sanitair en daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen zoals accessoires, onderhoudsmiddelen, onderdelen en/of materialen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- 1.50 detailhandel in motorbrandstoffen:
detailhandel in motorbrandstoffen, waaronder begrepen smeermiddelen voor motorvoertuigen en benodigdheden voor gebruik, reiniging of spoedeisende reparaties van motorvoertuigen alsmede accessoires daarvoor en daaraan ondergeschikt detailhandel in voedings- en genotmiddelen.
- 1.51 detailhandel in volumineuze goederen:
detailhandel die vanwege de omvang van de gevoerde artikelen een groot oppervlak nodig heeft voor de uitstalling, zoals verkoop van auto's, boten, caravans, tuininrichtingsartikelen, grove bouwmaterialen, keukens en sanitair.
- 1.52 dienstverlening:
het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij het publiek rechtstreeks (al dan niet via een balie) te woord wordt gestaan en geholpen, waaronder ook een belwinkel en een internetcafé.
- 1.53 dove gevel/voorzetgevel:
een bouwkundige constructie waarin geen te openen delen aanwezig zijn en met een in NEN 5077 bedoelde karakteristieke geluidwering die ten minste gelijk is aan het verschil tussen de geluidsbelasting van die constructie en 33 dB onderscheidenlijk 35 dB(A), alsmede een bouwkundige constructie waarin alleen bij uitzondering te openen delen aanwezig zijn, mits de delen niet direct grenzen aan een geluidsgevoelige ruimte.
- 1.54 erf:
het al dan niet bebouwde perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een gebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw.
- 1.55 erotisch getinte vermaaksfunctie:
een vermaaksfunctie, welke is gericht op het doen plaatsvinden van voorstellingen en/of vertoningen van porno-erotische aard, waaronder begrepen een seksbioscoop, een seksclub en een seksautomatenhal.
- 1.56 gebouw:
elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.
- 1.57 geluidsbelasting:
de geluidsbelasting vanwege een weg, een industrieterrein en/of een spoorweg.
- 1.58 geluidsgevoelige objecten:
woningen, andere geluidsgevoelige gebouwen en geluidsgevoelige terreinen, als bedoeld in artikel 1 van de Wet geluidhinder.
- 1.59 geluidszoneringplichtige inrichting:
een inrichting, bij welke ingevolge de Wet geluidhinder rondom het terrein van vestiging in een bestemmingsplan een zone moet worden vastgesteld.

- 1.60 grondgebonden woning:
een gebouw, dat een vrijstaande woning of meerdere aangebouwde, uitsluitend naast elkaar en niet boven elkaar gelegen, woningen omvat, en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.
- 1.61 groothandel:
het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan wederverkopers, dan wel aan instellingen of personen ter aanwending in een andere bedrijfsactiviteit.
- 1.62 grootschalige geconcentreerde detailhandelsvestiging (GDV):
een concentratie van detailhandel in niet-volumineuze goederen, al of niet in combinatie met detailhandel in volumineuze goederen, met een minimum-verkoopvloeroppervlakte van 1.500 m² per vestiging, buiten bestaande winkelgebieden.
- 1.63 grootschalige detailhandel in meubelen en woninginrichting:
detailhandel in meubelen en artikelen ten behoeve van de inrichting van een woning en daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen met een minimum verkoopvloeroppervlakte van 1000 m².
- 1.64 hogere grenswaarde:
een bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige objecten, die hoger is dan de voorkeursgrenswaarde en die in een concreet geval kan worden vastgesteld op grond van de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder.
- 1.65 hoofdgebouw:
een gebouw dat, gelet op de bestemming, als het belangrijkste bouwwerk op een bouwperceel kan worden aangemerkt.
- 1.66 horecabedrijf:
een bedrijf of instelling, waar bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin bedrijfsmatig logies wordt verstrekt, één en ander al dan niet in combinatie met een vermaaksfunctie, met uitzondering van een erotisch getinte vermaaksfunctie.
- 1.67 horeca - 1:
horecabedrijven gericht op het verstrekken van al dan niet voor consumptie ter plaatse bereide etenswaren, met als nevenactiviteit het verstrekken van zwak- en niet-alcoholische dranken zoals cafetaria's, snackbars, lunchrooms, grillrooms, shoarmazaken, broodjeszaken en daarmee vergelijkbare horecabedrijven.
- 1.68 horeca - 2:
horecabedrijven gericht op het verstrekken van maaltijden voor consumptie ter plaatse met als nevenactiviteit het verstrekken van alcoholische en niet-alcoholische dranken, zoals restaurants, bistro's en daarmee vergelijkbare horecabedrijven.
- 1.69 horeca - 3:

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

horecabedrijven gericht op het verstrekken van alcoholische en niet-alcoholische dranken voor consumptie ter plaatse, met eventueel daaraan ondergeschikt het verstrekken van etenswaren of maaltijden voor gebruik ter plaatse, zoals (eet)café's, met uitzondering van discotheken en nachtclubs.

1.70 horeca - 4:

horecabedrijven gericht op het verstrekken van dranken voor consumptie ter plaatse, waarbij het doen beluisteren van overwegend elektrisch versterkte muziek of het gelegenheid geven tot dansen een wezenlijk onderdeel vormen, zoals discotheken, alsmede horecabedrijven gericht op het verstrekken van dranken en kleine etenswaren voor gebruik ter plaatse, ook tussen 02.00 en 06.00 uur, zoals nachtclubs en automatieken.

1.71 horeca - 5:

horecabedrijven gericht op het verstrekken van logies met als nevenactiviteiten het verstrekken van maaltijden of dranken voor gebruik ter plaatse, zoals hotels en pensions.

1.72 kamerverhuurpand:

een gebouw of een deel van een gebouw met of geschikt te maken voor vier of meer woonvertrekken, niet vallende onder het begrip logiesgebouw en/of logiesverblijf als bedoeld in het Bouwbesluit en niet zijnde een zelfstandige woonruimte als bedoeld in de Huisvestingswet, waarin (ongeacht de duur van het verblijf) (aan) drie of meer personen (al dan niet tegen betaling) nachtverblijf wordt verschaft (hebben).

1.73 kampeermiddel:

1. een tent, een tentwagen, een kampeerauto of een caravan.
2. enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, voorzover geen bouwwerk zijnde, één en ander voor zover deze onderkomens of voertuigen of gewezen voertuigen geheel of ten dele blijvend zijn bestemd of opgericht dan wel worden of kunnen worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

1.74 kantoor:

een ruimte die dient voor de uitoefening van administratieve, boekhoudkundige, financiële, organisatorische en/of zakelijke dienstverlening - niet zijnde detailhandel - al dan niet met een publiekgerichte baliefunctie.

1.75 kap:

een door tenminste één hellend dakvlak omsloten dak dat meer dan 50% van de bovenste vloerlaag van de onderliggende verdieping omvat.

1.76 kas:

een gebouw, waarvan de wanden en het dak geheel of grotendeels bestaan uit glas of ander lichtdoorlatend materiaal, dienend tot het kweken van vruchten, bloemen of planten.

- 1.77 kleinschalige bedrijfsmatige activiteit:
bedrijvigheid, die door zijn beperkte omvang in of bij een woning met behoud van de woonfunctie kan worden uitgeoefend.
- 1.78 kwetsbaar object:
een object waarvoor ingevolge het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen een grenswaarde voor het risico c.q. een risicoafstand tot een risicovolle inrichting is bepaald, die in acht genomen moet worden.
- 1.79 logies met ontbijt:
het verstrekken van gelegenheid tot overnachting met ontbijt als toeristisch-recreatieve voorziening in een woning en ondergeschikt aan de woonfunctie.
- 1.80 maatschappelijke dienstverlening:
het geheel van diensten die de overheden aan hun burgers leveren, alsmede het verlenen van maatschappelijke diensten, medische dienstverlening, psychosociale zorg, onderwijs, kinderopvang, sociaal-culturele voorzieningen, voorzieningen van levensbeschouwelijke aard, voorzieningen ten behoeve van sport en sportieve recreatie, evenwel met uitzondering van een seksinrichting.
- 1.81 NEN:
door de Stichting Nederlands Normalisatie-instituut uitgegeven norm.
- 1.82 niet-grondgebonden agrarische bedrijfsvoering:
een agrarische bedrijfsvoering die hoofdzakelijk in gebouwen plaatsvindt.
- 1.83 peil:
voor een bouwwerk op een bouwperceel, waarvan de hoofdtoegang direct aan de weg grenst: de hoogte van de kruin van de weg ter plaatse van die hoofdtoegang;
voor een bouwwerk op een bouwperceel, waarvan de hoofdtoegang niet direct aan de weg grenst: de hoogte van het terrein ter hoogte van die hoofdtoegang bij voltooiing van de bouw;
voor schepen: de waterspiegel.
- 1.84 prostitutie:
het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.
- 1.85 recreatief medegebruik:
een recreatief gebruik van gronden dat ondergeschikt is aan de functie van de bestemming waarbinnen dit recreatieve gebruik is toegestaan.
- 1.86 recreatieve bewoning:
de bewoning die plaatsvindt in het kader van de weekend- en/of verblijfsrecreatie.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- 1.87 REVI:
de Regeling externe veiligheid inrichtingen van de staatssecretaris van VROM van 8 september 2004, houdende regels met betrekking tot afstanden en de wijze van berekening van het plaatsgebonden risico ter uitvoering van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.
- 1.88 risicovolle inrichting:
een inrichting, bij welke ingevolge het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen een grenswaarde, richtwaarde voor het risico e.q. een risico-afstand moet worden aangehouden bij het in het bestemmingsplan toelaten van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten.
- 1.89 seksinrichting:
de voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch/pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf, waaronder begrepen een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, seks theater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar.
- 1.90 stacaravan:
een caravan, die als een gebouw valt aan te merken.
- 1.91 standplaats:
een kavel, bestemd voor het plaatsen van een woonwagen, waarop voorzieningen aanwezig zijn die op het leidingnet van de openbare nutsbedrijven, andere instellingen of van gemeenten kunnen worden aangesloten.
- 1.92 tuincentrum:
een al dan niet overdekte verkoopruimte waarin in hoofdzaak detailhandel wordt uitgeoefend in artikelen voor de inrichting en het onderhoud van particuliere tuinen of daarmee rechtstreeks samenhangende artikelen, zoals tuinplanten, zaai- en pootgoed, tuinmest, teelaarde, tuingereedschap, tuinhout, tegels, sierstenen, tuinhuisjes, materialen voor de aanleg en onderhoud van vijvers- en fonteinen, alsmede kamerplanten, snijbloemen en potterie, met als nevenassortiment dierbenodigdheden en -voerders, huis- en hobbydieren, tuinmeubilair, tuinkleding en -schoeisel (uitgezonderd modische, sport- of vrijetijdskleding), materialen voor aanleg en onderhoud van zwembaden en voor buitengebruik bestemde sfeerartikelen.
- 1.93 verkooppunt van motorbrandstoffen:
een inrichting voor de uitoefening van detailhandel in motorbrandstoffen, waaronder begrepen smeermiddelen voor motorvoertuigen en benodigdheden voor gebruik, reiniging of spoedeisende reparaties van motorvoertuigen alsmede accessoires daarvoor en daaraan ondergeschikt detailhandel in voedings- en genotmiddelen.
- 1.94 verkoopvloeroppervlakte (vvo):
de voor het publiek zichtbare en toegankelijke besloten winkelruimte ten behoeve van de detailhandel.

- 1.95 voorerf:
gedeelte van het erf dat voor de voorgevel van het hoofdgebouw of het verlengde daarvan is gelegen, met dien verstande dat indien het hoofdgebouw aan meerdere wegen is gelegen alle gedeelten van het erf gelegen tussen de gevel of het verlengde daarvan en de grens van de weg als voorerf wordt aangemerkt.
- 1.96 voorgevel:
de naar de weg toegekeerde gevel van een gebouw, of indien een perceel met meerdere zijden aan de weg grenst, de gevel aan de zijde van de weg, waarop de hoofdtoegang van de woning is ontsloten.
- 1.97 voorkeursgrenswaarde:
de bij een bestemmingsplan in acht te nemen maximale waarde voor de geluidsbelasting van geluidsgevoelige objecten, zoals deze rechtstreeks kan worden afgeleid uit de Wet geluidhinder en/of het Besluit geluidhinder.
- 1.98 winkel:
een gebouw, dat een ruimte omvat, welke door zijn indeling kennelijk bedoeld is te worden gebruikt voor de detailhandel.
- 1.99 woning:
een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden.
- 1.100 woongebouw:
een gebouw, dat meerdere naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden.
- 1.101 woonhuis:
een gebouw, dat één woning omvat, dan wel twee of meer naast elkaar en/of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat, en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.
- 1.102 woonwagen:
voor bewoning bestemd gebouw dat is geplaatst op een standplaats en dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst.
- 1.103 woon-werkcombinaties:
het wonen in combinatie met aan de woonfunctie ondergeschikte kantoor- en werkfuncties in de vorm van aan huis verbonden beroepen en kleinschalige bedrijfsmatige activiteiten.

1.104 zakelijke dienstverlening:

het verlenen van diensten in een kantoorachtige omgeving op administratief, financieel en juridisch gebied, alsmede op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie, de verhuur en handel in onroerend goed, architecten-, onderzoeks-, marketing-, uitzend- en beveiligingsbureaus en daarmee naar de aard vergelijkbare vormen van dienstverlening.

Artikel 2   Wijze van meten

Bij toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

- 2.1   lengte, breedte en diepte van een gebouw:
tussen (de lijnen, getrokken door) de buitenzijde van de gevelvlakken en / of de buitenkant dakoverstek en/of het hart van de gemeenschappelijke scheidingsmuren.
- 2.2   de bouwhoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, antennes, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen.
- 2.3   horizontale diepte van een gebouw:
de lengte van een gebouw, gemeten loodrecht vanaf de naar de weg gekeerde gevel.
- 2.4   de goothoogte van een bouwwerk:
vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel.
- 2.5   de dakhelling:
langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.
- 2.6   de oppervlakte van een bouwwerk:
tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.
- 2.7   de inhoud van een bouwwerk:
tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.
- 2.8   bruto vloeroppervlakte van een bouwlaag:
op de vloer van de bouwlaag, tussen de binnenzijde van de gevelmuren.
- 2.9   de hoogte van een windturbine:
vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

Artikel 3   Uitmetingsverschillen

Voorzover op de kaart niet anders is aangegeven, wordt de vaststelling van afmetingen bepaald door middel van meting op de kaart, met dien verstande dat:

- a. de maatbepaling tot op 1 meter nauwkeurig geschiedt, en
- b. de maat van de openbare ruimte wordt berekend naar de ter plaatse geldende werkelijke situatie, behoudens indien de grenslijn van de bebouwing niet in de bestaande voorgevellijn is geprojecteerd.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 4 Agrarisch

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'agrarisch' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. de uitoefening van een agrarisch bedrijf met een in hoofdzaak grondgebonden agrarische bedrijfsvoering, met dien verstande dat (een neventak van) intensieve veehouderij niet is toegestaan;
- b. cultuurgrond;
- c. waterhuishoudkundige voorzieningen;
- d. recreatief medegebruik;
- e. groenvoorzieningen;
- f. waterlopen;
- g. nutsvoorzieningen;
- h. additionele voorzieningen.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 4.1 genoemde doeleinden.

4.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak worden gebouwd;
- b. de goot- en bouwhoogte en het bebouwingspercentage mogen niet meer bedragen dan op de kaart is aangegeven;
- c. binnen het bouwvlak is maximaal één bedrijfswoning toegestaan;
- d. de oppervlakte en bouwhoogte van de bedrijfswoningen mag maximaal 100 m² respectievelijk 7 meter bedragen.

4.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. buiten het op de kaart aangegeven bouwvlak mogen geen bouwwerken worden gebouwd in de vorm van overkappingen voor dieren, opslag van (landbouw)materieel of veevoeder;
- b. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2,50 meter bedragen;
- c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals lichtmasten bij een paardenbak, mag maximaal 6 meter bedragen.

4.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

- a. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

- b. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

4.4 Afwijken van de bouwregels

4.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 4.2.2, onder b voor het vergroten van de goot- en bouwhoogte van de gebouwen met maximaal 10%;
- b. het bepaalde in lid 4.2.2 onder d voor het vergroten van oppervlakte van de bedrijfswoning tot maximaal 150 m² en een bouwhoogte tot maximaal 11 m;

4.4.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 4.4.1 is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. het landschapsbeeld;
- b. de verkeersveiligheid;
- c. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Het gestelde in lid 4.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

4.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, zoals bedoeld in lid 7.10, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening wordt in ieder geval gerekend:

- a. het gebruik van de gronden als standplaats voor woonwagens;
- b. het gebruik van de gronden voor recreatief nachtverblijf;
- c. het gebruik van gronden buiten het bouwperceel ten behoeve van de realisering van mestbassins of andere werken of bouwwerken voor de opslag van mest, waaronder mestzakken.

4.6 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 4.1 juncto lid 4.5 onder b voor het gebruik van de gronden en bebouwing ten behoeve van maximaal 20 kampeermiddelen;
- b. het bepaalde in lid 4.1 voor het gebruik van een deel van de bebouwing ten behoeve van de verkoop van agrarische producten;
- c. het bepaalde in lid 4.1 voor het gebruik van een deel van de bebouwing ten behoeve van de berging van caravans en boten.

4.7 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden

4.7.1 Vergunningplicht

Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden uit te voeren:

- a. het aanbrengen van oppervlakteverhardingen ten behoeve van het agrarisch gebruik buiten het bouwperceel, niet zijnde perceel- en/of kavelontsluitingswegen, met een oppervlakte van meer dan 50 m²;
- b. het aanleggen en/of verharderen of halfverharderen van wegen en paden;
- c. het aanleggen van voorzieningen ten behoeve van recreatief medegebruik met een oppervlakte van meer dan 200 m²;

- d. het graven of dempen, verdiepen of verbreden van sloten en daarmee gelijk te stellen waterlopen, hieronder greppels niet inbegrepen;
- e. het verwijderen van houtopstanden, houtopstanden in het kader van de hout- en/of boomteelt uitgezonderd;
- f. het afgraven en ophogen van gronden met meer dan 40 centimeter.

4.7.2 Uitzondering op de vergunningplicht

Het in lid 4.7.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden welke:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan.

4.7.3 Voorwaarden voor vergunningverlening

De in lid 4.7.1 genoemde vergunning kan slechts worden verleend, indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de natuurlijke en landschappelijke waarden van het open landelijke gebied.

Artikel 5 Bedrijf

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'bedrijf' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. bedrijven die zijn genoemd in de categorieën 1, 2, 3.1 en 3.2 van de bij dit plan behorende Lijst van bedrijfstypen, met uitzondering van geluidszoneringplichtige en risicovolle inrichtingen;
- b. parkeervoorzieningen;
- c. nutsvoorzieningen;
- d. additionele voorzieningen.

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 5.1 genoemde doeleinden.

5.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak worden gebouwd;
- b. het op de kaart aangegeven maximale bebouwingspercentage en de maximale bouwhoogte dienen in acht te worden genomen.

5.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. buiten het op de kaart aangegeven bouwvlak geen bouwwerken worden gebouwd in de vorm van carports of overkappingen voor auto's, autobanden of ander materieel;
- b. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2,50 meter bedragen;
- c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 6 meter bedragen.

5.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. de verblijfsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;
- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

5.4 Afwijken van de bouwregels

5.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 5.2.2 onder b voor het vergroten van de toegestane bouwhoogte van de gebouwen met maximaal 10%.

5.4.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 5.4.1 kunnen slechts worden verleend, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. de verblijfsituatie;
- b. het straat- en bebouwingsbeeld;
- c. de verkeersveiligheid;
- d. de sociale veiligheid;
- e. de milieusituatie;
- f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Het gestelde in lid 5.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

5.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik in strijd met het bestemmingsplan, zoals bedoeld in lid 7.10, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening, wordt in ieder geval gerekend:

- a. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van bedrijven, behorende tot een andere categorie dan die welke volgens lid 7.1 onder a. zijn toegestaan;
- b. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel;
- c. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van bewoning;
- d. het gebruik van de gronden voor recreatief nachtverblijf.

5.6 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie, van het bepaalde in lid 7.5 onder a. juncto lid 5.1 onder a voor de vestiging van bedrijven die naar de aard en invloed op de omgeving gelijk te stellen zijn met bedrijven die zijn genoemd in de categorieën 1, 2, 3.1 en 3.2 van de bij dit plan behorende Lijst van bedrijfstypen, mits het geen geluidszoneringplichtige of risicovolle inrichtingen betreft.

Artikel 6 Bedrijventerrein

6.1 Bestemmingsomschrijving

De op de kaart voor bedrijventerrein aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. bedrijven als bedoeld in de categorieën 1 tot en met 5 van de bij dit plan behorende Lijst van Bedrijfstypen op het terrein van Suiker Unie en kartonfabriek Smurfit, met dien verstande dat hier maximaal 50% van het bruto vloeroppervlak mag bestaan uit kantoorruimte ten dienste van het ter plaatse gevestigd bedrijf. **Ten aanzien van het bedrijventerrein van Suiker Unie aan de Fabriekslaan is naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 23 mei 2012 de plankaart (de verbeelding) van het zuidelijk kader van het bestemmingsplan aangepast in die zin dat het plandeel waar de bouw van twee nieuwe suikersilo's (5 en 6) is gepland, is voorzien van de aanduiding 'specifieke vorm van bedrijventerrein - opslag van suiker in suikersilo's'. Het gebruik en de bebouwingsmogelijkheden op de gronden in dit plandeel mogen niet worden aangewend voor zware milieucategorie 5 activiteiten, zoals de fabricage van suiker in bedrijfsgebouwen.**
- b. bedrijven als bedoeld in de categorieën 1 tot en met 3 op het terrein van voormalig transportbedrijf Vonck aan de noordzijde van het Hoendiep en het terrein aan de noordoostzijde van het Hoendiep (transportbedrijf Gorter e.o.), met dien verstande dat maximaal 70% van het bruto vloeroppervlak mag bestaan uit kantoorruimte ten dienste van het ter plaatse gevestigd bedrijf;
- c. een bedrijfswoning, ter plaatse van de aanduiding 'bedrijfswoning' (bw) op de kaart;
- d. detailhandel in volumineuze goederen, waaronder wordt verstaan:
  1. detailhandel in auto's, boten en caravans,
  2. detailhandel in kampeerartikelen,
  3. detailhandel in landbouwwerktuigen,
  4. detailhandel in grove bouwmaterialen,
  5. bouwmarkten,
  6. detailhandel in keukens en sanitair,
  7. tuincentra,
  8. detailhandel in tuinmeubelen,
  9. inrichtingscentra voor kantoorinterieur,
  10. grootschalige detailhandel in meubelen en woninginrichting,met dien verstande dat
  - deze uitsluitend mag worden uitgeoefend ter plaatse van de aanduiding 'detailhandel volumineus';
  - detailhandel in niet-volumineus, branchevreemd assortiment als onzelfstandig onderdeel van een ter plaatse gevestigd volumineus detailhandelsbedrijf is toegestaan, mits de omvang niet meer bedraagt dan 10% van de totale verkoopvloeroppervlakte, tot een maximum van 500 m² per vestiging;
  - detailhandel in voedings- en genotmiddelen is uitgesloten.
- e. zelfstandige kantoren tot een maximum van 500 m² bruto vloeroppervlakte per perceel, met uitzondering van de kwadranten van de kruising Hoendiep en Johan van Zwedenlaan waar de maximale bruto vloeroppervlakte 1.500 m² mag bedragen;
- f. garageboxen tot een hoogte van 3 meter ter plaatse van de aanduiding (sbt-gb) op de kaart;
- g. een hondensportterrein ter plaatse van de aanduiding (sbt-hsp) op de kaart;
- h. volkstuinten ter plaatse van de aanduiding (vt) op de kaart;
- i. wegen, voet- en fietspaden;
- j. groenvoorzieningen;
- k. water;
- l. nutsvoorzieningen;
- m. additionele voorzieningen.

6.2 Bouwregels

6.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 6.1 genoemde doeleinden.

6.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouw van nieuwe bedrijfs- of dienstwoningen is niet toegestaan, behalve als vervangende nieuwbouw op de locaties met de aanduiding (bw) op de kaart;
- b. de bouwhoogte mag maximaal de aangegeven bouwhoogte bedragen;
- c. het bebouwingspercentage mag maximaal het aangegeven percentage bedragen;
- d. de afstand van gebouwen tot een naar de weg gekeerde perceelsgrens mag niet minder dan 5 meter bedragen;
- e. de afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste perceelsgrens mag niet minder dan 3 meter bedragen;
- f. voor bedrijfswoningen geldt dat de oppervlakte en bouwhoogte maximaal 100 m² respectievelijk 7 meter mag bedragen.

6.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. buiten het op de kaart aangegeven bouwvlak en aan de straatzijde vanuit het oogpunt van representativiteit geen bouwwerken worden gebouwd in de vorm van carports of overkappingen voor auto's of ander materieel en opslag
- b. de afstand van gebouwen tot een naar de weg gekeerde perceelsgrens mag niet minder dan 5 meter bedragen;
- c. de afstand van gebouwen tot de zijdelingse en achterste perceelsgrens mag niet minder dan 3 meter bedragen.
- d. de bouwhoogte van erf- of perceelsafscheidings mag maximaal 3 meter bedragen;
- e. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 6 meter bedragen.

6.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

- a. de bereikbaarheid van gebouwen:
Met het oog op mogelijke calamiteiten dient de bereikbaarheid van gebouwen, zowel vanaf de openbare weg als ten opzichte van elkaar op één bouwperceel voldoende gewaarborgd te zijn.
- b. het straat- en bebouwingsbeeld:
Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:
  - een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;
  - een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;
- c. de verkeersveiligheid:
Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;
- d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed. Van belang daarbij kunnen zijn bijvoorbeeld de bezonningssituatie, de lichttoetreding, zichtlijnen.

6.4 Afwijken van de bouwregels

6.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 6.2.2 onder b, de bouwhoogte met maximaal 10%;
- b. het bepaalde in lid 6.2.2 onder c, het bebouwingspercentage met maximaal het getal 10;
- c. het bepaalde in lid 6.2.2 onder d en e, voor een overschrijding van de voorgeschreven afstand tot de perceelsgrenzen;
- d. het bepaalde in lid 6.2.2 onder f, voor het vergroten van de oppervlakte van de bedrijfswoning tot maximaal 150 m² en de bouwhoogte tot maximaal 11 meter.

6.4.2 Voorwaarden voor afwijken

Het gestelde in lid 6.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

6.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met de bestemming, zoals bedoeld in lid 7.10, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening, wordt in ieder geval gerekend:

- a. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van bedrijven, behorende tot een andere categorie dan die welke volgens lid 6.1 onder a zijn toegestaan;
- b. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van detailhandel anders dan genoemd onder lid 6.1.c;
- c. het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van zelfstandige kantoren met een bruto vloeroppervlak van meer dan 500 m²;
- d. het gebruik van gronden ten behoeve van ligplaatsen voor woon- en bedrijfsschepen,
- e. standplaatsen voor woonwagens dan wel het gebruik van gronden anderszins voor bewoning.

6.6 Afwijken van de gebruiksregels

6.6.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 6.1 onder a, juncto lid 6.5 onder a, ten behoeve van de vestiging van bedrijven, die niet in de 'Lijst van bedrijfstypen' zijn opgenomen, maar naar hun aard en invloed op de omgeving kunnen worden gelijkgesteld met de bedrijven, die voorkomen in de in lid 6.1 onder a genoemde categorieën, mits het niet betreft geluidzoneringsplichtige of risicovolle inrichtingen;
- b. het bepaalde in lid 6.1 onder a ten behoeve van het toestaan van maximaal 70% van de bruto vloeroppervlakte voor kantoorruimte die ten dienste staat aan het ter plaatse gevestigde bedrijf.

6.6.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 6.6.1 onder a, is slechts mogelijk nadat een advies van een onafhankelijke deskundige op het gebied van het milieu is ingewonnen.

6.7 Wijzigingsbevoegdheid

6.7.1 Wijzigingsbevoegdheid t.b.v. detailhandel in motorbrandstoffen

Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming wijzigen ten behoeve van detailhandel in, met uitzondering van LPG, onder de voorwaarde dat:

- a. de bouwhoogte van de gebouwen maximaal 5 meter mag bedragen;
- b. de verkoopvloeroppervlakte van de gebouwen maximaal 80 m² mag bedragen, met dien verstande dat burgemeester en wethouders ontheffing kunnen verlenen voor een verkoopvloeroppervlakte van maximaal 120 m², mits deze oppervlakte noodzakelijk is in verband met de omvang van de ter plaatse uitgeoefende detailhandelsactiviteiten, ruimtelijk op acceptabele wijze kan worden ingepast, uit verkeerskundig oogpunt aanvaardbaar is en geen onevenredige afbreuk doet aan het woon- en leefklimaat.

Bij de beoordeling van een wijzigingsplan voor een verkooppunt van motorbrandstoffen worden de volgende aspecten betrokken:

a. ruimtelijke inpasbaarheid:

Het verkooppunt van motorbrandstoffen dient ruimtelijk inpasbaar te zijn. Dit houdt onder meer in dat het perceel, waarop deze functie wordt uitgeoefend, van een voldoende omvang dient te zijn met het oog op de plaatsing van gebouwen en installaties en het verwerken van het verkeer. De aanwezigheid van het verkooppunt mag er niet toe leiden, dat een bestaand gebouw niet meer voldoet aan de daarvoor geldende parkeereisen.

b. verkeerskundige aspecten:

Er dient rekening te worden gehouden met de verkeersaantrekkende werking van het verkooppunt in relatie tot de capaciteit en verkeersintensiteit van het omliggende wegennet. Daarbij dient de ontsluiting van het verkooppunt zodanig te zijn, dat de verkeersveiligheid en doorstroming van het verkeer zijn gewaarborgd.

c. milieu:

De afstand tot een kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object moet zodanig zijn, dat een goed woon- en leefmilieu en de veiligheid zijn gewaarborgd.

Artikel 7 Centrum

7.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'centrum' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. detailhandel, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond;
- b. dienstverlening;
- c. wonen, op de adressen die staan aangegeven op de bij dit plan behorende Bijlage 3, lijst van bestaande woonfuncties, met dien verstande dat alleen vervangende nieuwbouw mogelijk is en dat het aantal nieuwe woningen vanwege de Wet geluidhinder en de gemaakte (IMR) afspraken met Suiker Unie niet mag toenemen;
- d. logies met ontbijt, met dien verstande dat deze functie uitsluitend mag worden uitgeoefend in een woning en ten dienste van deze functie maximaal twee (slaap)kamers voor toeristisch-recreatief nachtverblijf mogen worden gebruikt;
- e. horeca - 1, horeca - 2 en horeca - 3, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond;
- f. parkeervoorzieningen;
- g. additionele voorzieningen, waaronder infrastructurele voorzieningen.

7.2 Bouwregels

7.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 7.1 genoemde doeleinden.

7.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak worden gebouwd;
- b. het bebouwingspercentage en de goot- en bouwhoogte mogen maximaal het aangegeven percentage en de aangegeven hoogte bedragen.

7.2.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

- a. aangebouwde bijbehorende bouwwerken mogen uitsluitend aan de achtergevel van de hoofdmassa van de bebouwing worden gebouwd, met dien verstande dat:
  1. de maximale bouwhoogte 4 meter bedraagt;
  2. de maximale bouwhoogte niet hoger is dan 0,3 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
  3. de maximale diepte, gemeten vanuit (het verlengde van) de achtergevel van de hoofdmassa van de bebouwing 4 meter bedraagt;
  4. de afstand tot de zij- en achtererfgrens, indien deze grenst aan het openbaar toegankelijk gebied, minimaal 1 meter bedraagt;
- b. vrijstaande bijbehorende bouwwerken mogen uitsluitend op het achtererfgebied worden gebouwd, met dien verstande dat:
  1. de maximale bouwhoogte 3 meter bedraagt;
  2. de afstand tot de zij- en achtererfgrens, indien deze grenst aan het openbaar toegankelijk gebied, minimaal 1 meter bedraagt;
- c. door het hier bedoelde bouwen mag de totale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het achtererf maximaal 60 m² bedragen, en mag het achtererf voor maximaal 70% zijn bebouwd.

7.2.4 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouwhoogte van erf-en terreinafscheidingen mag voor de voorgevelrooilijn maximaal 1 meter bedragen en achter de voorgevelrooilijn maximaal 2 meter;
- b. de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 6 meter bedragen.

7.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. de woonsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;
- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

7.4 Afwijken van de bouwregels

7.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 7.2.2 onder b ten behoeve van het vergroten van het bebouwingspercentage met maximaal het getal 10;
- b. het bepaalde in lid 7.2.4 onder b ten behoeve van het vergroten van de maximaal toegestane bouwhoogte met 2 meter, met dien verstande dat dit niet geldt voor reclamemasten: deze mogen op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet hoger zijn dan 6 meter.

7.4.2 Voorwaarden voor ontheffing

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 7.4.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. de woonsituatie;
- b. het straat- en bebouwingsbeeld;
- c. de verkeersveiligheid;
- d. de sociale veiligheid;
- e. de milieusituatie;
- f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Het gestelde in lid 7.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

7.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, zoals bedoeld in lid 7.10, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening wordt in ieder geval gerekend:

- a. het gebruik van de gronden en gebouwen ten behoeve van de uitoefening van een autoverkoopbedrijf;
- b. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor logies met ontbijt.

Artikel 8 Gemengd

8.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'gemengd' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. kantoren;
- b. wonen, op de adressen die staan aangegeven op de bij dit plan behorende Bijlage 3, lijst van bestaande woonfuncties, met dien verstande dat alleen vervangende nieuwbouw mogelijk is en dat het aantal nieuwe woningen vanwege de Wet geluidhinder en de (IMR) afspraken met de Suiker Unie niet mag toenemen;
- c. bijzondere vormen van huisvesting, zoals begeleid wonen, ter plaatse van de aanduiding (sgd-sw) op de kaart;
- d. logies met ontbijt, met dien verstande dat deze functie uitsluitend mag worden uitgeoefend in een woning en ten dienste van deze functie maximaal twee (slaap)kamers voor toeristisch-recreatief nachtverblijf mogen worden gebruikt;
- e. dienstverlening;
- f. horeca - 1, horeca - 2 en horeca - 3, met dien verstande dat deze functie uitsluitend is toegestaan op de begane grond;
- g. sport;
- h. detailhandel;
- i. recreatie;
- j. bedrijven als bedoeld in de categorieën 1 en 2 van de bij dit plan behorende 'Lijst van Bedrijfstypen', met uitzondering van geluidszoneringplichtige en risicovolle inrichtingen;
- k. bedrijven als bedoeld in de bij dit plan behorende 'Lijst van bedrijfstypen wonen-werken';
- l. garageboxen met een maximale hoogte van 3 meter, ter plaatse van de aanduiding (sgd-gb) op de kaart;
- m. parkeervoorzieningen;
- n. nutsvoorzieningen;
- o. additionele voorzieningen.

8.2 Bouwregels

8.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 8.1 genoemde doeleinden.

8.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen.

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak worden gebouwd;
- b. het bebouwingspercentage en de goot- en bouwhoogte mogen maximaal het aangegeven percentage en de aangegeven hoogte bedragen.

8.2.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

- a. aangebouwde bijbehorende bouwwerken mogen uitsluitend aan de achtergevel van de hoofdmassa van de bebouwing worden gebouwd, met dien verstande dat:
  1. de maximale bouwhoogte 4 meter bedraagt;
  2. de maximale bouwhoogte niet hoger is dan 0,3 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
  3. de maximale diepte, gemeten vanuit (het verlengde van) de achtergevel, 4 meter bedraagt;

4. de afstand tot de zij- en achtererfgrens, indien deze grenst aan het openbaar toegankelijk gebied, minimaal 1 meter bedraagt;
- b. vrijstaande bijbehorende bouwwerken mogen uitsluitend op het achtererfgebied worden gebouwd, met dien verstande dat:
  1. de maximale bouwhoogte 3 meter bedraagt;
  2. de afstand tot de zij- en achtererfgrens, indien deze grenst aan het openbaar toegankelijk gebied, minimaal 1 meter bedraagt;
- c. door het hier bedoelde bouwen mag de totale oppervlakte van bebouwing op het achtererf maximaal 60 m² bedragen, en mag het achtererf voor maximaal 70% zijn bebouwd.

8.2.4 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen.

- a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2,50 meter bedragen;
- b. ten behoeve van het vergroten van de maximaal toegestane bouwhoogte met 2 meter, met dien verstande dat dit niet geldt voor reclamemasten: deze mogen op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet hoger zijn dan 6 meter.

8.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. de woonsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;
- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

8.4 Afwijken van de bouwregels

8.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 8.2.2 onder b ten behoeve van het vergroten van het bebouwingspercentage met maximaal het getal 10;
- b. het bepaalde in lid 8.2.4 onder b ten behoeve van het vergroten van de maximaal toegestane bouwhoogte met 2 meter, met dien verstande dat dit niet geldt voor reclamemasten: deze mogen op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet hoger zijn dan 6 meter.

8.4.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 8.4.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. de woonsituatie;
- b. het straat- en bebouwingsbeeld;
- c. de verkeersveiligheid;
- d. de sociale veiligheid;
- e. de milieusituatie;
- f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Het gestelde in lid 8.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

8.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, zoals bedoeld in lid 7.10, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening wordt in ieder geval gerekend:

- a. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken voor logies met ontbijt.

Artikel 9 Groen

9.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. groenvoorzieningen;
- b. bermen en beplantingen;
- c. recreatieve voorzieningen;
- d. fiets- en voetpaden;
- e. waterlopen en waterpartijen;
- f. een kinderboerderij, ter plaatse van de aanduiding (g-kb) op de kaart;
- g. nutsvoorzieningen;
- h. additionele voorzieningen.

9.2 Bouwregels

9.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 9.1 genoemde doeleinden.

9.2.2 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen, met dien verstande dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, voor zover het bewegwijzering, lichtmasten en andere bouwwerken voor regeling, beveiliging of geleiding van het verkeer betreft 12 meter mag bedragen.

9.3 Afwijken van de bouwregels

9.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 9.2.1 voor het bouwen van gebouwen ten dienste van de bestemming, zoals gebouwen voor onderhoud en beheer of voor recreatief (mede)gebruik van de in lid 9.1 bedoelde gronden, daaronder mede begrepen dierenverblijven, mits de oppervlakte per gebouw maximaal 50 m² en de bouwhoogte maximaal 3 meter bedraagt;

9.3.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 9.3.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. de verblijfssituatie:
ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy.
- b. het straat- en bebouwingsbeeld:
Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:
- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;

- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm / architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is.

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie.

d. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieu-aspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking.

e. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is.

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden binnen andere bestemmingen, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

9.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming wijzigen ten behoeve van het bepaalde in lid 9.1 voor het aanleggen van een ontsluitingsweg naar het bedrijventerrein De Halm in de groenstrook aan de westzijde van de Johan van Zwedenlaan, langs de noordzijde van het terrein van de rioolwaterzuivering, ter plaatse van de aanduiding Wijzigingsbevoegdheid 1 (Groen wijzigen in Verkeer) op de plankaart.

Hierbij worden de volgende aspecten betrokken:

a. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie.

b. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking.

c. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is.

e. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden binnen andere bestemmingen, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

Artikel 10 Maatschappelijk

10.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'maatschappelijk' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. maatschappelijke dienstverlening, waaronder gebruik voor kerkdiensten, cultuur- en ontspanning, exposities en tentoonstellingen, natuureducatie- en voorlichting, minicongressen, muziek- en toneeluitvoeringen met ondersteunende horeca;
- b. een bedrijfswoning, ter plaatse van de aanduiding (bw) op de kaart;
- c. een begraafplaats, ter plaatse van de aanduiding (bp) op de kaart;
- d. wegen en paden;
- e. parkeervoorzieningen;
- f. groenvoorzieningen;
- g. water;
- h. nutsvoorzieningen;
- i. additionele voorzieningen.

10.2 Bouwregels

10.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 10.1 genoemde doeleinden.

10.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak worden gebouwd.
- b. het bebouwingspercentage en de goot- en bouwhoogte mogen maximaal het aangegeven percentage en de aangegeven hoogte bedragen.
- c. voor bedrijfswoningen geldt dat de oppervlakte en bouwhoogte maximaal 100 m² respectievelijk 7 meter mag bedragen.

10.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag op het voorerf aan de Kerkstraat maximaal 1 meter bedragen en op het zij- en achtererf maximaal 2 meter;
- b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 6 meter bedragen.

10.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

- a. de woonsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

- b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;

- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

10.4 Afwijken van de bouwregels

10.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

- lid 10.2.2 onder b ten behoeve van het vergroten van het toegestane bebouwingspercentage met maximaal het getal 10;
- 10.2.2 onder c voor het vergroten van oppervlakte van de bedrijfswoning tot maximaal 150 m² en een bouwhoogte tot maximaal 11 m;
- 10.2.3 onder b ten behoeve van het vergroten van de toegestane goot- en bouwhoogte tot maximaal 2 meter, met dien verstande dat dit niet geldt voor reclamemasten: deze mogen op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet hoger zijn dan 6 meter;

10.4.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 10.4.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- de woonsituatie;
- het straat- en bebouwingsbeeld;
- de verkeersveiligheid;
- de sociale veiligheid;
- de milieusituatie;
- de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Het gestelde in lid 10.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

10.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming van de gronden van de voormalige school aan de Schouwstraat ter plaatse van de aanduiding 'wijzigingsbevoegdheid' wijzigen in de bestemming Wonen met lichte vormen van bedrijvigheid conform de bij dit plan behorende bedrijfstypen wonenwerken (bijlage 2). Voor dit doel kunnen de op de kaart aangegeven bouwgrenzen worden gewijzigd dan wel nieuwe bouwgrenzen worden aangegeven om aan de oostzijde van de Schouwstraat een bouwplan van 5 tot 7 woningen mogelijk te maken en op de open plek aan de noordzijde van de Middenweg één vrijstaande of dubbele woning, mits de op de plankaart aangegeven bouw- en goothoogte van respectievelijk 11 en 8 meter en het maximale bebouwingspercentage van 60% niet worden overschreden. Verder zijn bij toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de regels van artikel 15 (bestemming Wonen) van overeenkomstige toepassing en moeten ten tijde van het gebruik maken van deze wijzigingsbevoegdheid de relevante milieu-onderzoeken worden uitgevoerd.

Artikel 11 Sport

11.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'sport' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. sportbeoefening;
- b. sportvoorzieningen;
- c. nutsvoorzieningen;
- d. additionele voorzieningen.

11.2 Bouwregels

11.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 11.1 genoemde doeleinden.

11.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen gelden de volgende bepalingen.

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het op de kaart aangegeven bouwvlak worden gebouwd;
- b. het bebouwingspercentage en de bouwhoogte mogen maximaal het aangegeven percentage en de aangegeven bouwhoogte bedragen.

11.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen.

- a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag maximaal 2,5 meter bedragen;
- b. de bouwhoogte van lichtmasten voor sportveldverlichting mag maximaal 12 meter bedragen;
- c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 6 meter bedragen.

11.3 Afwijken van de bouwregels

11.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 11.2.2 onder b ten behoeve van het vergroten van de toegestane bouwhoogte tot maximaal 10%;
- b. het bepaalde in lid 11.2.3 onder a ten behoeve van het vergroten van de toegestane bouwhoogte tot maximaal 3 meter.

11.3.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 11.3.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. de woonsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

Artikel 12 Verkeer

12.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. wegen, fiets- en voetpaden;
- b. parkeervoorzieningen;
- c. bermen, taluds, groenvoorzieningen en waterlopen;
- d. nutsvoorzieningen;
- e. additionele voorzieningen.

12.2 Bouwregels

12.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 12.1 genoemde doeleinden.

12.2.2 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen, met dien verstande dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, voor zover het bewegwijzering, lichtmasten en andere bouwwerken voor regeling, beveiliging of geleiding van het verkeer betreft 12 meter mag bedragen.

12.3 Afwijken van de bouwregels

12.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 12.2.2 onder a, ten behoeve van een reclameverzamel punt tot een bouwhoogte van maximaal 6 meter en met een breedte van maximaal 3 meter, onder de voorwaarde dat het aantal reclameverzamel punten beperkt blijft tot één en het bouwwerk gesitueerd wordt bij de hoofdontsluiting van het bedrijventerrein.

12.3.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 12.3.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. de woonsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

- b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;
- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

- c. de verkeersveiligheid:

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

Artikel 13 Verkeer - Railverkeer

13.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'verkeer - railverkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. spoorwegverkeer;
- b. voet- en fietspaden;
- c. groenvoorzieningen met onderhoudspaden, bermen en waterlopen;
- d. additionele voorzieningen.

13.2 Bouwregels

13.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 13.1 genoemde doeleinden.

13.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen, met dien verstande dat de hoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, voor zover het bewegwijzering, lichtmasten en andere bouwwerken voor regeling, beveiliging of geleiding van het (spoorweg)verkeer betreft 12 meter mag bedragen.

13.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 13.2.1 voor het bouwen van gebouwen ten dienste van de bestemming met een maximale bouwhoogte van 5 meter en een maximale oppervlakte van 30 m², mits geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

13.4 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen de bestemming wijzigen ten behoeve van het bepaalde in lid 13.1 voor het aanleggen van een ontsluitingsweg van het terrein Suiker Unie over het spoor naar het bedrijventerrein De Halm in de groenstrook aan de westzijde van de Johan van Zwedenlaan, langs de noordzijde van het terrein van de rioolwaterzuivering, ter plaatse van de aanduiding Wijzigingsbevoegdheid 2 (Verkeer-Railverkeer in Verkeer) op de plankaart.

Hierbij worden de volgende aspecten betrokken:

a. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie.

b. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking.

c. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is.

e. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:
Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden binnen andere bestemmingen, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

Artikel 14 Water

14.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'water' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. water;
- b. oevers en taluds;
- c. bermen en groenvoorzieningen;
- d. nutsvoorzieningen;
- e. additionele voorzieningen, waaronder voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding en waterkering zoals bruggen, stuwen, dammen en/of duikers.

14.2 Bouwregels

14.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 14.1 genoemde doeleinden.

14.2.2 Gebouwen

Voor het bouwen van gebouwen ten behoeve van de in lid 14.1 genoemde doeleinden gelden de volgende bepalingen:

- a. de oppervlakte van de gebouwen mag maximaal 25 m² bedragen en de bouwhoogte maximaal 3 meter.

14.2.3 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 5 meter bedragen.

Artikel 15 Wonen

15.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. wonen;
- b. logies met ontbijt, met dien verstande dat deze functie uitsluitend mag worden uitgeoefend in het hoofdgebouw en ten dienste van deze functie maximaal twee (slaap)kamers voor toeristisch-recreatief nachtverblijf mogen worden gebruikt;
- c. bedrijf ter plaatse van de aanduiding (sw-b) op de kaart;
- d. detailhandel ter plaatse van de aanduiding (sw-dh) op de kaart;
- e. garageboxen met een hoogte van maximaal 3 meter ter plaatse van de aanduiding (sw-gb) op de kaart;
- f. nutsvoorzieningen;
- g. additionele voorzieningen.

15.2 Bouwregels

15.2.1 Algemene bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, toegestaan ten behoeve van de in lid 15.1 genoemde doeleinden.

15.2.2 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende bepalingen:

- a. de gebouwen mogen uitsluitend binnen het aangegeven bouwvlak worden gebouwd;
- b. het bebouwingspercentage mag maximaal het aangegeven percentage bedragen met dien verstande dat:
  1. de afstand tussen vrijstaande hoofdgebouwen en de zijdelingse perceelsgrens minimaal 3 meter bedraagt, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welk geval de bestaande afstand geldt;
  2. de afstand tussen twee aaneengebouwde hoofdgebouwen en één van beide zijdelingse perceelsgrenzen minimaal 3 meter bedraagt, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welk geval de bestaande afstand geldt;
  3. de afstand van de eindwoningen van rijenwoningen tot de zijdelingse perceelsgrenzen minimaal 3 meter bedraagt, tenzij de bestaande afstand minder bedraagt, in welk geval de bestaande afstand geldt;
- c. de bouw- en goothoogte mogen maximaal de aangegeven bouw- en goothoogte bedragen;
- d. de dakhelling mag maximaal 60° bedragen.

15.2.3 Bijbehorende bouwwerken

Voor het bouwen van bijbehorende bouwwerken gelden de volgende bepalingen:

- a. aangebouwde bijbehorende bouwwerken mogen uitsluitend aan de achtergevel van de hoofdmassa van de bebouwing worden gebouwd, met dien verstande dat:
  1. de maximale bouwhoogte 4 meter bedraagt;
  2. de maximale bouwhoogte niet hoger is dan 0,3 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
  3. de maximale diepte, gemeten vanuit (het verlengde van) de achtergevel, 4 meter bedraagt;
  4. de afstand tot de zij- en achtererfgrens, indien deze grenst aan het openbaar toegankelijk gebied, minimaal 1 meter bedraagt;
- b. vrijstaande bijbehorende bouwwerken mogen uitsluitend op het achtererfgebied worden gebouwd, met dien verstande dat:
  1. de maximale bouwhoogte 3 meter bedraagt bij een plat dak en 5 meter bij een dak met kap;

2. de afstand tot de zij- en achtererfgrens, indien deze grenst aan het openbaar toegankelijk gebied, minimaal 1 meter bedraagt;
- c. door het hier bedoelde bouwen mag de totale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het achtererfgebied maximaal 50 m² bedragen, met dien verstande dat het achtererfgebied voor maximaal 50% mag zijn bebouwd.

15.2.4 Bouwwerken, geen gebouw zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouw zijnde, gelden de volgende bepalingen:

- a. voor zover het niet erf- of perceelsafscheidingen betreft mogen de bouwwerken, geen gebouw zijnde, uitsluitend op het achtererfgebied worden gebouwd;
- b. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag voor de voorgevelrooilijn maximaal 1 meter bedragen en achter de voorgevelrooilijn maximaal 2 meter;
- c. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag maximaal 4 meter bedragen;
- d. door het hier bedoelde bouwen mag de totale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het achtererfgebied maximaal 50 m² bedragen, met dien verstande dat het achtererfgebied voor maximaal 50% mag zijn bebouwd.

15.3 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van:

a. de woonsituatie:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening gehouden te worden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een redelijke lichttoetreding, alsmede de aanwezigheid van voldoende privacy;

b. het straat- en bebouwingsbeeld:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden gestreefd naar het instandhouden c.q. tot stand brengen van een, in stedenbouwkundig opzicht, samenhangend straat- en bebouwingsbeeld. In het algemeen zal bij bebouwing worden gestreefd naar:

- een goede verhouding tussen bouwmassa en open ruimte;
- een goede hoogte-breedteverhouding tussen de bebouwing onderling en een samenhang in bouwvorm/architectonisch beeld tussen bebouwing die ruimtelijk op elkaar georiënteerd is;

c. de verkeersveiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met het instandhouden c.q. tot stand brengen van een verkeersveilige situatie;

d. de sociale veiligheid:

Ten aanzien van de binnen de bestemming toegelaten gebruiksvormen dient te worden voorkomen dat een ruimtelijke situatie ontstaat die onoverzichtelijk, onherkenbaar en niet sociaal controleerbaar is;

e. de milieusituatie:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de milieuaspecten, zoals hinder voor omwonenden en een verkeersaantrekkende werking;

f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden:

Ten aanzien van de binnen een bestemming toegelaten gebruiksvormen dient rekening te worden gehouden met de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden, indien deze daardoor kunnen worden beïnvloed.

15.4 Afwijken van de bouwregels

15.4.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 15.2.2 onder b voor overschrijding van het toegestane bebouwingspercentage met maximaal het getal 10;
- b. het bepaalde in lid 15.2.2 onder c voor vergroting van de toegestane goot- en/of bouwhoogte met maximaal 2 meter;
- c. het bepaalde in lid 15.2.2 onder d voor verkleining van de minimale dakhelling van hoofdgebouwen tot niet minder dan 45° c.q. voor het geheel of gedeeltelijk voorzien van een hoofdgebouw van een plat dak;
- d. het bepaalde in lid 15.2.2 onder d voor vergroting van de maximale dakhelling van hoofdgebouwen tot maximaal 75°;
- e. het bepaalde in lid 15.2.3 onder a.1 voor het vergroten van de toegestane bouwhoogte van een aangebouwd bijbehorend bouwwerk, echter uitsluitend ten behoeve van een kap en met dien verstande dat de goothoogte maximaal 4 meter mag bedragen;
- f. het bepaalde in lid 15.2.3 onder a.2 voor het vergroten van de toegestane diepte van een aangebouwd bijbehorend bouwwerk, gemeten vanuit (het verlengde van) de achtergevel van de hoofdmassa tot maximaal 5 meter;
- g. het bepaalde in 15.2.3 onder a.2 voor het bouwen van een aangebouwd bijbehorend bouwwerk achter een oorspronkelijk aangebouwd bijbehorend bouwwerk, met dien verstande dat:
  1. de maximale diepte achter het oorspronkelijk aangebouwd bijbehorend bouwwerk 4 meter bedraagt;
  2. de maximale breedte gelijk is aan de breedte van het oorspronkelijk aangebouwde bijbehorende bouwwerk;
- h. het bepaalde in lid 15.2.3 onder a.3 voor het bouwen van een aangebouwd bijbehorend bouwwerk tot op de erfgrans;
- i. het bepaalde in lid 15.2.3 onder a voor het oprichten van een aangebouwd bijbehorend bouwwerk aan de zijgevel van de hoofdmassa van de bebouwing, met dien verstande dat:
  1. de maximale goothoogte 4 meter bedraagt;
  2. de maximale bouwhoogte niet hoger is dan 0,3 meter boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw;
  3. de maximale breedte, gemeten vanuit (het verlengde van) de zijgevel van de hoofdmassa van de bebouwing, 4 meter bedraagt;
  4. een kap is toegestaan;
- j. het bepaalde in lid 15.2.3 onder b.1 voor het vergroten van de toegestane bouwhoogte van een vrijstaand bijbehorend bouwwerk tot maximaal 4,50 meter, echter uitsluitend ten behoeve van een kap;
- k. het bepaalde in lid 15.2.3 onder b.2 voor het bouwen van een vrijstaand bijbehorend bouwwerk tot op de erfgrans;
- l. het bepaalde in lid 15.2.3 onder b voor het oprichten van een vrijstaand bijbehorend bouwwerk op het voor erfgebied, met dien verstande dat:
  1. het vrijstaand bijbehorend bouwwerk achter (het verlengde van) de voorgevelrooilijn moet zijn gesitueerd;
  2. de goothoogte maximaal 3 meter bedraagt;
  3. de bouwhoogte maximaal 4,5 meter bedraagt, echter uitsluitend ten behoeve van een kap;
  4. door het hier bedoelde bouwen mag de totale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het gehele perceel maximaal 70 m² bedragen, waarbij het deel van het voor erfgebied dat is gelegen achter het verlengde van de voorgevelrooilijn voor maximaal 60% mag zijn bebouwd;
  5. voor vrijstaande woningen geldt dat door het hier bedoelde bouwen de totale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het gehele perceel maximaal 100 m² mag bedragen, waarbij het deel van het voor erfgebied dat is gelegen achter het verlengde van de voorgevelrooilijn voor maximaal 60% mag zijn bebouwd; het bepaalde in lid 15.2.3 onder c voor vergroting van de totale oppervlakte van de bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het achter erfgebied tot maximaal 70 m² waarbij het achter erfgebied voor maximaal 60% mag worden bebouwd;

- m. het bepaalde in lid 15.2.3 onder c voor vergroting van de totale oppervlakte van bijbehorende bouwwerken inclusief bouwwerken, geen gebouw zijnde, op het achtererfgebied van vrijstaande woningen tot maximaal 100 m² waarbij het achtererfgebied voor maximaal 60% mag worden bebouwd.
- n. het bepaalde in lid 15.2.4 onder c tot maximaal 10 meter, met dien verstande dat niet geldt voor reclamemasten: deze mogen op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet hoger zijn dan 6 meter.

15.4.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels, als bedoeld in lid 15.4.1, is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. de woonsituatie;
  - b. het straat- en bebouwingsbeeld;
  - c. de verkeersveiligheid;
  - d. de sociale veiligheid;
  - e. de milieusituatie;
  - f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.
- Het gestelde in 15.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

15.5 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, zoals bedoeld in lid 7.10, lid 1 van de Wet ruimtelijke ordening wordt in ieder geval gerekend:

- a. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken voor bewoning;
- b. het gebruik van aangebouwde bijbehorende bouwwerken voor zelfstandige bewoning;
- c. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van standplaatsen;
- d. het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een aan huis verbonden beroep;
- e. het gebruik van de gronden en bouwwerken ten behoeve van bedrijfsmatige activiteiten, voor zover dit niet uitdrukkelijk op grond van lid 15.1 is toegestaan.

15.6 Afwijken van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van:

- a. het bepaalde in lid 15.5 onder e voor het gebruik van vrijstaande bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een aan huis tot een maximum van 70m². Het gestelde in lid 15.4.2 onder b, c, e en f is hierbij van overeenkomstige toepassing;
- b. het bepaalde in lid 15.5 onder e voor het gebruik van hoofdgebouwen en bijbehorende bouwwerken ten behoeve van een kleinschalige bedrijfsmatige activiteit tot een maximum van 70 m² en voor zover voorkomend op de bij dit plan behorende Lijst van bedrijfstypen. Het gestelde in lid 15.4.2 onder b, c, e en f is hierbij van overeenkomstige toepassing.

15.7 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen in die zin dat de situering en de vorm van de op de kaart aangegeven bouwvlakken worden gewijzigd dan wel op de kaart nieuwe bouwvlakken worden aangegeven, mits:

- a. de geluidbelasting vanwege het wegverkeer van geluidgevoelige gebouwen niet hoger zal zijn dan (de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde, of) een verkregen hogere grenswaarde;
- b. geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de woonsituatie, het straat- en bebouwingsbeeld, de verkeersveiligheid, de sociale veiligheid, de milieusituatie en de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Het gestelde in lid 15.3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 16 Leiding - Gas

16.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Gas' aangewezen gronden met een belemmerde strook van 4 meter ter weerszijden van de hartlijn van de leiding, zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van aardgastransportleidingen.

16.2 Bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft, in afwijking van de bepalingen bij de andere voorkomende bestemming(en), uitsluitend bouwwerken, geen gebouw zijnde toegestaan ten behoeve van de aardgasgastransportleidingen tot een maximale bouwhoogte van 3 meter.

16.3 Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 16.2 ten behoeve van de bouw van in de andere bestemming(en) genoemde bouwwerken, geen gebouw zijnde, na voorafgaand overleg met de betreffende leidingbeheerder en mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het veilig en doelmatig functioneren van de aardgasgastransportleiding.

Artikel 17   Leiding - Hoogspanningsverbinding

17.1   Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor de aanleg, de instandhouding en bescherming van bovengrondse hoogspanningsleidingen.

17.2   Bouwregels

Er zijn wat de bebouwing betreft, in afwijking van de bepalingen bij de andere voorkomende bestemming(en), uitsluitend hoogspanningsmasten toegestaan met een maximale bouwhoogte van 55 meter.

17.3   Afwijken van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 17.2 ten behoeve van de bouw van in de andere bestemming(en) genoemde bouwwerken geen gebouw zijnde, na voorafgaand overleg met de betreffende leidingbeheerder en mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het veilig en doelmatig functioneren van de hoogspanningsleiding.

Artikel 18 Waarde - Archeologie 1

18.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 1' aangewezen gronden zijn, naast het bepaalde in de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen, bestemd voor het behoud van archeologische waarden.

18.2 Bouwregels

Voor het bouwen van bouwwerken met een grotere oppervlakte dan 50 m² en een grotere diepte dan 0,3 meter beneden maaiveld, waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, geldt dat deze uitsluitend mogen worden gebouwd nadat de aanvrager een archeologisch rapport heeft overlegd, waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld. Indien archeologische waarden worden aangetroffen, dient een advies te worden ingewonnen ten aanzien van de voorgenomen werken bij een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

18.3 Afwijken van de bouwregels

18.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 18.2 mits aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. op basis van archeologisch onderzoek door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg is aangetoond dat er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
- b. op basis van archeologisch onderzoek door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg is aangetoond dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden geschaad;
- c. er worden technische maatregelen getroffen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden;
- d. er wordt archeologisch onderzoek door middel van opgraving uitgevoerd;
- e. de bouw van het bouwwerk wordt begeleid door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

18.3.2 Voorwaarden voor afwijken

Indien burgemeester en wethouders voornemens zijn om aan de in lid 18.3.1 genoemde vergunning voorwaarden te verbinden wordt een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg om advies gevraagd.

18.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden

18.4.1 Vergunningplicht

Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:

- a. het ontgronden, afgraven, egaliseren en ophogen van de gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur, tenzij deze in het kader van onderzoek naar mogelijke archeologische sporen worden uitgevoerd;
- b. het verwijderen en/of aanbrengen van bomen en diepwortelende beplanting;

- c. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse energie-, transport- en/of communicatieleidingen.

18.4.2 Uitzondering van de vergunningplicht

Het in lid 18.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden:

- a. die het normale onderhoud betreffen;
- b. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. tot een oppervakte kleiner dan 50 m² en een diepte kleiner dan 0,30 meter beneden maaiveld;
- d. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen, mits verricht door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

18.4.3 Voorwaarden voor vergunningverlening

De omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden, wordt niet verleend dan nadat de aanvrager een rapport heeft overgelegd waarin, naar oordeel van burgemeester en wethouders:

- a. de archeologische waarde van het terrein, dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord, in voldoende mate is vastgesteld;
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

18.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen door de bestemming Waarde - Archeologie 1 van de kaart te verwijderen indien op basis van archeologisch onderzoek door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg is aangetoond dat ter plaatse geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

Artikel 19 Waarde - Archeologie 2

19.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Waarde - Archeologie 2' aangewezen gronden zijn, naast het bepaalde in de andere voor die gronden aangewezen bestemmingen, bestemd voor het behoud van archeologische waarden.

19.2 Bouwregels

Voor het bouwen van bouwwerken met een grotere oppervlakte dan 200m² en een grotere diepte dan 0,3 meter beneden maaiveld, waarvoor een omgevingsvergunning is vereist, geldt dat deze uitsluitend mogen worden gebouwd nadat de aanvrager een archeologisch rapport heeft overlegd, waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijktens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld. Indien archeologische waarden worden aangetroffen, dient een advies te worden ingewonnen ten aanzien van de voorgenomen werken bij een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

19.3 Afwijken van de bouwregels

19.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 19.1 mits aan één van de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. Op basis van archeologisch onderzoek door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg is aangetoond dat er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.
- b. Op basis van archeologisch onderzoek door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg is aangetoond dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden geschaad.
- c. Er worden technische maatregelen getroffen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden.
- d. Er wordt archeologisch onderzoek door middel van opgraving uitgevoerd.
- e. De bouw van het bouwwerk wordt begeleid door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

19.3.2 Voorwaarden voor afwijken

Indien burgemeester en wethouders voornemens zijn om aan de in lid 19.3.1 genoemde vergunning voorwaarden te verbinden wordt een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg om advies gevraagd.

19.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden

19.4.1 Vergunningplicht

Het is verboden zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van burgemeester en wethouders (omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden) de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen:

- a. het ontgronden, afgraven, egaliseren en ophogen van de gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
- b. het verwijderen en/of aanbrengen van bomen en diepwortelende beplanting;

- c. het aanleggen van ondergrondse of bovengrondse energie-, transport- en/of communicatieleidingen.

19.4.2 Uitzondering van de vergunningplicht

Het in lid 19.4.1 vervatte verbod is niet van toepassing op werken, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden:

- a. die het normale onderhoud betreffen;
- b. die reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
- c. tot een oppervlakte kleiner dan 200m² en een diepte kleiner dan 0,30 meter beneden maaiveld;
- d. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen, mits verricht door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg.

19.4.3 Voorwaarden voor vergunningverlening

De omgevingsvergunning wordt niet verleend dan nadat de aanvrager een rapport heeft overgelegd waarin, naar oordeel van burgemeester en wethouders:

- a. de archeologische waarde van het terrein, dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord, in voldoende mate is vastgesteld;
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

19.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen door de bestemming 'Waarde - Archeologie - 2' van de kaart te verwijderen indien op basis van archeologisch onderzoek door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg is aangetoond dat ter plaatse geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn.

Hoofdstuk 3   Algemene regels

Artikel 20   Anti-dubbeltelbepaling

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 21 Uitsluiting aanvullende werking bouwverordening

De voorschriften van de Bouwverordening ten aanzien van onderwerpen van stedenbouwkundige aard blijven overeenkomstig het gestelde in artikel 9 lid 2 van de Woningwet buiten toepassing, behalve ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- a. de richtlijnen voor het verlenen van vrijstelling van de stedenbouwkundige bepalingen;
- b. de bereikbaarheid van gebouwen voor wegverkeer;
- c. de bereikbaarheid van gebouwen voor gehandicapten;
- d. de parkeergelegenheid en de laad- en losmogelijkheden;
- e. de ruimte tussen bouwwerken.

Artikel 22 Bijzonder aanduidingsregels

22.1 Geluidzone-industrie

Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'geluidzone-industrie' gelden de volgende aanvullende regels:

21.1.1 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde in de bouwregels bij de bestemmingen geldt dat in het plangebied geen nieuwe geluidgevoelige gebouwen mogen worden gebouwd. Ten tijde van de terinzagelegging van het ontwerp-bestemmingsplan bestaande geluidgevoelige gebouwen zijn hiervan uitgezonderd.

21.1.2 Ontheffing van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in 21.1.1 en toestaan dat nieuwe geluidgevoelige gebouwen worden gebouwd, mits de geluidbelasting vanwege het industrieterrein op de gevels van deze geluidgevoelige gebouwen niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een verkregen hogere grenswaarde.

21.1.3 Specifieke gebruiksregels

Tot een gebruik, strijdig binnen het gebied met de aanduiding 'geluidzone-industrie', wordt gerekend het gebruik van gebouwen als geluidgevoelig object.

21.1.4 Ontheffing van de gebruiksregels

Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in 21.1.3 en toestaan dat niet geluidgevoelige gebouwen worden gebruikt als geluidgevoelig gebouw, mits de geluidbelasting vanwege het industrieterrein op de gevels van deze geluidgevoelige gebouwen niet hoger is dan de daarvoor geldende voorkeursgrenswaarde of een verkregen hogere grenswaarde.

22.2 Vrijwaringszone -straalpad

Ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'vrijwaringszone-straalpad' gelden de volgende aanvullende regels:

22.2.1 Bouwregels

In afwijking van het bepaalde in de bouwregels bij de bestemmingen geldt dat in het plangebied vanwege de ligging een straalpad de bouwhoogte van gebouwen en bouwwerken, geen gebouw zijnde, niet meer mag bedragen dan op de verbeelding staat aangegeven. Het betreft een maximale hoogte van 62 meter in de zuidoosthoek van het plangebied Hoogkerk, aflopend naar 45 meter in noordwestelijke richting. Ter plaatse van de locatie van de suikersilo's van Suiker Unie aan de zuidzijde van het Hoendiep bedraagt de maximale hoogte 55 meter.

22.2.2 Ontheffing van de bouwregels

Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in 22.2.1 en toestaan dat hogere bouwwerken, geen gebouw zijnde, worden opgericht na overleg met de betreffende beheerder van de straalverbinding en mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het doelmatig functioneren van de straalverbinding.

Artikel 23 Algemene afwijkingsregels

23.1 Afwijkingsbevoegdheid

Voorzover zulks niet op grond van een andere bepaling van de regels kan worden toegestaan, kunnen burgemeester en wethouders bij een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van het plan:

- a. van de bij recht in de regels gegeven maten, afmetingen, percentages tot maximaal 10% van die maten, afmetingen en percentages;
- b. voor aanpassing in geringe mate van het beloop of het profiel van wegen of de aansluiting van wegen onderling, indien de verkeersveiligheid en/of -intensiteit daartoe aanleiding geven;
- c. voor overschrijding van de bouwgrenzen:
  1. indien een meetverschil of de situatie ter plekke daartoe aanleiding geeft;
  2. ten behoeve van stoepen, toegangen, portieken, hellingbanen, buitentrappen, terrassen, erkers, balkons, luifels, hijsinrichtingen, lift- en trappenhuisen alsmede naar de aard vergelijkbare delen van bouwwerken;
- d. voor overschrijding van de bouwhoogte van gebouwen ten behoeve van plaatselijke verhogingen, zoals schoorstenen, luchtkokers, liftkokers, lichtkappen en buitentrappen, mits:
  1. de oppervlakte van de vergroting maximaal 25 m² bedraagt;
  2. deze bouwhoogte met maximaal 25% wordt overschreden;
- e. voor het oprichten van kleine, niet voor bewoning bestemde, gebouwtjes voor zakelijke doeleinden, zoals kiosken en naar aard en omvang daarmee gelijk te stellen gebouwtjes, met een maximale inhoud van 50 m³;
- f. voor het oprichten van bouwwerken van openbaar nut, zoalsabri's, telefooncellen, transformatorhuisjes, gasreducerstations, verzamelcontainers voor flessen, oud papier e.d., en daarmee gelijk te stellen bouwwerken met een maximale inhoud van 200 m³;
- g. voor het realiseren van voorzieningen ten behoeve van de verkeers- en waterinfrastructuur;
- h. voor het oprichten van bouwwerken, geen gebouw zijnde, zoals vlaggenmasten, gedenktekens, beeldhouwwerken en andere kunstuitingen;
- i. voor het innemen van een standplaats zoals bedoeld in de Algemene Plaatselijke Verordening;
- j. voor het oprichten van geluidwerende voorzieningen met een bouwhoogte van maximaal 4 meter;
- k. voor overschrijding van de toegestane bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, tot maximaal 10 meter vanaf peil, met dien verstande dat dit niet geldt voor reclamemasten: deze mogen op grond van de Provinciale Omgevingsverordening niet hoger zijn dan 6 meter;
- l. voor overschrijding van de toegestane bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten behoeve van zend-, ontvang- en/of sirenemasten, tot maximaal 40 meter vanaf peil.

23.2 Voorwaarden voor afwijken

Afwijken van de regels met toepassing van lid 23.1 is slechts mogelijk, indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

- a. het straat- en bebouwingsbeeld;
- b. de woonsituatie;
- c. de verkeersveiligheid;
- d. de sociale veiligheid;
- e. de milieusituatie;
- f. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.

Hoofdstuk 4   Overgangs- en slotregels

Artikel 24   Strafbepaling

Overtreding van het bepaalde in artikel 18.4 is een strafbaar feit, zoals bedoeld in artikel 1a, onder 2°, van de Wet op de economische delicten.

Artikel 25   Overgangsrecht

25.1   Overgangsrecht bouwwerken

1. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
  - a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
  - b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.
2. Burgemeester en wethouders kunnen eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

25.2   Overgangsrecht gebruik

1. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.
2. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het eerste lid, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
3. Indien het gebruik, bedoeld in het eerste lid, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 26 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:
Regels van het bestemmingsplan Hoogkerk-Gravenburg.

Bijlagen

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage 1 Lijst van bedrijfstypen

SBI-code	volgnr	omschrijving	cat.
01	-	LANDBOUW EN DIENSTVERLENING T.B.V. DE LANDBOUW	
014	3	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. > 500 m ²	3.1
014	4	- plantsoenendiensten en hoveniersbedrijven: b.o. <= 500 m ²	2
15	-	VERVAARDIGING VAN VOEDINGSMIDDELEN EN DRANKEN	
151	0	Slachterijen en overige vleesverwerking:	
151	1	- slachterijen en pluimveeslachterijen	3.2
151	2	- vetsmelterijen	5.2
151	3	- bewerkingsinrichting van darmen en vleesafval	4.2
151	4	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. > 1000 m ²	3.2
151	5	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 1000 m ²	3.1
151	6	- vleeswaren- en vleesconservenfabrieken: p.o. <= 200 m ²	3.1
151	7	- loonslachterijen	3.1
151	8	- vervaardiging van snacks en vervaardiging van kant-en- klaar-maaltijden met p.o. < 2.000 m ²	3.1
152	0	Visverwerkingsbedrijven:	
152	2	- conserveren	4.1
152	3	- roken	4.2
152	4	- verwerken anderszins: p.o.> 1000 m ²	4.2
152	5	- verwerken anderszins: p.o. <= 1000 m ²	3.2
152	6	- verwerken anderszins: p.o. <= 300 m ²	3.1
1531	0	Aardappelprodukten fabrieken:	
1531	1	- vervaardiging van aardappelproducten	4.2
1531	2	- vervaardiging van snacks met p.o. < 2.000 m ²	3.1
1532, 1533	0	Groente- en fruitconservenfabrieken:	
1532, 1533	1	- jam	3.2
1532, 1533	2	- groente algemeen	3.2
1532, 1533	3	- met koolsoorten	3.2
1532, 1533	4	- met drogerijen	4.2
1532, 1533	5	- met uienconservering (zoutinleggerij)	4.2
1541	0	Vervaardiging van ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten:	
1541	1	- p.c. < 250.000 t/j	4.1
1541	2	- p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1542	0	Raffinage van plantaardige en dierlijke oliën en vetten:	
1542	1	- p.c. < 250.000 t/j	4.1
1542	2	- p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1543	0	Margarinefabrieken:	
1543	1	- p.c. < 250.000 t/j	4.1
1543	2	- p.c. >= 250.000 t/j	4.2
1551	0	Zuivelprodukten fabrieken:	
1551	3	- melkprodukten fabrieken v.c. < 55.000 t/j	3.2
1551	4	- melkprodukten fabrieken v.c. >= 55.000 t/j	4.2
1551	5	- overige zuivelprodukten fabrieken	4.2
1552	1	Consumptie-ijsfabrieken: p.o. > 200 m ²	3.2
1552	2	- consumptie-ijsfabrieken: p.o. <= 200 m ²	2
1561	0	Meelfabrieken:	
1561	1	- p.c. >= 500 t/u	4.2
1561	2	- p.c. < 500 t/u	4.1

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

1561		Grutterswarenfabrieken	4.1	
1562	0	Zetmeelfabrieken:		
1562	1	- p.c. < 10 t/u	4.1	
1562	2	- p.c. >= 10 t/u	4.2	Z
1571	0	Veevoerbabrieken:		
1571	3	- drogerijen (gras, pulp, groenvoeder, veevoeder) cap. < 10 t/u water	4.2	
1571	5	- mengvoeder, p.c. < 100 t/u	4.1	
1571	6	- mengvoeder, p.c. >= 100 t/u	4.2	Z
1572		Vervaardiging van voer voor huisdieren	4.1	
1581	0	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen:		
1581	1	- v.c. < 2500 kg meel/week	2	
1581	2	- v.c. >= 2500 kg meel/week	3.2	
1582		Banket, biscuit- en koekfabrieken	3.2	
1583	0	Suikerfabrieken:	5.3	
1584	0	Verwerking cacao bonen en vervaardiging chocolade- en suikerwerk:		
1584	2	- cacao- en chocoladefabrieken vervaardigen van chocoladewerken met p.o. < 2.000 m ²	3.2	
1584	4	- Suikerwerkfabrieken met suiker branden	4.2	
1584	5	- Suikerwerkfabrieken zonder suiker branden: p.o. > 200 m ²	3.2	
1585		Deegwarenfabrieken	3.1	
1586	0	Koffiebranderijen en theepakkerijen:		
1586	2	- theepakkerijen	3.2	
1587		Vervaardiging van azijn, specerijen en kruiden	4.1	
1589		Vervaardiging van overige voedingsmiddelen	4.1	
1589.1		Bakkerijgrondstoffenfabrieken	4.1	
1589.2	0	Soep- en soeparomafabrieken:		
1589.2	1	- zonder poederdrogen	3.2	
1589.2	2	- met poederdrogen	4.2	
1589.2		Bakmeel- en puddingpoederfabrieken	4.1	
1591		Destilleerderijen en likeurstokerijen	4.2	
1592	0	Vervaardiging van ethylalcohol door gisting:		
1592	1	- p.c. < 5.000 t/j	4.1	
1592	2	- p.c. >= 5.000 t/j	4.2	
1596		Bierbrouwerijen	4.2	
1597		Mouterijen	4.2	
1598		Mineraalwater- en frisdrankfabrieken	3.2	
16	-	VERWERKING VAN TABAK		
160		Tabakverwerkende industrie	4.1	
17	-	VERVAARDIGING VAN TEXTIEL		
171		Bewerken en spinnen van textielvezels	3.2	
172	0	Weven van textiel:		
172	1	- aantal weefgetouwen < 50	3.2	
172	2	- aantal weefgetouwen >= 50	4.2	Z
173		Textielveredelingsbedrijven	3.1	
174, 175		Vervaardiging van textielwaren	3.1	
1751		Tapijt-, kokos- en vloermattenfabrieken	4.1	
176, 177		Vervaardiging van gebreide en gehaakte stoffen en artikelen	3.1	
18	-	VERVAARDIGING VAN KLEDING; BEREIDEN EN VERVEN VAN BONT		
181		Vervaardiging kleding van leer	3.1	
183		Bereiden en verven van bont; vervaardiging van artikelen van bont	3.1	
19	-	VERVAARDIGING VAN LEER EN LEDERWAREN (EXCL. KLEDING)		

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

191		Lederfabrieken	4.2	
192		Lederwarenfabrieken (excl. kleding en schoeisel)	3.1	
193		Schoenenfabrieken	3.1	
20	-	HOUTINDUSTRIE EN VERVAARDIGING ARTIKELEN VAN HOUT, RIET, KURK E.D.		
2010.1		Houtzagerijen	3.2	
2010.2	0	Houtconserveringsbedrijven:		
2010.2	1	- met creosootolie	4.1	
2010.2	2	- met zoutoplossingen	3.1	
202		Fineer- en plaatmaterialenfabrieken	3.2	
203, 204, 205	0	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout	3.2	
203, 204, 205	1	Timmerwerkfabrieken, vervaardiging overige artikelen van hout, p.o. < 200 m2	3.1	
21	-	VERVAARDIGING VAN PAPIER, KARTON EN PAPIER- EN KARTONWAREN		
2111		Vervaardiging van pulp	4.1	
2112	0	Papier- en kartonfabrieken:		
2112	1	- p.c. < 3 t/u	3.1	
2112	2	- p.c. 3 - 15 t/u	4.1	Z
2112	3	- p.c. >= 15 t/u	4.2	Z
212		Papier- en kartonwarenfabrieken	3.2	
2121.2	0	Golfkartonfabrieken:		
2121.2	1	- p.c. < 3 t/u	3.2	
2121.2	2	- p.c. >= 3 t/u	4.1	Z
22	-	UITGEVERIJEN, DRUKKERIJEN EN REPRODUKTIE VAN OPGENOMEN MEDIA		
2221		Drukkerijen van dagbladen	3.2	
2222		Drukkerijen (vlak- en rotatie-diepdrukkerijen)	3.2	
23	-	AARDOLIE-/STEENKOOLVERWERK. IND.; BEWERKING SPLIJT-/KWEEKSTOFFEN		
2320.2	A	Smeeroliën- en vettenfabrieken	3.2	
2320.2	B	Recyclingbedrijven voor afgewerkte olie	4.2	
2320.2	C	Aardolieproductenfabrieken n.e.g.	4.2	
24	-	VERVAARDIGING VAN CHEMISCHE PRODUCTEN		
2411	0	Vervaardiging van industriële gassen:		
2412		Kleur- en verfstoffenfabrieken	4.1	
2413	0	Anorg. chemische grondstoffenfabrieken:		
2413	1	- niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	4.2	
2414.1	A0	Organ. chemische grondstoffenfabrieken:		
2414.1	A1	- niet vallend onder "post-Seveso-richtlijn"	4.2	
2414.1	B0	Methanolfabrieken:		
2414.1	B1	- p.c. < 100.000 t/j	4.1	
2414.1	B2	- p.c. >= 100.000 t/j	4.2	Z
2414.2	0	Vetzuren en alkanolenfabrieken (niet synth.):		
2414.2	1	- p.c. < 50.000 t/j	4.2	
242	0	Landbouwchemicaliënfabrieken:		
243		Verf, lak en vernisfabrieken	4.2	
2441	0	Farmaceutische grondstoffenfabrieken:		
2441	1	- p.c. < 1.000 t/j	4.2	
2442	0	Farmaceutische productenfabrieken:		
2442	1	- formulering en afvullen geneesmiddelen	3.1	
2451		Zeep-, was- en reinigingsmiddelenfabrieken	4.2	
2452		Parfumerie- en cosmeticafabrieken	4.2	
2462	0	Lijm- en plakmiddelenfabrieken:		
2462	1	- zonder dierlijke grondstoffen	3.2	
2464		Fotochemische productenfabrieken	3.2	
2466	A	Chemische kantoorbenodigdhedenfabrieken	3.1	

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2466	B	Overige chemische produktenfabrieken n.e.g.	4.1	
247		Kunstmatige synthetische garen- en vezelfabrieken	4.2	
25	-	VERVAARDIGING VAN PRODUCTEN VAN RUBBER EN KUNSTSTOF		
2511		Rubberbandenfabrieken	4.2	
2512	0	Loopvlakvernieuwingsbedrijven:		
2512	1	- vloeropp. < 100 m2	3.1	
2512	2	- vloeropp. >= 100 m2	4.1	
2513		Rubber-artikelenfabrieken	3.2	
252	0	Kunststofverwerkende bedrijven:		
252	1	- zonder fenolharsen	4.1	
252	2	- met fenolharsen	4.2	
252	3	- productie van verpakkingsmateriaal en assemblage van kunststofbouwmaterialen	3.1	
26	-	VERVAARDIGING VAN GLAS, AARDEWERK, CEMENT-, KALK- EN GIPS-PRODUCTEN		
261	0	Glasfabrieken:		
261	1	- glas en glasprodukten, p.c. < 5.000 t/j	3.2	
261	2	- glas en glasprodukten, p.c. >= 5.000 t/j	4.2	Z
261	3	- glaswol en glasvezels, p.c.< 5.000 t/j	4.2	
2615		Glasbewerkingsbedrijven	3.1	
262, 263	0	Aardewerkfabrieken:		
262, 263	2	- vermogen elektrische ovens totaal >= 40 kW	3.2	
264	A	Baksteen en baksteenelementenfabrieken	4.1	
264	B	Dakpannenfabrieken	4.1	
2651	0	Cementfabrieken:		
2652	0	Kalkfabrieken:		
2652	1	- p.c. < 100.000 t/j	4.1	
2653	0	Gipsfabrieken:		
2653	1	- p.c. < 100.000 t/j	4.1	
2661.1	0	Betonwarenfabrieken:		
2661.1	1	- zonder persen, triltafels en bekistingtrille	4.1	
2661.1	2	- met persen, triltafels of bekistingtrillers, p.c. < 100 t/d	4.2	
2661.2	0	Kalkzandsteenfabrieken:		
2661.2	1	- p.c. < 100.000 t/j	3.2	
2661.2	2	- p.c. >= 100.000 t/j	4.2	Z
2662		Mineraalgebonden bouwplatenfabrieken	3.2	
2663, 2664	0	Betonmortelcentrales:		
2663, 2664	1	- p.c. < 100 t/u	3.2	
2663, 2664	2	- p.c. >= 100 t/u	4.2	Z
2665, 2666	0	Vervaardiging van produkten van beton, (vezel)cement en gips:		
2665, 2666	1	- p.c. < 100 t/d	3.2	
2665, 2666	2	- p.c. >= 100 t/d	4.2	Z
267	0	Natuursteenbewerkingsbedrijven:		
267	1	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. > 2.000 m ²	3.2	
267	2	- zonder breken, zeven en drogen: p.o. <= 2.000 m ²	3.1	
267	3	- met breken, zeven of drogen, v.c. < 100.000 t/j	4.2	
2681		Slijp- en polijstmiddelen fabrieken	3.1	
2682	A0	Bitumineuze materialenfabrieken:		
2682	A1	- p.c. < 100 t/u	4.2	
2682	B0	Isolatiematerialenfabrieken (excl. glaswol):		
2682	B1	- steenwol, p.c. >= 5.000 t/j	4.2	Z
2682	B2	- overige isolatiematerialen	4.1	
2682	C	Minerale produktenfabrieken n.e.g.	3.2	
2682	D0	Asfaltcentrales: p.c.< 100 ton/uur	4.1	
2682	D1	- asfaltcentrales, p.c. >= 100 ton/uur	4.2	Z
27	-	VERVAARDIGING VAN METALEN		

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

271	0	Ruwijzer- en staalfabrieken:		
271	2	- p.c. >= 1.000 t/j	6	Z
272	0	IJzeren- en stalenbuizenfabrieken:		
273	0	Draadtrekkerijen, koudbandwalserijen en profielzetterijen:		
273	1	- p.o. < 2.000 m2	4.2	
274	A0	Non-ferro-metaalfabrieken:		
274	A1	- p.c. < 1.000 t/j	4.2	
274	B0	Non-ferro-metaalwalserijen, -trekkerijen e.d.:		
2751, 2752	0	IJzer- en staalgietereien/ -smelterijen:		
2751, 2752	1	- p.c. < 4.000 t/j	4.2	
2753, 2754	0	Non-ferro-metaalgietereien/ -smelterijen:		
2753, 2754	1	- p.c. < 4.000 t/j	4.2	
28	-	VERVAARD. VAN PRODUCTEN VAN METAAL (EXCL. MACH./TRANSPORTMIDD.)		
281	0	Constructiewerkplaatsen:		
281	1	- gesloten gebouw	3.2	
281	1a	- gesloten gebouw, p.o. < 200 m2	3.1	
281	2	- in open lucht, p.o. < 2.000 m2	4.1	
281	3	- in open lucht, p.o. >= 2.000 m2	4.2	Z
2821	0	Tank- en reservoirbouwbedrijven:		
2821	1	- p.o. < 2.000 m2	4.2	
2822, 2830		Vervaardiging van verwarmingsketels, radiatoren en stoomketels	4.1	
284	A	Stamp-, pers-, dieptrek- en forceerbedrijven	4.1	
284	B	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d.	3.2	
284	B1	Smederijen, lasinrichtingen, bankwerkerijen e.d., p.o. < 200 m2	3.1	
2851	0	Metaaloppervlaktebehandelingsbedrijven:		
2851	1	- algemeen	3.2	
2851	10	- stralen	4.1	
2851	11	- metaalharderen	3.2	
2851	12	- lakspuiten en moffelen	3.2	
2851	2	- scoperen (opsputten van zink)	3.2	
2851	3	- thermisch verzinken	3.2	
2851	4	- thermisch vertinnen	3.2	
2851	5	- mechanische oppervlaktebehandeling (slijpen, polijsten)	3.2	
2851	6	- anodiseren, eloxeren	3.2	
2851	7	- chemische oppervlaktebehandeling	3.2	
2851	8	- emaileren	3.2	
2851	9	- galvaniseren (vernikkelen, verchromen, verzinken, verkoperen ed)	3.2	
2852	1	Overige metaalbewerkende industrie	3.2	
2852	2	Overige metaalbewerkende industrie, inpandig, p.o. <200m2	3.1	
287	A0	Grofsmederijen, anker- en kettingfabrieken:		
287	A1	- p.o. < 2.000 m2	4.1	
287	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.	3.2	
287	B	Overige metaalwarenfabrieken n.e.g.; inpandig, p.o. <200 m2	3.1	
29	-	VERVAARDIGING VAN MACHINES EN APPARATEN		
29	0	Machine- en apparatenfabrieken:		
29	1	- p.o. < 2.000 m2	3.2	
29	2	- p.o. >= 2.000 m2	4.1	
29	3	- met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW	4.2	Z
30	-	VERVAARDIGING VAN KANTOORMACHINES EN COMPUTERS		
30	A	Kantoomachines- en computerfabrieken	2	
31	-	VERVAARDIGING VAN OVER. ELEKTR. MACHINES,		

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

APPARATEN EN BENODIGDH.				
311		Elektromotoren- en generatorenfabrieken	4.1	
312		Schakel- en installatiemateriaalfabrieken	4.1	
313		Elektrische draad- en kabelfabrieken	4.1	
314		Accumulatoren- en batterijenfabrieken	3.2	
315		Lampenfabrieken	4.2	
3162		Koolelektrodenfabrieken	6	Z
32	-	VERVAARDIGING VAN AUDIO-, VIDEO-, TELECOM- APPARATEN EN -BENODIGDH.		
321 t/m 323		Vervaardiging van audio-, video- en telecom-apparatuur e.d.	3.1	
3210		Fabrieken voor gedrukte bedrading	3.1	
33	-	VERVAARDIGING VAN MEDISCHE EN OPTISCHE APPARATEN EN INSTRUMENTEN		
33	A	Fabrieken voor medische en optische apparaten en instrumenten e.d.	2	
34		VERVAARDIGING VAN AUTO'S, AANHANGWAGENS EN OPLEGGERS		
341	0	Autofabrieken en assemblagebedrijven		
341	1	- p.o. < 10.000 m2	4.1	
341	2	- p.o. >= 10.000 m2	4.2	Z
3420.1		Carrosseriefabrieken	4.1	
3420.2		Aanhangwagen- en opleggerfabrieken	4.1	
343		Auto-onderdelenfabrieken	3.2	
35	-	VERVAARDIGING VAN TRANSPORTMIDDELEN (EXCL. AUTO'S, AANHANGWAGENS)		
351	0	Scheepsbouw- en reparatiebedrijven:		
351	1	- houten schepen	3.1	
351	2	- kunststof schepen	3.2	
351	3	- metalen schepen < 25 m	4.1	
352	0	Wagonbouw- en spoorwegwerkplaatsen:		
352	1	- algemeen	3.2	
352	2	- met proefdraaien van verbrandingsmotoren >= 1 MW	4.2	Z
353	0	Vliegtuigbouw en -reparatiebedrijven:		
353	1	- zonder proefdraaien motoren	4.1	
354		Rijwiel- en motorrijwielafabrieken	3.2	
355		Transportmiddelenindustrie n.e.g.	3.2	
36	-	VERVAARDIGING VAN MEUBELS EN OVERIGE GOEDEREN N.E.G.		
361	1	Meubelfabrieken	3.2	
361	2	Meubelstofeerderijen b.o. < 200 m2	1	
362		Fabricage van munten, sieraden e.d.	2	
363		Muziekinstrumentenfabrieken	2	
364		Sportartikelenfabrieken	3.1	
365		Speelgoedartikelenfabrieken	3.1	
3661.1		Sociale werkvoorziening	2	
3661.2		Vervaardiging van overige goederen n.e.g.	3.1	
37	-	VOORBEREIDING TOT RECYCLING		
372	A0	Puinbrekerijen en -malerijen:		
372	A1	- v.c. < 100.000 t/j	4.2	
372	B	Rubberregeneratiebedrijven	4.2	
372	C	Afvalscheidingsinstallaties	4.2	
40	-	PRODUKTIE EN DISTRIB. VAN STROOM, AARDGAS, STOOM EN WARM WATER		
40	A0	Elektriciteitsproductiebedrijven (electrisch vermogen >= 50 MW _e)		
40	A1	- kolengestookt (incl. meestook biomassa), thermisch vermogen > 75 MW _{th}	5.2	Z

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

40	A2	- oliegestookt, thermisch vermogen > 75 MWth	5.1	Z
40	A3	- gasgestookt (incl. bijstook biomassa), thermisch vermogen > 75 MWth,in	5.1	Z
40	B0	bio-energieinstallaties elektrisch vermogen < 50 MWe:		
40	B1	- covergisting, verbranding en vergassing van mest, slib, GFT en reststromen voedingsindustrie	3.2	
40	B2	- vergisting, verbranding en vergassing van overige biomassa	3.2	
40	C0	Elektriciteitsdistributiebedrijven, met transformatorvermogen:		
40	C1	- < 10 MVA	2	
40	C2	- 10 - 100 MVA	3.1	
40	C3	- 100 - 200 MVA	3.2	
40	C4	- 200 - 1000 MVA	4.2	Z
40	D0	Gasdistributiebedrijven:		
40	D1	- gascompressorstations vermogen < 100 MW	4.2	
40	D5	- gasontvang- en -verdeelsstations, cat. D	3.1	
40	E0	Warmtevoorzieningsinstallaties, gasgestookt:		
40	E1	- stadsverwarming	3.2	
41	-	WINNING EN DITRIBUTIE VAN WATER		
41	A0	Waterwinning-/ bereiding- bedrijven:		
41	B0	Waterdistributiebedrijven met pompvermogen:		
41	B1	- < 1 MW	2	
41	B2	- 1 - 15 MW	3.2	
41	B3	- >= 15 MW	4.2	
45	-	BOUWNIJVERHEID		
45	0	Bouwbedrijven algemeen: b.o. > 2.000 m ²	3.2	
45	1	- bouwbedrijven algemeen: b.o. <= 2.000 m ²	3.1	
45	2	Aannemersbedrijven met werkplaats: b.o. > 1000 m ²	3.1	
45	3	- aannemersbedrijven met werkplaats: b.o.< 1000 m ²	2	
50	-	HANDEL/REPARATIE VAN AUTO'S, MOTORFIETSEN		
501, 502, 504		Handel in auto's en motorfietsen, reparatie- en servicebedrijven	2	
502		Groothandel in vrachtauto's (incl. import)	3.2	
5020.4	A	Autoplaatwerkerijen	3.2	
5020.4	C	Autospuitinrichtingen	3.1	
51	-	GROOTHANDEL EN HANDELSBEMIDDELING		
5121	0	Grth in akkerbouwproducten en veevoeders	3.1	
5121	1	Grth in akkerbouwproducten en veevoeders met een verwerkingscapaciteit van 500 ton/uur of meer	4.2	Z
5122		Grth in bloemen en planten	2	
5123		Grth in levende dieren	3.2	
5124		Grth in huiden, vellen en leder	3.1	
5125, 5131		Grth in ruwe tabak, groenten, fruit en consumptie-aardappelen	3.1	
5132, 5133		Grth in vlees, vleeswaren, zuivelproducten, eieren, spijsoliën	3.1	
5134		Grth in dranken	2	
5135		Grth in tabaksproducten	2	
5136		Grth in suiker, chocolade en suikerwerk	2	
5137		Grth in koffie, thee, cacao en specerijen	2	
5138, 5139		Grth in overige voedings- en genotmiddelen	2	
514		Grth in overige consumentenartikelen	2	
5148.7	0	Grth in vuurwerk en munitie:		
5148.7	1	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag < 10 ton	2	
5148.7	2	- consumentenvuurwerk, verpakt, opslag 10 tot 50 ton	3.1	
5148.7	5	- munitie	2	
5151.1	0	Grth in vaste brandstoffen:		

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

5151.1	1	- klein, lokaal verzorgingsgebied	3.1
5151.2	0	Grth in vloeibare en gasvormige brandstoffen:	
5151.2	1	- vloeistoffen, o.c. < 100.000 m3	4.1
5151.2	3	- tot vloeistof verdichte gassen	4.2
5151.3		Grth minerale olieprodukten (excl. brandstoffen)	3.2
5152.1	0	Grth in metaalertsen:	
5152.1	1	- opslag opp. < 2.000 m2	4.2
5152.2 /,3		Grth in metalen en -halfabrikaten	3.2
5153	0	Grth in hout en bouwmaterialen:	
5153	1	- algemeen: b.o. > 2000 m ²	3.1
5153	2	- algemeen: b.o. <= 2000 m ²	2
5153.4	4	zand en grind:	
5153.4	5	- algemeen: b.o. > 200 m ²	3.2
5153.4	6	- algemeen: b.o. <= 200 m ²	2
5154	0	Grth in ijzer- en metaalwaren en verwarmingsapparatuur:	
5154	1	- algemeen: b.o. > 2.000 m ²	3.1
5154	2	- algemeen: b.o. <= 2.000 m ²	2
5155.1		Grth in chemische produkten	3.2
5155.2		Grth in kunstmeststoffen	2
5156		Grth in overige intermediaire goederen	2
5157	0	Autosloperijen: b.o. > 1000 m ²	3.2
5157	1	- autosloperijen: b.o. <= 1000 m ²	3.1
5157.2/3	0	Overige groothandel in afval en schroot: b.o. > 1000 m ²	3.2
5157.2/3	1	- overige groothandel in afval en schroot: b.o. <= 1000 m ²	3.1
5162	0	Grth in machines en apparaten:	
5162	1	- machines voor de bouwnijverheid	3.2
5162	2	- overige	3.1
517		Overige grth (bedrijfsmeubels, emballage, vakbenodigdheden e.d.)	2
60	-	VERVOER OVER LAND	
6021.1		Bus-, tram- en metrostations en -remises	3.2
6023		Touringcarbedrijven	3.2
6024	0	Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks): b.o. > 1000 m ²	3.2
6024	1	- Goederenwegvervoerbedrijven (zonder schoonmaken tanks) b.o. <= 1000 m ²	3.1
603		Pomp- en compressorstations van pijpleidingen	2
63	-	DIENTVERLENING T.B.V. HET VERVOER	
6311.1	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. zeeschepen:	
6311.1	2	- stukgoederen	4.2
6311.1	7	- tankercleaning	4.2
6311.2	0	Laad-, los- en overslagbedrijven t.b.v. binnenvaart:	
6311.2	1	- containers	4.2
6311.2	10	- tankercleaning	4.2
6311.2	2	- stukgoederen	3.2
6311.2	3	- ertsen, mineralen, e.d., opslagopp. < 2.000 m ²	4.2
6311.2	5	- granen of meelsoorten, v.c. < 500 t/u	4.2
6311.2	7	- steenkool, opslagopp. < 2.000 m ²	4.2
6312		Veem- en pakhuisbedrijven, koelhuizen	3.1
6312.3		Opslagruimteverhuur (niet in tanks, koel- en vriescellen)	2
6321	2	Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)	3.2
64	-	POST EN TELECOMMUNICATIE	
641		Post- en koeriersdiensten	2
642	A	Telecommunicatiebedrijven	1
71	-	VERHUUR VAN TRANSPORTMIDDELEN, MACHINES, ANDERE ROERENDE GOEDEREN	
712		Verhuurbedrijven voor transportmiddelen (excl. personenauto's)	3.1

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

713		Verhuurbedrijven voor machines en werktuigen	3.1	
714		Verhuurbedrijven voor roerende goederen n.e.g., met uitzondering van verhuur van films, videobanden en overige geluid- en beeld dragers aan particulieren	2	
72	-	COMPUTERSERVICE- EN INFORMATIETECHNOLOGIE		
72	A	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	1	
72	B	Switchhouses	2	
73		SPEUR- EN ONTWIKKELINGSWERK		
731		Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2	
74	-	OVERIGE ZAKELIJKE DIENSTVERLENING		
747		Reinigingsbedrijven voor gebouwen	3.1	
7481.3		Foto- en filmontwikkelcentrales	2	
7484.3		Veilingen voor landbouw- en visserijproducten	4.1	
75	-	OPENBAAR BESTUUR, OVERHEIDSDIENSTEN, SOCIALE VERZEKERINGEN		
7525		Brandweerkazernes	3.1	
80	-	ONDERWIJS		
8041		Auto- en motorrij scholen	2	
90	-	MILIEUDIENSTVERLENING		
9001	A0	RWZI's en gieverwerkingsinricht., met afdekking voorbezinktanks:		
9001	A1	- < 100.000 i.e.	4.1	
9001	A2	- 100.000 - 300.000 i.e.	4.2	Z
9001	B	rioolgemalen	2	
9002.1	A	Vuilophaal-, straatreinigingsbedrijven e.d.	3.1	
9002.1	B	Gemeentewerven (afval-inzameldepots)	3.1	
9002.1	C	Vuiloverslagstations	4.2	
9002.2	A0	Afvalverwerkingsbedrijven:		
9002.2	A2	- kabelbranderijen	3.2	
9002.2	A4	- pathogeen afvalverbranding (voor ziekenhuizen)	3.1	
9002.2	A5	- oplosmiddel terugwinning	3.2	
9002.2	A6	- afvalverbrandingsinrichtingen, thermisch vermogen > 75 MW	4.2	Z
9002.2	A7	- verwerking fotochemisch en galvano-afval	2	
9002.2	B	Vuilstortplaatsen	4.2	
9002.2	C0	Composteerbedrijven:		
9002.2	C3	- belucht v.c. < 20.000 ton/jr	3.2	
9002.2	C4	- belucht v.c. > 20.000 ton/jr	4.1	
9002.2	C5	- GFT in gesloten gebouw	4.1	
92	-	CULTUUR, SPORT EN RECREATIE		
921, 922		Studio's (film, TV, radio, geluid)	2	
93	-	OVERIGE DIENSTVERLENING		
9301.1	A	Wasserijen en strijkinrichtingen	3.1	
9301.1	B	Tapijtreinigingsbedrijven	3.1	
9301.2		Chemische wasserijen en ververijen	2	
9301.3	A	Wasverzendinrichtingen	2	
9303		Begravenisondernemingen	1	

Verklaring gebruikte afkortingen

-	niet van toepassing of niet relevant	u. uur
<	kleiner dan	d. dag
>=	groter dan of gelijk aan	w. week
cat.	categorie	j. jaar
e.d.	en dergelijke	Z zoneringsplichtig
kl.	klasse	
n.e.g.	niet elders genoemd	
o.c.	opslagcapaciteit	

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

p.c. produktiecapaciteit
p.o. productieoppervlak
v.c. verwerkingscapaciteit

Bijlage 2 Lijst van bedrijfstypen wonen-werken

SBI	OMSCHRIJVING	cat
182	Vervaardiging van kleding en -toebehoren (excl. van leer)	2
221	Uitgeverijen (kantoren)	1
2222.6	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2
2223	Grafische afwerking	1
2223	Binderijen	2
2224	Grafische reproductie en zetten	2
2225	Overige grafische activiteiten	2
223	Reproductiebedrijven opgenomen media	1
362	Fabricage van munten, sieraden e.d.	2
363	Muziekinstrumentenfabrieken	2
511	Handelsbemiddeling (kantoren)	1
527	Reparatie t.b.v. particulieren (excl. auto's en motorfietsen)	1
61, 62	Vervoersbedrijven (uitsluitend kantoren)	1
6322, 6323	Overige dienstverlening t.b.v. vervoer (kantoren)	1
633	Reisorganisaties	1
634	Expeditieus, cargadoors (kantoren)	1
642	Telecommunicatiebedrijven	1
65, 66, 67	Banken, verzekeringsbedrijven, beurzen	2
70	Verhuur van en handel in onroerend goed	1
72	Computerservice- en informatietechnologie-bureau's e.d.	1
731	Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2
732	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1
74	Overige zakelijke dienstverlening: kantoren	1
8021.3	Praktijkonderwijs	2
8022.2	Educatie	2
8042.1	Afstandsonderwijs	1
8042.2	Bedrijfsopleiding en -training	2
8042.3	Studiebegeleiding, vorming en onderwijs n.e.g.	2
8512, 8513	Artsenpraktijken, klinieken en dagverblijven	1
853	Kinderopvang	2
921, 922	Studio's (film, TV, radio, geluid)	2
9234	Muziek- en balletscholen	2
9251, 9252	Bibliotheken, musea, ateliers, e.d.	1
9302	Kappersbedrijven en schoonheidsinstituten	1
9305	Persoonlijke dienstverlening n.e.g.	1

Verklaring gebruikte afkortingen

n.e.g. niet elders genoemd

Bijlage 3 Lijst van bestaande woonfuncties in de bestemmingen Gemengd en Centrum

Adres	Huisnummer
Boeiersingel	1
Hoendiep	175
Hoendiep	176
Hoendiep	177
Hoendiep	178
Hoendiep	180
Hoendiep	181
Hoendiep	183
Hoendiep	184
Hoendiep	185
Hoendiep, kamerverhuur	186 t/m 186-17
Hoendiep	187
Hoendiep	188
Hoendiep	189
Hoendiep	190
Hoendiep	191
Hoendiep	192
Hoendiep	192a
Hoendiep	193
Hoendiep	194
Hoendiep	195
Hoendiep	196
Hoendiep	197
Hoendiep	198
Hoendiep	199a
Hoendiep	201
Hoendiep	204
Hoendiep	205
Hoendiep	207
Hoendiep	211
Hoendiep, bovenwoning	212/213
Hoendiep, bovenwoning	214a
Hoendiep, bovenwoning	215
Hoendiep, bovenwoning	216
Hoendiep	218/219
Hoendiep	223
Hoendiep, bovenwoning	224
Hoendiep	225
Hoendiep	227
Hoendiep	229
Hoendiep	230
Hoendiep	231
Hoendiep	233
Middenweg	2
Middenweg	4
Middenweg	6
Middenweg	8
Middenweg	10
Middenweg	14
Middenweg, 2 bovenwoningen	17/19

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Verbindingsstraat	2a
Verbindingsstraat	2b
Verbindingsstraat	4
Verbindingsstraat	6
Zuiderweg	5
Zuiderweg	7
Zuiderweg	13
Zuiderweg	14
Zuiderweg	15
Zuiderweg	16
Zuiderweg	17
Zuiderweg	23
Zuiderweg	24
Zuiderweg	25
Zuiderweg	26
Zuiderweg	28
Zuiderweg	30
Zuiderweg	31
Zuiderweg	32
Zuiderweg	33a
Zuiderweg	34
Zuiderweg, bovenwoning	35a
Zuiderweg	36
Zuiderweg	42a
Zuiderweg, woningen boven de Lidl	46-1 t/m 46-9
Zuiderweg, woning naast de Lidl	48
Zuiderweg, bovenwoning	69

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Griffie

18 juli 2012.

Nr. 6i.

Wijziging raadsbesluit vaststelling bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg".

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 juli 2012,
GR 12.3175205;

HEEFT BESLOTEN:

de overwegingen en motiveringen overeenkomstig dit voorstel over te nemen en het raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan "Hoogkerk-Gravenburg" van 22 juni 2011, naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 23 mei 2012, nr. 201108372/1/T1/R4, als volgt te wijzigen:

- a. onder de ecologische paragraaf van het bestemmingsplan een nadere inventarisatie op te nemen van nestplaatsen van de huiskwaluw op de locatie waar twee nieuwe suikersilo's (silo 5 en 6) zijn gepland, met de schriftelijke garantie van Suiker Unie dat, voorafgaande aan de bouw, ruimschoots compenserende maatregelen worden getroffen, zodat geen ontheffing in het kader van de Flora-en faunawet noodzakelijk is en deze wet de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan niet in de weg staat;
- b. de plankaart ("de verbeelding") zodanig te wijzigen dat het plandeel waar de bouw van de twee nieuwe suikersilo's gepland is, voorzien wordt van de nadere aanduiding "suikeropslag in suikersilo's" en in de juridische toelichting en in artikel 6 "Bedrijventerrein" van de planregels te bepalen dat het gebruik en de bebouwingmogelijkheden op de gronden met deze aanduiding vanwege het woon- en leefklimaat in de naaste omgeving zodanig beperkt worden dat zware milieucategorie 5 activiteiten, zoals de fabricage van suiker in bedrijfsgebouwen, in dit plandeel niet zijn toegestaan. Deze planaanpassingen zijn digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP482HoogkerkGrave-vg02.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

De voorzitter,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering
Raadscommissie
Datum raadscommissie
Publiciteit PC
Bijlagen Div.

Registratienr. RO 12.3115121
Datum B&W besluit 19-06-2012
Portefeuillehouder
Steller H. Meinderts
Telefoon 367 81 08
E-mail @groningen.nl

Onderwerp

Vaststelling bestemmingsplan Reitdiep 2012

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de ingediende zienswijzen niet over te nemen, met dien verstande dat de regeling inzake de toegestane horeca-1-functie ten zuidwesten van de haven wordt aangevuld met de eis dat deze horecafunctie uitsluitend is toegestaan in de vorm van daghoreca (artikel 7 juncto artikel 1);
- II. de overwegingen en motiveringen overeenkomstig dit voorstel over te nemen en het bestemmingsplan Reitdiep 2012, digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP495Reitdiep-vg01.gml en gebruikmakend van een ondergrond ontleend aan het Grootchalig Basis Bestand Groningen van maart 2012, gewijzigd ten opzichte van het ontwerp zoals dat ter inzage heeft gelegen, overeenkomstig dit voorstel vast te stellen;
- III. geen exploitatieplan vast te stellen.

Publiekssamenvatting

Voor de wijk Reitdiep en voor de volkstuinten/weilanden aan de noordzijde van de wijk Vinkhuizen is een bestemmingsplan opgesteld. Het bestemmingsplan is te karakteriseren als een beheersplan waarin de bestaande en/of planologische situatie met enige flexibiliteit wordt vastgelegd. Hieronder vallen ook enkele kleine nog niet ontwikkelde locaties, die hoofdzakelijk de bestaande regeling houden. Voor het gebied tussen het noordelijke deel van de wijk Reitdiep en de Reitdiephaven zal conform het beleid in de Structuurvisie en in de Structuurschets "Buiten in de stad (..)" woningbouw worden gerealiseerd. Het gebied heeft op de verbeelding de bestemming "Wonen uit te werken" gekregen; omdat de plannen nog onvoldoende uitgekristalliseerd zijn, moet in de toekomst een uitwerkingsplan worden opgesteld om hier bebouwing mogelijk te maken. Belanghebbenden zullen dan in de gelegenheid worden gesteld op het uitwerkingsplan te reageren.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de ingediende zienswijzen niet over te nemen, met dien verstande dat de regeling inzake de toegestane horeca-1-functie ten zuidwesten van de haven wordt aangevuld met de eis dat deze horecafunctie uitsluitend is toegestaan in de vorm van daghoreca (artikel 7 juncto artikel 1);
- II. de overwegingen en motiveringen overeenkomstig dit voorstel over te nemen en het bestemmingsplan Reitdiep 2012, digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP495Reitdiep-vg01.gml en gebruikmakend van een ondergrond ontleend aan het Grootchalig Basis Bestand Groningen van maart 2012, gewijzigd ten opzichte van het ontwerp zoals dat ter inzage heeft gelegen, overeenkomstig dit voorstel vast te stellen;
- III. geen exploitatieplan vast te stellen.

Inleiding

Het bestemmingsplan is opgesteld voor de wijk Reitdiep en voor de volkstuinten/weilanden aan de noordzijde van de wijk Vinkhuizen met als doel actualisering. Voor het gebied tussen het noordelijke deel van de wijk Reitdiep en de Reitdiephaven zal conform het beleid in de Structuurvisie en in de Structuurschets "Buiten in de stad (..)" woningbouw worden gerealiseerd. Het gebied heeft op de verbeelding de bestemming "Wonen uit te werken" gekregen; omdat de plannen nog onvoldoende uitgekristalliseerd zijn, moet in de toekomst een uitwerkingsplan worden opgesteld om hier bebouwing mogelijk te maken. Belanghebbenden zullen dan in de gelegenheid worden gesteld op het uitwerkingsplan te reageren.

Een beschrijving van de voorbereidende fase van het bestemmingsplan is als hoofdstuk 6 in de bestemmingsplantoelichting opgenomen. Hier is ook het verslag van de inspraak weergegeven. Het bestemmingsplan is nu zover dat het door uw raad kan worden vastgesteld. Ter voor-bereiding op de vaststelling hebben we het plan zes weken ter inzage gelegd, met ingang van 30 maart tot en met 10 mei 2012. U bent hiervan per brief op de hoogte gesteld.

In dit raadsvoorstel maken we ons voorstel inzake de 17 ingekomen zienswijzen aan u bekend.

Onderstaand komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- de fase waarin het bestemmingsplan momenteel verkeert;
- de ontvankelijkheidstoets;
- inhoudelijke beoordeling van de zienswijzen, voorzien van ons voorstel om de zienswijze al dan niet over te nemen;
- grondexploitatie.

Beoogd resultaat

De inzet van het voorliggend bestemmingsplan is derhalve in hoofdzaak:

- de bestaande bestemmingsplannen voor het plangebied actualiseren;
- de bestaande planologische en/of feitelijke situatie vastleggen;
- het middengebied van de wijk voorzien van een nog uit te werken woonbestemming.

Kader

De terinzagelegging van het bestemmingsplan is gebeurd volgens artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Van de terinzagelegging is op de wettelijk voorgeschreven wijze kennis gegeven in de Groninger Gezinsbode en de Staatscourant van 29 maart 2012. In de kennisgeving is vermeld dat gedurende de termijn van terinzagelegging iedereen, naar keuze schriftelijk of mondeling, zijn zienswijze over het ontwerp naar voren kan brengen bij uw raad. De ingekomen zienswijzen zijn inhoudelijk beoordeeld en voor zover hier wijzigingen uit voortvloeien zijn deze verwerkt in het bestemmingsplan. Als uw raad hiermee instemt is het plan vastgesteld en zal het nogmaals zes weken ter inzage worden gelegd en kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

Argumenten/afwegingen

Ontvankelijkheid zienswijzen.

Er zijn 17 zienswijzen naar voren gebracht, namelijk door: 10 bewoners van de appartementen Reitdiephaven waarvan 1 van de Vereniging van Eigenaren Reitdiephaven "De Kade", het Bestuur Havenappartementen Reitdiephaven en 6 bewoners van Joeswerd. De ingediende zienswijzen zijn getoetst aan de Algemene wet bestuursrecht (artikel 3:16 en 6:9) op ontvankelijkheid. Alle zienswijzen zijn vóór 11 mei 2012 ontvangen en dus tijdig ingediend. De integrale zienswijzen zijn afzonderlijk bij dit raadsvoorstel gevoegd.

Inhoudelijke beoordeling zienswijzen.

1. 10 identieke zienswijzen van de bewoners van havenappartementen Reitdiephaven waarvan één namens de Vereniging van Eigenaren Reitdiephaven "De Kade" inzake horeca.

De zienswijzen geven het volgende aan: de havenappartementen zijn verkocht zonder horecafunctie in de plint onder de appartementen. (Ter plaatse was in de ontwerpversie van het bestemmingsplan de horeca-1- functie, zoals cafetaria's en lunchrooms, toegestaan.) Een horecabestemming geeft een verruiming van de openingstijden ten opzichte van de uitgangspunten ten tijde van de planvorming. Dat betekent meer en langer geluidsoverlast, aantrekking van hangjeugd door de verkoop van alcohol, meer korte toeloop met auto's met name rond etenstijd, een verhoogd brandrisico en dus duurdere verzekering en stankoverlast. Deze redenen leiden tot waardevermindering van het appartement en het risico van vandalisme en criminaliteit. Er zijn al twee horecafuncties gepland, voor een derde wordt de noodzaak niet gezien.

Gemeentelijke reactie.

In een bestemmingsplan worden diverse belangen tegen elkaar afgewogen. In dit geval gaat het om de belangen van een horeca-inrichting voor de wijk versus de belangen van de bewoners van de kade-appartementen. De belangen worden met name aan de hand van ruimtelijk relevante criteria afgewogen.

In het deel van de wijk rondom de haven wordt een levendige omgeving nagestreefd. Horeca is vooral bedoeld als ondersteuning voor de detailhandel c.q. bijvoorbeeld voor het kopje koffie met een broodje tijdens het winkelen en ter versterking van de recreatieve functie van het gebied, c.q. de

jachthaven en bijbehorende watersport. Daarnaast is er de behoefte vanuit de wijkbewoners om wat meer horeca in het gebied toe te staan, omdat deze voorziening nog niet aanwezig is in de wijk. Anderzijds is er het belang van de bewoners van de havenappartementen om gevrijwaard te zijn van overlast. Hoewel overlast niet als enige criterium doorslaggevend kan zijn bij het toestaan of weren van een bepaalde vorm van horeca, kan overlast wel één van de in overweging te nemen aspecten zijn. De belangen dienen met name op hun ruimtelijke aspecten te worden beoordeeld.

Een belangrijk ruimtelijk relevant aspect is de omvang van een toegestaan horecabedrijf. Het voorliggend bestemmingsplan maakt een kleinschalige horecafunctie mogelijk: maximaal 110 m² bruto vloeroppervlak. Daarbij komt dat reeds onder de in de ontwerpversie toegestane horeca-1-functie in de plint alleen de lichtere vormen van horeca (horeca-1') zijn toegestaan.

De gemeente is van mening dat tegemoet kan worden gekomen aan een groot deel van de bezwaren van de indieners van de zienswijzen door de hier toegestane horecafunctie te beperken tot daghoreca. Dit komt doordat er in het algemeen weinig overlast is van horeca-inrichtingen waarvan de sluitingstijden ongeveer gelijk lopen met de openingstijden van winkels. Door uitsluitend daghoreca toe te staan, wordt voorkomen dat de functie door de week een ruimere openingstijd heeft dan de winkels, die eveneens mogelijk zijn. Hierdoor is de functie vergelijkbaar met detailhandel en is er geen reden om aan te nemen dat er op weekdagen sprake zal zijn van meer/langer geluids-overlast dan die mogelijk is ten gevolge van detailhandel. Daarnaast zal de inrichting uiteraard op de zondag open kunnen zijn.

In de vaststellingsversie van het bestemmingsplan is ter plaatse uitsluitend daghoreca toegestaan. Daghoreca wordt in artikel 1 als volgt gedefinieerd.

Een bedrijf dat ondersteunend is aan de detailhandel en aan de dagrecreatie buiten de inrichting, welke zich in principe afspeelt tussen 9 uur 's morgens en 9 uur 's avonds en waarvan de activiteiten in hoofdzaak bestaan uit het verstrekken c.q. snel serveren van kleinere maaltijden, broodjes, hapjes, ijs, gebakjes en zwak- en niet-alcoholische dranken.

In de zienswijze is opgenomen dat de verkoop van alcoholische dranken hangjeugd aantrekt. Echter, de lunchroom is net als de naastgelegen Jumbo tot 9 uur 's avonds geopend. De functiewijziging die hier wordt voorgestaan voegt in die zin geen verruiming in tijd van verkrijging van alcohol toe. Uit de gemeentelijke praktijk blijkt voorts dat de vrees dat een dergelijke horecafunctie hangjeugd en (daarmee) vandalisme en criminaliteit zal aantrekken, niet terecht is.

Overlast van auto's doet zich aan de kadezijde niet voor; het parkeren vindt plaats aan de zijde van de Friesestraatweg, waar ook voor andere functies ruime parkeergelegenheid aanwezig is. Tevens is het aannemelijk dat horeca die alleen overdag open is geen extra verkeer veroorzaakt. Met andere woorden, de bezoekers van zulke inrichtingen bevinden zich al in de omgeving, bijvoorbeeld voor winkelbezoek.

Wat betreft de kadezijde: er zijn bij de gemeente klachten binnengekomen dat fietsers, scooters en zelfs motoren over de boulevard rijden. Wij achten dit niet gewenst. Met de politie wordt overlegd over eventuele bebording en andere maatregelen.

Wat betreft stank en brandgevaar: door middel van toetsing aan het Bouwbesluit wordt, voordat een omgevingsvergunning kan worden verstrekt, gewaarborgd dat voldaan wordt aan de wettelijke normen.

Wij zijn dan ook van mening dat er naar verwachting geen of weinig overlast zal optreden ten gevolge van de daghorecavestiging.

Na afweging van de belangen van de bewoners van de appartementen enerzijds en van de belangen van de wijk, de winkels en de recreatie anderzijds, zijn wij van mening dat daghoreca ter plaatse moet worden toegestaan.

Voorstel. Op grond van vorenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijzen niet over te nemen, met dien verstande dat de regeling inzake de toegestane horeca-1-functie wordt aangevuld met de eis dat deze horecafunctie uitsluitend is toegestaan in de vorm van daghoreca (artikel 7 juncto artikel 1).

2. Het bestuur van de havenappartementen Reitdiephaven.

De algemene ledenvergadering heeft ingestemd met de horecafunctie (h=1) onder voorwaarden. Deze moeten ook met de gemeente worden afgestemd. Voorts hebben de bewoners de appartementen gekocht op grond van een bestemmingsplan met twee horecafuncties; een derde wordt niet gezien als toevoeging. Er dienen (maximaal) twee horecafuncties in de buurt te worden toegestaan waarvan één onder de gestelde voorwaarden.

Gemeentelijke reactie.

In verband met de gewenste levendigheid van het gebied aan de zuidzijde van de Reitdiephaven waren er op grond van het oude, tot nog toe vigerende uitwerkingsplan Reitdiephaven, reeds meerdere horecagelegenheden voorzien binnen de toenmalige bestemmingen Centrumvoorziening en Bedrijven, onder meer uitdrukkelijk op de kade aan het water. In het voorontwerp van het voorliggend bestemmingsplan was in de plint onder de havenappartementen geen horecafunctie gedacht; echter, gezien de omvang en het karakter van de toegestane horecafunctie en gezien het belang van een dergelijke voorziening voor de wijk, de winkels en de recreatie zijn wij van mening dat deze zeer wenselijk is (zie de zienswijze onder 1). Daarnaast is de toegestane restaurantfunctie in het naastgelegen blok een aanvulling op het totale aanbod. De gemeente kan, met uitzondering van het aspect daghoreca, niet de gewenste nadere voorwaarden uit het contract met de ondernemers opnemen in het bestemmingsplan, omdat een bestemmingsplan alleen ruimtelijke aspecten en geen zuiver privaatrechtelijke aspecten kan regelen.

Voorstel. Op grond van vorenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijze niet over te nemen, met dien verstande dat de regeling inzake de toegestane horeca-1-functie wordt aangevuld met de eis dat deze horecafunctie uitsluitend is toegestaan in de vorm van daghoreca (artikel 7 juncto artikel 1).

3. 6 identieke zienswijzen van de bewoners van Joeswerd.

- a. De bewoners van Joeswerd refereren in hun zienswijze naar artikel 17.2 en concluderen hieruit dat Joeswerd geen extra ontsluitingsfunctie gaat vervullen voor de woonuitbreidingsplannen ten westen van de Professor Uilkensweg.
- b. De bewoners willen graag het stuk groen en de sloot die Joeswerd van het nieuwe woongebied scheidt behouden, omdat hier veel wordt geparkeerd door de bewoners van Joeswerd en er anders een te hoge parkeerdruk in hun straat ontstaat en omdat zij vaak voor hun woning hebben gekozen, omdat er veel water in de wijk is.

Gemeentelijke reactie.

Ad a. De conclusie dat Joeswerd geen extra ontsluitingsfunctie gaat vervullen voor de woonuitbreidingsplannen ten westen van de Professor Uilkensweg kan niet op voorhand worden afgeleid uit artikel 17 van het bestemmingsplan; er wordt alleen aangegeven dat er nog een extra ontsluiting moet komen ten behoeve van de tweezijdige bereikbaarheid van de brandweer.

Ad b. Nieuwe plannen voor stadsuitbreiding of -inbreiding moeten voldoen aan de zogenaamde

watertoets. De "watertoets" is een instrument dat waterhuishoudkundige belangen expliciet en op evenwichtige wijze laat meewegen bij het opstellen van ruimtelijke plannen en besluiten. Dit betekent dat weilanden die als woonwijk worden ingericht een bepaald percentage aan open water moeten bevatten.

Ad a en b.

Voor beide punten geldt dat het nog te prematuur is om over de toekomstige infrastructurele en ruimtelijke situatie in de straat Joeswerd uitspraken te kunnen doen. In de nader uit te werken planontwikkeling dienen aspecten als (hoofd- en neven) infrastructuur, parkeren, water, groen, bebouwing en mogelijk andere zaken op elkaar te worden afgestemd. Om deze reden blijft het bestemmingsplan op dit punt ongewijzigd tot de totstandkoming van het uit te werken plan. Dan zal het plan met deze onderdelen integraal worden ontwikkeld en zal er de mogelijkheid voor bewoners zijn zich hierover uit te spreken.

Voorstel. Op grond van vorenstaande overwegingen stellen wij u voor de zienswijze niet over te nemen.

Ambtshalve wijzigingen. In de bestemming Gemengd is de aanduiding op de plankaart in overeenstemming gebracht met de regels: "dienstverlening" is vervangen door "zakelijke dienstverlening".

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Zie hiervoor.

Financiële consequenties

Onderzoek naar de economische uitvoerbaarheid van bestemmingsplannen heeft in het algemeen betrekking op nieuwe ontwikkelingen waarvoor bestemmingswijzigingen nodig zijn. Dit bestemmingsplan heeft echter grotendeels betrekking op een al bebouwd deel van de gemeente, waarbij de ontwikkelingen aan het particuliere initiatief worden overgelaten. Nagegaan is of het op basis van de in de Wet ruimtelijke ordening (Wro), afdeling 6.4 (grondexploitatie) opgenomen regeling omtrent grondexploitatie noodzakelijk is een exploitatieplan aan het bestemmingsplan toe te voegen. Dit is noodzakelijk als het plan een ontwikkeling mogelijk maakt. Een dergelijk plan wordt samen met het bestemmingsplan door de raad vastgesteld en bevat een verantwoording van de wijze, waarop de kosten van een ontwikkeling verzekerd zijn. Daarnaast kan een exploitatieplan inrichtingseisen voor de ontwikkeling bevatten. Het opstellen van een exploitatieplan is niet nodig als ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan een exploitatieovereenkomst is gesloten met de ontwikkelaar, als het gaat om gronden die in eigendom zijn van de gemeente dan wel die al zijn vergund of waarvoor een wijzigingsbevoegdheid in het bestemmingsplan is opgenomen. Op grond van het vorenstaande is het niet nodig dat de raad bij de vaststelling van dit bestemmingsplan een exploitatieplan vaststelt.

Realisering en evaluatie

Als uw raad instemt met de beantwoording van de zienswijzen is het plan vastgesteld. Het plan zal nogmaals 6 weken ter inzage worden gelegd en er kan dan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 7j.
Vaststelling bestemmingsplan Reitdiep 2012.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 juni 2012,
GR 12.3152685;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de ingediende zienswijzen niet over te nemen, met dien verstande dat de regeling inzake de toegestane horeca-1-functie ten zuidwesten van de haven wordt aangevuld met de eis dat deze horecafunctie uitsluitend is toegestaan in de vorm van daghoreca (artikel 7 juncto artikel 1);
- II. de overwegingen en motiveringen overeenkomstig dit voorstel over te nemen en het bestemmingsplan Reitdiep 2012, digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP495Reitdiep-vg01.gml en gebruikmakend van een ondergrond ontleend aan het Grootchalig Basis Bestand Groningen van maart 2012, gewijzigd ten opzichte van het ontwerp zoals dat ter inzage heeft gelegen, overeenkomstig dit voorstel vast te stellen;
- III. geen exploitatieplan vast te stellen.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	08-06-2012
Raadscommissie	Werk en inkomen
Datum raadscommissie	11-06-2012
Publiciteit	Persconferentie PC
Bijlagen	1

Registratienr.	SZ 12.3141558
Datum B&W besluit	05-07-2012
Portefeuillehouder	Pastoor
Steller	W.A. Ravenshorst
Telefoon	5707
E-mail	wim.ravenshorst@gro ningen.nl

Onderwerp

(Re-)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. onder intrekking van het gewijzigde raadsvoorstel nr. SZ 12.2990871, Uitvoering Werken naar vermogen, de "(Re-)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad" vast te stellen;
- II. het college de opdracht te geven de uitgangspunten en keuzes van dit voorstel nader uit te werken;
- III. de kosten en de financiële effecten van de maatregelen te betrekken bij de begroting voor 2013.

Publiekssamenvatting

De "(Re-)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad" geeft aan op welke manier we dienstverlening aan werkzoekenden en Wsw-medewerkers willen organiseren. Vanwege dalende budgetten en veranderde uitgangspunten binnen het maatschappelijke domein, moeten en willen we op een andere manier uitvoering geven aan de sociale zekerheid en de sociale werkvoorziening in onze stad. We leggen nadrukkelijk de verbinding met bedrijven en maatschappelijke organisaties. We bieden niet meer iedereen een vaste contactpersoon vanuit de gemeentelijke organisatie als het gaat om ondersteuning naar werk en maatschappelijke participatie. We bouwen aan een nieuwe uitvoeringsorganisatie, waarbij in ieder geval SOZAWE en iederz betrokken zijn, voor de ondersteuning van mensen die gebruik maken van de diensten binnen de Wwb en de Wsw. We doen dit om zoveel mogelijk de ondersteuning voor kwetsbare groepen te kunnen waarborgen. Voor burgers in onze Stad betekent dit dat degenen die het zelf kunnen, ook meer zelf moeten doen. Voor Wsw-medewerkers betekent het dat zij zoveel mogelijk bij reguliere bedrijven aan het werk gaan. Voor onze organisatie betekent dit dat we zo efficiënt mogelijk moeten werken en optimaal gebruik moeten maken van de partners in onze gemeente en onze regio. Dit leidt tevens tot aanpassing en krimp van de gemeentelijke organisatie.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. onder intrekking van het gewijzigde raadsvoorstel nr. SZ 12.2990871, Uitvoering Werken naar vermogen, de "(Re-)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad" vast te stellen;
- II. het college de opdracht te geven de uitgangspunten en keuzes van dit voorstel nader uit te werken;
- III. de kosten en de financiële effecten van de maatregelen te betrekken bij de begroting voor 2013.

Inleiding

De Wet werken naar vermogen is ingetrokken. Daarmee vervalt een forse bezuiniging op de sociale werkvoorziening en vervalt de mogelijkheid om mensen met werk minder dan het minimumloon te laten verdienen. Maatregelen waar we ons in de afgelopen periode tegen hebben verzet. Dat betekent echter niet dat veranderingen op het gebied van werk & participatie van de baan zijn. De noodzaak om de uitvoering van de sociale zekerheid en de sociale werkvoorziening aan te passen aan de omstandigheden, blijft bestaan. Ook zonder bezuinigingen zijn de middelen schaars. Voor een toekomstbestendig stelsel waarmee we kwetsbare burgers in onze stad kunnen blijven ondersteunen bij hun weg naar werk en maatschappelijke participatie, moeten we alle zeilen bijzetten. We leggen daarom opnieuw een visie voor, gebaseerd op de vorige ("Zicht op uitvoering werken naar vermogen"), maar waarin de specifieke elementen van de Wet werken naar vermogen zijn verdwenen. We doen dat op de Groninger manier: met hart voor de groepen die het kwetsbaarst zijn en ons het hardst nodig hebben. We betrekken hierbij de gevolgen van het Lente-akkoord voor de uitvoering van de lokale sociale zekerheid. De eerder aan de raad voorgelegde visie trekken we hiermee in.

Beoogd resultaat

Hoofddoel van de (re-)visie is om te blijven zorgen voor een Stad waarin zoveel mogelijk burgers deelnemen aan de arbeidsmarkt en/of een bijdrage leveren aan de Groninger samenleving. Op korte termijn is het doel om:

- via het programma Werk & Participatie te komen tot een nieuwe uitvoeringsstructuur van de lokale sociale zekerheid en sociale werkvoorziening, waarin we met minder middelen zo goed mogelijke dienstverlening bieden aan bedrijven en burgers die dat nodig hebben;
- via het programma Werk & Participatie te komen tot een nieuwe werkwijze.

Kader

Het voorstel bouwt voort op de kadernota's "Actief in goede banen", "Arbeidsmarktbeleid: Grensverleggend aan het werk" en "Groningen voor Elkaar".

Argumenten/afwegingen

Bij de keuzes die we presenteren in deze (re-)visie maken we een afweging tussen de wens om optimale dienstverlening te bieden aan burgers die (nog) niet aan het werk zijn, de noodzaak om dat zo goedkoop mogelijk te doen en de wens om de capaciteiten van mensen zo optimaal mogelijk te benutten. We hebben er voor gekozen om onze inzet vooral te richten op groepen burgers die het meeste baat hebben bij ondersteuning (degenen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt én met ontwikkelingskansen) en op degenen die over de noodzakelijke banen beschikken (bedrijven).

We kiezen er op grond van financiële (minder middelen) en inhoudelijke (vergroten van zelfredzaamheid) overwegingen voor om degenen die het naar ons idee zelf kunnen, geen ondersteuning meer te bieden en onze inzet vooral te richten op degenen die het kwetsbaarst zijn. We zetten ons overigens in om zoveel mogelijk aanvullende geldstromen te genereren om de maatschappelijke infrastructuur te versterken. Verder kiezen we nadrukkelijk voor samenhang met de andere ontwikkelingen binnen het maatschappelijke domein.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Bij de uitwerking van deze (re-)visie willen we partners nadrukkelijk betrekken: het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en organisaties die werkplekken bieden. We zijn naar aanleiding van de vorige visie al gesprekken met deze partijen gestart. Verder gaan we over de uitwerking in gesprek met de cliëntenraden. Waar het gaat om organisatorische veranderingen betrekken we vanzelfsprekend de betrokken medezeggenschapsorganen.

Financiële consequenties

In het herstructureringsplan hebben we aangegeven dat we de middelen uit de herstructureringsfaciliteit willen inzetten om te komen tot een financieel voordeel op termijn. Deze herstructureringsmiddelen komen niet beschikbaar. Een aantal maatregelen willen we toch nemen, mede om te voorkomen dat we met grote tekorten op termijn worden geconfronteerd. De kosten van de maatregelen en de financiële effecten worden betrokken bij de voorstellen over de begroting van 2013.

Realisering en evaluatie

Deze (re-)visie wordt uitgewerkt in een plan van aanpak. Voor de uitvoering daarvan is een programmamanager aangesteld.

BIJLAGE

(Re-)visie Zicht op uitvoering werk & participatie in Stad

Een schets van de uitvoering van het programma werk & participatie in de stad Groningen

Inhoud

De belangrijkste wijzigingen op een rij	3
Inleiding.....	5
Gevolgen Lenteakkoord	7
1. Onze opgave en de noodzaak tot herstructurering	8
1.1. De opgaven	8
1.2. De noodzaak tot verandering: drie redenen.....	9
1.2.1. Huidige beleid deels onhoudbaar	10
1.2.2. Hoge kosten voor sociale werkvoorziening en BUIG, bezuinigingen op uitvoering.....	10
1.2.3. Uitvoering onvoldoende efficiënt door twee afzonderlijke diensten.....	11
1.3. Conclusie	11
2. Gevolgen: nieuwe uitgangspunten	12
3. Nieuwe dienstverlening, nieuwe uitvoeringsorganisatie	15
3.1. Toegang en preventie	16
3.2. Het dienstverleningsconcept	17
3.2.1. Dienstverlening aan bedrijven	17
3.2.2. E-dienstverlening voor burgers die het zelf (moeten) kunnen	18
3.2.3. Ondersteuning van burgers met te ontwikkelen arbeidsvermogen.....	18
3.2.4. Ondersteuning van organisaties die burgers maatschappelijk actief maken	18
3.2.5. Omvang van de doelgroepen.....	19
3.3. Faciliteiten en voorzieningen	19
3.3.1. Infrastructuur aan werkplekken.....	20
3.3.2. Ondersteunende instrumenten	21
4. Wat gaan we doen om te komen tot een nieuwe organisatie?	23
4.1. Programma Werk & Participatie.....	23
4.2. Maatregelen transitie en doelgroep	24
4.2.1. Maatregelen transitie	24
4.2.2. Nieuwe instroom Wsw.....	25
5. Relaties met eerdere keuzes en andere beleidsterreinen	26

De belangrijkste wijzigingen op een rij

Werkgevers

Dienstverlening aan werkgevers wordt een structureel onderdeel van onze werkwijze. We sluiten aan bij de vraag van werkgevers.

- We ondersteunen werkgevers bij arbeidsmarkt- en personeelsvraagstukken.
- We doen dat in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, ondersteund door de verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie (EZ, SOZAWE, iederz).
- We ontzorgen werkgevers wanneer zij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of met een Wsw-dienstbetrekking kansen bieden
- We vragen van bedrijven een maatschappelijke bijdrage.
- We bundelen de lokale en (boven-)regionale krachten in één werkgeversbenadering
- We zetten hier structureel formatie voor in.
- We verwachten van werkgevers een maatschappelijke bijdrage en stellen hiertoe sociale contractvoorwaarden in bij inkoop en aanbestedingen.

Burgers en werknemers iederz

Iedereen draagt naar vermogen bij. Waar het kan, door zo veel mogelijk een eigen inkomen te verdienen. Waar dat niet kan, door een bijdrage te leveren aan de Groninger samenleving

- Van burgers die kunnen werken verlangen we dat zij hun arbeidsvermogen maximaal benutten.
- Van burgers die niet in staat zijn om met werk een inkomen te verdienen, vragen we een maatschappelijke bijdrage.
- We blijven beschutte werkplekken bieden voor mensen die hierop zijn aangewezen.
- Medewerkers van iederz proberen we waar mogelijk te laten werken bij reguliere werkgevers, bijvoorbeeld in de vorm van detacheringen. We gaan de komende drie jaar nog 300 tot 400 mensen extra detacheren.

Instrumenten

Werk voorop, collectief waar het kan en individueel waar het moet

- Voorkomen is beter dan genezen. Om te voorkomen dat mensen instromen in een uitkering zetten we ondermeer in op het voorkomen van schooluitval. Jongeren zonder diploma moeten weer naar school of gaan aan het werk.
- Werk is ons belangrijkste traject. Re-integratie-instrumenten zetten we alleen in als het direct bijdraagt aan concreet arbeidsperspectief.
- Scholing blijft een belangrijk uitstrooinstrument. We maken hierbij optimaal gebruik van de reguliere onderwijsinstellingen.
- We bieden geen individuele begeleiding aan mensen die op eigen kracht werk kunnen vinden. Voor hen hebben we een collectieve voorziening in de vorm van E-dienstverlening.

- Mensen zonder arbeidsvermogen bieden we een collectieve voorziening in de vorm van een activiteitenaanbod van de maatschappelijke organisaties.
- Intensievere vormen van dienstverlening zetten we in voor mensen met arbeidsvermogen en een afstand tot werk.
- Voor mensen die tijdelijk zonder werk zitten zetten we de beschikbare infrastructuur in.

Organisatie

We organiseren onszelf op het te behalen resultaat

- We maken in onze dienstverlening een onderscheid in de resultaatgebieden *werk* en *maatschappelijke participatie*.
- We laten onze organisatiecultuur kantelen van *zorgen voor* naar *zorgen dat*.
- We bouwen aan een nieuwe uitvoeringsorganisatie waarbij in ieder geval SOZAWE en iederz betrokken zijn. Doel is om maximale synergie te creëren en zo efficiënt en effectief mogelijk te kunnen opereren. We bepalen later hoe die organisatie er uit komt te zien.
- We denken en handelen over de grenzen van werk en inkomen heen en zoeken nadrukkelijk de koppelingen met beleidsterreinen als onderwijs, zorg, welzijn, wonen en economie.
- We gaan onderzoeken welke additionele geldstromen we kunnen inzetten om nog meer burgers actief te krijgen.

Partners

We maken optimaal gebruik van de kracht van de maatschappelijke organisaties

- We vragen van maatschappelijke organisaties activiteiten te organiseren voor de groep mensen met te weinig arbeidsvermogen en deze mensen ook te begeleiden.
- We ondersteunen maatschappelijke organisaties via elektronische en collectieve vormen van dienstverlening.
- Met de onderwijsinstellingen werken we samen in de aanpak van voortijdig schooluitval en het versterken van de arbeidsmarktpositie van onze burgers.
- We verwachten van onze subsidierelaties een maatschappelijke bijdrage en stellen hiertoe sociale subsidievoorwaarden in.

Inleiding

De Wet werken naar vermogen is ingetrokken. Daarmee vervalt een forse bezuiniging op de sociale werkvoorziening en vervalt de mogelijkheid om mensen met werk minder dan het minimumloon te laten verdienen. Maatregelen waar we ons in de afgelopen periode tegen hebben verzet. Dat betekent echter niet dat veranderingen op het gebied van werk& participatie van de baan zijn. De noodzaak om de uitvoering van de sociale zekerheid en de sociale werkvoorziening aan te passen aan de omstandigheden, blijft bestaan. Ook zonder bezuinigingen zijn de middelen schaars. Voor een toekomstbestendig stelsel waarmee we kwetsbare burgers in onze stad kunnen blijven ondersteunen bij hun weg naar werk en maatschappelijke participatie, moeten we alle zeilen bijzetten.

Tekorten op de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening lopen op

Bij het opstellen van het transitieplan werd duidelijk dat de tekorten op de uitvoering van de sociale werkvoorziening sterker oplopen dan we hadden voorzien. Zonder ingrijpende maatregelen leidt dat tot een nog groter beroep op aanvullende gemeentelijke middelen. Dat is niet langer houdbaar. Ook zonder extra bezuinigingen (zoals die waren opgenomen in de Wwnv) zijn we genoodzaakt om meer mensen bij reguliere bedrijven aan de slag te krijgen en de kosten voor de gemeentelijke infrastructuur te verlagen.

Gevolgen van landelijke en gemeentelijke bezuinigingen worden zichtbaar

In 2012 is het participatiebudget gehalveerd. Dat heeft geleid tot de noodzaak van stevige maatregelen op het terrein van gesubsidieerde arbeid en tot scherpe keuzes met betrekking tot de inzet van deze middelen voor (ondersteuning van) verschillende groepen werkzoekenden.

In de afgelopen periode zijn er kortingen doorgevoerd op de budgetten die SOZAWE beschikbaar heeft om uitvoering te geven aan de verschillende wetten en regelingen. Dat heeft gevolgen voor de capaciteit die we beschikbaar hebben om burgers te ondersteunen bij hun voorbereiding op werk of maatschappelijke participatie. Dat betekent dat we alle zeilen bij moeten zetten om ondersteuning te kunnen blijven bieden aan groepen burgers die het (even) niet zelf kunnen. En dat we keuzes moeten maken om ervoor te zorgen dat we die ondersteuning bieden aan degenen die dat het hardst nodig hebben.

De middelen om bijstand te kunnen financieren (BUIG) zijn zo langzamerhand structureel te laag. Dat betekent dat we voortdurend geconfronteerd worden met tekorten op dit onderdeel, waarvoor vervolgens (deels) een aanvullende uitkering moet worden aangevraagd. Om deze tekorten zo beperkt mogelijk te houden, moeten we ons maximaal in blijven zetten om onze burgers deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt en het (onnodig) beroep op een uitkering te voorkomen. In de huidige situatie moeten we ons tevens realiseren dat we hiermee de huidige tekorten niet kunnen wegwerken.

Partners nodig om onze opgave uit te voeren

Ook zonder Wet werken naar vermogen willen we het maximale uit onze burgers halen en daarvoor onze gemeentelijke infrastructuur optimaal benutten. Daarbij hebben we partners nodig: bedrijven met wie we afspraken kunnen maken over personeelsvraagstukken en de inzet van werkzoekenden; werkleerorganisaties en scholen die onze burgers voorbereiden op een plek op de arbeidsmarkt; maatschappelijke organisaties die een bijdrage leveren aan de maatschappelijke participatie van mensen van wie we de capaciteiten onvoldoende benutten.

Redenen voldoende om de uitvoering van de gemeentelijke sociale zekerheid en sociale werkvoorziening toch opnieuw te bezien. De directe aanleiding is weliswaar verdwenen, maar dat geldt niet voor de reden: we moeten op zoek naar een goede en toekomstbestendige sociale zekerheid tegen lagere kosten. We leggen daarom opnieuw een visie voor waarvan de lijn gelijk is aan de vorige, maar waarin de specifieke elementen van de Wet werken naar vermogen zijn verdwenen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de inzet van het instrument loondispensatie. Overigens verwachten wij dat er de komende periode een herziene wet komt waarin integratie van doelgroepen en instrumenten geregeld wordt. Wij vinden het van belang om hierop goed voorbereid te zijn.

In deze (re-)visie schetsen we de opgave waar we als gemeente voor staan, de (beperkte) middelen die we daarvoor beschikbaar hebben en de keuzes die we moeten maken om te komen tot een uitvoering die zo eerlijk, effectief en efficiënt mogelijk is. We sluiten aan bij de keuzes die zijn gemaakt binnen het maatschappelijke domein na 2013 (Groningen voor elkaar) en het arbeidsmarktbeleid (Grensverleggend). We doen dat op de Groninger manier: met hart voor de groepen die het kwetsbaarst zijn en ons het hardst nodig hebben. Voordat we hiermee beginnen geven we eerst kort aan wat de gevolgen zijn van het Lenteakkoord voor de uitvoering van de lokale sociale zekerheid.

Gevolgen Lenteakkoord

In het Lenteakkoord is afgesproken dat de Wet werken naar vermogen er niet komt. Dat heeft een aantal inhoudelijke en een aantal financiële gevolgen. Die zetten we hieronder kort op een rij.

Inhoudelijk

- Er blijven verschillende regimes bestaan voor mensen met arbeidsvermogen: Wwb, Wajong en Wsw. De verwachte ontschotting vindt dus niet plaats. De doelgroep waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, wordt niet uitgebreid.
- De wet sociale werkvoorziening wordt niet beperkt tot beschut werk voor een kleinere doelgroep. Instream in de Wsw blijft in omvang en aard mogelijk volgens de huidige criteria. Als gemeente ontvangen we net als andere jaren een taakstelling met betrekking tot het aantal te realiseren Wsw-dienstbetrekkingen (en dienstverbanden in het kader van Begeleid Werken).
- De gemeenten krijgen niet de beschikking over het instrument loondispensatie. Het ziet er naar uit dat de pilot loondispensatie kan worden voortgezet.

Financieel

- De middelen voor re-integratie Wwb en Wsw worden niet gebundeld en ontschot. Dat betekent dat tekorten op de uitvoering van de Wsw niet ten laste van het re-integratiebudget kunnen worden gebracht. Overigens wilden we deze oplossing in 2013 nog niet toepassen.
- De middelen voor uitvoering nemen af omdat de hoogte van de bijdrage in het gemeentefonds mee daalt met de uitgaven van de Rijksoverheid.
- De bezuiniging op het participatiebudget (halvering in 2012 ten opzichte van 2011) blijft van kracht.
- De korting op het Wsw-budget gaat niet door. Deze korting zou in 2013 € 990 per Standaardeenheid bedragen tot 2015 verder oplopen. Voor Groningen betekent dit het komende jaar een voordeel van € 1,5 miljoen.
- Dit "voordeel" wordt (deels) teniet gedaan door extra loonkosten voor medewerkers als gevolg van andere maatregelen uit het Lenteakkoord. Wijzigingen in de Ww-premie leiden naar verwachting tot een stijging van de loonkosten van 1% (€ 400.000). Daarnaast kunnen de loonkosten ook toenemen als gevolg van andere maatregelen (bijvoorbeeld de reiskostenvergoedingen) en/of aanpassingen aan de CAO.
- De middelen voor de herstructureringsfaciliteit komen niet beschikbaar. Dat betekent dat we niet de verwachte bijdrage van € 5,7 miljoen ontvangen waarmee we maatregelen tot herstructurering wilden bekostigen. Deze maatregelen zouden naar onze inschatting leiden tot een voordeel op de meerjarenbegroting van iederz van ruim € 1 miljoen in 2013 tot ruim € 4 miljoen in 2015¹.

¹ Ten opzichte van de conceptbegroting 2013 van iederz

- Deze maatregelen om te komen tot een kleinere en goedkopere organisatie kunnen nu dus niet uit de herstructureringsfaciliteit worden betaald. Zonder extra maatregelen blijven de tekorten op de uitvoering van de sociale werkvoorziening echter hoog. De maatregelen uit deze visie die we nemen in 2012 zijn al meegenomen in de huidige begroting van iederz. Vanaf 2013 gaat het om extra maatregelen die dus ook extra kosten met zich mee brengen. Afwegingen hieromtrent willen we de raad voorleggen bij de voorstellen over de begroting van 2013. We brengen op dat moment ook zoveel mogelijk de effecten voor de komende jaren in beeld. We zijn daarbij echter afhankelijk van de keuzes en maatregelen van een nieuw kabinet.

1. Onze opgave en de noodzaak tot herstructurering

De uitvoering van de sociale zekerheid stelt de gemeente voor een aantal opgaven. In dit hoofdstuk beschrijven we kort welke opgaven dat zijn. Daarna gaan we in op de noodzaak om op korte termijn onze dienstverlening en de uitvoering anders vorm te geven.

1.1. De opgaven

1. Arbeidsmarkt- en participatieopgave

In de eerste plaats staan we voor een *arbeidsmarkt*opgave. Op dit moment zijn er circa 10.000 Stadlers die met een bijstandsuitkering of een andere regeling buiten de reguliere arbeidsmarkt staan: dat vinden wij een onacceptabel groot aantal. Er moeten meer mensen bij reguliere bedrijven aan de slag. Als mensen in staat zijn om deel te nemen aan het arbeidsproces, moeten we competenties en productiviteit zoveel mogelijk benutten. Dat geldt ook voor de huidige groep Wsw-ers. Ook zij moeten waar mogelijk onderdeel uitmaken van de reguliere arbeidsmarkt. Hieronder schetsen we de omvang van de doelgroepen waarvoor we vanaf 2013 verantwoordelijk zijn. Het gaat dus om huidige Wwb-ers en huidige Wsw-ers.

Naast activering en ondersteuning van werkzoekenden moeten we ook actiever aan de slag met vragen van het bedrijfsleven. Deze zijn immers bepalend voor het verhogen van de arbeidsparticipatie. We kunnen dat overigens niet alleen. De arbeidsmarkt is een regionale markt. We moeten deze vragen dus regionaal aanpakken. We maken daarbij deel uit van verschillende regio's: die van de provincie Groningen en die van de as Groningen-Assen.

Tabel 1: Omvang klantenbestand

Regeling	Aantal
WWB	8.789
WSW ²	1.451
WachtlIJst WSW ³	359
Totaal	10.599

Naast arbeidsparticipatie hebben we als gemeente ook een participatieopgave. Dat betekent dat we burgers die om wat voor reden ook niet op de arbeidsmarkt terecht kunnen, op een andere manier willen laten deelnemen aan de samenleving. Deze opgave is een brede opgave binnen het maatschappelijke domein en heeft dus nauwe verbindingen met welzijn en dagbesteding.

2. Financiële opgave

In de tweede plaats staan we voor een *financiële opgave*. Deze wordt deels veroorzaakt doordat er in de afgelopen periode al is bezuinigd op de middelen voor re-integratie en de sociale werkvoorziening. Daarnaast blijft het dienstresultaat van iederz achter bij onze verwachtingen. Zonder maatregelen valt het dienstresultaat in 2013 € 2,5 miljoen lager uit dan in de meerjarenbegroting is opgenomen. De belangrijkste oorzaak hiervan is het uitvoeringsresultaat dat € 4 miljoen slechter is. Tenslotte leiden bezuinigingen op de uitvoeringskosten tot een verdere afname van het aantal medewerkers dat werkzoekenden ondersteuning biedt bij hun re-integratie. Maatregelen om tekorten terug te dringen en dienstverlening aan te passen blijven dus noodzakelijk, ook zonder de Wet werken naar vermogen.

3. Cultuuromslag

In de derde plaats staan we voor een *cultuuromslag*. Van ons wordt gevraagd om de middelen en voorzieningen gericht en selectief in te zetten. Net zoals voor het maatschappelijke domein is vastgesteld in de kadernota Wmo en de kadernota "Groningen voor elkaar" geldt ook op het terrein van werk en inkomen dat we de omslag maken van "zorgen voor" naar "zorgen dat". Dat houdt in dat we (nog meer) van mensen verwachten dat zij naar hun mogelijkheden een bijdrage leveren aan de arbeidsmarkt of aan de Groninger samenleving. En het houdt in dat we eerst kijken naar collectieve oplossingen voordat we individuele ondersteuning bieden.

1.2. De noodzaak tot verandering: drie redenen

Er zijn drie redenen waarom we op korte termijn veranderingen aan moeten brengen in de uitvoering van de lokale sociale zekerheid. De eerste is dat we met onze huidige werkwijze niet datgene kunnen doen wat we ons hebben voorgenomen: iedere werkzoekende individuele ondersteuning bieden. De tweede is die van de financiële noodzaak: wanneer we niet ingrijpen, gaan de tekorten de komende periode oplopen. Dat is overigens bepaald niet alleen een financieel probleem. Oplappende tekorten leiden ertoe dat we groepen mensen

² Is inclusief Wsw-ers uit andere gemeenten die bij iederz aan het werk zijn (circa 180)

³ Er is sprake van overlap tussen de wachtlIJst Wsw en de Wwb. Het totaal aantal is daarom in werkelijkheid iets lager dan 10.599.

die we *willen* ondersteunen, niet meer *kunnen* ondersteunen. De derde reden heeft te maken met efficiënte uitvoering. Dat twee gemeentelijke diensten zich bezig houden met vergelijkbare doelgroepen en vergelijkbare activiteiten staat een efficiënte en effectieve uitvoering in de weg. Ook dat heeft gevolgen voor de middelen die we beschikbaar hebben om werkzoekenden en werkgevers ondersteuning te bieden.

1.2.1. Huidige beleid deels onhoudbaar

In de uitvoering van de Wet werk en bijstand hanteren we tot op heden het uitgangspunt dat iedereen *een eigen contactpersoon* binnen de gemeentelijke organisatie heeft. Bij deze persoon kunnen burgers die een beroep op ons doen terecht voor vragen rondom werk en inkomen. Langzaam maar zeker wordt steeds duidelijker dat wij dit niet waar kunnen maken. Individuele ondersteuning van alle werkzoekenden vraagt om een veelvoud aan middelen en personeel dan we nu beschikbaar hebben. Het kabinet vraagt van ons om re-integratiemiddelen effectiever en selectiever in te zetten. Dat betekent dat we keuzes moeten maken en dat we afscheid moeten nemen van het idee van individuele ondersteuning voor iedereen. We blijven uiteraard waar dat nodig is wel inzetten op begeleiding van mensen die maatschappelijk actief zijn. Het gaat dan niet meer om trajectbegeleiding, maar om ondersteuning bij de dagelijkse activiteiten door de organisaties waar men actief is. Overigens is dit niet alleen een financieel argument. Het past ook bij de visie dat waar dat mogelijk is we van onze burgers verlangen om zelf te doen wat zij zelf kunnen doen. Het past ook bij de visie dat als er ondersteuning nodig is, we eerst kijken of we kunnen volstaan met minder intensieve vormen van begeleiding.

Daarnaast hebben we in de afgelopen periode voortdurend aangegeven dat de rol van onderwijsinstellingen en bedrijfsleven essentieel is voor een goed werkende arbeidsmarkt. We merken echter dat we hieruit onvoldoende consequenties trekken. We zetten te weinig middelen en menskracht in voor een structurele benadering van het bedrijfsleven. Daarmee staat een belangrijke opgave onder druk. Het plaatsen van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt vraagt om goede en duurzame relaties met bedrijven in onze regio en om een gemeentelijke organisatie en onderwijsinstellingen die snel, effectief en efficiënt opereren.

1.2.2. Hoge kosten voor sociale werkvoorziening en BUIG⁴, bezuinigingen op uitvoering

De uitvoering van de *sociale werkvoorziening* leidt nu al tot forse tekorten. In 2012 dragen we naast de Rijkssubsidie € 6,5 miljoen bij uit algemene middelen. Dat bedrag wordt grotendeels veroorzaakt door het verschil tussen de werkelijke loonkosten van Wsw-ers en het subsidiebedrag dat we van het Rijk ontvangen (het subsidietekort). We weten niet hoe dit subsidietekort zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Voor 2013 verwachten we dat dit ten opzichte van 2012 niet of beperkt toeneemt (geen bezuinigingen op subsidie, maar wel hogere loonkosten). Bij de invoering van de Wwnv zou het tekort overigens zijn toegenomen tot € 7,5 miljoen.

Zoals we in paragraaf 1.1. al hebben aangegeven, hebben we naast het subsidietekort ook te maken met een verslechterend uitvoeringsresultaat. Wanneer we geen maatregelen nemen,

⁴ Bundeling uitkeringen inkomensvoorziening.

leidt dit tot een toenemend beroep op gemeentelijke middelen. Middelen die er op dit moment niet zijn.

Voor de verstrekking van *bijstandsuitkeringen* komen we eveneens geld tekort. In de VGR-I 2012 ramen we dit tekort op € 3,2 miljoen. In 2012 kan nog één keer gebruik worden gemaakt van een Meerjarige aanvullende uitkering (MAU)⁵. Het tekort van de gemeente bedraagt hierdoor maximaal 2,5% van het budget in 2012. Volgens de huidige regelgeving komen we in 2013 niet voor een MAU in aanmerking⁶. Dit betekent dat de gemeente het eigen risico op het financieel resultaat op het inkomensdeel in 2013 volledig zelf moet dragen. Vanaf 2014 voldoen we wel aan de voorwaarden voor de MAU zoals die in de huidige regelgeving zijn opgenomen.

We houden voor de jaren 2013 en 2014 rekening met een tekort van respectievelijk € 7,5 en € 8,3 miljoen. De gevolgen van deze tekorten voor het risico en het weerstandsvermogen hebben we beschreven in de brief over de voorbereiding van de begroting 2013.

Tenslotte worden de gevolgen van de bezuinigingen op de gemeentebegroting steeds duidelijker. Zo leidt de bezuinigingstaakstelling van de dienst SOZAWE onvermijdelijk tot een afname van het aantal medewerkers dat zich bezig kan houden met de ondersteuning van werkzoekenden bij werk of maatschappelijke participatie.

1.2.3. Uitvoering onvoldoende efficiënt door twee afzonderlijke diensten

SOZAWE en iederz staan voor dezelfde opgave. Het arbeidsvermogen van mensen ontwikkelen, afspraken maken met werkgevers en het gericht inzetten van ondersteunende diensten en producten. Daarbij geldt dat de doelgroepen steeds meer op elkaar gaan lijken en de instrumenten grotendeels hetzelfde zijn. Ofwel: goede oplossingen zijn gezamenlijke oplossingen. Wanneer organisaties (of diensten) afzonderlijk worden gefinancierd en afgerekend staat dat gezamenlijke oplossingen in de weg. Integratie van (delen) van beide diensten is dus noodzakelijk om efficiënter te werken en om de activiteiten te richten op hetzelfde doel.

1.3. Conclusie

Los van de komst van de nieuwe wet en bijbehorende bezuinigingen blijven ingrijpende maatregelen noodzakelijk. Wanneer we niets doen, leidt dat tot minder mogelijkheden om kwetsbare groepen werkzoekenden goede ondersteuning te bieden en tot hoge tekorten.

⁵ MAU, deze uitkering is bedoeld voor gemeenten die (buiten hun schuld) gedurende langere perioden tekorten hebben op hun inkomensbudget. Voor Groningen geldt dat de wijze waarop het geld verdeeld wordt niet goed uitpakt.

⁶ Voor een uitkering wordt de referentieperiode 2010-2012 gehanteerd, waarbij het tekort in 2010 onder de door het Rijk gestelde drempel lag.

2. Gevolgen: nieuwe uitgangspunten

We kunnen niet op dezelfde voet verder. En toch willen we onze ambitie niet opgeven. We blijven streven naar een Stad waarin iedereen actief is en waar zoveel mogelijk mensen hun eigen inkomen verdienen en (als dat niet lukt) een zinvolle maatschappelijke bijdrage leveren. We doen dat op de manier zoals we in Groningen gewend zijn: met hart voor mensen in een kwetsbare positie. We kunnen dat alleen waarmaken wanneer we anders gaan werken. Dat betekent onder andere dat bewoners die het zelf kunnen ook zoveel mogelijk zelf doen. "Alle Stadjers Actief" is dan niet alleen een ambitie voor het gemeentebestuur, maar ook een oproep aan en een opgave voor onze inwoners. Uiteraard zijn de capaciteiten en mogelijkheden van mensen daarbij leidend. Uitgangspunt is dat *iedereen* mogelijkheden heeft en waar mogelijk een bijdrage levert: aan de oplossing van de eigen problemen, aan de arbeidsmarkt of aan de lokale samenleving. Alleen dan kunnen we er als overheid zijn voor degenen die onze steun het hardst nodig hebben. Bij onze "andere" uitvoering hanteren we de volgende uitgangspunten:

1) We sluiten aan bij de vraag van het bedrijfsleven

Wanneer we werkzoekenden (en dan vooral degenen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt) zo regulier mogelijk aan de slag willen krijgen, moeten we zorgen voor een sterkere verbinding met het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen in onze regio. Dat vraagt om duurzame en goede relaties, om ondersteuning waarmee we bedrijven "ontzorgen" en om het stimuleren van bedrijven om mee te werken aan oplossingen voor burgers in een kwetsbare (arbeidsmarkt-)positie. We streven ernaar om samen met bedrijven en Regionale opleidingscentra deze arbeidsmarktpositie ook duurzaam te versterken door het behalen van (start-) kwalificaties te stimuleren.

2) We verlangen van mensen dat ze hun capaciteiten benutten

We vinden het van belang dat mensen waar mogelijk hun capaciteiten benutten. Allereerst omdat het voor mensen zelf belangrijk is zich te ontwikkelen. In de tweede plaats omdat we vinden dat mensen moeten bijdragen aan hun zelfredzaamheid en aan de samenleving als geheel.

Vermogen om inkomen te verdienen uit arbeid

We verwachten van mensen dat zij hun capaciteiten naar hun mogelijkheden ontwikkelen en benutten. Door middel van loon of het starten van een eigen bedrijf. Wie kan werken, moet werken.

Vermogen om een maatschappelijke bijdrage te leveren

Wanneer het niet lukt om te werken of het arbeidsvermogen te benutten, verlangen we van mensen om op een andere manier (en naar hun mogelijkheden) een maatschappelijke bijdrage te leveren.

We doen dit om twee redenen:

- a) we vinden het belangrijk dat mensen "meedoen" en verwachten dus iets van hen;
- b) een optimale inzet van ieders capaciteiten is nodig om de sterke Stad te worden die we willen zijn en waarin we ondersteuning kunnen blijven bieden aan kwetsbare groepen.

3) Collectief waar het kan, individueel waar het moet

Wanneer mensen toch ondersteuning nodig hebben, kijken we eerst of dat kan door middel van collectieve voorzieningen, zoals bijvoorbeeld e-dienstverlening of beschikbare werkplekken. Intensievere en individuele vormen van ondersteuning zetten we alleen in wanneer dat echt nodig is. Dat betekent dat we onze dienstverlening gericht inzetten op groepen waar de beschikbare schaarse middelen het meest effectief ingezet kunnen worden. We bouwen hiermee voort op de keuze binnen Actief in goede banen: vooral inzetten op de groep met een (middelgrote) afstand tot werk.

4) Organisatie van dienstverlening op basis van te behalen resultaten

Net als bij de overige decentralisaties kiezen we ervoor om de uitvoering niet meer te organiseren op doelgroep of regeling. De manier waarop we onze activiteiten organiseren is afhankelijk van het resultaat dat we ermee willen halen. We maken daarbij onderscheid tussen:

- Werk: het optimaal benutten en te gelde maken van arbeidsvermogen (het gaat daarbij vooral om de vraag of je in staat bent om inkomen te verwerven)
- Maatschappelijke deelname: het optimaal benutten van het vermogen om een maatschappelijke bijdrage te leveren.

5) We maken gebruik van de kracht van organisaties in onze gemeente

We willen optimaal gebruik maken van de kracht die in onze stad aanwezig is. We kennen een stevige infrastructuur aan organisaties die een rol (kunnen) spelen bij het realiseren van sociale samenhang en leefbaarheid. Deze infrastructuur willen we benutten om burgers in de gelegenheid te stellen ook een maatschappelijke bijdrage te leveren. We geven deze organisaties de ruimte om de manier waarop we dit organiseren mede vorm te geven. Voor de organisaties die van ons subsidies ontvangen, geldt overigens dat we in de voorwaarden wel expliciet eisen stellen aan het feit dat zij een rol spelen. In de komende periode onderzoeken we hoe we dit gaan doen. We starten onder andere in het kader van de vernieuwing van het maatschappelijk domein een pilot "maatschappelijke participatie" waarin we experimenteren met een bundeling van activiteiten, huisvesting en begeleiding van groepen in de Wwb, Wsw (beschermd werk) en Awbz (arbeidsmatige dagbesteding). Daarnaast betrekken we de evaluatie van het vrijwilligersbeleid bij onze gedachtevorming over de doorontwikkeling van een infrastructuur voor burgers die zijn aangewezen op maatschappelijke participatie.

Ook kennen we een infrastructuur aan organisaties die een rol (kunnen) spelen bij het zoeken, vinden, voorbereiden op en bieden van werk. We willen bedrijven, uitzendbureaus en werkbiedende organisaties daarom nadrukkelijk een rol geven binnen onze aanpak.

6) Voorkomen is beter dan genezen

We willen niet dat onze burgers, onze organisaties en wijzelf pas in actie komen als er een probleem is op de arbeidsmarkt. Preventie is daarom een essentieel onderdeel van onze aanpak. Het belangrijkste preventiemiddel is het onderwijs. Wanneer jongeren de arbeidsmarkt opgaan, moeten zij waar mogelijk over een startkwalificatie beschikken. Dat betekent dat we samenwerken met scholen aan maatregelen om uitval te voorkomen én scholen aanspreken op de uitvoering daarvan. En het betekent dat we jongeren aanspreken om de school af te maken. We maken hierbij gebruik van de mogelijkheden die de wet ons vanaf 1 juli 2012 biedt om jongeren een uitkering te onthouden als ze over de mogelijkheden beschikken om hun opleiding af te ronden.

Om dienstverlening te kunnen bieden aan degenen die het echt nodig hebben, moeten we strenger zijn voor degenen die zichzelf kunnen redden. Mensen die in staat zijn om zelf werk te zoeken, moeten dat ook actief doen. Wij verwachten van mensen dat ze zich actief voor de samenleving inzetten. Doet men dat niet, dan is men uiteindelijk verplicht het werk te doen dat wij aanbieden. Daarbij is de keuze beperkt.

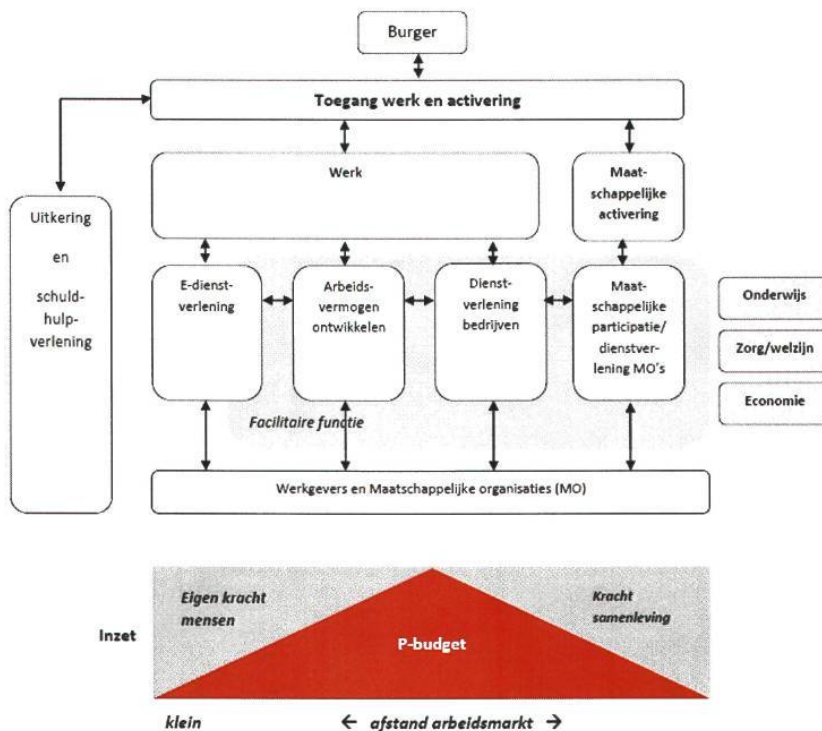
7) Gebruik maken van aanvullende middelen

De middelen die we regulier beschikbaar hebben voor het realiseren van onze doelstellingen, nemen af. Om onze maatschappelijke infrastructuur zo sterk mogelijk te maken, gaan we actief en structureel op zoek naar aanvullende middelen die daar een rol bij kunnen spelen.

3. Nieuwe dienstverlening, nieuwe uitvoeringsorganisatie

We willen toe naar een nieuwe dienstverlening en een nieuwe uitvoeringsorganisatie. Een organisatie waarin geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen de verschillende doelgroepen. Of het nu gaat om mensen in de Wsw of de Wwb, de wijze waarop we de dienstverlening vormgeven of organiseren is gelijk. In figuur 1 schetsen we hoe het werkproces er op hoofdlijnen uitziet. Hierin gelden de onderdelen "werk" en "maatschappelijke activering" als resultaat van de diensten die daaronder staan. Daarbij geldt dat het doel maatschappelijke activering uiteraard niet alleen betrekking heeft op doelgroepen en instrumenten binnen de Wwb en de Wsw, maar over de verschillende wetten en regelingen heengaat. Het gaat bijvoorbeeld ook over vormen van extramurale begeleiding en vrijwilligersbeleid. Onder het schema geven we aan op welke manier we de middelen uit het participatiebudget verdelen over de verschillende doelstellingen, doelgroepen en activiteiten.

Figuur 1: Werkproces op hoofdlijnen

[15]

Activiteiten op het gebied van werk en inkomen hebben raakvlakken met activiteiten op het gebied van economische ontwikkeling, onderwijs, zorg en welzijn. Hier leggen we dus ook koppelingen. Zo wordt in de gezamenlijke gemeentelijke benadering van het bedrijfsleven (SOZAWE, iederz, EZ) samengewerkt met het UWV, met werkgevers zelf en met andere gemeenten in onze (provinciebrede) arbeidsmarktregio. Op het terrein van maatschappelijke activering werken we samen met verschillende maatschappelijke organisaties voor verschillende doelgroepen. Ook wordt op verschillende vlakken samengewerkt tussen het onderwijsveld en SOZAWE en iederz.

Hieronder beschrijven we eerst hoe we voorkomen dat mensen die het zelf (moeten) kunnen, een beroep doen op onze dienstverlening. We willen deze immers zoveel mogelijk inzetten voor mensen die het echt nodig hebben. Daarna beschrijven we hoe het dienstverleningsconcept van de nieuwe organisatie eruit ziet. Dat bestaat uit vier elementen. Hierin maken we keuzes die leiden tot verschillen ten opzichte van de huidige situatie. De belangrijkste verschillen zijn:

- 1) We doen **minder**: voor mensen die zichzelf moeten kunnen redden, zetten we minder middelen in en zetten we minder personeel in. Mensen kunnen niet meer rekenen op individuele ondersteuning en een vaste contactpersoon.
- 2) We doen **evenveel**: voor mensen die wel over arbeidsvermogen beschikken en die in staat zijn dit zodanig te ontwikkelen dat zij er een inkomen mee kunnen verdienen, blijven we individuele ondersteuning bieden. Voor mensen die zijn aangewezen op werk in een beschutte omgeving, blijven we beschut werk organiseren.
- 3) We doen **meer**: voor bedrijven in onze regio bieden we dienstverlening die het voor hen gemakkelijker maakt om personeel te vinden en werk te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en/of een beperking.
- 4) We doen het **anders**: voor burgers die hun arbeidsvermogen niet om kunnen zetten in een inkomen, bieden we activiteiten waarmee zij maatschappelijk actief kunnen zijn. We stappen hierbij af van het idee dat we deze mensen individueel gaan ondersteunen. Die ondersteuning bieden we als overheid collectief aan via maatschappelijke organisaties. Die organisaties ondersteunen we en we faciliteren het proces waarin burgers en organisaties bij elkaar komen.

Na het dienstverleningsconcept beschrijven we kort welke faciliteiten en voorzieningen deel uitmaken van de nieuwe organisatie.

3.1. Toegang en preventie

Van de nieuwe organisatie vragen we om gericht en selectief ondersteuning te bieden aan mensen die het echt nodig hebben. We streven er dus vooral naar om te voorkomen dat mensen die het niet nodig hebben een beroep op deze dienstverlening doen. Daarvoor is het van groot belang dat zoveel mogelijk burgers een (start)kwalificatie halen. Goed onderwijs blijft de belangrijkste preventie maatregel. In de aangescherpte Wwb is het mogelijk om jongeren die wel onderwijs kunnen volgen, daar ook toe te verplichten. Wij willen deze

mogelijkheid vooral benutten om jongeren gekwalificeerd het onderwijs te laten verlaten. En waar dat niet mogelijk is, hen op een andere manier toe te rusten om de arbeidsmarkt te betreden. We hebben hierover voor het nieuwe schooljaar met scholen afspraken gemaakt.

Wanneer mensen zich toch melden, moeten we degenen die het zelf kunnen ook zelf aan de slag zetten. De kwaliteit van de dienstverlening is afhankelijk van de mate waarin we erin slagen om onze tijd en energie zoveel mogelijk te besteden aan groepen die het (even) niet alleen kunnen. We gaan de mogelijkheden om preventieve instrumenten, zoals de inzet van een poortprogramma, nader onderzoeken. De gedachte is dat mensen die het kunnen, zoveel mogelijk worden gestimuleerd om zo snel mogelijk zelf hun inkomen te verdienen.

Ook willen we zorgen voor een toegang waarbij we:

- 1) Snel kunnen vaststellen welk resultaat we met mensen willen halen (werk of maatschappelijke deelname).
- 2) Snel kunnen vaststellen of mensen zelf in staat moeten worden geacht om werk te zoeken en te vinden.
- 3) Van degenen die ondersteuning nodig hebben, bepalen of er sprake is van sociaal-medische beperkingen; als dat het geval is, een integraal advies opstellen over de mogelijkheden en de belastbaarheid.

Bij de toegang werken we nauw samen met het UWV. Het UWV is verantwoordelijk is voor de indicering voor de Wajong en de Wsw. We willen onderzoeken of we hen een rol kunnen geven in het adviseren over de mogelijkheden die werkzoekenden hebben om aan het werk te gaan. Het gaat dan vooral om groepen met sociaal-medische beperkingen.

3.2. Het dienstverleningsconcept

Het dienstverleningsconcept bestaat uit vier elementen. Hieronder beschrijven we in grote lijn hoe dat eruit ziet.

3.2.1. Dienstverlening aan bedrijven

Ook bedrijven zijn onze klanten. Zij zijn immers degenen die het werk hebben waar onze burgers naar op zoek zijn. Dat betekent dat we hen ondersteunen bij hun arbeidsmarkt- en personeelsvragen. Wanneer zij mensen met een grotere afstand tot werk (bijvoorbeeld mensen met een arbeidsbeperking) kansen bieden, willen we hen ontzorgen. Bijvoorbeeld door leidinggevend te ondersteunen, werknemers te begeleiden en risico's af te dekken. Dat betekent bijvoorbeeld dat functies als jobcoaches en detacheringfunctionarissen onderdeel uitmaken van deze vorm van dienstverlening. Ook het werkgeverschap van groepen mensen die vanuit de nieuwe organisatie aan de slag gaan bij andere organisaties kan hier worden ondergebracht. We vragen overigens ook van bedrijven in onze regio om een maatschappelijke bijdrage te leveren, bijvoorbeeld door middel van social return. We ondersteunen hen bij de vormgeving daarvan. Deze dienstverlening is wat ons betreft nieuw. We kiezen er voor het eerst voor om structureel formatie in te zetten om bedrijven aan ons te verbinden.

De dienstverlening aan bedrijven sluit aan bij de uitgangspunten die we hebben geformuleerd in de kadernota 'Grensverleggend. Regionaal Arbeidsmarktbeleid': investeren

in werkgelegenheid voor de onderkant van de arbeidsmarkt, verbeteren van de vraaggerichte werkgeversbenadering en het verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Momenteel zijn we, onder andere vanuit de taskforce werkgeversbenadering, met bedrijven aan de slag om te komen tot een gedragen visie op deze vorm van dienstverlening. Vanuit de gemeente Groningen zijn de diensten EZ, Sozawe en iederz hier nauw bij betrokken.

3.2.2. E-dienstverlening voor burgers die het zelf kunnen

Om optimaal ondersteuning te kunnen bieden aan mensen die het echt nodig hebben, stappen we af van het bieden van ondersteuning van iedereen die zich bij ons meldt. De groep mensen die zelf in staat zijn om een plek op de arbeidsmarkt te veroveren, moeten dit ook zelf organiseren. Dit is in lijn met het Beleidskader Actief in Goede Banen. De ondersteuning die we nog bieden is zoveel mogelijk op afstand of collectief. Dat betekent dat zij via elektronische dienstverlening (beperkt) worden ondersteund. Voor de ontwikkeling van de e-dienstverlening sluiten we aan bij de ervaringen die het UWV hiermee al heeft opgedaan. Op basis van steekproeven en verwachte risico's onderzoeken we of mensen zich optimaal inspannen om aan het werk te komen. Waar men dat niet doet, worden direct maatregelen genomen. Mochten mensen toch intensievere ondersteuning nodig hebben, dan ontvangen ze die na drie maanden.

Uitzendbureaus hebben veel ervaring met de bemiddeling van werkzoekenden. Zij beschikken over veel kennis over de arbeidsmarkt en over contacten met het bedrijfsleven. Samenwerking met uitzendbureaus ligt dan ook voor de hand.

E-dienstverlening is beperkt in de tijd. We willen voorkomen dat mensen die wel werk kunnen vinden, langer zoeken dan nodig is. Dat betekent dat we hen na drie maanden een plek kunnen bieden die hen actief houdt en stimuleert om verder te zoeken.

3.2.3. Ondersteuning van burgers met te ontwikkelen arbeidsvermogen

Intensievere vormen van ondersteuning zetten we in voor mensen die beschikken over arbeidsvermogen, maar (nog) niet zelfstandig in staat zijn om dat te benutten. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen die nu gebruik maken van de Wsw, om mensen binnen de Wwb met een relatief grote afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een arbeidsbeperking. Voor deze groep mensen bestaat de dienstverlening uit ondersteuning door klantmanagers/detacheringsbegeleiders en de inzet van verschillende voorzieningen (bijvoorbeeld werkplekken). Verschil met de huidige aanpak is dat we niet alleen trajecten inzetten om mensen voor te bereiden op werk, maar ook van hen verlangen om tijdens hun bijstandsperiode aan de slag te gaan (bijvoorbeeld binnen werkplekbedrijven). In Actief in Goede Banen introduceren we voor burgers met te ontwikkelen arbeidsvermogen de Uitstroombaan; een tijdelijke baan voor kansrijke werkzoekenden waarin werken en leren worden gecombineerd.

3.2.4. Ondersteuning van organisaties die burgers maatschappelijk actief maken

De groep mensen waarvan we vaststellen dat hun arbeidsvermogen niet kan worden benut (dat wil zeggen dat zij hier geen inkomen mee kunnen verwerven), bieden we activiteiten waarin zij de kans krijgen hun capaciteiten in te zetten voor het leveren van een maatschappelijke bijdrage. Van maatschappelijke organisaties vragen we om deze

activiteiten te organiseren en begeleiding te bieden. Dat doen wij niet meer zelf. Hiermee geven we nadere invulling aan de participatiebanen die we beschrijven in 'Actief in Goede Banen'. Daarmee nemen we dus afscheid van het uitgangspunt van individuele begeleiding en één contactpersoon door de gemeentelijke dienst. In plaats daarvan bieden we ondersteuning aan de organisaties die de activiteiten organiseren. De activiteiten zijn overigens breder dan die van de participatiebanen in de Wwb. Het gaat ook om vormen van beschut werk binnen de Wsw en vormen van arbeidsmatige dagbesteding in de Awbz. Momenteel bereiden we een experiment op dit terrein voor. We verwachten hiermee na de zomer een start te kunnen maken. We doen dit in het kader van de integrale maatregelen binnen het gehele maatschappelijke domein. De ondersteuning aan de organisaties bestaat zoveel mogelijk uit elektronische vormen van dienstverlening en uit collectieve vormen van dienstverlening. Uiteraard kunnen organisaties daarnaast altijd een beroep op ons doen wanneer zich problemen voordoen. We bouwen ook elementen in die ervoor zorgen dat ontwikkelingen bij mensen door organisaties en burgers zelf worden gesignaleerd en gemeld. We onderzoeken steekproefsgewijs of we deze signalen en meldingen daadwerkelijk ontvangen.

3.2.5. Omvang van de doelgroepen

We weten nog niet precies hoeveel mensen straks gebruik maken van de verschillende vormen van dienstverlening. Bij de E-dienstverlening gaan we uit van een grotere groep dan waar we in Actief in Goede banen mee hebben gerekend. Dat komt omdat we door beperkte middelen en menskracht scherpere keuzes moeten maken over wie we wel en niet ondersteunen. Een percentage van 13% komt overeen met de uitkomsten van landelijk onderzoek naar de doelgroep van de Wwb die in staat moet zijn zelf werk te zoeken en te vinden. We verwachten dat circa 5500 mensen aangewezen zijn op andere vormen van maatschappelijke deelname. Een groep van 3200 mensen kan met intensievere vormen van ondersteuning het arbeidsvermogen zodanig ontwikkelen dat zij hiermee inkomen kunnen verdienen. Ten opzichte van de uitgangspunten van Actief in Goede Banen, treedt hier dus een verschuiving op. De groep die eerst zelf aan de slag moet, wordt groter. De groep die individuele ondersteuning krijgt, wordt daarmee kleiner.

Tabel 2: Geschatte omvang doelgroepen voor toekomstige dienstverlening

Doelgroepen	Geschatte omvang
Klanten voor E-dienstverlening	1300
Klanten waarvan we het arbeidsvermogen ontwikkelen (incl. Wsw)	3200
Klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt	5500
Totaal	10000

3.3. Faciliteiten en voorzieningen

Om goede dienstverlening te kunnen bieden, hebben we verschillende faciliteiten, instrumenten en voorzieningen nodig. Alleen begeleiding is immers niet altijd genoeg. Voor sommige mensen geldt dat zij pas bij reguliere werkgevers aan de slag kunnen wanneer zij een aantal vaardigheden hebben kunnen trainen en ontwikkelen. Ook geldt voor een deel van de werkzoekenden dat zij een aparte omgeving nodig hebben om hun arbeidsvermogens

te benutten, bijvoorbeeld omdat zij aangewezen zijn op beschut werk of omdat zij tijdelijk geen plek op de reguliere arbeidsmarkt kunnen krijgen.

3.3.1. Infrastructuur aan werkplekken

We hebben werkplekken nodig om het arbeidsvermogen van mensen te ontwikkelen en te benutten. Voor mensen in de Wsw bieden we deze plekken momenteel grotendeels aan (met uitzondering van begeleid werken en detachering) binnen iederz. Voor mensen in de Wwb gebeurt dat gedeeltelijk bij reguliere bedrijven en gedeeltelijk bij iederz en andere organisaties die werk(leer)plekken bieden. We streven er voor beide groepen naar dat we zoveel mogelijk gebruik maken van de mogelijkheden die het reguliere bedrijfsleven ons biedt. Daarnaast houden we ook in de toekomst behoefte aan een aanvullende infrastructuur. We willen hierbij de komende jaren een onderscheid maken tussen werkplekken voor beschut werken en werkplekken voor arbeidsontwikkeling.

Werkplekken voor beschut werken

Bij deze plekken gaat het om werk voor mensen die aangewezen zijn op arbeid in een beschermde omgeving en waarvoor een werkplek bij een regulier bedrijf of een werkleeromgeving niet passend is. Het gaat daarbij om het deel van de Wsw-medewerkers dat niet via detachering of begeleid werken aan de slag kan. We verwachten dat het structureel gaat om circa 500 werkplekken die grotendeels binnen de infrastructuur van het huidige iederz worden vormgegeven. Wel is het in de toekomst mogelijk dat beschut werken ook elders wordt uitgevoerd. Ook is het mogelijk dat de infrastructuur voor beschut werken wordt ingezet voor activiteiten in het kader van dagbesteding en/of maatschappelijke participatie.

De mogelijkheden om bestaande infrastructuur te verbinden met andere activiteiten op het gebied van werk en participatie (bijvoorbeeld arbeidsmatige dagbesteding in de Awbz) worden nu in een pilot verkend. Mede op basis van de uitkomsten van deze pilot worden keuzes gemaakt over de inrichting van een infrastructuur op het gebied van (maatschappelijke) participatie.

Werkplekken voor arbeidsontwikkeling

Hierbij gaat het om (tijdelijke) werkplekken voor mensen die zich voorbereiden op werk, voor mensen voor wie (tijdelijk) geen detachingsplek beschikbaar is of voor mensen die we in het kader van hun re-integratie verplichten om aan het werk te gaan. Dit werk moet bijdragen aan de kansen van mensen op werk bij een regulier bedrijf.

De komende periode onderzoeken we hoe groot deze infrastructuur moet zijn en wat dat betekent voor de omvang van de huidige werkleerbedrijven. Daarbij streven we ernaar om die zo klein mogelijk te houden. Het is immers ons doel om zoveel mogelijk mensen bij reguliere bedrijven aan de slag te krijgen. Het liefst door middel van betaald werk, maar als dat (nog) niet lukt bijvoorbeeld door uitstroombanen.

De totale infrastructuur voor werkplekken met arbeidsontwikkeling moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Op de werkplekken moet het arbeidsvermogen van mensen zoveel mogelijk worden ontwikkeld (vergroten arbeidskansen) en benut (opbrengst). Omdat het gaat om een

[20]

aanvullende infrastructuur moeten er prikkels aanwezig zijn om mensen zo snel mogelijk door te laten stromen. Het gaat dan om prikkels voor de organisatie die de plekken biedt en voor de deelnemers. We doen dat bijvoorbeeld door middel van tijdelijkheid van de werkplekken.

- Het werk moet kunnen worden uitgevoerd door gedifferentieerde groepen werknemers met een hoge doorloopsnelheid. Dat betekent dat het niet kan gaan om gespecialiseerd werk waarvoor een lange inwerktijd noodzakelijk is.
- De infrastructuur moet de mogelijkheid bieden om flexibel in te spelen op vragen van de markt. Wanneer we bijvoorbeeld afspraken maken met bedrijven over de bemiddeling van groepen mensen, moeten we hen snel op toekomstig werk kunnen voorbereiden.
- De uitvoering moet zo goedkoop mogelijk zijn (lage overheadkosten).

Wat doet iederz

Het aantal Wsw-ers dat binnen de huidige werkplekbedrijven van iederz werkt, gaat de komende periode afnemen. We zetten fors in op het stimuleren van detacheringen en begeleid werken. De huidige werkplekbedrijven van iederz bestaan in de toekomst wat ons betreft uit activiteiten met betrekking tot beschut werk en uit (in aard en omvang) flexibele plekken voor Wsw-er die tijdelijk geen detachingsplaats hebben en voor andere doelgroepen. Bij de exacte vormgeving van dit vernieuwde bedrijf betrekken we ook de overige infrastructuur binnen de gemeente Groningen.

3.3.2. Ondersteunende instrumenten

Om mensen zoveel mogelijk bij reguliere bedrijven aan de slag te krijgen of maatschappelijk actief te maken, hebben we een aantal ondersteunende instrumenten nodig. Het gaat daarbij om twee soorten instrumenten.

1. instrumenten om mensen te ondersteunen bij hun werk

Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Scholing (zorgen voor een startkwalificatie en waar nodig een beroepskwalificatie). Daarbij streven we ernaar om deze zoveel mogelijk te koppelen aan (leerwerk-)banen en uit te voeren vanuit het reguliere onderwijs.
- Aanvullende begeleiding of ondersteuning (bijvoorbeeld schuldhulpverlening, kinderopvang of individuele begeleiding).

2. instrumenten om mensen te stimuleren

Er zijn verschillende instrumenten beschikbaar om mensen te stimuleren om hun arbeidsvermogen zoveel mogelijk te ontwikkelen en/of maatschappelijk actief te worden. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om premies en/of maatregelen. We moeten goed kijken of de inzet van deze instrumenten in voldoende mate stimuleren dat mensen die kunnen werken, gaan werken.

Naast de inzet van instrumenten willen we de voortgang van de werkzoekenden en werknemers volgen en vaststellen in hoeverre de ingezette activiteiten bijdragen aan de resultaten die we willen behalen. Voor grote groepen mensen doen we dat niet meer individueel. Dat betekent dat we zorgen voor audit-teams die (op basis van steekproeven)

onderzoeken of burgers en organisaties doen wat ze moeten doen en of zij daar voldoende toe in staat zijn. Ook beoordelen deze teams of de wijze waarop organisaties en burgers door de gemeente worden ondersteund en gefaciliteerd bijdraagt aan de doelen die mensen en organisaties moeten realiseren.

[22]

4. Wat gaan we doen om te komen tot een nieuwe organisatie?

4.1. Programma Werk & Participatie

Om te komen tot een nieuwe organisatie die past bij onze toekomstige opgave, de geformuleerde uitgangspunten en de randvoorwaarden, nemen we de komende periode een aantal maatregelen.

1. We bouwen een nieuwe organisatie.

We bouwen een nieuwe uitvoeringsorganisatie voor sociale zekerheid en sociale werkvoorziening. Deze organisatie bestaat in ieder geval uit de diensten die nu de Wwb en de Wsw uitvoeren, SOZAWE en iederz.

2. We bouwen onze infrastructuur om en benutten de infrastructuur van onze partners.

De vorming van een nieuwe organisatie brengt een ombouw van de bestaande infrastructuur met zich mee. De activiteiten van de bedrijven van het huidige iederz zijn vooral gericht op het bieden van beschut werk en het bieden van (tijdelijk) werk aan mensen uit de WWB en WSW die zich voorbereiden op (ander) werk.

Hoe groot die infrastructuur moet zijn, gaan we de komende periode onderzoeken. We denken in eerste instantie aan een omvang van 500 plekken beschut werk en 200-400⁷ plekken voor de overige groepen. De aard en omvang van de plekken ligt echter niet vast. We streven naar een organisatie die flexibel in kan spelen op de veranderingen die zich in wetgeving en in de markt voordoen. Daarnaast maakt deze ombouw onderdeel uit van keuzes en maatregelen om de gehele gemeentelijke infrastructuur beter te benutten. Dat betekent dat we de komende periode met andere partijen (bedrijven en werkleerorganisaties) afspraken willen maken over het uitvoeren van delen van de activiteiten binnen de Wsw en/of de Wwb.

3. We ontwikkelen een nieuwe werkwijze.

We gaan onze dienstverlening vormgeven volgens de vier genoemde "dienstverleningslijnen". Dat betekent dat we de komende periode de volgende vormen van dienstverlening gaan (door-) ontwikkelen.

- E-dienstverlening voor werkzoekenden met een beperkte afstand tot de arbeidsmarkt;
- Dienstverlening voor bedrijven: op dit moment worden in samenwerking met het bedrijfsleven en ondersteund door verschillende gemeentelijke onderdelen (waaronder EZ, SOZAWE en iederz) voorstellen opgesteld over de manier waarop deze dienstverlening er in toekomst uit moet zien. Hierbij

⁷ Het aantal is afhankelijk van de omvang van de verschillende doelgroepen, de mate waarin we erin slagen om mensen bij reguliere werkgevers onder te brengen, de snelheid van doorstroming, enzovoort.

worden ook maatregelen rondom social return on investment betrokken. In het derde kwartaal informeren we de raad over deze aanpak.

- Ondersteuning van werkzoekenden: hierbij kijken we vooral naar de doorontwikkeling van de werkwijze van de huidige klantmanagers Wwb en de detachingsconsulenten Wsw.
- Dienstverlening voor en door maatschappelijke organisaties

Bij de ontwikkeling van deze werkwijze is een belangrijk element dat we de eigen kracht van mensen om werk te vinden maximaal benutten. Zo hoeven we bijvoorbeeld het vinden van werk of een detachingsplaats niet per definitie voor mensen te regelen, maar kunnen we hen ook stimuleren en ondersteunen om dat zelf te doen. Daarnaast nemen we afscheid van vrijblijvendheid als het gaat om (het voorbereiden op) werk of participatie. Wij faciliteren of ondersteunen degenen die het nodig hebben en wij verlangen van onze burgers dat zij een bijdrage leveren aan de Groninger samenleving. Tenslotte ontwikkelen we de nieuwe werkwijze in nauwe samenwerking met partners in de regio en/of de gemeente. Zo wordt bijvoorbeeld de wijze waarop de dienstverlening voor bedrijven wordt vormgegeven, samen met de (vertegenwoordigers van die) bedrijven ontwikkeld. Ook voor ondersteuning van werkzoekenden en voor maatschappelijke activering zoeken we samen met partijen in de stad naar de beste manier om diensten te verlenen en ondersteuning te bieden⁸. Daarbij kijken we ook expliciet naar een koppeling tussen subsidieverlening en het bieden van plekken waar werkzoekenden actief kunnen zijn.

De uitvoering van deze maatregelen vindt plaats binnen het programma Werk & Participatie. Hiervoor is een programmamanager aangesteld.

De vorming van een nieuwe organisatie heeft uiteraard gevolgen voor medewerkers van de betrokken diensten. Dat betekent dat de medezeggenschapsorganen worden betrokken bij de planvorming rondom de nieuwe organisatie.

4.2. Maatregelen transitie en doelgroep

Met de intrekking van de Wet werken naar vermogen, is ook de herstructureringsfaciliteit vervallen. De daarin beschreven maatregelen zijn daarmee echter niet overbodig geworden. Hieronder geven we kort aan waar we op korte termijn toch mee aan de slag willen. Daarnaast leidt de intrekking van de Wet tot instroom van Wsw-ers op de "oude" manier. Dat betekent dat de doelgroep van mensen die in kan stromen hoger is (en anders van samenstelling) dan we tot voor kort dachten. De maatregelen omtrent de instroom van Wsw-ers bevatten een aantal keuzes die voortkomen uit de lijn van deze visie.

4.2.1. Maatregelen transitie

In het transitieplan hebben we een aantal maatregelen beschreven die we wilden nemen om de Wsw te herstructureren. Deze maatregelen hebben grotendeels betrekking op:

- het stimuleren van detacheringen van Wsw-ers (inclusief werkgeversaanpak)
- het krimpen van de werkplekbedrijven van iederz

⁸ Zie opmerking over pilot in paragraaf 3.3.1

De kosten van deze maatregelen zouden we betalen uit de middelen van de herstructureringsfaciliteit. Nu die middelen niet beschikbaar komen, moeten we kijken welke maatregelen we toch willen nemen.

Wij vinden het van belang om op korte termijn stappen te zetten om waar het mogelijk is Wsw-ers bij reguliere bedrijven te laten werken. Dat houdt in dat we direct willen beginnen met activiteiten om huidige Wsw-ers die dat kunnen, te detacheren.

Die activiteiten hebben betrekking op:

- de werving van extra detachingsplaatsen bij bedrijven en de ondersteuning van de bedrijven bij het inlenen van Wsw-medewerkers .
- de actieve begeleiding van werknemers bij het zoeken naar en vinden van een detachingsplaats. Het gaat hierbij om het stimuleren en ondersteunen van werknemers om bij een regulier bedrijf aan het werk te gaan. Daarnaast gaat het om de ondersteuning van medewerkers en begeleiders op de werkplek zodra een plek beschikbaar is. Waar nodig wordt een aantal aanvullende instrumenten ingezet (scholing, assessment). Met deze maatregelen streven we ernaar om in totaal tot 1 januari 2014 naast de detachering van de Groenvoorziening naar Stad.Beheer circa 100 mensen extra te detacheren.

Extra detacheringen leiden tot krimp van de werkleerbedrijven. Dat brengt maatregelen met betrekking tot afbouw, verhuizing en aanpassingen met zich mee. Voor een deel zijn we in de afgelopen periode al gestart met dergelijke activiteiten. Deze worden dan ook gedekt binnen de begroting van 2012. De komende periode worden de extra maatregelen uitgewerkt. Kosten en (financiële) effecten daarvan brengen we in kaart en betrekken we bij de voorbereiding op de begroting van 2013.

4.2.2. Nieuwe instroom Wsw

De intrekking van de Wet werken naar vermogen leidt ertoe dat in 2013 instroom plaats kan vinden op grond van de bestaande Wsw. Dat betekent dat de instroom niet wordt beperkt tot personen die zijn aangewezen op beschut werk en dat de omvang van de instroom hoger ligt. De exacte taakstelling is nog niet bekend, maar naar verwachting brengt dit de mogelijkheid met zich mee om circa 50 personen in te laten stromen. Ook voor 2012 is nog instroom mogelijk. Hiermee zijn we in de afgelopen periode terughoudend geweest vanwege de komst van de Wwv. Wij willen uiteraard graag optimaal gebruik maken van de mogelijkheid om mensen op de wachtlijst van de Wsw een kans te bieden om betaald aan het werk te gaan. We willen tegelijkertijd dat de manier waarop we omgaan met deze instroom, past bij de lijn die we in deze notitie schetsen.

Dat betekent:

- zoveel mogelijk aan het werk bij reguliere bedrijven (het liefst in begeleid werken en anders via detachering)
- wanneer dat nog niet kan, bij voorkeur in een organisatie die werkplekken biedt waar vaardigheden en competenties worden ontwikkeld en waar men zich tijdelijk voorbereidt op werk bij een regulier bedrijf. Het doel is arbeidsontwikkeling. Met de

[25]

betreffende organisatie worden dan ook afspraken gemaakt over de inhoud van het werk, de begeleiding en de doorstroming naar reguliere bedrijven. Dit gebeurt bij voorkeur met een dienstverband bij de organisatie waar men werkervaring opdoet.

- Mensen die zijn aangewezen op beschut werk, plaatsen bij iederz.

Hiermee realiseren we dat we optimaal gebruik maken van de bestaande infrastructuur, en dat we mensen niet meer binden aan de beschutte omgeving van iederz als dit niet nodig is. Gevolg hiervan is dat de werkleerbedrijven krimpen.

Omdat we de situatie vanaf 2014 niet kennen, bieden we deze groep medewerkers een tijdelijk dienstverband (1 jaar).

5. Relaties met eerdere keuzes en andere beleidsterreinen

In deze visie liggen verbindingen met (andere) ontwikkelingen, zowel op het terrein van werk en inkomen als daarbuiten.

Actief in goede banen

Nog niet zo lang geleden is de nota Actief in goede banen vastgesteld. In die nota maken we onderscheid tussen twee clusters klantgroepen en bijbehorende instrumenten. In deze visienota bouwen we daarop voort. Wel maken we op een aantal punten scherpere keuzes. Die keuzes komen voort uit:

De ontwikkelingen rondom de WMO en de drie decentralisaties.

- We kiezen er als gemeente nadrukkelijker voor om de eigen kracht van mensen en maatschappelijke organisaties te benutten. Dat zien we in deze nota terug door een grotere groep mensen aan te spreken op hun eigen mogelijkheden om werk te zoeken. De groep die eerst zelf aan de slag moet, wordt dus groter.
- We kiezen er voor om dienstverlening te koppelen aan het te behalen resultaat (en dus niet meer aan de regeling of doelgroep). Binnen deze nota vertaalt zich dat in twee resultaatgebieden: werk en maatschappelijke activering. Mensen worden ingedeeld in het domein werk als zij in staat zijn om zelf (een deel van hun) inkomen te verdienen. Doel is dan dat zij dat zoveel mogelijk doen. Mensen worden ingedeeld in het domein maatschappelijke deelname als het verdienen van een eigen inkomen niet (meer) mogelijk is. Doel is dan dat zij hun vermogens benutten om maatschappelijke "opbrengst" te realiseren.

Uitwerking kadernota Arbeidsmarktbeleid

In de kadernota Arbeidsmarktbeleid hebben we maatregelen aangekondigd om de (werking van de) arbeidsmarkt te verbeteren. Bij de uitwerking hiervan komen we tot de conclusie dat we nog meer investeringen moeten doen in relaties en afspraken met het bedrijfsleven over arbeidsmarkt vraagstukken. Dienstverlening aan bedrijven moet structureel onderdeel uitmaken van onze totale dienstenaanbod. Alleen dan zijn we in staat om zoveel mogelijk werkzoekenden en mensen met een beperking deel te laten nemen aan de arbeidsmarkt. Dat betekent dat we personeel vrij moeten maken om hiermee aan de slag te kunnen gaan.

Visie op drie decentralisaties

De uitgangspunten van deze visie en die op de drie decentralisaties zijn gelijk en in samenhang geformuleerd. De wijze waarop we de doorontwikkeling van de dienstverlening vormgeven, is mede ingegeven door de veranderingen die binnen het gehele maatschappelijke domein spelen.

Armoedebeleid

Tegelijkertijd met deze (re)visie komen we met een visie op het toekomstige armoedebeleid. Hierin geven we aan dat betaald werk de beste manier is om armoede te bestrijden. Maar ook dat het niet de enige manier is. Activering en een integrale werkwijze zijn ook belangrijke pijlers voor de bestrijding van armoede. Deelname aan maatschappelijke activiteiten draagt bij aan een betere gezondheid en daarmee ook aan minder armoede. In die zin zijn (arbeids- en maatschappelijke) participatie en armoedebestrijding twee kanten van dezelfde medaille.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 61.
(Re-)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 5 juli 2012,
GR 12.3176275;

HEEFT BESLOTEN:

- I. onder intrekking van het gewijzigde raadsvoorstel nr. SZ 12.2990871, Uitvoering Werken naar vermogen, de "(Re-)visie zicht op uitvoering werk & participatie in Stad" vast te stellen;
- II. het college de opdracht te geven de uitgangspunten en keuzes van dit voorstel nader uit te werken;
- III. de kosten en de financiële effecten van de maatregelen te betrekken bij de begroting voor 2013.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

GEWIJZIGD
RAADSVORSTEL
N.A.V.
BESPREKING IN
COMMISSIE B&V

Datum raadsvergadering	18-07-2012	Registratienr.	GR 12.3192489
Raadsc commissie	Beheer & Verkeer	Datum B&W besluit	n.v.t.
Datum raadscommissie		Portefeuillehouder	n.v.t.
Publiciteit		Steller	W.Th. Meijer
Bijlagen	3	Telefoon	7726
		E-mail	wolbert.meijer @ groningen.nl

Onderwerp

Stadsdistributie

Concept raadsbesluit

De raad besluit het college te verzoeken:

- I. onderzoek te doen naar en zijn visie te formuleren op mogelijkheden om te komen tot aanscherping dan wel aanpassing van het huidige beleid met betrekking tot stedelijke distributie
- II. daarbij in ieder geval aandacht te geven aan de volgende items:
  - a. de waardering van de huidige gang van zaken m.b.t. stedelijke distributie
  - b. de rol van de overheid m.b.t. het reguleren van stadsdistributie
  - c. de wenselijkheid van een bevoorradingscommissie
  - d. de wenselijkheid van begeleiding door Connekt
  - e. de wenselijkheid van aansluiting bij het netwerk van Binnenstadservice Nederland
  - f. de wenselijkheid van bundeling van kleinere volumes
  - g. de wenselijkheid van verruiming van venstertijden (incl. evt. versvenster)
  - h. de effecten van verschillende scenario's op bereikbaarheid, duurzaamheid/leefbaarheid, verkeersveiligheid en efficiency
  - i. de consequenties van verschillende scenario's m.b.t. de handhaving
  - j. de consequenties van verschillende scenario's voor de gemeentelijke begroting
- III. **de kosten van het voorgestelde onderzoek te dekken uit het budget kleine verkeersmaatregelen voor maximaal 15.000 euro, met als achtervang het rekeningresultaat 2012. Wanneer er middelen overblijven uit het budget raadsonderzoek O2G2, dan zou een deel van de dekking in dit budget gevonden kunnen worden.**
- IV. het onderzoek en de visie aan de raad ter bespreking aan te bieden vóór 1 januari 2013

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Publiekssamenvatting

De raad vraagt zich af of de huidige wijze waarop de bevoorrading van winkels en ondernemingen is geregeld niet voor verbetering vatbaar is. Zij wil graag weten in hoeverre er slagen te maken zijn die de bereikbaarheid, de duurzaamheid en leefbaarheid, de verkeersveiligheid en de efficiency ten goede komen. Zij geeft het college opdracht om daar onderzoek naar te doen en zijn visie op te geven. Naar aanleiding daarvan kunnen dan in het najaar eventueel nadere besluiten worden genomen.

Voorgesteld besluit

De raad besluit het college te verzoeken:

- I. onderzoek te doen naar en zijn visie te formuleren op mogelijkheden om te komen tot aanscherping dan wel aanpassing van het huidige beleid met betrekking tot stedelijke distributie
- II. daarbij in ieder geval aandacht te geven aan de volgende items:
  - a. de waardering van de huidige gang van zaken m.b.t. stedelijke distributie
  - b. de rol van de overheid m.b.t. het reguleren van stadsdistributie
  - c. de wenselijkheid van een bevoorradingscommissie
  - d. de wenselijkheid van begeleiding door Connekt
  - e. de wenselijkheid van aansluiting bij het netwerk van Binnenstadservice Nederland
  - f. de wenselijkheid van bundeling van kleinere volumes
  - g. de wenselijkheid van verruiming van venstertijden (incl. evt. versvenster)
  - h. de effecten van verschillende scenario's op bereikbaarheid, duurzaamheid/leefbaarheid, verkeersveiligheid en efficiency
  - i. de consequenties van verschillende scenario's m.b.t. de handhaving
  - j. de consequenties van verschillende scenario's voor de gemeentelijke begroting
- III. **De kosten van het voorgestelde onderzoek te dekken uit het budget kleine verkeersmaatregelen voor maximaal 15.000 euro, met als achtervang het rekeningresultaat 2012. Wanneer er middelen overblijven uit het budget raadsonderzoek O2G2, dan zou een deel van de dekking in dit budget gevonden kunnen worden.**
- IV. het onderzoek en de visie aan de raad ter bespreking aan te bieden **vóór 1 januari 2013**

Inleiding

Op 14 december 2011 besprak de raadscommissie Beheer en Verkeer een discussienotitie van GroenLinks getiteld 'centrale en schone stadsdistributie' (bijlage 1). In deze notitie wordt gesteld dat er aan de huidige praktijk de volgende nadelen kleven:

- bevoorrading soms op onwenselijke, drukke momenten; venstertijden regelmatig niet gerespecteerd, moeizame handhaving, opstoppen en overlast binnen en buiten de venstertijden
  - geen milieu-eisen voor bevoorrading tijdens venstertijden
  - bevoorrading inefficiënt, veel winkels met eigen bevoorrading, veel ritten met kleine lading
- Naar aanleiding daarvan wilde GroenLinks met de commissie in gesprek over efficiëntere en milieuvriendelijkere manieren van stadsdistributie

Tijdens de bespreking in de commissie (bijlage 2) is geopperd om over dit onderwerp een expertmeeting te organiseren om e.e.a. scherper in beeld te krijgen. De griffie heeft deze georganiseerd samen met een klankbordgroep, bestaande uit de raadsleden Gijsbertsen (GL), Moes (PvdA), Koebrugge (VVD) en Seton (CDA). De expertmeeting vond plaats 18 april 2012, met

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

bijdragen van Connekt, Binnenstadservice Nederland, EVO / TLN, de GCC en Koninklijke Horeca Nederland (bijlage 3).

Besloten is toen dat de genoemde voorbereidings-/klankbordgroep zich zou bezinnen op een vervolg. Het resultaat van die bezinning is dit raadsvoorstel.

Beoogd resultaat

De raad wenst een heldere analyse van de huidige gang van zaken met de voor- en nadelen daarvan, in confrontatie met de notitie van GroenLinks, de ingebrachte ideeën tijdens de expertmeeting en de alternatieve modellen die elders worden gevolgd. Duidelijk moet worden welke mogelijkheden er zijn om tot verbetering van het huidige model te komen dan wel om over te gaan op een ander model, met de effecten van e.e.a. op bereikbaarheid, duurzaamheid/leefbaarheid, verkeersveiligheid en efficiency. Daarbij wil de raad ook de visie van het college hierop vernemen, voorzien van heldere argumentatie. Op basis van dit onderzoek en deze visie wil de raad zo nodig nadere besluiten kunnen nemen.

Kader

Dit voorstel past binnen de ambities van de gemeente m.b.t. bereikbaarheid, duurzaamheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid.

Argumenten/afwegingen

De raad wil graag een vervolg geven aan de bespreking in de commissie van de notitie van GroenLinks en aan de slag met de input die is geleverd tijdens de expertmeeting. Groningen liep een tijdlang voorop wat betreft stadsdistributie, maar dat is al geruime tijd niet meer het geval. Er zijn zaken die goed lopen, m.n. de grote volumes, maar de indruk bestaat dat er op andere niveaus nog wel slagen te maken zijn. Zo zou 20% van het volume voor 80% van de vervoersbewegingen zorgen – een gegeven dat vraagt om een oplossing. Over de voorgestane oplossingsrichting verschillen betrokkenen behoorlijk van mening, maar de ervaringen uit andere gemeenten (zie inbreng Connekt) leren dat door middel van constructief overleg goede afspraken te maken zijn. Van verschillende kanten is daarom geopperd de bevoorradingscommissie nieuw leven in te blazen. Andere opties die genoemd zijn en om een afweging vragen:

- aansluiting bij het netwerk van Binnenstadservice
- maatwerk in overleg
- dagranddistributie
- aparte oplossingen voor horecabevoorrading
- beloning van schone voertuigen (privileges m.b.t. busbaan of venstertijden)
- aansluiting bij spelregelkader stedelijke distributie Groningen – Drenthe 2007
- extra venstertijd voor versproducten
- kentekenregistratie
- verbetering venstertijden
- aanpassing circulatieplan (tweerichtingverkeer tijdens venstertijden)

Het is belangrijk eerst de problemen goed te inventariseren en te analyseren, en vervolgens vooral voort te borduren op behaalde successen en reeds ontwikkeld beleid; waar dat nodig is kunnen aanpassingen worden overwogen in overleg met alle betrokkenen. Connekt heeft ervaring in het begeleiden van dergelijke processen. De vraag is wat in dezen de rol van de gemeentelijke overheid zou moeten zijn: regelend of juist regeldrukverminderend, regisserend of slechts faciliterend? Wat zijn de voor- en nadelen van de verschillende rollen, en welke behoefte wordt er in dezen gevoeld door betrokkenen? Voor de raad is het verder gewenst in kaart te brengen wat de effecten van de verschillende scenario's zijn op de bereikbaarheid van de stad, de duurzaamheid / leefbaarheid (in

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

hoeverre is CO₂-reductie daadwerkelijk te bereiken?), verkeersveiligheid en efficiency, alsmede wat de effecten zijn voor de gemeentelijke begroting. Ook naar de handhaving moet gekeken worden: hoe zorgen we voor goede naleving van regels/venstertijden? Op basis daarvan kunnen politieke keuzes worden gemaakt.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Uit de expertmeeting bleek duidelijk de behoefte aan een nieuwe impuls op het gebied van stedelijke distributie, hoe verschillend de denkrichtingen ook zijn. Het nieuw leven inblazen van de bevoorradingscommissie werd in ieder geval breed gedragen. Bij het ontwikkelen van beleid in dezen is het betrekken van alle betrokkenen van groot belang.

Financiële consequenties

Het voorstel is om de kosten van het voorgestelde onderzoek te dekken uit het budget kleine verkeersmaatregelen voor maximaal 15.000 euro, met als achtervang het rekeningresultaat 2012. Afgewacht moet nog worden of de kosten van het raadsonderzoek O2G2 meevallen, dit onderzoek is nog niet afgerond. Mogelijk kan een deel van de dekking in dit budget worden gevonden.

De te ontwikkelen scenario's hebben financiële consequenties, het verzoek aan het college is om deze helder in beeld te brengen. De wethouder heeft in de commissie bijvoorbeeld gezegd dat het opzetten van een ander systeem van stadsdistributie te duur is. Dit vraagt om nadere onderbouwing.

Realisering en evaluatie

De wethouder heeft aangegeven dat de aanvankelijke deadline (vóór de begroting 2013) niet haalbaar is. Daarom heeft de raadscommissie besloten deze te wijzigen in 1 januari 2013.

Bijlage 1

GroenLinks-discussienotitie Beheer & Verkeer

Betreft: centrale en schone stadsdistributie

Aan de leden van de raadscommissie Beheer en Verkeer,

Het uitgangspunt van Groningen als compacte stad heeft grote voordelen: de omgeving van de stad blijft groen, de mobiliteit (en daarmee vervuiling) wordt beperkt en de stad is aantrekkelijk voor bezoekers. Toch is er ook een schaduwzijde. De grote concentratie van winkels, werkgelegenheid en voorzieningen maakt het in de binnenstad een drukte van jewelste. We blijven investeren in de aantrekkelijkheid van de binnenstad en het aantal bezoekers neemt toe. Steeds vaker voeren we in de raadscommissie dan ook discussies over het gebruik van de binnenstad, met als centrale vraag: hoe houden we de binnenstad prettig om in te verblijven én goed bereikbaar? Concreet levert dat bijvoorbeeld discussies op over de vervanging van bussen door een tram. Of over voetgangersgebieden en fietsvoorzieningen. Of over de taxistandplaats op de Grote Markt. In het verlengde hiervan wil GroenLinks graag een opiniërende discussie voeren met de raadsfracties en het college van B&W over weer een ander gebruik van de binnenstad: de bevoorrading van winkels en bedrijven. In deze notitie geven we een grove schets van het probleem en de ontwikkelingen op dit gebied in Nederland.

Het probleem

Voor de bevoorrading van winkels en ondernemingen is de binnenstad tijdens venstertijden toegankelijk. De venstertijden zijn elke werkdag tussen 5.00 uur en 11.00 uur, en tussen 18.00 uur en 20.00 uur.

Onder voorwaarden is het mogelijk buiten de venstertijden te leveren. Een leverancier moet dan onder andere minstens honderd zendingen op minimaal twintig adressen per dag afleveren, en er gelden dan ook een aantal eisen aan het type voertuigen. Een aantal relatief kleine ondernemers maakt daar momenteel gebruik van.

Aan de Groningse praktijk kleven een aantal nadelen.

Ten eerste vindt de bevoorrading soms op onwenselijke, drukke momenten plaats, mede omdat de venstertijden regelmatig niet worden gerespecteerd. Moeizame handhaving van de venstertijden door de politie speelt daarbij vermoedelijk een rol, mede als gevolg van de beperkte zichtbaarheid van wie wél of niet in de stad mogen zijn. Zowel binnen als buiten de venstertijden ontstaan zo opstoppingen en overlast. In de Brugstraat bijvoorbeeld, de verkeerssituatie daar is eerder in de commissie aan de orde geweest. Daarbij werd vooral naar de bussen gekeken die voor de stremming zouden zorgen, maar bevoorrading speelt op die locatie net zo'n grote rol. Het ziet er naar uit dat de hierboven omschreven situatie verder zal verslechteren. Immers, het aantal bezoekers aan de binnenstad stijgt en de komende jaren zullen een aantal grote bouwprojecten een uitdaging vormen voor het behoud van een prettige verblijfsruimte voor voetganger en fietser in de binnenstad.

Ten tweede zijn er geen milieueisen voor de vrachtwagens en bestelwagens die de bevoorrading tijdens de venstertijden uitvoeren, met luchtvervuiling en negatieve klimaateffecten tot gevolg. Voor de 'erkende distributeurs' (die buiten de venstertijden mogen rijden) zijn er wel een aantal eisen. GroenLinks vindt milieu-eisen voor vervoer in de binnenstad van belang voor bevordering van de luchtkwaliteit en van de stedelijke duurzaamheidsambities.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Ten slotte is de bevoorrading inefficiënt. Veel winkels zorgen nog altijd voor de eigen bevoorrading. Door beperkte opslagruimte zijn zij soms gedwongen om te kiezen voor veel ritten met kleine lading. Het aantal ritten door de stad wordt daarmee hoger dan strikt noodzakelijk is.

Eerdere besluitvorming

De gemeente Groningen liep oorspronkelijk voorop op het gebied van duurzame stadsdistributie. Al vanaf 1996 ondernam de gemeente initiatieven, die prijzen opleverden en in 2002 ertoe leidden dat de gemeente als eerste het keurmerk 'Duurzame distributie' kreeg van het Platform Stedelijke Distributie. Belangrijkste element in de Groningse aanpak was de verlening van een speciale positie aan alle distributeurs met meer dan 100 zendingen, zoals hierboven beschreven.

Inmiddels lijkt de wet van de remmende voorsprong zijn uitwerking te hebben gekregen. In andere steden zijn sinds 2002 verregaander maatregelen getroffen om de stadsdistributie te beperken en duurzamer te maken, terwijl de praktijk in Groningen niet veel meer is veranderd.

In Groningen heeft het college op 26 april 2011 in antwoord op schriftelijke vragen van GroenLinks aangegeven dat er winst te behalen valt bij de stedelijke distributie. Het college deed de toezegging in gesprek te gaan met ondernemers over het zogenaamde 'Utrechtse model' en erkende de besparing in CO₂-uitstoot die dat model opgeleverd heeft. Het college gaf verder aan voor de gemeente vooral een faciliterende rol weggelegd te zien en de gemeenteraad aan het einde van het jaar te willen informeren over de mogelijkheden en de financiële consequenties.

Sindsdien is in het door de raad vastgestelde plan 'Ruimte voor de Binnenstad' de ontwikkeling van een Gronings model, geïnspireerd door het Utrechtse model, voor stadsdistributie als project opgenomen.

De alternatieven

Er zijn verschillende opties denkbaar om tot meer centrale en duurzame stadsdistributie te komen. De kern is telkens een poging om tot een win-win-win-situatie te komen. De gemeente en stadsbewoners zullen blij zijn met een prettiger verblijfsklimaat in de binnenstad, binnenstadsondernemers worden ontlast wat betreft opslag en logistiek, en vervoerders en verladers kunnen al hun pakketten op één centraal punt bij de stad aanleveren. Hoe is dit te bereiken?

Utrechts model

Utrecht kreeg in 2009 de eerste Award Stedelijke Distributie uit handen van minister Eurlings van Verkeer. Het was een van de vele positieve reacties op de wijze waarop Utrecht de stedelijke distributie heeft vormgegeven. In navolging van Utrecht of soms synchroon met Utrecht zijn ook andere steden aan de slag gegaan met stedelijke distributie. Er wordt nu wel gesproken over het 'Utrechtse model'.

Het 'Utrechtse model' behelst dat de stadsdistributie vanuit een centraal punt buiten de binnenstad wordt georganiseerd. De bevoorrading van winkels e.d. in de binnenstad wordt dus zo veel mogelijk gebundeld en door één, schoon, transportbedrijf uitgevoerd. Voorbeelden van uitvoerders zijn Binnenstadsservice en Cargohopper. In de eerste zestien maanden leidde het model in Utrecht tot een besparing van 1500 reguliere bestelwageningen en 33 ton minder CO₂-uitstoot.

Om een beeld te geven van de werkwijze lichten we die van Binnenstadsservice uit. Binnenstadsservice is gestart in Nijmegen in april 2008 en is inmiddels operationeel in acht steden, te weten Nijmegen, Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, 's-Hertogenbosch, Maastricht, Arnhem en Gouda. Binnenstadsservice is gevestigd buiten de binnenstad en fungeert als gezamenlijk afleveradres van en voor de deelnemende winkeliers. Binnenstadsservice is 10 uur per dag geopend en bereikbaar voor al het aanleverend verkeer. De medewerkers op het servicepunt tekenen, namens de winkelier, de vrachtbrief af. Vervolgens gaan de goederen in een 'schone' (aardgas of elektrisch) vrachtauto gebundeld naar de winkelstraat of direct naar de klant.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Kenmerk van de aanpak van Binnenstadsservice is dat het bottom-up werkt: met een kleine groep ondernemers wordt een start gemaakt en in de loop der jaren sluiten zich meer deelnemers aan. De toename van deelnemers stelt Binnenstadsservice vervolgens in staat om meer diensten voor de winkeliers aan te bieden, bijvoorbeeld in de vorm van verlengde opslag. Deze betaalde diensten maken van Binnenstadsservice vervolgens een winstgevende onderneming en de (bescheiden) startsubsidie van de gemeentelijke overheid is dan niet meer nodig.

In het geval van Utrecht is gestart met de duurzame stedelijke distributie op initiatief van een ondernemer en was er van gemeentelijke subsidie zelfs geen sprake. De gemeente heeft daar alleen een faciliterende rol gespeeld. Ook in Groningen is minstens één ondernemer actief die medewerking van de gemeente vraagt.

Beperken toegang

Een vraag is of centralisatie van stedelijke distributie via verleiding voldoende vorm kan krijgen, of dat strengere regels moeten worden opgesteld en gehandhaafd over de toegang tot de binnenstad. De afsluiting van wegen via pollers bijvoorbeeld zou de gemeente meer controle geven over wie er wanneer toegang hebben tot de binnenstad. Het zou voor vervoerders dan onontkoombaar kunnen worden om gebruik te maken van de centrale verdeelpunten aan de rand van de stad. Grote nadelen heeft zo'n aanpak echter ook. Het op die manier 'opleggen' van een nieuw distributie-systeem zou het draagvlak onder gebruikers ervan kunnen ondermijnen. Juist omdat er voor iedereen winst te behalen valt, zou dat buitengewoon verdrietig zijn. Een nieuwe manier van omgang met distributie vraagt om betrokkenheid en steun in de stad.

Conclusie

GroenLinks is er voorstander van om de binnenstad zo veel mogelijk te reserveren voor fietser en voetganger. Zo beperken we vervuiling en blijft het prettig om in de binnenstad te verblijven. Bovendien is het nodig als we de binnenstad voor iedereen goed bereikbaar willen houden. Met een plan voor centrale, milieuvriendelijke stadsdistributie wil GroenLinks een volgende stap zetten om de binnenstad schoner, aantrekkelijker en veiliger te maken. We constateren in andere steden dat winst mogelijk is ten opzichte van de huidige situatie. Winst voor de bewoners en bezoekers van de stad, en winst voor winkeliers. De rol van de gemeente kan daarin bescheiden zijn en zich beperken tot faciliterende maatregelen of eventuele startsubsidies en investeringen in toegankelijkheidsbeperking.

GroenLinks wil graag van de raadscommissie weten of zij het ook wenselijk vindt om de distributie op efficiëntere en milieuvriendelijker wijze vorm te geven. GroenLinks heeft nog niet vast voor ogen wat een goede vorm is voor het 'Groningse model'. Daarvoor is meer informatie nodig over de mogelijkheden en onmogelijkheden in Groningen, en de (financiële) keuzes die we moeten en kunnen maken. Deze discussienotitie is immers gebaseerd op een beperkte inventarisatie. We hopen dat de raadscommissie en het college van B&W met GroenLinks die informatie willen verzamelen en een visie willen ontwikkelen op de toekomst van de stadsdistributie in Groningen.

Met vriendelijke groet,
Namens de GroenLinks-fractie,

M.T. Gijsbertsen

Bijlage 2

Deelverslag raadscommissie Beheer & Verkeer 14/12/11

B3. Centrale en schone stadsdistributie

(discussienotitie GroenLinks 30 november 2011)

Inspreker dhr. Friederich heeft drie werkmaatschappijen die actief zijn in de stad. Een daarvan richt zich op stadsdistributie. Spreker heeft in de jaren '90 enkele initiatieven genomen die tot landelijke erkenning hebben geleid op het gebied van stadsdistributie. Sinds een aantal jaren kent de stad geen stadsdistributie meer, er wordt slechts gewerkt met ontheffingen voor belevering buiten de venstertijden. Er is geen stadsdistributiecentrum. Gezien de grote nog uit te voeren projecten is dit gewenst. Het systeem met ontheffingen werkt niet goed. Spreker probeert in overleg te komen met ROEZ, maar dat lukt niet.

Inspreker dhr. Menger heeft al negen jaar ervaring met de planning van fijnmazige distributie. De planning van de belevering is moeilijk gezien de beperkte beschikbare tijd. Een stadsdistributiecentrum is noodzakelijk, het levert voordelen op. Spreker verwijst naar de overeenkomst uit 1995 en verzoekt de raad er aandacht aan te geven.

Dhr. Gijshertsen (GroenLinks):

- Het invullen van de schaarse ruimte moet gebeuren met de nodige aandacht voor fietsers en voetgangers en voor het milieu. Dit is voor de fractie de insteek bij stadsdistributie.
- Stadsdistributie bevordert de verkeersveiligheid, zorgt voor een aantrekkelijke binnenstad en dient het gemak van ondernemers en winkeliers.
- Spreker maakt enkele aanvullingen op de notitie. In andere steden blijkt dat veel kan worden gerealiseerd binnen de venstertijden. Handhaving is belangrijk. Omvang ambtelijke inzet: dit valt mee, zie Binnenstadservice.
- Vraag aan andere fracties: is er bereidheid om te kijken naar centrale en schone vormen van stadsdistributie?

Mw. Koebrugge (VVD):

- Bedankt GroenLinks voor de uitgebreide notitie. De VVD is voor verder onderzoek.
- De fractie heeft vier uitgangspunten: het mag niet duurder worden, het mag geen monopolist zijn, de ondernemers moeten erop vooruit gaan en de stad moet bereikbaar blijven.
- Bij meerdere leveranciers in één straat kan de efficiëntie worden verbeterd. Eén leverancier is niet goed.
- Versvenstertijden: wordt de adviesgroep bevoorrading, als deze nog bestaat, betrokken?
- De werkzaamheden aan de ringweg mogen de leveranciers niet belemmeren. Indien dit wel gebeurt, moet het geven van boetes worden voorkomen.

Dhr. Moes (PvdA):

- Het is een goed idee, er zijn veel voordelen.
- Nadelen zijn: toename van bureaucratie en daarmee de kosten, en problemen bij de bevoorrading van grootwinkelbedrijven.
- De fractie stelt voor een expertmeeting met betrokkenen te organiseren.

Dhr. Van Rooij (Student&Stad):

- Steunt het voorstel van GroenLinks. Een expertmeeting is een goed idee.

Dhr. Luhoff (D66):

- Prima om dit onderwerp opnieuw op de agenda te zetten, sinds de initiatieven in de jaren '90 blijft Groningen achter op dit gebied.
- Handhaving moet gebeuren, het gebrek eraan mag geen reden zijn het beleid aan te passen.
- Niet alles kan in kleine busjes. Meerdere verdeelpunten zijn waarschijnlijk nodig.
- Studenten kunnen worden ingezet voor verdere informatievergaring.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Venstertijden zijn een noodzaak, verdere maatregelen vergen eerst nader onderzoek. Wat is de behoefte van ondernemers? Het mag niet bureaucratisch worden.
- Het moet samen met ondernemers worden georganiseerd. Een monopolie is ongewenst.

Dhr. Eikenaar (SP):

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- Is positief over het voorstel. Er mag geen systeem bovenop het huidige komen.
- Het is volstrekt inefficiënt om meerdere leveranciers in één straat te laten bezorgen. Eén leverancier is efficiënter.
- Eens met de PvdA: grootwinkelbedrijven moeten apart worden beleverd.

Dhr. Seton (CDA):

- Complimenten voor het stuk van GroenLinks, de fractie kan zich vinden in de inhoud.
- De ideeën moeten met de ondernemers worden besproken, het mag niet duurder worden.
- Handhaving is inderdaad een belangrijk punt.
- Het openstellen van busbanen: wat vindt het college hiervan?

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Bedankt GroenLinks voor het initiatief. Het klopt dat er meerdere busjes rijden, die de verkeersregels soms negeren.
- Er zijn goede voorbeelden in Utrecht en Nijmegen.
- De uitwerking van het idee moet in overleg met de ondernemers gebeuren.
- Handhaving is belangrijk. Het systeem moet niet ingewikkeld worden.

Dhr. Kelder (PvdD):

- Kan zich vinden in de notitie van GroenLinks. Utrecht is een goed voorbeeld. Fietskoeriers kunnen goed worden ingezet.
- Een expertmeeting is een goed idee. Een plan mag niet worden afgedwongen, de voordelen ervan zullen ondernemers over de streep trekken.

Wethouder Dekker:

- Een geheel vrijwillig systeem is nauwelijks mogelijk, zeker aan het begin zijn regels nodig.
- Het college heeft een quickscan laten doen: de gemeente doet wel degelijk veel maar loopt inderdaad niet voorop.
- De afgelopen jaren is niet veel gedaan omdat het om veel mensen gaat die vergunning hebben om de binnenstad in te rijden. Planning is daardoor moeilijk.
- Een ander systeem opzetten kost de gemeente een extra fulltimer; dat is te duur.
- De politie handhaaft niet vanwege het grote aantal vergunningen. Pollars zou handhaving gemakkelijker maken, maar de raad is tegen pollars.
- Conclusie: dit onderwerp is ingewikkeld, er zit veel aan vast. Wel doen, betekent er een project van maken. Dat betekent dat er geld bij moet, ten koste van iets anders. Een eventuele expertmeeting kan ambtelijk wel worden ondersteund.
- De adviesgroep bevoorrading is sinds 2009 niet meer actief.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Is voor een expertmeeting. Hij gaat met de PvdA en de andere fracties spreken.

De voorzitter:

- Concludeert dat dhr. Gijsbertsen in overleg met de griffie en de andere fracties het idee voor een expertmeeting uitwerkt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bijlage 3

VERSLAG EXPERTMEETING STADSDISTRIBUTIE

Datum: 18 april 2012
Plaats: oude raadzaal
Tijd: 20.00-21.50 uur

Aanwezig: de heer Dashorst, voorzitter (griffier), de dames S.A. Koebrugge (VVD), A.M.J. Riemersma (Stadspartij), I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), de heren W. Moes (PvdA), J. Spakman (PvdA), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), K.S.N. van der Veen (GroenLinks), B. Copinga (Stadspartij), R.P. Prummel (Stadspartij), J.H. Luhoff (D66), J. Seton (CDA), J.B. Houwing (Student en Stad), G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Namens de griffie: de heer W.T. Meijer (commissiegriffier)

Aanwezige experts: de dames Nicole Maas (Connekt), Birgit Hendriks (Binnenstadservice Nederland), de heren Marcel Ubels (TLN), Robert Schasfoort (EVO), Kor van der Maar (Groningen City Club), Jan Marc van 't Lindenhout (Koninklijke Horeca Nederland)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter:

- Opent de expertmeeting om 20.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.

Bijdrage 1

Mw. Maas (Connekt):

- Wijst op de belangen bij stadsdistributie van economische vitaliteit, leefbaarheid, veiligheid, bereikbaarheid en duurzaamheid.
- Probeert een kanteling tot stand te brengen, zodat overheden en winkeliers meer invloed hebben op verladers en vervoerders.
- Stelt dat grote vrachtwagens juist efficiënt kunnen zijn. De Bijenkorf rijdt bijvoorbeeld met een volle dubbeldekker door Amsterdam en neemt meteen retourladingen mee.
- Merkt op dat 20 procent van het volume voor 80 procent van de vervoersbewegingen zorgt. Hier valt de meeste winst te behalen door bundeling.
- Adviseert eerst met alle partijen een gezamenlijk doel te formuleren en de hoe-vraag pas later uit te werken.
- Stelt voor naar koplopers te kijken, zoals Zutphen, Delft, Nijmegen, Arnhem en Tilburg.
- Lijkt het verstandig de gemeentelijke rol kritisch te bekijken.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Is benieuwd hoe de gemeente het best kan kiezen tussen de rollen initiëren, handhaven, faciliteren en subsidiëren.

Mw. Maas (Connekt):

- Stelt dat een langdurig samenwerkingsproces waardevoller is dan eenzijdig restricties handhaven.
- Geeft een voorbeeld van een succesvol gemeentelijk initiatief. In Amsterdam besloot de gemeente na marktconsultatie de venstertijden met een uur te verruimen, waardoor files verminderden.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Is benieuwd naar het uiteindelijke milieueffect. In Utrecht is in zestien maanden slechts 33 ton CO₂-reductie behaald op een totaal van 3,5 miljoen ton.

Mw. Maas (Connekt):

- Antwoordt dat het verminderen van aantallen kilometers en uitstoot altijd positief is voor het milieu.
- Ziet veel transportbedrijven positief nadenken over schone voertuigen, omdat het ook goed is voor hun bedrijfsvoering. Personenauto's zijn misschien wel meer belemmerend dan goederenvervoer.

Bijdrage 2

Mw. Hendriks (Binnenstadservice Nederland):

- Startte als binnenstadmanager van Nijmegen vier jaar geleden de Binnenstadservice.
- Pleit voor maatwerk voor grote efficiënte volumes, bundeling van kleine volumes en handhaving

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

van een eenduidig toelatingsbeleid.

- Legt uit dat Binnenstadservice een collectief ontvangstmagazijn buiten de binnenstad is. Kleine goederenstromen worden zo gebundeld tot één grote stroom door de binnenstad langs afnemers.
- Noemt als voorwaarden dat het financieel uit moet kunnen komen voor klanten, er schone voertuigen rijden en het een maatschappelijk sociaal bedrijf is.
- Breidde het initiatief uit om massa te genereren en zo met vervoerders te kunnen onderhandelen over één landelijk eenduidige oplossing.
- Noemt als voordelen dat afnemers op een vast moment al hun goederen ontvangen, verpakkingsmateriaal mee kunnen geven en goederen kunnen stallen en ompakken in het magazijn.
- Stelt voor dat de gemeente één jaar aspirant-lid wordt, zodat Binnenstadservice Nederland een lokale uitvoerende partij kan vinden om in Groningen een Binnenstadservice op te zetten en te koppelen aan het landelijke netwerk.
- Nodigt iedereen uit voor de leergang Binnenstadservice op 18 en 19 juni.

Dhr. Houwing (Student en Stad):

- Is benieuwd welke rol van de gemeente verwacht wordt.

Dhr. Seton (CDA):

- Vraagt of het een commerciële organisatie is.
- Wil weten of de oplossing voor ondernemers goedkoper is.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Heeft de indruk dat het een veel voordeliger manier is om CO₂-uitstoot te verminderen.

Mw. Hendriks (Binnenstadservice Nederland):

- Antwoordt dat het aspirant-lidmaatschap van 500 euro per maand opstarten mogelijk maakt.
- Ziet de gemeente vervolgens graag de grootste klant worden.
- Is als landelijke stichting een not-for-profitorganisatie, maar besloot lokale franchisenemers toe te staan als bedrijf te opereren omdat zij in feite ondernemen en bestuurlijk aansprakelijk zijn.
- Antwoordt dat het concept niet kostenverhogend werkt doordat het een onbenut kostenvoordeel in de keten activeert.
- Reageert dat elke kilometerbesparing CO₂-reductie betekent, maar dat de totale besparing verhoudingsgewijs laag kan zijn. In Nijmegen viel de besparing in het niet bij de stadsbussen en de scheepvaart.

Bijdrage 3

Dhr. Schasfoort (EVO, tevens namens TLN):

- Spreekt namens verladers en vervoerders.
- Wijst erop dat een goede bevoorrading noodzakelijk is voor een levendige stad met producten.
- Benadrukt dat een gezamenlijk gedragen oplossing nodig is met vervoerders, leveranciers, ondernemers, bewoners en gemeente.
- Stelt voor de bevoorradingscommissie, die in Groningen goed werk verrichtte, weer bij elkaar te roepen.
- Pleit ervoor eerst de volumes en aantallen in beeld te brengen en te bepalen wat het probleem is.
- Ziet meer in maatwerk dan in één oplossing. Binnenstadservice, fietskoeriers, dagranddistributie en gebundelde distributie kunnen allemaal bijdragen.
- Raadt de gemeente aan goed te faciliteren. Voldoen de laad- en losplaatsen, de logica van routes, de bestrating, de bundelingsregeling en de informatie op de website nog wel?
- Hooft bij ketens vaak de voorkeur om tussen 5.00-7.00 uur goederen te ontvangen.
- Dagranddistributie kan helpen files te verminderen, zeker bij de grote toekomstige projecten.
- Bepleit aparte oplossingen voor horecabevoorrading met specifieke eisen.
- Is voor elektrische voertuigen, maar denkt dat de techniek nog niet ver genoeg is. De kleine volumes zullen voor erg veel voertuigen zorgen.
- Pleit voor een helder stedelijk beleid, dat voor iedereen geldt.
- Raadt aan om rekening te houden met trends als internetwinkelen en om aan te sluiten bij succesvolle initiatieven in andere steden.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Dhr. Spakman (PvdA):

- Is benieuwd hoe de kwaliteit van een stadsdistributiesysteem geborgd kan worden.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Informeert of Europese regelgeving ook meespeelt.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Is benieuwd wat de gemeente concreet zou kunnen verbeteren in de regelgeving.

Dhr. Schasfoort (EVO):

- Stelt voor bundeling en schone voertuigen te belonen met privileges als rijden over de busbaan of verruiming van venstertijden.
- Denkt dat Europa niet belemmerend hoeft te zijn voor het stellen van heldere voorwaarden, maar raadt aan het wel goed uit te zoeken.
- Raadt aan de eisen in de bundelingsregeling aan te passen op de markt. Veel ondernemers kunnen niet uit de voeten met aantallen zendingen en adressen en typen voertuigen.

Bijdrage 4

Dhr. Van der Maar (Groninger City Club):

- Verwijst naar de rondgestuurde uitgebreidere schriftelijke bijdrage.
- Hooft van ondernemers dat zij venstertijden willen behouden en zelf het type bevoorrading willen kiezen dat bij hun bedrijf past, waarbij ze elkaar en het verkeer niet hinderen.
- Vindt dat ondernemers niet op mogen draaien voor eventueel hogere kosten van bevoorrading doordat het bijvoorbeeld vanuit één centraal punt moet.
- Verwacht problemen wanneer de Diepenring een eenbaansweg wordt.
- Stelt voor bij de vele aanstaande bouwactiviteiten aannemers te laten laden en lossen om vervolgens dichtbij op een veilige locatie te kunnen parkeren en dus niet op de weg.
- Ziet graag venstertijden voor afval, zodat het niet de hele dag langs de weg staat.
- Is tegen fysieke afsluitingen en ziet meer in digitale registratie van kentekens om venstertijden te handhaven.
- Stelt voor aan te sluiten bij de intentieverklaring spelregelkader stedelijke distributie Groningen en Drenthe uit 2007.
- Adviseert duurzame vervoerders sneller een ontheffing te verlenen.
- Oppert gemeentelijke dienstauto's zoveel mogelijk te weren uit de binnenstad om het goede voorbeeld te geven.

Dhr. Van 't Lindenhout (Koninklijke Horeca Nederland):

- Sluit aan bij de vorige spreker.
- Herinnert eraan dat de bevoorraderscommissie in het verleden goede adviezen gaf aan het college.
- Vindt dat in Groningen al veel geregeld is en bepleit het goede te behouden.
- Stelt voor een extra venstertijd van 14.00-15.00 uur voor versproducten in te stellen, zodat de horeca zo laat mogelijk kan bestellen om maatwerk te leveren aan hun klanten.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Vraagt of de politie dan moet controleren of een wagen wel versproducten vervoert.

Dhr. Moes (PvdA):

- Verifieert of horeca al met stadsdistributie werkt, waarbij meerdere bedrijven tijdens één rit van producten voorzien worden.

Dhr. Van 't Lindenhout (Koninklijke Horeca Nederland):

- Stelt voor stickers in te voeren voor wagens met versproducten. Kentekenregistratie kan ook helpen.
- Antwoordt dat Hanos en Sligro totaalpakketten leveren. Bundeling gebeurt al.
- Wijst erop dat retourzendingen ook mogelijk moeten zijn als het product bijvoorbeeld te warm is.
- Raadt aan een SRV-achtig ventbedrijf als Jansma, catering en gebakvervoer niet uit te sluiten door het opleggen van een vorm van stadsdistributie.

Korte pauze

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Forumdiscussie

De voorzitter:

- Vraagt de experts welk advies voor een volgende stap zij de commissie zouden geven.

Dhr. Ubels (TLN):

- Wijst erop dat Groningen in 2002 het duurzaam distributiekeurmerk kreeg.
- Bepleit voort te borduren op eerdere successen en bestaand beleid, met wellicht een aantal aanpassingen. De adviescommissie vormt hiervoor een goed platform.

Dhr. Schasfoort (EVO):

- Raadt aan problemen te inventariseren met informatie van winkeliers om beleid als het bevoorradingsprofiel te actualiseren en te verbeteren. Een goed voorbeeld van beleid voor horecabevoorrading is in Enschede te vinden.

Mw. Hendriks (Binnenstadservice Nederland):

- Adviseert de gemeente het oude beleid te herijken, maatwerk te leveren voor grote volumes, kleine volumes te bundelen en een Binnenstadservice op te starten.

Dhr. Van der Maar (Groninger City Club):

- Raadt aan venstertijden te verbeteren en te handhaven. Parkeerplaatsen even vrijmaken voor vrachtwagens is bijvoorbeeld een slimme oplossing.

Dhr. Spakman (PvdA):

- Vindt dat er al veel beleid ligt. Groningen heeft al goed nagedacht over doelen en uitzonderingen, dat hoeft niet helemaal opnieuw. Is de nota uit 1995 wel uitgevoerd?
- Ziet bij duurzaamheid vaak het probleem dat het pas op langere termijn goedkoper is.

Mw. Maas (Connekt):

- Wijst erop dat logistieke ondernemers juist duurzaamheid omarmen omdat het kostenbesparend werkt.

Mw. Hendriks (Binnenstadservice Nederland):

- Vult aan dat de markt steeds meer duurzame auto's aanbiedt en dat elke bespaarde kilometer inderdaad helpt bij verduurzaming én kostenreductie.

Dhr. Luhoff (D66):

- Wijst erop dat Groningen al een bedrijf kent dat lijkt op Binnenstadservice. Waarom moet de gemeente dan aspirant-lid worden?

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Vraagt zich ook af waarom Binnenstadservice Nederland nodig is en of vervoerders inderdaad het liefst één landelijke oplossing willen.

Mw. Hendriks (Binnenstadservice Nederland):

- Antwoordt dat het tijd en dus geld kost om Binnenstadservice op te zetten. Het is handig als de gemeente financieel initieert. Het bedrijf in Groningen zou een goede uitvoerder kunnen zijn.
- Stelt dat Binnenstadservice elke stad uniform bereikbaar maakt. Dat werkt beter voor vervoerders en verladers dan lokaal verschillende oplossingen.

Dhr. Schasfoort (EVO):

- Omarmt Binnenstadservice, ook omdat het bewust bestelgedrag van binnenstadondernemers in de hand werkt. Er zijn meerdere vormen en oplossingen dan Binnenstadservice.
- Beamt dat landelijke bedrijven gebaat zijn bij één oplossing voor meerdere steden.

Dhr. Luhoff (D66):

- Vraagt zich af of één oplossing voor de hele stad echt nodig is. Meer oplossingen bieden keuzevrijheid, concurrentie en lagere prijzen.

Mw. Maas (Connekt):

- Wijst erop dat Utrecht Binnenstadservice heeft, maar ook andere bundelingscentra zoals Cargohopper.

Dhr. Schasfoort (EVO):

- Laat initiatieven graag aan de markt over. In Zwolle is een mooie samenwerking tussen Binnenstadservice en fietskoeriers.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Dhr. Houwing (Student en Stad):

- Vindt ook dat initiatieven zoveel mogelijk vanuit ondernemers moeten komen, dan kan de gemeente al dan niet faciliteren.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Ziet het nut van een politiek debat en initiatief. Hoe kan de gemeente draagvlak organiseren? Wat heb je ondernemers te bieden bij de overstap naar een systeem van bundeling?

Mw. Maas (Connekt):

- Raadt aan klein te beginnen bij punten die zowel ondernemers als gemeente positief duiden.
- Geeft als voorbeeld Tilburg, waar de gemeente en ondernemers vijftien maatregelen afspraken.

Dhr. Ubels (TLN):

- Stelt voor het circulatieplan aan te passen door tijdens venstertijden tweerichtingsverkeer toe te staan.

Dhr. Copinga (Stadspartij):

- Ziet veel in een extra venstertijd voor horeca.
- Vraagt hoe de binnenstad bereikbaar blijft tijdens de aanleg van de tram en andere bouwactiviteiten.

Dhr. Schasfoort (EVO):

- Sprak hier drie jaar geleden al over met het Trambureau, maar bepleit nieuwe besprekingen als bouwactiviteiten echt starten.

Mw. Maas (Connekt):

- Raadt aan een bouwlogistiek centrum aan de rand van de binnenstad op te zetten.

Mw. Hendriks (Binnenstadservice Nederland):

- Raadt aan de adviescommissie nieuw leven in te blazen om met elkaar in gesprek te blijven.

Dhr. Van 't Lindenhout (Koninklijke Horeca Nederland):

- Herinnert zich dat een nieuwe wethouder de adviescommissie niet langer nodig vond.

Vervolg

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Stelt voor alle partijen formeel met elkaar in gesprek te brengen.
- Pleit ervoor bevoorrading in elk geval te betrekken bij het op te stellen bereikbaarheidsplan.
- Kijkt graag bij andere steden naar voorbeelden van stadsdistributie, bijvoorbeeld in de vorm van werkbezoeken.

Dhr. Spakman (PvdA):

- Vindt dat er genoeg initiatieven zijn en ziet weinig in werkbezoeken elders.
- Ziet de gemeentelijke rol vooral in het faciliteren en het waarborgen van kwaliteit.

Dhr. Seton (CDA):

- Is bereid naar andere steden te kijken en vindt met GroenLinks dat het beleid een push nodig heeft.

Dhr. Luhoff (D66):

- Ondersteunt het opnieuw opzetten van een adviescommissie over stedelijke distributie.
- Pleit ervoor informatievoorziening richting ondernemers over bestaande mogelijkheden te optimaliseren.

Mw. Koebrugge (VVD):

- Vindt het een goede volgorde eerst bestaand beleid en initiatieven te inventariseren om dan verbeteringen te onderzoeken.
- Vraagt speciale aandacht voor bevoorrading van de horeca.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Is ook voor het stimuleren van oplossingen in overleg met ondernemers.
- Oppert de tramlijn ook te gebruiken voor goederenvervoer.

De voorzitter:

- Stelt voor de voorbereidingscommissie van deze avond een gespreksmemo op te laten stellen ter bespreking in de commissie Beheer en Verkeer voor de zomer.
- Dankt de experts hartelijk voor hun bijdrage en deelt bloemen uit.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- Sluit de expertmeeting om 21.50 uur.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 6m.
Stadsdistributie.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 juli 2012
GR 12.3192521;

HEEFT BESLOTEN:

- I. onderzoek te doen naar en zijn visie te formuleren op mogelijkheden om te komen tot aanscherping dan wel aanpassing van het huidige beleid met betrekking tot stedelijke distributie
- II. daarbij in ieder geval aandacht te geven aan de volgende items:
  - a. de waardering van de huidige gang van zaken m.b.t. stedelijke distributie;
  - b. de rol van de overheid m.b.t. het reguleren van stadsdistributie;
  - c. de wenselijkheid van een bevoorradingscommissie;
  - d. de wenselijkheid van begeleiding door Connekt;
  - e. de wenselijkheid van aansluiting bij het netwerk van Binnenstadservice Nederland;
  - f. de wenselijkheid van bundeling van kleinere volumes
  - g. de wenselijkheid van verruiming van venstertijden (incl. evt. versvenster);
  - h. de effecten van verschillende scenario's op bereikbaarheid, duurzaamheid/leefbaarheid, verkeersveiligheid en efficiency;
  - i. de consequenties van verschillende scenario's m.b.t. de handhaving;
  - j. de consequenties van verschillende scenario's voor de gemeentelijke begroting;
- III. de kosten van het voorgestelde onderzoek te dekken uit het budget kleine verkeersmaatregelen voor maximaal 15.000 euro, met als achtervang het rekeningresultaat 2012. Wanneer er middelen overblijven uit het budget raadsonderzoek O2G2, dan zou een deel van de dekking in dit budget gevonden kunnen worden;
- IV. het onderzoek en de visie aan de raad ter bespreking aan te bieden vóór 1 januari 2013.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 18-07-2012
Raadscommissie F & V
Datum raadscommissie 4-07-2012
Publiciteit Persbericht PB
Bijlagen 1

Registratienr. RO 11.2791825
Datum B&W besluit 19-06-2012
Portefeuillehouder Wethouder K. Dekker
Steller sjoerd.spoormans
Telefoon 367 81 01
E-mail sjoerd.spoormans@groningen.nl

Onderwerp

Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de "Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen" vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebled;
- III. de "Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepgarage 2007" in te trekken behoudens voor de in de "Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen" aangegeven overgangssituaties.
- IV. dit besluit in werking te laten treden op de dag nadat het besluit tot vaststelling van deze verordening is bekendgemaakt.

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

Publiekssamenvatting

Nadeelcompensatie in Nederland is een (nog) niet wettelijk geregelde verplichting van de overheid om onder omstandigheden schadevergoeding te betalen bij rechtmatig handelen. De basis van deze schadevergoedingsplicht berust op een beginsel uit de rechtspraak, namelijk dat een bestuursorgaan verplicht is tot het vergoeden van onevenredige nadelen die het rechtmatig overheidshandelen veroorzaakt. Het gaat hier om een juri-dische aanspraak, niet om een gunst. Met deze Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen (hierna: ANVG) wordt bereikt dat burgers en ondernemers weten aan de hand van welke criteria een verzoek om nadeelcompensatie wordt beoordeeld en waar een verzoek om nadeelcompensatie moet worden ingediend. De ANVG leidt er verder toe dat een publiekrechtelijke grondslag ontstaat voor schadebesluiten, ook als de schade veroorzaakt is door bv. feitelijk handelen. Dit heeft tot gevolg dat de burger in beginsel bij de bestuursrechter terecht komt, waarmee zowel de burger als de overheid hoge advocaatkosten besparen. Een algemene regeling waarborgt daarmee een betere, goedkopere en eenduidige rechtsbescherming.

Het (economische) nadeel, met name in de vorm van omzetzerving of huurderving en de daardoor veroorzaakte daling van de bruto winst, dat wordt veroorzaakt door rechtmatig handelen van de gemeente en dat redelijkerwijs niet (geheel) ten laste van burgers behoort te blijven komt onder voorwaarden voor een financiële vergoeding in aanmerking. Deze verordening geeft deze voorwaarden.

Bij de vormgeving van de ANVG is gebruik gemaakt van een vergelijkbare verordening van de gemeente Amsterdam die per 1 april 2012 in werking is getreden en van ervaringen die opgedaan zijn met de 'Nadeelcompensatieregeling Damsterdiepparage'. Bovendien is de verordening afgestemd op een wetsontwerp dat recent door de Tweede Kamer is goedgekeurd. Met de nieuwe verordening wordt voorkomen dat de gemeente in de toekomst ieder keer voor een bepaald (bouw)project een afzonderlijke nadeelcompensatieregeling moet treffen.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de "Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen" vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad;
- III. de "Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepparage 2007" in te trekken behoudens voor de in de "Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen" aangegeven overgangssituaties.
- IV. dit besluit in werking te laten treden op de dag nadat het besluit tot vaststelling van deze verordening is bekendgemaakt.

Inleiding

Op dit moment kent de gemeente Groningen alleen voor het project parkeergarage Damsterdiep een nadeelcompensatieregeling: de "Nadeelcompensatieregeling Damsterdiepparage". Het project parkeergarage Damsterdiep is sinds 2007 bezig en zal tot en met 2012 voortduren.

De komende jaren zullen in de gemeente Groningen echter nieuwe grote bouwprojecten starten, waaronder die van het Forum en de Regiotram. Daarnaast zijn er de reguliere minder grote bouw- en onderhoudsprojecten, zoals de aanpak van bruggen en rioleringen. Voor al deze projecten bestaan er geen nadeelcompensatie-regelingen. Wel is de verwachting dat burgers en bedrijven nadeel zullen ondervinden van de feitelijke uitvoering van deze gemeentelijke projecten. Het gaat dan met name om omzetverlies en huurderving. Bouw-schade valt hier niet onder. Deze schade komt voor rekening van de bouwer en is normaal gesproken verzekerd.

Om te voorkomen dat de gemeente ieder keer voor elk project een afzonderlijke nadeelcompensatieregeling moet treffen is het voorstel om een algemene nadeelcompensatieverordening in te voeren.

Eerder is al eens een algemene regeling in een college- en raadscommissievergadering behandeld. Naar aanleiding van vragen van leden van de raadscommissie is de behandeling van de verordening vervolgens aangehouden. Inmiddels heeft de Tweede Kamer der Staten Generaal een wetsvoorstel goedgekeurd waarin nadeelcompensatie een wettelijke grondslag gaat krijgen. Bovendien heeft Amsterdam een algemene nadeelcompensatieverordening vastgesteld. In de nu voorgelegde ANVG wordt gebruik gemaakt van zowel de nieuwe wet als van de Amsterdamse verordening. Daarna is de verordening opnieuw met MKB Noord, Groningen City Club en Hoofdbedrijfsschap Detailhandel besproken. Op een enkele opmerking na (over de formulering van artikel 6: vergelijkbaarheid bij frictie-leegstand), waarbij inhoudelijk geen verschil van mening is, konden zij zich vinden in de aangepaste verordening.

Beoogd resultaat

De verordening zal de burger en de gemeente meer duidelijkheid en structuur bieden dan een projectgebonden regeling. Vanwege de bundeling van kennis en mankracht is het de verwachting dat de algemene regeling zal leiden tot een kostenbesparing, een zorgvuldiger en klantvriendelijker afhandeling van de aanvragen, een meer uniforme advisering daarin en uiteindelijk tot een bespoediging van de nadeelcompensatieprocedures.

Kader

De ANVG wijkt op verschillende punten af van de regeling zoals die voor het Damsterdiep is opgesteld. Dit heeft te maken met een nieuw wetsontwerp dat door de Tweede Kamer is goedgekeurd, met ervaringen die opgedaan zijn met de Damsterdiepregeling en met een vergelijkbare verordening die door de gemeente Amsterdam is opgesteld. Daarbij gaat het ondermeer om duidelijke percentages voor vormen van nadeel die niet voor vergoeding in aanmerking komen (algemeen maatschappelijk risico). De ANVG sluit daarmee nauwkeuriger aan bij de uitspraken van rechters over nadeelcompensatie.

Verder wordt het college bevoegd gemaakt aanvragen om nadeelcompensatie, ook wanneer die het gevolg zijn van beslissingen van de gemeenteraad of de burgemeester, in behandeling te nemen en daarover besluiten te nemen. Deze keuze is gemaakt om één duidelijk loket voor burgers en een eenduidige procedure voor de gemeente te creëren.

Het recht op nadeelcompensatie bestaat overigens ook als er geen daarvoor bestemde regeling is. Een be-stuursorgaan is nu eenmaal verplicht tot het vergoeden van de onevenredige nadelen die rechtmatige handelingen in het kader van de uitoefening van een aan het publiekrecht ontleende bevoegdheid bij derden hebben veroorzaakt. Indien er echter geen specifieke regeling als de onderhavige bestaat moet de burger de dure en hooghropelige gang via de civiele rechter volgen.

Argumenten/afwegingen

Het nadeel van een afzonderlijke nadeelcompensatieregeling voor ieder project, zoals de "Damsterdiepverordening" bij het project Damsterdiep, is dat dit tot versnippering leidt. Dit gaat ten koste van de overzichtelijkheid. Zowel voor de burger die meer dan normaal nadeel meent te ondervinden door de rechtmatige besluiten en feitelijke werkzaamheden, als voor de gemeente die moet uitzoeken onder welke regeling een verzoek om nadeelcompensatie valt. En wanneer er geen regeling is gemaakt moeten burgers met een advocaat een kostbare en langdurige civiele procedure starten om het bovenmatige nadeel gecompenseerd te krijgen. Ook de gemeente zal dan de stadsadvocaat in moeten schakelen.

De ANVG voorkomt dit. Deze algemene regeling is helder van opzet en duidelijk qua inhoud; daardoor kunnen burgers/ondernemers beter weten waar ze recht op hebben en hoe ze die rechten veilig kunnen stellen. Belangrijk is ook dat het verzoek om nadeelcompensatie bij één loket ingediend kan worden. Dit neemt het verzoek in ontvangst en zorgt voor de verdere afhandeling. Bovendien kunnen ook burgers die schade ontdekken van een bouwproject, dat niet valt onder één van de grote bouwprojecten, een beroep doen op de algemene nadeelcompensatieregeling. Dat hoeft dan niet via een aparte schadevergoedingsprocedure gedaan te worden. Op deze manier hoeft bijvoorbeeld een ondernemer die zijn inkomsten ziet dalen door het afsluiten van de A-brug niet eerst met zijn nadeelcompensatieverzoek te shoppen bij verschillende afdelingen, zoals dat recent is gebeurd.

Het is op grond van de ANVG dus mogelijk om zowel aanvragen inzake de grote bouwprojecten in behandeling te nemen als die van de minder grote (bouw)projecten, rechtmatige besluiten en feitelijke werkzaamheden. Zaaksafhankelijk zal dan moeten worden bepaald of en in hoeverre de aanvrager voor een vergoeding in aanmerking komt. De verantwoordelijke afdeling houdt daarbij toezicht op een consistente advisering over de ingediende aanvragen. Uiteindelijk wordt hiermee de kans verkleind op verschillende beoordelingen van aanvragen, welk risico bestaat indien afzonderlijke regelingen worden neergelegd bij verschillende afdelingen.

De ANVG kent, anders dan de huidige regeling voor het Damsterdiep, een verplichting voor een aanvrager om een "recht" van €300,- te betalen voordat de aanvraag in behandeling kan worden genomen. Deze bepaling is overgenomen uit de tekst van het wetsontwerp dat inmiddels door de Tweede Kamer is goedgekeurd. Op grond van het wetsontwerp kan het recht overigens maximaal € 500,- bedragen. Ook verzoeken om plan-schadevergoeding op grond van de Wet ruimtelijke ordening kent deze voorwaarde ter hoogte van € 300,-. Met deze toelatingseis wordt voorkomen dat er voor elk "wissewasje" een verzoek om nadeelcompensatie wordt ingediend.

Om zo objectief mogelijk tot een oordeel te komen over de gevraagde nadeelcompensatievergoeding wordt een externe adviescommissie ingesteld die het college adviseert over de ingediende aanvragen. Dit zal dezelfde commissie zijn als de commissie die nu het college adviseert over de aanvragen Damsterdiep. Het team Juridische Zaken van de dienst RO/EZ verzorgt de administratie, het ambtelijk secretariaat en de juridische ondersteuning van de commissie en kan worden beschouwd als "het loket" waar het verzoek om nadeelcompensatie wordt ingediend.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Bij de voorbereiding van de nadeelcompensatieverordening heeft overleg en afstemming plaatsgevonden met MKB Noord, VNO-NCW Noord, Groningen City Club, Horeca Nederland en Hoofdbedrijfschap Detailhandel.

Financiële consequenties

Voor de huidige Damsterdiepregeling wordt geput uit het budget parkeergarage Damsterdiep. Een dergelijke - specifiek voor het project bestemde - dekking biedt als voordeel dat er geen onduidelijkheid bestaat over de vraag uit welk potje de toegekende aanvragen betaald moeten worden.

Een algemeen budget regelen voor de ANVG lijkt niet realistisch. Elk project kent immers zijn eigen financiële dekking en daarvoor zal afzonderlijk verantwoording moeten worden afgelegd. Om dit in een algemeen budget te verwerken moeten er teveel juridische, bestuurlijke en administratieve hobbels overwonnen worden. Dit lijkt vooralsnog niet haalbaar.

Het is verder niet mogelijk om nadeelcompensatie (op voorhand) te verzekeren. Het nadeel betreft namelijk geen onzeker voorval. Het is voor de gemeente voorzienbaar dat er nadeel kan ontstaan.

Het is de plicht van de gemeente om het nadeel als bedoeld in de verordening te vergoeden. Indien het nadeel verzekeraar zou zijn vrezende de verzekeraars dat de gemeente minder schadebeperkende maatregelen zal treffen.

Daarom is het voorstel om de dekking te regelen door de nadeelcompensatiekosten ten laste te brengen van de afzonderlijke (bouw)projecten. Hierdoor kan de separate budgettering van de afzonderlijke projecten in stand blijven en zal de vergoeding van de nadeelcompensatie pas bij de toekenning ervan ten laste worden gebracht van een bepaald project. Het is derhalve zaak dat de betreffende projecten bij het opstellen van de begroting al een inschatting maken van de mogelijke nadeelcompensatiekosten en hiervoor een budget reserveren, zoals bij het Damsterdiepproject. Dat geldt ook voor gezamenlijke initiatieven, zoals bij de Regiotram (gemeente en provincie). Als een gezamenlijk initiatief de oorzaak is van het nadeel, dan zal het nadeel moeten worden vergoed met de gelden uit het gezamenlijk gereserveerde budget. Het is aan de betrokken partijen om hierin een verdeelsleutel te maken of aan te geven voor welk soort nadeel welke partij verantwoordelijk is. De ex-terne adviescommissie zal op grond van de verordening en de jurisprudentie moeten vaststellen door welk project een bepaald nadeel wordt veroorzaakt en hoe hoog dit nadeel is. Het college bepaalt uiteindelijk zelf welk project verantwoordelijk is voor een bepaald nadeel en kan zo nodig of gewenst van een andersluidend advies van de commissie afwijken.

Het is de verwachting dat de procedure op grond van deze verordening een lagere drempel zal zijn voor het indienen van een verzoek om nadeelcompensatie, dan de dure procedure via de civiele rechter. Het is op voorhand moeilijk in te schatten of er snel of een groot beroep gedaan zal worden op de Verordening. Zo moet bij het indienen van een verzoek een recht van €300,- worden betaald (dat terugbetaald wordt als de aanvraag – ook deels – gehonoreerd wordt) en moet aanvrager een gedetailleerde administratie over meerdere jaren overleggen waarmee het nadeel en de causale relatie met het optreden van de gemeente moet worden aangetoond.

De ANVG zal er uiteindelijk toe leiden dat de grote bouwprojecten in hun begroting de te verwachten nadeel-compensatiekosten dienen op te nemen. Kleinere bouwprojecten kunnen hiermee rekening houden door hiervoor bijvoorbeeld geld te reserveren in de post onvoorzien.

Realisering en evaluatie

De ANVG treedt in werking op de eerste dag nadat het besluit tot vaststelling van deze verordening is bekendgemaakt. Met de inwerkingtreding van deze verordening vervalt de Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepparage 2007. Op aanvragen die in het kader van de werkzaamheden aan de Damsterdiepparage worden/zijn ingediend vóór 1 januari 2013 blijft de Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepparage 2007 nog van toepassing.

Vanaf dat moment kunnen burgers/ondernemers die nadeel ondervinden van besluiten of de feitelijke uitvoering van gemeentelijke (bouw)projecten een beroep doen op deze verordening. Het college is bevoegd om te beslissen over het nadeel dat (rechtmatig) wordt veroorzaakt door gemeentelijke projecten binnen de gemeentegrenzen. Als een gezamenlijk initiatief de oorzaak is van het nadeel, dan zal het nadeel moeten worden vergoed met de gelden uit het gezamenlijk gereserveerde budget van het project. Het is aan de betrokken partijen om hierin een verdeelsleutel te maken of om afspraken te maken wie bevoegd is om te besluiten over nadeelcompensatie. Het project Regiotram is een voorbeeld van de eerstgenoemde optie (er is een verdeling afgesproken) en het project Zuidelijke Ringweg van de tweede optie (het Rijk zal bevoegd zijn).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- ONTWERP -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van (GR);

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet

HEEFT BESLOTEN:

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In het bepaalde bij of krachtens deze verordening wordt verstaan onder:

- a. het bestuursorgaan: het orgaan dat het schadeveroorzakende besluit heeft genomen of onder wiens verantwoordelijkheid de schadeveroorzakende handeling is verricht, zijnde: de raad, het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester van de gemeente Groningen.
- b. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen.

Paragraaf 2 Het recht op nadeelcompensatie en uitzonderingen hierop

Artikel 2. Recht op nadeelcompensatie

1. Indien een bestuursorgaan in de rechtmatige uitoefening van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak schade veroorzaakt die uitgaat boven het normale maatschappelijke risico of het normaal ondernemersrisico en die een benadeelde in vergelijking met anderen onevenredig zwaar treft, kent het college de benadeelde desgevraagd een vergoeding toe.
2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op vergoeding van schade als bedoeld in Afdeling 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening ("planschadevergoeding").

Artikel 3. Niet voor vergoeding in aanmerking komende schade

1. Niet voor vergoeding komt in aanmerking schade die behoort tot het normaal maatschappelijk risico of tot het normaal ondernemersrisico.
2. In verband met het normaal ondernemersrisico wordt schade als bedoeld in artikel 5 die voortvloeit uit een daling tot en met 8% van de omzet op jaarbasis niet vergoed.
3. In verband met het normaal ondernemersrisico wordt de schade, die voortvloeit uit extra kostenstijgingen, tot en met 6% op jaarbasis niet vergoed.
4. In verband met het normaal maatschappelijk risico dan wel het normaal ondernemersrisico blijft in ieder geval voor rekening van de aanvrager schade in de vorm van een

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

- vermindering van de waarde van een onroerende zaak: een gedeelte gelijk aan 2% van de waarde van de onroerende zaak onmiddellijk voor het ontstaan van de schade.
5. In verband met het normaal ondernemersrisico dan wel het maatschappelijk risico kan het college daarnaast per schadeveroorzakend besluit of handeling van de vastgestelde schade die boven het op basis van het tweede, derde en vierde lid vastgestelde bedrag uitstijgt een percentage hanteren dat voor rekening van de benadeelde blijft.
  6. Het college kan per schadeveroorzakend besluit of handeling in bijzondere omstandigheden bepalen dat van het in het tweede, derde en vierde lid bepaalde percentage wordt afgeweken dan wel een periode vaststellen waarna geen aftrek plaatsvindt wegens het normaal maatschappelijk risico of het normaal ondernemersrisico.
  7. Indien een schadeoorzaak voor de aanvrager naast schade tevens voordeel oplevert, dan wordt dit, voor zover dit redelijk is, bij de vaststelling van de te vergoeden schade in mindering gebracht.

Artikel 4. Weigeringsgronden

1. Het college wijst een aanvraag om vergoeding van de schade geheel of gedeeltelijk af, indien:
  - a. de schade redelijkerwijs niet kan worden toegerekend aan een door het bestuursorgaan genomen besluit of verrichte handeling;
  - b. de benadeelde van het risico van het ontstaan van de schade op de hoogte was of had kunnen zijn en het risico van het ontstaan van de schade heeft aanvaard;
  - c. de schade het gevolg is van een omstandigheid die geheel of gedeeltelijk aan de aanvrager kan worden toegerekend;
  - d. de benadeelde heeft verzuimd redelijke maatregelen te treffen ter voorkoming of beperking van de schade;
  - e. de schade minder bedraagt dan € 750,--; of
  - f. de vergoeding van de schade anderszins is verzekerd.
2. Het college kan de aanvraag tot vergoeding van de schade afwijzen, indien deze wordt ingediend meer dan vijf jaren na de dag waarop de benadeelde op de hoogte is geraakt of redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van de schade.
3. Indien de aanvraag betrekking heeft op een schade veroorzaakt door een besluit waartegen beroep kan worden ingesteld, vangt de termijn van vijf jaren niet aan voordat dit besluit onherroepelijk is geworden.

Artikel 5. Winst- of inkomstenderving

1. Indien de schade bestaat uit winst- of inkomstenderving, wordt de omvang daarvan in beginsel bepaald door:
  - a. de gemiddelde omzet gedurende een periode van zo mogelijk drie jaar te vergelijken met de omzet in het jaar waarin de schade is geleden. Daarbij wordt waar mogelijk een branchecorrectie en/of een trendcorrectie toegepast;
  - b. van de vastgestelde gemiste omzet de kosten van het product of de dienst af te trekken, alsmede de kosten die ten gevolge van de omzet- of inkomstenderving bespaard zijn of redelijkerwijs bespaard hadden kunnen worden.
2. Indien sprake is van een verandering in/van de onderneming of omzetverplaatsing wordt dat bij de vaststelling van de winst- of inkomstenderving in aanmerking genomen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

Artikel 6. Huurderving

1. Indien de schade bestaat uit gedeerde huurinkomsten, wordt de omvang daarvan bepaald door het verschil tussen de huurprijs, die redelijkerwijs had kunnen worden gevraagd indien er geen sprake was van een schadeveroorzakend besluit of handeling en de huurprijs die redelijkerwijs kan worden gevraagd in de situatie waarin daarvan wel sprake is.
2. Niet voor schadevergoeding komen in aanmerking de gedeerde huurinkomsten gedurende de periode waarin onroerende zaken in de omgeving van het verhuurde, gemiddeld leeg staan.

Artikel 7. Lagere opbrengst bij verkoop bedrijf of onroerende zaak

Indien de schade bestaat uit een lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of onroerende zaak, komt voor vergoeding in aanmerking het verschil tussen deze opbrengst, voor zover deze opbrengst reëel is te achten en de opbrengst die redelijkerwijze had kunnen worden verkregen indien geen sprake was geweest van een nadelige invloed op de opbrengst door het schadeveroorzakend besluit of handeling.

Artikel 8. Andere voor nadeelcompensatie in aanmerking komende kosten

Voor vergoeding komen tevens in aanmerking:

- a. de kosten van het inschakelen van deskundigen tot een door het college vast te stellen bedrag, voor zover het inroepen van bijstand van deskundigen redelijkerwijze noodzakelijk was;
- b. de wettelijke rente vanaf de ontvangst van de aanvraag of, indien het nadeel op een later tijdstip is ontstaan, vanaf dat tijdstip;
- c. de redelijke kosten van maatregelen ter beperking of voorkoming van schade;
- d. het betaalde recht, als bedoeld in artikel 11, indien er geheel of gedeeltelijk nadeelcompensatie is toegekend.

Artikel 9. Nadeelcompensatie in geld of in natura

1. De vergoeding wordt vastgesteld in geld, tenzij het college deze anders dan in geld wenselijk acht.
2. Indien de vergoeding anders dan in geld wordt vastgesteld, kan de waarde daarvan niet meer bedragen dan deze in geld zou hebben bedragen.

Paragraaf 3 De aanvraag

Artikel 10. Aanvraag om nadeelcompensatie

1. De aanvraag om nadeelcompensatie moet worden ingediend bij het college.
2. Indien het college een formulier voor het doen van een aanvraag heeft vastgesteld maakt de aanvrager hiervan gebruik.
3. De aanvrager verstrekt de gegevens en bescheiden die voor het nemen van de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking heeft danwel kan krijgen. De aanvraag gaat in ieder geval vergezeld van:
  - a. indien het schade betreft wegens winst- of inkomstenderving als bedoeld in artikel 5: een gewaarmerkte jaarrekening over het jaar waarin schade is geleden alsmede zo

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4

mogelijk van de jaarrekeningen over een periode van drie jaar voorafgaande aan het jaar waarin de schade is geleden;

- b. indien het schade betreft wegens gederfde huurinkomsten als bedoeld in artikel 6: een afschrift van de huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst, een eigendomsakte en een taxatierapport van een onafhankelijk deskundige;
  - c. indien het schade betreft wegens de lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of een onroerende zaak als bedoeld in artikel 7: de eigendomsakte van de onroerende zaak dan wel indien het de verkoop van een bedrijf betreft, van een uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel alsmede in beide gevallen een taxatierapport van een onafhankelijke deskundige.
4. Op verzoek van de commissie, bedoeld in artikel 15, verstrekt de aanvrager aanvullende gegevens. Daarbij kan het ondermeer gaan om maandcijfers, kwartaalcijfers, een specificatie van omzet en kostenposten en branche-informatie.

Artikel 11. Het heffen van een recht voor het in behandeling nemen van de aanvraag

Van de aanvrager wordt een recht van € 300,- gegeven. Indien het bedrag niet binnen vier weken na ontvangst van een factuur op de rekening van de gemeente is bijgeschreven wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten, tenzij redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de aanvrager in verzuim is geweest.

Artikel 12. Aanvraag goedkeuring schadebeperkende maatregelen

1. Degene die in aanmerking wil komen voor vergoeding van kosten als bedoeld in artikel 8, eerste lid, onder c, vraagt het college van burgemeester en wethouders vooraf goedkeuring voor het maken van de met die maatregelen gemoeide kosten onder overlegging van alle voor de beoordeling van zijn aanvraag noodzakelijke gegevens.
2. Geen goedkeuring is vereist, indien de benadeelde aannemelijk kan maken dat de maatregelen met spoed moesten worden getroffen.

Artikel 13. Aanvraag voorschotverlening

1. Het college kan de benadeelde op diens aanvraag een voorschot verlenen van ten hoogste 90% van de te verwachten vergoeding.
2. Het college kan, voordat het overgaat tot de verlening van een voorschot, een zekerheidsstelling van de aanvrager verlangen.

Artikel 14. Ontvangstbevestiging

1. Het college stuurt de in de artikelen 10, 12 en 13 bedoelde aanvrager binnen twee weken na ontvangst van zijn aanvraag een ontvangstbevestiging waarin de aanvrager op de hoogte wordt gesteld van de te volgen procedure en, onder vermelding van het rekeningnummer van de gemeente, van de verplichting het recht als bedoeld in artikel 11 tijdig over te maken.
2. Indien de verstrekte gegevens of bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid zijn aanvraag binnen vier weken aan te vullen.
3. Het college kan deze termijn op schriftelijk verzoek van de aanvrager eenmaal met ten hoogste vier weken verlengen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

5

Paragraaf 4 Advies en beslissing

Artikel 15. Advies deskundigen

1. Het college stelt een adviescommissie in waaraan een aanvraag als bedoeld in de artikelen 2, 10 eerste lid, 12 eerste lid, dan wel artikel 13 eerste lid, kan worden voorgelegd.
2. De adviescommissie bestaat uit drie van de gemeente onafhankelijke deskundigen, waarvan een lid beschikt over ruime kennis en ervaring op het terrein van het ruimtelijk bestuurs(proces)recht, een lid een ervaren registeraccountant is en een lid een ervaren makelaar/taxateur onroerend goed is. Tevens kan het college drie plaatsvervangend leden met dezelfde deskundigheden als de leden benoemen. De leden en de plaatsvervaarders worden voor een termijn van drie jaar benoemd; zij kunnen herbenoemd worden.
3. Het college stelt een reglement vast waarin de taken, bevoegdheden en werkwijze van de commissie worden vastgelegd.
4. Het college vraagt aan de adviescommissie advies indien dit naar zijn oordeel noodzakelijk is vanwege de complexiteit van de aanvraag.
5. In elk geval is geen advies vereist, indien het college:
  - a. besluit een aanvraag op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht niet in behandeling te nemen;
  - b. van oordeel is dat zich kennelijk een weigeringsgrond voordoet als bedoeld in artikel 4;
  - c. van oordeel is dat de aanvraag nagenoeg geheel overeenkomt met andere aanvragen waarover de adviescommissie advies heeft uitgebracht; danwel
  - d. van oordeel is dat kennelijk sprake is van het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, of aan de op grond van artikel 3, zesde lid, aangepaste percentages.

Artikel 16. Behandeling aanvraag om nadeelcompensatie

1. De adviescommissie stuurt het conceptadvies naar de aanvrager.
2. De adviescommissie stelt de aanvrager in de gelegenheid schriftelijk zijn zienswijze in te dienen over het conceptadvies. De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen bedraagt vier weken. Deze termijn kan op verzoek van de aanvrager met maximaal twee weken verlengd worden.
3. In het geval tijdig reacties zijn ingediend brengt de adviescommissie binnen vier weken na het verstrijken van de in het tweede lid bedoelde termijn een advies uit aan het college waarbij de betreffende reacties zijn betrokken.
4. In het geval geen of niet tijdig reacties zijn ingediend brengt de adviescommissie binnen twee weken na het verstrijken van de in het tweede lid bedoelde termijn een advies uit aan het college.

Artikel 17. Afwijken van advies

Indien de beslissing van het college afwijkt van het advies van de adviescommissie, wordt in de beslissing de reden voor die afwijking vermeld en wordt het advies met de beslissing meegezonden.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

6

Artikel 18. Beslistermijn

1. Indien het college de aanvraag om nadeelcompensatie heeft voorgelegd aan de adviescommissie, beslist het uiterlijk binnen zes maanden na ontvangst van de aanvraag. Het college kan deze termijn eenmaal voor ten hoogste acht weken verdagen. Van deze verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan.
2. Indien op grond van artikel 15, vijfde lid, onder b en c, geen advies wordt ingewonnen, beslist het college binnen tien weken na ontvangst van de aanvraag. Het college kan deze termijn eenmaal voor ten hoogste acht weken verdagen. Van deze verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan.
3. Het college beslist op een aanvraag om goedkeuring als bedoeld in artikel 12 of een aanvraag tot verlening van een voorschot als bedoeld in artikel 13, binnen acht weken na ontvangst daarvan.
4. Indien het college besluit de in het derde lid bedoelde aanvraag voor te leggen aan de adviescommissie, beslist het binnen twaalf weken na ontvangst van de aanvraag.
5. Op aanvragen om nadeelcompensatie is paragraaf 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing (dwangsom bij niet tijdig beslissen).

Paragraaf 4 Overige bepalingen en slotbepalingen

Artikel 19. Nadere regels

Het college kan nadere regels vaststellen met betrekking tot:

- a. het bepalen van de omvang en de hoogte van nadeelcompensatie, alsmede de wijze van vaststelling daarvan;
- b. de branchecorrectie;
- c. het al dan niet inschakelen van deskundigen of de adviescommissie;
- d. de werkwijze van de adviescommissie;
- e. de bij de in de artikelen 10, 12 en 13 bedoelde aanvragen in te dienen stukken, alsmede de daaraan te stellen eisen.

Artikel 20. Hardheidsclausule

Het college kan bepalingen vastgesteld bij of krachtens deze verordening buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang dat deze verordening beoogt te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 21. Bijzondere projecten

De gemeenteraad kan voor bijzondere projecten een afzonderlijke regeling treffen waarin de bepalingen van deze verordening worden aangevuld dan wel daarvan wordt afgeweken.

Artikel 22. Reikwijdte

Deze verordening is van toepassing op schade die is ontstaan na de inwerkingtreding van deze verordening.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

7

Artikel 23. Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking op de dag nadat het besluit tot vaststelling van deze verordening is bekendgemaakt.
2. Met de inwerkingtreding van deze verordening vervalt de Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepgarage 2007.

Artikel 24. Overgangsrecht

Op aanvragen die in het kader van de werkzaamheden aan de Damsterdiepgarage worden/zijn ingediend vóór 1 januari 2013 blijft de Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepgarage 2007 van toepassing.

Artikel 25. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen (ANVG).

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Toelichting bij Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen

ALGEMENE TOELICHTING

1.1. Inleiding

Nadeelcompensatie in Nederland is een (vooralsnog) niet wettelijk geregelde verplichting van de overheid om schadevergoeding te betalen bij rechtmatig handelen. De basis van deze schadevergoedingsplicht berust op een beginsel uit de rechtspraak, namelijk dat een bestuursorgaan, onder voorwaarden, verplicht is tot het vergoeden van *onevenredige nadelen* die het *rechtmatig overheidshandelen* in het kader van de *uitoefening van een publiekrechtelijke taak* bij belanghebbenden heeft veroorzaakt (égalitébeginsel). De plicht tot nadeelcompensatie is dus ontleend aan het égalitébeginsel. Het gaat hier om een juridische aanspraak, niet om een gunst. De grondgedachte bij dit beginsel is dat de publieke lasten evenredig over de burgers verdeeld moeten worden.

Een zekere mate van overlast of financieel nadeel ten gevolge van rechtmatig overheidshandelen dient te worden beschouwd als een normale maatschappelijke gebeurtenis, waarmee iedereen kan worden geconfronteerd. Vooropgesteld wordt dat de overheid niet verplicht is om iedere schade die zij in de rechtmatige uitoefening van haar publieke taken veroorzaakt, (in zijn geheel) te vergoeden. Dat ingrijpen van de overheid voor sommige burgers en ondernemingen nadelige gevolgen kan hebben, is onvermijdelijk. Daarbij mag van de betrokkenen én van de overheid worden verwacht dat zij proberen het eventuele nadeel waar mogelijk te beperken of te voorkomen. Dit neemt niet weg dat zich feiten en omstandigheden kunnen voordoen waardoor een individueel belang ten gevolge van een feitelijke handeling of maatregel dermate zwaar wordt getroffen dat dit nadeel redelijkerwijs niet ten laste van de getroffene kan blijven.

1.2 Reden om verordening vast te stellen

In Groningen bestaat wel een specifieke regeling voor schade als gevolg van (de werkzaamheden van) de Damsterdiepparage. Deze verordening geldt echter niet voor andere schadeveroorzakende handelingen of besluiten. Voor zowel de burgers van Groningen, als voor de gemeente zelf, is het van belang dat er een laagdrempelige en eenduidige regeling komt voor de gehele gemeente.

1) een algemene regeling draagt bij aan een éénduidige wijze van behandeling

Door het in het leven roepen van een Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen (hierna: ANVG) wordt bereikt dat burgers en ondernemers weten aan de hand van welke criteria een verzoek om nadeelcompensatie wordt beoordeeld en waar een verzoek om nadeelcompensatie moet worden ingediend. Voorkomen moet worden dat burgers zelf hun weg moeten vinden binnen de gemeente Groningen, met als risico dat verschillende onderdelen van het concern een burger onnodig doorverwijzen. Voorts moet worden voorkomen dat dienstonderdelen eigen regelingen gaan vaststellen met elk een eigen behandelingsmethodiek en afwijkende inhoudelijke afwegingscriteria. Het bestaan van verschillende regelingen op het gebied van nadeelcompensatie binnen de gemeente, dan wel het geheel ontbreken daarvan, kan leiden tot rechtsongelijkheid. De vaststelling van een ANVG voorkomt onvoldoende deskundig optreden door de verschillende gemeentelijke onderdelen en bevordert het bundelen van expertise.

2) een algemene regeling draagt bij aan een laagdrempelige bestuursrechtelijke rechtsbeschermingprocedure

Het invoeren van een algemene regeling leidt ertoe dat een publiekrechtelijke grondslag ontstaat voor schadebesluiten, ook als de schade veroorzaakt is door feitelijk handelen. Dit heeft tot gevolg dat de burger in beginsel bij de bestuursrechter terecht komt, waarmee zowel de burger als de overheid hoge advocaatkosten besparen. Een algemene regeling waarborgt daarmee een betere, goedkopere en eenduidige rechtsbescherming. Daarbij is het van belang dat de burger wat betreft nadeelcompensatie - anders dan wanneer het gaat om onrechtmatig overheidshandelen - geen vrije keuze heeft om de civielrechtelijke weg te bewandelen als er een rechtsgang openstaat bij de bestuursrechter (of heeft opengestaan).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

1.3 Reikwijdte en uitgangspunten

Bij nadeelcompensatie wordt voor het schadebegrip aansluiting gezocht bij artikel 6:96 van het BW, de vermogensschade. Deze kan bestaan uit geleden verlies en gederfde winst (het achterwege blijven van vermogensvermeerdering), alsmede de redelijke kosten van schadebeperking, schadevoorkoming en schadevaststelling.

Schade is een verslechtering of een vermindering ten opzichte van een bepaalde toestand, waarbij die vermindering aan een bepaald object (het vermogen of iets anders) wordt gerelateerd. Daaruit valt af te leiden dat de schade zich slechts laat vaststellen door een vergelijking te maken; het gaat om vermindering ten opzichte van een bepaalde toestand. Het gaat om een vergelijking tussen de financiële situatie waarin een persoon of instelling zich thans bevindt en de (hypothetische) financiële situatie waarin deze zich zou hebben bevonden indien de bewuste schadeveroorzakende gedraging achterwege zou zijn gebleven. Aan de hand van die vergelijking kan een indruk van het bestaan van schade en de omvang daarvan worden verkregen.

Het recht op nadeelcompensatie op basis van deze verordening strekt zich slechts uit tot situaties waarin aan het schadeveroorzakende handelen een rechtmatige afweging van belangen is voorafgegaan en dus ook *kon* voorafgaan. Deze relatie tussen art. 3:4 lid 2 Awb en het *égalité*beginsel is in vaste jurisprudentie gelegd.

Aangezien het *égalité*beginsel het belangrijkste 'dragende' principe is achter de ANVG is dit materiële verband tussen het *égalité*beginsel en art. 3:4 lid 2 Algemene wet bestuursrecht (Awb) ook in de tekst van de verordening tot uitdrukking gebracht. Waar het gaat om de uitoefening van publiekrechtelijke bevoegdheden, ligt aan de schade per definitie een (rechtmatige) afweging van belangen ten grondslag. Echter ook bij de uitoefening van publieke taken in de vorm van feitelijk handelen kan het verband met art. 3:4 lid 2 Awb worden gelegd. Wanneer bijvoorbeeld in het kader van de gemeentelijke vervoerstaak sprake is van het verleggen van een tram- of buslijn en een ondernemer daarvan nadeel ondervindt wegens afname aantal bezoekers, dan is ook deze schade het gevolg van een belangenafweging (vgl. art. 3:1 lid 2 Awb). Dat het om feitelijk handelen gaat, maakt daarbij geen verschil: ook dan is de *égalité* zonder meer van toepassing.

De verordening is van toepassing indien de schade wordt veroorzaakt in de rechtmatige uitoefening van een publiekrechtelijke bevoegdheid of taak. Feitelijke handelingen, beschikkingen, besluiten van algemene strekking, beleidsregels en algemeen verbindende voorschriften, kunnen een schadeoorzaak vormen naar aanleiding waarvan een schadeverzoek kan worden ingediend.

Voorbeelden zijn infrastructurele projecten van een zekere omvang en duur. Daarnaast kan worden gedacht aan de verlening van een vergunning voor een groot evenement of de intrekking van bijvoorbeeld een ligplaatsvergunning of exploitatievergunning wegens gewijzigde inzichten of omstandigheden.

Onder deze ANVG kan ook de aantasting van het woongenot ten gevolge van (ernstige) overlast vallen. Die overlast moet wel in een geldsom zijn uit te drukken.

1.4 Relatie met andere regelgeving en beleid

Bij het opstellen van deze ANVG is aansluiting gezocht bij het wetsvoorstel "Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten". In dit wetsvoorstel staan nieuwe regels voor het overheidsaansprakelijkheidsrecht. Het wetsvoorstel bevat een algemene grondslag voor de vergoeding van schade door rechtmatig overheidsoptreden en is een codificatie van de bevoegdheid tot het toekennen van nadeelcompensatie in de Awb.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

Bestuursorgaan

Met bestuursorganen worden bedoeld de organen als bedoeld in artikel 1:1, eerste lid, van de Awb. De burgemeester kan besluiten nemen, zoals de verlening, intrekking of wijziging van vergunningen in de openbare ordesfeer die tot nadeel voor derden of vergunninghouders kunnen leiden. Een aantal van deze bevoegdheden staat onder meer in de Algemene Plaatselijke Verordening. Voorbeelden zijn de verlening van exploitatievergunningen en evenementenvergunningen.

Daarnaast kan het college van burgemeester en wethouders beslissingen en besluiten nemen die als schadeoorzaak kunnen worden aangemerkt. Hierbij kan gedacht worden aan infrastructurele maatregelen zoals hiervoor genoemd.

Tot slot is het voorstelbaar dat de gemeenteraad besluiten neemt die schade kunnen veroorzaken, bijvoorbeeld het vaststellen en wijzigen van verordeningen en beleidsnotities.

Paragraaf 2 Het recht op nadeelcompensatie en de uitzonderingen hierop

Artikel 2 Recht op nadeelcompensatie

Lid 1 Égalitébeginsel en speciale last

In dit lid is de grondslag van nadeelcompensatie (het égalitébeginsel) en de speciale last verwerkt. Met het vereiste van de speciale last wordt bedoeld, dat sprake moet zijn van een last die op een beperkte groep burgers of instellingen onevenredig zwaar drukt, zodat de gelijke behandeling met een vergelijkbare groep (de referentiegroep), die door de handeling wordt getroffen, wordt verstoord.

In de ANVG is niet gekozen om de referentiegroep in te vullen. Het kan voorkomen dat sprake is van een grotere groep getroffen.

In zo'n geval (bij een grote groep) volgt als vuistregel uit de jurisprudentie dat de benadeelde met zijn 'groepsgenoten' moet worden vergeleken. De getroffene moet dus worden vergeleken met personen die zich bevinden in dezelfde positie als zij, maar de bijzondere last niet dragen. Alleen indien men behoort tot een grotere omliggende groep die een bepaald kenmerk gemeen heeft en binnen deze groep ten opzichte de anderen bijzonder hard wordt getroffen, kan men stellen speciaal te zijn benadeeld. Nadeelcompensatie komt in beginsel dus niet toe aan een hele categorie van personen die een bepaald kenmerk gemeen hebben, maar alleen aan een subgroep uit deze categorie die door de overheidsmaatregel wordt getroffen.

Artikel 2, eerste lid, laat de mogelijkheid om bij groepen benadeelden in beginsel de claim af te wijzen omdat er geen sprake is van 'bijzonderheid' als de benadeelde zich in zijn nadeel niet van anderen onderscheidt.

Een voorbeeld is dat door een overheidsmaatregel zoals de invoering van sluitingstijden voor horeca-exploitanten nadeel wordt geleden. De horeca-exploitant die om nadeelcompensatie vraagt moet aantonen dat zijn bedrijf in vergelijking met andere horecabedrijven onevenredig zwaar is getroffen, alvorens hij in aanmerking kan komen voor nadeelcompensatie. Geen vergoeding wordt toegekend indien de benadeelde zich onvoldoende onderscheidt van anderen die door dezelfde maatregel of vergelijkbaar overheidshandelen schade lijden of hebben geleden.

Lid 2 Planschadevergoeding van Wet ruimtelijke ordening

In dit lid wordt bepaald dat de ANVG niet van toepassing is op verzoeken om schadevergoeding die gebaseerd zijn op de Wet ruimtelijke ordening. Hiervoor is gekozen omdat het toetsingskader voor die claims (en de daarop gebaseerde jurisprudentie) afwijkt van de criteria van deze ANVG. Voor planschadeverzoeken bestaat bovendien een eigen procedureverordening.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Artikel 3 Niet voor vergoeding in aanmerking komende schade

Lid 1 (normaal maatschappelijk- of normaal ondernemersrisico)

Het begrip normaal maatschappelijk risico of het normaal ondernemersrisico maakt onderdeel uit van het koepelbegrip "vereiste van de abnormale last" Dit vereiste houdt in dat de schade buiten het normale maatschappelijke of normale bedrijfsrisico moet vallen om voor vergoeding in aanmerking te komen.

Onevenredig zwaar getroffen (abnormale last)

Burgers en ondernemers dienen de 'normale lasten' van het rechtmatig functioneren van de overheid voor eigen rekening te nemen. De rechtvaardiging voor het stellen van deze eis is gelegen in de gedachte dat burgers als lid van de gemeenschap ook profiteren van de overheidsdienst. Zo goed als zij de voordelen accepteren, moeten zij in beginsel ook de nadelen daarvan accepteren. Ontstaat er een wanverhouding tussen lusten en lasten, dan is geen sprake meer van 'normale' en dus te dulden maatschappelijke risico's.

Het begrip normaal maatschappelijk risico moet worden ingevuld aan de hand van abstracte en concrete omstandigheden. Omstandigheden die van belang zijn, zijn omvang van het in concreto geleden nadeel en de (on)voorzienbaarheid van het nadeel, mede gelet op de wijze van uitvoering van het rechtmatig handelen of het tijdstip waarop dit handelen plaatsvond. In situaties van rechtmatig toegebrachte hinder wordt de ernst van de schade afgemeten aan de hand van de duur, intensiteit en omvang van de hinder.

Voorbeelden van in beginsel normale overheidshandelingen zijn (onderhouds)werkzaamheden aan de weg, bruggen, riolering, dijken en kademuuren en het verlenen van vergunningen voor evenementen. Met deze nadelen moet men in zijn algemeenheid rekening houden ook al bestaat er geen zicht op de omvang waarin, de plaats waar en het moment waarop deze zich zal concretiseren en de omvang van de nadelen die daaruit eventueel zullen voortvloeien.

Daarnaast is van belang op welke wijze een "normale" maatregel in een concreet geval is geëffectueerd en welke concrete gevolgen dit heeft gehad. Zo kan een normale maatregel zoals rioleringsherstel als gevolg van bijzondere omstandigheden onevenredige schade veroorzaken. In dit verband kan toepassing worden gegeven aan de BLVC-methodiek, waarbij de aspecten Bereikbaarheid, Leefbaarheid, Veiligheid en Communicatie betrokken zijn, om eventueel nadeel zoveel mogelijk te beperken.

Aan bedrijven wordt normaal bedrijfs- of ondernemersrisico tegengeworpen. Uitgangspunt is dat elke zelfstandige ondernemer zijn onderneming drijft voor zijn eigen risico en ook zelf verantwoordelijk is voor zijn beslissingen. Tot het normale ondernemersrisico behoren nadelen die direct samenhangen met de keuze voor een bepaald type bedrijfsvoering of een bepaalde inrichting van het bedrijf inclusief de keuze voor een bepaalde locatie. Ondernemers hebben te maken met een uitgebreidere risicotorekening. Alleen als de maatregel sterk afwijkt van het normale verwachtingspatroon, waarop elke ondernemer bedacht dient te zijn, kan een aanspraak op nadeelcompensatie bestaan.

De benadeelde moet aannemelijk maken dat een rechtmatige overheidsmaatregel desondanks naar tijd, plaats, ontstaanswijze en begeleidende omstandigheden en/of aard, ernst, duur en/of omvang van de daardoor veroorzaakte schade, een dermate uitzonderlijk en ongebruikelijk karakter heeft, dat een redelijk denkende en handelende ondernemer een dergelijke gedraging niet van de overheid had behoeven te verwachten.

Voorzienbaarheid

In de praktijk speelt de voorzienbaarheid een belangrijke rol om te bepalen of een nadeel als een 'normaal maatschappelijk/ondernemers risico' kan worden aangemerkt. Wanneer schade in algemene zin te verwachten is, omdat zij inherent is aan de activiteit die de getroffene ontplooit, kan men spreken van voorzienbaarheid in abstracto. Het gaat dan om de vraag of een bepaald nadeel naar ervaringsregels te verwachten was, mede gelet op eigenschappen van de getroffene, de plek waar hij woont, dan wel het bedrijf dat hij uitoefent.

Zo moeten bijvoorbeeld horeca-exploitanten in een dichtbevolkte stad eerder rekening houden met een beperking van openingstijden, dan wanneer het gaat om een horecabedrijf in het buitengebied dat is gelegen, op grote afstand van een woonwijk. Een ander voorbeeld is dat de bewoner van een druk bevolkte binnenstad zich dient in te stellen op ongemakken in zijn omgeving, zoals werkzaamheden aan de infrastructuur en evenementen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Voorzienbaarheid in abstracto neemt niet weg dat telkens dient te worden gezien of ook de uitwerking van een op het eerste gezicht 'normale' maatregel 'normaal' was. Bij voorzienbaarheid in concreto gaat het erom of de getroffen daadwerkelijk heeft voorzien of in elk geval had behoren te voorzien dat een maatregel van een bepaalde strekking zou worden genomen.

Lid 2 (drempelpercentage)

Feitelijk geven drempelpercentages uitdrukking aan de gedachte dat schade van een bepaalde omvang voor rekening van de burger zelf blijft, in het licht van de onvermijdelijke nadelen die men soms zal moeten dulden in een samenleving op een beperkt grondgebied. De drempelwaarde is een ondergrens in de vorm van een normaal maatschappelijk risico, die vooraf gaat aan het berekenen van de schade en aan een mogelijke korting die uit hoofde van maatschappelijk risico (alsnog) op de geleden schade in mindering wordt gebracht. De gedachte is dat bij schade van een bepaalde omvang nog geen sprake is van een wanverhouding tussen lusten en lasten.

Wanneer een bedrijf een omzetzijding van 2% op jaarbasis ondervindt ten gevolge van rioleringswerkzaamheden (voorzienbaar) dan kan dat mede worden verklaard door het uitgangspunt dat een dergelijk, geringe daling niet uitzonderlijk is en behoort tot de nadelen waarmee een bedrijf in abstracto rekening dient te houden en die niet uitstijgen boven de normale, eens in de zoveel tijd te verwachten nadelen, waarmee elk bedrijf rekening dient te houden.

Ten aanzien van de koppeling aan de *omzet* kan worden gezegd dat het werken met omzetzijdingen de afgelopen jaren algemeen gebruikelijk is geworden. Gewezen wordt op de praktijk in Utrecht (HOV-baan), Den Haag (Souterrain-project) en bij de aanleg van de Betuweroute (*Regeling Nadeelcompensatie Betuweroute*). Het aanhaken bij de omzet is ook door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in meerdere uitspraken goedgekeurd.

In de verordening is gekozen voor een drempel van 8% van de omzet op jaarbasis om een concreet criterium te geven voor de praktijk, dat aangeeft in welk geval schade in *elk geval* niet voor vergoeding in aanmerking komt. Dat wil niet zeggen dat een schadebedrag dat boven de drempelwaarde uitkomt per definitie voor vergoeding in aanmerking komt. Zie in dit verband de toepassing van kortingspercentages in artikel 3, vijfde en zesde lid, van deze verordening. Het toepassen van een vast drempelpercentage biedt rechtszekerheid en sluit goed aan bij de gedachte dat burgers de lasten die voortvloeien uit rechtmatig overheidshandelen in beginsel zelf dienen te dragen.

Lid 3 (kostendrempel)

In plaats van schade als gevolg van een daling van de omzet, kan schade ook het gevolg zijn van een verhoging van de kosten, bijvoorbeeld indien bedrijven als gevolg van een verkeersmaatregel gedurende lange tijd lang en ver moeten omrijden. De ANVG bevat ook voor die gevallen een drempelwaarde (een percentage van de totale kosten op jaarbasis).

Lid 4 (Drempel bij waardevermindering)

Het is mogelijk dat een 'gewone' burger schade lijdt ten gevolge van – bijvoorbeeld – het omleggen van een weg, waardoor waardevermindering van zijn onroerend goed optreedt. Deze vermindering zal permanent van aard moeten zijn, nu tijdelijke waardevermindering in het algemeen, bijzondere omstandigheden daargelaten, niet voor nadeelcompensatie in aanmerking komt. Wanneer deze vermindering optreedt onafhankelijk van de wijziging van een bestemmingsplan (in welk geval art. 6.1 Wro immers van toepassing is) dan is een beroep op de ANVG mogelijk.

Lid 5 (kortingspercentage)

Bij toekenning van nadeelcompensatie wordt het normaal maatschappelijk risico of het normaal ondernemersrisico van oudsher ingevuld door middel van een korting in de vorm van een percentage van het schadebedrag. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is van mening dat het rechtens niet onaanvaardbaar is dat een bepaald percentage van het nadeel vanwege normaal maatschappelijk risico of normaal ondernemersrisico voor rekening van de benadeelde blijft. Bij de kortingspercentages gaat het om de vraag in welke mate een eenmaal vastgesteld onevenredig nadeel voor rekening van de getroffen dient te blijven. Dus in die gevallen waarin vaststaat dat sprake is van

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

een onevenredig nadeel, wordt niet alle schade vergoed omdat een deel daarvan tot het normaal maatschappelijk of het normaal ondernemersrisico wordt gerekend. Daarbij wordt een 'kortingspercentage' toegepast, dat wil zeggen, een variabel percentage dat van de schade wordt afgetrokken. Met dergelijke percentages wordt verdisconteerd dat de schade, ook al was zij onevenredig, voor een deel moet worden geduld.

In de ANVG is gekozen voor de combinatie van een drempelwaarde en een kortingspercentage. Een aanleiding om een korting toe te passen wordt veelal gezocht in het in meer of mindere mate *voorzienbaar* zijn van de schade, mede gelet op de aard van het besluit en de aard van de omgeving waar een onderneming wordt geëxploiteerd. Als vuistregel kan dan ook worden aangenomen dat het kortingspercentage hoger uitvalt naarmate de schadeveroorzakende overheidshandeling en haar gevolgen meer voorzienbaar waren. De hoogte van het kortingspercentage is dus afhankelijk van de omstandigheden van het geval en daarom is in de ANVG niet gekozen voor een vast kortingspercentage.

Het is goed denkbaar dat de toepassing van een kortingspercentage bij tot op grote hoogte 'normale' vormen van schade er toe leidt dat in beginsel alle schade voor rekening van de ondernemer moet blijven, nu de schade niet afwijkt van hetgeen burgers en ondernemers in stedelijke omgevingen wel vaker lijden, ook al stijgt de omzetsdaling boven de 8% uit.

Voor het voor rekening van de ondernemer zelf laten van alle schade, ook voor zover die boven het forfait van 8% uitstijgt, is waarschijnlijk minder ruimte wanneer de maatregel ten gevolge van deze of andere bijzondere omstandigheden leidt tot dramatische winstdalingen of veel grotere schade dan wanneer de overheid zich wel aan haar afspraken zou hebben gehouden. Denkbaar is in dit verband dat bij een ondernemer die meerdere jaren met verminderde bereikbaarheid te maken krijgt, ook zijn ondernemersrisico afneemt en er dus met het verstrijken van de tijd ook minder ruimte is voor het aanvullend toepassen van een kortingspercentage. Duidelijk is in elk geval dat het gecombineerde stelsel van drempels en kortingen het mogelijk maakt om elk individueel geval op zijn merites te beoordelen, kortom: om maatwerk te leveren.

Lid 6 (Afwijkingsbevoegdheid op grond van bijzondere omstandigheden)

Dit lid is opgenomen, opdat het college op grond van bijzondere omstandigheden kan afwijken van de, in het tweede, derde of vierde lid bepaalde drempelpercentages. Het is niet mogelijk om in alle gevallen de daar genoemde percentages te hanteren, gezien het brede toepassingsbereik van deze verordening. Het is lastig om thans een uitspraak te doen over de vraag hoe de genoemde percentages zullen uitpakken en daarom is in de ANVG de mogelijkheid opgenomen om deze percentages te kunnen bijstellen door middel van een besluit van burgemeester en wethouders.

Lid 7 (voordeelstoerekening)

In dit lid is een bepaling inzake voordeelstoerekening (art. 6:100 Burgerlijk Wetboek) opgenomen. Op grond van deze bepaling moet worden bezien of de rechtmatige overheidsdaad voor de benadeelde naast schade ook voordeel heeft opgeleverd. Indien en voor zover de benadeelde (ook) gebaat is bij de overheidsmaatregel die de schade veroorzaakt, moet dit voordeel met het nadeel worden verrekend. Een voorbeeld daarvan is de situatie waarbij een zusterfiliaal van de benadeelde onderneming een deel van de klap opvangt vanwege de overloop van klanten.

Indien bepaalde besluiten nauw met elkaar zijn verweven, kan door het ene besluit veroorzaakte voordeel worden betrokken bij de beoordeling van de door het andere besluit veroorzaakte schade.

Artikel 4 Weigeringsgronden

Eerste lid, onder a (causaal verband)

Voor het causaal verband is een formulering gekozen die rekening houdt met de toerekening zoals die in het burgerlijk recht vorm heeft gekregen. De relevante bepaling in dit verband is artikel 6:98 BW. Artikel 6:98 BW luidt: "*Voor vergoeding komt slechts in aanmerking schade die in zodanig verband staat met de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid van de schuldenaar berust, dat zij hem, mede gezien de aard van de aansprakelijkheid en van de schade, als gevolg van deze gebeurtenis kan worden toegerekend*".

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Er moet causaal verband zijn tussen de schade en het overheidshandelen. De juridische praktijk aanvaardt in het algemeen dat de "conditio sine qua non-vereiste" een minimumeis is, die het verband tussen handeling en schade weergeeft.

Om te bepalen of er causaal verband is, maakt men een vergelijking tussen de financiële situatie waarin een persoon of instelling zich thans bevindt en de hypothetische financiële situatie waarin deze zich zou hebben bevonden indien de bewuste schadeveroorzakende gedraging achterwege zou zijn gebleven. Deze vergelijking zegt niet alleen iets over het bestaan van het nadeel, maar ook over het causale verband tussen het nadeel en de beweerdelijke schadeoorzaak.

Dat bedrijfsresultaten een teruggang laten zien, hoeft niet per definitie zijn oorzaak te hebben in bijvoorbeeld een rechtmatig verkeersbesluit, maar kan een andere oorzaak hebben, zoals een algehele malaise van de markt. In dit verband kan een branchecorrectie zijn aangewezen wanneer er weliswaar sprake is van een daling van de omzet, maar dat deze eigen was aan de gehele branche, en zich dus ook voordeed bij bedrijven die niet met een schadeveroorzakende overheidshandeling werden geconfronteerd. Daarbij is van belang dat deze vergelijking plaatsvindt met objectief vergelijkbare bedrijven. Zie voor het toepassen van een branchecorrectie de toelichting bij artikel 5.

Eerste lid, onder b (risicoaanvaarding)

Artikel 4, eerste lid, onder b, ziet op de risicoaanvaarding. Actieve of passieve risicoaanvaarding speelt een belangrijke rol bij de beoordeling van de aanspraak op schadevergoeding, of en in hoeverre de benadeelde het risico op schade heeft aanvaard.

Van actieve risicoaanvaarding is sprake indien verzoeker zelf handelingen verricht (bijv. investeringen doet) op een moment waarop hij de ongunstige overheidsmaatregel kon voorzien. Het hangt van de specifieke omstandigheden af of er moet worden geconcludeerd dat sprake is van risicoaanvaarding. Blijkens de rechtspraak over deze voorwaarde, die met name in het kader van planschadezaken tot ontwikkeling is gekomen, is van belang of er, gezien vanuit de positie van redelijk denkende en handelende burgers, aanleiding bestond om rekening te houden met de kans dat een ongunstig besluit genomen zal worden. Ook is van belang om wat voor handelingen het gaat. Van investeringen die bedrijven regelmatig moeten doen om hun concurrentiepositie te behouden of andere investeringen ten behoeve van een bestaand belang, zal minder snel worden gezegd dat zij wegens risicoaanvaarding niet voor vergoeding in aanmerking komen, dan van investeringen voor een nieuw project.

Van passieve risicoaanvaarding wordt gesproken, indien de benadeelde ervan heeft afgezien om passende (aanpassings)maatregelen te nemen, toen hij daartoe redelijkerwijs (nog) in de gelegenheid was, terwijl hij kon voorzien of er rekening mee moest houden dat er later bepaalde overheidsmaatregelen zouden worden genomen die dat onmogelijk zouden maken. De schade die hij vervolgens lijdt, maar die hij had kunnen voorkomen door tijdig te handelen, wordt hij geacht (passief) te hebben aanvaard.

Eerste lid, onder c (eigen schuld)

Deze bepaling inzake 'eigen schuld' (6:101 BW), is ook opgenomen in het wetsvoorstel Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten (art. 4:126, lid 2 sub c van dit wetsvoorstel). Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de situatie dat een burger zich willens en wetens in een met de wet strijdige situatie brengt en schade lijdt doordat handhavend wordt opgetreden. Een dergelijke vorm van 'eigen schuld' beschouwt de wetgever als een 'omstandigheid die aan de benadeelde zelf kan worden toegerekend' en die dus uit hoofde van eigen schuld (art.6:101 BW) – en dus niet zozeer in het kader van het 'normaal maatschappelijk risico' voor rekening van de benadeelde komt.

Eerste lid, onder d (schadebeperkende maatregelen)

Het leerstuk van de risicoaanvaarding hangt nauw samen met de vraag of de benadeelde, indien nodig, redelijke maatregelen heeft getroffen ter voorkoming of beperking van schade. De schade die door het treffen van zodanige maatregelen had kunnen worden voorkomen of beperkt, moet ten laste blijven van verzoeker. Omgekeerd geldt dat de redelijke kosten van de maatregelen die ter voorkoming of beperking van schade zijn genomen, voor vergoeding in aanmerking kunnen komen indien aan de overige vereisten is voldaan. De omvang van de schadebeperkingsplicht van artikel 4, onder d, wordt

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

beperkt door de redelijkheid. Deze plicht tot schadebeperking hoeft echter niet altijd te worden gezien als een plicht tot het alsmaar doorvoeren van kostenverlagingen. De schadebeperkende maatregelen komen tot uitdrukking in de behaalde winst in het schadejaar, die derhalve zowel het resultaat is van opbrengsten als van bedrijfskosten. Als een aanvrager bijvoorbeeld kostenbesparingen zou doorvoeren die een nog groter negatief effect hebben op de opbrengsten (waardoor het feitelijke resultaat lager is), kan niet langer worden gesproken van schadebeperking. Binnen de grenzen van het redelijk handelen staat het een aanvrager vrij om de uitwerking van de wettelijke schadebeperkingsplicht in te vullen. Het college kan een gedeeltelijke vergoeding van de schade toekennen, voor zover de benadeelde weliswaar door het treffen van maatregelen de schade heeft beperkt, maar deze schade redelijkerwijs verder had kunnen worden beperkt, indien andere maatregelen waren getroffen dan wel de genomen maatregelen doeltreffender waren uitgevoerd.

Eerste lid, onder e ("geringe schade")

In dit onderdeel is een expliciet bedrag opgenomen dat wordt aangemerkt als *bagatelschade* en derhalve hoe dan ook voor rekening van de benadeelde blijft: schade die blijft onder een bedrag van €750,- komt nooit voor nadeelcompensatie in aanmerking, ongeacht de relatie met de omzet. Dit sluit aan op jurisprudentie waarin zeer lage schades hoe dan ook niet abnormaal zijn.

Eerste lid, onder f (anderszins verzekerde schade)

Op grond van het zogenoemde subsidiariteitsvereiste kan een benadeelde slechts aanspraak maken op een vergoeding voor zover niet op andere wijze in een redelijke vergoeding is voorzien. Dit criterium beoogt te voorkomen dat betrokkene wordt verrijkt, doordat dezelfde schade meer dan eens wordt vergoed. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn indien en voor zover de schade al is vergoed door aankoop, onteigening, een vergoeding in natura, op grond van een specifieke wettelijke regeling, of op andere wijze. Van een voldoende verzekerde vergoeding kan ook sprake zijn indien deze niet door de schadeveroorzakende instantie, maar door een derde wordt uitgekeerd. Bij het oordeel of vergoeding van de schade anderszins verzekerd is, moet rekening worden gehouden met alle relevante feiten en omstandigheden van het geval.

Tweede lid

Dit lid regelt, naar het voorbeeld van de verjaring in het civiele recht, dat het verzoek om schadevergoeding kan worden afgewezen indien een bepaalde termijn is verstreken, nadat de schade is veroorzaakt en de benadeelde bekend is geworden met de schade. Dit lid van het artikel sluit zoveel mogelijk aan bij de verjaringsregeling in artikel 3:310 BW. In beginsel is de opeisbaarheid van de vordering in het civiele recht bepalend voor de aanvang van de verjaring. Omdat er bij nadeelcompensatieverzoeken eerst een besluit moet worden genomen tot vergoeding van schade is er ten tijde van het indienen van het verzoek geen sprake van een invorderbare schuld, zodat artikel 3:310 BW niet rechtstreeks van toepassing kan zijn. Ook moet rekening worden gehouden met het feit dat schade niet alleen door feitelijke handelingen, maar vaak ook door appellabele besluiten wordt veroorzaakt. De vraag rijst dan op welk moment de termijn voor het indienen van een verzoek om schadevergoeding dient aan te vangen. De aanvraag om nadeelcompensatie kan worden afgewezen indien vijf jaren zijn verstreken nadat de benadeelde bekend is geworden met de schade. Naar het voorbeeld van het privaatrecht gaat de termijn voor het indienen van een schadeverzoek in nadat bekendheid met de schade is ontstaan.

Derde lid

Voor het geval de schade is veroorzaakt door een appellabel besluit is bepaald dat de termijn voor het indienen van het verzoek om nadeelcompensatie niet aanvangt voordat het schadeveroorzakende besluit in rechte onaantastbaar is geworden. Dit betekent dat het aanvangsmoment van de indieningstermijn bij besluiten varieert. De lengte van de termijn varieert echter niet; die is vijf jaren. Dit lid is nodig omdat in het algemeen pas op het moment waarop het schadeveroorzakende besluit in rechte onaantastbaar is geworden, duidelijk is of er daadwerkelijk schade is geleden en wat de omvang van de schade is. Het zou onredelijk zijn, als de indieningstermijn reeds (grotendeels) verstreken zou kunnen zijn, voordat duidelijk is of er schade is geleden en zo ja, wat de omvang daarvan is. Dit lid fixeert het aanvangsmoment van de indieningstermijn en daarmee in beginsel ook de einddatum. Het

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

voorgaande neemt niet weg dat verzoeken om nadeelcompensatie in voorkomende gevallen desgewenst wel kunnen worden ingediend voordat het schadeveroorzakende besluit in rechte onaantastbaar is geworden.

Artikel 5 Winst- of inkomstenderving

Algemeen

In artikel 5 wordt gesproken van winst- of inkomstenderving, omdat zich de situatie kan voordoen dat een persoon bijvoorbeeld advieswerk vanuit huis verricht en door een bepaald infrastructureel project een zo grote mate van overlast ondervindt dat hij zijn werkzaamheden slechts gedeeltelijk kan verrichten en dus inkomsten mist.

Wanneer omzetschade wordt geclaimd moet de feitelijke situatie binnen het getroffen bedrijf uitgangspunt zijn, waarbij een vergelijking dient te worden gemaakt tussen de (financiële) situatie waarin eisers zich na de (verkeers)maatregelen bevindt en de hypothetische (financiële) situatie waarin eisers zich zou hebben bevonden indien de (verkeers)maatregelen achterwege zouden zijn gebleven. Het is niet goed mogelijk om in de verordening een concretisering van de schadeberekening op te nemen, omdat niet alle situaties kunnen worden voorzien. Daarom is gekozen voor de optie dat het college daaromtrent nog nadere regels kan vaststellen. Bij de begroting van het nadeel in de vorm van winstderiving zijn wel een aantal uitgangspunten te geven waarvan de belangrijkste hieronder als leidraad bij de toepassing van artikel 5 worden weergegeven.

Omzetbenadering

Normomzet

Het uitgangspunt bij de omzetbenadering wordt gevormd door de 'normomzet' die wordt bepaald aan de hand van in het verleden gerealiseerde omzetten. Als normomzet wordt beschouwd de omzet die naar redelijke verwachting behaald zou zijn in de schadeperiode, de nadeelveroorzakende omstandigheid weggedacht. De berekening van de normomzet gebeurt in twee stappen. In de eerste plaats wordt een referentieperiode vastgesteld. Vervolgens wordt van deze omzetten het gemiddelde genomen en wordt op dat gemiddelde wordt een branchecorrectie toegepast die representatief wordt verondersteld voor de gemiddelde bedrijfsontwikkeling in de betreffende branche sedert de peildatum.

Referentieperiode

Voor de bepaling van de normomzet wordt een referentieperiode vastgesteld die bij voorkeur bestaat uit de drie jaar voorafgaande aan de schadeperiode. Het kan voorkomen dat de omzetten uit de drie jaar voorafgaande aan de schadeperiode niet beschikbaar zijn of niet voldoende representatief zijn. Ook kan het voorkomen dat de omzet in de jaren voorafgaande aan de schadeperiode een dusdanig trendmatig verloop vertoont, dat het gemiddelde van deze omzetten geen objectief beeld oplevert. In die gevallen zal de normomzet anderszins moeten worden berekend.

Branchecorrectie

Het berekende gemiddelde omzet uit de referentieperiode, de referentieomzet, wordt vervolgens via een branchecorrectie omgerekend naar een omzetniveau dat kan worden beschouwd als de omzet die naar redelijke verwachting had kunnen worden behaald indien de nadeelveroorzakende omstandigheid niet had plaatsgevonden. Dit omzetniveau vormt de zogenaamde normomzet.

Het toepassen van een branchecorrectie heeft de voorkeur, maar wanneer de trend van een bedrijf duidelijk afwijkt van de branche, bijvoorbeeld door structureel beter dan de branche te presteren, dan kan er voor worden gekozen om een trendcorrectie toe te passen voor het bepalen van de normomzet.

Gederfde omzet

Het verschil tussen de normomzet en de behaalde omzet in de schadeperiode vormt de gederfde omzet.

Gederfde winst

De gederfde omzet wordt vervolgens vermenigvuldigd met een representatief brutowinstpercentage om tot de gederfde winst te komen. Onderzocht wordt wat de gemiddelde inkoopkosten zijn in de referentieperiode waarna dit in mindering wordt gebracht op de omzet. Daarmee wordt het brutowinstpercentage vastgesteld. Het percentage wordt in de regel berekend als het gewogen gemiddelde van de behaalde brutowinst en de behaalde omzet in de referentieperiode. Indien een specifieke situatie hiertoe aanleiding geeft, kan van deze berekeningswijze worden afgeweken.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Besparingen of schadebeperking

Op de berekende winstderving worden besparingen in mindering gebracht. Hierbij moet voorop worden gesteld dat op iedere aanvrager een verplichting tot schadebeperking rust. Voor aanvragers die een onderneming exploiteren brengt deze verplichting met zich mee dat zij maatregelen dienen te nemen die zijn gericht op het realiseren, voor zover redelijkerwijs mogelijk, van een vermindering van de bedrijfskosten tijdens de schadepriode. Deze verplichting wordt verzwaaard naarmate de schadepriode langer doorloopt en er dus voor de aanvrager tijdsruimte ontstaat om de onderneming op de nieuwe situatie in te stellen en het kostenniveau daaraan aan te passen. Daarom wordt onderzocht welke kosten een aanvrager tijdens de schadepriode heeft bespaard of in redelijkheid had kunnen besparen. Leidt dit tot de conclusie dat geen of onvoldoende besparingen zijn gerealiseerd, dan wordt hetgeen de aanvrager in redelijkheid had kunnen en moeten besparen als fictieve besparing in mindering gebracht op de berekende winstderving. De omvang van deze fictieve besparing wordt daarbij in redelijkheid ingeschat, mede op basis van een analyse van de vaste en variabele kosten en de beïnvloeding van de hoogte daarvan binnen een bepaalde priode.

Inkomensbenadering

Het nadeel in de vorm van winstderving kan ook, in plaats van een berekening via een omzetzerving, worden begroot via een inkomensbenadering. Het uitgangspunt van de inkomensbenadering wordt gevormd door het 'norminkomen', dat wordt bepaald aan de hand van het in het verleden gerealiseerde inkomen. Als norminkomen wordt beschouwd het inkomen dat naar redelijke verwachting had kunnen worden verdiend in de schadepriode, de nadeelveroorzakende omstandigheid weggedacht. De bepaling van het norminkomen geschiedt, evenals de bepaling van de normomzet bij de omzetbenadering, in 3 stappen. Het verschil tussen het norminkomen en het behaalde norminkomen in de schadepriode vormt het gederfde inkomen. Indien een aanvrager beschikt over meerdere filialen, kan een eventuele inkomensverplaatsing naar een ander filiaal hierbij worden verrekend. De inkomensbenadering vergelijkt het norminkomen met het behaalde inkomen in de schadepriode. Daarbij vindt impliciet een vergelijking plaats tussen het omzet- en kostenniveau in het verleden en het omzet- en kostenniveau in de schadepriode. Indien moet worden aangenomen dat de kosten die daadwerkelijk zijn gemaakt in de schadepriode niet representatief of aanvaardbaar zijn, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van schadebeperking, kan een aanvullende correctie worden toegepast op basis van een fictieve inschatting zoals bedoeld in het onderdeel 'besparingen of schadebeperking' zoals hierboven vermeld.

Artikel 6 Huurderving

Wanneer in de stad een pand of etage te huur wordt aangeboden, zal er ook wanneer er geen sprake is van een schadeveroorzakende handeling of besluit, de nodige tijd overheen gaan, voordat de onroerende zaak wordt verhuurd. Panden staan nu eenmaal een bepaalde priode, nadat een huurder is vertrokken, leeg. Voor vergoeding komt niet in aanmerking het verlies gedurende de gemiddelde priode van leegstand voor panden die met het te verhuren pand zijn te vergelijken en die in de wijk of buurt liggen van het te verhuren pand.

Dit element is redelijkerwijze toegevoegd, teneinde te voorkomen dat prijzen of lagere huuropbrengsten worden opgevoerd, die niet meer als overeenkomend met de werkelijke waarde kunnen worden beschouwd.

Artikel 7 Lagere opbrengst bij verkoop bedrijf of onroerende zaak

Deze bepaling is een species van het begrip winst- of omzetzerving en is opgenomen als speciale voorziening voor eigenaren die hun onroerende zaak met een kleinere opbrengst of minder winst kunnen verkopen ten gevolge van een besluit of handeling dat de prijs nadelig beïnvloedt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Artikel 8 Andere voor nadeelcompensatie in aanmerking komende kosten

Onder a Inschakelen deskundigen

Degene die in aanmerking komt voor schadevergoeding op grond van het bepaalde in deze afdeling, komt ook in aanmerking voor vergoeding van bepaalde andere kosten die hij heeft gemaakt in verband met het vaststellen van de geleden schade. Op grond van het bepaalde onder (a) worden de redelijke kosten vergoed, die zijn gemaakt in verband met het inschakelen van deskundige bijstand bij het vaststellen van (de omvang van) de schade. Het artikel ziet derhalve niet op de kosten van deskundige bijstand in bezwaar en beroep. Op kosten die zijn gemaakt in de fase van bezwaar en beroep, zijn immers de artikelen 7:15 en 8:75 van de Awb van toepassing. Voor zover deze kosten voor vergoeding in aanmerking komen, is daarop het Besluit proceskosten bestuursrecht van toepassing. Met de term redelijke kosten in het eerste en het tweede lid, wordt bedoeld dat alleen die kosten worden vergoed, die redelijkerwijs noodzakelijk waren om schadevergoeding te krijgen en die in de gegeven omstandigheden redelijk te achten waren (de zogenaamde dubbele redelijkheidstoets). Dit sluit aan bij de geldende wetgeving en jurisprudentie. Dit betekent dat niet noodzakelijkerwijs alle kosten die de benadeelde heeft gemaakt in verband met het verkrijgen van schadevergoeding, voor vergoeding in aanmerking komen.

Teneinde te voorkomen dat per aanvraag telkens de deskundigenkosten waarvoor een bijdrage wordt gevraagd diepgaand moeten worden onderzocht, verdient een forfaitaire benadering de voorkeur. Voor vergoeding van de kosten van deskundigen die bij schade claims worden ingeschakeld, kan in beginsel een forfaitair bedrag van € 500,- per fase van de procedure als richtlijn fungeren.

Onder b Wettelijke rente

Indien in het kader van deze verordening wordt gesproken over de wettelijke rente, dan wordt de wettelijke rente van artikel 6:119 van het BW bedoeld. Er is dus geen sprake van de wettelijke handelsrente. Handelsrente is alleen verschuldigd als het gaat om een handelsovereenkomst en daarvan is in het kader van deze verordening bij de te verlenen nadeelcompensatie geen sprake. Zie ook artikel 6:119a BW.

Ook de wettelijke rente over het schadebedrag wordt vergoed. De ingangsdatum voor het bepalen van de wettelijke rente is de datum van ontvangst van de aanvraag of, indien de schade pas later is ingetreden, het tijdstip waarop de schade is ontstaan.

Een vergoeding in de vorm van wettelijke rente voor geleden nadeel door een te late uitbetaling van de nadeelcompensatie, maakt deel uit van de nadeelcompensatie.

Onder c Maatregelen ter voorkoming of beperking van het nadeel

Dit onderdeel strekt ertoe buiten twijfel te stellen dat de redelijke kosten ter voorkoming of beperking van schade, eveneens schade zijn en voor vergoeding op grond van deze regeling in aanmerking kunnen komen. Met de bepaling is aansluiting gezocht bij het privaatrecht (art. 6:96 BW).

Aangezien het redelijk is om van de benadeelde te verwachten dat hij zijn schade zoveel mogelijk voorkomt en beperkt, is het ook redelijk dat hij de kosten die hij in dat kader redelijkerwijs heeft moeten maken, vergoed kan krijgen. Uiteraard mogen de kosten van de beperkende maatregelen de omvang van het te beperken nadeel niet overstijgen. Om in aanmerking te kunnen komen voor een vergoeding van kosten van eventuele schadebeperkende maatregelen, dient de aanvrager, op grond van artikel 12 ANVG, in beginsel een verzoek om goedkeuring in te dienen.

Kosten die zijn gemoeid met een eventueel noodzakelijke beëindiging van het bedrijf of de onderneming komen naar hun aard niet voor nadeelcompensatie op basis van dit artikel in aanmerking. Het geleden nadeel dat daarop betrekking heeft, komt voor nadeelcompensatie in aanmerking op basis van de algemene regeling die is neergelegd in artikel 2 van deze verordening.

Artikel 9 Nadeelcompensatie in geld of in natura

Lid 1

Behoeft geen nadere toelichting.

Lid 2

De waarde van de compensatie in natura mag niet hoger zijn dan het bedrag in geld waarop de verzoeker aanspraak zou kunnen maken. Wanneer de waarde van de compensatie op andere wijze

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

groter zou zijn dan het bedrag in geld waarop de verzoeker aanspraak zou kunnen maken, kan het bestuursorgaan besluiten om alsnog nadeelcompensatie in geld uit te keren.

Paragraaf 3 Aanvraag

Artikel 10 Aanvraag om nadeelcompensatie

Lid 1

Het in ontvangst nemen van de aanvraag en het behandelen daarvan is met deze bepaling een bevoegdheid geworden van het college. Het college heeft hiermee de bevoegdheid om te beslissen op schadeclaims die gebaseerd zijn op schadeveroorzakende besluiten, beslissingen en feitelijke handelingen van de gemeenteraad, gedelegeerd gekregen; voor claims die hun oorsprong vinden in schadeveroorzakende besluiten, beslissingen en feitelijke handelingen van het bestuursorgaan burgemeester is een afzonderlijk besluitpunt voor de burgemeester opgesteld. Hiermee is de één loket gedachte gewaarborgd. Het doel van deze opzet is het bundelen van expertise dat snelle en zorgvuldige besluitvorming op aanvragen bevordert.

Lid 2

Behoeft geen nadere toelichting.

Lid 3

Bij een nadeelcompensatieaanvraag geldt dat degene die stelt te zijn benadeeld, de bewijslast draagt van het bestaan van dit nadeel. De aanvrager zal door het aanvoeren van zoveel mogelijk concrete gegevens moeten aantonen dat hij door het rechtmatige overheidshandelen in een verslechterde situatie is geraakt. Op de aanvraag is het bepaalde in artikel 4:1 en 4:2 Awb onverkort van toepassing. Dit betekent dat de aanvraag moet worden ondertekend en tenminste de naam en het adres van de aanvrager, de dagtekening en een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd, moet bevatten. Daarnaast verschaft de aanvrager ingevolge het tweede lid van artikel 4:2 Awb de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen. Hierbij kan worden gedacht aan het overleggen van een kopie van het schadeveroorzakende besluit. Dit kan evenwel niet in alle gevallen worden verlangd, omdat het overleggen van bijvoorbeeld complexe milieuvergunningen, te veel van de benadeelde zou vergen. Ook kan gedacht worden aan specifieke branche-informatie die voor een goede beoordeling van de te compenseren nadeel nodig is.

Het spreekt verder voor zich dat de aanvraag een aanduiding dient te bevatten van het schadeveroorzakende besluit of de schadeveroorzakende handeling. Daarnaast moet uit de aanvraag blijken wat de aard van de schade is. Ten slotte bevat de aanvraag voor zover redelijkerwijs mogelijk een opgave van de omvang van de geleden of te lijden schade en een specificatie van de schade.

Lid 4

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 11 Het heffen van een recht

De figuur van de heffing is geïntroduceerd om te voorkomen dat er al te lichtvaardig wordt overgegaan tot indiening van een verzoek om nadeelcompensatie. Als gezegd is de overheid uitsluitend onder bijzondere omstandigheden verplicht tot vergoeding van (een deel van) door rechtmatig overheidshandelen veroorzaakte schade. Door de heffing van het recht kan worden voorkomen dat veel werk moet worden besteed aan de behandeling van aanvragen die 'zekerheidshalve' worden ingediend. Het recht bedraagt € 300. Voor dit bedrag is gekozen omdat het goed aansluit bij de regeling voor planschade op grond van artikel 6.4 Wet ruimtelijke ordening. Het bedrag sluit eveneens aan bij het Voorontwerp van wet "Nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten".

Artikel 12 Aanvraag goedkeuring schadebeperkende maatregelen

Behoeft geen nadere toelichting.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Artikel 13 Aanvraag voorschotverlening

Lid 1

De aanvrager die naar redelijke verwachting in aanmerking komt voor nadeelcompensatie als bedoeld in artikel 2 kan bij het college een aanvraag indienen om een voorschot op die nadeelcompensatie. Het verlenen van voorschotten is gebaseerd op art. 4:95 Awb. In beginsel dient er sprake te zijn van een aanmerkelijk belang, dat de aanvrager zal moeten onderbouwen. Er is voor een hoog percentage gekozen, omdat het voorschot bedoeld is om de continuering van de bedrijfsvoering te vergemakkelijken. Daarnaast kan het verlenen van een voorschot onder meer strekken om te voorzien in de kosten die zijn gemoed met het treffen van maatregelen ter beperking van het nadeel. Indien het college beslist tot toekenning van een voorschot, wordt daarmee geen aansprakelijkheid erkend. De termijn waarbinnen het voorschot betaald moet worden, wordt geregeld in artikel 4:87 Awb.

Lid 2

Het college kan bij het verlenen van een voorschot een zekerheidsstelling verlangen, bijvoorbeeld in de vorm van een bankgarantie, ten behoeve van een eventueel ten onrechte uitbetaald voorschot. Deze voorschotten zullen renteloos worden teruggevorderd.

Artikel 14 Ontvangstbevestiging

In de ontvangstbevestiging wordt de aanvrager geïnformeerd over de verdere procedure. Indien het college de aanvraag behandelt met inschakeling van de adviescommissie, stelt het college de aanvrager hiervan in de ontvangstbevestiging op de hoogte en wordt informatie gegeven over de samenstelling en de werkwijze van de adviescommissie.

Indien de aanvraag niet compleet is wordt de aanvrager, in overeenstemming met artikel 4:5 Awb, verzocht binnen vier weken, de zogenaamde hersteltermijn, zijn aanvraag aan te vullen met de ontbrekende gegevens of bescheiden, die nodig zijn om op de aanvraag te kunnen beslissen. Deze termijn kan op schriftelijk verzoek van de aanvrager met vier weken worden verlengd.

Paragraaf 4 Advies en beslissing

Artikel 15 Advies Deskundigen

Lid 1

Het leerstuk van de nadeelcompensatie is complex, waardoor in sommige gevallen het inschakelen van een externe deskundige noodzakelijk is. In dit eerste lid krijgt het college de bevoegdheid (en verplichting) om een adviseur als bedoeld in artikel 3:5 Awb in te stellen voor verzoeken om nadeelcompensatie. Het advies van deze commissie kan door het college gebruikt worden als motivering van het te nemen besluit op aanvraag (artikel 3:49 Awb). Het college moet zich er dan wel van "vergewissen" dat het onderzoek van de commissie zorgvuldig is geweest (artikel 3:9 Awb), het advies "concludent" is en niet innerlijk tegenstrijdig.

Lid 2

In dit artikellid staat welke deskundigheden over het algemeen nodig zijn om een goed gemotiveerd besluit over een nadeelcompensatieverzoek te kunnen nemen.

Lid 3

Een reglement regelt de werkwijze en samenstelling van een commissie en bevat voorschriften waaraan de commissie zich heeft te houden.

Lid 4

Behoeft geen nadere toelichting.

Lid 5

De beoordeling van een aanvraag is over het algemeen zeer complex en vraagt om niet standaard bij de gemeente aanwezige deskundigheden. Daar staat tegenover dat de inschakeling van een commissie meer tijd en geld kost. Uitgangspunt is daarom dat het behandelen van aanvragen zonder inschakeling van de adviescommissie alleen in zeer eenvoudige zaken gebeurt (niet complete aanvraag, een overduidelijke weigeringsgrond of een behandeling in lijn met eerdere besluiten met een advies van de commissie).

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Artikel 16 Behandeling aanvraag om nadeelcompensatie

Wanneer het gaat om een aanvraag om nadeelcompensatie dat voor advies is voorgelegd aan de adviescommissie wordt eerst een conceptbesluit opgesteld dat naar de aanvrager wordt toegezonden. De aanvrager wordt in de gelegenheid gesteld om schriftelijk zijn zienswijze daarover te geven.

Artikel 17 Afwijken van advies van adviescommissie

Het college kan niet zomaar van het gegeven advies afwijken. In dit artikel is opgenomen dat de reden van de afwijking moet worden vermeld en het advies met de beslissing moet worden meegezonden. Hiermee is een extra waarborg ingebouwd dat niet lichtvaardig van adviezen van de adviescommissie wordt afgeweken.

Artikel 18 Beslistermijn

Behoeft geen nadere toelichting.

Paragraaf 4 Overige bepalingen en slotbepalingen

Artikel 19 Nadere regels

Deze bepaling geeft het college de bevoegdheid om met betrekking tot in die bepaling vermelde onderwerpen nadere regels vast te stellen. Voor de bepaling van de omzet- en winstderving zijn enige globale regels in de verordening opgenomen. De praktijk zal moeten leren of een aanvulling daarvan wenselijk is. Dat geldt ook voor de inschakeling van de commissie. Afgezien van de in artikel 15, vijfde lid, vastgelegde uitzonderingen kunnen er nog andere situaties zijn waarbij hiervan kan worden afgezien.

Artikel 20 Hardheidsclausule

Er kunnen zich situaties voordoen waarbij geen aanspraak kan worden gemaakt op een vergoeding krachtens deze verordening, maar het nadeel voor betrokkene zo schrijnend is dat een uitzondering op de verordening dient te worden gemaakt.

Artikel 21 Afwijking bij bijzondere verordening

In het geval het noodzakelijk is om bijvoorbeeld bij grotere projecten af te wijken van deze ANVG, dan kan de gemeenteraad voor het betreffende project een bijzondere nadeelcompensatieverordening vaststellen.

Artikel 22 Reikwijdte

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 23 Inwerkingtreding

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 24 Overgangsrecht

Behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 25 Citeertitel

Behoeft geen nadere toelichting.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.

Nr. 6n.

Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 juni 2012,
GR 12.3152684;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de "Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen" vast te stellen;
- II. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeentebblad;
- III. de "Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepgarage 2007" in te trekken behoudens voor de in de "Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen" aangegeven overgangssituaties.
- IV. dit besluit in werking te laten treden op de dag nadat het besluit tot vaststelling van deze verordening is bekendgemaakt.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Griffie

18 juli 2012.
Nr. 6n.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van 21 juni 2012 (GR 12.3152684);

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet

HEEFT BESLOTEN:

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. Definities

In het bepaalde bij of krachtens deze verordening wordt verstaan onder:

- a. het bestuursorgaan: het orgaan dat het schadeveroorzakende besluit heeft genomen of onder wiens verantwoordelijkheid de schadeveroorzakende handeling is verricht, zijnde: de raad, het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester van de gemeente Groningen.
- b. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Groningen.

Paragraaf 2 Het recht op nadeelcompensatie en uitzonderingen hierop

Artikel 2. Recht op nadeelcompensatie

1. Indien een bestuursorgaan in de rechtmatige uitoefening van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak schade veroorzaakt die uitgaat boven het normale maatschappelijke risico of het normaal ondernemersrisico en die een benadeelde in vergelijking met anderen onevenredig zwaar treft, kent het college de benadeelde desgevraagd een vergoeding toe.
2. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op vergoeding van schade als bedoeld in Afdeling 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening ("planschadevergoeding").

Artikel 3. Niet voor vergoeding in aanmerking komende schade

1. Niet voor vergoeding komt in aanmerking schade die behoort tot het normaal maatschappelijk risico of tot het normaal ondernemersrisico.
2. In verband met het normaal ondernemersrisico wordt schade als bedoeld in artikel 5 die voortvloeit uit een daling tot en met 8% van de omzet op jaarbasis niet vergoed.
3. In verband met het normaal ondernemersrisico wordt de schade, die voortvloeit uit extra kostenstijgingen, tot en met 6% op jaarbasis niet vergoed.
4. In verband met het normaal maatschappelijk risico dan wel het normaal ondernemersrisico blijft in ieder geval voor rekening van de aanvrager schade in de vorm van een

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

- vermindering van de waarde van een onroerende zaak: een gedeelte gelijk aan 2% van de waarde van de onroerende zaak onmiddellijk voor het ontstaan van de schade.
5. In verband met het normaal ondernemersrisico dan wel het maatschappelijk risico kan het college daarnaast per schadeveroorzakend besluit of handeling van de vastgestelde schade die boven het op basis van het tweede, derde en vierde lid vastgestelde bedrag uitstijgt een percentage hanteren dat voor rekening van de benadeelde blijft.
  6. Het college kan per schadeveroorzakend besluit of handeling in bijzondere omstandigheden bepalen dat van het in het tweede, derde en vierde lid bepaalde percentage wordt afgeweken dan wel een periode vaststellen waarna geen aftrek plaatsvindt wegens het normaal maatschappelijk risico of het normaal ondernemersrisico.
  7. Indien een schadeoorzaak voor de aanvrager naast schade tevens voordeel oplevert, dan wordt dit, voor zover dit redelijk is, bij de vaststelling van de te vergoeden schade in mindering gebracht.

Artikel 4. Weigeringsgronden

1. Het college wijst een aanvraag om vergoeding van de schade geheel of gedeeltelijk af, indien:
  - a. de schade redelijkerwijs niet kan worden toegerekend aan een door het bestuursorgaan genomen besluit of verrichte handeling;
  - b. de benadeelde van het risico van het ontstaan van de schade op de hoogte was of had kunnen zijn en het risico van het ontstaan van de schade heeft aanvaard;
  - c. de schade het gevolg is van een omstandigheid die geheel of gedeeltelijk aan de aanvrager kan worden toegerekend;
  - d. de benadeelde heeft verzuimd redelijke maatregelen te treffen ter voorkoming of beperking van de schade;
  - e. de schade minder bedraagt dan € 750,-; of
  - f. de vergoeding van de schade anderszins is verzekerd.
2. Het college kan de aanvraag tot vergoeding van de schade afwijzen, indien deze wordt ingediend meer dan vijf jaren na de dag waarop de benadeelde op de hoogte is geraakt of redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van de schade.
3. Indien de aanvraag betrekking heeft op een schade veroorzaakt door een besluit waartegen beroep kan worden ingesteld, vangt de termijn van vijf jaren niet aan voordat dit besluit onherroepelijk is geworden.

Artikel 5. Winst- of inkomstenderving

1. Indien de schade bestaat uit winst- of inkomstenderving, wordt de omvang daarvan in beginsel bepaald door:
  - a. de gemiddelde omzet gedurende een periode van zo mogelijk drie jaar te vergelijken met de omzet in het jaar waarin de schade is geleden. Daarbij wordt waar mogelijk een branchecorrectie en/of een trendcorrectie toegepast;
  - b. van de vastgestelde gemiste omzet de kosten van het product of de dienst af te trekken, alsmede de kosten die ten gevolge van de omzet- of inkomstenderving bespaard zijn of redelijkerwijs bespaard hadden kunnen worden.
2. Indien sprake is van een verandering in/van de onderneming of omzetverplaatsing wordt dat bij de vaststelling van de winst- of inkomstenderving in aanmerking genomen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

Artikel 6. Huurderving

1. Indien de schade bestaat uit gederfde huurinkomsten, wordt de omvang daarvan bepaald door het verschil tussen de huurprijs, die redelijkerwijs had kunnen worden gevraagd indien er geen sprake was van een schadeveroorzakend besluit of handeling en de huurprijs die redelijkerwijs kan worden gevraagd in de situatie waarin daarvan wel sprake is.
2. Niet voor schadevergoeding komen in aanmerking de gederfde huurinkomsten gedurende de periode waarin onroerende zaken in de omgeving van het verhuurde, gemiddeld leeg staan.

Artikel 7. Lagere opbrengst bij verkoop bedrijf of onroerende zaak

Indien de schade bestaat uit een lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of onroerende zaak, komt voor vergoeding in aanmerking het verschil tussen deze opbrengst, voor zover deze opbrengst reëel is te achten en de opbrengst die redelijkerwijze had kunnen worden verkregen indien geen sprake was geweest van een nadelige invloed op de opbrengst door het schadeveroorzakend besluit of handeling.

Artikel 8. Andere voor nadeelcompensatie in aanmerking komende kosten

Voor vergoeding komen tevens in aanmerking:

- a. de kosten van het inschakelen van deskundigen tot een door het college vast te stellen bedrag, voor zover het inroepen van bijstand van deskundigen redelijkerwijze noodzakelijk was;
- b. de wettelijke rente vanaf de ontvangst van de aanvraag of, indien het nadeel op een later tijdstip is ontstaan, vanaf dat tijdstip;
- c. de redelijke kosten van maatregelen ter beperking of voorkoming van schade;
- d. het betaalde recht, als bedoeld in artikel 11, indien er geheel of gedeeltelijk nadeelcompensatie is toegekend.

Artikel 9. Nadeelcompensatie in geld of in natura

1. De vergoeding wordt vastgesteld in geld, tenzij het college deze anders dan in geld wenselijk acht.
2. Indien de vergoeding anders dan in geld wordt vastgesteld, kan de waarde daarvan niet meer bedragen dan deze in geld zou hebben bedragen.

Paragraaf 3 De aanvraag

Artikel 10. Aanvraag om nadeelcompensatie

1. De aanvraag om nadeelcompensatie moet worden ingediend bij het college.
2. Indien het college een formulier voor het doen van een aanvraag heeft vastgesteld maakt de aanvrager hiervan gebruik.
3. De aanvrager verstrekt de gegevens en bescheiden die voor het nemen van de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking heeft danwel kan krijgen. De aanvraag gaat in ieder geval vergezeld van:
  - a. indien het schade betreft wegens winst- of inkomstenderving als bedoeld in artikel 5: een gewaarmerkte jaarrekening over het jaar waarin schade is geleden alsmede zo

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4

- mogelijk van de jaarrekeningen over een periode van drie jaar voorafgaande aan het jaar waarin de schade is geleden;
- b. indien het schade betreft wegens gederfde huurinkomsten als bedoeld in artikel 6: een afschrift van de huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst, een eigendomsakte en een taxatierapport van een onafhankelijk deskundige;
  - c. indien het schade betreft wegens de lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of een onroerende zaak als bedoeld in artikel 7: de eigendomsakte van de onroerende zaak dan wel indien het de verkoop van een bedrijf betreft, van een uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel alsmede in beide gevallen een taxatierapport van een onafhankelijke deskundige.
4. Op verzoek van de commissie, bedoeld in artikel 15, verstrekt de aanvrager aanvullende gegevens. Daarbij kan het ondermeer gaan om maandcijfers, kwartaalcijfers, een specificatie van omzet en kostenposten en branche-informatie.

Artikel 11. Het heffen van een recht voor het in behandeling nemen van de aanvraag

Van de aanvrager wordt een recht van € 300,- geheven. Indien het bedrag niet binnen vier weken na ontvangst van een factuur op de rekening van de gemeente is bijgeschreven wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten, tenzij redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de aanvrager in verzuim is geweest.

Artikel 12. Aanvraag goedkeuring schadebeperkende maatregelen

1. Degene die in aanmerking wil komen voor vergoeding van kosten als bedoeld in artikel 8, eerste lid, onder c, vraagt het college van burgemeester en wethouders vooraf goedkeuring voor het maken van de met die maatregelen gemoeide kosten onder overlegging van alle voor de beoordeling van zijn aanvraag noodzakelijke gegevens.
2. Geen goedkeuring is vereist, indien de benadeelde aannemelijk kan maken dat de maatregelen met spoed moesten worden getroffen.

Artikel 13. Aanvraag voorschotverlening

1. Het college kan de benadeelde op diens aanvraag een voorschot verlenen van ten hoogste 90% van de te verwachten vergoeding.
2. Het college kan, voordat het overgaat tot de verlening van een voorschot, een zekerheidsstelling van de aanvrager verlangen.

Artikel 14. Ontvangstbevestiging

1. Het college stuurt de in de artikelen 10, 12 en 13 bedoelde aanvrager binnen twee weken na ontvangst van zijn aanvraag een ontvangstbevestiging waarin de aanvrager op de hoogte wordt gesteld van de te volgen procedure en, onder vermelding van het rekeningnummer van de gemeente, van de verplichting het recht als bedoeld in artikel 11 tijdig over te maken.
2. Indien de verstrekte gegevens of bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag, stelt het college de aanvrager in de gelegenheid zijn aanvraag binnen vier weken aan te vullen.
3. Het college kan deze termijn op schriftelijk verzoek van de aanvrager eenmaal met ten hoogste vier weken verlengen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

5

Paragraaf 4 Advies en beslissing

Artikel 15. Advies deskundigen

1. Het college stelt een adviescommissie in waaraan een aanvraag als bedoeld in de artikelen 2, 10 eerste lid, 12 eerste lid, dan wel artikel 13 eerste lid, kan worden voorgelegd.
2. De adviescommissie bestaat uit drie van de gemeente onafhankelijke deskundigen, waarvan een lid beschikt over ruime kennis en ervaring op het terrein van het ruimtelijk bestuurs(proces)recht, een lid een ervaren registeraccountant is en een lid een ervaren makelaar/taxateur onroerend goed is. Tevens kan het college drie plaatsvervangend leden met dezelfde deskundigheden als de leden benoemen. De leden en de plaatsvervaarders worden voor een termijn van drie jaar benoemd; zij kunnen herbenoemd worden.
3. Het college stelt een reglement vast waarin de taken, bevoegdheden en werkwijze van de commissie worden vastgelegd.
4. Het college vraagt aan de adviescommissie advies indien dit naar zijn oordeel noodzakelijk is vanwege de complexiteit van de aanvraag.
5. In elk geval is geen advies vereist, indien het college:
  - a. besluit een aanvraag op grond van artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht niet in behandeling te nemen;
  - b. van oordeel is dat zich kennelijk een weigeringsgrond voordoet als bedoeld in artikel 4;
  - c. van oordeel is dat de aanvraag nagenoeg geheel overeenkomt met andere aanvragen waarover de adviescommissie advies heeft uitgebracht; danwel
  - d. van oordeel is dat kennelijk sprake is van het niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, of aan de op grond van artikel 3, zesde lid, aangepaste percentages.

Artikel 16. Behandeling aanvraag om nadeelcompensatie

1. De adviescommissie stuurt het conceptadvies naar de aanvrager.
2. De adviescommissie stelt de aanvrager in de gelegenheid schriftelijk zijn zienswijze in te dienen over het conceptadvies. De termijn voor het naar voren brengen van zienswijzen bedraagt vier weken. Deze termijn kan op verzoek van de aanvrager met maximaal twee weken verlengd worden.
3. In het geval tijdig reacties zijn ingediend brengt de adviescommissie binnen vier weken na het verstrijken van de in het tweede lid bedoelde termijn een advies uit aan het college waarbij de betreffende reacties zijn betrokken.
4. In het geval geen of niet tijdig reacties zijn ingediend brengt de adviescommissie binnen twee weken na het verstrijken van de in het tweede lid bedoelde termijn een advies uit aan het college.

Artikel 17. Afwijken van advies

Indien de beslissing van het college afwijkt van het advies van de adviescommissie, wordt in de beslissing de reden voor die afwijking vermeld en wordt het advies met de beslissing meegezonden.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

6

Artikel 18. Beslistermijn

1. Indien het college de aanvraag om nadeelcompensatie heeft voorgelegd aan de adviescommissie, beslist het uiterlijk binnen zes maanden na ontvangst van de aanvraag. Het college kan deze termijn eenmaal voor ten hoogste acht weken verdagen. Van deze verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan.
2. Indien op grond van artikel 15, vijfde lid, onder b en c, geen advies wordt ingewonnen, beslist het college binnen tien weken na ontvangst van de aanvraag. Het college kan deze termijn eenmaal voor ten hoogste acht weken verdagen. Van deze verdaging wordt schriftelijk mededeling gedaan.
3. Het college beslist op een aanvraag om goedkeuring als bedoeld in artikel 12 of een aanvraag tot verlening van een voorschot als bedoeld in artikel 13, binnen acht weken na ontvangst daarvan.
4. Indien het college besluit de in het derde lid bedoelde aanvraag voor te leggen aan de adviescommissie, beslist het binnen twaalf weken na ontvangst van de aanvraag.
5. Op aanvragen om nadeelcompensatie is paragraaf 4.1.3.2 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing (dwangsom bij niet tijdig beslissen).

Paragraaf 4 Overige bepalingen en slotbepalingen

Artikel 19. Nadere regels

Het college kan nadere regels vaststellen met betrekking tot:

- a. het bepalen van de omvang en de hoogte van nadeelcompensatie, alsmede de wijze van vaststelling daarvan;
- b. de branchecorrectie;
- c. het al dan niet inschakelen van deskundigen of de adviescommissie;
- d. de werkwijze van de adviescommissie;
- e. de bij de in de artikelen 10, 12 en 13 bedoelde aanvragen in te dienen stukken, alsmede de daaraan te stellen eisen.

Artikel 20. Hardheidsclausule

Het college kan bepalingen vastgesteld bij of krachtens deze verordening buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing, gelet op het belang dat deze verordening beoogt te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 21. Bijzondere projecten

De gemeenteraad kan voor bijzondere projecten een afzonderlijke regeling treffen waarin de bepalingen van deze verordening worden aangevuld dan wel daarvan wordt afgeweken.

Artikel 22. Reikwijdte

Deze verordening is van toepassing op schade die is ontstaan na de inwerkingtreding van deze verordening.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

7

Artikel 23. Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking op de dag nadat het besluit tot vaststelling van deze verordening is bekendgemaakt.
2. Met de inwerkingtreding van deze verordening vervalt de Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepparage 2007.

Artikel 24. Overgangsrecht

Op aanvragen die in het kader van de werkzaamheden aan de Damsterdiepparage worden/zijn ingediend vóór 1 januari 2013 blijft de Nadeelcompensatieverordening Damsterdiepparage 2007 van toepassing.

Artikel 25. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Algemene Nadeelcompensatie Verordening gemeente Groningen (ANVG).

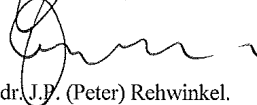
Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

De voorzitter,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering	18-07-2012	Registratienr.	DI 12.3046351
Raadscommissie	F&V	Datum B&W besluit	012-06-2012
Datum raadscommissie	04-07-2012	Portefeuillehouder	Dekker
Publiciteit	Persconferentie PC	Steller	A. Hageman
Bijlagen	1	Telefoon	7092
		E-mail	arjan.hageman@groningen.nl

Onderwerp

Tarieven logiesbelasting 2013

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het tarief van de logiesbelasting voor overnachtingen in hotels en overnachtingen in verblijfsaccommodaties niet zijnde hotels vast te stellen op respectievelijk € 3,50 en € 1,70 per persoon per overnachting;
- II. de Verordening logiesbelasting vast te stellen en in werking te laten treden op 1 januari 2013;
- III. de Verordening logiesbelasting van 23 februari 2000, nr. 12, laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 16 december 2009, nr. 7c, met ingang van 1 januari 2013 in te trekken;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief   Paraaf   Datum   Classificatienr.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Publiekssamenvatting

Mensen die in Groningen overnachten in een hotel, bed & breakfast of op een camping, moeten logiesbelasting (toeristenbelasting) betalen. In 2011 zijn er ca. 375 duizend overnachtingen geweest. De mensen die in de stad verblijven maken gebruik van de infrastructuur en voorzieningen die door de gemeente in stand worden gehouden. Zij betalen daaraan mee door per overnachting een vast bedrag te betalen. Dit bedrag wordt iedere drie jaar aangepast aan de gemeentelijke loon- en prijsontwikkelingen. Om de hoteliers in de stad op tijd te kunnen informeren over de tarieven voor de komende jaren wordt de raad voorgesteld om ruim voor het einde van het jaar de tarieven voor de komende jaren vast te stellen.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. het tarief van de logiesbelasting voor overnachtingen in hotels en overnachtingen in verblijfsaccommodaties niet zijnde hotels vast te stellen op respectievelijk € 3,50 en € 1,70 per persoon per overnachting;
- II. de Verordening logiesbelasting vast te stellen en in werking te laten treden op 1 januari 2013;
- III. de Verordening logiesbelasting van 23 februari 2000, nr. 12, laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 16 december 2009, nr. 7c, met ingang van 1 januari 2013 in te trekken;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Argumenten/afwegingen

Tot 2011 kwam een deel van de opbrengst logiesbelasting ten gunste van Marketing Groningen. Bij de begroting 2011 is de subsidie aan Marketing Subsidie structureel geregeld. De opbrengst logiesbelasting komt daarmee m.i.v. 2011 ten gunste van de algemene middelen met dien verstande dat 200 duizend euro wordt ingezet t.b.v. de exploitatie van het Groninger Museum.

Eind 2001 heeft uw raad besloten het tarief van de logiesbelasting steeds voor een periode van drie jaar vast te stellen. Daarmee werd tegemoet gekomen aan een wens van de hotelbranche die graag stabiliteit in de tarieven wil. Bij de tariefberekening is het uitgangspunt een driejaarlijkse nominale compensatie achteraf. Toepassing van dit uitgangspunt betekent dat het tarief van de logiesbelasting voor overnachtingen in hotels met ingang van 2013 verhoogd moet worden van € 3,30 naar € 3,50. Voor overnachtingen in andere verblijfsaccommodaties moet het tarief verhoogd worden van € 1,60 naar € 1,70.

De reden dat wij dit voorstel nu aan u voorleggen en niet in de Tarievennota 2013 (gelijktijdig met de begroting) is dat we de hoteliers in de stad tijdig willen informeren over de tarieven van de logiesbelasting voor 2013 zodat ze daar rekening mee kunnen houden in hun brochures en in de contracten met touroperators.

De tarieven voor 2013 zijn opgenomen in een nieuwe belastingverordening.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Wij informeren alle hoteliers in de stad schriftelijk over de tarieven voor 2013.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Financiële consequenties

De opbrengst van de reguliere tariefverhogingen per 2010 en 2013 wordt ingezet voor de bezuinigingen 2011-2014 (maatregel 67.1). Hiervoor is 90 duizend euro ingeboekt. De werkelijke opbrengst van de verhogingen in 2010 en 2013 bedraagt 117 duizend euro. Dat is 27 duizend euro meer dan geraamd. Wij willen dit surplus inzetten voor de realisatie van maatregel 64 Taakstelling publiekrechtelijke tarieven (totale taakstelling 1 miljoen euro waarvan nog te realiseren in 2013: 300 duizend euro). In de Tarievennota 2013 komen we hier op terug.

Niet alleen het tarief bepaalt de hoogte van de opbrengst logiesbelasting. Ook het aantal overnachtingen is van invloed op de opbrengst. Al jaren is het aantal overnachtingen hoger dan geraamd. Zowel in 2010 als in 2011 ontstaat er door de extra overnachtingen een extra opbrengst van 180 duizend euro. Gelet op de ontwikkeling van het aantal overnachtingen in de achterliggende jaren vinden wij het reëel om de geraamde opbrengst in de begroting 2013 met 100 duizend euro te verhogen. Het resterende deel van de meeropbrengst heeft naar verwachting een incidenteel karakter omdat de kans groot is dat als gevolg van de economische ontwikkelingen het aantal overnachtingen in de komende jaren zal afnemen. Ons voornemen is om de begrote opbrengst per 2013 met 100 duizend euro te verhogen en ook dit bedrag in te zetten voor maatregel 64 Taakstelling publiekrechtelijke tarieven. E.e.a. werken we verder uit in de Tarievennota 2013 die we in november gelijktijdig met de begroting aan u voorleggen.

Bestuursdienst

- ONTWERP -

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van (GR);

Gelet op artikel 224 van de Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de Verordening op de heffing en invordering van logiesbelasting.

Begripsomschrijvingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- a. één-ster-categorie : minimaal vier kamers. Op alle kamers een wastafel met voortdurend beschikbaar warm en koud water. Ten minste een derde van de kamers (met een minimum van zes) dient te beschikken over vaste verwarming bij de rest: bijplaatsing mogelijk. Ten minste een bad en/of douche per tien kamers. Ten minste een toilet per tien kamers. Mogelijkheid tot het verkrijgen van ontbijt. Telefoon voor algemeen gebruik. Verwarming in voor alle gasten toegankelijke ruimten.
- b. twee-sterren-categorie : Gasten moeten 's nachts toegang hebben tot het hotel; privé bad of douche en privétoilet bij 25% van de kamers. Alle kamers vaste individueel regelbare verwarming. Indien maaltijden worden geserveerd dient er een eetzaal te zijn. Een telefooncel of geluiddempende kap. Bar of gelegenheid tot het verkrijgen van consumpties. Een lift bij meer dan drie etages. Voorziening tot schoenpoetsen. Bij afwezigheid van bagagewagentje, bagagetransport;
- c. drie-sterren-categorie : op iedere kamer een oproepoestel (huistelefoon). Privé bad of douche en privé toilet bij 50% van de kamers. Lift bij meer dan twee etages. Overdag conciërge dienst/ receptie, een hal dan wel ontvangstruimte met zitgelegenheid, mogelijkheid tot aanschaf tabaksartikelen;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- d. vier-sterren-categorie : privé bad of douche en privétoilet bij 80% van de kamers. Lift bij meer dan één etage. Mogelijkheid tot serveren van ontbijt op alle kamers. Een fauteuil per bed. Radio op verzoek. Conciërge/ receptie ook 's nachts. Telefoon op alle kamers. Bar. Schrijfkaptafel op alle kamers;
- e. vijf-sterren-categorie : privé bad of douche en privé toilet bij alle kamers. Radio/tv in alle kamers. Dranken of snacks 24 uur verkrijgbaar via roomservice. Telexaansluiting in het bedrijf. Parkeerservice. Safeservice. Beschikbaarheid enige suites. Verkrijgbaarheid 'gift'artikelen.
- f. vakantie-onderkomens : woningen en andere verblijven, niet zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, in hoofdzaak bestemd voor en gebezigd als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;
- g. mobiele kampeeronderkomens : tenten, vouwwagens, kampeerauto's, toercaravans en soortgelijke onderkomens dan wel soortgelijke voertuigen welke bestemd zijn dan wel gebezigd worden als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;
- h. niet-beroepsmatig verhuurde ruimten : woningen en andere verblijven, of gedeelten daarvan, niet zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, welke niet in hoofdzaak bestemd zijn als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden, doch wel in bepaalde perioden van het jaar voor die doeleinden worden verhuurd dan wel te huur aangeboden;
- i. vaste standplaats : een terrein of terreingedeelte dat bestemd is voor het gedurende een seizoen of een jaar plaatsen van een zelfde mobiel kampeeronderkomen of stacaravan;
- j. vaartuig : een vaartuig dat is bestemd of wordt gebezigd voor vakantie- of andere recreatieve doeleinden.

Belastbaar feit

Artikel 2

Ter zake van het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente:

- a. in hotels, pensions, opleidingscentra, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen;
- b. op vaartuigen;
tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen, wordt onder de naam 'logiesbelasting' een toeristenbelasting geheven.

Belastingplicht

Artikel 3

- 1. Belastingplichtig is:
  - a. met betrekking tot de in artikel 2, aanhef en onder a, bedoelde gevallen degene die gelegenheid biedt tot verblijf als daar bedoeld in hem daartoe ter beschikking staande ruimten, dan wel op hem daartoe ter beschikking staande terreinen;
  - b. met betrekking tot de in artikel 2, aanhef en onder b, bedoelde gevallen,
    - 1. de eigenaar, de pachter, de huurder of de gebruiker van water, die gelegenheid tot

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

ligging biedt aan vaartuigen aan boord waarvan één of meer personen als bedoeld in artikel 2 verblijf houden;

2. de kapitein, de schipper, of de eigenaar van een vaartuig als onder 2 bedoeld.
2. Indien met toepassing van het eerste lid geen belastingplichtige is aan te wijzen, is belastingplichtig degene die overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, verblijf houdt.
3. Indien op grond van het bepaalde in dit artikel meer dan één belastingplichtige ter zake van het verblijf als bedoeld in artikel 2 valt aan te wijzen en één van deze het verschuldigde bedrag voldoet, is/zijn de andere belastingplichtige(n) van de belastingschuld bevrijd.
4. De belastingplichtige is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

Vrijstellingen

Artikel 4

De belasting wordt niet geheven ter zake van het verblijf:

1. door degene, die als verpleegde of verzorgde in een inrichting tot verpleging of verzorging van zieken, van gebrekkigen, van hulpbehoevenden of van ouden van dagen verblijft.
2. van een asielzoeker, zijnde een vreemdeling als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Vreemdelingenwet die een asielverzoek heeft ingediend waarover nog geen onherroepelijke beslissing is genomen, van degene die een asielverzoek heeft ingediend waarop negatief is beslist en van een verblijfsgerechtigde, die op basis van artikel 9, 10 of 15 van voornoemde wet een verblijfsvergunning heeft, voor zover deze personen verblijf houden in een gelegenheid als bedoeld in artikel 2, in het kader van de centrale opvang onder verantwoordelijkheid van het ZBO Centrale Opvang Asielzoekers.

Maatstaf van heffing

Artikel 5

De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen.

Belastingtarief

Artikel 6

1. Het tarief bedraagt per persoon per overnachting op of in:
  - a. een hotel, vallende in een stercategorie € 3,50
  - b. een hotel, niet vallende in een stercategorie, pensions, opleidingscentra, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten, vaste standplaatsen en vaartuigen € 1,70
2. Voor personen beneden achttien jaar bedraagt het tarief per persoon per overnachting de helft van het in het eerste lid genoemde tarief.
3. Een wijziging in de classificatie van de hotels vindt toepassing met ingang van 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin deze wijziging aantoonbaar aan het publiek ter kennis is gebracht.

Belastingtijdvak

Artikel 7

Het belastingtijdvak loopt van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar.

Wijze van heffing

Artikel 8

De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Aanslaggrens

Artikel 9

Geen belastingaanslag wordt opgelegd indien het aantal overnachtingen, waartoe gelegenheid wordt of is gegeven, gedurende het belastingtijdvak minder dan tien zal of heeft belopen.

Termijn van betaling

Artikel 10

1. De aanslagen moeten worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. Met betrekking tot een ingevolge artikel 2, tweede lid, onderdeel c, van de Invorderingswet 1990 met een belastingaanslag gelijkgestelde beschikking inzake een bestuurlijke boete is het eerste lid van overeenkomstige toepassing.

Kwijtschelding

Artikel 11

Bij de invordering van de logiesbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Nadere regels door het college van burgemeester en wethouders

Artikel 12

Het college van burgemeester en wethouders kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en invordering van de logiesbelasting.

Aanmeldingsplicht

Artikel 13

De belastingplichtige bedoeld in artikel 3, eerste lid, is gehouden, voordat hij voor de eerste maal na het in werking treden van deze verordening gelegenheid tot overnachten verschaft, zulks schriftelijk te melden aan de door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gemeentebtenaren, bedoeld in artikel 231, tweede lid, onderdelen b en d, van de Gemeentewet.

Inwerkingtreding en citeertitel

Artikel 14

1. De Verordening logiesbelasting van 23 februari 2000, nr. 12, laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 16 december 2009, nr. 7c, wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2013, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2013 welke datum tevens de datum van ingang van de heffing is.
3. Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening logiesbelasting'.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 7a.
Tarieven logiesbelasting 2013.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 juni 2012,
GR 12.3143797;

HEEFT BESLOTEN:

- I. het tarief van de logiesbelasting voor overnachtingen in hotels en overnachtingen in verblijfsaccommodaties niet zijnde hotels vast te stellen op respectievelijk € 3,50 en € 1,70 per persoon per overnachting;
- II. de Verordening logiesbelasting vast te stellen en in werking te laten treden op 1 januari 2014;
- III. de Verordening logiesbelasting van 23 februari 2000, nr. 12, laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 16 december 2009, nr. 7c, met ingang van 1 januari 2014 in te trekken;
- IV. dit besluit bekend te maken door plaatsing in het elektronische gemeenteblad.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Griffie

18 juli 2012.
Nr. 7a.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van Groningen van 14 juni 2012
(GR 12.3143797);

Gelet op artikel 224 van de Gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

vast te stellen de Verordening op de heffing en invordering van logiesbelasting.

Begripsomschrijvingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

a. één-ster-categorie	: minimaal vier kamers. Op alle kamers een wastafel met voortdurend beschikbaar warm en koud water. Ten minste een derde van de kamers (met een minimum van zes) dient te beschikken over vaste verwarming bij de rest; bijplaatsing mogelijk. Ten minste een bad en/of douche per tien kamers. Ten minste een toilet per tien kamers. Mogelijkheid tot het verkrijgen van ontbijt. Telefoon voor algemeen gebruik. Verwarming in voor alle gasten toegankelijke ruimten. Gasten moeten 's nachts toegang hebben tot het hotel;
b. twee-sterren-categorie	: privé bad of douche en privétoilet bij 25% van de kamers. Alle kamers vaste individueel regelbare verwarming. Indien maaltijden worden geserveerd dient er een eetzaal te zijn. Een telefooncel of geluiddempende kap. Bar of gelegenheid tot het verkrijgen van consumpties. Een lift bij meer dan drie etages. Voorziening tot schoenpoetsen. Bij afwezigheid van bagagewagentje, bagagetransport;
c. drie-sterren-categorie	: op iedere kamer een oproepoestel (huistelefoon). Privé bad of douche en privé toilet bij 50% van de kamers. Lift bij meer dan twee etages. Overdag conciërge dienst/ receptie, een hal dan wel ontvangstruimte met zitgelegenheid, mogelijkheid tot aanschaf tabaksartikelen;
d. vier-sterren-categorie	: privé bad of douche en privétoilet bij 80% van de kamers. Lift bij meer dan één etage. Mogelijkheid tot serveren van ontbijt op alle kamers. Een fauteuil per bed. Radio op verzoek. Conciërge/ receptie ook 's

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- nachts, Telefoon op alle kamers. Bar. Schrijfkaptafel op alle kamers;
- e. vijf-sterren-categorie : privé bad of douche en privé toilet bij alle kamers. Radio/tv in alle kamers. Dranken of snacks 24 uur verkrijgbaar via roomservice. Telexaansluiting in het bedrijf. Parkeerservice. Safeservice. Beschikbaarheid enige suites. Verkrijgbaarheid 'gift'artikelen.
- f. vakantie-onderkomens : woningen en andere verblijven, niet zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, in hoofdzaak bestemd voor en gebezigd als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;
- g. mobiele kampeeronderkomens : tenten, vouwwagens, kampeerauto's, toercaravans en soortgelijke onderkomens dan wel soortgelijke voertuigen welke bestemd zijn dan wel gebezigd worden als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden;
- h. niet-beroepsmatig verhuurde ruimten : woningen en andere verblijven, of gedeelten daarvan, niet zijnde mobiele kampeeronderkomens of stacaravans, welke niet in hoofdzaak bestemd zijn als verblijf voor vakantie- en andere recreatieve doeleinden, doch wel in bepaalde perioden van het jaar voor die doeleinden worden verhuurd dan wel te huur aangeboden;
- i. vaste standplaats : een terrein of terreingedeelte dat bestemd is voor het gedurende een seizoen of een jaar plaatsen van een zelfde mobiel kampeeronderkomen of stacaravan;
- j. vaartuig : een vaartuig dat is bestemd of wordt gebezigd voor vakantie- of andere recreatieve doeleinden.

Belastbaar feit

Artikel 2

Ter zake van het houden van verblijf met overnachten binnen de gemeente:

- a. in hotels, pensions, opleidingscentra, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen;
  - b. op vaartuigen;
- tegen vergoeding in welke vorm dan ook door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente zijn opgenomen, wordt onder de naam 'logiesbelasting' een toeristenbelasting geheven.

Belastingplicht

Artikel 3

1. Belastingplichtig is:
  - a. met betrekking tot de in artikel 2, aanhef en onder a, bedoelde gevallen degene die gelegenheid biedt tot verblijf als daar bedoeld in hem daartoe ter beschikking staande ruimten, dan wel op hem daartoe ter beschikking staande terreinen;
  - b. met betrekking tot de in artikel 2, aanhef en onder b, bedoelde gevallen,
    1. de eigenaar, de pachter, de huurder of de gebruiker van water, die gelegenheid tot ligging biedt aan vaartuigen aan boord waarvan één of meer personen als bedoeld in artikel 2 verblijf houden;
    2. de kapitein, de schipper, of de eigenaar van een vaartuig als onder 2 bedoeld.
2. Indien met toepassing van het eerste lid geen belastingplichtige is aan te wijzen, is

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- belastingplichtig degene die overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, verblijf houdt.
3. Indien op grond van het bepaalde in dit artikel meer dan één belastingplichtige ter zake van het verblijf als bedoeld in artikel 2 valt aan te wijzen en één van deze het verschuldigde bedrag voldoet, is/zijn de andere belastingplichtige(n) van de belastingschuld bevrijd.
  4. De belastingplichtige is bevoegd de belasting als zodanig te verhalen op degene ter zake van wiens verblijf de belasting verschuldigd wordt.

Vrijstellingen

Artikel 4

De belasting wordt niet geheven ter zake van het verblijf:

1. door degene, die als verpleegde of verzorgde in een inrichting tot verpleging of verzorging van zieken, van gebrekkigen, van hulpbehoevenden of van ouden van dagen verblijft.
2. van een asielzoeker, zijnde een vreemdeling als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van de Vreemdelingenwet die een asielverzoek heeft ingediend waarover nog geen onherroepelijke beslissing is genomen, van degene die een asielverzoek heeft ingediend waarop negatief is beslist en van een verblijfsgerechtigde, die op basis van artikel 9, 10 of 15 van voornoemde wet een verblijfsvergunning heeft, voor zover deze personen verblijf houden in een gelegenheid als bedoeld in artikel 2, in het kader van de centrale opvang onder verantwoordelijkheid van het ZBO Centrale Opvang Asielzoekers.

Maatstaf van heffing

Artikel 5

De belasting wordt geheven naar het aantal overnachtingen.

Belastingtarief

Artikel 6

1. Het tarief bedraagt per persoon per overnachting op of in:
  - a. een hotel, vallende in een stercategorie € 3,50
  - b. een hotel, niet vallende in een stercategorie, pensions, opleidingscentra, vakantie-onderkomens, mobiele kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten, vaste standplaatsen en vaartuigen € 1,70
2. Voor personen beneden achttien jaar bedraagt het tarief per persoon per overnachting de helft van het in het eerste lid genoemde tarief.
3. Een wijziging in de classificatie van de hotels vindt toepassing met ingang van 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin deze wijziging aantoonbaar aan het publiek ter kennis is gebracht.

Belastingtijdvak

Artikel 7

Het belastingtijdvak loopt van 1 januari tot en met 31 december van een kalenderjaar.

Wijze van heffing

Artikel 8

De belasting wordt bij wege van aanslag geheven.

Aanslaggrens

Artikel 9

Geen belastingaanslag wordt opgelegd indien het aantal overnachtingen, waartoe gelegenheid

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

wordt of is gegeven, gedurende het belastingtijdvak minder dan tien zal of heeft belopen.

Termijn van betaling

Artikel 10

1. De aanslagen moeten worden betaald in twee gelijke termijnen waarvan de eerste vervalt op de laatste dag van de maand volgend op de maand die in de dagtekening van het aanslagbiljet is vermeld en de tweede twee maanden later.
2. Met betrekking tot een ingevolge artikel 2, tweede lid, onderdeel c, van de Invorderingswet 1990 met een belastingaanslag gelijkgestelde beschikking inzake een bestuurlijke boete is het eerste lid van overeenkomstige toepassing.

Kwijtschelding

Artikel 11

Bij de invordering van de logiesbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Nadere regels door het college van burgemeester en wethouders

Artikel 12

Het college van burgemeester en wethouders kan nadere regels geven met betrekking tot de heffing en invordering van de logiesbelasting.

Aanmeldingsplicht

Artikel 13

De belastingplichtige bedoeld in artikel 3, eerste lid, is gehouden, voordat hij voor de eerste maal na het in werking treden van deze verordening gelegenheid tot overnachten verschaft, zulks schriftelijk te melden aan de door het college van burgemeester en wethouders aangewezen gemeenteambtenaren, bedoeld in artikel 231, tweede lid, onderdelen b en d, van de Gemeentewet.

Inwerkingtreding en citeertitel

Artikel 14

1. De Verordening logiesbelasting van 23 februari 2000, nr. 12, laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit van 16 december 2009, nr. 7c, wordt ingetrokken met ingang van 1 januari 2014, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de belastbare feiten die zich voor die datum hebben voorgedaan.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2014 welke datum tevens de datum van ingang van de heffing is.
3. Deze verordening wordt aangehaald als 'Verordening logiesbelasting'.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

De voorzitter,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

aangenomen M,

GRIFFIE
reg.nr. GR. 326 2245
ingek. 20 JULI 2012
class. 2.07.51
te beh. door: GR
kople gez. aan:

STUDENT EN STAD

PARTIJ VAN DE ARBEID

Motie Stelsel voor logiesbelasting

De gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 18 juli 2012, besprekend het raadsvoorstel Tarieven logiesbelasting 2013,

Constaterend dat:

- Door de wijze waarop in de huidige situatie de hoogte van de toeristenbelasting wordt berekend onwenselijke situaties kunnen ontstaan waarbij er een fors verschil is in de hoogte van de toeristenbelasting bij gelijke kosten voor de overnachting*;
- Er andere manieren zijn om de toeristenbelasting in rekening te brengen, bijvoorbeeld door de hoogte te berekenen als percentage van de kosten van een overnachting**;

Overwegend dat:

- Het strikte verschil tussen hotels en pensions wellicht niet meer van deze tijd is;
- De huidige situatie daardoor zou kunnen zorgen voor concurrentievervalsing in de hotelbranche;
- Dit onwenselijk zou zijn;

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken op welke wijze een ander stelsel van toeristenbelasting ervoor kan zorgen dat er een "level playing field" ontstaat in de hotelbranche in Groningen en hiervoor een voorstel te doen;
- Hierbij te betrekken:
  - Dat het stelsel niet meer administratiekosten met zich mee brengt;
  - Het stelsel een neutraal effect heeft op de gemiddelde kosten van een overnachting.

En gaat over tot de orde van de dag.

Joost van Keulen
VVD

Randy Martens
PvdA

Jos van Rooij
Student en Stad

Jan Seton
CDA

Jetze Luhoff
D66

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bestuursdienst

Afdeling Concern Financiën
Steller C. Blaauw
Onderwerp Voortgangsrapportage 2012-I

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 85 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk BD 12.3128683
Datum 14 JUN 2012 Uw brief van - Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In deze brief informeren wij u over de prognose van het resultaat 2012. Wij geven een toelichting op het verwachte financiële resultaat, de besteedbaarheid ervan en de verwachte afwijkingen in de uitvoering van beleid.

Samen met onze brief wordt een aantal onderdelen in de bijlage Bedrijfsvoering opgenomen. Het gaat daarbij om het verloop van de post onvoorzien, rapportage van personele inzet en externe inhuur, de geconstateerde onrechtmatigheden, afwijkingen in de voortgang van IC-plannen, de actuele stand van zaken met betrekking tot de nog niet afgehandelde aanbevelingen van zowel de rekenkamercommissie als van de accountant en het overzicht van de slot- en nacalculaties.

Het verwachte voordeel bedraagt 5,8 miljoen euro.

De belangrijkste onderdelen van het verwachte resultaat zijn:

- algemene uitkering, 4,5 miljoen euro voordeel;
- vrijval extra beleid, 4,1 miljoen euro voordeel;
- afvalstoffenheffing, 1,9 miljoen euro voordeel;
- grondzaken, 1,4 miljoen euro nadeel;
- resultaat iederz, 1 miljoen euro nadeel;
- nominale compensatie, 0,7 miljoen euro nadeel;
- overige afwijkingen, 1,6 miljoen euro nadeel.

Overzicht verwachte resultaten per programma:

Nr.	Programma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
1	Werk en Inkomen	-53.215	1.500
2	Economie en Werkgelegenheid	-30.328	600
3	Jeugd en Onderwijs	-48.792	-150
4	Welzijn Gezondheid en Zorg	-69.599	-325
5	Sport en Bewegen	-18.042	-150
6	Cultuur	-38.644	-225
7	Verkeer	-19.860	500
8	Wonen	-22.036	-1.550
9	Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte	-34.943	1.700
10	Veiligheid	-17.250	350
11	Stadhuis en Stadjer	-10.893	100
12	Bedrijfsvoering	-9.961	-1.200
13	Overig	33.261	-50
15	Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien	340.303	4.700
Programma totaal		1	5.800

Risico's en onzekerheden ten aanzien van het verwachte resultaat.

Ten aanzien van deze verwachting zijn er risico's en onzekerheden:

- Het Lenteakkoord kan leiden tot een nadeel van 3,8 miljoen euro in de Algemene Uitkering. Dit is niet in de prognose opgenomen. De ontvangen voorinformatie met betrekking tot de junicirculaire is nog niet door het rijk bevestigd. Dit kan leiden tot een bijstelling van het resultaat. Voor de prognose van de algemene uitkering uit het gemeentefonds gaan wij, conform bestendige gedragslijn, uit van de ontvangen circulaire van het rijk.
- In het verwachte resultaat Parkeren zijn de gevolgen van de uitspraak met betrekking tot de Damsterdiepgarage niet opgenomen. Dit kan nog leiden tot een nadeel. De feitelijke claim is op dit moment nog niet bekend. Dit risico maakt deel uit van de paragraaf weerstandsvermogen. De meest recente stand van het weerstandsvermogen is opgenomen in de jaarrekening 2011. Daarin zijn wij uitgegaan van een risicobedrag van 6 miljoen euro.
- Prognose uitvoering wet BUIG en meerjarig aanvullende uitkering (MAU). In de prognose is rekening gehouden met de toekenning van de MAU in 2012; een voordeel van 3 miljoen euro. De definitieve toekenning van de MAU hebben wij nog niet ontvangen.
- Voor de uitvoering van de taken uit het Participatiebudget voorzien wij een risico van 3,1 miljoen euro. Dit risico ontstaat onder meer doordat de loonkosten hoger zijn dan gemiddeld, het continueren van het premiebeleid in 2012 en een minder snelle afbouw van gesubsidieerd banen dan begroot. Op dit moment werken wij aan

Bladzijde 3
Onderwerp Voortgangsrapportage 2012-I

bijsturingsmaatregelen zodat wij binnen de financiële kaders van het Participatiebudget blijven. Hierover wordt uw raad binnenkort nader geïnformeerd.

- Risico op terugvordering BDU/SIV, 1 miljoen euro nadeel. Dit risico houdt verband met de afrekening BDU/SIV in 2011. Op het punt van inburgering is de afrekening vanuit het rijk mogelijk onvolledig geweest.

Besteedbaar resultaat.

Het verwachte vrij besteedbare resultaat bedraagt 4,3 miljoen euro. Dit is als volgt opgebouwd:

Verwacht resultaat		5,8 miljoen euro
1. afvalstoffenheffing	-/-	1,9 miljoen euro
2. liquidatie IZA	-/-	0,5 miljoen euro
3. exploitatie parkeren	-/-	0,4 miljoen euro
4. overige kleinere afwijkingen	-/-	0,1 miljoen euro
5. grondzaken	+/+	<u>1,4 miljoen euro</u>
Besteedbaar resultaat		4,3 miljoen euro

Toelichting:

De resultaten bij de onderwerpen 1 tot en met 4 zijn niet vrij besteedbaar. Deze worden conform bestaande afspraken toegevoegd aan de desbetreffende bestemmingsreserves. Het resultaat op grondzaken wordt ten laste gebracht van de reserve Grondzaken. Hierdoor neemt het vrij besteedbare resultaat toe. Nadere toelichting op de resultaten zijn opgenomen bij de programma's.

Relatie met begroting 2013

Ons college heeft uw raad de afgelopen maanden regelmatig geïnformeerd over de (grote) knelpunten, het verwachte tekort over 2012-2014 en de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen. De meest recente rapportage (recessie-rapportage deel III) is opgenomen in de Voorjaarsbrief 2012.

Op enkele onderdelen wijkt de informatie uit deze Voortgangsrapportage af van de informatie uit de recessie-rapportage. Dit heeft twee oorzaken. Ten eerste, de frequentie van de informatie aan de raad. Ten tweede, richt de Voortgangsrapportage zich op 2012, waarbij alle (verwachte) resultaten in beeld worden gebracht. Waar dit aan de orde is, lichten wij de afwijkingen toe.

Afwijkingen per programma

In de toelichting van de afwijkingen per programma worden de afwijkingen in de uitvoering van beleid en in financiën nader toegelicht.

De afwijking in de uitvoering van beleid worden toegelicht en aangegeven door kleuren (stoplichtenrapportage). Geel betekent dat voor het behalen van de doelstelling bijsturing noodzakelijk is. Rood betekent dat het halen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk is. Daarnaast geven wij toelichting op verwachte financiële afwijkingen van 250 duizend euro en hoger en op bestuurlijk relevante afwijkingen. Wij richten ons daarmee op de afwijkingen. Dit betekent dat niet van alle programma's toelichtingen zijn opgenomen.

1. Programma Werk en Inkomen

Werk en Inkomen			
Nr.	Programma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
1.1	Werk en activering	-5.369	0
1.2	Arbeidsmarktbeleid	-69	0
1.3	Inkomen en inkomensondersteuning	-40.308	2.500
1.4	iederz	-7.469	-1.000
Totaal Werk en Inkomen		-53.215	1.500

Toelichting op financiële afwijkingen.

1.3 Inkomen en inkomensondersteuning (2,5 miljoen euro voordeel)

Op de uitvoering wet BUIG verwachten wij een voordeel van 3,0 miljoen euro. In de afgelopen drie jaren werden wij deels gecompenseerd voor de tekorten op de uitvoering van de wet BUIG door een meerjarige aanvullende uitkering (MAU). In januari 2012 heeft het Ministerie van SZW ons geïnformeerd dat zij voornemens is om de aflopende MAU over 2012 voort te zetten. De formele bevestiging hiervan wordt overigens pas medio juli 2012 verwacht. Het gevolg hiervan is dat het maximale eigen risico dat wij als gemeente dit jaar lopen ca. 3,2 miljoen euro bedraagt, waarmee het resultaat op de BUIG over 2012 min of meer vaststaat. Van het eerder beschikbaar gestelde extra beleidsgeld kan hierdoor 3,0 miljoen euro vrijvallen.

De andere onderdelen van het verwachte resultaat op de uitvoering van de wet BUIG zijn als volgt. Het CPB geeft in het Centraal Economisch Plan 2012 aan een sterke toename van het landelijk bijstandsvolume te voorzien. In het Bestuursakkoord is opgenomen dat er voldoende macrobudget beschikbaar wordt gesteld. Voor de gemeente Groningen betekent dit dat het budget BUIG 5,8 miljoen euro hoger uitvalt. Daartegenover staat een verwachte toename van 1.000 klanten ten opzichte van de begroting 2012 voor de WWB. Wij verwachten als gevolg van deze toename een nadeel van

4,5 miljoen euro. De verwachte toename van het bijstandsvolume in Groningen hebben wij gebaseerd op de meest recente landelijke bijstandsontwikkeling van het CPB. Hier komt nog bij een extra toename als gevolg van een grotere afbouw van de gesubsidieerde arbeid in Groningen. De MAU is afhankelijk van het tekort op de BUIG. Op basis van de huidige verwachting bedraagt de aanvullende uitkering 1,6 miljoen euro. Het overige voordeel van 100 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen. Het totaal verwachte voordeel op de uitvoering van de wet BUIG bedraagt daarmee 3,0 miljoen euro.

Op de uitvoering van de bijzondere bijstand verwachten wij in 2012 een nadeel van 0,4 miljoen euro. Dit wordt met name veroorzaakt door een toename van het gebruik van de maaltijdvoorzieningen. Verder zien wij een toename van bewindvoeringskosten en de aanvullende bijstand. Daarnaast verwachten wij op de uitvoering van de Wet Kinderopvang een nadeel van 0,2 miljoen euro. Dit verwachte tekort op de WKO is ten opzichte van vorig jaar verder afgenomen. Dit is het gevolg van de aanscherping van beleid in 2011. Het overige voordeel van 0,1 miljoen euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

1.4 Iederz (1 miljoen euro nadeel)

Het verwachte nadeel bestaat uit de volgende onderdelen:

- producten en diensten, 1,0 miljoen euro nadeel;
- arbeidsintegratie 1,4 miljoen euro nadeel;
- loonontwikkeling en lagere instroom sw-medewerkers 0,9 miljoen euro voordeel;
- overige kleinere afwijkingen 0,5 miljoen euro voordeel.

Deze afwijkingen worden hieronder toegelicht.

Binnen de Producten en diensten verwachten wij een nadeel van 1,0 miljoen euro. *Het groenbedrijf* heeft minder capaciteit dan begroot als gevolg van de toegenomen focus op detacheringen, mede door minder acquisitie verwachten wij een nadeel van 0,4 miljoen euro. *Business post*. Er is minder volume in de postmarkt en daarnaast is TNT pakketsservice gestopt als klant. Een nadeel van 0,3 miljoen euro. *Industriebedrijf*. Door de economische omstandigheden verwachten wij voor 0,3 miljoen euro minder opdrachten dan begroot.

Het verwachte nadeel op Arbeidsintegratie is naar verwachting 1,4 miljoen euro. De investering van onderzoek en training is 1 miljoen euro lager dan begroot. Door de verminderde potentie op de wachtlijst van Begeleid Werken en de onzekerheid bij bedrijven over de toekomst van subsidie op het begeleid werken. Wij verwachten een nadeel van 0,2 miljoen euro. Het traject jobtoppers (wajongeren) staat financieel onder druk vanwege diverse financiële kortingen door UWV. Wij verwachten een nadeel van 0,1

miljoen euro. Het traject 2^e spoor voeren wij uit voor werkgevers op de reguliere arbeidsmarkt. Deze trajecten zijn wij gestopt om de focus geheel op de eigen doelgroep te leggen. Wij verwachten een nadeel van 0,1 miljoen euro.

Als gevolg van loonontwikkeling sw en lagere instroom sw-medewerkers verwachten wij een voordeel van 0,9 miljoen euro. Ten tijde van het opstellen van de begroting gingen wij nog uit van stijging van de lonen sw. Omdat de lonen niet stijgen verwachten wij een voordeel van 0,8 miljoen euro. De lagere instroom van 55 se (minder dan begroot) veroorzaakt een verwacht voordeel in de loonkosten en een nadeel in subsidie inkomsten, per saldo een voordeel van 0,1 miljoen euro.

Het overige voordeel van 0,5 miljoen euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen met name in de bedrijfsvoering.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Deelprogramma: 1.1 Werk en Activering		
Beleidsveld: Werk en Activering		
- Activiteit: uitstroom van klanten		In het 1 ^e kwartaal is 5% van de klanten met een middelgrote afstand uitgestroomd. Hiermee ligt de uitvoering op koers. Vanwege een geprognosticeerd tekort op het P-budget is er een risico t.a.v. uitstroom van het aantal klanten.
- Activiteit: ontwikkeling van klanten		In het eerste kwartaal is 4% van het klantenbestand met een middelgrote afstand doorgestroomd op de P-ladder. Hiermee liggen wij iets achter op onze doelstelling. Wij gaan ervan uit dat de maatregelen die wij nog nemen in het kader van "Actief in Goede Banen" tot meer resultaat zullen leiden. Vanwege het risico op een tekort op het P-budget en de maatregelen die wij uitwerken signaleren wij het risico dat wij minder klanten laten stijgen op de participatieladder.
- Activiteit: activering van klanten		Er zijn op dit moment nog geen klanten actief op een P-baan. Op dit moment wordt het projectplan over het realiseren van minimaal 300 maatschappelijke banen uitgewerkt. Dit gaan wij in 2012 realiseren.
Deelprogramma: 1.2 Arbeidsmarktbeleid		
Beleidsveld: Arbeidsmarktbeleid		
- Activiteit: social return		Het Matchloket is opgericht. Wij onderzoeken de toepassing van social return op diensten.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bladzijde 7
Onderwerp Voortgangsrapportage 2012-I

Deelprogramma: 1.3 Inkomen en Financiële ondersteuning		
Beleidsveld: Uitkeringen		
- Activiteit: afhandelingstermijn		Over het eerste kwartaal hebben wij 88 % van de aanvragen binnen 8 weken afgehandeld. Hiermee hebben wij de 100 % niet gehaald. In 2012 willen wij het aantal overdrachtsmomenten terugbrengen en hiermee het afhandelingspercentage verhogen. De benodigde verbetertrajecten zijn in het eerste kwartaal opgestart.
- Activiteit: bijstandsvolume		Het bijstandsvolume blijft stabiel rond de 8.600. Het CPB verwacht dat de instroom van klanten met opgebruikte WW rechten zal toenemen in de loop van 2012. Verder zijn wij in 2012 vanwege de noodzakelijke bezuinigingen op het P-budget gestopt met detacheringen POW. Een deel van deze klanten zal na 3 maanden WW terugvallen naar een Wwb uitkering. Daarnaast verwachten wij dat door afschaffing van de Wwik per 1 juli een deel van deze klanten doorstroomt naar de Wwb.
Beleidsveld: Armoede- en minimabeleid		
- Activiteit: Bijzondere bijstand		De druk op de bijzondere bijstand neemt toe. In de eerste 3 kwartalen hebben wij 29 % van het totale budget uitgegeven. Dit betekent in de prognose dat wij verwachten 15 % meer uit te geven dan begroot.
Beleidsveld: Schuldhulpverlening (SHV)		
- Activiteit: Aanmeldingen SHV		In het 1 ^e kwartaal zien wij een stijging van 11 % ten opzichte van 2011. Als deze zich doorzet dan verwachten wij dat de druk op SHV toeneemt. Hierdoor zullen er wachtlijsten ontstaan.
- Activiteit: Inschrijvingen schuldregeling en budgetbeheer		Het aantal klanten dat van de Front Office wordt doorverwezen naar de Back Office voor een schuldregeling en budgetbeheer neemt toe. In vergelijking met vorig jaar voorzien wij een stijging van 40 % op inschrijvingen voor een schuldregeling. Hierdoor zullen er wachttijden ontstaan.
- Activiteit Invoering gem. wet SHV		Wij willen voldoen aan de eisen van de nieuwe wet gemeentelijke SHV die per 1 juli 2012 ingaat. Als het beroep op SHV blijft toenemen dan voldoen wij niet aan deze eisen omdat de wachttijden dan zullen toenemen.
Deelprogramma: 1.4 Iederz		
Taakstelling SW		Anticiperend op de nieuwe Wet Werken naar vermogen wordt de taakstelling in 2012 niet volledig ingevuld.
Voortrajecten wachtlijst		Ook zal de instroom in de Sw vanaf 2012 niet voor iedereen meer mogelijk zijn. Om die reden worden er ook minder mensen die op de wachtlijst staan voor de Sw op een voortraject geplaatst.

2. Programma Economie en Werkgelegenheid

Economie en Werkgelegenheid			
Nr.	Deelprogramma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
2.1	Ruimte voor bedrijvigheid	-10.470	-50
2.2	Binnenstad en toerisme	-1.658	50
2.3	Groningen kennisstad	-1.321	0
2.4	Overige acquisitie	-80	0
2.5	Overig economie en werkgelegenheid	-16.799	600
Totaal Economie en Werkgelegenheid		-30.328	600

Toelichting op financiële afwijkingen

2.5 Overige economie en werkgelegenheid (0,6 miljoen euro voordeel)

Het resultaat ontstaat door fasering in de uitvoer van projecten. Dit geldt voor de extra beleidsmiddelen die zijn ingezet voor woningbouwproductie, bedrijventerreinen en de buffer voor grote projecten waarvoor structurele extra beleidsmiddelen beschikbaar zijn gesteld in de begroting 2012. Uit deze vrijval wordt 684 duizend euro ingezet voor G-kracht, 375 duizend euro voor de Zuidelijke Ringweg en 253 duizend euro voor het Structuurplan. Per saldo resteert een verwacht voordeel van 0,6 miljoen euro.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid.

2	Programma Economie en werkgelegenheid	Kleur	Toelichting
2.1	Deelprogramma Ruimte voor bedrijvigheid		
	Beleidsveld Werklocaties		
	Terreinwinst: nieuwe bedrijventerreinen		De kaververkoop blijft achter. Wij voeren een marktanalyse van de bedrijventerreinen (STEC rapport) uit. Deze analyse is aan uw raad aangeleverd.
2.2	Deelprogramma Binnenstad en Toerisme		
	Beleidsveld Versterken bedrijfsleven Binnenstad		
	Milieuscan horecabedrijven		Het project heeft een langere looptijd dan gepland. Nadat dit jaar de resterende milieuscans worden uitgevoerd sluiten wij het project af.

4. Programma Welzijn, Gezondheid en Zorg

Welzijn Gezondheid en Zorg			
Nr.	Deelprogramma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
4.1	Sociale samenhang en participatie	-42.786	-225
4.2	Preventie en zorg	-22.780	-75
4.3	Integratie en emancipatie	-4.033	-25
4.4	Overige welzijn gezondheid en zorg	0	0
Totaal Welzijn Gezondheid en Zorg		-69.599	-325

Toelichting op financiële afwijkingen

4.1 Sociale samenhang en participatie (225 duizend euro nadeel)

Op de uitvoering van de Wmo verwachten wij een nadeel van 150 duizend euro.

In de begroting 2012 is een risico van 1,3 miljoen euro ten aanzien van de begroting van de Wmo opgenomen. Met uw raad is afgesproken in deze rapportage te informeren over de ontwikkeling van dit risico en de bijsturingmaatregelen die daarvoor worden ingezet.

Bij het opstellen van het verwachte resultaat over 2012 hebben wij een beter inzicht in de actuele ontwikkelingen binnen de Wmo. Samen met enkele gerichte maatregelen verwachten wij het tekort in 2012 terug te brengen tot een nadeel van 150 duizend euro. Deze maatregelen treffen wij binnen de actuele kaders van de Wmo en daarbuiten. Binnen de Wmo kaders gaat het om vrijvallende budgetten en effecten van onder meer "De Kanteling" in de uitvoering van de Wmo.

Op dit moment onderzoeken wij de mogelijkheid om verstrekking vanuit de Wmo als algemeen gebruikelijk aan te merken. Daarnaast brengen wij in beeld welke bijsturingmogelijkheden er verder binnen de verstrekkingen en de huishoudelijke hulp zijn.

Het overige nadeel van 75 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Deelprogramma: 4.2 Preventie en Zorg			
Collegeambitie	Activiteit	Kleur	Toelichting
Een stad waar iedereen meedoet. Toegankelijke voorzieningen, efficiënt werken	Continuering van de 10 daagse aanpak bij huiselijk geweld		Het 10 dagen model is integraal ingevoerd in de stad. Wel is dit een kostbare methodiek waardoor wij bijsturen om binnen onze begroting te blijven.

Deelprogramma: 4.3 Integratie en Emancipatie	
Beleidsveld: Inburgering	
- Aantal inburgeraars op een PIB	De meeste inburgeraars zijn asielzoekers en mensen die in het kader van gezinshereniging naar Nederland zijn gekomen. Dit is een ander type klant voor wie het invullen van zijn of haar traject met een persoonlijk inburgeringstraject niet geschikt is.
- Huisvestingstaakstelling	De taakstelling voor de 1 ^e helft 2012 is 107 huisvestingen. Hiervan hebben wij er in het eerste kwartaal 19 gehuisvest. Blijven er nog 88 vergunningshouders te huisvesten tot 1 juli 2012. Hiermee lopen wij achter op de taakstelling. De oorzaak is dat wij vergunninghouders niet kunnen dwingen om zich in Groningen te vestigen deze taakstelling wordt door het rijk eenzijdig opgelegd.
Beleidsveld: Volwassenen educatie	
- Activiteit: Alfabetisering	In het eerste kwartaal zijn er in totaal 108 nieuwe trajecten alfabetisering en NT2 gestart. Samen met de (door)lopende trajecten is inmiddels bijna 40 % van het (rijks)budget voor educatie uitgegeven. Wij gaan met de ROC's in overleg hoe wij budgetoverschrijdingen kunnen voorkomen.
- Activiteit: VAVO	In het schooljaar 2011- 2012 zitten er tot nu toe 95 kandidaten op een VAVO traject. Dit is een stijging van 8 % ten opzichte van het vorig schooljaar (2010 - 2011 Wij gaan met de ROC's in overleg hoe wij budgetoverschrijdingen kunnen voorkomen.

7. Programma Verkeer

Verkeer		actuele begroting 2012	verwachte afwijking VGR 2012-I
Nr.	Deelprogramma		
7.1	Fiets	-1.152	200
7.2	Openbaar vervoer	0	0
7.3	Auto	-3.550	0
7.4	Parkeren	-6.309	300
7.5	Verkeersveiligheid	-400	0
7.6	Overig verkeer	-8.449	0
Totaal Verkeer		-19.860	500

Toelichting op financiële afwijkingen

7.1 Fiets (0,2 miljoen euro voordeel)

Het voordeel op fietsparkeren ontstaat door verwachte lagere onderhoudskosten en minder kosten voor uitbesteed werk.

7.4 Parkeren (0,3 miljoen euro voordeel)

Het verwachte resultaat ontstaat door enkele kleinere afwijkingen zoals vrijval van kapitaallasten op afgeschreven parkeermeters en lagere kosten voor inzet van handhaving. Van het totale verwachte voordeel binnen het

programma Verkeer komt een voordeel van 0,4 miljoen euro tot stand binnen de kaders van het bijzonder resultaat Parkeren. Dit voordeel wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve parkeren. Dit wordt bovenstaand toegelicht bij de presentatie van het vrij besteedbare resultaat.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

7	Programma: Verkeer		
7.1	Deelprogramma Fiets		
7.1.1.	Beleidsveld Fietspaden/routes		
	Fietspad langs Noordelijke Ringweg		Binnen het project is vertraging ontstaan. Het voorkeustracé stuit op ecologische bezwaren. Oplevering in 2012 is niet haalbaar. De verwachte oplevering is begin 2014.
	Fietspad langs spoorlijn Groningen - Sauwerd		Binnen het project is vertraging ontstaan. Oorzaak hiervan zijn dezelfde ecologische bezwaren als bij het fietspad langs de Noordelijke Ringweg. Oplevering van dit fietspad in 2012 is niet haalbaar. De verwachte oplevering is begin 2014.
7.1.2.	Beleidsveld Stallingen		
	Fietsparkeren Station Europapark		Dekking voor onderhoud en beheer fietsstalling Europapark is nog niet geregeld.
	Fietsparkeren bij bushaltes		Met het raadsvoorstel "Parkeren met Perspectief" (RO12.2939667) is dit project stopgezet
7.2	Deelprogramma Openbaar Vervoer		
7.2.1	Beleidsveld Spoor		
	Spoorlijn Groningen Heerenveen		Eind mei is door de stuurgroep besloten de spoorlijn Groningen-Heerenveen niet uit te voeren.
7.2.1	Beleidsveld Bus		
	HOV-as Peizerweg		ProRail gaf in 2011 aan dat voor veilig gebruik van de busbaan ondertunneling van het spoor met de Paterswoldseweg nodig is. De gemeente onderschrijft dit. Gevolg is dat uitvoering van het project aanzienlijk (tot 2015) is vertraagd. Over de Quick Win subsidie is contact met Rijk en Regio over inzet op projecten busbaan Europaweg en aansluiting P3 op Europaweg. Hierover is nog geen uitsluitsel.
7.3	Deelprogramma Auto		
	Sectorenmodel		Het bepalen vervolgttraject duurt langer dan gepland.
7.4	Deelprogramma Parkeren		
7.4.1	Beleidsveld Parkeervoorzieningen		
	Parkeergarages		De Damsterdiepgarage is opgeleverd. Medio mei is de uitspraak van de arbitragecommissie geweest. De uitwerking van de uitspraak wordt op dit moment onderzocht. De financiële uitwerking is als risico in deze voortgangsrapportage opgenomen.
	P+R terreinen		Over uitbreiding P+R Haren is overeenstemming met de gemeente Haren. Het realisatietempo P+R Zernike ligt lager dan verwacht, vanwege de zoektocht naar de locatie in afstemming met RUG, HHS, crematorium en gemeente. Voor alle P+R's – met uitzondering van Kardingse – is de

		financiering gewijzigd. De eigen middelen en een deel van de RSP-bijdrage zijn vervangen door BDU.
	Kwaliteitsverbetering P+R terreinen	De Financiering is gewijzigd. RSP en BDU i.p.v. bijdrage Parkeerbedrijf. Invulling van de maatregelen is vertraagd.
7.4.2	Beleidsveld Parkeerbedrijf	
	Resultaat parkeerbedrijf	In 2011 hebben wij geconstateerd dat het Parkeerbedrijf te maken heeft met een structureel tekort. Wij voeren maatregelen, conform "Parkeren met Perspectief" uit om dit tekort terug te dringen.
	Exploitatie straatparkeren	De opbrengsten uit straatparkeren staan onder druk. De verwachte omzet over 2012 daalt van 7,5 naar 7,1 miljoen euro. Door de lasten te beperken, verwachten wij dat het resultaat op straatparkeren gelijk kan blijven: 3,5 miljoen euro positief.
	Exploitatie Parkeergarages	Belangrijke oorzaak van ongunstige meerjarenprognose ligt in (aanloop) verliezen van parkeergarages. In 2012 volgt verdere uitwerking en invoering van maatregelen om Parkeerbedrijf structureel gezond te maken.
	Beheer P+R terreinen	Dekking van kosten vraagt aandacht. Er is nog geen overeenstemming over het feit dat het OV-bureau een bijdrage levert.
	Stadstoezicht	De personele capaciteit blijft een aandachtspunt. Dit heeft directe invloed op opbrengsten uit handhaving.

8. Programma Wonen

Wonen			
Nr.	Deelprogramma	actuele begroting 2012	verwachte afwijking VGR 2012-I
8.1	Doelgroepen	-1.699	0
8.2	Nieuwbouw	-4.398	-1.450
8.3	Bestaande woningvoorraad	-10.671	0
8.4	Cultuurhistorie en archeologie	-2.102	0
8.5	Overig wonen	-3.166	-100
Totaal Wonen		-22.036	-1.550

Toelichting op financiële afwijkingen

8.2 Nieuwbouw (1,45 miljoen euro voordeel)

Wij verwachten een nadeel van 1,4 miljoen euro met betrekking tot de Boterdiepgarage. Zoals aangegeven in de nota Parkeren met Perspectief die uw raad op 28 maart 2012 heeft besproken, gaat de Boterdiepgarage voor 10 jaar terug naar de Grex CiBoGa en wordt het tekort op die grex voor zover veroorzaakt door de Boterdiepgarage afgedekt door hiervoor geoormerkte middelen in de reserve Grondzaken. Conform dit uitgangspunt, wordt het verwachte nadeel dus ten laste van de geoormerkte middelen in de reserve grondzaken gebracht. Het overige nadeel binnen deelprogramma 8.2 van 50

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bladzijde
Onderwerp

13
Voortgangsrapportage 2012-I

duizend euro bestaat uit enkele kleinere afwijkingen. Dit geldt ook voor het verwachte nadeel van 100 duizend euro binnen deelprogramma 8.5.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

8	Programma: Wonen	
8.1	Deelprogramma Doelgroepen	
8.1.1	Beleidsveld Jongeren	
	Toevoegen van 4500 eenheden tot en met 2014	Naar alle waarschijnlijkheid worden de studio's aan de Antillenstraat in 2013 opgeleverd en niet in 2012. De toevoeging van 600 wooneenheden in 2012 wordt daarmee niet gehaald. Wel worden 58 eenheden in de NEBO-flat, 63 eenheden aan de Eendrachtskade en 151 eenheden aan het Wielewaalplein opgeleverd. Daarnaast is in 2012 gestart met de bouw van 135 eenheden aan de Zonnelaan.
8.1.3	Beleidsveld Ouderen	
	Herziening samenwerkingsovereenkomst Zorgen voor Morgen	Het proces om te komen tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst is in gang gezet. Planning: nieuwe overeenkomst in het voorjaar van 2013.
8.2	Deelprogramma Nieuwbouw	
8.2.1	Beleidsveld Versnellen en faciliteren nieuwbouw	
	Aanvulling reserve grondzaken	Bij de begroting 2013 doen wij voorstellen over de aanvulling van de reserve grondzaken..
8.2.2	Beleidsveld Bouwen in de bestaande stad	
	Intense Laagbouw	Door de stagnerende woningmarkt zijn op dit moment alleen de plannen voor de Oosterhamrikkade NZ uitgewerkt.
8.2.3	Beleidsveld Stadsuitbreidingen	
	Meerstad	Realisatie van 100 woningen in Meerstad is vanwege de marktomstandigheden moeilijk. Per mei 2012 zijn er sinds de start van de verkoop (voorjaar 2011) ongeveer 75 woningen verkocht.
8.2.4	Kwaliteitsbewaking en dienstverlening	
	(Collectief) particulier opdrachtgeverschap	Er zijn met uitzondering van een beperkt aantal losse kavels geen woningen in (collectief) particulier opdrachtgeverschap in aanbouw. Een aandeel van minimaal 10 procent voor 2012 is daarom onhaalbaar.
	Stadsdeelprogramma 2012-2015	
1.4	Onderdeel 4 Zuid	
	Onderzoeken van de mogelijkheden voor fietsroutes	In verband met de ontwikkelingen aan het Emmaviaduct en spoorbrug is dit niet mogelijk
1.6	Onderdeel 6 Noordwest	
Vink huizen	Ontwikkeling Visie Westpark, Hoendiep Zuid.	De gebiedsvisie Hoendiep Zuid die wij samen met ondernemers en in samenhang met de noordkant willen ontwikkelen, is nog niet gestart.

9. Programma Onderhoud en Beheer van de Openbare Ruimte

Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte			
Nr.	Deelprogramma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
9.1	Kwaliteit van de leefomgeving	-36.791	-150
9.2	Afvalinzameling en -verwerking	3.569	2.000
9.3	Overig onderhoud en beheer openbare ruim	-1.721	-150
Totaal Onderhoud en Beheer Openbare Ruimte		-34.943	1.700

Toelichting op financiële afwijkingen

9.2 Afvalinzameling en –verwerking (2 miljoen euro voordeel)

Wij verwachten een voordeel van 1,9 miljoen euro op de afvalstoffenheffing. Dit voordeel ontstaat door een hogere opbrengst van de afvalstoffenheffing van 650 duizend euro, een voordeel van 650 duizend euro door het vermijden van vuilverwerkingskosten voor kunststoffen in de periode 2010 – 2012 en een hogere vergoeding uit het afvalfonds voor de verwerking van kunststoffen van 250 duizend euro. Het overige voordeel van 350 duizend euro ontstaat door lagere kosten van zowel inzameling als verwerking van huishoudelijk afval.

Het overige voordeel binnen deelprogramma 9.2 Afvalinzameling en –verwerking van 100 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid.

9 Programma: Onderhoud en beheer openbare ruimte	
9.1.1	Beleidsveld: Onderhoud en beheer openbare ruimte
	<p>Activiteit: Onderhoud en beheer van de openbare ruimte Het schoonhouden van de stad in ruime zin: onkruidbestrijding, gladheidbestrijding, vegen zwerfvuil, vegen van straten. Het volgens planning en op afroep schoonhouden van bedrijfsterreinen, het bestrijden van ongedierte en hogedrukreiniging.</p>
	<p>Het hele jaar door werken wij aan een schone en begaanbare stad, door de week en vaak ook in de avonden en in het weekend. De binnenstad vraagt om een dagelijkse schoonmaak, ook in het weekend. Door de intensivering van het gebruik wordt het schoonmaken van de stad steeds lastiger en kost het vaak meer tijd. Ons doel is net als in voorgaande jaren een BORG-score van 90% te realiseren. Door de lagere budgetten is het moeilijk deze doelstelling te halen. Het gevolg kan zijn dat de leefomgeving minder schoon wordt (met name onkruid en zwerfvuil). Afgelopen jaar hebben wij de doelstelling schoon (90%) nagenoeg gehaald (89%).</p>
	<p>Activiteit: Commerciële straatreiniging</p>
	<p>De commerciële activiteiten staan gezien de huidige marktomstandigheden onder druk.</p>
9.1.5	Beleidsveld Onderhoud infrastructuur

	Oeverbeschermingen	Kade Winschoterdiep niet helemaal uitgevoerd in 2012, i.p.v. herstel is nl ook deels vervanging nodig.
	Brugbediening	De uitwerking van concrete afspraken met de provincie worden naar verwachting niet in het voorjaar afgerond, naar verwachting ca 3 a 4 maanden later.
	Herewegspoorviaduct	De financiering is knelpunt. Er is 10 miljoen euro beschikbaar uit de risicobuffer. Wij verwachten dat de totale kosten hoger zullen worden.

10. Programma Veiligheid

Veiligheid			
Nr.	Deelprogramma	actuele begroting 2012	verwachte afwijking VGR 2012-I
10.1	Veilige woon- en leefomgeving	-514	0
10.4	Integriteit en veiligheid	-59	0
10.5	Fysieke Veiligheid	-16.677	350
Totaal Veiligheid		-17.250	350

Toelichting op financiële afwijkingen

10.5 Fysieke veiligheid (350 duizend euro voordeel)

Met ingang van 1 januari 2006 is de FLO-regeling vervangen door een levensloopregeling. Voor alle medewerkers die op 1 januari 2006 in dienst waren in een bezwarende functie geldt vanaf deze datum het overgangsrecht FLO. De totale kosten voor de oude FLO-regeling en de kosten die wij maken voor het overgangsrecht FLO zijn 0,4 miljoen euro lager dan begroot. Het voordeel ontstaat onder andere omdat repressief personeel er voor kiest om langer door te werken dan tot hun 55^e. Hierdoor nemen de kosten die ten laste van het FLO-overgangsrecht komen af. Het overige nadeel van 50 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

12. Programma Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering			
Nr.	Deelprogramma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
12.1	Innovaties	-3.983	0
12.2	Personeel	0	0
12.3	Facilitaire dienstverlening	-4.949	-350
12.4	Overige bedrijfsvoering	-1.029	-850
Totaal Bedrijfsvoering		-9.961	-1.200

Toelichting op de financiële afwijking

12.3 Facilitaire dienstverlening (350 duizend euro nadeel)

Het verwachte resultaat bestaat uit een aantal voor- en nadelen. Het voordeel bedraagt 600 duizend euro en bestaat uit de volgende onderdelen. Een voordeel van 350 duizend euro als gevolg van aanpassingen in de dienstverleningsovereenkomsten van de Facilitaire dienstverlening (DVO's). Dit voordeel wordt ingezet ter dekking van enkele nadelen binnen het deelprogramma Facilitaire dienstverlening. Op dit moment wordt de verdere uitwerking van de aanpassingen in de DVO's voltooid. Het overige voordeel van 250 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

Het nadeel bedraagt 950 duizend euro en bestaat uit de volgende onderdelen. Vanuit het BOIA traject (Bedrijfskundig Onderzoek naar de Informatiserings- & Automatiseringsfunctie) is de formatie uitgebreid en is er sprake van boventaligheid. Een nadeel van 500 duizend euro.

Wij verwachten lagere opbrengsten van 250 duizend euro bij de inzet van projectleiding door lagere inzet van uren dan begroot. Het overige nadeel van 200 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

12.4 Overige bedrijfsvoering (850 duizend euro nadeel)

De organisatiekosten worden in rekening gebracht aan diverse projecten binnen de gemeentelijke organisatie. In 2012 verwachten wij een nadeel van 750 duizend euro. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een lager aantal projecten en door hogere organisatiekosten. Deze hogere kosten ontstaan met name door de toerekening van kosten voor DaFinci, die via de dienstverleningsovereenkomst worden doorberekend. Verder is er onzekerheid in het realiseren van bezuinigingen en in het aantal te realiseren declarabele uren. Het overige nadeel van 100 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

Toelichting afwijking in beleid

Deelprogramma: Facilitaire Dienstverlening	
Beleidsveld: Facilitaire Dienstverlening aan de gehele gemeentelijke organisatie	
- Activiteit: Verlenen ICT-diensten: ICT werkplek, applicaties, ICT projecten en ontwikkeling; inkopen personeel, diensten en goederen: aanbestedingsondersteuning, concern	<p>Toelichting: Wij willen de servicekwaliteit verbeteren en besparen op de kosten. Wij streven daarbij naar excellente dienstverlening: goede servicekwaliteit in combinatie met efficiënte bedrijfsvoering.</p> <p>Een nieuwe doelstelling is om daarnaast een nieuwe Facilitaire organisatie te gaan vormen, met als doel om de huidige acht facilitaire afdelingen samen te voegen tot één gemeenbrede facilitaire organisatie. Dit project is een deelproject van de concernbrede organisatieontwikkeling PIJOFACH.</p> <p>Parallel hieraan hebben wij het besluit genomen, om in het kader van de organisatieontwikkeling 'Centraal wat kan, decentaal wat moet' als eerste het bedrijfsvastgoed binnen de gemeente samen te voegen en de facilitaire functies rond huisvesting te centraliseren.</p> <p>Inmiddels ligt er een concept van de nieuwe vastgoedorganisatie en de nieuwe facilitaire organisatie. Deze concepten zijn gedeeld met alle betrokkenen binnen onze gemeente (zoals COR, betrokken medewerkers en opdrachtgevers).</p>
- Activiteit: Financieren gemeente: beheren geld- en kapitaalmarktportefeuille, bewaken financiële positie en geldstromen, risicobeheer	<p>Toelichting: Aan de hand van nieuwe procedures sturen wij onder andere op inhuur en kredietoverzichten om tijdig bij te kunnen sturen als er afwijkingen op de begroting dreigen te komen.</p>

13. Programma Overig

Overig		<i>actuele begroting 2012</i>	<i>verwachte afwijking VGR 2012-I</i>
Nr.	Deelprogramma		
13.1	College, raad en overig	33.261	-50
13.2	Publieke dienstverlening	0	0
Totaal Overig		33.261	-50

Toelichting op financiële afwijkingen

13.1 Nominale compensatie (700 duizend euro nadeel)

Om de gemeentelijke budgetten waardevast te houden worden deze gecompenseerd voor de jaarlijkse stijging van lonen en prijzen. Bij de voortgangsrapportages wordt de nominale compensatie geactualiseerd. Per saldo compenseren wij in 2012 een bedrag van 2,1 miljoen euro. In het principe akkoord dat is afgesloten voor de nieuwe CAO zijn loonsverhogingen opgenomen vanaf 1 januari 2012. In de rekening 2011 hebben wij een voorziening opgenomen van 1,4 miljoen euro voor nabetalings 2011. Deze voorziening kan door het principe akkoord vrijvallen. Kortom wij verwachten een negatief resultaat nominale compensatie van 0,7 miljoen euro.

13.1 IZA, restant liquidatie-uitkering (490 duizend euro voordeel)

In 2011 is de ziektekostenregeling IZA-Nederland beëindigd. In het eerste kwartaal van 2012 is het tweede en laatste deel van de liquidatie-uitkering aan de vroegere deelnemers uitbetaald. Ten aanzien van de ontvangsten uit de liquidatie stellen wij uw raad binnenkort voor deze in te zetten voor de reserve flankerend beleid.

Het overige voordeel van 160 duizend euro wordt veroorzaakt door enkele kleinere afwijkingen.

15. Programma Algemene inkomsten en Post Onvoorzien

Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien			
Nr.	Deelprogramma	actuele	verwachte
		begroting 2012	afwijking VGR 2012-I
15.1	Algemene inkomsten en post onvoorzien	340.303	4.700
Totaal Algemene Inkomsten en Post Onvoorzien		340.303	4.700

Toelichting op financiële afwijkingen

15.1 Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds (4,5 miljoen euro voordeel)

Op basis van de decembercirculaire 2011 blijkt dat de uitkeringsfactor voor 2012 met 2 punten wordt verhoogd ten opzichte van de begroting 2012. Dit levert een voordeel op van 325 duizend euro voor Groningen. De plaatselijke ontwikkelingen zijn geactualiseerd ten opzichte van de ramingen zoals die zijn opgenomen in de begroting 2012. Uit deze actualisatie blijkt wederom dat de stad op een aantal onderdelen in de afgelopen periode sneller is gegroeid dan waar wij rekening mee hebben gehouden (dit wordt ook deels verklaard door de structurele doorwerking van de groei vanuit 2011). Deze stijging zit met name in het aantal inwoners, jongeren, leerlingen, woonruimten en de omgevingsadressendichtheid. Hiertegenover staat een minder snelle stijging van het aantal lage inkomens dan geschat. Deze ontwikkelingen leiden er toe dat wij per saldo een hogere uitkering verwachten van 4,183 miljoen euro over 2012.

15.1 Rente (200 duizend euro voordeel)

Het rente resultaat bestaat uit een aantal onderdelen. Naast de financieringsfunctie, waaronder de mismatchfinanciering, ontvangen wij ook rente op onze reserves. Het voordelige resultaat op de financieringsfunctie is 800 duizend euro. Dit bestaat met name uit een voordeel van 700 duizend euro door de korte mismatchfinanciering. Daarnaast is er een rentevoordeel op nieuwe leningen van 900 duizend euro. Hier staat een nadelig resultaat tegenover van 300 duizend euro, als gevolg van een lage korte rente. Tenslotte ontstaat er een nadeel van 600 duizend euro, door afname van de reserves. En op onze beheersbudgetten ontstaat een voordeel van 100 duizend euro. In de begroting 2012 is toegerekende rente aan reserves en voorzieningen opgenomen. In het raadsvoorstel over de jaarrekening 2011 zijn de reserves verlaagd. Daardoor is de renteopbrengst op reserves lager. Wij verwachten een nadeel van 600 duizend euro.

Bladzijde 20
Onderwerp Voortgangsrapportage 2012-I

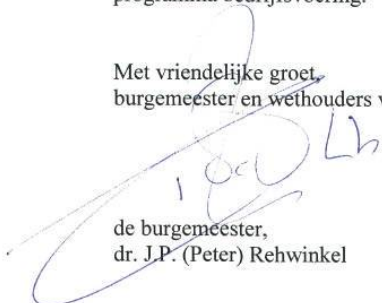
Toelichting op afwijkingen in de uitvoering van beleid

Deelprogramma: 15.1 Algemene inkomsten en post onvoorzien (rente)	
Beleidsveld: - Omvang investeringen en kapitaalverstr.	In de begroting is een aanname gedaan van 812 miljoen euro; wij verwachten een vermogensbehoefte van 850 miljoen euro. Het verschil zit vooral in de niet gerealiseerde inkomsten grondbedrijf. Bijsturing: na definitieve verwerking van de voorgenomen afboeking van 40 miljoen euro zal blijken of wij extra moeten bijlenen.

Raadsonderzoek Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs

Op 25 april jl. heeft uw raad besloten tot de uitvoering van een raadsonderzoek naar de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs. Het college is verzocht om bij deze voortgangsrapportage (VGR) een bedrag van 80 duizend euro ter beschikking te stellen voor de uitvoering van het raadsonderzoek. Dekking voor dit budget wordt gevonden binnen het programma bedrijfsvoering.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

Bijlage 1

Bedrijfsvoeringsonderdelen Voortgangsrapportage 2012-I

Gemeente Groningen
Bestuursdienst
Wagstraat 1
Postbus 20001
9700 PB Groningen
Website gemeente Groningen: www.groningen.nl
E-mail: bestuursdienst@bsd.groningen.nl

Juni 2012

Inhoudsopgave

1	Externe inhuur	3
2	Verloop post onvoorzien	3
3	Geconstateerde onrechtmatigheden	3
4	Afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen	4
5	Aanbevelingen Rekenkamer Commissie	4
6	Slot- en nacalculaties	6
7	Accountantsaanbevelingen	6
7.1	Concern Treasury	6
7.2	DIA	8
7.3	HVD	8
7.4	Iederz	8
7.5	MD	9
7.6	OCSW	9
7.7	ROEZ	12
7.8	SOZawe	13

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Bij de brief aan uw raad over de Voortgangsrapportage 2012-I bieden wij u de bijlage bedrijfsvoeringsonderdelen VGR 2012-I aan.

De bedrijfsvoeringsonderdelen die in dit document worden toegelicht zijn:

1. externe inhuur;
2. verloop post onvoorzien;
3. geconstateerde onrechtmatigheden;
4. afwijkingen in de voortgang van de IC plannen;
5. aanbevelingen Rekenkamer Commissie;
6. slot- en nacalculaties;
7. accountantsaanbevelingen.

1 Externe inhuur

Het college heeft besloten om het volume en de kosten van de externe inhuur te beperken. In 2012 is de taakstelling dat de totale kosten van de externe inhuur niet meer mogen bedragen dan 13% van de loonsom van 2011; dat is concernbreed 24,6 miljoen euro.

In het eerste kwartaal van 2012 is 5,5 miljoen aan externe inhuur besteed. We hebben op dit moment geen concrete aanwijzingen dat de taakstelling niet wordt gehaald.

2 Verloop post onvoorzien

In 2012 zijn de middelen van de post onvoorzien nog niet aangesproken. In het kader van de bezuinigingen is de post onvoorzien in 2011 met 200 duizend euro verlaagd naar een structurele omvang van 300 duizend euro.

Onderdeel	Orgaan	Datum	Dienst	Saldo 2012
Post onvoorzien in begroting 2012				300
Saldo volgens actuele begroting 2012				300

3 Geconstateerde onrechtmatigheden

In het kader van de rechtmatigheidscontroles worden gedurende het jaar controles uitgevoerd om te kunnen vaststellen dat de opzet, het bestaan en de werking van procedures die de rechtmatigheid borgen aanwezig zijn en functioneren.

De accountant maakt, bij haar jaarlijkse controle betreffende de rechtmatigheid, gebruik van de uitgevoerde controles. Het verkrijgen van een goedkeurende controleverklaring aangaande de rechtmatigheid bij de jaarrekening is gebonden aan toleranties. Op basis van het vastgestelde normenkader voor de controle 2012 zal het audit committee een voorstel doen aan de raad voor de te hanteren tolerantie.

Uw raad wordt conform richtlijnen geïnformeerd over geconstateerde onrechtmatigheden.

4 Afwijkingen in de voortgang van de IC-plannen

De administratieve organisatie en de daarbij behorende interne controle/beheermaatregelen borgen dat de producten die de gemeente maakt en de diensten die de gemeente verleent juist, tijdig en volledig tot stand komen. Om te kunnen vaststellen dat AO/IC maatregelen in opzet voldoen, ook daadwerkelijk zijn geïmplementeerd en als laatste ook daadwerkelijk functioneren, worden jaarlijks IC-plannen opgesteld waarin de controles op de AO/IC worden beschreven.

De uitvoering van de dienst IC-plannen verloopt grotendeels volgens planning. In de eerste twee maanden van 2012 is gewerkt aan de afronding rechtmatigheidstesten 2011, de uitvoering van de concernbrede rechtmatigheidstest inkopen en aanbesteden 2011 en de afronding van de rechtmatigheidstesten SISA-verantwoording 2011. Wij verwachten geen afwijkingen en opzichte van onze planning in 2012.

5 Aanbevelingen Rekenkamer Commissie

Wij gaan in op de nog niet afgemelde aanbevelingen van de Rekenkamer Commissie. De afgemelde bevindingen worden niet meer in dit document opgenomen. Om een snel inzicht in de voortgang van de aanbevelingen te verschaffen is de titel van de aanbeveling in kleur weergegeven. Groen ■ staat voor afgehandelde aanbevelingen, oranje ■ betekent dat afhandeling van de aanbeveling is gestart, rood houdt in dat de afhandeling van de aanbeveling nog niet is gestart.

Parkeerbeleid (effecten parkeerbeleid)	
Aanbeveling	De raad verzoekt het college van B&W om in kaart te laten brengen wat de effecten zijn van het parkeerbeleid door structureel gegevens te verzamelen over het parkeren. Dit kan door het houden van tellingen op verschillende plaatsen en verschillende momenten.
Stand van zaken	Al voor het onderzoek van de rekenkamer werd gewerkt aan de totstandkoming van een programma van eisen voor het realiseren van een zogenaamde "Management Informatie Systeem" (MIS). De bedoeling hiervan is dat door het stelselmatig verzamelen en bundelen van gegevens uit de diverse bronnen, zoals PRIS, de parkeerautomaten, de parkeerapparatuur in onze garages en de handheld apparatuur van de parkeerpolitie, adequaat wordt gemeten of de gestelde doelen worden bereikt. De bouw van het "Management Informatie Systeem" (MIS) is inmiddels gestart en sinds april 2012 is het systeem volledig operationeel. Dagelijks worden gegevens (omzet, bezettingsgraden etc.) van de gemeentelijke parkeergarages ingelezen in het MIS. Ook worden maandelijks de financiële gegevens uit DaFinci ingelezen in het MIS. Met de gegevens uit het MIS kunnen wij de effecten van het parkeerbeleid monitoren en vroegtijdig bijsturingmaatregelen treffen. Hiermee is de bevinding van de Rekenkamercommissie opgevolgd.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Parkeerbeleid (gewenste betalingsgraad en vrije plekken)	
Aanbeveling	De raad dient aan te geven wat de minimaal gewenste betalingsgraad is en wat het minimum aantal gewenste vrije plekken zijn, met het oog op te behalen doelen en daarvoor in te zetten instrumenten. Daarvoor zijn wel gegevens nodig over het parkeer- en betaalgedrag.
Stand van zaken	<p>De conclusie van de rekenkamercommissie wordt onderschreven, dat het noodzakelijk is de sturing op straatparkeren te verbeteren. Hiervoor zijn doelstellingen ('smart') geformuleerd en uitgewerkt. Hierbij gaat het om een uitwerking van de centrale doelstelling voor het parkeerbeleid: het behouden van een leefbare en bereikbare stad. Over deze uitwerking zal de Raad periodiek worden geïnformeerd. In het jaarverslag Parkeerbedrijf wordt de raad geïnformeerd over de ontwikkeling in de betalingsgraad. Hierbij dient in ogenschouw te worden genomen dat het doel is parkeervoorzieningen te leveren en handhaven. Vanuit de vakdirectie Stadtoezicht worden gegevens inzake betalingsbereidheid per straat aangeleverd.</p> <p>Onderzoek van het betaal- en parkeergedrag is vormgegeven door een parkeerenquête en parkeertellingen. Dit onderzoek is uitgevoerd in 2009 en wordt in 2012 herhaald. Ook wordt in samenwerking met de vakdirectie Stadtoezicht het bestaande handhavingsplan, opgesteld met een profiel per wijk, geactualiseerd. Per wijk zijn targets en knelpunten opgesteld en deze worden maandelijks besproken. Door het onderzoek zijn de bevinding van de Rekenkamercommissie opgevolgd.</p>

6 Slot- en nacalculaties

In 1998 heeft de raadscommissie de aanbeveling gedaan om richtlijnen op te stellen voor slot- en nacalculaties. Het doel van de slot- en nacalculatie is tweeledig. Bij voltooiing van het project kan de raad met een slot- of nacalculatie controleren of het project volgens de gemaakte afspraken is uitgevoerd. Tegelijk kunnen wij adequaat verantwoording afleggen aan uw raad over de uitvoering van de diverse investeringen. Als een project (met investeringsbedrag > € 450.000) voor circa 95% is afgerond wordt een slotcalculatie dan wel nacalculatie opgesteld. De verwachting is dat voor 2011 de volgende slot- en nacalculaties worden opgesteld:

Dienst	Slot- / nacalculatie	Omschrijving
OCSW	2 ^e kwartaal 2012	Nieuwbouw VMBO Noordoost
	2 ^e kwartaal 2012	Nieuwbouw VMBO West
	2 ^e kwartaal 2012	Aanpassing DOK marktplaats Lewenburg
	3 ^e kwartaal 2012	Herbouw sporthal Lewenburg
	3 ^e kwartaal 2012	Vervanging kunstgras sportpark Esserberg
	4 ^e kwartaal 2012 / 2013	Nieuwbouw basisschool wijk Reitdiep
	4 ^e kwartaal 2012 / 2013	Herbouw schoolgebouw Gravenburg
RO/EZ		Fietsbrug Plataanlaan
		Watergang
		GLW Lodewijkstraat
		Wensen vanuit de stad 2009-2010
		Informatiecentrum Grote Markt
		Aanpak schoolomgeving 2007-2010
		Reitdiep/Dorkwerd
		Eemspoort
	Damsterdiep grex en vastgoedexploitatie	
		Sportpark de Hoogte

7 Accountantsaanbevelingen

Accountantsaanbevelingen worden gedaan naar aanleiding van de jaarlijkse interim-controle en de controle op de jaarrekening. Deze controles worden per dienst uitgevoerd. Per dienst worden ook de bevindingen zoals deze door de accountant zijn gedaan gerapporteerd. Niet alle bevindingen worden vermeld in het uiteindelijke controleverslag bij de jaarrekening. Dit heeft te maken met de door uw raad vastgestelde rapporteringtolerantie. Daarnaast worden de accountantsbevindingen die al zijn opgevolgd en afgemeld niet meer in dit document opgenomen. Om een snel inzicht in de voortgang van de aanbevelingen te verschaffen is de titel van de aanbeveling in kleur weergegeven. Groen staat voor afgehandelde aanbevelingen, oranje betekent dat afhandeling van de aanbeveling is gestart, rood houdt in dat de afhandeling van de aanbeveling nog niet is gestart.

7.1 Concern Treasury

	Bevoegdheden bankrekeningen
Aanbeveling	In het kader van onze controle worden standaardbankverklaringen opgevraagd bij de banken waaraan de gemeenten gelieerd is. Op deze standaardbankverklaringen staat vermeld welke medewerkers van de gemeente bevoegd zijn voor het verrichten van betalingen. Wij hebben geconstateerd dat in een aantal gevallen medewerkers van de gemeente

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

	<p>alleen onbepaald bevoegd zijn voor het verrichten van betalingen vanaf bepaalde rekeningnummers.</p> <p>Wij adviseren u op korte termijn deze bevoegdheden in te trekken, dan wel medewerkers samen bevoegd te maken voor het verrichten van betalingen in plaats van alleen.</p>
Stand van zaken	<p>Begin 2012 worden de ING bankrekeningen voor de Vensterscholen opgeheven en voor de resterende bankrekeningen een wijziging in de bevoegdheden zal worden aangevraagd.</p>

Kwaliteit prognoses	
Aanbeveling	<p>Concern Treasury coördineert de prognoses van investeringen en de liquiditeitsbegroting. De werkelijke ontwikkeling van de financieringsbehoefte wijk aanzienlijk af van de liquiditeitsplanningen. Wij constateren daarom dat door de huidige organisatie van het treasurybeheer het risico blijft bestaan dat jaarlijks aanzienlijke afwijkingen in de rente kunnen ontstaan. Het gevolg hiervan is dat jaarlijks renteresultaten zullen ontstaan.</p> <p>Wij adviseren de gemeente Groningen maatregelen te nemen om de liquiditeitsplanning te verbeteren.</p>
Stand van zaken	<p>De te treffen maatregelen worden in 2012 ingevoerd.</p>

Aanpassing Treasurystatuut / Woningbouw	
Aanbeveling	<p>In 2010 heeft de gemeente Groningen een nieuwe lening o/g aangetrokken ter financiering van een al bestaande lening u/g aan een woningbouwcorporatie. Deze nieuwe lening is aangetrokken nadat de oorspronkelijke lening was afgelost, omdat er een renteherziening plaats moet vinden en het aantrekken van de nieuwe lening goedkoper was. De nieuwe lening heeft verder dezelfde voorwaarden als de 'oude' lening. Artikel 5 van het treasurystatuut stelt echter dat er geen nieuwe leningen meer worden aangetrokken ten behoeve van de financiering van woningbouwcorporaties. Artikel 5 komt in dit specifieke geval echter in conflict te staan met artikel 3 van het treasurystatuut, dat stelt dat er sprake dient te zijn van matching van leningen o/g en leningen u/g.</p> <p>Er is sprake van een specifiek geval, waardoor de regels afwijkend zijn. Daarnaast is sprake van een financieel voordeel door deze transacties, waardoor wij van mening zijn dat hier 'substance over form' geldt. Om deze reden nemen wij deze transacties niet op als onrechtmatigheid. Wij adviseren u om in het treasury-overleg te bespreken of aanpassing van het treasurystatuut gewenst is.</p>
Stand van zaken	<p>In het treasurystatuut 2012-2013 is de werkwijze waarbij bestaande leningen worden voortgezet met een nieuwe financier expliciet benoemd. Het statuut is 25 april 2012 door uw raad vastgesteld. Daarmee is de opmerking overgenomen en geïmplementeerd.</p>

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

7.2 DIA

Uitkomsten rechtmatigheidsonderzoek	
Aanbeveling	Bij de jaarrekening 2011 is een aantal fouten (in oa. betalingen) geconstateerd. Dit heeft betrekking op de items personeel en salarisverwerking. Het totaalbedrag aan fouten bedraagt 1 miljoen euro. Aanbevolen wordt de interne controles in het vervolg per kwartaal uit te voeren, zodat nog tijdig bijgestuurd kan worden.
Stand van zaken	De controles vinden inmiddels per kwartaal plaats.

7.3 HVD

Voorziening onderhoud Hanzeplein	
Aanbeveling	Om de kosten voor groot onderhoud te egaliseren is een voorziening gevormd. Conform BBV dient als onderbouwing een periodiek geactualiseerd beheerplan m.b.t. het betreffende onroerend goed te zijn opgesteld. In 2011 is een actueel beheerplan opgesteld, daaruit blijkt dat de jaarlijkse onderhoudskosten 12 duizend euro hoger zijn dan de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud.
Stand van zaken	Bij de volgende periodieke update van het beheerplan beoordelen of het noodzakelijk is extra te doteren.

Formele onrechtmatigheden	
Aanbeveling	De interne controle afdeling heeft een rechtmatigheidsonderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat een aantal inkooporders zonder bevoegdheid geautoriseerd zijn, daarnaast ontbreken twee contracten.
Stand van zaken	Wij hebben inmiddels structurele maatregelen getroffen om deze onrechtmatigheid te voorkomen.

7.4 Iederz

Formele onrechtmatigheid in het inkoopproces	
Aanbeveling	Bij de interne rechtmatigheidscontrol op het inkoop- en aanbestedingsproces zijn enkele onrechtmatigheden geconstateerd. Om de rechtmatigheid van inkopen te waarborgen adviseren wij u om zorg te dragen voor en juiste en toereikende autorisatie van inkooporders. Dit voorkomt dat ten onrechte in naam van iederz verplichtingen worden aangegaan.
Stand van zaken	Wij bereiden maatregelen voor om deze onrechtmatigheden te voorkomen.

7.5 MD

Uitkomsten rechtmatigheidsonderzoek	
Aanbeveling	<p>Op basis van het interne onderzoek zijn twee bevindingen gedaan. Ten eerste zijn in 2011 diverse bodemonderzoeken bij de milieudienst uitgevoerd door verschillende leveranciers. Gezien de aard van de vergelijkbaarheid van de opdrachten, hadden deze gezamenlijk aanbesteed moeten worden. De totale opdrachtwaarde van de bodemonderzoeken bedraagt 1,055 miljoen Dit komt boven het grensbedrag van Europese aanbesteding uit, waardoor onterecht niet Europees is aanbesteed. Dit is reeds in 2010 gesignaleerd, echter vanwege complexiteit en prioriteiten is deze aanbestedingsprocedure in februari 2012 pas afgerond. Dit leidt in 2011 tot een onrechtmatigheid van 1,055 miljoen voor bodemonderzoeken.</p> <p>Ten tweede zijn gedurende een halfjaar pers- en vulcontainers ingekocht zonder dat hieraan een contract ten grondslag lag. In januari 2011 liep het oude Europees aanbestede contract af en het contract na de nieuwe aanbesteding is pas per 1 september 2011 ingegaan. In tussentijd hebben er inkopen plaatsgevonden voor een bedrag van 114 duizend euro. Dit bedrag is meegenomen als fout voor de rechtmatigheid.</p> <p>Op basis van deze twee bevindingen met betrekking tot de rechtmatigheid van de inkopen bij de Milieudienst is sprake van onrechtmatige inkopen voor een totaalbedrag van 1,169 miljoen euro.</p>
Stand van zaken	<p>Ten aanzien van de onrechtmatigheid voor bodemonderzoeken is de Europese aanbesteding inmiddels afgerond: eind januari en februari 2012 zijn alle percelen getekend. Er kan een kleine doorloop van onrechtmatigheid in 2012 zijn.</p> <p>Ten aanzien van de inkoop van de pers- en vulcontainers is de nieuwe aanbesteding waar deze containers onder vallen per 1 september 2011 ingegaan.</p>

7.6 OCSW

Formele onrechtmatigheid subsidies	
Aanbeveling	<p>Door de afdeling CMS is bij de vaststelling in 2010 van de in 2009 toegekende subsidies geconstateerd dat er in 4 gevallen geen goedkeurende verklaring is afgegeven door de instellingen. Tevens is in een aantal gevallen (6) een verklaring van oordeelonthouding afgegeven. In twee van deze 6 gevallen is wel een goedkeurende verklaring overlegd betreffende de subsidiebesteding. Door het ontbreken van de goedkeurende verklaring wordt niet voldaan aan artikel 25.4 van de Algemene Subsidieverordening.</p>
Stand van zaken	<p>Aan de betrokken instellingen zal worden gevraagd om hun huisaccountants met ingang van de jaarrekening 2011 jaarlijks een specifiek oordeel te laten geven over de subsidiebesteding.</p>

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

SLA huisvesting en vordering O2G2	
Aanbeveling	De gemeente Groningen heeft bij de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs en Service Level Agreement (SLA) afgesloten om de dienstverlening aan O2G2 vast te leggen. Onderdeel van deze SLA is de dienstverlening op gebied van accommodatie en vastgoed. De commissie Klaassen adviseert om deze SLA op te zeggen met ingang van 2012 en adviseert de gemeente zo snel mogelijk duidelijke afspraken te maken omtrent de dienstverlening en de betreffende vordering en de mogelijke frictiekosten van de beëindiging van de SLA te bepalen.
Stand van zaken	Wij zijn hierover met O2G2 in gesprek

Groninger Museum	
Aanbeveling	Wij adviseren om te onderzoeken in hoeverre de verstrekte lening de komende jaren kan worden afgelost door het museum en op welke wijze de aflossingen zullen worden geïnd.
Stand van zaken	Er wordt geadviseerd te onderzoeken of het museum aan haar aflossingen kan voldoen. Dit wordt meegenomen bij de periodieke monitoring van de afspraken uit het reddingsplan.

Formele onrechtmatigheid inkoop	
Aanbeveling	Uit het interne rechtmatigheidsonderzoek blijkt dat de aanbesteding van het schoonmaakcontract is vertraagd, en een tenzij formulier ontbreekt. Daarnaast is er een formele onrechtmatigheid m.b.t. de controlverklaring van een subsidieafrekening.
Stand van zaken	Er wordt een nieuwe aanbesteding voorbereid.

Waardering kunstvoorraad CBK	
Aanbeveling	In 2010 is de kunstvoorraad van het CBK geïnventariseerd. In de loop van 2012 is een aantal fouten geconstateerd in de waardering zoals bepaald in 2010. Afwaardering van 193 duizend euro wordt gedekt door de in 2011 gevormde bestemmingsreserve van 2,5 miljoen euro. In 2012 is nader onderzoek gedaan naar de waardering van kunstobjecten. Op dit moment is niet bekend wat de omvang van een eventuele correctie is. Wij nemen een onzekerheid op van 500 duizend euro.
Stand van zaken	Er vindt een analyse plaats t.b.v. een mogelijke voorraadcorrectie.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Verzelfstandiging Muziekschool	
Aanbeveling	Met de verzelfstandiging van de muziekschool hangt een aantal risico's samen. Het niet goed beheersen deze risico's kan leiden tot extra financiële lasten voor de gemeente Groningen. Door het Kunsten Centrum Groningen (KCG) wordt gewerkt aan een gedetailleerde uitwerking in de vorm van een meerjarenbegroting van de fusiecombinatie. Hierin zijn de aandachtspunten uit de risico-inventarisatie opgenomen. Op deze uitwerking hebben zowel de gemeente Groningen als het KCG een externe partij ingeschakeld t.b.v. een second opinion. Deze informatie wordt betrokken bij de besluitvorming.
Stand van zaken	Op dit moment wordt een second opinion uitgevoerd.

Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs	
Aanbeveling	Op basis van de wet op het primair onderwijs geldt dat het openbaar en bijzonder onderwijs gelijkgesteld moeten worden en middelen die worden verstrekt aan het openbaar onderwijs ook moeten worden doorbetaald aan het bijzonder onderwijs. De gemeente is echter van mening dat op deze bijdragen geen doorbetalingsverplichting van toepassing is. Om die reden is geen voorziening opgenomen in de jaarrekening of budget gereserveerd in de begroting 2012. Wel is het risico opgenomen in de risicoparagraaf. Wij zijn van mening dat het risico daarmee voldoende is toegelicht in de jaarrekening.
Stand van zaken	De doorbetalingsverplichting naar het bijzonder onderwijs wordt door een onafhankelijke partij onderzocht.

Invoering nieuw subsidiepakket	
Aanbeveling	Het nieuwe subsidiesysteem is in gebruik genomen. De eerste bevindingen leiden tot het invoeren van een nieuwe release. Er is nog geen externe review op de implementatie gedaan. Hiermee bestaat nog onzekerheid over de juiste werking van het systeem. Deze review is in de planning opgenomen. Wij zullen voor de jaarrekeningcontrole 2012 de invoering en werking van het nieuwe pakket moeten beoordelen.
Stand van zaken	Na de invoering van de nieuwe release wordt in het tweede kwartaal van 2012 een EDP audit uitgevoerd.

7.7 ROEZ

Kwaliteit informatievoorziening verplichtingenadministratie	
Aanbeveling	Opstellen van procedure en bewaken dat er geen bestellingen, rekening houdend met een ondergrens, meer buiten DaFinci om verricht kunnen worden. Dat budgethouders (tussentijds) onvoldoende inzicht hebben in de uitgaven en verplichtingen in relatie tot budgetten.
Stand van zaken	Vanaf 2012 worden facturen alleen betaald als een verplichting /inkooporder is vastgelegd.

Projectbeheersing	
Aanbeveling	De communicatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer vindt nog niet in alle gevallen formeel plaats. De rapportage aan de opdrachtgever moet verder vorm krijgen, zodat de kredietbeheersing op deelprojecten beter bewaakt wordt. Bij gebrek aan voldoende projectbeheersing bestaat de mogelijkheid dat risico's in projecten zich voordoen en niet tijdig worden gesignaleerd.
Stand van zaken	Er wordt maandelijks een integraal krediet bewakingslijst opgesteld. De krediet bewakingslijst wordt uit DaFinci opgevraagd.

Grondexploitatie (staat P)	
Aanbeveling	Om naast de reguliere herzieningen van grondexploitaties, periodiek een dwarsdoorsnede van alle projecten te maken, waarbij de werkelijke verkopen worden vergeleken met de geprognosticeerde verkopen. Bij onvoldoende projectbeheersing bestaat de mogelijkheid dat risico's in projecten zich voordoen en dat deze vervolgens niet tijdig worden gesignaleerd.
Stand van zaken	Per kwartaal is er informatie beschikbaar over de woningverkopen in de gemeente en de regio. Voor kavels is dit niet het geval en wordt er gestuurd op informatie over geïnteresseerde partijen.

Controle project Meerstad	
Aanbeveling	In de opzet van de exploitatiebegroting Meerstad zijn het moment van uitgifte van gronden en schattingen ten aanzien van de prijs van grond van wezenlijk belang. Bij onvoldoende controle op de exploitatiebegroting kunnen risico's te laat worden opgemerkt.
Stand van zaken	De herziening heeft plaatsgevonden en is afzonderlijk gerapporteerd en vastgesteld door de Raad op 25 januari 2012, hierbij zijn de risico's meegenomen.

Parkeerbedrijf	
Aanbeveling	Onderzoek welk effect het gekozen scenario heeft op de waardering van het parkeerbedrijf en welk effect dit heeft voor de jaarrekening. Onvoldoende dekking uit het parkeerbedrijf en kostenoverschrijding.
Stand van zaken	De nota Parkeren met Perspectief is door de Raad vastgesteld, het college wordt tweemaandelijks een rapportage over de voortgang van het parkeerbedrijf voorgelegd.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Kredietbewaking	
Aanbeveling	Voor een goede kredietbewaking is het van belang dat op een eenvoudige wijze een totaaloverzicht van de kredietoverschrijding kan worden weergegeven. Het risico bestaat dat bij onvoldoende projectbeheersing risico's in projecten niet tijdig worden gesignaleerd.
Stand van zaken	Deze overzichten t.b.v. de kredietbewaking zijn ontwikkeld en beschikbaar.

Subsidiebeheer	
Aanbeveling	Waarborg dat de verschillende verantwoordelijken op de hoogte zijn van subsidie voorschriften en de risico's, problemen of aandachtspunten. Subsidies zijn een van de belangrijkste dekkingsbronnen binnen de exploitatieopzetten. Bij onvoldoende subsidiebeheer bestaat de kans op niet voldoen aan de subsidievoorwaarden waardoor (een deel van) de subsidie moet worden terugbetaald.
Stand van zaken	In de komende periode wordt de tijdige declaratie van middelen en juiste/tijdige verantwoording van de kosten aan de subsidiegever onderzocht. De verankering van subsidievoorwaarden in het financiële systeem is mogelijk. Begin juni wordt de digitalisering subsidie beheer geïmplementeerd.

7.8 SOZAWE

Onjuist gehanteerde codering in GWS en geconstateerde onjuiste verantwoording van één cliënt.	
Aanbeveling	Bij de interne controle over 2011 is vastgesteld dat in de uitkeringenadministratie (GWS) onjuiste coderingen worden gehanteerd bij de omzettingen in "om niet". Hierdoor worden mogelijk uitkeringskosten ten onrechte niet gedeclareerd bij het rijk. Daarnaast is geconstateerd dat in één geval een cliënt van de gemeente Ten Boer in het bestand van de gemeente Groningen is opgenomen. Hierdoor wordt het verstrekte bedrag ad € 12.000 ten onrechte verantwoord door gemeente Groningen.
Stand van zaken	De fouten zijn direct hersteld.

Organisatiwijziging en rechtmatigheidscontroles	
Aanbeveling	Bij de jaarrekeningcontrole is geconstateerd dat met name in de opzet van de verbijzonderde interne controle op de vernieuwde processen nog maar beperkte voortgang is gerealiseerd. Wel is door de dienst een eerste stap gezet, door het opstellen van een risicoanalyse voor het proces levensonderhoud. Tijdens de interim-controle hebben wij eveneens gerapporteerd dat de uitvoering van de rechtmatigheidscontroles voor een aantal processen achterliep op de planning. Ook bij de jaarrekeningcontrole was dit het geval.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Stand van zaken	Voor wat betreft de nieuwe opzet van de verbijzonderde controle voeren wij eerst de noodzakelijke risicoanalyses van de processen uit. Wij verwachten dit jaar opvolging te geven aan de aanbeveling.
-----------------	---

Wijziging toerekening van uitvoeringskosten Participatiebudget	
Aanbeveling	Vanwege de gewijzigde kostenverdelingsystematiek en de reorganisatie binnen de dienst is de wijze waarop de uitvoeringskosten worden toegerekend aan het Participatiebudget ook gewijzigd. De wet- en regelgeving laat ruimte in hoeverre kosten direct zijn toe te rekenen en daarmee ten laste van het Participatiebudget kunnen worden gebracht. Wij hebben de nieuwe systematiek beoordeeld en kunnen ons vinden in de huidige wijze. Wel willen wij er op wijzen dat de wet- en regelgeving vereist dat de gekozen handelswijze controleerbaar moet zijn en adviseren u om dit ook in de komende jaren op toereikende wijze te documenteren.
Stand van zaken	De aanbeveling wordt opgevolgd. Hierbij nemen wij overigens wel in acht dat het bedrag van de uitvoeringskosten, dat ten laste wordt gebracht van het Participatiebudget, steeds kleiner wordt.

Hoge foutscore Ten Boer	
Aanbeveling	De foutscore bij de uitvoering van de BUIG regelingen voor Ten Boer komt op 1,9%, terwijl het percentage fouten bij het Participatiebudget 1,5% bedraagt. Uit onze werkzaamheden en gesprekken met de dienst is gebleken dat deze fouten vooral hun aard vinden in afwijkende regels/verordening van Ten Boer en de beperkte aandacht van medewerkers hiervoor.
Stand van zaken	Aan de oorzaak van de fouten besteden we opnieuw aandacht door in onze procedures te wijzen op de specifieke regelgeving voor Ten Boer.

Bestuursdienst

Afdeling   Beleid en Programmering
Steller   Michiel de Boer
Onderwerp   Woningmarktontwikkelingen en Monitor JHV

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 8235   Bijlage(n) 2   Ons kenmerk RO12.3102936
Datum   14 JUN 2012   Uw brief van -   Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

Zoals is aangekondigd in de MUST-brief die u onlangs heeft ontvangen, zal het Meerjarenprogramma Wonen (MJP) voortaan mee gaan in de MUST- en begrotingscyclus. Wij zullen u daarom in januari het MJP 2013 voorleggen.

In deze brief informeren wij u wel alvast over de moties die zijn vastgesteld bij de behandeling van het MJP 2012. Daarnaast is toegezegd dat wij de ontwikkelingen op het gebied van Jongerenhuisvesting nauwlettend zullen volgen met een monitor. Hierbij leggen wij u ook de monitor Jongerenhuisvesting voor.

Moties Meerjarenprogramma Wonen 2012

Bij de vaststelling van het Meerjarenprogramma Wonen 2012 zijn de onderstaande moties aangenomen. Wij geven per motie aan wat onze reactie is en welke eventuele acties hierop zijn ondernomen.

1. Ouderen

Motie: "de plannen om ouderen te verleiden om te kiezen voor een voor hen geschiktere woning concreter uit te werken in het meerjarenprogramma Structuurvisie Wonen en voor te leggen aan de gemeenteraad"

De huisvesting van ouderen is een van de speerpunten van ons woonbeleid. Wijzigingen in de hele financiering van de zorgsector, veranderende woonwensen van ouderen en uiteraard de toenemende vergrijzing zijn hiervoor de belangrijkste aanleidingen. Al is dit laatste minimaal aan de orde in Groningen. Via het beleidsprogramma Zorgen voor Morgen pakken we dit vraagstuk op een integrale wijze aan. Welzijn, wonen en zorg zijn hierin nauw met elkaar verweven.

In onze woonvisie spreken we over het verleiden van ouderen naar geschikte woningen. Daarbij dient er een kwalitatief goed aanbod te zijn van woningen. Naar onze mening is dit goed op orde binnen het programma Zorgen voor Morgen, door de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Volgvel 1

wijkvernieuwing en met de afspraken die we hebben met de woningcorporaties in de stad in het Nieuw Lokaal Akkoord. Voor ouderen is er een keur aan woonvormen waar men uit kan kiezen. Er zijn woon-zorgcomplexen, woningen boven en of nabij winkelcentra, solitaire wooncomplexen waar niet alleen ouderen wonen en verspreid over de wijken diverse kleinere complexen. Op dit moment zijn onder andere woningen in aanbouw op de Trefkoel locatie, het Hoornsediep (chinese ouderen) en zijn plannen in ontwikkeling voor Oosterhoogebrug. Bij de verdeling van sociale huurwoningen is de slaagkans onder ouderen al een aantal jaren zeer hoog (>90%).

Daarnaast willen we de doelgroep goed informeren over de woonmogelijkheden die er zijn. Samen met de ouderenorganisaties kijken we hoe we ouderen goed kunnen informeren over hun woontoeekomst zodat ze niet voor verrassingen komen te staan als plotseling de gezondheidstoestand sterk achteruit gaat. Daarom wordt er dit jaar een gemeentelijke site ontwikkeld waar op adresniveau te zien is wat de kwaliteit van de woningen is en welke zorg er geleverd kan worden. Tevens is op deze site te zien waar de dichtstbijzijnde voorzieningen zijn. Zo kan een senior zich goed informeren over de woning, de zorg, de afstand naar bijvoorbeeld de winkels, huisarts en de bushalte. Tevens worden ouderen via bijvoorbeeld artikelen in de buurtkrant en allerlei andere activiteiten op hun woonsituatie geattendeerd.

Ouderen kunnen altijd met hun vragen over huisvesting terecht bij de Steun en Informatiepunten (Stips). Inmiddels functioneren deze in 13 wijken en zijn ze nog in een aantal wijken in ontwikkeling. Bovendien worden er vanuit deze Stips in veel wijken huisbezoeken door seniorvoorlichters gehouden bij 75+ers. Op deze wijze ontstaat er meer inzicht in de behoefte en mogelijkheden van deze doelgroep.

Het is verder goed om een nuancering aan te brengen in de doelstelling om ouderen te verleiden meer naar geschikte woningen te verhuizen. Het gaat er uiteindelijk om dat de ouderen van onze stad lang goed en zelfstandig kunnen blijven wonen. Dit betekent niet dat elke oudere nu meteen verleid moet worden om naar een geschiktere woning te verhuizen en is het de vraag hoe ver je moet gaan om ouderen hierin te bewegen. Veel ouderen prefereren het om zolang mogelijk in hun eigen woning te blijven wonen. Door vaak simpele aanpassingen, zoals bijv. een traplift, zijn woningen geschikt te maken en kunnen mensen in hun eigen woning blijven wonen. Hiervoor zijn ook gelden vanuit de Wmo beschikbaar.

De grootste problematiek ligt in de portieketagewoningen zonder lift. Vanuit de Stips zouden seniorenvoorlichters specifiek de doelgroep kunnen benaderen die in deze woningen woont. Dit is een optie die we verder willen bekijken. Daarnaast zullen we blijven sturen op de realisatie van kwalitatief aanbod. Deze kwalitatieve opgave voor ouderen pakken we op met een passende manifestatieachtige aanpak. Over de wijze waarop we dit gaan oppakken komen we in een later stadium terug.

Volgvel 2

2. Gezinnen

Motie: aan geven wat beleidsmatig en qua kwaliteit en kwantiteit van de woningvoorraad, meer dan nu al het geval is, gedaan kan worden om meer gezinnen aan de stad te binden.

De doelgroep gezinnen is één van de doelgroepen die in het Meerjarenprogramma Wonen is benoemd waarvan we specifiek de ontwikkelingen gaan volgen. Hiervoor zijn indicatoren benoemd. In het Meerjarenprogramma 2013, dat in januari 2013 aan uw raad wordt voorgelegd, komen we uitgebreid terug op de resultaten van deze indicatoren.

Om gezinnen aan de stad te binden zetten we in op nieuwbouw van grondgeboden woningen in binnenstedelijke en groenstedelijk woonmilieus en zorgen we voor de benodigde voorzieningen op uitleglocaties. Voor wat betreft binnenstedelijke locaties zijn veel projecten in ontwikkeling of reeds gerealiseerd, bijvoorbeeld Achter de Reitdijk en ZON in Paddepoel-Zuid. Voor wat betreft groenstedelijke woonmilieus is Meerstad één van de belangrijkste projecten die inspeelt op dit woningsegment. Ook in Reitdiep zien wij nog potentie voor de ontwikkeling van kleinere deelgebieden met grondgebonden woningen. Tevens zien wij dat er veel belangstelling is voor collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). De manifestatie "bouw uw droomhuis met CPO" die momenteel loopt leverde tot nu toe ca. 250 belangstellenden op en enkele projecten staan naar aanleiding hiervan in de startblokken. Tot slot zijn we met ontwikkelaars in overleg om te kijken of we appartementenprogramma kunnen omzetten naar grondgebonden woningen.

Overigens groeit het aantal gezinnen in de stad en is het aandeel van gezinnen t.o.v. de regio gegroeid. Het gaat in de stad dus goed qua gezinnen.

3. Problematiek Fietsparkeren

Motie: "Een actieplan vorm te geven bij de eerstvolgende 'Monitor Jongerenhuisvesting' met daarin een overzicht van knelpunten qua fietsparkeren, mogelijke creatieve oplossingen voor fietsparkeerproblematiek"

Zoals gezegd in de inleiding komen we later in deze brief uitgebreid terug op de monitor. Hieronder informeren wij u specifiek over de fietsklemmen. Tot op heden zijn inmiddels al meer dan 3000 fietsklemmen geplaatst, er is echter ook sprake van een wachtlijst van ca. 2000 fietsklemmen. Door uw raad is gevraagd met creatieve oplossingen te komen.

Er is jaarlijks een budget beschikbaar van € 200.000,- voor Flankerend beleid Studentenhuisvesting. Dit budget wordt ingezet voor twee doelen:

1. De campagne Leven in de Stad (ca. 1/3)
2. Het plaatsen van fietsklemmen (ca. 2/3)

Dit betekent dat er op dit moment jaarlijks een budget beschikbaar is van € 130.000,- voor het plaatsen van fietsklemmen. Dit budget is ontoereikend om de wachtlijst weg

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Volgvel 3

te kunnen werken. Om de wachtlijst weg te kunnen werken is voor 2012 en 2013 een extra bedrag benodigd van in totaal € 200.000,- (100.000,- per jaar).

We willen en moeten de achterstand oplossen. Het plaatsen van fietsklemmen is een relatief goedkope oplossing voor overlast en vaak verbetert de situatie in de betreffende straat fors. We kunnen de achterstand echter niet in één jaar inhalen (vanwege personele capaciteit). We stellen daarom een twee-jaren-plan voor. Dit plan werken we direct na de zomer uit. We gaan daarbij ook in op de knelpunten in de openbare ruimte die we in toenemende mate ervaren bij het plaatsen van fietsklemmen.

Op 25 april 2012 heeft uw raad gesproken over de 'Nacalculatie 2011 Wensen van Stadlers'. Uit het onderdeel van de Fietsnota 2007 – 2008 is ruim € 59.000,- overgebleven. Uw raad heeft besloten dat deze middelen zullen worden besteed aan het fietsparkeren in de (oude) wijken. Op 30 mei heeft uw raad de Jaarrekening 2011 besproken en bent u akkoord gegaan met het bestemmingsvoorstel om het voordelige resultaat van € 86.000,- op Jongerenhuisvesting: BOUWJONG toe te voegen aan de exploitatiebegroting 2012 en deze middelen in te zetten voor het wegwerken van de wachtlijsten voor het plaatsen van fietsklemmen. We gaan de extra bijdragen voortvarend in zetten om de wachtlijsten in 2012 zo veel mogelijk weg te werken. Zoals aangegeven werken we direct na de zomer hiervoor een plan uit.

Voor 2013 komen wij met een afzonderlijk voorstel voor de dekking om de resterende wachtlijst weg te werken. We denken daarbij aan een kredietaanvraag en de kosten te activeren als investering met maatschappelijk nut.

Voor de jaren na het wegwerken van de wachtlijst (dus vanaf 2014) verwachten we dat het structurele budget afdoende is, doordat dat minder fietsklemmen zullen worden aangevraagd en er minder plekken zijn om ze te plaatsen.

3. Algemene Woningmarktmonitor

Motie: Verzoek aan het college:

In overleg met de raad en corporatie een woningbouwmonitor te ontwikkelen en deze jaarlijks bij de bespreking van het Meerjarenprogramma Wonen aan te bieden.

In het kader van het Nieuw Lokaal Akkoord (NLA) hebben wij met de corporaties een marktmonitor opgesteld. De monitor is ter informatie bijgevoegd als *bijlage 1*.

4. Tijdelijke jongerenhuisvesting Suikerunieterrein

Motie: Verzoek aan het college:

Onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor tijdelijke grootschalige jongerenhuisvesting op het Suikerunieterrein.

Eén van de 15 winnende ideeën in het kader van de Suikerunie prijsvraag bevat een suggestie voor studentenhuysvesting op het meest zuidoostelijke deel van het terrein

Volgvel 4

(ten zuiden van de entree). In de volgende stap van dit proces worden de winnende plannen verder uitgewerkt inclusief een businesscase. Als uitwerking van de motie wordt een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van tijdelijke jongerenhuisvesting op het Suikerunieterrein. We bieden u dit in oktober aan.

Monitor Jongerenhuisvesting

Bij de bespreking van de Notities BOUW/JONG! en Particuliere Kamerverhuur in uw raadsvergadering in februari 2011 is afgesproken dat de ontwikkelingen op het gebied van jongerenhuisvesting nauwkeurig zullen worden gemonitord. In november 2011 hebben wij de eerste monitor Jongerenhuisvesting gemaakt. Hierin zijn de gegevens gepresenteerd van het onderzoek dat Bureau Onderzoek en Statistiek in 2009 heeft uitgevoerd naar de huisvestingssituatie en woonwensen van studenten. In 2011 is dit onderzoek opnieuw uitgevoerd, de resultaten hiervan worden in deze monitor gepresenteerd.

Achtereenvolgens gaan we in op de volgende onderdelen:

1. Ontwikkeling aantal jongeren en particuliere kamerverhuur
2. Voortgang BOUWJONG!
3. Handhaving illegale kamerverhuur
4. Keurmerk Kamerverhuurders
5. Geluidreducerende maatregelen
6. Meldpunt Overlast
7. Campagne Leven in Stad

1. Ontwikkeling aantal jongeren en particuliere kamerverhuur

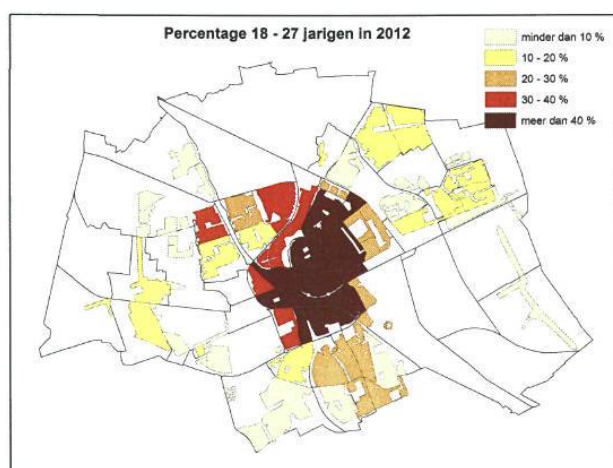
Aantal jongeren en studenten in Groningen

Jongeren worden gedefinieerd als personen tussen de 18 en 27 jaar. Op 1 januari 2011 woonden er 52.721 jongeren in de Stad. Op 1 januari 2012 zijn dit er 54.636, een stijging van ca. 3,6%.

Het aantal studenten dat staat ingeschreven bij de Rijksuniversiteit en de Hanzehogeschool is op 1 januari 2012 54.079. Dit is ten opzichte van 2011 een groei van 969 studenten (1,8%). Als gekeken wordt naar het aantal jongeren onder deze studenten (dus tussen de 18 en 27 jaar) dan blijven er 47.750 studenten over. Uit het in 2011 uitgevoerde onderzoek blijkt dat iets meer dan 2/3 van het totaal aantal studenten in Groningen uitwonend is. In totaal wonen er ca. 33.000 à 34.000 studerende jongeren in de Stad.

Op onderstaande kaart wordt aangegeven welke aandeel de jongeren vormen op de totale bevolking in die buurt.

Volgvel 5

Uit het in 2011 uitgevoerde onderzoek blijkt dat een groot deel van de studenten in Groningen uitwonend is. Zoals hierboven al aangegeven ca. 2/3 deel. Uit het onderzoek blijkt dat rond de 50% van de 18-jarige studenten nog bij zijn of haar ouders/verzorgers woont. Dat percentage daalt tot rond of onder de 10% voor studenten ouder dan 20 jaar. De grote beweging naar de stad vindt dus kennelijk plaats tussen de leeftijd 17 – 20 jaar. Thuis wonen is financieel aantrekkelijk en gemakkelijk en dat zijn dan ook de vaakst genoteerde motivaties om thuis te blijven wonen. Een vijfde deel van de thuiswonende studenten geeft als reden het aanbod in de stad niet geschikt (genoeg) te vinden. De financiële ruimte die deze groep gemiddeld heeft is relatief klein, ze hebben gemiddeld minder over voor een woonruimte dan zij die al in Groningen wonen. Hierdoor zijn ze aangewezen op de goedkopere en (dus?) iets minder aantrekkelijke woonruimten, zeg maar 'de startersmarkt' voor studenten. Dit verklaart ook deels waarom ze nog thuis wonen.

Van de studenten van beide instellingen woont dus veruit het grootste deel in Groningen en niet meer bij ouders of verzorgers. Om inzicht te krijgen in de huidige woonmarkt voor studenten in Groningen is deze groep het belangrijkste. Deze groep komt voor het grootste deel nog voor of rond hun twintigste naar Groningen. Eenmaal in de stad maken ze een proces door dat men zou kunnen benoemen als een 'wooncarrière'. Zo onderscheiden we starters, verbeteraars en eindfase-studenten.

Als we kijken naar de keuze van de huidige woonplek en de zaken die belangrijk zijn voor de tevredenheid daarover en die ook belangrijk zijn ten aanzien van een eventuele verhuiswens, dan zien we het volgende:

Volgvel 6

- Woonlasten (in relatie tot het gebodene) vormen de voornaamste bron van ontevredenheid over de woonsituatie.
- Geringe oppervlakte is naar aantal de tweede bron van ontevredenheid en de eerste reden om te willen verhuizen.
- De nabijheid van winkels voor de dagelijkse boodschappen telt zwaar mee.
- Het voorzieningenniveau en de wijze waarop de voorzieningen gedeeld moeten worden zijn de derde bron van ontevredenheid.
- Ook de ligging ten opzichte van het centrum vindt men belangrijk. Andere aantrekkelijkheden (prijs, kwaliteit, bouwkwaliteit van de woning, mate van zelfstandigheid in de woning, mogelijkheid tot samenwonen) kunnen studenten niettemin naar de periferie lokken.
- De ligging ten opzicht van de studielocaties telt mee, maar minder zwaar dan de ligging ten opzichte van de binnenstad.
- Vooral het centrum en een aantal oudere wijken daarom zijn aantrekkelijk voor studenten. Dit sluit vooral sterk aan bij veel aanbod in de particuliere markt.
- De waardering voor de gehele woonsituatie en de waardering voor de woonwijk gaan lang niet altijd samen. Er zijn aansprekende voorbeelden van wijken met een hoge waardering voor de woonsituatie en een lage waardering voor de wijk en wijken waar het omgekeerde het geval is.
- De aanwezigheid en de nabijheid van huisgenoten (waaraan men zich ergert of met wie het anderszins moeilijk samenleeft) vormen voor een aanzienlijk deel van de studenten een (bijkomende?) reden om ontevreden te zijn, wat kan leiden tot verhuisplannen.

Van de uitwonende studenten in de stad huurt 85% een woonruimte op de particuliere markt of van een woningcorporatie. De verhouding tussen particuliere verhuur en corporatieverhuur is in 2011 63% tegen 23%. In 2009 was deze verhouding 56% tegen 28%. Er zijn dus meer studenten in de particuliere verhuur terecht gekomen. Overigens stijgt het aandeel studenten dat huurt bij een corporatie naarmate ze ouder worden.

Per 1 maart 2012 zijn er in totaal 3.631 onttrekkingsvergunningen afgegeven. Medio vorig jaar waren dit er nog bijna 3.500. In de vorige monitor werd aangegeven dat het gemiddelde aantal kamers per vergunning ongeveer vijf is. Dit betekent dat er sinds medio 2011 ca. 650 kamers zijn bijgekomen in officiële kamerverhuurpanden.

2. Voortgang BOUWJONG!

Tentoonstelling en participatie

In de vorige monitor Jongerenhuisvesting werd aangekondigd we in een tentoonstelling alle plannen voor grootschalige jongerenhuisvesting op meerdere plekken in de stad wilden laten zien, dit is gelukt. De tentoonstelling BOUWJONG! is in de periode november 2011 t/m april 2012 te zien geweest in de hal van RO/EZ, de Hanzehogeschool (atrium Zernikeborg), de Rijksuniversiteit Groningen (Harmoniegebouw), de Openbare Bibliotheek en het UMCG. Rondom de

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Volgvel 7

tentoonstelling zijn diverse activiteiten georganiseerd om van gedachten te wisselen over de plannen met jongeren en andere stadjes. Zo hebben er op de onderwijsinstellingen diverse lunchgesprekken plaatsgevonden waarbij jongeren met architecten, ontwikkelaars en corporaties de plannen hebben besproken. Ook is er een workshop georganiseerd in de Openbare Bibliotheek waarbij jongeren en omwonenden ingegaan zijn op de kansen voor het 'sociaal landen' van een aantal projecten in de buurt.

De manifestatie BOUW.JONG! zal begin juni worden afgesloten door de publicatie en uitreiking van het boek BouwJong waarin alle plannen zijn opgenomen.

Volgvel 8

Gerealiseerd / in uitvoering

In de vorige monitor is aangegeven welke projecten zijn gerealiseerd en welke in aanbouw zijn. Een actueel overzicht van de locaties treft u aan in onderstaand schema. Ondertussen zijn de 63 eenheden aan de Eendrachtsskade ZZ opgeleverd en verloopt de bouw van de 151 eenheden in de Groenling volgens schema: deze zomer wordt het complex opgeleverd. Daarnaast is Nijestee gestart met de realisatie van 135 eenheden aan de Zonnelaan. De geplande oplevering van dit complex is in 2013.

Voor de verbouw van de NEBO-flat is half mei een omgevingsvergunning verleend. Partimonium verkoopt dit pand aan een particuliere belegger die op korte termijn start met de verbouwing van het complex (58 wooneenheden). Daarnaast wordt naar verwachting nog voor de zomer gestart met de bouw van 96 jongerenwoningen en 40 appartementen in het oude belastingkantoor aan de Hofstede de Grootkade. De bouwaanvraag is in april ingediend.

Aanvullende opmerkingen met betrekking tot de individuele projecten:

- Voor de Struktonlocatie aan de noordzijde van de Reitdiepzone is door de initiatiefnemer een omgevingsvergunning aangevraagd voor 1 april. Strukton is nog met partijen in overleg over de exploitatie van het complex. Dit is nog niet zeker.
- Het project op de voormalige Rabobanklocatie (Paddepoel) wordt groter, doordat in het huidige plan ook nieuwbouw aan het complex wordt toegevoegd.
- KPN Hoendiep: zoals vermeld is in het bestaande gebouw geen ruimte voor jongerenhuisvesting. Hier wordt een gezondheidscentrum gehuisvest. Op dit moment wordt in samenwerking met De Huismeesters een plan ontwikkeld voor de realisatie van 44 kwalitatief hoogwaardige jongerenstudio's op het terrein van de wijkpost. De wijkpost komt op korte termijn beschikbaar.
- Voor de Gembetonlocatie is in overleg met De Huismeesters gekozen voor een tijdelijke invulling van het terrein met ongeveer 250 eenheden; dit jaar volgt er een concreet uitgewerkt plan en start de planologische procedure.
- Ook voor de Antillenstraat volgt er dit jaar concreet uitgewerkt plan en start de procedure (in samenwerking met Nijestee).
- De verkoop van het Hunzerheem aan een particuliere ontwikkelaar/belegger is doorgegaan en de initiatiefnemer heeft een bouwaanvraag ingediend. Hierover is overleg gevoerd met de wijkorganisatie Selwerd en omwonenden. De ontwikkelaar wil dit jaar al een deel van de woningen opleveren.
- Kolenkade Europapark: er is overeenstemming met Lefier over grondprijs van deze locatie waardoor het plan nu verder uitgewerkt kan worden. De verwachting is dat nog dit jaar de bouwaanvraag wordt ingediend.
- Voor zowel het project aan de Zonnelaan/Grote Beerstraat (250 eenheden) als het Enceha-terrein (350 eenheden) is in overleg met de initiatiefnemers een concreet project gestart. De plannen die in het kader van de manifestatie zijn gemaakt, worden nu omgezet in uitvoeringsplannen op basis waarvan de initiatiefnemers investeringsbeslissingen kunnen nemen.
- Wolters-Noordhof complex: eigenaar wil transformatie van het leegstaande kantoorgebouw naar jongerenhuisvesting. Op dit moment is er nog geen exploitant in beeld.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Volgvel 9

zone / locatie	Aantal permanent	aantal tijdelijk	2011	2012	2013	2014	na 2014
Bodenterrein							
1 Boden (gemeente)		345	345				
2 Boden (UMCG/RUG)	200						200
Paddepoel							
3 GAK	350						350
4 Rabobank	125				125		
5 Zonnelaan	135				135		
6 Zonnelaan / Gr. Beerstr.	250					250	
Eendrachtskade e.o.							
7 Eendrachtskade ZZ	63			63			
8 Wijkpost Hoendiep	44					44	
9 ENCEHA	350						350
10 Nelf	240	120					360
11 Niemeyer	450						450
12 SOZAWE	400						400
Reitdiepzone							
13 ACM	250						250
14 Tuincentrum	393					393	
16 Gembeton		250			250		
Overig							
17 Zusterwoningen		207	207				
18 Lissabonstraat	80		80				
19 Wielewaalplein	151			151			
20 Antillenstraat		348			348		
21 Cortinghborg 2	160					160	
22 Belastingkantoor	150				150		
23 NEBO-flat	58			58			
24 Wolters-Nrhof, Damsport	140			140			
25 Zernike		500					500
26 Europapark, Kolenkade	125					125	
27 Hunzerheem	235			110	125		
Totaal	4.349	1.770	632	522	1133	722	2.500
Totaal (cumulatief)			632	1154	2287	3.009	5.509

1733 concreet plan, najaar 2012 investeringsbeslissing ontwikkelaar en planol. procedure

1612 studielocatie, besluitvorming ontwikkelaar en gemeente nog noodzakelijk

1424 in aanbouw / reeds gerealiseerd

1950 wel in Nota Jongerenhuisvesting, (nog) geen planvorming

Volgvel 10

Ontwikkelingsstrategie Reitdiepzone

In opdracht van de gemeente Groningen en corporaties Huismeesters en Lefier is door SITE een ontwikkelingsstrategie opgesteld voor de realisatie van grootschalige studentenhuysvesting in de Reitdiepzone. In de ontwikkelingsstrategie wordt een analyse gemaakt van de verschillende locaties en een stappenplan gepresenteerd om grootschalige jongerenhuysvesting in de Reitdiepzone mogelijk te maken. Ook wordt er een voorzet gegeven voor de meest kansrijke locaties in het gebied. De ontwikkelingsstrategie is in april door de stuurgroep Jongerenhuysvesting vastgesteld en voor een aantal locaties is besloten om op korte termijn gezamenlijk met de corporaties tot ontwikkeling van deze locaties te komen. Daarbij gaat het, naast de al opgestarte ontwikkeling van Strukton, in ieder geval om tijdelijke huysvesting op het Gembeton terrein en ontwikkeling van ACM. De publiekversie ontwikkelingsvisie Reitdiep treft u ter informatie aan in *bijlage II*.

3. Handhaving illegale kamerverhuur

Naast de ontwikkeling in het aantal officiële kamerverhuurpanden worden ook illegale kamerverhuurpanden aangepakt. Op 14 oktober 2011 hebben wij u in de eerste monitor Jongerenhuysvesting geïnformeerd over de voortgang van de aanpak van illegale kamerverhuurpanden. We hebben toen toegelicht dat we onderscheid maken tussen straten waar alle illegale panden gelegaliseerd kunnen worden, straten waar in verband met de 15% norm niets meer gelegaliseerd kan worden en straten waar nog een deel van de panden gelegaliseerd kan worden tot de 15% bereikt is. Het project vordert inmiddels prima. Hieronder geven we een korte toelichting op de stand van zaken na het 1^e kwartaal van 2012 (stand per 31 maart 2012).

Er zijn sinds de start van het project 846 panden bezocht. Tijdens de inspecties is gebleken dat in veel gevallen geen onttrekkingsvergunning nodig is. Het gaat om ruim 80% van het totaal aantal bezochte panden. Meestal gaat het om kleine panden, met minder dan vier kamers, die niet vergunningplichtig zijn. Al met al blijken er nog meer panden legaliseerbaar te zijn dan we u in de vorige monitor konden melden.

Van de panden die wel een vergunning nodig hebben, zijn er ruim 160 aangeschreven (dus ca. 20% van het totaal aantal bezochte panden). Voor bijna 2/3 hiervan (ruim 100 panden) is daarop een vergunning aangevraagd, deze konden op één na allemaal worden verleend. Wie na de aanschrijving geen vergunning aanvraagt of op een andere manier de illegale situatie beëindigt, ontvangt een vooraankondiging en kan een dwangsom opgelegd krijgen. Er zijn tot nu toe 17 handhavingsprocedures doorgezet, dat wil zeggen dat er een zogenaamde vooraankondiging is gestuurd. Dit doen we na het verlopen van de termijn die is gesteld in de eerste 'vriendelijke fase' brief. Bij panden die wel vergunningplichtig zijn, maar niet meer legaliseerbaar door de 15% norm, kan de illegale situatie alleen maar worden beëindigd door de kamergewijze bewoning terug te brengen tot maximaal twee personen. Zoals we steeds hebben gemeld, zullen we in de handhavingsprocedures voor deze gevallen redelijke termijnen hanteren, zodat er tijd is om vervangende woonruimte te zoeken.

Volgvel 11

De eigenaar van een illegaal pand heeft hierin een belangrijke verantwoordelijkheid naar zijn bewoners.

De wijk Selwerd is uitgezonderd van de 15% norm. Totdat er meer duidelijkheid is over de wijkvernieuwing in Selwerd, vindt er geen uitbreiding plaats van vergunningplichtige kamerverhuur in de wijk Selwerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan een wijkvernieuwingsplan voor Selwerd. De verwachting is dat deze eind 2012 gereed zal zijn. Op basis van de visie en uitgangspunten van dit wijkvernieuwingsplan zullen we u een voorstel doen op welke wijze we verder omgaan met de studentenhuising in Selwerd.

4. Keurmerk Kamerverhuurders

Er is u een toezegging gedaan dat zal worden gekeken naar een keurmerk voor kamerverhuurders. Hierbij geven we aan wat onze overwegingen zijn met oog op dit keurmerk.

Een aantal jaren geleden zijn er op kamerverhuurpanden die aan alle gemeentelijke eisen voldoen, bordjes geplaatst dat dit pand voldoet aan de gemeentelijke eisen. Hier zijn we mee gestopt omdat (o.a. landelijke) regelgeving steeds werd aangepast en daardoor onduidelijk werd aan welke regels de panden wel en niet voldoen. Op dit moment communiceren we niet actief welk pand aan de gemeentelijke vergunningsystematiek voldoen. We merken wel dat er meer behoefte is aan communicatie rondom kamerverhuurbeleid, zeker nu we bezig zijn met de handhaving van illegale kamerverhuur. Er zijn veel vragen over welke panden wel of niet vergunningplichtig zijn en óf er een vergunning aanwezig is op dit pand. Ook krijgen we vragen, onder meer van buitenlandse studenten, over de consequenties van de handhaving van illegale kamerverhuur.

Op verschillende manieren gaan we de voorlichting op dit onderwerp verbeteren. We zullen op de gemeentelijke internetpagina de informatieverstrekking aanpassen (ook voor buitenlandse studenten). Tevens werken we aan een duidelijke voorlichtingsfolder die ingaat op de 15%-regeling en de handhaving daarvan. Tot slot gaan we toegankelijker informatie verstrekken welke panden wel en geen vergunning hebben.

We zijn van mening dat een keurmerk voor Kamerverhuurders een verkeerd beeld kan scheppen. Als we een keurmerk toepassen, dient dit op basis van objectieve criteria te geschieden. We geven nu, op basis van opobjectieve criteria en op basis van het gemeentelijk beleid, onttrekkingsvergunningen af. We merken dat, als er klachten komen inzake kamerverhuurpanden, dit klachten zijn van zeer verschillende aard. Soms richt zich dit op achterstallig onderhoud, soms op overlast van fietsen en danweer op het gedrag van de huurders. Ook zijn er honderden kamerverhuurders, van grote commerciële verhuurders tot ouders die voor hun kinderen een woning kopen. Deze grote variëteit aan kamerverhuurders maakt het ingewikkeld om duidelijke criteria te kunnen formuleren om tot een goed kwaliteitslabel te komen.

Volgvel 12

5. Geluidreducerende maatregelen

Zoals in de vorige monitor Jongerenhuisvesting werd aangegeven, hebben wij overleg gehad met enkele grote kamerverhuurders over extra geluidsisolatie bovenop de verplichte geluidreducerende maatregelen. Het doel hiervan was om toch zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de ambitie uit het '0 dB beleid' (uw motie van 16 februari 2011). We wilden verkennen of er mogelijkheden waren om vrijwillig een zwaarder isolatiepakket toe te laten passen in een soort 'GWK-achtig' model. Dit overleg heeft helaas niet geleid tot het gewenste resultaat. De kamerverhuurders zijn niet gelukkig met de verplichte maatregelen, zij geven aan geen afspraken te willen maken over extra maatregelen. Daarbij willen we vermelden dat het niet betekent dat deze grote kamerverhuurders niets doen tegen overlast, in veel gevallen treffen zij uit zichzelf al maatregelen. Zij vinden echter het verplichte karakter onnodig en ongewenst.

We hebben in het eerste kwartaal van 2012 een eerste groep eigenaren (van 150 panden) een brief gestuurd over de geluidreducerende maatregelen. Bij de brief zat een vragenlijst op basis waarvan moet kunnen worden beoordeeld of zij maatregelen moeten treffen of dat de isolatie van hun pand(en) al voldoende is. Het blijkt voor de eigenaars nog lastig om dit te beoordelen zonder technische kennis. Om te voorkomen dat we alle panden moeten bezoeken, zijn we nog bezig met het verfijnen van de brief en vragenlijst. Verder moeten we melden dat een aanzienlijk deel (bijna de helft) van de eigenaars de vragenlijst niet heeft teruggestuurd. Omdat we nog onderzoeken hoe we in praktische zin verder moeten, zijn nog geen handhavingsprocedures opgestart.

Naar aanleiding van de eerste brievenronde is een artikel verschenen in het Dagblad van het Noorden (14 februari 2012 'Kamerverhuurders boos om zet gemeente'). We verwachten dan ook dat naar aanleiding van de eerste aanschrijving formeel bezwaar zal worden gemaakt.

6. Meldpunt Overlast en Zorg

Zoals u weet nemen wij overlast zeer serieus. Wanneer overlast wordt gemeld, wordt hier altijd direct op gereageerd, ongeacht of het een legaal, illegaal of niet-vergunningplichtig pand is. Meestal is een bezoek aan het pand en een waarschuwing voldoende. Waar nodig wordt overlast aangepakt via de daarvoor bedoelde handhavingsprocedure.

Overlast door studenten komt meestal door het verschillende levensritme van studenten en werkende mensen en gezinnen met kinderen. Vaak gaat het dan om geluidsoverlast. Een ander punt waar veel over geklaagd wordt is het aantal fietsen rondom studentenhuizen. Die staan vaak schots en scheef over het trottoir en belemmeren de doorgang en zorgen voor een slordig aanzicht van de straat.

Volgvel 13

Als we kijken naar het aantal meldingen van studentenoverlast zien we dat deze jaarlijks toenemen:

Jaar	Aantal meldingen
2009	427
2010	565
2011	595

De meeste meldingen komen uit Stadsdeel West (195), gevolgd door Noord (149) en Zuid (140). De grootste toename van meldingen is in stadsdeel Noord van 94 meldingen in 2010 naar 149 meldingen in 2011. In stadsdeel Zuid daalde daar tegenover het aantal meldingen van 194 in 2010 naar 140 in 2011. In vergelijking met de laatste 5 jaar (2006-2010) blijkt dat het aantal meldingen over studentenoverlast sterk is toegenomen. Deze stijging geldt vooral voor Stadsdeel West. Studentenoverlast betekent in bijna 2/3 van de gevallen: lawaai (65%).

Vermoedelijk heeft de recente stijging in het aantal meldingen voor een aanzienlijk deel ook te maken met de bekendheid die is gegeven aan het Meldpunt Overlast en Zorg, waarbij de nadruk lag op het melden van studentenoverlast.

U bent enkele malen geïnformeerd over de handhavingszaak rond de overlast bij een kamerverhuurpand in de C.H. Peterstraat. In het beroep in deze zaak heeft de rechtbank de gemeente in het gelijk gesteld, we hebben volgens de rechter de onttrekkingsvergunning terecht ingetrokken op basis van de overlast. De eigenaar heeft hoger beroep ingesteld, maar in de tussentijd kan het pand aan niet meer dan twee personen kamergewijs worden verhuurd. Op dit moment zijn van dit adres geen (nieuwe) overlastklachten bekend.

7. Campagne Leven in Stad

Via het flankerend beleid is er budget beschikbaar om fietsklemmen te kunnen plaatsen rondom kamerverhuurpanden (zie hierboven). Daarnaast is er geld beschikbaar voor de bewustwordingscampagne Leven in Stad. Via deze campagne wordt geprobeerd bewustzijn te creëren bij zowel studenten als stadjes over het feit dat ze samen in een stad leven. Goede contacten zijn daarbij van belang. Het afgelopen jaar zijn er de nodige ontwikkelingen geweest rondom de campagne.

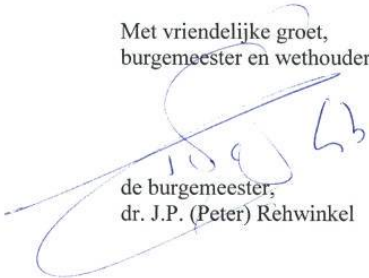
- Zoals in de vorige monitor genoemd wordt er continu gewerkt aan de verbetering van de website. Recentelijk is er gestart met een weblog, waarbij door relevante personen een blog wordt geschreven in het kader van de campagne Leven in Stad.
- De Abriposters die door de stad heen hangen, komen ook in Abri's die langs drukke fietsroutes in de stad staan, waaronder de Paterswoldseweg, Korreweg en Zonnelaan.
- Er komt naast deze Abriposters ook toiletreclame in een aantal cafés in de stad, met dezelfde bewustwordingposters.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Volgvel 14

- Vanuit Leven in Stad wordt regelmatig met de Keicommissie overlegd om eerstejaars studenten (in het algemeen de groep die veel overlast veroorzaakt) bewust te maken. Dit jaar zal de fiets extra onder de aandacht worden gebracht
- Er wordt sinds een jaar getwitterd via Leven in Stad. Inmiddels zijn er 155 volgers.
- Er is een kleine sponsorbijdrage gegeven aan de BAZES-actie (Benefiet Actie Zeven Erkende Studentenverenigingen). Op 16 mei is er een benefiet-actie georganiseerd door studentenverenigingen waarbij geld is opgehaald ten behoeve van Kids United.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Woningmarktmonitor Nieuw Lokaal Akkoord 2.0

Datum : 18 januari 2012
Aan : Bestuurlijk Overleg
Van : Werkgroep Bouwopgave
Onderwerp : Opzet eerste woningmarktmonitor NLA 2.0 januari 2012

Inleiding

In het voorjaar van 2011 is de samenwerkingsovereenkomst "Mensen maken Stad!" NLA 2.0 gesloten. In paragraaf 2.4 is opgenomen dat we de woningmarkt gaan monitoren om samen te kunnen beoordelen of we **de goede dingen goed doen en zondig moeten bijstellen**. Daarvoor kijken we op drie niveaus naar :

Niveau 1 Doelstelling	In hoeverre worden (kwalitatieve) doelstellingen gehaald? Zijn ze nog valide of is bijstelling gewenst?
Niveau 2 Product	Hoeveel woningen zijn er gebouwd, met welke kwaliteit? Wat zijn de succes- en faalfactoren? Wat zijn de prognoses?
Niveau 3 Externe randvoorwaarden	Welke randvoorwaarden zijn van invloed op de positie van de gemeente en corporaties

Deze monitor is eerste proeve. Op basis van een eerste verkenning en bespreking op 17 november jongstleden met de werkgroep Bouwopgave en bestuurders van gemeente en corporaties zijn vier onderwerpen geselecteerd voor nadere uitwerking. Dit zijn Jongerenhuisvesting, Wijkvernieuwing, Duurzaamheid en Woningverkoop, waarvan de eerste twee als meest urgent zijn aangemerkt.

In deze monitor rapporteren we in paragraaf 1 eerst over de woningmarkt doelstellingen van het NLA en bijbehorende productie-afspraken. Onderliggende cijfers en onderbouwing zijn in de bijlage opgenomen. In paragraaf 2 volgt de kern van de rapportage waarin we ingaan op de vier onderwerpen afgesloten met de conclusies en aanbevelingen voor aanvullende acties en zondige bijstellingen van doelen en afspraken. In paragraaf 3 worden de relevante ontwikkelingen in onze omgeving geschets, die als kader dienen voor behaalde resultaten en geschatte perspectieven. Hieronder staan de belangrijkste conclusies op de rij

Conclusies:

1. Doelstellingen en productie

Het is nog wat vroeg om na één jaar te meten of doelstellingen die een wat langere realisatietijd hebben, gehaald zijn. Alles overziende liggen we wel voldoende koers waarbij de grootste zorg is om voldoende passende jongerenhuisvesting te realiseren.

De nieuwbouwproductie voor jongeren, gezinnen en ouderen ligt op koers binnen de NLA-afspraken, met de kanttekening dat de productie van jongerenwoningen bijna volledig in de huur en die van gezinswoningen voor de helft in de koop is gepland, waarvan de realisatie sterk onder druk staat.

De vernieuwing van de voorraad door sloop/vervanging zit aan de onderkant van onze ambitie. Het accent verschuift -financieel gedreven- steeds meer naar verbetering van de bestaande voorraad. De investeringsruimte van corporaties neemt af.

2. Externe omgeving

Voor Groningen zijn het afgelopen jaar vooral de economische ontwikkelingen en de maatregelen van het kabinet van invloed geweest op de woningmarkt. Gevolg is dat vraag naar koopwoningen af neemt en de druk op de huursector stijgt. Tegelijkertijd trekt de rijksoverheid zich verder terug uit het lokale woonbeleid, ruimtelijk beleid en de wijkaanpak. Het is aan regionale en lokale partijen, de kar volledig te trekken. We moeten het dus vooral zelf doen.

Voor de middellange termijn komen de ontwikkelingen rond energieverbruik en duurzaamheid sterk in beeld en zullen daarnaast mobiliteit- communicatie- en bereikbaarheidsaspecten een sterke rol spelen in de keuze hoe en waar mensen willen wonen.

3. Jongerenhuisvesting

De corporaties bouwen vooralsnog conform afspraak, maar daarmee wordt de groei van jongeren niet bijgehouden. Kamerverhuurpanden profiteren van deze vraagdruk, maar van belang is te melden dat een substantieel deel van dit aanbod goed aansluit op de kwalitatieve vraag van instromende jongeren naar kleinschalige woonvormen op binnenstedelijke locaties. Voor corporaties en gemeente ligt de opgave om voldoende volume te realiseren op aantrekkelijke locaties, waarbij het realiseren van de juiste schaalgrootte de grootste uitdaging is. Ook zullen we moeten onderzoeken in hoeverre de bestaande huurvoorraad hiervoor effectiever kan worden ingezet.

4. Verkoop woningen

Als gevolg van afnemende koopvraag zal de koopproductie sterk afnemen. Corporaties kunnen in tegenstelling tot het verleden nauwelijks meer anticyclisch bouwen in dit segment. Ze zullen noodgedwongen selectief zijn in de keuze van projecten en zich focussen op bestaande wijken.

Voldoende verkoop van bestaande huurwoningen wordt meer cruciaal in het verdienmodel van corporaties om te kunnen blijven vernieuwen. Per corporatie verschilt de mate van afhankelijkheid Daarvoor wordt het verkoopprogramma verhoogd richting de bovenkant bandbreedte van de NLA-afpraak. Hiermee worden vooral startende kopers bediend. Indien deze verkoopimpuls vanwege marktfactoren niet lukt, zal de nieuwbouw en verbeterproductie in de sociale voorraad verder terugzakken.

5. Duurzaamheid

Het afgelopen jaar is de doelstelling van 875 – 1000 wat betreft verbeterde woningen naar label C ruimschoots gehaald. Het aandeel projecten waar duurzame energievoorzieningen wordt toegepast neemt een meer duidelijke plaats in binnen de gehele NLA-opgave, maar haalt nog niet de doelstelling. Hetzelfde geldt voor de toepassing van zonne-energie. In 2011 is gebruik gemaakt van duurzame energievoorzieningen (inclusief zonne-energie) bij nieuwbouw én woningverbeteringen.

Met het aantal geplande woningverbeteringen voor 2012 t/m 2015 liggen we goed op koers. Het toepassen van zonne-energie en andere duurzame energievoorzieningen haalt voor de komende jaren nog niet de gestelde doelen binnen de NLA-opgave, hoewel er wel veel plannen in voorbereiding zijn.

Energieneutrale nieuwbouw heeft tot en 2015 nog geen uitwerking gekregen. Reden hiervoor is met name de zeer hoge meerkosten die een dergelijke bouw nu nog met zich meebrengt, die op dit moment qua energielasten effectiever kan worden ingezet voor grootschalige verbetering van de bestaande woningvoorraad.

6. Wijkvernieuwing

De kwaliteit van leven in de Groninger wijken is de afgelopen jaren sterk verbeterd. Tegelijkertijd bevinden we ons nu wel op een keerpunt. Investeringsmogelijkheden van gemeente en corporaties dalen sterk. Alle voortekenen wijzen op een langere periode van economische stagnatie. Die zal ongetwijfeld een negatief effect hebben op de kansen die de mensen in de wijken hebben op werk, maatschappelijke participatie en sociale stijging. Dit maakt het noodzakelijk om gericht te investeren en onze keuzes nog beter te focussen. Een heldere visie is daarbij meer dan ooit onontbeerlijk. Wijkbewoners staan daarbij centraal: hun problemen, maar meer nog hun vermogen bij te dragen aan het oplossen daarvan.

1. Woningmarktdoelstellingen, productie en perspectief

A: Jongeren snel onder dak (binnen 3 maanden) in kwalitatief goede woning

Productieafspraken NLA: jongerenwoningen corporaties: jaarlijks 250-500 nieuwe woningen,

Realisatie 2011: 425 woningen Bodenterrein, Lissabonstraat, + 199 onzelfstandige eenheden
Diaconessenhouse

Prognose 2012-2015: 300- 660 woningen

Conclusie & perspectief:

Het aantal studenten dat studeert aan RUG of HG is in 2011 met 1900 gestegen. Het aantal jongeren ingeschreven in de stad is in 2011 met bijna 1.400 gegroeid. Corporaties hebben bijna 700 woningen toegevoegd en het aantal kamers in kamerverhuurpanden is met ongeveer 1.200 gestegen. Het aantal jongeren dat via Woningnet woonruimte zoekt heeft een slaagkans van 36%. Ruim 30% van nieuwe kamerbewoners van de grootschalige instroomcomplexen van Lefier (Selwerdflats, Van Heemskerckflats) heeft deze binnen 3 maanden gevonden. Ook begint de stijging van de wachtlijsten af te vlakken. Steeg de gemiddelde wachttijd bij Lefier van 2008 naar 2009 nog met ruim 100 dagen (van 421 naar 536), in 2010 en 2011 waren deze stijgingen nog maar 22 respectievelijk 18 dagen.

De corporaties bouwen vooralsnog conform afspraak, maar daarmee wordt de groei van jongeren niet bijgehouden. Kamerverhuurpanden profiteren van deze vraagdruk, maar van belang is te melden dat een substantieel deel van dit aanbod goed aansluit op de kwalitatieve vraag van instromende jongeren naar kleinschalige woonvormen op binnenstedelijke locaties. Voor corporaties en gemeente ligt de opgave om voldoende volume te realiseren op aantrekkelijke locaties, waarbij het realiseren van de juiste schaalgrootte de grootste uitdaging is. Ook zullen we moeten onderzoeken in hoeverre de bestaande huurvoorraad hiervoor effectiever kan worden ingezet.

B: Vasthouden gezinnen aan de stad, daarmee blijft de verhouding gezinnen stad/regio stabiel

Productieafspraken NLA: gezinswoningen corporaties: jaarlijks 150 – 250 nieuwe woningen

Realisatie 2011: 134 woningen(waarvan 76 in de koop) op locaties als Grunobuurt, Paddepoel, Eelderzoom en Cortingborg

Prognose: 2012 – 2015 jaarlijks 220 woningen, waarvan 50% in de koop

Conclusie & perspectief:

Het aantal gezinnen in de regio is in 2011 met 385 gegroeid, waarvan 337 in de stad. Daarmee is het aandeel van gezinnen in de stad tov de regio gegroeid. In deze periode zijn bijna 2.000 gezinnen actief op zoek geweest naar een woning op Woningnet en heeft 48% een huurwoning gevonden.

Het afgelopen jaar hebben corporaties in het licht van de afspraak net te weinig gezinswoningen gebouwd, maar zijn tegelijkertijd de huisvestingsmogelijkheden voor gezinnen relatief toegenomen. De voorgenomen productie lijkt op het oog ruim voldoende, maar bestaat wel voor de helft uit koopwoningen, die pas worden gebouwd als er voldoende woningen op voorhand zijn verkocht. De omzetting van koop naar vrije sectorhuur is nauwelijks een optie. Zie ook paragraaf 3.2

C: Ouderen zolang mogelijk zelfstandig laten wonen

Productieafspraken NLA: gelijkvloerse corporatiewoningen op passende locaties: 150 – 250 per jaar

Realisatie 2011: 179 woningen (waarvan 120 aan het Vrijheidsplein, 48 in de Grunobuurt en 11 in de Morgenster in Paddepoel)

Prognose: 2012 – 2015 165 - 215 woningen, waarvan 50% sociale huur en 30% koop

Conclusie & perspectief:

Groningen neemt een aparte positie in t.o.v. het landelijke beeld van de ouderen. Het aantal ouderen in de stad tussen de 55 en de 75 groeit licht de komende jaren maar lang niet zo snel als landelijk het geval is. Het aantal 75 plussers daalt zelfs in de komende jaren in de stad en stijgt pas weer licht vanaf 2025.

Er zijn voldoende woningen voor ouderen in de stad. De slaagkans voor een sociale huurwoning voor ouderen is 97% op de eerste aanmelding. Er bestaat een kwalitatieve vraag naar ouderenwoningen, er komen geschikte ouderenwoningen vrij waar ouderen niet meer op reageren en vervolgens aan jongeren worden toegewezen. In de koopsector en in de middeldure huur zijn er voldoende woningen beschikbaar in de stad.

D: Kwaliteit in sociale huur verbeteren door vervanging oude door nieuwe sociale huurwoning

Productieafspraken NLA: vervangen van 150 tot 250 sociale huur.

Realisatie: 2010, 2011: Respectievelijk 325 en 4 woningen onttrokken en resp 272 en 839 nieuwe sociale huurwoningen gebouwd, waarvan 74% voor jongeren

Prognose: 2012 – 2015: Jaarlijks 130 woningen slopen en 484 sociale huurwoningen bouwen

Conclusie & perspectief

In Grunobuurt, Kostverloren, Paddepoel, Selwerd worden woningen gesloopt. In Tuinwijk en de Hoogte onttrokken door samenvoeging. De nieuwbouw is gesitueerd in bijna alle wijkvernieuwingswijken. Ongeveer 15 % van de nieuwbouw is voor bijzondere groepen als NOVO, GIGA, Focus, Verslavingszorg, Schots&Scheef, Wiel&Deal.

Over de gehele periode bezien zitten we aan de onderkant van vervangingsopgave met 140 per jaar. Per saldo bouwen we jaarlijks 325 woningen meer dan dat we slopen. Dit komt vooral omdat financiële en maatschappelijk druk het sloopprogramma remt. De vernieuwing van de corporatieve voorraad door transformatie neemt daarmee af. Voor een deel wordt dat opgevangen door toenemende verbeterproductie.

E: Energielasten in bestaande corporatievoorraad verlagen

Productieafpraak NLA:

- Verbeteren 875 tot 1.000 woningen tot minimaal energielabel C
- 20% van nieuwbouw of verbetering duurzame energievoorziening toepassen
- 10 tot 20% van daken bij nieuwbouw of verbetering voorzien van zonne-energie
- Minimaal 100 energieneutrale woningen in sociale sector bouwen
- Uitvoering grootschalige, duurzame energievoorziening bij bestaande woningvoorraad in NLA-wijk(en)

Momenteel wordt een specifieke monitor voor het NLA-thema Duurzaamheid opgesteld. Deze komt in het voorjaar in het BO. De onderstaande data geeft alvast een indicatie van gerealiseerde aantallen, op basis van reeds bekende productie- en planningcijfers bij de corporaties.

Realisatie 2011: 1092 woningen projectmatig verbeterd tot energielabel C, 11% duurzame energievoorzieningen bij nieuwbouw en projectmatige verbetering, 6% zonne-energie bij nieuwbouw en woningverbeteringen, 0 woningen energieneutrale nieuwbouw.

Prognose: 2012 – 2015: 4317 projectmatige woningverbeteringen, 8% duurzame energievoorzieningen bij nieuwbouw en projectmatige verbetering, 5% zonne-energie bij nieuwbouw en woningverbeteringen, 0 energieneutrale nieuwbouw, project restwarmte UMCG-Nijestee in uitwerking: goed voor duurzame restwarme voor ca. 1500 woningen in Oosterpark en omgeving.

Conclusie & perspectief:

Het afgelopen jaar is de doelstelling van 875 – 1000 wat betreft verbeterde woningen naar label C ruimschoots gehaald. Deze woningverbeteringen vonden vooral plaats in de wijken Paddepoel, Oosterpark, De Hoogte, Korrewegwijk, Selwerd, Vinkhuizen, Corpus den Hoorn en Kostverloren. Het aandeel projecten waar duurzame energievoorzieningen wordt toegepast neemt een meer duidelijke plaats in binnen de gehele NLA-opgave, maar haalt nog niet de doelstelling. Hetzelfde geldt voor de toepassing van zonne-energie. In 2011 is gebruik gemaakt van duurzame energievoorzieningen (inclusief zonne-energie) bij nieuwbouw én woningverbeteringen. Vooral in de wijken Grunobuurt, Beijum, Selwerd, Vinkhuizen en De Wijert.

Met het aantal geplande woningverbeteringen voor 2012 t/m 2015 liggen we goed op koers. Het toepassen van zonne-energie en andere duurzame energievoorzieningen haalt voor de komende jaren nog niet de gestelde doelen binnen de NLA-opgave, hoewel er wel veel plannen in voorbereiding zijn. Daarbij gaat het met name om de duurzame nieuwbouw in Cortinghborg, Grunobuurt, Bessemoerstrook/ Tuinwijk-Paddepoel en verbeterplannen in Oosterpark, Selwerd, Beijum, Paddepoel, De Wijert en Korrewegwijk.

Energie neutrale nieuwbouw heeft tot en 2015 nog geen uitwerking gekregen. Reden hiervoor is met name de zeer hoge meerkosten die een dergelijke bouw nu nog met zich meebrengt, die op dit moment qua energielasten effectiever kan worden ingezet voor grootschalige verbetering van de bestaande woningvoorraad.

F: Voorzien in behoefte eigen woningbezit en daarmee investeringsruimte vrijmaken

Productieafspraken NLA: verkopen van 150 tot 250 sociale huurwoningen

Realisatie: In 2010 en 2011 zijn respectievelijk 217 en 249 sociale huurwoningen verkocht.

Prognose: 2012 – 2015 ramen we de verkoop van 1.000 sociale huurwoningen

Conclusie & perspectief

De verkoop zit met zo'n 250 woningen per jaar aan de bovenkant van onze ambitie maar is sterk afhankelijk van de ontwikkeling op de markt. De verkoop aan zittende huurders is met nog geen 5% zeer beperkt ondanks inzet van kortingsregelingen. Het overgrote deel wordt verkocht bij leegkomst, waarbij de verkooptijd enkele maanden bedraagt, wat landelijk gezien een goede score is. Echter de mutatiegraad in de huurvoorraad loopt wel langzaam terug en daarvoor zullen we meer woningen moeten toevoegen aan de verkoopvijver om de voor corporaties cruciale inkomstenstroom op peil te houden. Eind 2011 heeft het kabinet een voorstel voor kooprecht voor 75% van de corporatie huurders aangekondigd. Hiermee neemt de keuze voor eigen bezit toe, maar het is de vraag wat de effectiviteit zal zijn op de markt van de komende jaren.

2. Vier hoofdonderwerpen

Jongerenhuisvesting

Groningen is de jongste stad van Nederland. Dit komt vooral door de aanwezige onderwijsinstellingen. Het aantal studenten op deze instellingen is fors gestegen en zal de komende jaren ook nog fors blijven stijgen! Om de groei op te vangen, is het bouwen van woningen voor deze groep een speerpunt in ons nieuwbouwprogramma. Momenteel wonen de meeste jongeren via de particuliere kamerverhuur, in de bestaande wijken. Een aantrekkelijk woonprogramma moet ook bijdragen aan een minder grote druk op deze wijken.

Dát de bouw van jongereneenheden prioriteit heeft, is geen punt van discussie. Wel de precieze invulling ervan. Daarbij gaat het vooral om de hoeveelheden en de grootschalige invulling. Uit verschillende modellen en onderzoeken komen verschillende uitkomsten voor wat betreft de omvang van jongeren naar voren. Groeit in alle gevallen, gaat vooral om mate van groei!

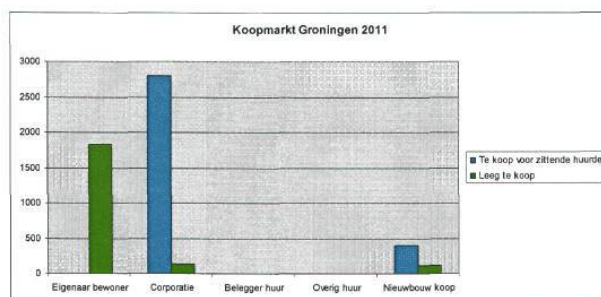
Om kosteneffectief te bouwen, én de vaart erin te houden, is enige vorm van grootschaligheid van belang. Uit de woonwonderzoeken lijkt dat grootschalige locaties minder geliefd zijn. Locatie en zelfstandigheid zijn belangrijke elementen van de kwalitatieve woonvraag. En uiteraard een goede prijs-kwaliteitverhouding. Feit is dat jongeren de meest dynamische groep zijn op de woningmarkt. De opgave voor het NLA, 250 – 500 zelfstandige jongereneenheden per jaar, blijft staan. De komende periode gaan we de plannen van Bouwjong omzetten in specifieke projecten.

Woningverkoop

In het licht van het NLA willen we met woningverkoop twee doelen realiseren nl,

- a. Doorstroming(keuze) op de woningmarkt door voldoende passend koopaanbod,
- b. Middelen genereren voor corporaties om de kerntaak beter te kunnen uitvoeren.

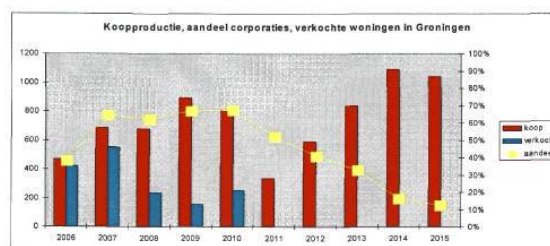
Eind 2011 stonden 2.000 bestaande woningen te koop aangeboden op de markt, waarvan 5% van corporaties. Corporaties hebben daarnaast nog bijna 3.000 woningen te koop voor zittende huurders. Tegelijkertijd stonden 120 nieuw gebouwde woningen te koop, waarvan 60% door corporaties.

Als gevolg van de economische crisis en daarmee afnemende koopkracht en slinkend consumentenvertrouwen wachten potentiële doorstromers die een koopwoning achterlaten af. Daarnaast krijgen starters steeds lastiger hun financiering rond door strakkere eisen van banken. De prijzen van koopwoningen dalen, de productiekosten van nieuwe woningen echter niet. Dit resulteert in een afnemende productie én afnemende transacties.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

De afgelopen jaren hebben corporaties noodgedwongen koopwoningen tijdelijk omgezet in vrije sector huur. Dit is door het wegvallen van WSW-borging sinds dit jaar geen reële optie meer. Daarmee neemt de flexibiliteit af en het risicoprofiel sterk toe bij nieuwbouw koop door corporaties. Dit leidt tot verlaging van het nieuwbouwprogramma van koopwoningen door corporaties. Waar de corporaties in voorgaande jaren nog het leeuwendeel van de koopproductie realiseerden, zal dit in de komende jaren sterk reduceren. Zie grafiek hieronder.

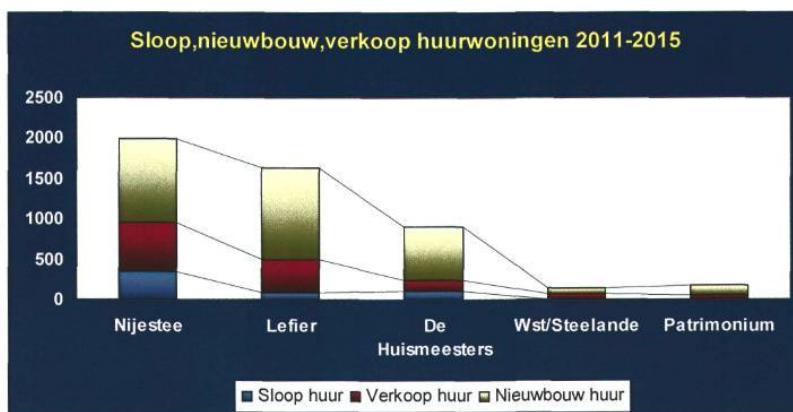

Het verdienmodel van corporaties is de afgelopen jaren sterk veranderd. Voor deze periode werden de kosten van de vervanging van een sociale huurwoning, voor een groot deel gecompenseerd door woningverkoop. Daarmee nam de sociale voorraad geleidelijk af, maar dit liep parallel met een krimpende doelgroep. De vernieuwing van de portefeuille verliep budgetneutraal. Nu stijgen de kosten van de vervanging (huur blijft achter bij de bouwkosten) en nemen de verkoop opbrengsten af. Tegelijkertijd neemt de investeringsvraag in de bestaande voorraad toe en deze kan onvoldoende uit de exploitatie gedekt worden. Zeker niet vanaf 2014 als de Huurtoeslagheffing wordt geëffectueerd. Om voldoende investeringsruimte voor nieuwbouw en verbetering te houden, zullen corporaties meer bestaande huurwoningen moeten gaan verkopen. Ook Patrimonium heeft aangekondigd dit te gaan doen. In onderstaande grafiek is deze toename te zien.

De verkoop van huurwoningen in de stad verloopt in vergelijking met de rest van Nederland relatief nog redelijk. Met name in de goedkope voorraad € 100.000 - € 160.000 doet de stad het goed. Verkoop bij leegkomst vormt veruit de hoofdmoot. Verkoop aan zittende huurders is zeer beperkt, ook met inzet van Verkoop onder Voorwaarden. Verkoop aan Wif of beleggers levert te weinig op (60% leegwaarde). In hoeverre het aangekondigde Kooprecht van huurders de markt én de corporatie-inkomsten beïnvloed is nu moeilijk in te schatten. De maatregel zal aan de voorkant wel veel energie kosten om 75% van de voorraad verkoopklaar te maken, maar waarschijnlijk in weinig effectieve meeropbrengst resulteren. Corporaties gaan hun verkoopvijver vergroten, maar er is wel verschil in verkoop-afhankelijkheid tussen corporaties om de vernieuwingsambities waar te maken. In onderstaande grafiek is dit inzichtelijk.

Punt van aandacht vormt ook het behoud van voldoende sociale voorraad voor de doelgroep. Deze voorraad is sinds 1-1-2011 nog slechts toegankelijk is voor inkomens onder de € 34.000. Naar schatting woont in iets minder dan een kwart van de sociale voorraad huishoudens boven deze inkomensgrens. Globaal gezien is er dus enige ruimte om woningen te verkopen aan juist deze groep.

Conclusies

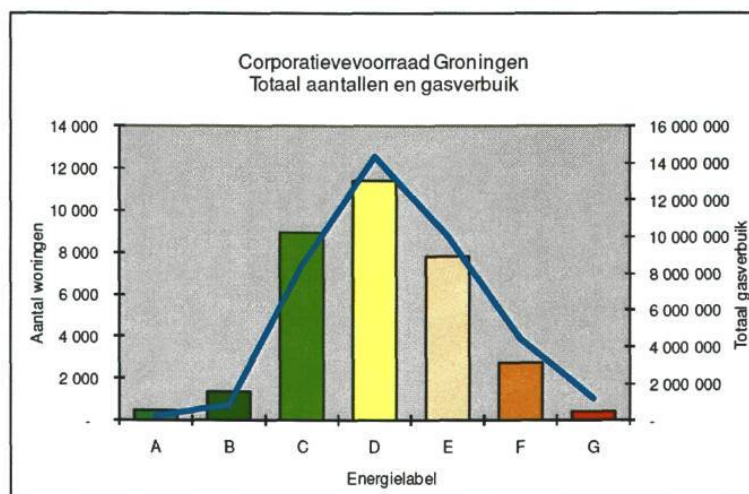
Als gevolg van afnemende koopvraag zal de koopproductie sterk afnemen. Corporaties kunnen in tegenstelling tot het verleden nauwelijks meer anticyclisch bouwen in dit segment. Ze zullen noodgedwongen selectief zijn in de keuze van projecten en zich focussen op bestaande wijken.

Voldoende verkoop van bestaande huurwoningen wordt cruciaal in het verdienmodel van corporaties om te kunnen blijven vernieuwen. Per corporatie verschilt de mate van afhankelijkheid. Daarvoor wordt het verkoopprogramma verhoogd richting de bovenkant bandbreedte van de NLA-afspraken. Hiermee worden vooral startende kopers bediend. Indien deze verkoopimpuls vanwege marktfactoren niet lukt, zal de nieuwbouw en verbeterproductie in de sociale voorraad verder terugzakken.

Duurzaamheid

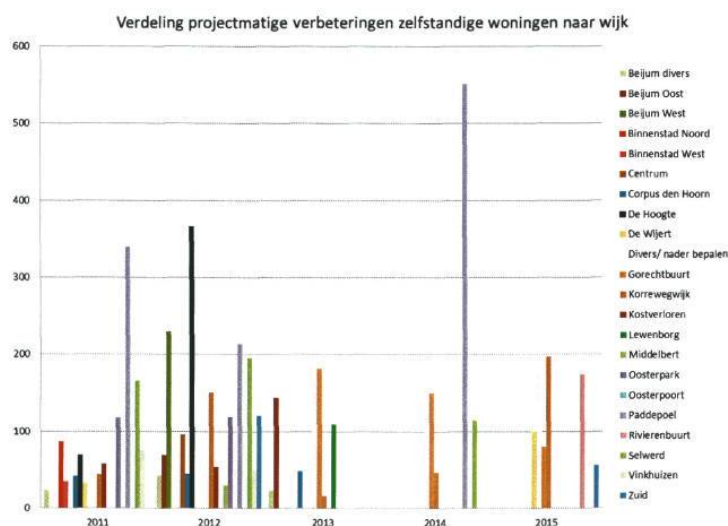
Voor de eerste maal vormt het thema duurzaamheid een specifiek onderdeel bij de woningbouwafspraken tussen Gemeente en corporaties. Investeren in het woonaanbod van corporaties om energielasten te beperken vormt de voornaamste focus. De CO₂-reductie die deze investeringen met zich meebrengen, wordt vanuit het NLA 2.0 meer gezien als een gunstig neveneffect.

Als onderlegger voor het NLA 2.0, is in het najaar van 2010 in kaart gebracht hoe de energiezuinigheid van de huidige corporatieve voorraad in Groningen ervoor staat. De onderstaande grafiek geeft deze '0-situatie' weer aan de hand van de energielabels van de woningen en het bijbehorende totale stook-/gasverbruik. De energielabels vormen sinds 2009 een belangrijke indicator voor de energiezuinigheid van woningen in Nederland en andere EU-lidstaten.

Woningen met energielabel A zijn binnen de corporatieve voorraad de meest energiezuinige woningen en komen qua energiezuinigheid nagenoeg overeen met nieuwbouw van vandaag de dag. De minst energiezuinige woningen zijn de woningen met energielabel G. Bij deze laatste categorie gaat het voornamelijk om vooroorlogse woningen met minimale isolatievoorzieningen en oudere verwarmingsinstallaties zoals bijvoorbeeld een gashaard of geisers. De bovenstaande grafiek voor stad Groningen is typerend voor grotere steden in Nederland. De woningvoorraad wordt immers gedomineerd door woningen die gebouwd zijn voor de jaren '70 van vorige eeuw. Een periode waarin energiezuinigheid nog geen rol speelde, maar vooral de nadruk lag op systematisch, snel en veel bouwen.

In het NLA 2.0 zijn stevige afspraken vastgelegd om in de komende jaren het energieverbruik en –lasten bij het corporatieve woonaanbod te verminderen. De focus ligt op verbeteren van de bestaande woningvoorraad. De gestelde, jaarlijkse 875 -1000 woningverbeteringen naar minimaal energielabel C binnen het NLA 2.0 is goed op gang en is veelbelovend voor de komende jaren. In 2011 zijn 1092 zelfstandige woningen projectmatig verbeterd naar energielabel C en voor de periode 2012 – 2015 staan nog 4377 projectmatige woningverbeteringen in de planning. De onderstaande grafiek maakt duidelijk in welke wijken de woningverbeteringen vooral plaatsvinden.

Verder wordt in toenemende mate duurzame energievoorzieningen bij woningverbeteringen en nieuwbouwprojecten toegepast. Voorbeelden hiervan zijn:

- nieuwbouw in de Grunobuurt van bijna 300 woningen → toepassing aardwarmte via warmtepompen
- nieuwbouw Cortingborg van bijna 167 woningen → zonne-energie + warmte/koudeopslag
- toepassing zonne-energie bij bijna 300 woningverbeteringen in met name de wijken Beijum, Selwerd, Vinkhuizen, Oosterpark, De Wijert en de binnenstad.
- nieuwbouw Bessemoerstrook (Tuinwijk/ Paddepoel) van 32 woningen → toepassing zonne-energie

Ondanks deze 'opmars' aan alternatieve energie binnen de NLA-bouwproductie, worden de gestelde doelstellingen nog niet gehaald met de concrete plannen. Er worden echter op dit moment diverse, voorbereidende onderzoeken door de verschillende corporaties uitgevoerd om bij geplande woning(ver)bouwprojecten in 2012 – 2015 aanvullend duurzame energie toe te passen. Deze onderzoeken vinden vooral plaats in de wijken Beijum, Selwerd, Korrewegwijk, Paddepoel en De Wijert en hebben betrekking op totaal 600-700 woningen.

Met energieneutrale nieuwbouw hebben de corporaties tot op heden nog geen start gemaakt. Reden hiervoor is met name de zeer hoge meerkosten die deze nog innovatieve manier van bouwen op dit moment met zich meebrengt. In 2011 is in het kader van het NLA 2.0 een nader onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van energieneutrale nieuwbouw, waarbij tevens diverse voorbeeldprojecten in den lande onder de loep werden genomen. Uit het onderzoek kwam naar voren dat het ontwikkelen van een energieneutrale woning op dit moment gemiddeld tussen de €30.000 en €40.000 aan meerkosten met zich meebrengt ten opzichte van een vergelijkbare nieuwbouwwoning die voldoet aan het huidige Bouwbesluit. Dergelijke meerinvesteringen hebben meer effect bij structurele verbetering van de bestaande woningvoorraad.

Tot slot valt te melden dat Nijestee in samenwerking met het UMCG momenteel de mogelijkheden nader uitwerken om restwarmte vanuit het UMCG te regenereren voor huishoudelijk gebruik. Deze restwarmte is goed voor ongeveer 1500 woningen/ huishoudens in Oosterpark en omgeving.

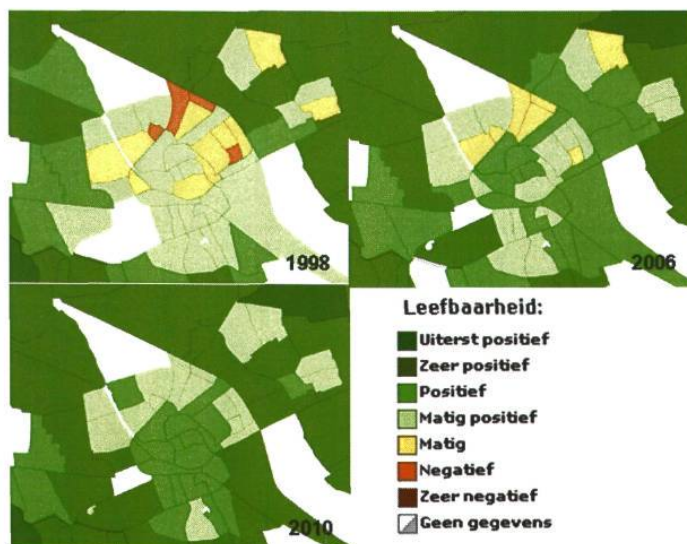
Conclusie

Het thema duurzaamheid heeft een structurele plaats ingenomen binnen de woningbouwopgave van Groningen. Er wordt vooral geïnvesteerd in het verbeteren van de bestaande woningvoorraad. Daar is op dit moment de grootste winst te halen wat betreft de reductie van het energiegebruik en energielasten. De realisatie en planning van de woningverbeteringen naar minimaal energielabel C ligt goed op koers. Dit geldt nog niet voor het toepassen van duurzame energie binnen de woningbouw, hoewel dit prestatieveld al goed op gang komt. Voor energieneutrale woningbouw lijkt op dit moment de tijd nog niet rijp, gezien de grote meerinvesteringen.

Wijkvernieuwing

Wijkvernieuwing neemt een bijzondere positie in, binnen het NLA 2.0. Veel afspraken die we in het NLA opgenomen hebben, hebben directe gevolgen voor de wijkaanpak. Denk bijvoorbeeld aan de sloop-nieuwbouwafspraken, aan de kwaliteitsverbetering in de bestaande voorraad en aan de wijkteams. Tegelijkertijd ontbreken uitspraken op het niveau van de doelstellingen die specifiek over de wijkaanpak gaan. In de toekomst willen we hier bewuster op sturen. Daarom doen we nu wél uitspraken over de ontwikkelingen die we zien en die te maken hebben met onze wijkaanpak. Het gaat dan met name om de ontwikkeling in de leefbaarheid en veiligheid in de wijken. Maar, anders dan op andere plekken in deze monitor, kunnen we dus geen uitspraken doen over het behalen van NLA-doelstellingen.

Beginnen we op met meest abstracte schaalniveau, dan zien we een duidelijke positieve ontwikkeling in de leefbaarheid in onze wijken. Vanaf 1998 worden die gemonitord in de Leefbaarometer van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Onderstaande kaartbeelden laten de leefbaarheidontwikkeling zien voor de peiljaren 1998, 2006 en 2010.

In 1998, het startjaar van de Leefbaarometer, telde Groningen vier buurten met een negatieve leefbaarheidscore: Concordiabuur, De Hoogte, West-Indische Buurt en de Bloemenbuurt. Ook waren er elf buurten met een matige leefbaarheid: Vinkhuizen-Zuid, Paddepoel-Zuid, Kostverloren, Binnenstand-Zuid en –Oost, Oost-Indische Buurt, de gehele Oosterparkwijk (m.u.v. Bloemenbuurt), Beijum-Oost en Lewenborg-Zuid.

In 2006 was de situatie al sterkt verbeterd. Er waren geen buurten meer met een negatieve leefbaarheidscore. Het aantal buurten met een matige leefbaarheid was teruggelopen van elf naar zeven: Paddepoel-Zuid, Concordiabuur, De Hoogte, Oost- en West-Indische Buurt, Beijum-Oost en de Bloemenbuurt.

In 2010, het meest recente meetjaar, was het aantal buurten met een matige of negatieve leefbaarheid zelfs afgenomen tot nul. Ook het aantal wijken met een ronduit positieve leefbaarheidscore is sterk toegenomen. In de grote lijnen zien we dus veel reden om positief gestemd te zijn. De Groninger wijkvernieuwingaanpak, waarin fysieke en sociale maatregelen hand in hand gaan, is aantoonbaar werkzaam. Een dergelijke leefbaarheidsontwikkeling zie je dan ook zelden in andere grote steden.

Voor een gedetailleerder beeld van de ontwikkeling van wijken maken we gebruik van de gemeentelijke Trendrapportage Leefbaarheid en Veiligheid. Deze verschijnt sinds 1996 elke twee jaar. Ook hier is de tendens dat de Stad zich op een positieve manier ontwikkelt. Op belangrijke vlakken als verloedering, vernielingen, drugsoverlast, vermogensdelicten en overlast door groepen jongeren is er een duidelijke positieve ontwikkeling te zien. Ook zijn er vlakken waarop een negatieve trend te zien is, maar die blijven beperkt tot drie zaken: tevredenheid over voorzieningen voor ouderen en basisonderwijs en het onderhoud aan groen en grijs.

Kijken we naar de signalen uit de wijken, dan is het beeld gemèlereerder. Selwerd scoort relatief vaak onder het stedelijk gemiddelde, inwoners van deze wijk hebben bovendien een negatief beeld over de ontwikkeling van de wijk. Maar 15% heeft het laatste jaar een positieve ontwikkeling in de wijk gezien (gem. 27%). Ook de verwachting dat het in de toekomst beter zal gaan met de wijk, wordt door een kleine minderheid uitgesproken: 21%, tegenover 34% gemiddeld voor de Stad.

Naast Selwerd zijn er nog een aantal wijken/buurten waar we de komende jaren de vinger goed aan de pols moeten houden. Deze wijken combineren relatief lage scores op het gebied van leefbaarheid en veiligheid met gematigde toekomstverwachtingen. Concreet gaat het dan om Vinkhuizen, Beijum en De Wijert-Noord. Het is goed te weten dat er wel steeds positieve aanknopingspunten zijn. Bewoners van De Wijert-Noord zijn vaak van mening dat hun wijk de afgelopen periode in de lift heeft gezeten. In Beijum is de drugsoverlast tussen 2002 en 2010 gehalveerd. In Vinkhuizen is deze ontwikkeling zelfs nog sterker geweest: van 15% naar 4%.

Naast deze wijken is er een groep wijken, waar het nodige aan de hand is, maar waar optimisme over de toekomst en erkenning van het effect van investeringen onder bewoners overheersen. Het gaat dan om Indische Buurt, De Hoogte, Oosterparkwijk, Lewenborg, Tuinwijk, Paddepoel en Kostverloren. Het is goed te benadrukken dat dit optimisme ook gestoeld is op concrete verbeteringen. Ook hier drie voorbeelden. In de Indische Buurt is de verloedering flink verminderd en neemt (het gevoel van) onveiligheid duidelijk af. Dat laatste geldt ook voor De Hoogte, waar ook de drugsoverlast gehalveerd is. In de Oosterparkwijk tot slot is het gevoel van medeverantwoordelijkheid voor de buurt sterk verbeterd en is de verloedering afgenomen tot ongeveer het stedelijk gemiddelde.

Conclusie

De kwaliteit van leven in de Groninger wijken is de afgelopen jaren sterk verbeterd. Tegelijkertijd bevinden we ons nu wel op een keerpunt. Investeringsmogelijkheden van gemeente en corporaties dalen sterk. Alle voortekenen wijzen op een langere periode van economische stagnatie. Die zal ongetwijfeld een negatief effect hebben op de kansen die de mensen in de wijken hebben op werk, maatschappelijke participatie en sociale stijging. Dit maakt het noodzakelijk om gerichter te investeren en onze keuzes nog beter te focussen. Een heldere visie is daarbij meer dan ooit onontbeerlijk. Wijkbewoners staan daarbij centraal: hun problemen, maar meer nog hun vermogen bij te dragen aan het oplossen daarvan.

3. Ontwikkelingen in externe omgeving

Voor Groningen zijn het afgelopen jaar vooral de economische ontwikkelingen en de (aangekondigde) maatregelen van het kabinet van invloed geweest op de woningmarkt en dit zal ook nog enige tijd doorwerken. Voor de middellange termijn komen de ontwikkelingen rond energieverbruik en duurzaamheid sterk in beeld en zullen daarnaast mobiliteit- communicatie- en bereikbaarheidsaspecten een sterke rol spelen in de keuze hoe en waar mensen willen wonen.

Bewoners

Groningen groeit en verjongt in 2011. De stad heeft ongeveer 3.000 (1,5%) inwoners erbij gekregen, waarvan 2.500 als gevolg van een vestigingsoverschot - vooral in de leeftijdsgroep 18-25jr- en een geboorteoverschot van 750 stadgers. Het contrast tussen Stad en Ommeland, tussen groei en krimp wordt daarmee groter.

De bewoners in Groningen geven in de stedelijke monitor over leefbaarheid en veiligheid aan, dat de stad meer schoon, heel en veilig wordt en dat met name in de actuele wijkvernieuwingswijken de verkregen aandacht het leefbaarheidsgevoel versterkt. Neemt niet weg dat de NLA-wijken over het algemeen ondergemiddeld scoren en dat Vinkhuizen, Paddepoel-noord, Selwerd, Beijum en de Wijert verdienen meer aandacht. Over het algemeen is de stadger ontevredener geworden over het basisonderwijs en voorzieningen voor ouderen en mensen met een beperking, dit gevoel komt ook in "nieuwere" wijken tot uiting.

De kwaliteit van de sociale leefomgeving is een belangrijke indicator. De sociale kanten van de leefomgeving zijn stabiel. De scores voor samenhang, buurtcontacten en het percentage bewoners dat zich medeverantwoordelijk voelt voor de buurt laten minimale fluctuaties zien in de loop der jaren. Wel zijn er wijken die onder het gemiddelde scoren. Dit zijn de wijken Korrewegwijk/De Hoogte, Centrum, Oosterparkwijk, Tuinwijk en Vinkhuizen. De lage sociale samenhang en de weinige buurtcontacten zijn hier debet aan. De Hoogte scoort op alle elementen duidelijk onder het stedelijk gemiddelde. Dit geldt ook voor de Grunobuurt, die daarmee een negatieve uitschieter is in Oud-Zuid. De overige wijken in Groningen scoren over het algemeen voor wat betreft sociale leefomgeving rond het stadsgemiddelde met uitschieters in de Hoornse wijken/Piccardthof wegens goede sociale samenhang en buurtcontacten.

Het kennen van woon(beleving)behoefte en deze kunnen gebruiken wordt steeds belangrijker om bewoners meer naar wens te laten wonen. In 2011 hebben we voor de gehele stad de leefstijlen van bewoners op basis van emotionele eisen (naast financiële en functionele) in kaart gebracht en gekoppeld aan gewenste woonmilieus. Dit biedt handvatten om gericht op de kwaliteitsvraag in te spelen.

In 2011 is het consumentenvertrouwen afgenomen en dat zal naar verwachting doorzetten. De vraag naar huurwoningen neemt toe (wachtlijden aangeven) en naar koopwoningen neemt af omdat huidige woningeigenaren eerst willen verkopen en starters hebben een afwachtende houding.

Economie

Na de creditcrisis van eind 2008 zijn we na een kleine opleving doorgeschoten in een economische crises, die naar verwachting nog wel enkele jaren aanhoudt. De uitkomst van Europese discussie en de daaraan gekoppelde economische vooruitzichten zijn onduidelijk.

Op dit moment uit zich dat naast eerder genoemd afnemend consumentenvertrouwen, vooral ook in een vertrouwensdieptepunt bij banken, zowel naar particulieren als investeerders en banken onderling. Dit leidt tot lagere koopkracht van bewoners, slinkende opbrengsten uit verkoop en verhuur van

woningen en daardoor minder investeringen in nieuwbouw van woningen. Deze economische klem zet de woningmarktmotor op een zeer laag pitje. Ook de gemeente als uitgever van (bouw)grond en ontwikkelaar van stedelijke gebieden als Meerstad ondervindt de gevolgen van deze stagnatie.

Het effect van deze crisis is een toenemende vraag naar huurwoningen en afnemende effectieve vraag naar koopwoningen.

De stad als economisch centrum van het Noorden is cruciaal voor het investeringsperspectief in (langjarig) vastgoed. Binnen het Noorden is de positie van de stad blijvend sterk. Landelijk gezien is er wel enige zorg uitgaande van recente scenario's waarbij economische activiteit zich steeds meer concentreert in en om de Randstad.

Duurzaamheid

Ondanks economische stagnatie in Europa neemt de wereldwijde vraag naar energie toe en raken de traditionele en gemakkelijk te exploiteren bronnen op. De prijs van energie zal sterk toenemen en daarmee de noodzaak tot energiezuiger wonen en "verkeren". Dit stelt hogere eisen aan de energieprestatie van de woning en aan de bruikbaarheid van de woning als thuiswerkplek om woonwerkverkeer in te dammen. In 2011 is dit inzicht niet wezenlijk veranderd.

Rijksoverheid

2011 is het eerste volle jaar van het kabinet Rutte, dat in dit jaar veel zaken in werking heeft gezet die ingrijpen op de woningmarkt. Kenmerkend is dat Rijksinterventie toeneemt, maar dat van een structurele hervorming geen sprake is. Het eigen huis als symbool van keuzevrijheid, zeggenschap en verantwoordelijk van de individuele burger wordt in contrast gezet met de sociale huurwoning als product van betutteling en scheefwonen. Tot slot zijn veel interventies gebaseerd op het Randstedelijk marktbeeld en missen vooralsnog de noodzakelijke regionale inkleuring.

Sinds 1-1-2011 moet minimaal 90% van de huurders bij een nieuwe verhuring van woningen met een huur van minder dan € 653 een lager inkomen hebben dan € 33.614. Dit geldt dus voor 97% van het corporatieve bezit. Praktisch gezien is deze sociale voorraad (ca 34.000 zelfstandige woningen) niet meer toegankelijk voor middeninkomens. In Groningen leidt dat (nog) niet tot grote problemen, omdat deze groep alternatieven heeft in de vrije sector huur en koop van corporatiewoningen.

Het kabinet wil scheefwonen reduceren en heeft daarom in de Randstad en omgeving de woningwaarderingspunten met 25 opgetrokken, waardoor verhuurders hogere huren kunnen vragen. Dit geldt niet voor Groningen. Per juli as wil BiZa de mogelijkheid bieden om inkomens boven de € 43.000 wonend in de sociale huur een huurverhoging van inflatie+5% in rekening te brengen.

Per 1 juli jl. is het woningwaarderingsstelsel aangepast, waarbij de energielabels zijn opgenomen in de puntentelling. Hiermee ontstaat voor verhuurders een prikkel om woningen te verbeteren naar label B en helpt bij de verduurzaming van de bestaande voorraad.

In het Regeerakkoord is voorzien om vanaf 2014 jaarlijks een Huurtoeslagheffing in rekening te brengen van ruim € 700 miljoen op jaarbasis bij verhuurders. In combinatie met het beleid om de jaarlijkse huurverhoging al jarenlang gelijk te stellen aan de het inflatiecijfer, dat lager ligt dan bouw- en beheerkosten-stijgingen, neemt de investeringsruimte van corporaties sterk af. Volgens het kabinet kan dit worden gecompenseerd met extra verkoop van huurwoningen, dat door het invoeren van het "Kooprecht" voor 75% van corporatiehuurders een impuls kan krijgen.

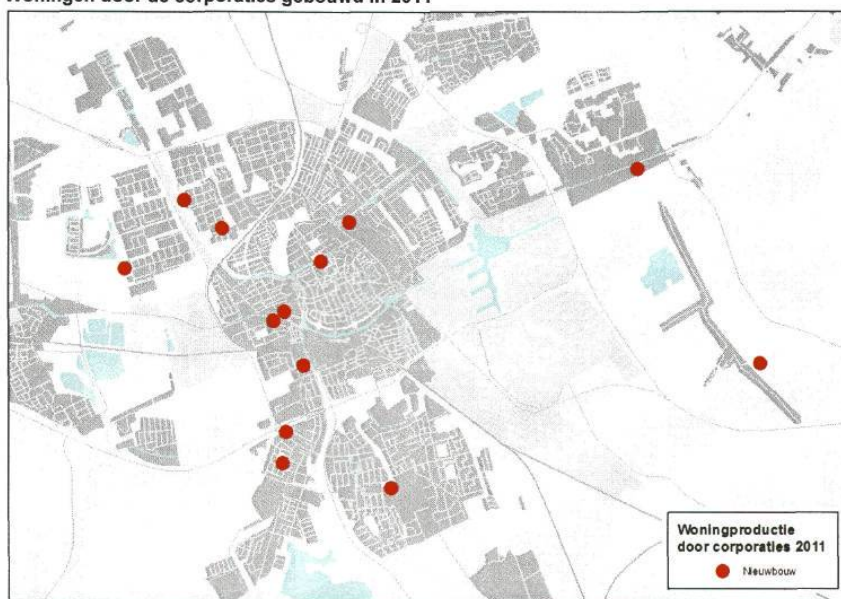
Rond de zomer van 2011 heeft Donner zowel zijn Woonvisie als voorstel Herzieningswet (Woningwet) toegelaten instellingen volkshuisvesting aan de Tweede Kamer gestuurd. Deze laatste herijkt het werkveld van corporaties en doet dit vooral aan de hand van de scheiding van Diensten van wel of niet van Algemeen Economisch Belang, op basis van Europese richtlijnen. De corporatie moet zich primair richten op DAEBactiviteiten, waaronder de bouw en verhuur van woningen < €653. Niet-DAEBwoningen en -activiteiten moeten worden ondergebracht in een aparte entiteit om daarmee een gelijk speelveld te creëren met de commerciële partijen. Veel zaken moeten nog concreet worden uitgewerkt, maar de investeringsruimte voor niet-DAEB activiteiten wordt zeer beperkt. In de Herzieningswet wordt ook een grotere rol weggelegd voor financiële toezicht door het Centraal Fonds Volkshuisvesting die wordt omgevormd naar een Nederlands Autoriteit TIV. Het interne toezicht (RvC's) wordt versterkt en de rol van lokale woonvisies verzwakt. Tegelijkertijd trekt de rijksoverheid zich verder terug uit het lokale woonbeleid, ruimtelijk beleid en de wijkaanpak. Het is aan regionale en lokale partijen, de kar volledig te trekken. Zelforganisatie van burgers is daarbij uitgangspunt.

In Donners Woonvisie is de lijn uit de Herzieningswet en een pleidooi voor het eigen woningbezit terug te vinden, maar is verder vooral een opsomming van concrete maatregelen zoals tijdelijke verlaging overdrachtsbelasting, aanpassing WWS-punten, aankondiging Kooprecht.

Bijlage Onderliggend materiaal facts&figures

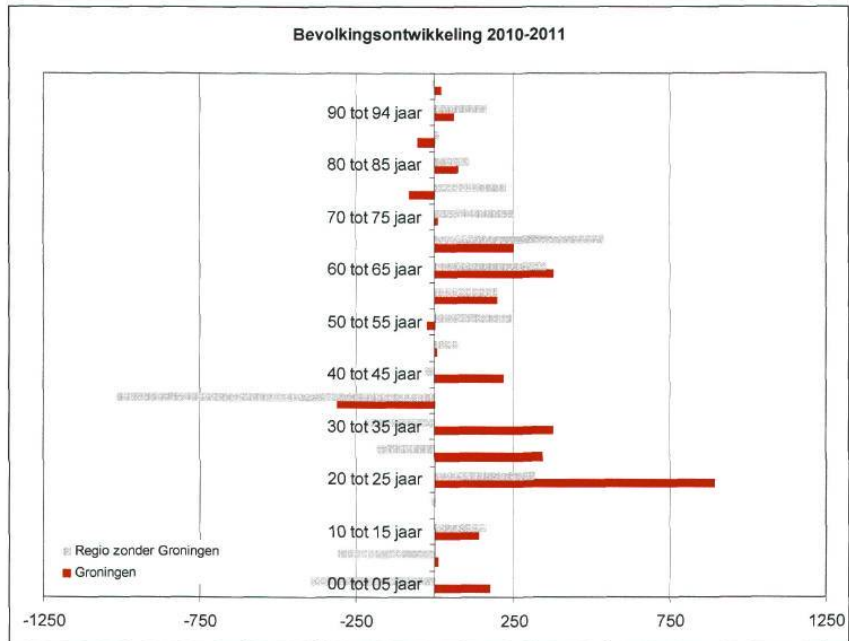
ALGEMEEN

Woningen door de corporaties gebouwd in 2011

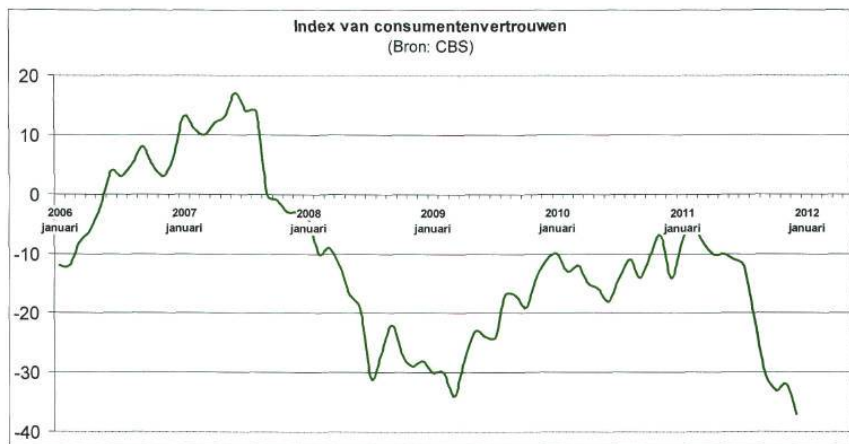

Bevolkingsontwikkeling

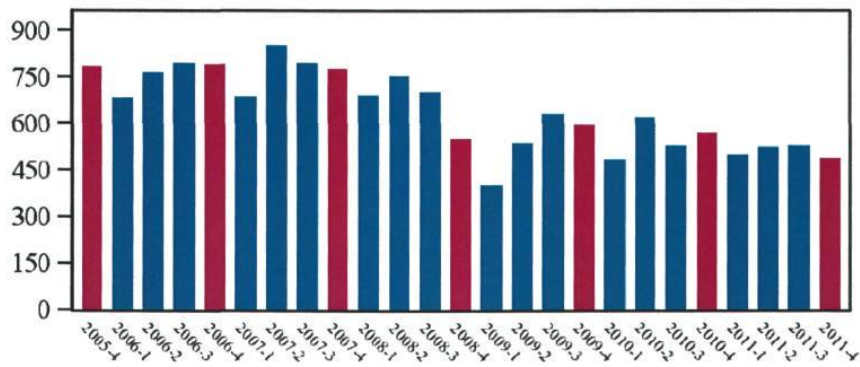

Index consumentenvertrouwen

Aantal transacties bestaande bouw NVM region Groningen e.o.

Figuur: Aantal transacties per kwartaal

Aantal niet werkende werkzoekenden in de stad Groningen (t/m september 2011)

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

A: Jongeren snel onder dak (binnen 3 maanden) in kwalitatief goede woning

Doelstelling: Productie jongerenwoningen corporaties: 250-500 woningen,

Realisatie 2011: 687 woningen

- Bodenterrein (Nijestee): 345
- Eendrachtskade ZZ (Lefier): 63
- Lissabonstraat (Lefier): 80
- Diaconessenhouse (De Huismeesters): 199

Prognose 2012-2015: 300- 660 woningen

Indicatoren

Wachttijd jongeren

Wachttijd per segment	2008	2009	2010	2011
Instroom	156	158	187	202
Van Heemskerckstraat 1 5-11h	209	222	265	254
Van Heemskerckstraat 3	422	361	376	398
Esdoornlaan	116	122	121	159
Duindoornstraat	119	109	117	171
Eendrachtskade	246	228	332	275
Centrumpanden	1185	1432	1602	980
Jong wonen	1264	1598	1760	1506
Eendrachtskade ZZ	1293	1497	1776	1868
Winschoterdiep	1447	1722	2011	2013
Oosterhaven/ Oosterkade	1374	1687	1519	811
Lijnbaanstraat	810	1436	1575	980
Niche	787	762	818	912
Goeman Borgesiuslaan	871	820	852	1077
Damsport	628	557	720	535

Ontwikkeling aantal jongeren (18-27 jarigen):

2010: 51.343

2011: 52.721

groei: 1.378

Toename aantal kamerverhuurpanden

Januari 2010: 3.115 (aantal kamers 16,6 duizend)

Januari 2011: 3.299 (aantal kamers 17,5 duizend)

Januari 2012: 3.586 (aantal kamers 18,7 duizend)

Woningnet

Verhuringen: 770

Actief zoekenden: 2159

Slaagkans: 36%

B: Vasthouden gezinnen aan de stad, daarmee blijft de verhouding gezinnen stad/regio stabiel

Doelstelling: Productie gezinswoningen corporaties: 150 – 250 per jaar

Realisatie 2011: 134 woningen

- 48 sociale huur
- 19 overige huur
- 67 koop

Locaties:

- Grunobuurt Blok 7 (Traverse): 14
- Grunobuurt Blok 8 (Statie): 16
- Paddepoel: Sterrenhof blok 2 + 3: 13
- Corpus dHoorn: Flex 2: 35
- Eelderzoom plandeel D: 14
- Eelderzoom plandeel C: 18
- Cortingborg I fase 1 huur grondgebonden: 28

Prognose: 2012 – 2015 886 woningen

- 354 sociale huur
- 61 overige huur
- 471: koop

Indicatoren

Aandeel gezinnen in de regio dat in de stad woont:

2010: 33,1%

2011: 33,5%

Toename gezinnen

Toename aantal gezinnen in de stad: 337

Toename aantal gezinnen in de regio: 385: toename van gezinnen in de regio komt door toename in de stad!

Woningnet

- Verhuringen: 524
- Actief zoekenden: 1087
- Slaagkans: 48%

Instroom in 2010 naar nieuwbouw eengezinswoningen:

- 70% gezin
- 24% (jong) stel
- 6% overig

C: Ouderen zolang mogelijk zelfstandig laten wonen

Doelstelling: Productie gelijkvloerse corporatiewoningen op passende locaties: 150 – 250 per jaar

Realisatie 2011: 179 woningen

- Grunobuurt Blok 7 (Traverse): 33 / overige huur en koop
- Grunobuurt Blok 8 (Statie): 15 / overige huur en koop
- Morgenster 2e fase (Sirius): 11 / overige huur
- La Liberté: 120 / sociale huur

Prognose 2012 – 2015: 877 woningen

- 50% sociale huur
- 20% overige huur
- 30% koop

Indicatoren

instroom in nieuwbouw appartementen.

Woningen bouwjaar 2010: instroom in loop van 2010: 21% door 65+

Woningnet

- Verhuringen: 201
- Actief zoekenden: 207
- Slaagkans: 97%

D: Kwaliteit in sociale huur verbeteren door vervanging oude door nieuwe sociale huurwoning

Doelstelling: Productie vervangen van 150 tot 250 sociale huur.

Realisatie 2011:

- 4 gesloopt
- 839 nieuwgebouwd waarvan
  - o 624 voor jongeren
  - o 215 voor overige doelgroepen

Prognose: 2012 – 2015

- 516 slopen
- 2876 nieuwbouw¹ waarvan
  - 1743 voor jongeren
  - 1133 voor overig

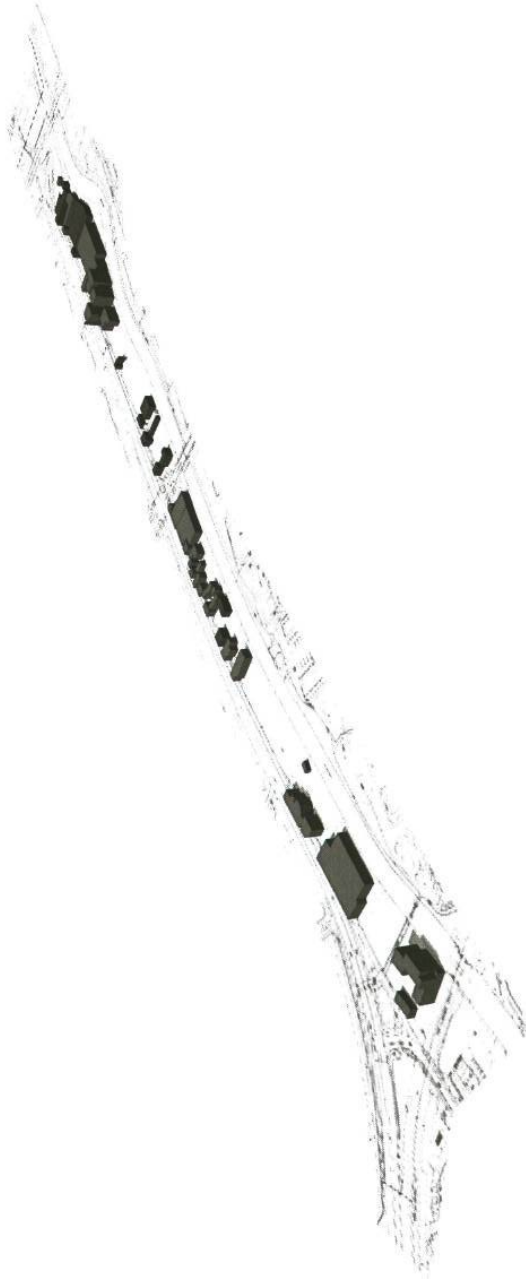
¹ Inclusief plannen zonder dekking

BIJLAGE II

BIJLAGE

ONTWIKKELSTRATEGIE REITDIEPZONE

INHOUD

1. Proces
2. Kader voor investeren
3. Potentie Jongerenhuisvesting
4. Ontwikkelstrategie

1. PROCES

DOELSTELLING 1^E FASE

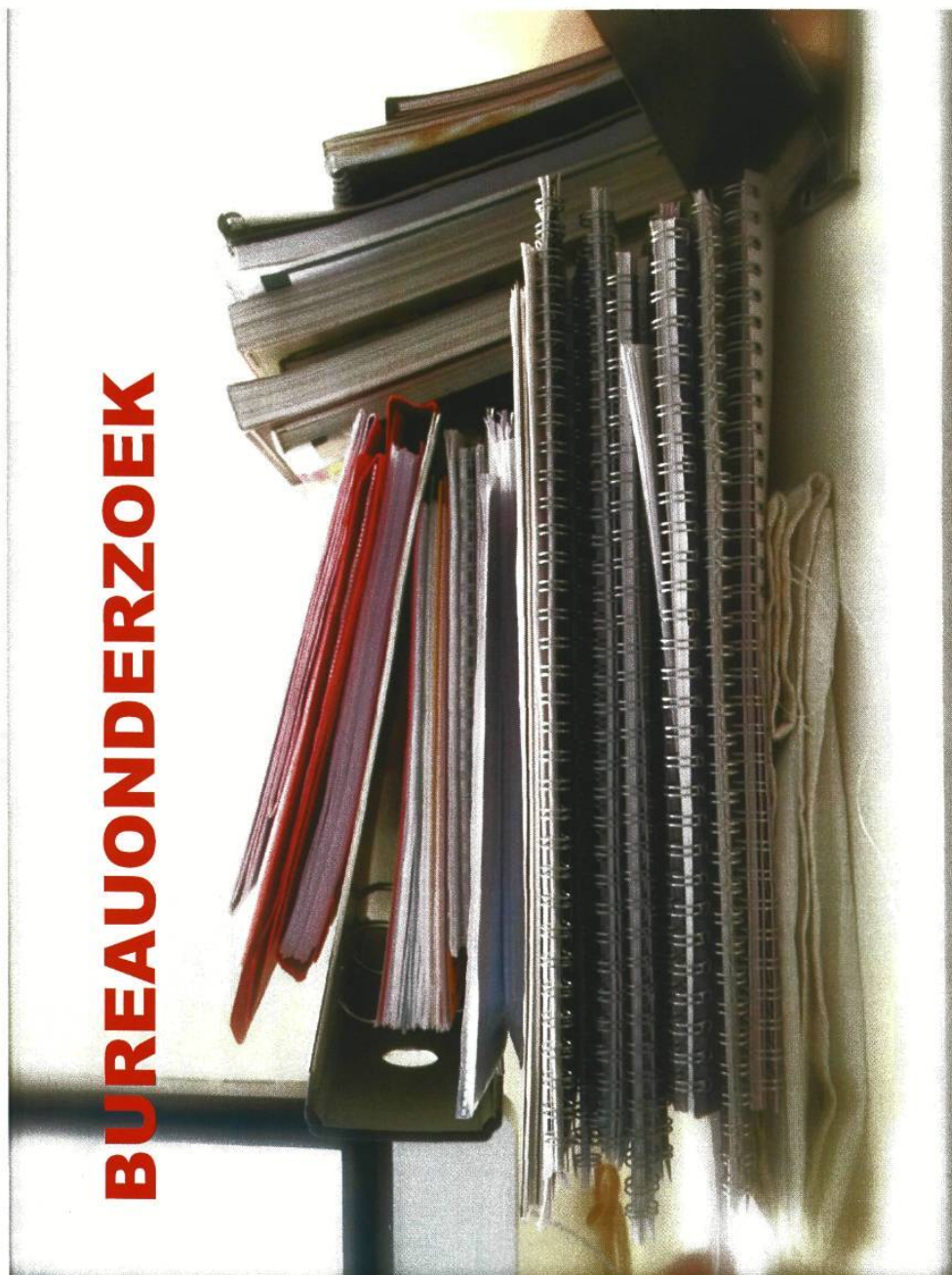
- Kader voor Investeren:
  - Quickscans
  - Op basis van maximalisatie jongerenhuisvesting
  - Op basis van randvoorwaarden, belemmeringen, kansen
- Welke percelen in de RDZ bieden kansen voor het investeren in grootschalige jongerenhuisvesting (>100 wooneenheden)?

DOELSTELLING 2^E FASE

- Potentie voor jongerenhuisvesting:
  - Concurrentie-analyse
  - Wat is de daadwerkelijke vraag naar grootschalige jongerenhuisvesting
  - Wat voor kwaliteit moet gerealiseerd worden; welke extra voorwaarden vanuit 'vraag' moeten meegenomen worden?
  - Onderscheid tussen permanent en tijdelijk
- Wat is de potentie van (grootschalige) jongerenhuisvesting in de Reitdiepzone?

DOELSTELLING 3^E FASE

- Ontwikkelstrategie incl risico-analyse:
  - Op welke plek;
  - Wanneer;
  - Hoe;
  - Door/met wie;
  - Met welke middelen?
  - Voor zowel totale zone als per perceel
  - Onderlinge afhankelijkheden en onzekerheden
  - Hoe beheersbaar krijgen

- Stappenplan om (grootschalige) jongerenhuisvesting in de Reitdiepzone in ontwikkeling te brengen

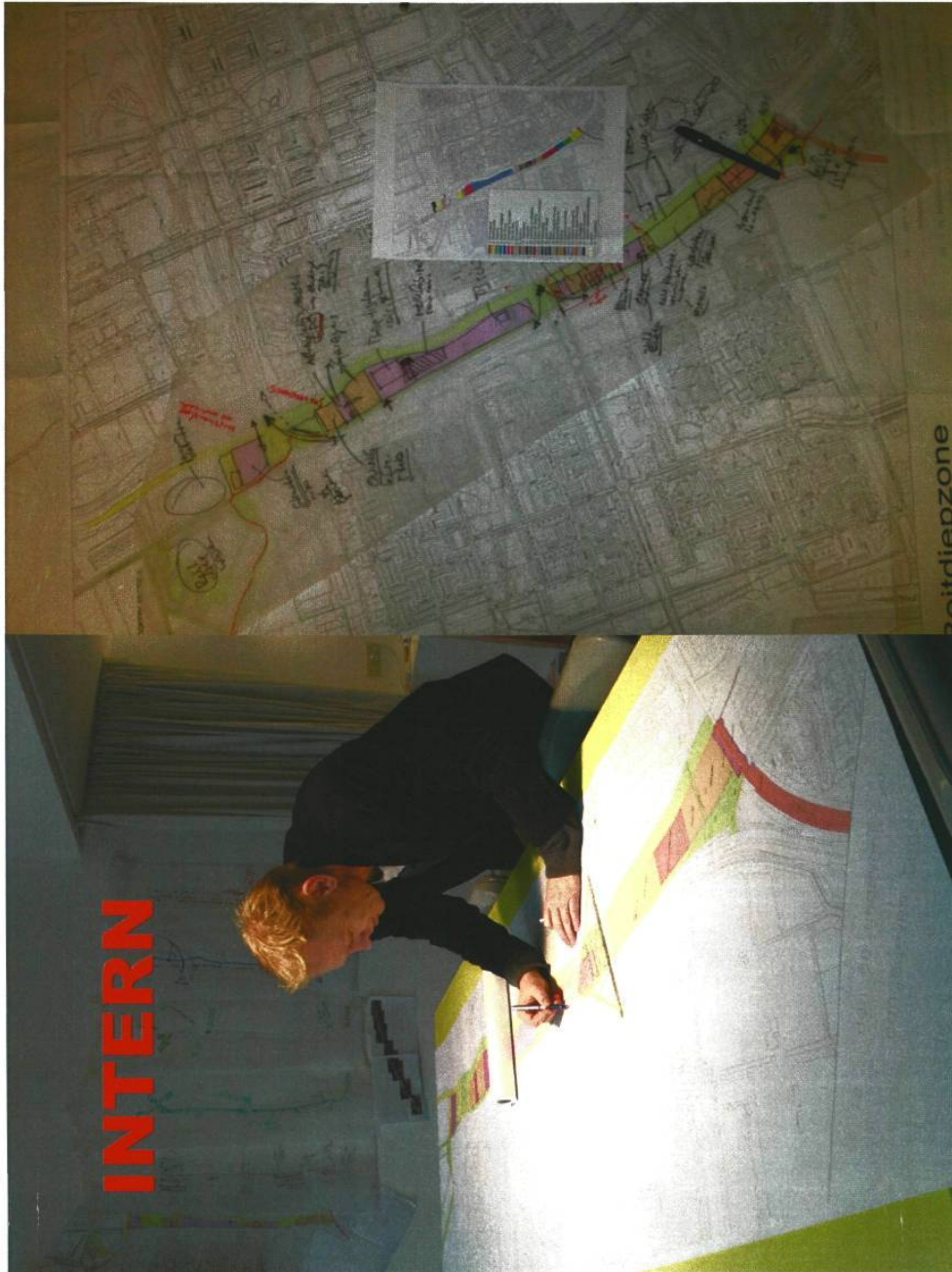

GESPREKKEN

Bedrijf	Afdeling/functie	Naam	Bedrijf	Afdeling/functie	Naam
1 Lefier		Annemariëke Aarts	23 Gemeente Groningen	Ondersteuning projectleider	Diane Prins
2 Lefier		André de Vries	24 Gemeente Groningen	Bouwjong	René Asschert
3 Lefier		Miranda de Locht	25 Gemeente Groningen	Trainee	Rommie Spoelstra
4 Huismeesters		Peter Hillenga	26 Gemeente Groningen	Planeconomie	Henk Zuidhof
5 Huismeesters		Erwin van Liempt	27 Gemeente Groningen	Planeconomie	Edwin Mol
6 Bouwselect		Sipke Meindersma	28 Gemeente Groningen	Planeconomie	Johan Vissinga
7 Bewoner		Dhr. Johan Veerman	29 Gemeente Groningen	Directeur Projectontwikkeling	Bert Popken
8 Douwes Automobielen		Dhr. Douwes	30 Gemeente Groningen	Milieu	Mark Remijn
9 Veldma-Jansen		Dhr. Gerrit Veldma Jansen	31 Gemeente Groningen	Geluid	Robert Walsen
10 A-Garage			32 Gemeente Groningen	Externe Veiligheid	Annemiek Hilgen
11 Woldring		de heer Woldring	33 Gemeente Groningen	Bodem	Jan Kootstra
12 Helemaal Vastgoed		Erik Vos	34 Gemeente Groningen	Brandweer	Johan Braker
13 Waterschap Noorderzijlvest	Vergunningen	Eddy Ottens	35 Gemeente Groningen	Luchtkwaliteit	Vincent de Jonge
14 Waterschap Hunze en Aa's		Jan Copinga	36 Gemeente Groningen	Wegverkeerslawaaï	Willem de Hoor
15 Brivec		Marco van den Hoorn	37 Gemeente Groningen	Stadsbouwmeester	Niek Verdonk
16 RUG		Marjolein Meijer	38 Gemeente Groningen	Stedenbouw	Rob van Gemert
17 Bewoners Marqant		oa Henk Wilkens	39 Gemeente Groningen	Grondzaken	Erwin Lucas
18 Nijestee		Bert Horst	40 Gemeente Groningen	Ingenieursbureau	Jack Schriever
19 Strukton		Guus Driever en Dirk-Jan Bax	41 Gemeente Groningen	Archeologie	Gert Kortekaas
20 Gemeente Groningen	Wethouder	Frank de Vries	42 Gemeente Groningen	Stadsdeelcoördinator	Peter Wijsma
21 Gemeente Groningen	Beleid	Ronald Klaassen	43 Gemeente Groningen	Jurist	Jan Klok
22 Gemeente Groningen	Projectleider RDZ	Jelle Dijkstra			

2. KADER VOOR INVESTEREN

KADER VOOR INVESTEREN

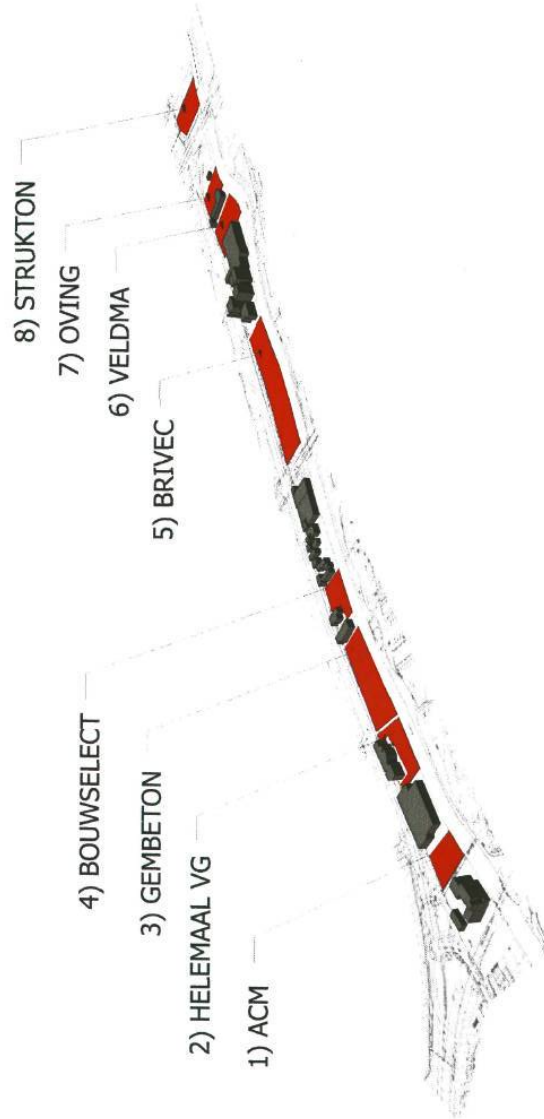
- Twee belangrijke onderdelen voor investeringskader:
  1. **Haalbaarheid** van ontwikkeling jongerenhuisvesting;
Quickscans om haalbaarheid te testen
  2. **Bereidheid** tot investeren van eigenaar/afnemer;
Gesprekken met eigenaren/afnemers

QUICKSCANS

- Quickscans zijn een vingeroefening om
  - Financiële haalbaarheid van ontwikkeling jongerenhuisvesting op perceelniveau te onderzoeken
  - Percelen onderling te kunnen vergelijken
- Quickscans zijn gebaseerd op aannames, plus beschikbare informatie
- De quickscans pretenderen niet 100% correct te zijn, maar geven wel degelijk een gevoel voor de haalbaarheid van de diverse plekken
- De quickscans houden geen rekening met kwaliteit en tonen de maximale capaciteit van de desbetreffende kavel

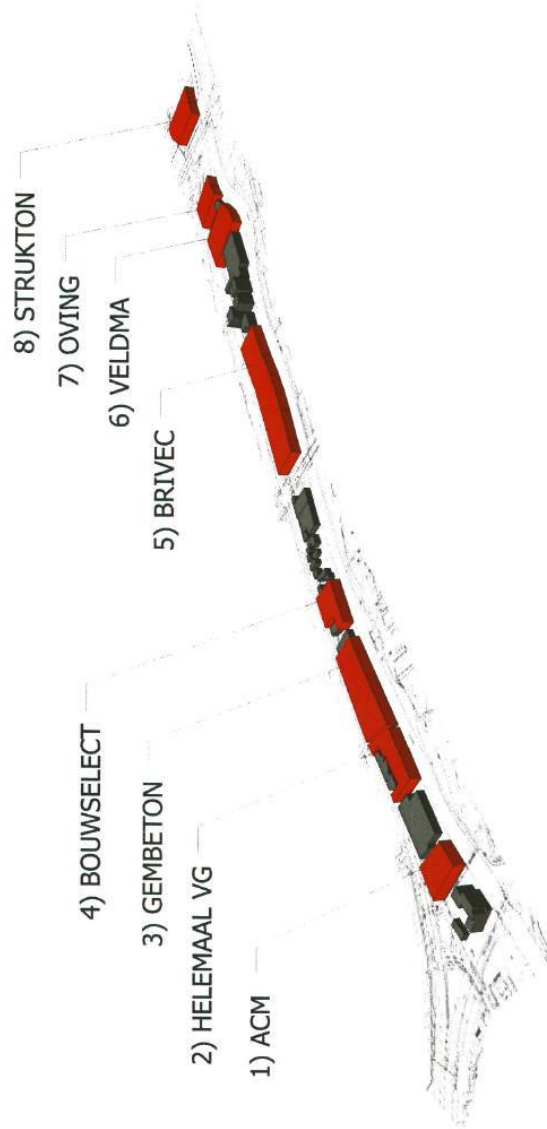

8 QUICKSCANS:

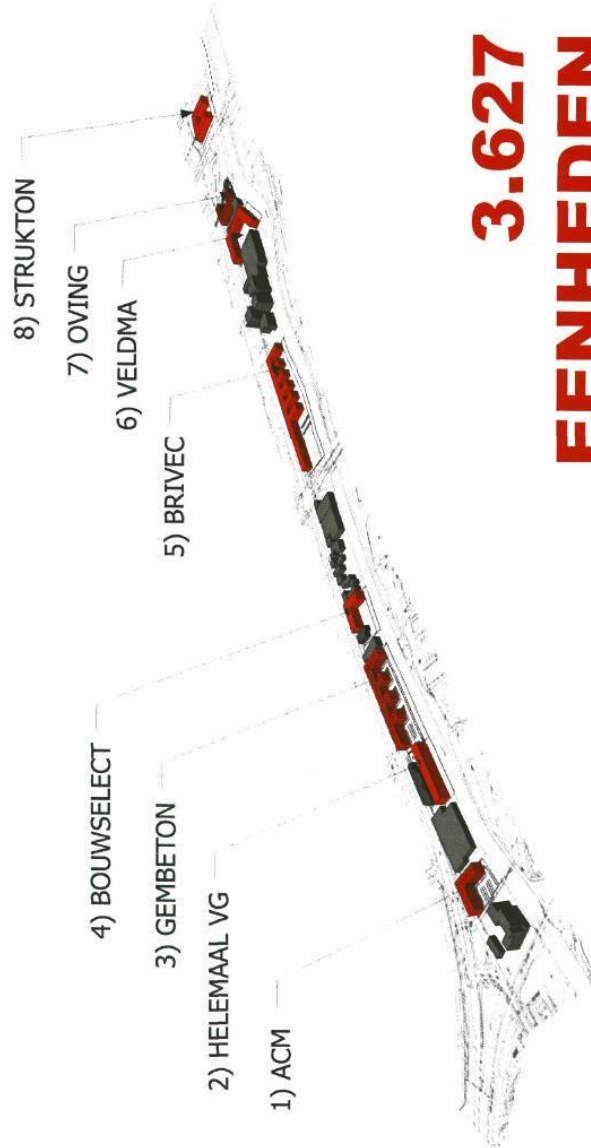

MAXIMAAL BEBOUWINGSVOLUME

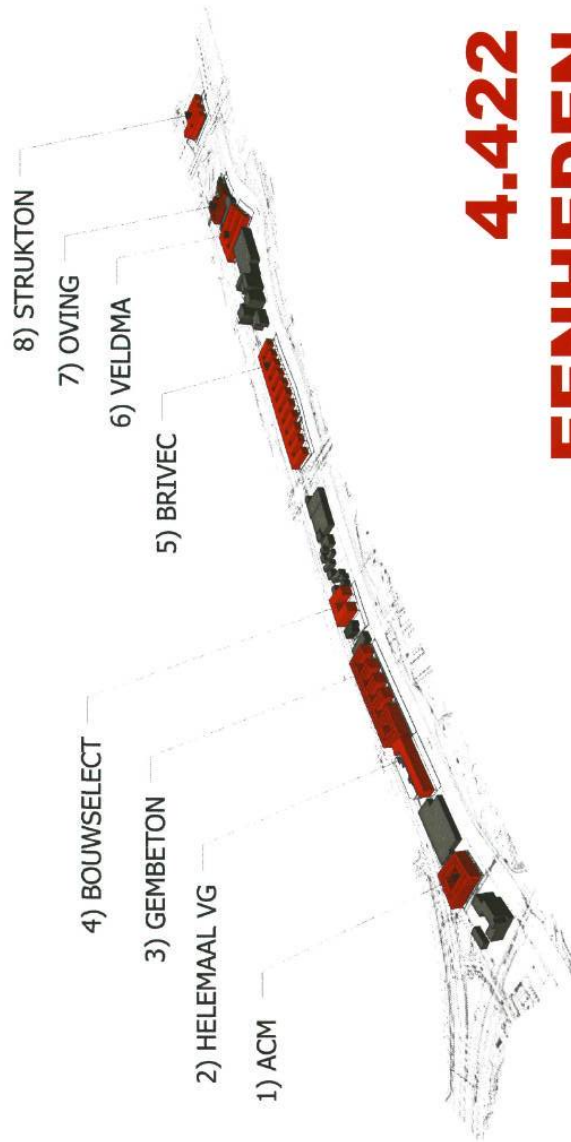

OPTIE A, PARKEREN OP MAAIVELD (P-NORM 0,3)

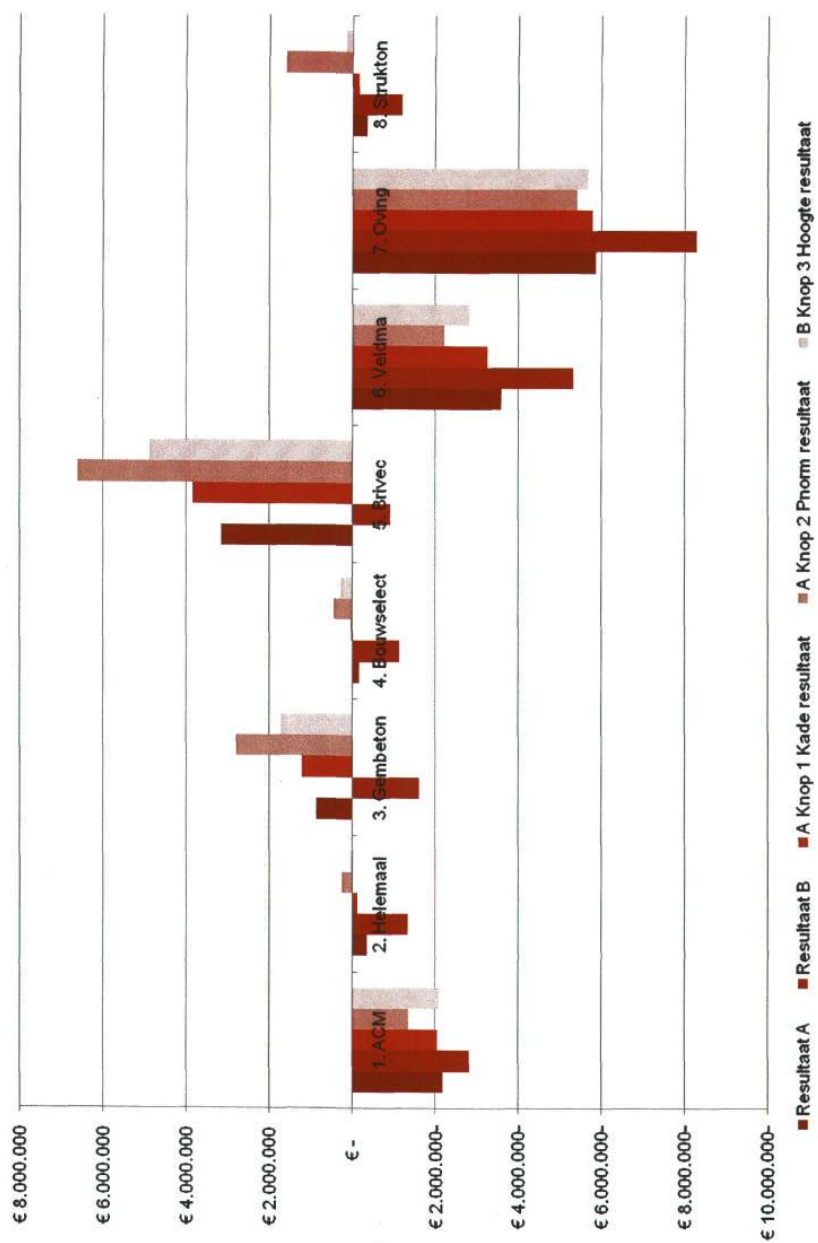

**3.627
EENHEDEN**

OPTIE B, PARKEREN ONDER GEBOUW

**4.422
EENHEDEN**

BEREIDHEID

- Lefier wil ACM voor jongerenhuisvesting ontwikkelen en is bereid deels af te boeken; Oving is op een laag pitje gezet
- Gemeente wil zsm huisvesting aanbieden om antwoord te kunnen bieden aan tekort jongerenhuisvesting
- Brivec is bereid te investeren bij garantie afname
- Strukton is bereid deels zelf te investeren bij garantie afname
- Alle welwillende partijen willen meer concrete commitment van elkaar
- Corporaties twijfelen aan marktpotentie grootschalige jongerenhuisvesting
- Helemaal VG en Bouwselect interessante partners die mee kunnen ontwikkelen, maar zijn niet de ondernemers, met te kleine kavels, om zelfstandig grote aantallen jongereneenheden te ontwikkelen

HAALBAARHEID

- Grootschalige jongerenhuisvesting is in de Reitdiepzone haalbaar; geen showstoppers
- Haalbaarheid gebaseerd op aantallen wooneenheden en gunstige aankoopprijs:
  - Brivec en Gembeton meest kansrijk voor ontwikkeling grootschalige jongerenhuisvesting
  - Daarna volgen Bouwselect en Strukton locatie
- ACM-, Oving- en Veldma-locatie zonder afboeken niet rendabel te krijgen
- Gebouwd parkeren is op iedere locatie onrendabel, behalve als hoger gebouwd mag worden
- Parkeernorm grootste kans om ontwikkelingen rendabel te krijgen
- Gebruik kade beïnvloedt rendabiliteit slechts gering
- Bodemverontreinigingsrisico te minimaliseren door aanbrengen leeflaag
- Combinatie van 'knoppen' bevordert rendabiliteit (bv parkeernorm i.c.m. bouwhoogte)
- Geen enorme positieve resultaten: ontwikkeling moet vanuit optimalisatie-invalshoek ingestoken worden, waarna kwaliteit kan worden toegevoegd; zeker wanneer grootschaligheid wordt verlaagd

**3. POTENTIE
JONGERENHUISVESTING**

POTENTIE JONGERENHUISVESTING

- Op basis van beschikbare informatie, gesprekken en locatiebezoek:
  - Groningen studentenstad
  - Product-Markt-Combinaties (PMC's)
    - Type jongeren
    - Woonwensen per type
    - PMC's
  - Concurrentie-analyse stedelijk niveau
  - Potentie van de plek
  - PMC's op de plek
  - Conclusie

GRONINGEN STUDENTENSTAD

- Populatie > 51.000 **studenten**
  - 84% uit het noorden en oosten van NL
  - 25% uit provincie Groningen

  - Ca 70% woont in de stad (circa 35.700)
  - 4.400 internationale studenten, waarvan;
    - 2/3 uit de EU
    - 2/5 uit Duitsland
    - 1/10 uit China

  - Hoofdredeken voor vestiging van studenten:
    - Reputatie van de opleidingen
    - Stad zelf met haar specifieke kwaliteiten

  - Geïsoleerde centrale ligging in het noorden
  - Woningmarkt; verdichting en verdrinking van jongerenhuisvesting in bepaalde lagere segmenten van de huidige woningvoorraad, aanpak hiervan middels 15% norm
- KWALITATIEVE VRAAG**
- *“De totale vraag naar studentenwoonruimte in Groningen wordt sterker bepaald door de studenten die al in Groningen wonen dan door hen die zich in Groningen willen vestigen... Naar aantal overstijgt deze vraag, zowel actief als passief, de vraag van buiten de stad. Het gaat hier dus vooral om kwalitatieve vraag.” O&S, Studenten- en jongerenhuisvesting in Groningen 2011*
  - Momenteel een kwalitatieve vraag, geschat op 3000 tot 4500 jongereneenheden tot 2015

TYPEN JONGEREN

- 4 Typen jongeren te onderscheiden:
  1. 16 – 21 jaar 'startfase'
  2. 20 – 25 jaar 'middenfase'
  3. 24 – 30 jaar 'eindfase'
  4. Internationaal, 16 – 30 jaar
    1. Budget-georiënteerd
    2. Comfort-georiënteerd

- 4 typen obv huidig onderzoek niet te kwantificeren.

PRODUCT MARKT COMBINATIES

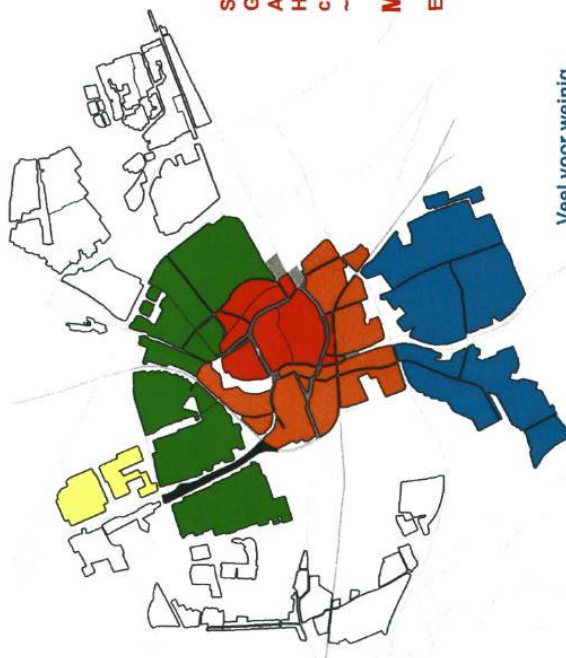
WOONCARRIERE →

PROFIEL SEGMENT	TYPERING	WONINGTYPE & KWALITEIT	USP
16 – 21 jaar Startfase 1 ^o stap alleen Beginnende student Eerste stap in Groningen	Budgetgericht Minder kritisch op -Locatie -Grootte -woonvorm Hogere doorloopbaarheid Hogere inschrijving- en woonkwaliteit tov aanbod	Container Flat Blok in wijken Mindere wijken Transformatie kantoorpanden/servicelofts	Veel voor weinig Makkelijk te vinden Makkelijk beschikbaar Zelfstandig en gedeeld
20 – 25 jaar Middenfase Eigen community Veel niet studie gerelateerde activiteiten Groningen is mijn stad	Betere woonplek Hogere prijs/kwaliteit Bereid meer te betalen Doorloop via eigen netwerken 'Wel de lusten, niet de lasten'	Eengezinswoningen Bovenbeneden-woning Goede wijken Studio	Status van -Woningen, -Wijk -Gebouw Mindere delen Gedeelde (status)functies Met een paar vrienden iets delen
24 – 30 jaar Eindfase Opent naar maatschappij en buurt	Geen overlast van huisbuurgemeenten Je rond je studie af en of hebt je eerste serieuze baan Partner studeert nog, jij net klaar Wil best meer betalen voor hogere kwaliteit (goede prijs-kwaliteitsverhouding) 'Starter' op de carrière-markt	buiten de stad, of in de stad, maar meer 'rustigere woonwijken' Ruim wonen Niet massaal Deelen van inkomen (samenwonen) Eengezinswoningen Hip appartement op goede plek	Ruimte Bereikbaarheid Kwaliteit Werkomgeving Zelfstandig
INTERNATIONAAL 16 – 30 jaar Dezelfde lijn als NL echter serieuzer en doelgerichter op leden verblijf	BUDGET Zoekt vanuit het buitenland een kamer Vindt het niet erg om te delen Richt zich in de eerste instantie op het doel (universiteit) COMFORT Sterk doelgericht Zoekt vanuit het buitenland Komt met partner	Containers (Internationale), Flats Appartementen Zelfstandig Eengezinswoningen Gemeubileerd	Veel voor weinig Makkelijk beschikbaar Makkelijk te vinden Nabij onderwijsinstellingen Gemeenschappelijke ontmoetingsruimten (leken community)

DOELGROEPEN PER WIJK

STARTFASE
 INTERNATIONAAL (BUDGET)
 INTERNATIONAAL (COMFORT)
 EINDFASE

Buurtwaardering daalt sterk
 Woningwaardering verschildt
 Studentenflats negatiever beoordeeld
 Meer massaliteit
 Gunstiger prijs/kwaliteitsverhouding
 ca 16,- pm2
 ~ 35 % wil verhuizen

Wonen in een stadswijk
 Steervol, eigen adres
 Gewilde plek
 Wel de lasten niet de lasten
 Dichtbij centrum en station
 ca 17,- pm2
 kamergrrootte ~ 20 m2
 ~ 35 % wil verhuizen

MIDDENFASE
 EINDFASE
 INTERNATIONAAL (COMFORT)

Status
 Gewilde plek
 Alles onder handbereik
 Hoge concentratie jongeren
 ca 17,- pm2
 ~ 35 % wil verhuizen

MIDDENFASE
 EINDFASE

STARTFASE
 INTERNATIONAAL (BUDGET)
 EINDFASE

Veel voor weinig
 ca 15,- pm2
 kamergrrootte > 25 m2
 Geen jongerenmilieu
 Ver van alles
 > 50% wil verhuizen

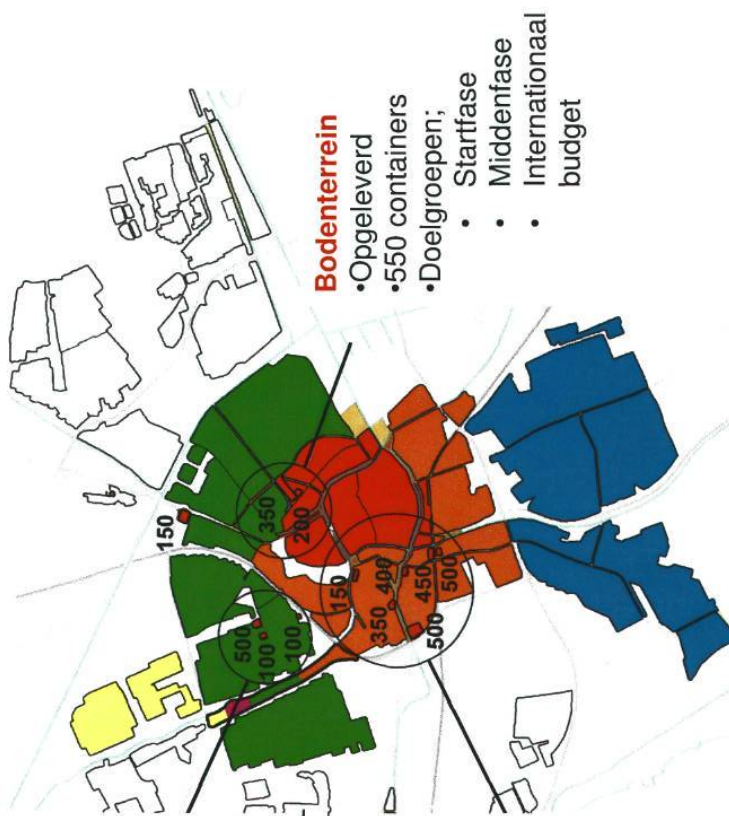
CONCURRENTIE: 3.200 UNITS

Paddepoel

- Gereed 2012-2014
- 700 eenheden
- Sloop-nieuwbouw
- Herontwikkeling
- Doelgroepen;
  - Startfase
  - Internationaal budget

Schilderswijk/zeeheldenbuurt

- 2350 eenheden;
- 1400 gereed 2012- 2014
- 950 eenheden na 2014
- Containers
- Herontwikkeling
- Doelgroepen;
  - Startfase
  - Middenfase
  - Eindfase

POTENTIE VAN DE PLEK

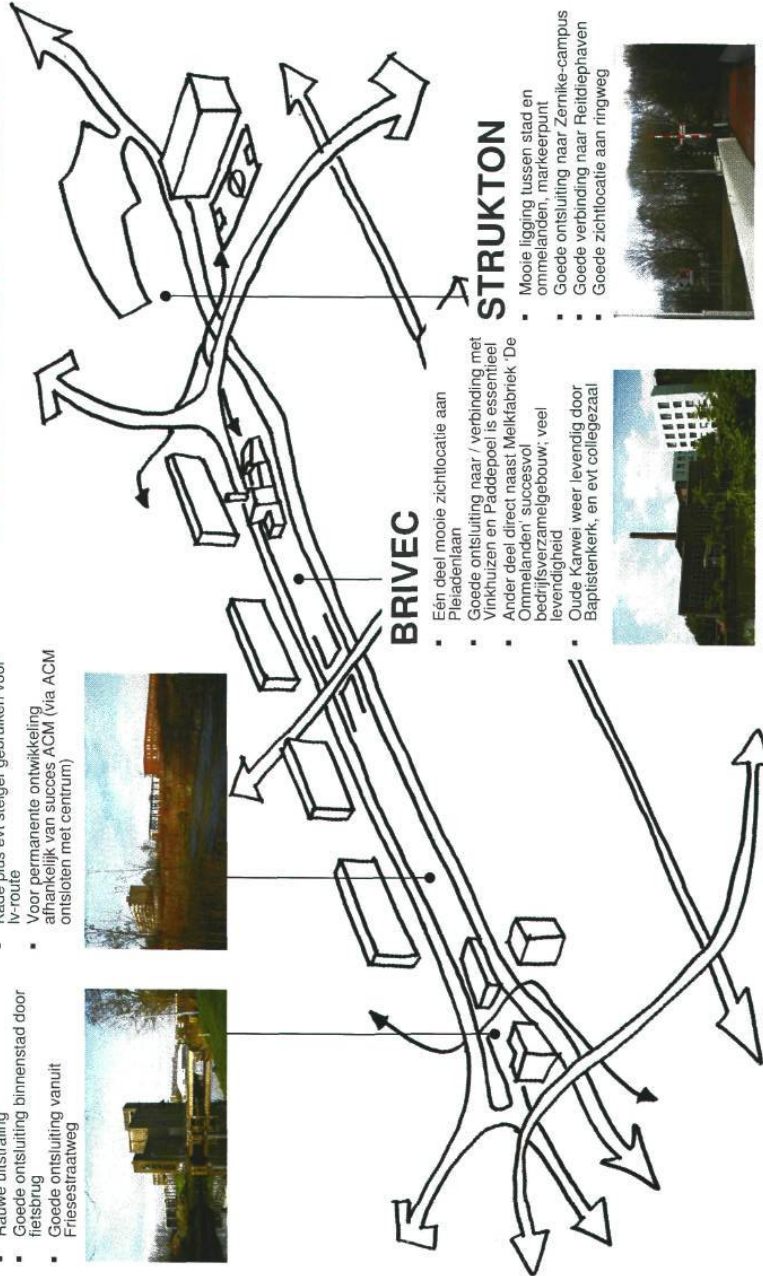
GEMBETON e.o.

- Apart eiland in de zone
- Tegenover succesvolle Voermanhaven
- Mogelijkheid tot zelfstandige realisatie
- Helemaal VG- en Bouwselect-locatie
- eveneens (kleine) eilanden, eventueel te koppelen aan een ontwikkeling op Gembeton
- Kade plus evt steiger gebruiken voor iv-route
- Voor permanente ontwikkeling afhankelijk van succes ACM (via ACM ontsloten met centrum)

ACM

- Silo is motor en kan gehele zone op de kaart zetten
- Zowel qua uitstraling als qua programma zorgvuldig ontwikkelen
- Nabijgelegen percelen afhankelijk van succes ACM-silo
- Plek in RDZ dichtst bij binnenstad
- Rauwe uitstraling
- Goede ontsluiting binnenstad door fietsbrug
- Goede ontsluiting vanuit Friesestraatweg

BRIVEC

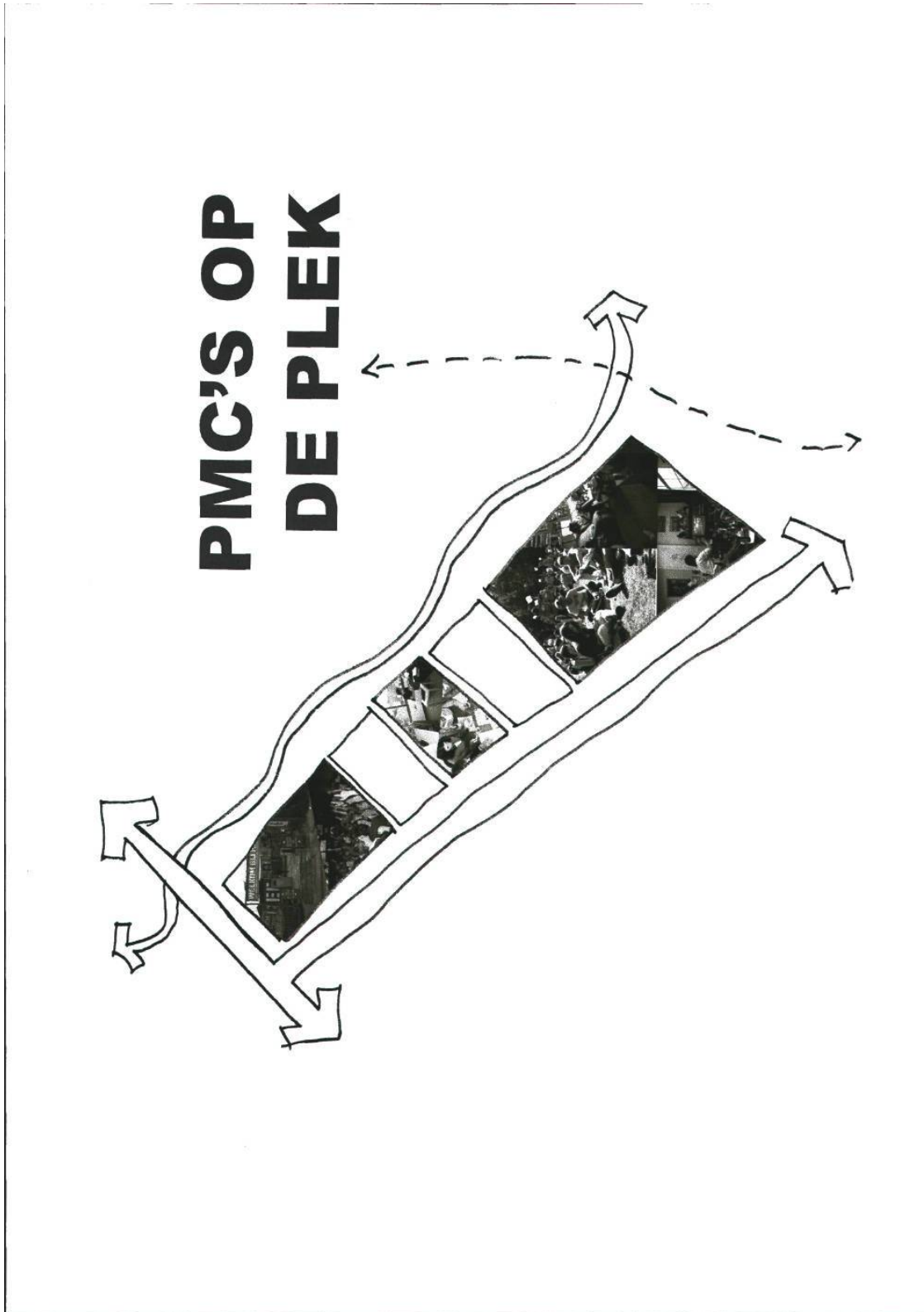
- Eén deel mooie zichtlocatie aan Pleiadenlaan
- Goede ontsluiting naar /verbinding met Vinkhuizen en Paddenpoel is essentieel
- Ander deel direct naast 'Meikabroek' De Ommelanden succesvol bedrijfsverzamelgebouw, veel levendigheid
- Oude Karwei weer levendig door Baptistenkerk, en evt collegezaal

STRUKTON

- Mooie ligging tussen stad en ommelanden, markerpunt
- Goede ontsluiting naar Zernike-campus
- Goede verbinding naar Reitdiephaven
- Goede zichtlocatie aan ringweg

SILO-CLUSTER

PROJECTEN ZIJN TIJDELIJK/TRANSFORMATIE; GERICHT OP STARTFASE

POSITIONERING: RICHT JE OP MIDDENFASE, MET EEN LEVENDIG, KLEINSCHALIG, STEDELIJK WOONMILIEU

BUURT-CLUSTER
VEEL PROJECTEN GERICHT OP STARTFASE;
ZONNELAAN = CONCURRENT

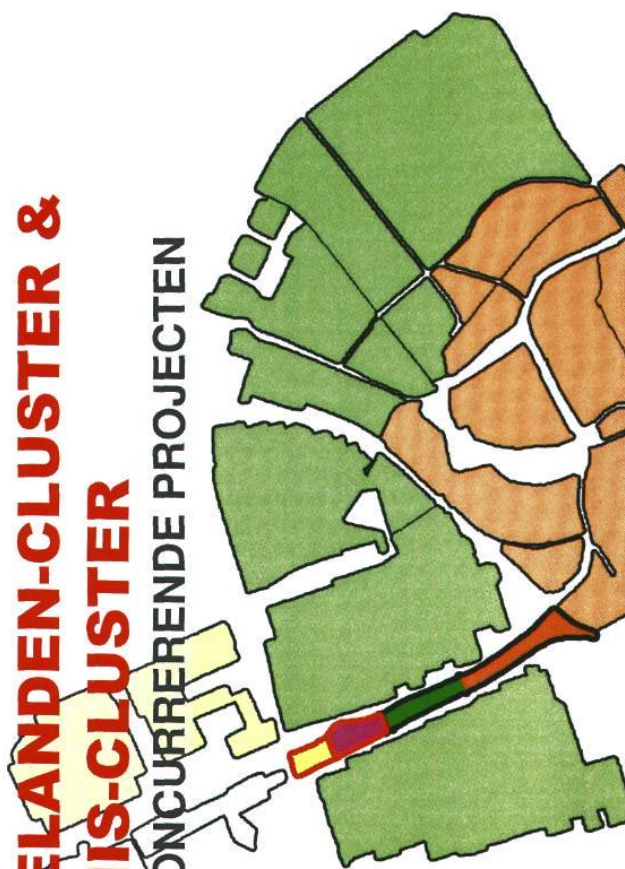

POSITIONERING: RICHT JE OP EINDFASE, MET EEN
RUSTIG, LUW, KLEINSCHALIG WOONBUURTMILIEU

OMMELANDEN-CLUSTER & KENNIS-CLUSTER

GEEN CONCURRERENDE PROJECTEN

**POSITIONERING OMMELANDEN-CLUSTER: RICHT JE OP EINDFASE EN
INTERNATIONAAL COMFORT, MET EEN SPECIFIEK WOON-WERK MILIEU
INCLUSIEF VOORZIENINGEN**

**POSITIONERING KENNIS-CLUSTER: RICHT JE OP INTERNATIONAAL
COMFORT EN EINDFASE, MET EEN HOOG KWALITATIEF, SERVICEGERICHT
WOONMILIEU EVT INCLUSIEF KENNISGERICHTE FACILITEITEN**

POTENTIE JONGERENHUISVESTING

- Er is een kwalitatieve vraag van 3.000 tot 4.500 wooneenheden voor jongeren tot 2015
- Vier typen jongeren te onderscheiden
- Onderverdeling vraag jongerenhuisvesting naar typen obv huidig onderzoek niet te kwantificeren
- Diverse plekken in de Reitdiepzone kennen diverse potentie vanuit plek en markt
- Dit leidt tot vier clusters in Reitdiepzone
- Ieder cluster concurreert met diverse buurten in de stad
- Ontwikkelingen en aanbod voor startfase, 16-21 jaar, oververtegenwoordigd in de stad
- Ontwikkelingen en aanbod voor midden- en eindfase en internationaal comfort zijn ondervertegenwoordigd
- Richt je op die midden- en eindfase en internationaal comfort van de jongerenmarkt
- Verleid jongeren met een aantrekkelijk specifiek woonmilieu
- Maak daarbij gebruik van de verschillende potenties van de clusters

4. ONTWIKKELSTRATEGIE

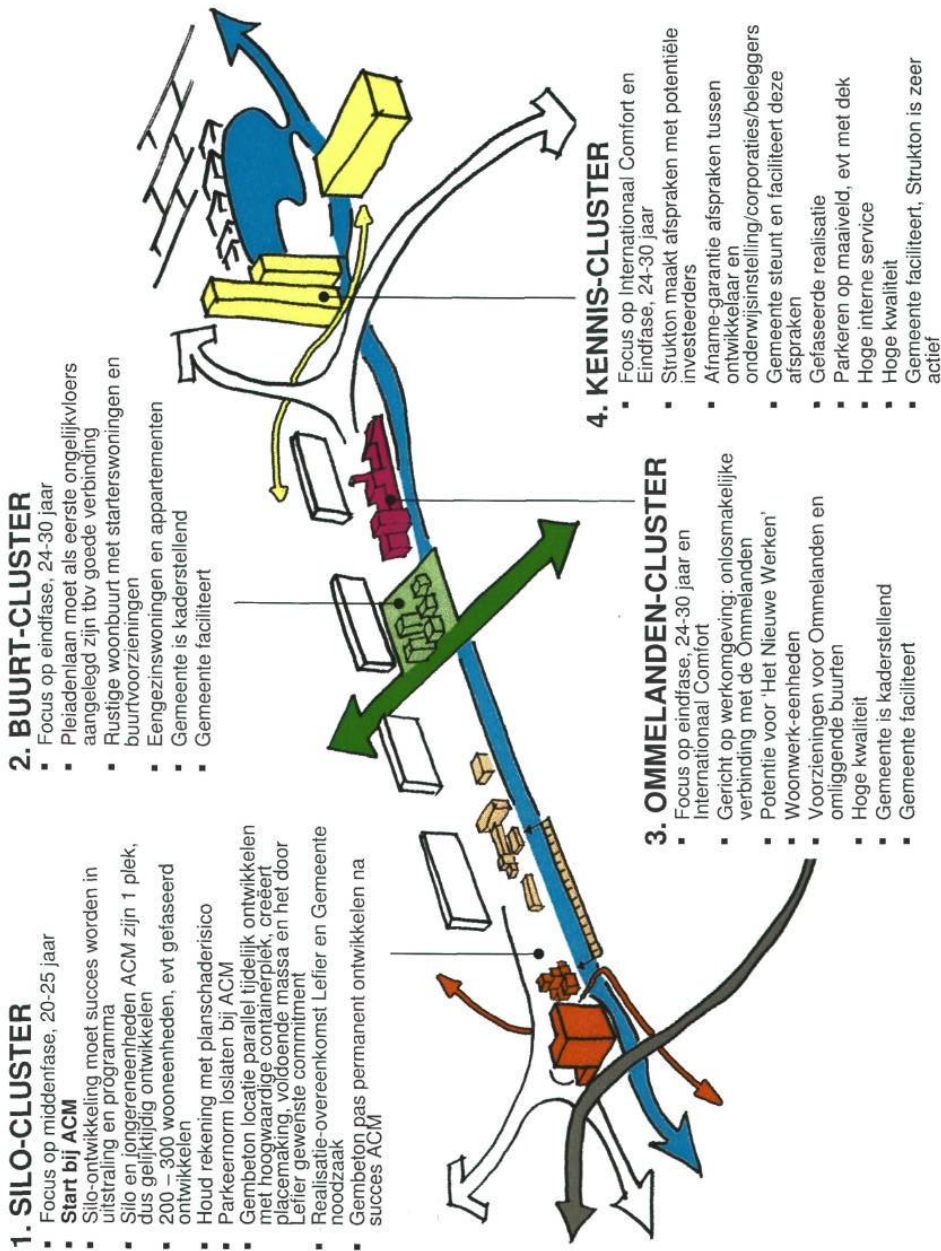
ONTWIKKELSTRATEGIE

- 3.1 Strategie op gebiedsniveau
- 3.2 Strategie op clusterniveau
- 3.3 Externe risico's
- 3.4 Proposities

STRATEGIE GEBIEDSNIVEAU

- Er is veel vraag naar onderlinge afstemming
- Veel ideeën, maar gebrek aan prioritering
- Veel onderling wantrouwen
- Behoeftes aan commitment
- Behoeftes aan garanties voor afname
- Behoeftes aan gezamenlijk gedragen gebiedsstrategie

- Communiceer, heldere aanspreekbaarheid
- Heldere kaderstelling (keuzes) vanuit gemeente, zowel op gebieds- als perceelniveau
- Onderlinge (intentie- of realisatie-)overeenkomsten, zowel op gebieds- als perceelniveau
- Ondersteunend en faciliterend in programma's, initiatieven en regelgeving
- Concrete garantie-afspraken tussen onderwijsinstellingen/corporaties, ontwikkelaar en gemeente dragen zorg voor daadwerkelijke investering

**STRATEGIE
CLUSTERNIVEAU**

EXTERNE RISICO'S

- Ontwikkelingen in de situatie op de woningmarkt voor studenten en jongeren;
  - Conjunctuur (budgetbesteding)
    - Optimale prijs-kwaliteitsverhouding blijft essentieel
    - Eventuele flexibiliteit door mogelijke herverkaveling (bv 1 wooneenheid in 2 onzelfstandige units te delen)
  - Politieke context (subsielstromen)
    - Richt je vooral op de markt en laat je niet alleen door de voorwaarden voor subsidie leiden (bv niet nu woningen van 18 m2 realiseren obv voorstel Donner)
  - Onderwijskwaliteit (aantrekkingskracht RUG en HHS)
    - Woonproducten voor eindfase-jongeren zijn voor meer doelgroepen (starters) aantrekkelijk, wanneer studentenaantallen wegvallen
  - Demografische ontwikkelingen (groei en krimp van de stad)
    - Verwachtingen zijn voor de stad positief;
    - krimp is lastig op te vangen; evt flexibiliteit door herverkaveling (bv 2 wooneenheden tot 1 woning te schakelen)
  - Internationale aantrekkingskracht
    - Richt je niet puur alleen op internationale studenten, maar biedt een iets uniformer product; Producten voor Internationaal Comfort zijn tevens interessant voor Midden- en Eindfase

PROPOSITIE AAN LEFIER

- Vanaf dag 1 gezamenlijk aan de slag
- Lefier: wees bereid af te boeken
- Gezamenlijk zorgen voor succes Silo: bedrijven voor Silo verieiden, prioriteit ontwikkeling RDZ ligt op dit perceel
- Realiseer zsm 200 we, gemeente realiseert gelijktijdig een hoogwaardig tijdelijk containermilieu in onderlinge afstemming
- Gemeente organiseert 1 aanspreekpunt proces t/m oplevering
- Gemeente gaat commitment met Lefier aan obv gezamenlijk gedragen ontwikkelstrategie Silo-Cluster

PROPOSITIE AAN STRUKTON

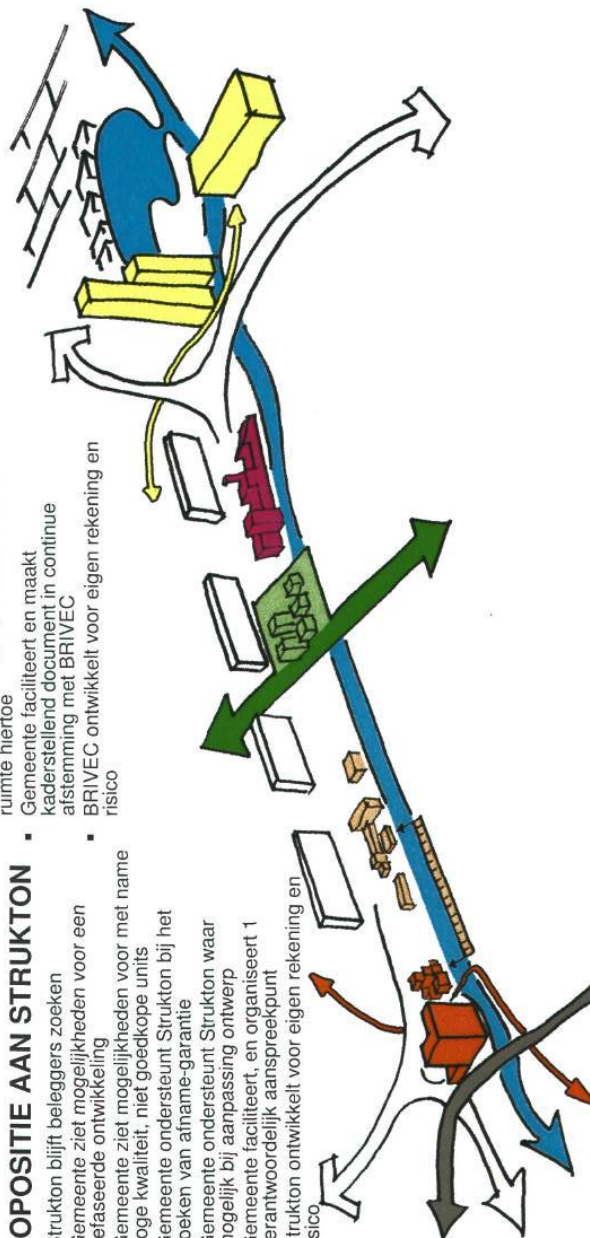
- Strukton blijft beleggers zoeken
- Gemeente ziet mogelijkheden voor een gefaseerde ontwikkeling
- Gemeente ziet mogelijkheden voor met name hoge kwaliteit, niet goedkope units
- Gemeente ondersteunt Strukton bij het zoeken van afname-garantie
- Gemeente ondersteunt Strukton waar mogelijk bij aanpassing ontwerp
- Gemeente faciliteert, en organiseert 1 verantwoordelijk aanspreekpunt
- Strukton ontwikkelt voor eigen rekening en risico

PROPOSITIE AAN BRIVEC

- Gemeente gaat het gesprek weer aan met BRIVEC
- Gemeente ziet 2 verschillende woonmilieus op de BRIVEC-locatie
- Gemeente ziet kansen voor woonbuurtmilieu na ongelijkvloerse aanleg Pleiadenlaan
- Gemeente maakt een heldere keuze hoe snel de Pleiadenlaan ongelijkvloers wordt gemaakt
- Gemeente ziet nu al kansen voor woonwerkgebied in directe relatie met Ommelanden
- Gemeente benoemt in afstemming met BRIVEC gewenst programma en biedt ruimte hiertoe
- Gemeente faciliteert en maakt kaderstellend document in continue afstemming met BRIVEC
- BRIVEC ontwikkelt voor eigen rekening en risico

PROPOSITIE HUISMEESTERS

- De Huismeesters geeft aan hoeveel jongereenheden zijn de komende periode willen realiseren
- De Huismeesters geeft aan hoeveel eenheden zij in de Reitdelpzone willen afnemen
- Gemeente bespreekt met De Huismeesters welke type eenheden zijn willen afnemen
- Gemeente bespreekt met De Huismeesters afname-garanties
- Obv keuze type eenheden afname-afspraken faciliteren tussen De Huismeesters en ontwikkelaar(s)

M2

aangenomen

STUDENT EN STAD

Motie "Oplossing voor krapte"

GRIFFIE	
reg.nr.	GR12.3202249
ingek.	20 JULI 2012
class.	-20751
te beh. door:	SR
kopie gez. aan:	

De Raad van de gemeente Groningen in vergadering bijeen op woensdag 18 juli 2012,
Besprekende de collegebrief Woningmarktontwikkelingen en Monitor Jongerenhuisvesting.

Constaterende dat:

- de verwachting voor het aantal voor 2015 gerealiseerde wooneenheden binnen BouwJong fiks naar beneden is bijgesteld;
- het aantal studenten desalniettemin weer is gegroeid en naar verwachting blijft groeien;
- het probleem bij de realisatie van jongerenhuisvesting niet de verhuur is, daar is gebleken dat de interesse voor de opgeleverde eenheden zeer groot is.

Van mening dat dat:

- de 15-procentnorm geen positieve uitwerking heeft op het aantal particuliere initiatieven op de kamerverhuurmarkt;
- het problematisch is dat nu aan de ene kant de realisatie binnen BouwJong tegenvalt, dit minder gemakkelijk kan worden opgevangen op de particuliere kamerverhuurmarkt.

Verzoekt het college:

- voor de begroting in beeld te brengen hoe initiatieven op de particuliere kamerverhuurmarkt kunnen worden gestimuleerd.

En gaat over tot de orde van de dag.

Jos van Rooij
Student en Stad

Ingetrokken.

173

GRIFFIE	
reg.nr.	GR. 320 2306
ingek.	20 JULI 2012
class.	- 2.0251
te beh. door:	gr
kopie gez. aan:	

Motie Iedereen kan bouwen

De gemeenteraad van Groningen in vergadering bijeen op woensdag 18 juli 2012, besprekende de collegebrief "Woningmarktontwikkelingen en Monitor Jongerenhuisvesting",

Constaterende,

- Dat we in februari 2011 in de notitie "BouwJong" de intentie hebben uitgesproken om in 2014 in totaal 4.653 eenheden ten behoeve van jongerenhuisvesting gerealiseerd te hebben;
- Dat we gezien de huidige prognoses minder dan 2/3 van dit aantal, nl. 3009 eenheden, in 2014 gerealiseerd lijken te hebben;
- Dat BouwJong met name toeziet op het realiseren van zelfstandige eenheden;
- Dat corporaties zich in verband met de crisis momenteel in zwaar weer bevinden;
- Dat de 15%-norm niet voor corporaties geldt, maar wel voor particulieren;

Overwegende,

- Dat de druk op de wijken steeds meer toeneemt door het achterblijven van de bovengenoemde plannen;
- Dat naast corporaties particulieren allicht ook geïnteresseerd zijn in het realiseren van meerdere eenheden op een locatie;
- Dat het voor particuliere ontwikkelaars niet altijd uit kan om slechts zelfstandige eenheden te realiseren;
- Dat we de balans in de wijken niet alleen af kunnen laten hangen van het investeringsvermogen van de corporaties;
- Dat, om verdere druk op de wijken tegen te gaan, de 15%-norm op dit moment niet verder moet worden versoepeld;
- Dat het wel noodzakelijk is dat er de komende jaren meer eenheden voor jongerenhuisvesting worden gerealiseerd;
- Dat jongeren vaak bereid zijn en het vaak ook wenselijk vinden om met elkaar te wonen;
- Dat een goed evenwicht tussen student en stadje om maatwerk vraagt;

Verzoekt het College,

- De mogelijkheden te onderzoeken om geen norm te hanteren daar waar particuliere investeerders bereid zijn om gecentreerd jongerenhuisvesting* te realiseren;
- Aan particuliere investeerders de mogelijkheid te bieden naast zelfstandige eenheden ook onzelfstandige eenheden te realiseren;
- Deze particuliere plannen per geval te bekijken en te beoordelen;

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
Sabine Koebbrugge

* Daar valt het verbouwen van een (of twee) gezinswoning(en) tot studentenhuysvesting dus niet onder!

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Ruimtelijke Ordening en Economische Zaken
Onderwerp Vaststelling bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II'

Steller J. Dallinga

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 8109   Bijlage(n) 2   Ons kenmerk RO12.3186876
Datum 13-07-2012   Uw brief -   Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In de vergadering van de commissie Beheer en Verkeer van 11 juli 2012 heeft wethouder De Vries aan het slot van de behandeling van het agendapunt B.1 meegedeeld dat er nog een brief van ons college zou volgen, waarin nog enkele ambtshalve wijzigingen in de toelichting van het vast te stellen bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II' worden voorgesteld. Aanleiding hiervoor is een brief van de Rijksuniversiteit Groningen van 26 juni 2012, die heeft gereageerd naar aanleiding van het u voorgelegde raadsvoorstel. De brief van de RUG is bijgevoegd.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de RUG stellen wij u het volgende voor.

- Norm EMC: In de toelichting van het bestemmingsplan wordt in de tabel op bladzijde 101 voor het magneetveld veroorzaakt door het huidige busverkeer de waarde 30 nT opgenomen.
- Norm voor trillingen: Onder het kopje 'Verstoring van trillingsgevoelige apparatuur' op bladzijde 89 wordt in de zin 'het trillingsniveau kan met de komst van de tram met circa 60% worden teruggebracht' het woordje 'kan' vervangen door het woordje 'zal'. Verder wordt in deze passage toegevoegd dat op de meest gevoelige locatie (kamer - 130) de waarden op de X, Y en Z-as niet boven de respectievelijk 3, 6 en 20 $\mu\text{m/s}$ zullen uitkomen. Ten slotte zal hierin worden verwezen naar de brief van ons college aan de RUG van 17 april 2012.
- Voetgangersbrug over de centrale vijver: In de tweede alinea op bladzijde 29 wordt de zin over de voetgangersbrug aangepast aan de actualiteit (komt te luiden: 'Vanaf de halte loopt een voetgangersbrug over de vijver naar het WSN-gebouw').
- Maximum-snelheid tram op de campus: Op bladzijde 29 wordt toegevoegd dat de tram met een snelheid van maximaal 30 km per uur over het centrale gedeelte van de Zernikelaan rijdt. Tevens wordt toegevoegd dat in verband met de verkeersveiligheid het Zernikecomplex een inrichting krijgt volgens de

3188868

P3 15 151 0

In uw antwoord graag datum en kenmerk vermelden

Volgvel 1

- criteria van 'Duurzaam Veilig' en dat daarnaast nog aanvullende maatregelen worden getroffen, zoals het toepassen van TWL's (tramwaarschuwingslichten).
- Campuslaan: In de tekst op bladzijde 28 wordt de aanduiding van de laan over de campus gewijzigd in 'Zernikelaan'.
  - Kluifrotonde: In de tekst op bladzijde 28 wordt verduidelijkt dat de kluifrotonde aan het begin van het Zernikecomplex komt (bij de op- en afritten van de noordelijke ringweg).

De overige opmerkingen geven ons geen aanleiding tot het voorstellen van wijzigingen. Met betrekking tot de lus vanaf de noordelijke ringweg (tussen de noordelijke afrit en de Crematoriumlaan) merken wij nog op, dat – mocht hiertoe definitief worden besloten – deze maatregel geen aanpassing van het bestemmingsplan vergt. In het geldende bestemmingsplan 'Zernike 2006' hebben de betrokken gronden al een verkeersbestemming, waardoor de aanleg van de lus mogelijk is.

Ten slotte doen wij u hierbij in verband met het bovenstaande een aangepast raadsvoorstel toekomen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen.

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

GEWIJZIGD RAADSVORSTEL

Datum raadsvergadering 18-07-2012

Raadscommissie Ruimte en Wonen

Datum raadscommissie 04-07-2012

Publiciteit Persbericht PB

Bijlagen div.

Registratienr RO 12.3131645

Datum B&W besluit 12-06-2012

Portefeuillehouder De Vries

Steller J. Dallinga

Telefoon 367 81 09

E-mail jaadalr@groningen.nl

Onderwerp

Vaststelling bestemmingsplan "Regiotram - tracédelen I en II"

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de zienswijzen over te nemen voor zover het betreft de zienswijze van indiener 3 met betrekking tot de schrijfwijze van 'Bernoulliborg' en van indiener 6 met betrekking tot de voor de geluidwering van saneringswoningen te hanteren binnenwaarde en de overige zienswijzen niet over te nemen;
- II. de verantwoording van het groepsrisico, zoals vervat in de 'Externe Veiligheidsstudie Bestemmingsplan Regiotram Tramlijn 1' (Milieudienst, september 2010) vast te stellen;
- III. het bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II', digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP490Regiotram1en2-vg.gml en gebruikmakend van een ondergrond ontleend aan het Grootschalig Basis Bestand Groningen van juni 2011, vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen aan te brengen ten opzichte van het ontwerp, zoals dat ter inzage heeft gelegen:
  - a. op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer' en 'Dienstverlening' in noordwestelijke richting opgeschoven;
  - b. op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer-Railverkeer' en 'Verkeer' in het stationsgebied verlegd tot op de scheiding van het spooreplacement en het fietspad Onderdoor;
  - c. aan de plankaart wordt toegevoegd het parkeerterrein, gelegen tussen de gebouwen van de Hanzehogeschool aan het Zernikeplein, de Zernikelaan, de Kadijk en Blauwborgje, en hieraan worden de bestemming 'Verkeer' en de dubbelbestemmingen 'Leiding - Gas' en 'Leiding - Hoogspanningsverbinding' gegeven;
  - d. in artikel 1 van de regels worden de onderdelen 1.11 en 1.25 geschrapt, onder verlettering van de bestaande onderdelen 1.12 tot en met 1.24 tot onderdelen 1.11 tot en met 1.23 en de bestaande onderdelen 1.26 tot en met 1.47 tot onderdelen 1.24 tot en met 1.45;
  - e. in de artikelen 4, 5, 6, 7 en 8 worden de subleden 4.2.3, onder a, 5.2.3, onder b, 6.2.3, onder a, 7.2.3, onder a, en 8.2.3, onder a, geschrapt;
  - f. **in artikel 5, lid 5.4, onder e en f, wordt 'sublid 5.2.3, onder c' gewijzigd in 'sublid 5.2.3, onder b', in artikel 6, lid 6.3, onder c, wordt 'sublid 6.2.3, onder b' gewijzigd in 'sublid 6.2.3, onder a' en in artikel 7, sublid 7.3.1, onder b (oud; thans sublid 7.3.1, onder c) wordt 'sublid 7.2.3, onder b' gewijzigd in 'sublid 7.2.3, onder a';**
  - g. in artikel 7 wordt sublid 7.2.2, onder a, als volgt gewijzigd: wachthuisjes en onderstations, mits de oppervlakte niet meer dan 15 m2, respectievelijk 50 m2 en de bouwhoogte niet meer dan 3 meter, respectievelijk 3,50 meter bedraagt;

Aanwijzingen: status, deadline, visietrommel

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

- h. in artikel 7 wordt in sublid 7.2.3, onder c, de zinsnede 'niet zijnde overkappingen' geschrapt;
  - i. in artikel 7 wordt in sublid 7.3.1 een nieuw onderdeel a ingevoegd, luidende: sublid 7.2.2, onder a, ten behoeve van een overschrijding van de toegestane oppervlakte en bouwhoogte van onderstations met ten hoogste 50 m², respectievelijk 1,50 meter, onder verlettering van onderdelen a en b tot onderdelen b en c;
  - j. in artikel 8, sublid 8.2.1. wordt 'lid 5.1' gewijzigd in lid 8.1;
  - k. in artikel 9 wordt in lid 9.6, onder b 'lid 6.7' gewijzigd in 'sublid 9.4.2';
  - l. in artikel 10 van de regels wordt in sublid 10.2.1 'lid 11.1' gewijzigd in 'lid 10.1', wordt in lid 10.3 'sublid 11.2.1' gewijzigd in sublid 10.2.1' en wordt in sublid 10.4.2, onder b, 'lid 11.1' gewijzigd in lid 10.1;
  - m. in artikel 11 van de regels wordt in sublid 11.2.1 en lid 11.3 het woord 'bestemming' gewijzigd in: 'bestemmingen';
  - n. artikel 11, sublid 11.2.2, van de regels wordt vervangen door de volgende bouwregel:
De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag niet meer bedragen dan:
    - a. voor zover het betreft hoogspanningsmasten: 55 meter;
    - b. voor zover het betreft overige bouwwerken, geen gebouw zijnde: 2 meter;
  - o. in artikel 13, sublid 13.3.1, aanhef, wordt na de woorden 'afwijken van' ingevoegd het woordje lid;
  - p. in de toelichting wordt in de laatste alinea van subparagraaf 3.4.1 het woordje 'Bernouillegebouw' gewijzigd in: 'Bernoulliborg' en worden aanpassingen aangebracht in paragraaf 1.1 (Aanleiding en doel), **subparagraaf 3.4.1 (Zernike)**, subparagraaf 3.4.5 (Stationsgebied), subparagraaf 4.6.3 (Geluid), **subparagraaf 4.6.4 (Trillingen)**, subparagraaf 4.6.8 (Externe veiligheid), **subparagraaf 4.6.9 (Elektriciteit en elektromagnetische velden)** en hoofdstuk 5 (Juridische toelichting);
- IV. dat op de Zonnelaan 530 meter, op de Kastanjelaan 380 meter en op de Noorderstationsstraat/Nieuwe Ebbingestraat 500 meter zeer stil asfalt dient te worden aangelegd;
- V. dat de rijrichting vanuit de uitrit van de parkeergarage Museum Centrum dient te worden gewijzigd, zodanig dat het uitgaande verkeer via de Kleine Raamstraat naar het Gedempte Zuiderdiep wordt geleid;
- VI. dat aan de gevels van 260 woningen (65 woningen aan de Zonnelaan, Eikenlaan, Kastanjelaan, Noorderstationsstraat/Bedumerweg en het Boterdiep, 28 woningen aan de Noorderstationsstraat en 167 woningen aan de Kleine Raamstraat, de Ruitersstraat, de Herepoortmolendrift, het Gedempte Zuiderdiep, de Herestraat en de Heresingel) maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 33 dB, voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden;
- VII. dat aan de gevels van 57 woningen aan de Noorderstationsstraat, de Nieuwe Ebbingestraat, de Korreweg en het Boterdiep maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 43 dB, voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden;
- VIII. dat aan de gevels van de onderwijsgebouwen aan Landleven 2, Landleven 12, Nettelbosje 1, Eikenlaan 286 en Magnoliastraat 1 maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan
- 28 dB binnen de les- en theorielokalen,
  - 33 dB binnen de theorievaklokalen,
- voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat de toepasselijke waarde wordt overschreden;
- IX. dat een trillingsdempende mat/floating slab dient te worden toegepast over een lengte van circa 1700 meter op het Hereplein, in de Oosterstraat, Kreupelstraat, Sint Walburgstraat, in Kattehage, op het Boterdiep, in de Nieuwe Ebbingestraat en de Noorderstationsstraat (tot aan het

- kruispunt met de Tuinbouwstraat), dan wel dat een maatregel dient te worden getroffen met minimaal een gelijkwaardig resultaat;
- X. dat de tram op de Zernikelaan ter hoogte van de faculteit voor wis- en natuurkunde en het Nanolaboratorium van de Rijksuniversiteit en het gebouw van SRON bovenleidingloos dient te rijden of dat op dit tracégedeelte zero volt-secties in de bovenleiding dienen te worden toegepast, zodanig dat de EMC-belasting tot de bestaande magneetveldsterkte (situatie zonder tramlijn) wordt gereduceerd, dan wel dat een maatregel dient te worden getroffen met minimaal een gelijkwaardig resultaat;
  - XI. dat indien uit nader onderzoek blijkt dat de bronmaatregelen de EMC-belasting van apparatuur bij SRON niet tot de bestaande magneetveldsterkte kunnen beperken, deze apparatuur intern dient te worden verplaatst;
  - XII. geen exploitatieplan vast te stellen.

Publiekssamenvatting

Door middel van bijgaand voorstel wordt de raad gevraagd het bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II' gewijzigd vast te stellen en daarbij de zienswijzen deels over te nemen en deels niet over te nemen.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de zienswijzen over te nemen voor zover het betreft de zienswijze van indiener 3 met betrekking tot de schrijfwijze van 'Bernoulliborg' en van indiener 6 met betrekking tot de voor de geluidwering van saneringswoningen te hanteren binnenwaarde en de overige zienswijzen niet over te nemen;
- II. de verantwoording van het groepsrisico, zoals vervat in de 'Externe Veiligheidsstudie Bestemmingsplan Regiotram Tramlijn 1' (Milieudienst, september 2010) vast te stellen;
- III. het bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II', digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP490Regiotram1en2-vg.gml en gebruikmakend van een ondergrond ontleend aan het Grootschalig Basis Bestand Groningen van juni 2011, vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen aan te brengen ten opzichte van het ontwerp, zoals dat ter inzage heeft gelegen:
  - a op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer' en 'Dienstverlening' in noordwestelijke richting opgeschoven;
  - b op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer-Railverkeer' en 'Verkeer' in het stationsgebied verlegd tot op de scheiding van het spooreplacement en het fietspad Onderdoor;
  - c aan de plankaart wordt toegevoegd het parkeerterrein, gelegen tussen de gebouwen van de Hanzehogeschool aan het Zernikeplein, de Zernikelaan, de Kadijk en Blauwborgje, en hieraan worden de bestemming 'Verkeer' en de dubbelbestemmingen 'Leiding – Gas' en 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' gegeven;
  - d in artikel 1 van de regels worden de onderdelen 1.11 en 1.25 geschrapt, onder verlettering van de bestaande onderdelen 1.12 tot en met 1.24 tot onderdelen 1.11 tot en met 1.23 en de bestaande onderdelen 1.26 tot en met 1.47 tot onderdelen 1.24 tot en met 1.45;
  - e in de artikelen 4, 5, 6, 7 en 8 worden de subleden 4.2.3, onder a, 5.2.3, onder b, 6.2.3, onder a, 7.2.3, onder a, en 8.2.3, onder a, geschrapt;
  - f **in artikel 5, lid 5.4, onder e en f, wordt 'sublid 5.2.3, onder c' gewijzigd in 'sublid 5.2.3, onder b', in artikel 6, lid 6.3, onder c, wordt 'sublid 6.2.3, onder b' gewijzigd in 'sublid 6.2.3, onder a' en in artikel 7, sublid 7.3.1, onder b (oud; thans sublid 7.3.1, onder c) wordt 'sublid 7.2.3, onder b' gewijzigd in 'sublid 7.2.3, onder a';**
  - g in artikel 7 wordt sublid 7.2.2, onder a, als volgt gewijzigd: wachthuisjes en onderstations, mits de oppervlakte niet meer dan 15 m², respectievelijk 50 m² en de bouwhoogte niet meer dan 3 meter, respectievelijk 3,50 meter bedraagt;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4

- h in artikel 7 wordt in sublid 7.2.3, onder c, de zinsnede 'niet zijnde overkappingen' geschrapt;
- i in artikel 7 wordt in sublid 7.3.1 een nieuw onderdeel a ingevoegd, luidende: sublid 7.2.2, onder a, ten behoeve van een overschrijding van de toegestane oppervlakte en bouwhoogte van onderstations met ten hoogste 50 m², respectievelijk 1,50 meter, onder verlettering van onderdelen a en b tot onderdelen b en c;
- j in artikel 8, sublid 8.2.1, wordt 'lid 5.1' gewijzigd in lid 8.1;
- k in artikel 9 wordt in lid 9.6, onder b 'lid 6.7' gewijzigd in 'sublid 9.4.2';
- l in artikel 10 van de regels wordt in sublid 10.2.1 'lid 11.1' gewijzigd in 'lid 10.1', wordt in lid 10.3 'sublid 11.2.1' gewijzigd in sublid 10.2.1' en wordt in sublid 10.4.2, onder b, 'lid 11.1' gewijzigd in lid 10.1;
- m in artikel 11 van de regels wordt in sublid 11.2.1 en lid 11.3 het woord 'bestemming' gewijzigd in: 'bestemmingen';
- n artikel 11, sublid 11.2.2, van de regels wordt vervangen door de volgende bouwregel:
De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag niet meer bedragen dan:
voor zover het betreft hoogspanningsmasten: 55 meter;
voor zover het betreft overige bouwwerken, geen gebouw zijnde: 2 meter;
- o in artikel 13, sublid 13.3.1, aanhef, wordt na de woorden 'afwijken van' ingevoegd het woordje lid;
- p in de toelichting wordt in de laatste alinea van subparagraaf 3.4.1 het woordje 'Bernouille-gebouw' gewijzigd in: 'Bernoulliborg' en worden aanpassingen aangebracht in paragraaf 1.1 (Aanleiding en doel), **subparagraaf 3.4.1 (Zernike)**, subparagraaf 3.4.5 (Stationsgebied), subparagraaf 4.6.3 (Geluid), **subparagraaf 4.6.4 (Trillingen)**, subparagraaf 4.6.8 (Externe veiligheid), **subparagraaf 4.6.9 (Elektriciteit en elektromagnetische velden)** en hoofdstuk 5 (Juridische toelichting);
- IV. dat op de Zonnelaan 530 meter, op de Kastanjelaan 380 meter en op de Noorderstationsstraat/Nieuwe Ebbingestraat 500 meter zeer stijl asfalt dient te worden aangelegd;
- V. dat de rijrichting vanuit de uitrit van de parkeergarage Museum Centrum dient te worden gewijzigd, zodanig dat het uitgaande verkeer via de Kleine Raamstraat naar het Gedempte Zuiderdiep wordt geleid;
- VI. dat aan de gevels van 260 woningen (65 woningen aan de Zonnelaan, Eikenlaan, Kastanjelaan, Noorderstationsstraat/Bedumerweg en het Boterdiep, 28 woningen aan de Noorderstationsstraat en 167 woningen aan de Kleine Raamstraat, de Ruitersstraat, de Herepoortmolendrift, het Gedempte Zuiderdiep, de Herestraat en de Heresingel) maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 33 dB, voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden;
- VII. dat aan de gevels van 57 woningen aan de Noorderstationsstraat, de Nieuwe Ebbingestraat, de Korreweg en het Boterdiep maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 43 dB, voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden;
- VIII. dat aan de gevels van de onderwijsgebouwen aan Landleven 2, Landleven 12, Nettelbosje 1, Eikenlaan 286 en Magnoliastraat 1 maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan
- 28 dB binnen de les- en theorielokalen,
- 33 dB binnen de theorievaklokalen,
voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat de toepasselijke waarde wordt overschreden;
- IX. dat een trillingsdempende mat/floating slab dient te worden toegepast over een lengte van circa 1700 meter op het Hereplein, in de Oosterstraat, Kreupelstraat, Sint Walburgstraat, in Katenhage, op het Boterdiep, in de Nieuwe Ebbingestraat en de Noorderstationsstraat (tot aan het

- kruispunt met de Tuinbouwstraat), dan wel dat een maatregel dient te worden getroffen met minimaal een gelijkwaardig resultaat;
- X. dat de tram op de Zernikelaan ter hoogte van de faculteit voor wis- en natuurkunde en het Nanolaboratorium van de Rijksuniversiteit en het gebouw van SRON bovenleidingloos dient te rijden of dat op dit tracégedeelte zero volt-secties in de bovenleiding dienen te worden toegepast, zodanig dat de EMC-belasting tot de bestaande magneetveldsterkte (situatie zonder tramlijn) wordt gereduceerd, dan wel dat een maatregel dient te worden getroffen met minimaal een gelijkwaardig resultaat;
  - XI. dat indien uit nader onderzoek blijkt dat de bronmaatregelen de EMC-belasting van apparatuur bij SRON niet tot de bestaande magneetveldsterkte kunnen beperken, deze apparatuur intern dient te worden verplaatst;
  - XII. geen exploitatieplan vast te stellen.

Inleiding

Door middel van dit voorstel leggen wij u ter vaststelling voor het bestemmingsplan 'Regiotram – tracédelen I en II'. Het ontwerpbestemmingsplan heeft van 10 juni tot en met 21 juli 2011 ter inzage gelegen. Bij onze brief van 10 mei 2011, kenmerk RO11 2855120, stelden wij u in kennis van de terinzagelegging. Tijdens de terinzagelegging is een aantal zienswijzen ingediend. De behandeling van deze zienswijzen heeft aanzienlijk meer tijd geveerd, dan was voorzien. De oorzaak hiervan is de complexiteit van bepaalde vraagstukken, die rondom de aanleg van de Regiotram spelen. Hierbij kunnen met name genoemd worden de effecten van EMC (elektromagnetische compatibiliteit, de gevolgen van de elektromagnetische straling van de bovenleiding van de tram) en trillingen op voor verstoring gevoelige onderzoeksapparatuur bij onderwijs-/onderzoeksinstellingen op Zernike. Dit vroeg om nadere onderzoeken. Tevens hebben wij de afgelopen periode benut voor intensief overleg op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau met één van de betrokken partijen, de RUG. Wij menen thans met de RUG over de belangrijkste geschilpunten, EMC en trillingen, een voldoende mate van overeenstemming te hebben bereikt.

Beoogd resultaat

Een vastgesteld bestemmingsplan, waardoor de tracédelen I en II van de Regiotram planologisch obstakelvrij worden.

Kader

Het beleidsmatige kader voor het bestemmingsplan wordt onder andere gevormd door een aantal documenten, zoals het voorkeurstracé, het 'Voorlopig ontwerp tramtracé Lijn 1 op hoofdlijnen' en de 'Nota van wijzigingen' en de besluitvorming daarover door uw raad achtereenvolgens op 17 juni 2009, 20 oktober 2010 en 3 april 2012.

Het wettelijke kader voor het bestemmingsplan is de Wet ruimtelijke ordening. Deze wet legt de bevoegdheid tot vaststelling van het bestemmingsplan in handen van uw raad. De wet bepaalt dat het bestemmingsplan binnen 12 weken na de termijn van terinzagelegging wordt vastgesteld. Dit is evenwel geen fatale termijn. Volgens vaste jurisprudentie blijft uw raad ook na het verstrijken van deze termijn bevoegd om tot vaststelling van het bestemmingsplan over te gaan. Overschrijding van de termijn van 6 weken dwingt niet tot het opnieuw ter inzage leggen van een ontwerpbestemmingsplan.

Argumenten/afwegingen

Inhoud bestemmingsplan

Het voorliggende bestemmingsplan heeft betrekking op het tracégedeelte stationsgebied-Herebrug-Hereplein-Herestraat-Gedempte Zuiderdiep-Oosterstraat-Grote Markt-Kreupelstraat-Sint Walburgstraat-Kattenhage-Turfsingel-zuidzijde en het tracégedeelte Boterdiep-Nieuwe

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

6

Ebbingestraat-Noordersstationsstraat-Kastanjelaan-Eikenlaan-Zonnelaan-Zernikelaan. Het volgt het VO ('Voorlopig ontwerp tramtracé Lijn 1 op hoofdlijnen'), waarmee uw raad op 20 oktober 2010 heeft ingestemd. Tevens is rekening gehouden met de 'Nota van wijzigingen', die wij u bij onze brief van 3 april 2012, kenmerk RO12.3030748, zonden.

Het bestemmingsplan beperkt zich hoofdzakelijk tot de bestaande verkeersruimte. Aan de bestaande verkeersfuncties voegt het bestemmingsplan een nieuwe toe: trambanen. Tevens worden, voor zover nodig, voorzieningen, die horen bij de tramlijnen, zoals onderstations (transformatorgebouwtjes voor de voeding van de bovenleiding) en overkappingen voor enkele grotere haltes (Gedempte Zuiderdiep, Zernike) geregeld.

Verder maken enkele bestaande gebouwen, waarvoor de tramlijn gevolgen heeft, deel uit van het bestemmingsplan. Dit betreft de flat op de hoek van de Eikenlaan en de Kastanjelaan, het Noorderstation en een deel van de bebouwing in het stationsgebied. De flat moet in verband met de aanleg van lijn 1 gedeeltelijk worden afgebroken. Dit gedeelte is wegbestemd (heeft de bestemming 'Verkeer' gekregen). Aan het gedeelte van de flat, dat kan worden gehandhaafd, is een positieve bestemming gegeven ('Wonen'). Het Noorderstation zal, om ruimte te kunnen maken voor tram en bus onder het station, moeten worden aangepast. Het bestaande café Noorderstation zal verdwijnen. Het bestemmingsplan voorziet in compenserende mogelijkheden (horeca of een kleine winkel) rondom het station. In het stationsgebied verdwijnen de panden op de Glauvélocatie. Als gevolg van de tramlus in het oorspronkelijke ontwerp was hier verder een aanpassing van het Hunzehuys (UWV-gebouw) nodig, omdat de bestaande onderdoorgang bij de fietsenstalling te laag is om de tram te kunnen laten passeren. Daarom zijn ook dit gebouw en de naastgelegen kantoorbebouwing (Heereborg en het gebouw van Gasterra) in het bestemmingsplan opgenomen. Als gevolg van de 'Nota van wijzigingen' gaat de tram nu niet meer met een lus door het Stationsgebied, maar eindigt op een kopspoor naast het spooreplacement. Dat betekent dat (aanpassing van) de onderdoorgang niet meer nodig is (de juridische mogelijkheid hiertoe is in het bestemmingsplan nog wel gehandhaafd).

M.e.r.-(beoordelings)plicht

Al in een vroeg stadium nagegaan of voor het project Regiotram de verplichting bestaat een milieueffectrapport op te stellen (m.e.r.-plicht) of een beoordeling uit te voeren of een milieueffectrapport dient te worden opgesteld (m.e.r.-beoordelingsplicht). Wij informeerden u hier al over in onze eerder aangehaalde brief van 10 mei 2011. In het Besluit milieueffectrapportage, zoals dat tot 1 april 2011 gold, werd als activiteit, ten aanzien waarvan het maken van een milieueffectrapport (MER) verplicht is, genoemd: de aanleg of de wijziging of uitbreiding van een boven- of ondergrondse spoorweg, vrijliggende busbaan, zweefspoor of andere bijzondere constructie. Het Besluit milieueffectrapportage hanteerde (voor aanleg) als drempel: een tracélengthe van 5 kilometer of meer buiten de bebouwde kom in een gevoelig gebied of een bufferzone (voor wijziging of uitbreiding golden min of meer vergelijkbare criteria). Geconcludeerd is toen dat het project Regiotram niet de in het Besluit milieueffectrapportage genoemde drempelwaarden overschrijft en dat daarom niet de verplichting bestaat een m.e.r.-procedure te volgen. In een uitspraak van 15 oktober 2009 heeft het Europees Hof echter geoordeeld dat Nederland de Europese m.e.r.-richtlijn in het Besluit milieueffectrapportage niet juist heeft toegepast, omdat de daarin gehanteerde drempels alleen rekening houden met de omvang van projecten en niet met de andere relevante criteria uit bijlage III van de richtlijn. De uitspraak van het Europees Hof heeft geleid tot een wijziging van het Besluit milieueffectrapportage, die op 1 april 2011 in werking is getreden. Op grond van het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage bestaat er geen verplichting meer om voor tramrails (bij overschrijding van één van de drempels) een m.e.r.-procedure te volgen (m.e.r.-plicht), maar is het bevoegde gezag verplicht om te beoordelen of een MER moet worden gemaakt (m.e.r.-beoordelingsplicht). Hiervan is alleen sprake bij de aanleg van een nieuwe trambaan die over een lengte van 500 meter of meer op een afstand van 25 meter of meer is gelegen van de

grens van de voor tram- of spoorwegdoeleinden aangewezen bestemming in een gevoelig gebied, als bedoeld in het Besluit milieueffectrapportage. Geen van beide tramlijnen ligt in een gevoelig gebied in de zin van het besluit. Wel bestaat op grond van artikel 2, lid 5, onder b, van het Besluit milieueffectrapportage een vergewisplicht. Dit houdt in dat het bevoegd gezag zich er bij het nemen van het besluit, in dit geval de vaststelling van het bestemmingsplan, van dient te vergewissen of op grond van de selectiecriteria als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling (de kenmerken van de projecten, de plaats van de projecten, de kenmerken van het potentiële effect) niet kan worden uitgesloten dat de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben.

Met het oog hierop heeft het ingenieursbureau DHV een afwegingsnotitie opgesteld ('Afwegingsnotitie ten behoeve van de m.e.r.-beoordeling Voorontwerp bestemmingsplan Regio Tram', Projectbureau Regio Tram, april 2011). Hierin is de voorgenomen activiteit, het project Regiotram, getoetst aan de criteria in bijlage III van de Europese Richtlijn. In de bijlagen van dit voorstel is een samenvatting gegeven van de uitgevoerde toetsing. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen activiteit, gelet op de criteria bedoeld in bijlage III van de Europese m.e.r.-richtlijn, geen belangrijke nadelige milieugevolgen zal hebben. Dit betekent dat met het oog op de vaststelling van het voorliggende bestemmingsplan geen m.e.r.-procedure hoeft te worden doorlopen.

Een bijkomende overweging is, dat ten behoeve van het voorliggende bestemmingsplan al veel onderzoek is verricht. Op enkele van de onderzochte aspecten wordt hierna nader ingegaan. Een MER zou dus ook geen meerwaarde meer hebben.

Omgevingseffecten

In het onderstaande wordt ingegaan op de belangrijkste aspecten uit de uitgevoerde effectenstudies.

Geluid

Gevolgen voor het akoestisch klimaat

Door de komst van de Regiotram zal het langs de meeste delen van het tramtracé stiller worden ten opzichte van de huidige situatie met bus. Overigens heeft ook een tram een geluidsemisatie. Hoe groot de geluidsuitstoot is hangt af van de rijnsnelheid van de tram. Het referentietramvoertuig is tot een snelheid van ongeveer 30 km per uur stiller dan een bus. In het kader van het project Regiotram wordt uitgegaan van een stille tram (4 dB stiller dan het referentietramvoertuig). De verwachting is dat dit voertuig ook bij een snelheid van tenminste 40 km per uur nog steeds stiller is dan een bus.

Toch zal de Regiotram op enkele plekken leiden tot meer geluidhinder. Dit wordt in de meeste gevallen niet veroorzaakt door het rijden van de tram, maar door het wegverkeer. Met de realisatie van een vrije trambaan komen de rijbanen voor het wegverkeer dichterbij de woningen te liggen. Hierdoor krijgen de woningen een hogere geluidsbelasting. Daarnaast moet worden uitgegaan van de verkeerssituatie in het jaar 2026. In veel straten is sprake van een autonome groei van het wegverkeer. Ook dit veroorzaakt meer geluid. Bovendien zijn er situaties waar het wegverkeer vanwege de komst van de tram een andere route moet nemen. Dit is met name het geval in de binnenstad-zuid. De straten die deel uitmaken van deze andere route krijgen hierdoor te maken met een toename van geluid. Wij komen hierop in het navolgende nog terug. Als laatste zijn er ook woningen die voor de in de Wet geluidhinder gehanteerde peildatum 1 maart 1986 al te maken hadden met een te hoge geluidsbelasting (hoger dan 55 dB(A)). Deze woningen komen in aanmerking voor sanering; indien de geluidwerendheid van deze woningen niet voldoende is, worden ze geïsoleerd op kosten van het rijk (ze worden daarom ook wel saneringswoningen genoemd). Bij de saneringswoningen is er voor alle duidelijkheid niet in alle gevallen sprake van een geluidstoename als gevolg van de tram. De wet eist dat deze woningen worden geïsoleerd op het

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

8

moment dat er in wettelijke zin sprake is van een reconstructie van een weg, wat met de aanleg van de tramlijn langs een deel van het tracé het geval is. Ook hierop gaan wij verderop in dit voorstel nog nader in.

Maatregelen

De aanleg van de tramlijn moet worden aangemerkt als een reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder. Onder een reconstructie verstaat deze wet een of meer wijzigingen op of aan een aanwezige weg ten gevolge waarvan de geluidsbelasting met 2 dB of meer wordt verhoogd indien geen geluidbeperkende maatregelen worden getroffen. Uit akoestisch onderzoek blijkt bij een groot aantal woningen en andere geluidsgevoelige gebouwen (onderwijsgebouwen) langs het tramtracé van een dergelijke verhoging sprake te zijn. Door het treffen van maatregelen aan de bron (trammaterieel, wegdek) kan de geluidsbelasting van de gevel bij de meeste van deze geluidsgevoelige objecten worden teruggebracht tot de waarde, die wettelijk is toegestaan. Bij 65 woningen en een aantal onderwijsgebouwen is dat, ondanks die bronmaatregelen, niet mogelijk. Daarvoor is de vaststelling van hogere waarden voor de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting en eventueel gevelisolatie noodzakelijk. In het navolgende wordt op een en ander nader ingegaan.

In het kader van het project Regiotram is gekozen voor de inzet van stille trams. Uit onderzoek en praktijkervaringen is gebleken dat hiermee een geluidsreductie kan worden bereikt van 4 dB ten opzichte van een conventionele tram.

Over een weglengte van in totaal 1.410 meter zal zeer stil asfalt worden toegepast, namelijk op de Zonnelaan (530 meter), op de Kastanjelaan (380 meter) en op de Noorderstationsstraat/Nieuwe Ebbingestraat (500 meter).

De Zonnelaan en Kastanjelaan krijgen een vrijliggende trambaan en aparte rijstroken voor het autoverkeer, waardoor het effect van zeer stil asfalt hier optimaal is.

Op de Noorderstationsstraat/Nieuwe Ebbingestraat zal de trambaan samenvallen met de rijbaan voor auto's. De geluidsreductie door zeer stil asfalt is hier 50% (ofwel ruim 2 dB ten opzichte van standaard asfalt), ervan uitgaande dat auto's gemiddeld met twee wielen over de tramrails zullen rijden in plaats van over het stille asfalt.

Voor 65 woningen aan de Zonnelaan, Eikenlaan, Kastanjelaan, Noorderstationsstraat/Bedumerweg en het Boterdiep (de zogenaamde reconstructiewoningen) zijn op grond van de Wet geluidhinder hogere waarden vastgesteld voor de ten hoogste toelaatbare geluidsbelasting. Deze procedure is ook toegepast ten aanzien van een enkele onderwijsgebouwen langs het tramtracé, namelijk een drietal gebouwen van de Rijksuniversiteit, te weten Landleven 2, Landleven 12 (Kapteynborg) en Nettelbosje 1 (Zernikeborg), het Kamerlingh Onnescollege (Eikenlaan 286) en het Gomarusscollege aan de Magnoliastraat 1. Aan de woningen zullen, wanneer de geluidwerendheid van de gevels niet voldoende is om aan de wettelijk vereiste binnenwaarde van maximaal 33 dB (de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen) te voldoen, isolatiemaatregelen worden getroffen (aan de onderwijsgebouwen zullen eveneens gevelmaatregelen worden getroffen, om de daarvoor voorgeschreven binnenwaarden te waarborgen). Naar de noodzaak van gevelmaatregelen vindt nog nader akoestisch en bouwtechnisch onderzoek plaats.

In verband met de aanleg van de tramlijn zal de Herebrug worden afgesloten voor het autoverkeer. Hierdoor zal de verkeersafwikkeling in het gebied tussen het Gedempte Zuiderdiep en het Verbindingskanaal wijzigen. Dit heeft tot gevolg dat de geluidsbelasting van een groot aantal woningen in dit gebied toeneemt. De straten rondom de singels zijn, zoals het gehele gebied binnen de diepenring, aangewezen als 30 km-zone. Woningen aan wegen waarvoor een maximum snelheid van 30 km per uur geldt vallen niet onder de Wet geluidhinder. Op grond van jurisprudentie dient in

het kader van een goede ruimtelijke ordening echter wel een verantwoord akoestisch klimaat te worden gewaarborgd en dienen met het oog hierop zo nodig maatregelen te worden getroffen. Onderzocht is in hoeverre dergelijke maatregelen noodzakelijk en effectief zijn. Een van de oplossingen om de geluidstoename terug te dringen is het omdraaien van de rijrichting vanuit de parkeergarage Museum Centrum. Hierdoor kan het uitgaande verkeer direct via de Kleine Raamstraat en het Zuiderdiep het gebied binnenstad-zuid verlaten en kan een verkeerstoename in dit gebied zo beperkt mogelijk blijven. Ondanks deze maatregel komt de geluidsbelasting bij 167 woningen aan de Kleine Raamstraat, de Ruitersstraat, de Herepoortmolendrift, het Gedempte Zuiderdiep, de Herestraat en de Heresingel uit boven de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. Daarom zullen aan deze woningen gevelmaatregelen worden getroffen, waardoor de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 33 dB, voor zover uit een nader in te stellen akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden.

Een aparte procedure is gevolgd voor woningen langs het tramtracé die al lange tijd blootstaan aan een te hoge geluidsbelasting (woningen die aanwezig waren op 1 maart 1986 en die op dat tijdstip een geluidsbelasting ondervonden hoger dan 55 dB(A), de zogenaamde saneringswoningen). Deze woningen vallen daardoor onder de saneringsregeling van de Wet geluidhinder. In dit verband zijn 85 woningen aan de Noorderstationsstraat, de Nieuwe Ebbingestraat, de Korreweg en het Boterdiep aangemeld bij het Rijk. Voor deze woningen heeft de minister van Infrastructuur en Milieu hogere waarden en gevelmaatregelen vastgesteld. Voor de saneringswoningen geldt wettelijk een binnenwaarde van 43 dB. De maatregelen die nodig zijn om de geluidsbelasting terug te brengen tot dit niveau, komen voor rekening van het ministerie. De gemeente heeft als uitgangspunt genomen dat woningen door de status van saneringswoning niet mogen worden benadeeld. Dit betekent dat 28 saneringswoningen aan de Noorderstationsstraat een binnenwaarde krijgen gewaarborgd van 33 dB (omdat deze woningen dat ook zouden hebben gekregen als ze niet de status van saneringswoning zouden hebben). Een en ander is per woning/gevel uitgewerkt in het saneringsprogramma, dat bij de minister van Infrastructuur en Milieu is ingediend. De meerkosten van het 'opplussen' van 43 tot 33 dB komen voor rekening van het project Regiotram.

Trillingshinder

De tram veroorzaakt naast geluidhinder ook trillingen. In verband hiermee is een trillingsonderzoek uitgevoerd. Hierbij is de trillingssterkte getoetst aan de 'Meet- en beoordelingsrichtlijnen voor trillingen' van de Stichting Bouwresearch Rotterdam (kortweg SBR-richtlijn). Behalve trillingshinder is onderzocht of trillingen verstoring van trillingsgevoelige apparatuur op Zernike kunnen veroorzaken en of er risico bestaat op schade aan gebouwen. Uit het onderzoek is gebleken door de komst van tram de trillingshinder niet wordt vergroot indien er trillingsdempende maatregelen worden genomen, zoals floating slab. Bij deze techniek wordt de spoorstaaf met ondersteuningspunten gemonteerd op een betonplaat die wordt afgeveerd op een betonnen onderconstructie. Dit betekent dat op het tracé ter voorkoming van trillingshinder over een lengte van circa 1.700 meter floating slab moet worden aangebracht. De opdrachtnemer mag ook een andere maatregel toepassen, mits deze minimaal een gelijkwaardig resultaat oplevert. In verband met mogelijke effecten op trillingsgevoelige apparatuur in een aantal gebouwen op Zernike is een nulmeting uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de Regiotram niet meer trillingen veroorzaakt dan in de huidige situatie door de (gelede) bussen het geval is. De verwachting is zelfs dat de Regiotram zorgt voor een vermindering van trillingen met 60%. De onderzoeksinstellingen op Zernike krijgen in ieder geval de garantie dat de trillingen, nadat de Regiotram in gebruik is genomen, niet groter zijn dan het huidige niveau.

Tenslotte is uit het onderzoek gebleken dat de kans op schade door trillingen verwaarloosbaar is, ook voor in relatief slechte staat verkerende of historische bebouwing.

EMC

Op Zernike bevindt zich in de gebouwen van de Rijksuniversiteit (de faculteit voor wis- en natuurkunde en het Nanolab) en SRON gevoelige onderzoeks- en meetapparatuur, zoals elektronenmicroscopen. Deze apparatuur moet kunnen werken in een storingsvrije omgeving. Dit wordt aangeduid met elektromagnetische compatibiliteit, kortweg EMC (EMC is het vermogen van een systeem om in zijn eigen elektromagnetische omgeving goed te functioneren, zonder zelf ontoelaatbare stoorsignalen in de omgeving te veroorzaken). De eisen voor elektromagnetische compatibiliteit zijn vastgelegd in de EMC-richtlijn (2004/108/EG) van de Europese Unie. Het elektromagnetisch veld rondom de bovenleidingen van de Regiotram kan EMC-storingen veroorzaken. Hiernaar is door Grontmij Maunsell ICS, Movares en TNO uitgebreid onderzoek gedaan. Hierbij is de aanwezigheid van de storingsgevoelige apparatuur geïnventariseerd, een nulmeting uitgevoerd, berekend bij welke apparaten storing optreedt en onderzocht welke maatregelen mogelijk zijn om een toename van EMC-belasting te voorkomen. Uit het onderzoek van TNO blijkt dat door een aantal bronmaatregelen de verstoring van het magneetveld kan worden gereduceerd tot het voor de bestaande apparatuur toelaatbare niveau. De maatregelen houden in:

1. het sectioneren van de bovenleiding en de retour; daarmee wordt een deel van de stroomvoorziening via ondergrondse kabels geregeld, en gaat de stroomvoorziening per sectie omlaag;
2. het beperken van de stroomafname door het toepassen van energiezuinige trams, bijvoorbeeld trams die hun rem-energie opslaan in condensatoren;
3. het toepassen van alternatieve energievoorzieningsystemen, bijvoorbeeld gedeeltelijk geen bovenleiding maar batterijen of supercaps (zoals in Nice) of een derde rail/contactgeleider zoals toegepast in Bordeaux.

Met een voldoende mate van zekerheid kan worden gesteld dat met deze maatregelen de EMC-belasting op 30 meter kan worden teruggebracht tot 100 nT. Dit is de maximale verstoring van het magneetveld voor de apparatuur in de onderzoeksinstituten op Zernike (Nanolab, FWN Materiaalkunde en SRON), zoals afgesproken met de RUG. Alleen enkele bestaande onderzoekstellingen bij SRON zullen mogelijk intern moeten worden verplaatst. De kosten hiervan komen voor rekening van het project Regiotram.

De afspraken over de EMC-problematiek (en trillingen) zijn vastgelegd in de brief van ons college aan het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen van 17 april 2012, kenmerk RO12.3034306. Wij informeerden u hierover bij onze brief van dezelfde datum, kenmerk RO12.3034388. Korthedshalve verwijzen wij hiernaar.

In de genoemde onderzoeken is ook aandacht besteed aan de gevolgen van elektromagnetische straling op de volksgezondheid. Gebleken is dat de door de Regiotram veroorzaakte magnetische en elektrische velden voor de gezondheid van omwonenden en passanten verwaarloosbaar klein zijn. Er zijn dus geen nadelige effecten te verwachten voor de gezondheid. Dit komt overeen met de bevindingen van de WHO (Wereld Gezondheids Organisatie) over dit onderwerp.

Zienschijzen

Het ontwerp-bestemmingsplan heeft, zoals in de inleiding al werd vermeld, van 10 juni tot en met 21 juli 2011 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode kon een ieder naar keuze schriftelijk of mondeling een zienschijze over het ontwerp naar voren brengen. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt door:

1. het waterschap Noorderzijlvest, bij brief gedateerd 13 juli 2011, ontvangen 14 juli 2011;
2. SRON Netherlands Institute for Space Research (hierna: SRON), bij brief gedateerd 13 juli 2011, ontvangen 15 juli 2011;
3. de Rijksuniversiteit Groningen (hierna: RUG), bij brief gedateerd 15 juli 2011, ontvangen 18 juli 2011;
4. de Groninger City Club (hierna: GCC) en het instituut voor het Midden en Kleinbedrijf (hierna: MKB), bij brief gedateerd 19 juli 2011, ontvangen 20 juli 2011;

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

11

5. de Wijkraad Paddepoel, bij brief gedateerd 19 juli 2011, ontvangen 20 juli 2011;
6. indiener 6, bij brief gedateerd 20 juli 2011, ontvangen 20 juli 2011;
7. de Bond Heemschut, bij brief gedateerd 20 juli 2011, ontvangen 21 juli 2011;
8. indiener 8, bij brief gedateerd 20 juli 2011, ontvangen 21 juli 2011;
9. de 'Vrienden van de Stad Groningen', bij brief gedateerd 20 juli 2011, ontvangen 21 juli 2011;
10. indiener 10, bij brief gedateerd 21 juli 2011, ontvangen 21 juli 2011.

Kopieën van de zienswijzen zijn voor u ter kennisneming in de tervisietrommel gelegd.

Ontvankelijkheid

Alle zienswijzen zijn voor het einde van de termijn ontvangen. De zienswijzen kunnen dus in beschouwing worden genomen.

Inhoudelijke beoordeling zienswijzen

Wij hebben de zienswijzen samengevat en van een reactie voorzien in een zienswijzennota, die als bijlage bij dit voorstel is gevoegd. In het onderstaande geven wij hiervan een beknopte samenvatting.

De zienswijze van het waterschap heeft betrekking op waterberging. Bij toename van het verhard en/of bebouwd oppervlak wordt compensatie geëist in de vorm van oppervlaktewater. Bij nieuwbouw houdt de gemeente, voor zover binnen het project mogelijk, rekening met deze eis. Het project RegioTram voorziet echter niet in extra verhard oppervlak.

De zienswijzen van de SRON en RUG hebben grotendeels betrekking op de mogelijke verstoring van gevoelige apparatuur op Zernike door EMC-belasting en trillingen, veroorzaakt door de traminfrastructuur. Verder brengt de RUG onder meer verkeers(on)veiligheid naar voren. De RUG maakt daarnaast ook enkele opmerkingen over de actualiteit van het kaartmateriaal van het bestemmingsplan en over de schrijfwijze van 'Bernoulliborg' in de toelichting. Zoals hiervoor beschreven kan met bronmaatregelen en, indien nodig, een interne verplaatsing van enkele apparaten bij SRON, een ongestoorde bedrijfsvoering van zowel SRON en de RUG worden gewaarborgd.

Onveilige verkeerssituaties worden voorkomen door een inrichting van het Zernikecomplex volgens de criteria van 'Duurzaam Veilig', de toepassing van TWL's (tramwaarschuwingslichten) en doordat de snelheid van de tram op het centrale gedeelte van de Zernikelaan zal worden beperkt tot maximaal 30 km per uur. De toelichting is waar nodig aangepast.

De GCC en MBK uiten zorgen over de bereikbaarheid van de binnenstad tijdens en na de aanleg van het tramtracé en de verkeersveiligheid. Daarnaast wordt door hen naar voren gebracht dat parkeerplaatsen op het Gedempte Zuiderdiep verdwijnen en wordt verzocht de Citybussen in de kern van de binnenstad te behouden. In de zienswijzennota is beschreven op welke wijze de binnenstad zowel tijdens de werkzaamheden als na de realisatie van de tramlijnen bereikbaar blijft (zie onder meer de reactie ad 4, onder d en g, en ad 5). Wat de verkeersveiligheid betreft kan worden opgemerkt, dat dit een belangrijk uitgangspunt vormde bij het ontwerp. Onder andere komt dit tot uiting in het profiel van de rotondes, scheiding van de tram en andere verkeersstromen (bijvoorbeeld het creëren van aparte fietsroutes, zoals de Gelkingestraat), veilige oversteekplaatsen en de toepassing van TWL's en verkeersregelinstallaties. De veronderstelling dat er parkeerplaatsen op het Gedempte Zuiderdiep verdwijnen is niet juist; in het ontwerp voor de Regiotram wordt het huidige aantal ter plaatse gehandhaafd. Wat het verdwijnen van de P+R-bus betreft wordt opgemerkt, dat dit het gevolg is van de voorwaarde die uw raad heeft gesteld aan de aanleg van een tramlijn door de binnenstad, namelijk dat er dan geen bussen meer rijden over de Grote Markt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

12

De wijkraad Paddepoel maakt zich zorgen over de aanrijtijden van hulpverleningsdiensten. Hierover kan worden opgemerkt, dat het ontwerp voor het tramtracé in nauw overleg met de hulpverleningsdiensten tot stand is gekomen. De wettelijke aanrijtijden blijven gewaarborgd.

De zienswijzen van indieners 6 en 10 hebben voor een belangrijk deel betrekking op geluid en trillingen in de Noorderstationsstraat. Hierboven en in de zienswijzennota is uitgebreid ingegaan op de maatregelen, die zullen worden genomen om geluid- en trillingshinder te voorkomen of te beperken. In de zienswijzennota is aangegeven, dat aan het verzoek van indiener 6 om voor de geluidwerendheid van zijn woning niet uit te gaan van de binnenwaarde voor saneringswoningen (43 dB), maar van de binnenwaarde voor reconstructiewoningen (33 dB), wordt tegemoetgekomen (Zie de reactie ad 6, onder d; bladzijde 8/9). Dit betekent dat ook de woning van indiener voor isolatie in aanmerking komt. Inmiddels is deze woning hiervoor bij de minister van Infrastructuur en Milieu aangemeld. Voor het bestemmingsplan heeft dit als consequentie dat in de paragraaf Geluid de tekst in subsubparagraaf 4.6.3.3 moet worden aangepast. Deze aanpassing is in het bestemmingsplan, dat ter vaststelling voorligt, verwerkt.

De zienswijzen van indiener 8 hebben onder meer betrekking op de bereikbaarheid van de Oosterstraat en de gevolgen voor de bedrijfsvoering van de onderneming van indiener in deze straat. Ten aanzien hiervan volstaan wij met een verwijzing naar de zienswijzennota (met name de reactie ad 8, onder c, e, f, g h en k).

De zienswijzen van de Bond Heemschut en de 'Vrienden van de Stad Groningen' hebben betrekking op de relatie tussen het bestemmingsplan en de aanwezige cultuurhistorische- en archeologische waarden. In de zienswijzennota wordt hierop door ons nader ingegaan. Wij verwijzen hier kortheidshalve naar.

Conclusie

Voorgesteld wordt de zienswijzen, conform de zienswijzennota, over te nemen voor zover het betreft de zienswijze van indiener 3 met betrekking tot de schrijfwijze van 'Bernoulliborg' en van indiener 6 met betrekking tot de voor geluidwering van saneringswoningen te hanteren binnenwaarde, en de overige zienswijzen niet over te nemen.

Ambtshalve wijzigingen

Wij stellen u voor in het plan ambtshalve een aantal wijzigingen aan te brengen.

Inhoudelijk achten wij het in de eerste plaats noodzakelijk dat de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer' (bestemming tramtracé in het Stationsgebied) en 'Dienstverlening' (bestemming kantoren Stationsgebied met bijbehorend parkeerterrein) opschuift. Dit maakt het mogelijk de trambanen in het Stationsgebied met een iets krappere boog aan te leggen, wat ruimere ontwikkelmogelijkheden op de Glauvélocatie biedt. Hierdoor kan de gevelwand weer zoveel mogelijk worden gesloten, wat voor de ruimtelijke kwaliteit van de inpassing van groot belang is. Een andere inhoudelijke wijziging houdt verband met de verhoging van een bestaande hoogspanningsmast op het parkeerterrein achter de Hanzehogeschool (mast 32). Deze mast dient 6 à 7 meter te worden verhoogd om onderlinge elektrische en elektromagnetische beïnvloeding van de over het Zernike Science Park lopende hoogspanningsleiding en de bovenleiding van de Regiotram te voorkomen. De voorgestelde wijziging houdt in dat het parkeerterrein bij het plan wordt getrokken en dat hieraan de bestemming 'Verkeer' en de dubbelbestemmingen 'Leiding – Gas' en 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' worden gegeven. In de planregels wordt in artikel 11, die de bestemming 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' regelt, sublid 11.2.2, vervangen door de volgende bouwregel:

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag niet meer bedragen dan:

- a. voor zover het betreft hoogspanningsmasten: 55 meter;
- b. voor zover het betreft overige bouwwerken, geen gebouw zijnde: 2 meter.

Daarnaast worden de volgende juridische wijzigingen voorgesteld:

- op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen ‘Verkeer-Railverkeer’ en ‘Verkeer’ in het stationsgebied verlegd tot op de scheiding van het spooreplacement en het fietspad Onderdoor;
- in artikel 1 van de regels worden de onderdelen 1.11 en 1.25 geschrapt, onder verlettering van de bestaande onderdelen 1.12 tot en met 1.24 tot onderdelen 1.11 tot en met 1.23 en de bestaande onderdelen 1.26 tot en met 1.47 tot onderdelen 1.24 tot en met 1.45;
- in de artikelen 4, 5, 6, 7 en 8 worden de subleden 4.2.3, onder a, 5.2.3, onder b, 6.2.3, onder a, 7.2.3, onder a, en 8.2.3, onder a, geschrapt;
- **in artikel 5, lid 5.4, onder e en f, wordt ‘sublid 5.2.3, onder c’ gewijzigd in ‘sublid 5.2.3, onder b’, in artikel 6, lid 6.3, onder c, wordt ‘sublid 6.2.3, onder b’ gewijzigd in ‘sublid 6.2.3, onder a’ en in artikel 7, sublid 7.3.1, onder b (oud; thans sublid 7.3.1, onder c) wordt ‘sublid 7.2.3, onder b’ gewijzigd in ‘sublid 7.2.3, onder a’;**
- in artikel 7 wordt sublid 7.2.2, onder a, als volgt gewijzigd: wachthuisjes en onderstations, mits de oppervlakte niet meer dan 15 m², respectievelijk 50 m² en de bouwhoogte niet meer dan 3 meter, respectievelijk 3,50 meter bedraagt;
- in artikel 7 wordt in sublid 7.2.3, onder c, de zinsnede ‘niet zijnde overkappingen’ geschrapt;
- in artikel 7 wordt in sublid 7.3.1 een nieuw onderdeel a ingevoegd, luidende: sublid 7.2.2, onder a, ten behoeve van een overschrijding van de toegestane oppervlakte en bouwhoogte van onderstations met ten hoogste 50 m², respectievelijk 1,50 meter, onder verlettering van onderdelen a en b tot onderdelen b en c;
- in artikel 8, sublid 8.2.1, wordt ‘lid 5.1’ gewijzigd in lid 8.1;
- in artikel 9 wordt in lid 9.6, onder b ‘lid 6.7’ gewijzigd in ‘sublid 9.4.2’;
- in artikel 10 van de regels wordt in sublid 10.2.1 ‘lid 11.1’ gewijzigd in ‘lid 10.1’, wordt in lid 10.3 ‘sublid 11.2.1’ gewijzigd in sublid 10.2.1’ en wordt in sublid 10.4.2, onder b, ‘lid 11.1’ gewijzigd in lid 10.1;
- in artikel 11 van de regels wordt in sublid 11.2.1 en lid 11.3 het woord ‘bestemming’ gewijzigd in: ‘bestemmingen’;
- artikel 11, sublid 11.2.2, van de regels wordt vervangen door de volgende bouwregel:
De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag niet meer bedragen dan:
a. voor zover het betreft hoogspanningsmasten: 55 meter;
b. voor zover het betreft overige bouwwerken, geen gebouw zijnde: 2 meter;
- in artikel 13, sublid 13.3.1, aanhef, wordt na de woorden ‘afwijken van’ ingevoegd het woordje lid

Ten slotte wordt voorgesteld de toelichting op enkele onderdelen te wijzigen. De aanleiding hiervoor vormen gewijzigde inzichten over EMC (elektromagnetische compatibiliteit) en trillingen, het nadere overleg dat in dit kader met de RUG heeft plaatsgevonden, de gewijzigde opvattingen over de tramlus in het stationsgebied (zie hiervoor) en de actualiteit. Dit betreft aanpassingen in paragraaf 1.1 (Aanleiding en doel), **subparagraaf 3.4.1 (Zernike)**, subparagraaf 3.4.5 (Stationsgebied), subparagraaf 4.6.3 (Geluid), **subparagraaf 4.6.4 (Trillingen)**, subparagraaf 4.6.8 (Externe veiligheid), **subparagraaf 4.6.9 (Elektriciteit en elektromagnetische velden)** en hoofdstuk 5 (Juridische toelichting). Voor een toelichting op de aanpassing van de EMC-paragraaf verwijzen wij naar hetgeen eerder in dit voorstel over dit onderwerp is geschreven.

Grondexploitatie

Bij dit bestemmingsplan is geen sprake van grondexploitatie. Voor zover het bestemmingsplan voorziet in bouwmogelijkheden anders dan ten behoeve van de aanleg van de traminfrastructuur zijn deze ten opzichte van de geldende bestemmingsregelingen niet uitgebreid of gewijzigd, dan wel betreft dit gemeentegrond. Daarom hoeft geen exploitatieplan, als bedoeld in artikel 6.12, lid 1, van de Wet ruimtelijke ordening te worden vastgesteld.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

14

Maatschappelijk draagvlak/participatie

In de afgelopen jaren is veel tijd en aandacht besteed aan participatie en overleg met belanghebbenden. Verder zijn er twee momenten van inspraak geweest, in 2009 over het voorkeustracé en in 2010 over het VO ('Voorlopig ontwerp tramtracé Lijn 1 op hoofdlijnen'). De reacties op het VO hebben geleid tot aanpassing van het ontwerp. De belangrijkste daarvan is de Koppelingsvariant. Hierop is in de paragrafen 3.1.2 en 3.1.3 al ingegaan. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

Financiële consequenties

De kosten voor de aanleg van beide lijnen van de Regiotram is gedekt in de gemeentelijke begroting en door bijdragen ten laste van de provincie, de Regio Groningen-Assen en het RSP.

Realisering en evaluatie

Volgens de Wet ruimtelijke ordening dient bekendmaking van het besluit tot vaststelling van het bestemmingsplan binnen twee weken na de vaststelling plaats te vinden. In afwijking hiervan wordt het besluit zes weken na de vaststelling bekendgemaakt, indien door gedeputeerde staten of de inspecteur een zienswijze is ingediend en deze niet volledig is overgenomen of indien de gemeenteraad bij de vaststelling van het bestemmingsplan daarin wijzigingen heeft aangebracht ten opzichte van het ontwerp, anders dan op grond van zienswijzen van gedeputeerde staten of de inspecteur. Het bestemmingsplan ligt hierna gedurende 6 weken ter inzage. Gedurende deze termijn kunnen belanghebbenden beroep instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Deze moet binnen 6 maanden na afloop van de beroepstermijn van 6 weken een uitspraak doen (de Crisis- en herstelwet is van toepassing). Het bestemmingsplan treedt in werking op de dag na afloop van de beroepstermijn van 6 weken, tenzij binnen deze termijn voorlopige voorziening is gevraagd. Zodra het bestemmingsplan in werking treedt, kan een omgevingsvergunning worden verleend voor activiteiten, die in strijd zijn met de thans nog geldende bestemmingsplannen. De start aanleg van de tramlijnen is gepland in het voorjaar van 2013.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

bureau van de universiteit

vastgoed en
investeringsprojecten

Gemeente Groningen, dienst RO/EZ
t.a.v. mevrouw E. Schieven
Postbus 7081
9701JB GRONINGEN

M. Kranenborg
T 050 363 66 10
F 050 363 69 69
martin.kranenborg@rug.nl

Broerstraat 5
9712 CP Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen

www.rug.nl/vgi

Datum
26 juni 2012

Ons kenmerk
VGI/12.

Onderwerp
Bestemmingsplan Regiotram

Geachte mevrouw Schieven, beste Esseline,

Het concept-bestemmingsplan Regiotram is inmiddels geaccordeerd door het College van B&W en de vervolprocedure voor behandeling in de gemeenteraad is inmiddels in gang gezet. Van de zijde van de RUG is er echter een aantal onnauwkeurigheden ontdekt in het concept bestemmingsplan, die niet stroken met afspraken die wij in het project regiotram met de gemeente Groningen hebben gemaakt. Dit kan in het vervolg van het project leiden tot een hernieuwde discussie over gemaakte afspraken hoe die te interpreteren. Ik breng deze middels deze brief onder jou aandacht en zou graag van gedachten wisselen over hoe we hier mee om kunnen gaan.

Op hoofdlijnen heeft de RUG de volgende opmerkingen.

- Norm EMC: er is op 27 juni, dus na de behandeling van het bestemmingsplan door B&W, een bijeenkomst geweest (met Trambureau en wetenschappers) om de norm eenduidig vast te stellen (o.a. zero-piek of piek-piek). Daar is afgesproken dat het gaat om piek-piek. Verder staat er in de tabel een aperte fout, daar staat dat de bussen een EMC veroorzaken van 100 nT, in de begeleidende tekst staat het wel correct, nl. 30 nT.
- Bij de norm over de trillingen wordt er niet verwezen naar de B&W-brief aan de RUG (i.t.t. de passages over EMC); er staat dat het trillingsniveau met de komst van de tram kan worden teruggebracht met ca. 60% i.p.v. zal worden teruggebracht. De waarden 3, 6 en 20 um/s op de x-, y- en z-as zijn verdwenen.
- De brief van B&W aan de RUG is nog steeds niet definitief. Dat betekent dat het bestemmingsplan wordt vastgesteld terwijl er nog steeds discussie is over de brief. De brief zou een status moeten krijgen in het bestemmingsplan.
- De vijvers rondom P4, waarvan er inmiddels al 1 verdwenen is, staan nog steeds als duurzaam stedelijk water op de kaarten; detail maar wel slordig. Verder is er geen verandering gebracht (ondanks onze eerdere vraag om opheldering) over het aanwijzen van onze vijvers als duurzaam stedelijk water. Consequenties zijn niet duidelijk.
- In de tekst staat dat onze voetgangersbrug over de lელიevijver nog moeten worden aangelegd.
- De afspraak over de maximumsnelheid van de tram nl. 30 km. is niet terug te vinden.
- De toegezegde lus bij de afrit staat niet meer op de plankaart.
- Er wordt in het bestemmingsplan gesproken over een Campuslaan, die bestaat niet.
- Ter hoogte van de Grouwelerie komt een kluirotonde. Daar weten we niets van, mogelijk bedoelen ze de rotonde aan het begin van het Zernikecomplex, maar dat is zeker 500 meter verderop.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- De hoogspanningsmast wordt verhoogd van 28 naar mogelijk 55 meter. Op de plankaart is P3 aangegeven binnen de contouren van het plangebied. Heeft dat er mee te maken en waarom dan geen stuk aan "onze" kant?
- De eerste halte (dus die bij het transferium) is geen essentiële halte volgens het bestemmingsplan en krijgt een soberder uitvoering dan de andere 2 haltes. De RUG heeft diverse keren aan het projectbureau RegioTram aangegeven dit vreemd te vinden.

Graag zou ik met jou overleggen over hoe we omgaan met de verschillen tussen de met ons gemaakte afspraken en de weergave hiervan in het bestemmingsplan.

Met vriendelijke groet,
het hoofd van de afdeling Vastgoed en Investeringsprojecten,

Erika Hepping

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.

Nr. 7e.

Vaststelling bestemmingsplan "RegioTram – tracédelen I en II".

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 juni 2012,
GR 12.3143797;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de zienswijzen over te nemen voor zover het betreft de zienswijze van indiener 3 met betrekking tot de schrijfwijze van 'Bernoulliborg' en van indiener 6 met betrekking tot de voor de geluidwering van saneringswoningen te hanteren binnenwaarde en de overige zienswijzen niet over te nemen;
- I. de verantwoording van het groepsrisico, zoals vervat in de 'Externe Veiligheidsstudie Bestemmingsplan Regiotram Tramlijn 1' (Milieudienst, september 2010) vast te stellen;
- II. het bestemmingsplan 'Regiotram - tracédelen I en II', digitaal vervat in het gml-bestand NL.IMRO.0014.BP490Regiotram1en2-vg.gml en gebruikmakend van een ondergrond ontleend aan het Grootchalig Basis Bestand Groningen van juni 2011, vast te stellen en daarbij de volgende wijzigingen aan te brengen ten opzichte van het ontwerp, zoals dat ter inzage heeft gelegen:
  - a. op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer' en 'Dienstverlening' in noordwestelijke richting opgeschoven;
  - b. op de plankaart wordt de bestemmingsgrens tussen de bestemmingen 'Verkeer-Railverkeer' en 'Verkeer' in het stationsgebied verlegd tot op de scheiding van het spooreplacement en het fietspad Onderdoor;
  - c. aan de plankaart wordt toegevoegd het parkeerterrein, gelegen tussen de gebouwen van de Hanzehogeschool aan het Zernikeplein, de Zernikelaan, de Kadijk en Blauwborgje, en hieraan worden de bestemming 'Verkeer' en de dubbelbestemmingen 'Leiding – Gas' en 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' gegeven;
  - d. in artikel 1 van de regels worden de onderdelen 1.11 en 1.25 geschrapt, onder verlettering van de bestaande onderdelen 1.12 tot en met 1.24 tot onderdelen 1.11 tot en met 1.23 en de bestaande onderdelen 1.26 tot en met 1.47 tot onderdelen 1.24 tot en met 1.45;
  - e. in de artikelen 4, 5, 6, 7 en 8 worden de subleden 4.2.3, onder a, 5.2.3, onder b, 6.2.3, onder a, 7.2.3, onder a, en 8.2.3, onder a, geschrapt;
  - f. **in artikel 5, lid 5.4, onder e en f, wordt 'sublid 5.2.3, onder c' gewijzigd in 'sublid 5.2.3, onder b', in artikel 6, lid 6.3, onder c, wordt 'sublid 6.2.3, onder b' gewijzigd in 'sublid 6.2.3, onder a' en in**

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- 2 -

- artikel 7, sublid 7.3.1, onder b (oud; thans sublid 7.3.1, onder c) wordt ‘sublid 7.2.3, onder b’ gewijzigd in ‘sublid 7.2.3, onder a’;**
- g. in artikel 7 wordt sublid 7.2.2, onder a, als volgt gewijzigd: wachthuisjes en onderstations, mits de oppervlakte niet meer dan 15 m², respectievelijk 50 m² en de bouwhoogte niet meer dan 3 meter, respectievelijk 3,50 meter bedraagt;
  - h. in artikel 7 wordt in sublid 7.2.3, onder c, de zinsnede ‘niet zijnde overkappingen’ geschrapt;
  - i. in artikel 7 wordt in sublid 7.3.1 een nieuw onderdeel a ingevoegd, luidende: sublid 7.2.2, onder a, ten behoeve van een overschrijding van de toegestane oppervlakte en bouwhoogte van onderstations met ten hoogste 50 m², respectievelijk 1,50 meter, onder verlettering van onderdelen a en b tot onderdelen b en c;
  - j. in artikel 8, sublid 8.2.1. wordt ‘lid 5.1’ gewijzigd in lid 8.1;
  - k. in artikel 9 wordt in lid 9.6, onder b ‘lid 6.7’ gewijzigd in ‘sublid 9.4.2’;
  - l. in artikel 10 van de regels wordt in sublid 10.2.1 ‘lid 11.1’ gewijzigd in ‘lid 10.1’, wordt in lid 10.3 ‘sublid 11.2.1’ gewijzigd in sublid 10.2.1’ en wordt in sublid 10.4.2, onder b, ‘lid 11.1’ gewijzigd in lid 10.1;
  - m. in artikel 11 van de regels wordt in sublid 11.2.1 en lid 11.3 het woord ‘bestemming’ gewijzigd in: ‘bestemmingen’;
  - n. artikel 11, sublid 11.2.2, van de regels wordt vervangen door de volgende bouwregel: De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouw zijnde, mag niet meer bedragen dan:
    - a. voor zover het betreft hoogspanningsmasten: 55 meter;
    - b. voor zover het betreft overige bouwwerken, geen gebouw zijnde: 2 meter;
  - o. in artikel 13, sublid 13.3.1, aanhef, wordt na de woorden ‘afwijken van’ ingevoegd het woordje lid;
  - p. in de toelichting wordt in de laatste alinea van subparagraaf 3.4.1 het woordje ‘Bernouillegebouw’ gewijzigd in: ‘Bernoulliborg’ en worden aanpassingen aangebracht in paragraaf 1.1 (Aanleiding en doel), **subparagraaf 3.4.1 (Zernike)**, subparagraaf 3.4.5 (Stationsgebied), subparagraaf 4.6.3 (Geluid), **subparagraaf 4.6.4 (Trillingen)**, subparagraaf 4.6.8 (Externe veiligheid), **subparagraaf 4.6.9 (Elektriciteit en elektromagnetische velden)** en hoofdstuk 5 (Juridische toelichting);
- IV. dat op de Zonnelaan 530 meter, op de Kastanjelaan 380 meter en op de Noorderstationsstraat/Nieuwe Ebbingestraat 500 meter zeer stil asfalt dient te worden aangelegd;
- V. dat de rijrichting vanuit de uitrit van de parkeergarage Museum Centrum dient te worden gewijzigd, zodanig dat het uitgaande verkeer via de Kleine Raamstraat naar het Gedempte Zuiderdiep wordt geleid;
- VI. dat aan de gevels van 260 woningen (65 woningen aan de Zonnelaan, Eikenlaan, Kastanjelaan, Noorderstationsstraat/Bedumerweg en het Boterdiep, 28 woningen aan de Noorderstationsstraat en 167 woningen aan de Kleine Raamstraat, de Ruitenstraat, de Herepoortmolendrift, het Gedempte Zuiderdiep, de Herestraat en de Heresingel) maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

- 3 -

meer bedraagt dan 33 dB, voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden;

- VII. dat aan de gevels van 57 woningen aan de Noorderstationsstraat, de Nieuwe Ebbingestraat, de Korreweg en het Boterdiep maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting binnen de woning bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan 43 dB, voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat deze waarde wordt overschreden;
- VIII. dat aan de gevels van de onderwijsgebouwen aan Landleven 2, Landleven 12, Nettelbosje 1, Eikenlaan 286 en Magnoliastraat 1 maatregelen dienen te worden getroffen om te bevorderen dat de geluidsbelasting bij gesloten ramen niet meer bedraagt dan
  - 28 dB binnen de les- en theorielokalen,
  - 33 dB binnen de theorievaklokalen,voor zover uit akoestisch en bouwtechnisch onderzoek blijkt dat de toepasselijke waarde wordt overschreden;
- IX. dat een trillingsdempende mat/floating slab dient te worden toegepast over een lengte van circa 1700 meter op het Hereplein, in de Oosterstraat, Kreupelstraat, Sint Walburgstraat, in Kattenhage, op het Boterdiep, in de Nieuwe Ebbingestraat en de Noorderstationsstraat (tot aan het kruispunt met de Tuinbouwstraat), dan wel dat een maatregel dient te worden getroffen met minimaal een gelijkwaardig resultaat;
- X. dat de tram op de Zernikelaan ter hoogte van de faculteit voor wis- en natuurkunde en het Nanolaboratorium van de Rijksuniversiteit en het gebouw van SRON bovenleidingloos dient te rijden of dat op dit tracégedeelte zero volt-secties in de bovenleiding dienen te worden toegepast, zodanig dat de EMC-belasting tot de bestaande magneetveldsterkte (situatie zonder tramlijn) wordt gereduceerd, dan wel dat een maatregel dient te worden getroffen met minimaal een gelijkwaardig resultaat;
- XI. dat indien uit nader onderzoek blijkt dat de bronmaatregelen de EMC-belasting van apparatuur bij SRON niet tot de bestaande magneetveldsterkte kunnen beperken, deze apparatuur intern dient te worden verplaatst;
- XII. geen exploitatieplan vast te stellen.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Raadsvoorstel

**ONDER EMBARGO
TOT 3 JULI 2012**

Datum raadsvergadering 18 juli 2012
Raadscommissie Ruimte & Wonen
Datum raadscommissie 3 juli 2012
Publiciteit Persbericht PB
Bijlagen Bidbook Floriade

Registratienr RO 12.3154579
Datum B&W besluit 26 juni 2012
Portefeuillehouder De Vries
Steller Alfred Kazemier
Telefoon 367 83 01
E-mail a.kazemier@groningen.nl

Onderwerp

Bidbook en businesscase Floriade 2022

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de kandidatuur voor de Floriade 2022 te bevestigen;
- II. het bidbook en de businesscase voor de Floriade 2022 vast te stellen;
- III. hierbij uit te gaan van een gemeentelijke bijdrage van maximaal € 10.000.000,-- ten behoeve van de Floriade 2022;
- IV. definitief dekkingsvoorstel, inclusief eventueel benodigde bijdrage voor weerstandsvermogen, aan de raad voor te leggen na definitieve gunning door de Nationale Tuinbouwraad en dit dekkingsvoorstel alsdan te verwerken in de begroting 2013.

NB. Dit raadsvoorstel is vertrouwelijk. Er rust een embargo op tot 3 juli 2012, de dag waarop het bidbook aan de NTR wordt aangeboden en behandeld in de raadscommissie Ruimte & Wonen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

2

Publiekssamenvatting

Groningen is een van de vier kandidaten voor de organisatie van de Floriade in 2022. Het bidboek voor deze wereldtuinbouwtentoonstelling is op 3 juli ingeleverd bij de Nationale Tuinbouwraad. De afgelopen maanden is met een groot aantal maatschappelijke en commerciële partners uit Noord Nederland gewerkt aan de uitwerking van een inhoudelijk concept en een bijzonder ontwerp voor deze Floriade. Dat heeft een compleet vernieuwde Floriade opgeleverd waarin de vijf noordelijke topsectoren laten zien welke bijdrage zij op wereldschaal kunnen leveren aan de vernieuwingsagenda van de tuin- en landbouw. Maar bovenal een betaalbare, sfeervolle Floriade van de menselijke maat, die zich afspeelt op drie locaties: een compact hoofdpodium op het SuikerUnierrein, op bestaande plekken in de binnenstad van Groningen en in de proeftuinen in de drie Noordelijke provincies. In dit raadsvoorstel en in het bidboek neemt u kennis van de inhoud, het ontwerp en de businesscase van deze Groningse Floriade. De businesscase is een begroting op hoofdlijnen waarin wordt geschetst hoe we tegen lager maatschappelijke kosten en op basis van voorzichtige ramingen toch een groot, zes maanden durend evenement kunnen organiseren. Mocht de Floriade 2022 eind september aan Groningen worden toegewezen, dan kan de stad de komende jaren jaarlijks een relatief gering bedrag opzij leggen voor de benodigde investeringen tussen oktober 2012 en de opening in april 2022.

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

- I. de kandidatuur voor de Floriade 2022 te bevestigen;
- II. het bidboek en de businesscase voor de Floriade 2022 vast te stellen;
- V. hierbij uit te gaan van een gemeentelijke bijdrage van maximaal € 10.000.000,-- ten behoeve van de Floriade 2022;
- VI. definitief dekkingsvoorstel, inclusief eventueel benodigde bijdrage voor weerstandsvermogen, aan de raad voor te leggen na definitieve gunning door de Nationale Tuinbouwraad en dit dekkingsvoorstel alsdan te verwerken in de begroting 2013.

Inleiding

Uw raad is in maart 2012 per brief geïnformeerd over het besluit van het college een bidboek voor de Floriade 2022 in Groningen te laten maken en een sluitende businesscase op te laten stellen voor 1 juli 2012 (RO 12.2945931). Uw raad beoordeelt of het bidboek definitief wordt ingediend bij de Nationale Tuinbouwraad en ter vaststelling kan worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Het bidboek is inmiddels gereed en is op 3 juli ingediend bij de NTR, de landelijke deadline voor alle kandidaten. In dit raadsvoorstel is in drie delen toegelicht hoe het Groningse bidboek is gemaakt: het samenwerkingsproces bij de totstandkoming (I), de inhoud & het ontwerp (II) en de businesscase (III).

Beoogd resultaat

De Floriade 2022 in Groningen past uitstekend binnen de marketingstrategie van de stad, de regio en het noorden. Door de inhoudelijke verbinding met de vijf topsectoren van de Noordelijke economie (Energy Valley, Healthy Ageing, Wetsus, Sensor Universe en de Agrobusiness) maken we van dit evenement een "toonkamer" waarin het Noorden en Groningen aan de wereld laten zien wat onze betekenis is voor de toekomst van de tuinbouw en landbouw. Ook is het evenement een uitgelezen kans om de gebiedsontwikkeling van het SuikerUnierrein een stap verder te brengen, vooruitlopend op de visievorming over de definitieve bestemming van het terrein in 2027 en in aanvulling op de uitwerking van de prijsvraag "de Campagne".

Het Groningse concept is vernieuwend en anders. Er wordt een nieuwe, jonge doelgroep aangeboord door de Floriade op het SuikerUnierrein te programmeren én daarnaast gebruik te maken van bestaande locaties, paviljoens, tuinen, parken, pleinen en plantsoenen in de binnenstad. Hierdoor ontstaat een compacte, betaalbare Floriade. Passend bij de tijdgeest, maatschappelijk urgent en

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

3

inhoudelijk interessant en verrassend genoeg om twee miljoen bezoekers te trekken, zoals eerder bij alle voorgaande edities is gelukt. Als evenement is de Floriade in 2022 een bijzondere kans om een breed miljoenenpubliek uit binnen- en buitenland kennis te laten maken met de unieke sfeer en gastvrijheid van de stad en het gehele Noorden.

Kader

Uw college heeft de raad toegezegd het bidbook en de businesscase ter vaststelling voor te zullen leggen. Indien de raad de komende maand niet instemt met de inhoud en deelname, trekt Groningen zich terug als kandidaat voor de Floriade 2022.

Argumenten/afwegingen

In plaats van een Floriade op een toekomstig bedrijventerrein of woonwijk ver buiten de bebouwde kom, kiest het Groningse college voor een Floriade die zich geheel afspeelt in de bestaande stad en bezoekers meeneemt naar maar liefst drie podia: het Suikerfabriekterrein waarop de sectoren zich presenteren, de binnenstad en de "proeftuin" in het gehele noorden. Dat geeft keuzevrijheid, meerdaagse arrangementen en verrassingen waarmee nieuwe groepen bezoekers worden aangeboord en het evenement een plek krijgt en verovert middenin de samenleving. Daarmee wordt het een Floriade waarin het bezoek zich vanuit een prachtige groene basis mengt met de ongedwongen atmosfeer van de binnenstad en de fijnproevers zich laten vermaken en verrassen in de regio. Het wordt een Floriade die qua formule, sfeer en beleving aansluiting zoekt bij andere succesvolle evenementen als Noorderzon, Eurosonic en Oerol. Ook wie geen kaartje heeft, maakt als inwoner van de stad automatisch deel uit van de Floriade.

De keuze voor een betaalbare Floriade komt voort uit het besef dat miljoeneninvesteringen in gebiedsontwikkeling zonder perspectief op inkomsten niet langer maatschappelijk verantwoord is. Door de relatief geringe bijdrage van de gemeente Groningen aan de begroting (10 miljoen euro uitgesmeerd over 10 jaar), waarvoor bovendien tien jaar lang gespaard kan worden, worden de risico's zo beperkt mogelijk gehouden.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Sinds januari van dit jaar heeft de slagkracht en het enthousiasme zich als een lopend vuur verspreid over heel Noord Nederland. LTO Noord (land- en tuinbouw) zit vanaf het eerste uur aan tafel en heeft zelf een actieve bijdrage geleverd. Het onderwijs heeft de Floriade omarmd, van het beroepsonderwijs tot het wetenschappelijk onderzoek. Naast de verschillende overheden (SNN, Regiovisie Groningen-Assen, Akkoord van Groningen, provincies) zijn vooral de vijf economische topsectoren van het Noorden volop betrokken geweest bij de totstandkoming van het bidbook. Het bidbook is het resultaat van gezamenlijke werksessies waar LTO Noord, Energy Valley, Healthy Ageing Noord Nederland, Sensor Universe, VNO/NCW, MKB Noord, het Waterbedrijf Groningen, Water Alliance, Brinker, Marketing Groningen, de provincie Groningen en Gasunie gezamenlijk het concept voor de Floriade 2022 in Groningen hebben bedacht en gemaakt.

De Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool Groningen en het Universitair Medisch Centrum in Groningen hebben financieel bijgedragen aan de kosten voor het maken van het bidbook en – indirect – door de deelname van een groot aantal studenten van de Groningen City Talent Group. Deze jonge talenten zijn samen met de samenstellers van het bidbook naar Venlo geweest en hebben op basis van hun ervaringen het Groningse concept van advies, ideeën en commentaar voorzien.

Deze kruisbestuiving tussen professionals en getalenteerde studenten is zo goed bevallen, dat deze en nieuwe studenten zeer nauw zullen worden betrokken bij de verdere uitwerking van het bidbook en de eventuele organisatie van de Floriade 2022 in Groningen.

Financiële consequenties

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

4

De betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de totstandkoming van het concept is kenmerkend voor het groeiende enthousiasme over de Floriade in het Noorden. De korte lijnen en de onderlinge

verwevenheid van de Noordelijke economie maakt dat mensen elkaar snel weten te vinden als er sprake is van een plan waar iedereen heil in ziet. In korte tijd hebben deze maatschappelijke, bestuurlijke en private partijen hun steun en commitment uitgesproken. Deze partijen zien de

Floriade als een springplank of een vliegwiel om hun eigen activiteiten, onderzoek, vernieuwingsagenda's en producten te richten naar een nieuwe toekomst. De energie en het enthousiasme, die hierbij vrijkomen, stemmen optimistisch over het vrijmaken van fondsen en investeringen om de plannen voor een vernieuwde Floriade de komende tien jaar waar te maken.

De begroting in de businesscase van de Floriade 2022 in Groningen is gebaseerd op ervaringscijfers uit het verleden, een gemiddelde bezoekersprognose op het minimum van de laatste drie edities, een bescheiden toegangsprijs (15 euro, prijspeil 2012) in relatie tot Venlo en andere dagattracties en conservatieve inschattingen van de inkomsten uit fondsenwerving en sponsoring. Het grootste verschil met bijvoorbeeld de begroting van de gebiedsontwikkeling in Venlo is dat in de businesscase van een betaalbare Groningse Floriade geen rekening is gehouden met grondopbrengsten. De Groningse Floriade neemt geen hypotheek op de onzekere en onvoorspelbare toekomst maar maakt optimaal gebruik van de in 2022 reeds aanwezige of aangelegde infrastructuur en gebouwen zoals het Groninger Forum en het Infoversum. Passend bij het tijdsbeeld zijn de investeringen in de Groningse Floriade relatief beperkt doordat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande of in aanbouw zijnde panden, parken, plantsoenen en investeringen in de (hoofd-)infrastructuur tot 2022.

Wij stellen uw raad nu voor een principebesluit te nemen om in de meerjarenbegroting vanaf 2018 maximaal 10 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de organisatie van de Floriade 2022. Daarmee wordt er een beslag gelegd op toekomstige begrotingen. In de businesscase voor de Floriade is de gemeentelijke bijdrage opgenomen vanaf 2018 wanneer de inrichting van het terrein op het punt staat te beginnen. De meeste investeringen volgen in de jaren daarna. Uitgangspunt is verder dat we de te maken plankosten tot 2018 (ca. 150.000 euro per jaar) incidenteel willen dekken. In de komende jaren zal hiervoor financiële ruimte moeten worden gevonden. Een nadere uitwerking van dit voorstel volgt na toewijzing van het evenement en voordat een samenwerkingsovereenkomst met de NTR wordt getekend. Dit zal zijn voordat uw raad de begroting 2013 vaststelt.

Realisering en evaluatie

Nadat uw raad heeft besloten het bidbook definitief in te dienen voor de organisatie van de Floriade 2022 in Groningen neemt de raad in juli 2012 een besluit. De selectiecommissie van de NTR komt op 28 augustus a.s. naar Groningen voor een laatste presentatie en besluit in september welke organisatie de Floriade krijgt toegewezen. Vervolgens wordt kort daarop een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen de NTR en de winnaar en begint de uitwerking van het bidbook tot een echte wereldtentoonstelling in 2022.

Toelichting op het raadsvoorstel *Bidbook en businesscase Floriade 2022*

Op 20 maart 2012 heeft uw college besloten een bidbook voor de Floriade 2022 in Groningen te laten maken en een sluitende businesscase op te laten stellen voor 1 juli 2012 (RO 12 2945931). Onderdeel van dit besluit is dat u eind juni beoordeelt of het bidbook definitief wordt ingediend bij de Nationale Tuinbouwraad. Het bidbook is inmiddels gereed, er is een businesscase gemaakt en op 3 juli kunt u dit bidbook officieel indienen. Dat is de deadline voor alle vier de deelnemers. In deze besluitnota lichten wij in drie delen toe hoe het Groningse bidbook is gemaakt, het samenwerkingsproces bij de totstandkoming, de inhoud & het ontwerp en de businesscase.

Vooraf

Op 7 december 2011 is de raad geïnformeerd over de kandidaatstelling voor de Floriade 2022. In maart 2012 is de raad per brief op de hoogte gebracht over de voortgang en de vervolgpcedure tot de zomervakantie. Groningen is één van de vier partijen die door de Nationale Tuinbouwraad is gevraagd een bidbook uit te brengen. De andere partijen zijn de gemeente Amsterdam, de gemeente Almere en de regio Boskoop.

De Floriade in 2022 past uitstekend binnen de marketingstrategie van de stad, regio en het noorden. Door de inhoudelijke verbinding met de vijf topsectoren van de Noordelijke economie (Energy Valley, Healthy Ageing, Wetsus, Sensor Universe en de Agrobusiness) maken we van dit evenement een 'toonkamer' waarin het Noorden en Groningen aan de wereld laten zien wat onze betekenis is voor de toekomst van de tuinbouw en landbouw. Ook is het evenement een uitgelezen kans om de gebiedsontwikkeling van het Suikerrietterrein een stap verder te brengen, vooruitlopend op de visievorming over de definitieve bestemming van het terrein in 2027. Als evenement is de Floriade in 2022 een bijzondere kans om een breed milieupubliek uit binnen- en buitenland kennis te laten maken met de stad en het Noorden.

I. Het bidbook: de samenwerking bij de totstandkoming

In het najaar van 2011 heeft de gemeente Groningen het initiatief genomen om zich kandidaat te stellen voor de organisatie van de Floriade in 2022. Dat resulteerde in zeer korte tijd in 'de Kracht van het Noorden'. In dit *prebidbook* is met een aantal maatschappelijke partners uit de publieke, private en commerciële sector getoond waar we in ons deel van Nederland sterk in zijn: in korte tijd gezamenlijk de schouders zetten onder een aansprekend project.

Sinds januari van dit jaar heeft de slagkracht en het enthousiasme zich verbreed en verspreid over heel Noord Nederland. De land- en tuinbouwsector zit vanaf het eerste uur aan tafel en heeft zelf een actieve bijdrage geleverd in de vorm van een onderzoek, tekstbijdragen, voorbeelden en voorstellen. Vanuit het onderwijs is de Floriade omarmd, van het beroepsonderwijs tot het wetenschappelijk onderzoek. En de verschillende overheden en de vijf economische topsectoren van het Noorden zijn volop betrokken bij de totstandkoming van het bidbook. Dit bidbook is het resultaat van gezamenlijke werksessies waar LTO Noord, Energy Valley, Healthy Ageing Noord Nederland, Sensor Universe, VNO/NCW, MKB Noord, het Waterbedrijf Groningen, Water Alliance, Brinker, Marketing Groningen, de provincie Groningen en Gasunie gezamenlijk het concept voor de Floriade 2022 in Groningen hebben bedacht en gemaakt.

De Rijksuniversiteit Groningen, de Hanzehogeschool Groningen en het Universitair Medisch Centrum in Groningen hebben bijgedragen aan de kosten voor het maken van het bidbook en – indirect – door de deelname van een groot aantal studenten van de Groningen City Talent Group. Zij zijn samen met de samenstellers van het bidbook naar Venlo geweest en hebben op basis van hun ervaringen het Groningse concept van advies, ideeën en commentaar voorzien. Deze kruisbestuiving tussen professionals en getalenteerde studenten is zo goed bevallen, dat deze en nieuwe studenten zeer nauw zullen worden betrokken bij de uitwerking van het bidbook en de totstandkoming en organisatie van de Floriade 2022 in Groningen.

Bestuurlijke samenwerking

In Noord Nederland functioneren drie bestuurlijke samenwerkingsverbanden, die het concept van de Floriade elk op hun eigen schaalniveau steunen en versterken. Op lokaal niveau is dat het Akkoord van Groningen, waarin de drie bovengenoemde kennisinstellingen samen met de gemeente Groningen werken aan het kennis-, innovatie- en opleidingsprofiel van de stad. Het Akkoord draagt alvast 35 000 euro bij aan de totstandkoming van het bidbook.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

In de Regio Groningen Assen (RGA) werken tien gemeenten en twee provincies samen aan een gezamenlijke investeringsagenda voor de infrastructuur en mobiliteit, de woningbouw, de economie en bedrijventerreinen en de landschapsinrichting. Ook dit samenwerkingsverband heeft met een financiële bijdrage van 30.000 euro de totstandkoming van het bidboek mede mogelijk gemaakt. Daarnaast is dankbaar gebruik gemaakt van input uit de zojuist gereed gekomen Regionale Voedselstrategie van de RGA.

Op bovenregionaal, landsdelig niveau werken de drie Noordelijke provincies en vier grote steden nauw samen in het Samenwerkingsverband Noord Nederland (SNN). Vanaf het eerste uur hebben bestuurders uit de verschillende provincies actief hun steun uitgesproken voor de organisatie van een Floriade in Groningen in 2022. Om deze steun kracht bij te zetten zijn in de provinciale staten moties aangenomen ter ondersteuning van het bidboek. En de Sociaal Economische Raad Noord Nederland kwam al in februari met een positief advies ter ondersteuning van de kandidatuur.

Een vierde dimensie, die onze landsgrens overschrijdt, zijn de samenwerkingsverbanden die de stad en regio Groningen hebben met steden en overheden in Noord Duitsland. Vanuit bestaande verbindingen en betrekkingen zoeken we bijvoorbeeld naar samenwerking en uitwisseling met de Internationale Gartenschau in Hamburg in 2013 en de Landesgartenschau in Papenburg in 2014. En de burgemeester van zusterstad Oldenburg is een van de ambassadeurs van de Floriade 2022 in Groningen.

De betrokkenheid van het bedrijfsleven bij de totstandkoming van het concept is kenmerkend voor het enthousiasme over de Floriade in het Noorden. De korte lijnen en de onderlinge verwevenheid van de Noordelijke economie maakt dat mensen elkaar snel weten te vinden als er sprake is van een plan waar iedereen heil in ziet. In korte tijd hebben deze maatschappelijke, bestuurlijke en private partijen hun steun en commitment uitgesproken. Deze partijen zien de Floriade als een springplank of een vliegwiel om hun eigen activiteiten, onderzoek, vernieuwingsagenda's en producten te richten naar een nieuwe toekomst. De energie en het enthousiasme, die hierbij vrijkomen, stemmen optimistisch over het vrijmaken van fondsen en investeringen om de plannen voor een vernieuwde Floriade de komende tien jaar waar te maken.

In dit stadium – in het hart van een fundamentele economische recessie en drastische overheidsbezuinigingen – wil geen partner of bestuurder financiële toezeggingen doen anders dan de steun, het commitment en de wil om een succes te maken van de Floriade 2022. Los daarvan kennen de uitvoeringsperiodes van onze samenwerkingsverbanden (SNN, Regiovisie Groningen Assen) een begrotingscyclus van 4 jaar. Dat geldt ook voor de onderzoeks- en programmageden voor de economische topsectoren. Koepelorganisaties zoals LTO, FloraHolland en de landelijke kennisinstellingen zullen pas gelden fourneren of toezeggen als er een winnaar bekend is. Dat geldt evenzeer voor de financiering door banken. De Rabobank wil eerst het resultaat van Venlo evalueren alvorens ze afspraken maakt over een nieuwe foundersconstructie. Europese fondsen ten slotte zijn pas vanaf 2014 in beeld. De voorwaarden waaronder deze fondsen kunnen worden benut, staan in de grondwet maar zijn nog niet definitief bekend. Het concept van een bescheiden, betaalbare Floriade zal partners, sponsors, financiers en betrokken overheden aanspreken en in de jaren volgende op de uitslag leiden tot concrete financiële toezeggingen.

De organisatie

Omdat de gemeente Groningen initiatiefnemer is, zal zij de eerste periode van vijf tot zeven jaar de regierol ter hand nemen. Daarbij kan een beroep worden gedaan op de bestaande sterke organisaties. Expertise zit overal: binnen de clusters, de bedrijven en de kennisinstellingen. De opgave is deze organisaties te verbinden en regie te voeren op de samenwerking. Zo kan een op te richten stichting het bidboek verder uitwerken in opdracht van de deelnemende partijen.

In de tweede fase, de realisatie van de Floriade, zullen daadwerkelijk investeringen moeten worden gepleegd door een daarbij passende zelfstandige, risicodragende uitvoeringsorganisatie. Deze uitvoeringsorganisatie kan in de laatste fase (tijdens de Floriade) de exploitatie van het evenement ter hand nemen en na afloop de afronding en overdracht aan de betrokken partijen, de gemeente Groningen en de NTR verzorgen.

Met de NTR sluit de gemeente Groningen een samenwerkingsovereenkomst af. De NTR zal deze zomer een modelovereenkomst naar de kandidaten zal sturen. Na het afsluiten van deze overeenkomst kan vanaf 2013 bepaald worden welke zelfstandige organisatievorm het beste past bij de snel veranderende maatschappelijke en economische context. Een nog vast te stellen organisatievorm moet bestuurlijk de belangen van de Floriade veilig stellen, met als uitgangspunt dat de gemeente Groningen zorg draagt voor één bestuurlijk aanspreekpunt.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

De werkorganisatie Floriade wordt nu eerst ondergebracht bij de gemeente Groningen, die een centrale contactpersoon aanwijst. De contactpersoon draagt zorg voor de coördinatie van contractvorming, menskracht en de voortgang van noodzakelijke activiteiten, zoals bijvoorbeeld vergunningen.

II. Het bidboek: inhoud en ontwerp

De Floriade in Groningen is wezenlijk anders dan zijn drie voorgangers in Venlo, Hoofddorp en Zoetermeer. De Groningse Floriade in 2022 vertelt een ander verhaal; het verhaal van een compacte Floriade in de bestaande stad waar gebruik wordt gemaakt van reeds beschikbare infrastructuur, gebouwen, grond en productielocaties. In Groningen wordt de Floriade in 2022 een maatschappelijk verantwoorde onderneming. *People, Planet en Profit* krijgen een nieuwe dimensie op deze Floriade. Het compacte, betaalbare concept garandeert een vernieuwde Floriade tegen lagere maatschappelijke kosten.

In plaats van een Floriade op een toekomstig bedrijventerrein of woonwijk ver buiten de bebouwde kom, kiezen we in Groningen voor een Floriade die begint in de bestaande stad en bezoekers meeneemt naar maar liefst drie podia: het Suikerfabriekterrein, de binnenstad en de 'proeftuin' in het gehele noorden. Dat geeft keuzevrijheid waarmee nieuwe groepen bezoekers worden aangeboord en het evenement een plek krijgt middenin de samenleving. Daarmee wordt het een Floriade waarin het bezoek zich vanuit een prachtige groene basis mengt met de ongedwongen atmosfeer van de binnenstad en de fijnproevers zich laten vermaken en verrassen in de regio.

Het hoofdpodium is de grootste publiekstrekker. Maar hoe heerlijk is het om een ongecompliceerd dagje belevenis op Floriade Groningen 2022 voort te zetten in de binnenstad? Of te combineren met een meerdaags bezoek aan het Noorden? Ook inhoudelijke business to business programma's kunnen bij uitstek worden gecombineerd met een bezoek elders in het noorden.

De drie podia van de Floriade.

- 1 De Suikerkas, hoofdpodium op het Suikerfabriekterrein;
- 2 De Floriade in de stad Groningen, midden in het leven,
- 3 De Floriade in de regio, met zichtbaar nieuwe verbindingen tussen vijf topsectoren

1. Hoofdpodium Suikerkas

In een intieme en vriendelijke setting ligt het hoofdpodium op het voormalige Suikerfabriekterrein nabij de binnenstad. De verbinding met het stadshart komt tot stand door de Floriadeloper: een bonte, met bijzondere botanische middelen vormgegeven loper of boulevard door de stad en langs het water waar de Floriadeboten varen.

Op het hoofdpodium bieden we bezoekers en organisatoren *state of the art* eventlogistiek, veiligheid en voorzieningen in een gecontroleerde omgeving. Het zijn alle facetten die horen bij een mega-evenement. We maken gebruik van de kennis van experts in deze tak van sport. Het hoofdpodium is een formule die zich heeft bewezen bij voorgaande Floriades en bij attractieparken. Dit Floriadeterrein krijgt een directe aansluiting op de Westelijke Ringweg van Groningen. Eenmaal van de snelweg zijn er parkeerplaatsen voor bussen en auto's. Vanaf dit terrein hebben bezoekers direct toegang tot de hoofdentree van het Floriadeterrein. Op het terrein vormt een achtvormig circuit een heldere en boeiende route langs en door de tentoonstelling.

Intiem en menselijke maat

Hoe kun je een grootschalig evenement organiseren zonder dat bezoekers zich verloren voelen? Die vraag stond centraal bij de uitwerking van de plannen. Er is bewust een andere keuze gemaakt dan in voorgaande Floriades. De Groningse Floriade heeft daarom juist geen raakvlakken heeft met uitgestrekte, lege terreinen aan de buitenkant van de stad. Een sfeervolle, intieme Floriade komt de kwaliteit van het evenement ten goede. Door het hoofdpodium terug te brengen in maat, wordt de beleving intenser en de boodschap van de Floriade veel eenduidiger. Het Suikerunieterrein is overzichtelijk, beloopbaar en vriendelijk. Bezoekers kunnen zich overal oriënteren op het altijd nabije water of op het centrale gebouw, de Suikerkas. Daarnaast levert deze Floriade een duurzamer evenement op, dat maatschappelijk verantwoord is. Het water is prominent aanwezig. Bootjes die bezoekers vervoeren, varen af en aan. Aan de Frieslandhaven is het heerlijk pootjebaden. En langs de kade flaneren bezoekers of fietsen op Floriadefietsen richting het stadshart. Dat is voelbaar dichtbij. De inrichting van het terrein grijpt terug op de basiselementen van de land- en tuinbouw. Positieve iconen zoals de kas, tuin, akker, markt, keuken en eettafel geven kleur aan het

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

evenement. Zij zijn de belangrijkste dragers van de vormgeving en maken de Floriade overzichtelijk en leesbaar.

De Suikerkas

Het inhoudelijke hart van het hoofdpodium is de Suikerkas. Dit historische pand van de Suikerunie wordt omgebouwd tot een spectaculair en efficiënt tentoonstellingsgebouw. Historie en hightech worden versmolten. Het krijgt een moderne dakopbouw van kassen waarmee het klimaat en de lichtinval worden geregeld. De hoge kas op het dak wordt een van de trekkers van Floriade Groningen 2022. Hier wordt op een heldere en spectaculaire manier het verhaal van de Floriade verteld. De route door het gebouw leidt bezoekers langs de verhalen van de land- en tuinbouw en andere topsectoren. Dit levende Floriadelaboratorium toont de wereld de toekomst van de land- en tuinbouw en de innovatiekracht die hoort bij een marktleider. De tuinbouwsector en de NTR zijn het middelpunt van die toekomstige ontwikkelingen. Het tonen van die toekomst is goed voor het imago, goed voor de (export)positie, en voor aantrekkingskracht op partners en (toekomstige) medewerkers.

Het hart van de Suikerkas wordt een indrukwekkende toonkamer van de NTR. Daaromheen presenteren zich de thematische pijlers van de Floriade: *Energy, Water, Food en Health*. Bezoekers beleven in dit Floriadelab een vergezicht naar 2030, Groningen laat in 2022 zien hoe de wereld tien jaar later duurzaam samenleeft, produceert en consumeert, bijvoorbeeld de klimaatpositieve teelt in een nieuwe kas, op een economisch rendabele productiewijze. Dit gebeurt op basis van de volgende transitiepaden: teeltstrategie, licht, aardwarmte, zonne-energie, biobrandstoffen, duurzame CO₂ en duurzame elektriciteit. In het Nieuwe Telen kan met andere klimaatbeheersing veel energiezuiniger geteeld worden met optimale productie.

In de Suikerkas zijn daarnaast gesloten kringlopen te zien van oneindige bronnen. Wie dit kassengebouw heeft gezien, weet waar de toekomst van de land- en tuinbouw om draait en begrijpt wat de sector voor de samenleving betekent. De Suikerkas staat ten slotte symbool voor een transformatie van het verleden naar de toekomst. Het gebouw is veranderd van energiegebruiker tot energieproducent.

De bloemen, de bomen en de planten zijn eveneens prominente hoofdingrediënten van het terrein. Deels bevinden de spectaculaire showtuinen zich in de historische binnenstad. Ze kleuren de historische singels met hun voorname gebouwen. Als drijvende tuinen liggen ze in en aan de diepenring op Gronings meest fotogenieke plek: het Hoge der A. Vanaf de stad loopt de Floriade bloemenloper over het Hoendiep naar het hoofdpodium. De Hoendiepkade is de ruggengraat van het hoofdterrein. Hieraan ligt de centrale tuin. Het is een overweldigende bloemen-, planten- en bomenzee met daarin de Suikerkas. De tuin is daarmee de doorgaande route om van A naar B te komen. Maar bezoekers kunnen er ook doorheen zwerven of heerlijk in liggen. En voor kinderen is er alle ruimte om te ontdekken of uren in de tuinen te spelen. De Floriade wordt de leukste kind attractie die je je kunt bedenken. een spannende ontdekkingsreis voor kinderen. Bij de prijsvraag voor het Suikerfabriekterrein (2011) zijn bijvoorbeeld inzendingen binnengekomen voor een inspirerende buitenplek voor de jeugd. Die ideeën worden uitgewerkt want kinderen kunnen hier op een duurzame manier spelen met fantastische wateromgevingen, zelf de natuur ontdekken en met speeltoestellen energie opwekken.

Op het terrein komt een open markthal van ca. 8 meter hoogte. Dit is een kasconstructie waarin en waaronder de internationale paviljoens een plek vinden en die na de Floriade kan worden gebruikt voor stadstuinen, -parken en -landbouw.

2. De Floriade in de binnenstad: middenin het leven

De binnenstad van Groningen is het tweede, levende podium waar Floriade Groningen 2022 elke dag opnieuw te beleven is. Groningen is de jongste stad van Nederland. Een stad met kennis, energie en ruimte voor ontwikkeling. Daarnaast is Groningen de gezelligste stad van Nederland. In Groningen is bijna 1000 jaar gebouwd aan het perfecte podium voor de Floriade. Het feest van de Floriade kleurt letterlijk onze pleinen, markten, musea, kerken, restaurants en cafés kleuren. Daar kun je de Floriade proeven en voelen. Op straat, pleinen en markten en in parken, plantsoenen, grachten en vijvers. En ook tijdens andere feesten en festivals in het noorden. Floriade Groningen 2022 heet iedereen van april tot oktober welkom in het decor van een gastvrije, bruisende binnenstad. Deze Floriade omarmt je. Je woont, beweegt en leeft erin. Het is overal in de stad voelbaar. Je kunt er niet omheen, je doet mee!

In de stad worden bestaande restaurants gevraagd de mogelijkheid te creëren om te eten op bijzondere locaties. Zoals bovenop het Forum, met meteen het hoogste terras van Groningen! Ook kan worden gegeten

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

aan lange, sfeervolle tafels in de Martinikerk waar regionale toppers met producten uit de streek koken. 's Avonds eten wat je 's middags in de kas hebt zien groeien, dichterbij de oorsprong van voeding kun je niet komen. Ook komt er een heuse *biergarten* op het hoofdpodium; een terras onder de bomen met lange tafels en vlonders in het water

De Floriade Groningen 2022 is een schaa sprong in het denken over vergroening in de bestaande leefomgeving. Het is een Floriade van de menselijke maat in een stedelijk decor. Het brengt de producten van het ommeland binnen de stadsgrenzen. De Floriade overbrugt de afstand tussen consument en (streek)product in restaurants, winkels, op straat en op markten. Het is ook de Floriade van de Smaak. Van gezond, veilig en eerlijk voedsel. Want lekker hoeft niet van ver te komen. De Floriade is een omslag naar een nieuwe productie, dichtbij de stad en de consument.

Historische betekenissen

De stad is altijd al het podium geweest waar de land- en tuinbouw haar producten aan de man bracht. In Groningen geldt dit tot op de dag van vandaag. De structuur van de stad laat dit op een prachtige manier zien: de Vismarkt en de Ossenmarkt vertellen ons waar de producten werden verhandeld en uit welke windhoek deze kwamen. Ook in onze historische gebouwen is de betekenis van de land- en tuinbouw terug te zien in de ornamenten. In het prachtige stationsgebouw hangt centraal in de hal een tegeltableau met een afbeelding van Ceres, godin van de landbouw. De korenbeurs was het hart van de korenhandel. Het gebouw met een grotendeels glazen kap is zo gebouwd dat er een goede lichtinval was, nodig voor het keuren van het graan. De warenmarkt is erg in trek bij de Oosterburen en de Bloemenjaarmarkt trekt op één dag zo'n 150.000 bezoekers uit Noord-Nederland en Duitsland.

Bestaande paviljoens

Ons oudste paviljoen, de Martinikerk, stamt uit 1245 en is het historische symbool van de stad. Pal daarnaast verrijst het Groninger Forum, een moderne gastheer voor de Floriade met alle tentoonstellings- en congresvoorzieningen die een Floriade zich kan wensen. Door gebruik te maken van bestaande 'paviljoens' uit andere stedelijke programma's, zoals het Groninger Forum en het Infoversum, maar ook door prachtige historische 'paviljoens' in te zetten als de Martinikerk en het Stationsgebouw, krijgt de Floriade op een slimme, maatschappelijk verantwoorde manier vorm. Daarnaast wordt het aanbod van de Floriade enorm verrijkt door de historie erbij te betrekken. De blik in de toekomst is gebaat bij een koppeling met het verleden. Overweldigende ruimtes, oude tuinen, prachtige ornamenten en materialen uit het verleden worden gecombineerd met moderne middelen. De paviljoens en stadstuinen komen in een nieuw daglicht te staan, als gastheer voor Floriade Groningen 2022.

3. De Floriade in het noorden: nieuwe vormen van land- en tuinbouw in het noorden

De omgeving is ons belangrijkste kapitaal. Want land- en tuinbouw is grond, water en energie. Buiten de stadsgrenzen van Groningen is dat volop te vinden. In het noorden van Nederland worden de komende tien jaar grenzen verlegd met vernieuwingen in de land- en tuinbouw. Meerdere interessante pilots zijn en worden opgezet waarbij land- en tuinbouwproducten meerwaarde geven en leiden tot hervormingen in de sector. Op de Floriade is in 2022 te zien hoe deze nieuwe 'Agrodeal' werkt. De levende kringloop is zichtbaar door productie in het ommeland, consumptie in steden en hergebruik van afval (*Urban Metabolism*) te integreren tot een gesloten systeem. Een regioagenda stimuleert bezoekers daarnaast om een bezoek te brengen aan kwekers, telers en agrariërs in de regio, die voorop lopen met innovaties, bijvoorbeeld de manier waarop de suikerindustrie energie levert met biovergisting. We koppelen de agenda in de regio aan concrete toeristische trekpleisters.

III. Het bidboek: de businesscase

De begroting van de Floriade 2022 in Groningen is gebaseerd op ervaringscijfers uit het verleden, een gemiddelde bezoekersprognose, een bescheiden toegangsprijs en conservatieve inschattingen van de inkomsten uit fondsenwerving en sponsoring. Het grootste verschil met bijvoorbeeld Venlo is dat in de businesscase van een betaalbare Floriade geen rekening is gehouden met grondopbrengsten. Deze Floriade neemt geen hypotheek op de onzekere toekomst maar maakt optimaal gebruik van de in 2022 reeds aanwezige infrastructuur en gebouwen. Passend bij het tijdsbeeld zijn de investeringen in de Groningse Floriade relatief beperkt doordat er zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande of in aanbouw zijnde panden, parken, plantsoenen en investeringen in de (hoofd)infrastructuur tot 2022.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

In de stad Groningen staan de komende jaren namelijk miljoeneninvesteringen op stapel in conferentiecentra, presentatietechnieken en hotelaccommodatie in of aan de rand van de binnenstad (Groninger Forum, Infoversum, Energy Academy Europe, ERIBA instituut, Oostwand Grote Markt) die allemaal prima te gebruiken zijn tijdens de Floriade. Ook de infrastructuur van de stad is berekend op grote bezoekersstromen. Dagelijks komen er 180 000 forensen naar de stad, er wordt fors geïnvesteerd in het Stationsgebied, het wegennet van en naar de stad, meer OV-capaciteit en uitbreiding van de P&R-voorzieningen aan de rand van Groningen. Hiermee is de stad ruimschoots in staat de bezoekersstromen van de Floriade in 2022 op te vangen

Businesscase

Hieronder vindt u de concept begroting in de vorm van een businesscase Deze gaat uit van investeringen in de inrichting van 20 ha openbare ruimte, park en natuur en bijvoorbeeld de onrendabele top van de Suikerkas Daarbij is uitgegaan van 85 euro per vierkante meter voor de inrichting Daarmee voorziet de raming in een zeer hoogwaardig inrichtingsniveau (parkgebied met bijbehorende verharding). Ter illustratie: normaliter wordt in ramingen met 30 tot 40 euro per vierkante meter gerekend voor verhard gebied Voor de verbouw/aanbouw van de Suikerkas is uitgegaan van een kubieke meterprijs van 2 000 euro Ook dat is ruim want normaliter zitten daar de verwervingskosten en de cascobouw al bij in. Dat is op deze locatie niet meer nodig.

Businesscase Floriade

Uitgaven			Inkomsten		
Terrain	Investering	Exploitatie	Terrain	Investering	Exploitatie
Kosten planontwikkeling	€ 82	€ 20	Opbrengsten exploitatie (kaartverkoop, parkeren, horeca)		€ 45,4
Inrichting Suikeruneterrein (20 ha)	€ 170		Bijdrage overheden		
Bijzondere Elementen			- Gemeente Groningen	€ 100	
Groene Boulevard / boardwalk	€ 104	€ 19	- Matching fondsen (Europa, Rijk, Regio, Provincies etc.)	€ 100	
Floridelat / Greenhouse	€ 64		Founders/sponsoring	€	120
Communicatie + pr + marketing		€ 107			
Afdracht NTR organisatie Floriade		€ 30			
Beveiliging, voorzettingen etc.		€ 79			
Onvoorziene	€ 35	€ 35			
Financiering	€ 14	€ 14			
	€ 46,9	€ 30,4		€ 32,0	€ 45,4
Resultaat		€ 77,9			€ 77,4
					€ 0,1

Figuur 1. Businesscase Floriade

In deze businesscase is ook gerekend met een lage gemiddelde toegangsprijs. Gemiddeld betaalt een bezoeker van de Groningse Floriade 15 euro. Het bezoekersaantal van 2 miljoen is realistisch. Ervaringscijfers leren dat elke Floriade door de jaren heen ten minste 2 miljoen bezoekers heeft getrokken.

Venlo heeft 2,0 miljoen bezoekers begroot in een behoedzaam model. Volgens marktonderzoek kan dit oplopen tot 2,4 miljoen bezoekers. Ter vergelijking: in Zoetermeer kwamen er in 1992 3,3 miljoen bezoekers naar de Floriade en in Hoofddorp 2,1 miljoen in 2002. In Venlo is vervolgens gerekend met 26 miljoen euro aan inkomsten uit entreebewijzen, prijspeil 2002. Met een prijsindexatie van 2 % komt dat in 2012 uit op 31,7 miljoen euro. In Groningen is het vertrekpunt een businesscase gebaseerd op 30 miljoen euro aan inkomsten uit entreebewijzen prijspeil 2012. Dat ligt ruim 5 % onder Venlo. Atalanta, de nieuwe

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

dierentuin in Emmen, is een andere referentie voor de prijsgevoeligheid van dagattracties in het Noorden. Deze nieuwe dierentuin hanteert een businessmodel waarin een dagkaart 29,50 euro kost per persoon.

De resterende inkomsten uit parkeren en horeca zijn uiterekend op basis van gemiddelde inschattingen. De inkomsten uit congres- en symposiumgangers in de zakelijke markt en de business to business evenementen zijn nog niet in de businesscase opgenomen. Ook dat is conservatief want deze bezoekers betalen uiteraard meer dan 15 euro toegang en geven meer uit in de horeca dan gemiddeld. Bovendien verblijven deze bezoekers langer in de stad.

De modal split voor de berekening van de inkomsten uit parkeren is dat 35 % van de bezoekers met de auto naar de Floriade zal reizen. Bij een parkeertarief van 8 euro (in Venlo betaalt een parkeerder 10 euro) gaat het om ca. 2,24 miljoen euro, prijspeil 2012. Ten slotte staat voor de inkomsten uit horeca een opbrengst van gemiddeld 2,50 euro per bezoeker in de businesscase. Ook dit bedrag (ca. 5 miljoen euro, prijspeil 2012) zit aan de onderkant van de verwachtingen in Venlo.

Risicoparagraaf

De totale uitgaven aan de Floriade worden in de businesscase begroot op ca. 77,4 miljoen euro. Hiervan is opgeteld ca. 46,9 miljoen euro bedoeld voor investeringen in de fysieke ruimte. De overige kosten zijn door ons beïnvloedbaar, op de afdracht aan de NTR na, die staat vast op 3,0 miljoen euro.

De fysieke aanleg van de Floriade start niet eerder dan 2018. Dat is het uitgangspunt voor het kasritme en daarmee voor het risicoprofiel van de businesscase. De uitgaven in de fysieke aanleg van de Floriade worden dus pas na 2018 gerealiseerd. De risico's van dergelijke uitgaven (het bouw- en woonrijp maken van de Suikerunielokatie, de aanleg van de Groene Boulevard en de Suikerkas/het Floriadelab) zijn beperkt. Als de businesscase beoordeelt zou worden als een nieuwe grondexploitatie wordt dit risico als beperkt en beheersbaar ingeschat volgens de boxenmethode. Daarmee is het effect op de egaliseringsreserve ook beperkt. Zodra er geld wordt uitgegeven (na 2018) is er voor de nog te vormen reserve Floriade een bedrag nodig van 2,35 miljoen euro (maximaal 5 % van 46,9 miljoen euro volgens de boxenmethode). Op hetzelfde moment moeten we het risico van minder bezoekers, te weten 2,27 miljoen euro (5 % van de inkomsten van 45,4 miljoen euro) in de reserve Floriade opnemen.

De gemeente Groningen kan tot 2022 maximaal sturen op de kosten en daarnaast de investeringen afstemmen op de ontwikkelingen tijdens de planvorming. Deze businesscase is gebaseerd op ervaringscijfers, gemiddelden en vaste parameters ter onderbouwing van de mogelijke hoogte van investeringen. De kosten die zijn opgenomen voor planontwikkeling, communicatie, marketing & PR en beveiliging en verzekeringen zijn in alle gevallen hoger begroot dan de oorspronkelijke businesscase van Venlo. Ook dit zijn knoppen waar we als gemeente aan kunnen draaien en die afhangen van de verdere uitwerking van de Floriade. Naarmate de tijd vordert en het evenement vastere vormen aanneemt, kan gerichter worden begroot.

Aan de inkomstenkant zijn de kosten minder beheersbaar, ze hangen voor een groot deel af van het aantal bezoekers. Na afloop van de Floriade in Venlo kan meer zekerheid worden gegeven over de publieke belangstelling van dit evenement. In de begroting worden de totale bezoekersopbrengsten begroot op ca. 45,4 miljoen Euro, uitgaande van 2 miljoen bezoekers.

Vooralsnog schatten we dit aantal als reëel in. Marktonderzoek en de uiteindelijke cijfers van Venlo zullen dit beeld moeten aanscherpen. De bevolkingsdichtheid is in Noord Nederland weliswaar lager dan in de rest van het land maar de Noorderling is loyaler en minder 'verwend' als evenementenbezoeker: de relatieve schaarste aan evenementen in ons landsdeel verhoogt de kans op regiobezoek. Daarnaast is er een vaste, (inter)nationale bulk aan bezoekers die via touroperators, dagtochten, bedrijfsuitjes en doelgroepenreizen een bezoek zullen brengen aan dit evenement. Ook kan speciale marketing worden gericht op de Duitse bezoeker. Ten slotte is de toeristische dagrecreant in het Noorden een doelgroep. Voor de watertoerist is er zelfs een jachthaven opgenomen in de plannen. Om de mogelijkheden tot combibezoek te vergroten, richten we de stad en de regio in als een soort Floriadepark.

De businesscase is bezoekersgevoelig. De inkomsten worden pas gerealiseerd in het laatste jaar van de begroting. Komen er in Venlo minder bezoekers dan 2,0 miljoen dan kan de businesscase neerwaarts worden bijgesteld omdat de kosten nog hoog variabel zijn en het risicoprofiel tot 2019 volledig te beïnvloeden is. In 2019 is overigens ook met zekerheid bekend hoeveel inkomsten worden gerealiseerd aan sponsoring en welke bijdrage we kunnen verwachten van andere overheden en subsidiegevers. Desgewenst kan de definitieve investeringsbegroting nog in 2018 omlaag worden bijgesteld.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Voor het risicoprofiel is het minstens zo belangrijk dat de inrichtingskosten nog zeer globaal geraamd en variabel zijn. De huidige begroting levert een kwalitatief hoogwaardige ruimte op. We gaan uit van de parameters voor een zeer hoogwaardig park met hoge kwaliteit. Op elke investering kan bezuinigd worden als de situatie daarom vraagt, zowel in materiaalkeuze als in hoeveelheid. De kern van het verhaal is dat de stad Groningen een locatie beschikbaar heeft waarop 2 miljoen bezoekers (of minder) kunnen genieten van het aanbod van de toekomstige partners in de Floriade.

De volgende SWOT-analyse dient ter onderbouwing van de businesscase:

Sterkte	Zwakte	Kansen	Bedreigingen
Flexibel PVE daardoor ook flexibele begroting	Sterke afhankelijkheid van aantal bezoekers (2 miljoen)	Vorbereidingstijd is groot (10 jaar) ook doordat de plek al beschikbaar is.	Politieke wisselingen
Organisatie samen met partners in geheel Noord-Nederland	Weinig inwoners in –natuurlijk- achterland (noord Nederland en Noordwest-Duitsland	Duitse achterland (ervaring met de bloemetjesmarkt)	Bestuurlijke afhankelijkheid van de Nationale Tuinbouwraad
Relatief lage publieke investeringen		Breed Noordelijk perspectief (kern activiteiten)	Geen echte committent tussen markt- en publieke partijen
2 miljoen bezoekers is een al jarenlang Floriade gemiddelde			

De risico's en onzekerheden komen voor rekening van de organiserende partij. Dat is in dit prille stadium de gemeente Groningen. In de op te richten stichting kunnen afspraken worden gemaakt over de medeverantwoordelijkheid van andere organiserende partijen en overheden. In Venlo is de regio Venlo, een samenwerkingsverband van vijf gemeenten, risicodragend in de Greenpark BV. De provincie Limburg is in Venlo de risicodragende ontwikkelaar van de Innovatoren.

Geen relatie met grondopbrengsten

Het allerbelangrijkste in de businesscase is echter dat Groningen zich niet rijk rekent met nog te realiseren grondopbrengsten na afloop van het evenement. Omdat de Suikerfabrieklocatie nu al beschikbaar en bereikbaar is kan de Floriade 2022 figuurlijk morgen al beginnen. De investeringen in de ontsluiting van het terrein, de Suikerkas, de grondvlakken voor de tentoonstellingslocaties en bijvoorbeeld de overdekte tuinen komen niet ten laste van de grondexploitatie Suikerunieterrein maar rechtstreeks uit de begroting van de Floriade. Er bestaat geen enkele financiële relatie tussen de grondexploitatie Suikerunieterrein en de Floriadebegroting. Wel blijven er na afloop elementen over waarmee het Suikerunieterrein beter ontwikkelbaar is. De Suikerkas is volledig in eigendom van de gemeente en flexibel te gebruiken voor allerlei doeleinden waar na 2022 behoefte aan is. De grondexploitatie Suikerunieterrein gaat pas uit van ontwikkelingen na 2027. Het grote voordeel is dat op termijn dus minder voorinvesteringen in de ontsluiting, ontwikkeling, het bouwrijp of het woonrijp maken van het Suikerunieterrein moeten worden gemaakt. Door de Floriade is het gebied een natuurlijk onderdeel van de stad geworden, één van de centrale doelstellingen van de gebiedsontwikkeling in deze stad.

De fysieke voorbereidingen aan het terrein grenzend aan de Westelijke Ringweg starten pas in 2018. Tot die tijd staat niets het gebruik van dit deel van het terrein van de Suikerunielokatie in de weg. De uitwerking van de prijsvraag 'de Campagne' in concrete plannen, die het gebruik intensiveren en inkomsten genereren, komt

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

daarmee niet in gevaar. Het overgrote deel van de Suikerunielokatie (ca 100 ha.) is niet opgenomen in het bidboek en in het ontwerp en is vrij beschikbaar voor tijdelijk gebruik

Er is geen relatie tussen de huidige grondexploitatie van het terrein en de businesscase. De businesscase Floriade geeft namelijk geen antwoord op de vraag hoe de ontwikkeling van het Suikerunieterrein zich op termijn (na 2027, als het een definitieve bestemming en grondexploitatie krijgt) zal ontwikkelen. Ongetwijfeld zullen zich in de komende jaren ontwikkelingen voordoen die een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het gebied. Recent heeft de gemeenteraad aangedrongen op een studie naar de mogelijkheden voor jongerenhuisvesting. Wij kunnen ons goed voorstellen dat deze eventuele tijdelijke huisvesting bewoond zal gaan worden door studenten die betrokken zijn bij de voorbereidingen op of onderzoek ten behoeve van de Floriade in 2022.

Prorail werkt aan een verkenning van de gewenste spoorwegconfiguratie in het baanvak grenzend aan het beoogde Floriadeterrein. Mogelijke ontwikkelingen zijn van invloed op het ontwerp van de Floriade en op de ontwikkelbaarheid van het terrein na 2027. Hier snijdt het mes aan meerdere kanten. De ingang van de Floriade is op termijn de ontsluiting van de toekomstige ontwikkellocatie voor langzaam verkeer. De oplossing die Prorail in overleg met ons en de provincie Groningen in dit baanvak kiest is uitgangspunt voor het verdere ontwerp. Eventuele alternatieven werpen op termijn hun schaduw vooruit naar zowel de Floriade als de gebiedsontwikkeling. Ander voorbeeld: als de spoorwegovergang aan de Van Heemskerkstraat op korte termijn verdwijnt, moet er een alternatief worden gezocht voor fietsers en voetgangers. Dat heeft effect op de mogelijkheden voor tijdelijk gebruik, het ontwerp voor de Floriade en op de toekomstige gebiedsontwikkeling. Andersom weten we in dat geval dat er een toekomstvaste oplossing moet komen die in alle gevallen rendeert. Als we de kosten van deze oplossing mee kunnen nemen in de aanleg van de Floriade is dat gunstig voor de toekomstige grondexploitatie. Als de veroorzaker, Prorail, de kosten van een alternatief voor zijn rekening neemt, is dat gunstig voor de businesscase en de grondexploitatie.

De Floriade zorgt voor een enorme toeloop aan bezoekers die de potentie van het gebied ervaren en ontdekken. Daarmee creëren we waarde voor het gebied. Iedere euro, die we nu in planstudie- en voorbereiding voor de Floriade stoppen, hoeven we later niet meer te stoppen in de verkenning van de gebruiksmogelijkheden van het Suikerunieterrein.

Indien een bedrijf of organisatie zich voor 2027 of 2022 wil vestigen op een locatie grenzend aan het Floriadeterrein en de formule past bij de toekomstige of tijdelijke ontwikkeling van dit gebied, dan zorgen we ervoor dat we de kosten voor de benodigde investeringen in de civieltechnische ontsluiting en andere investeringen zoveel mogelijk verhalen op de initiatiefnemer. Het spreekt voor zich dat we daarbij het Floriadeontwerp als uitgangspunt nemen en kijken naar de toekomstige ondergrondse logistiek, zodat we duurzaam investeren in de ontwikkelpotentie van deze locatie en dit gebied.

Organische groei

Bij de Floriade Groningen in 2022 staat zoals gezegd niet het civieltechnisch bouwen van een nieuwe stadsuitbreiding, woonwijk of bedrijventerrein centraal. In deze businesscase is de organische groei van een nieuwe Floriade uitgangspunt. Door een eigentijdse visie op gebiedsontwikkeling (slim gebruik maken van het bestaande en een ingroeimodel voor de Floriade) is een van de belangrijkste besparingen ten opzichte van voorgaande edities realiseerbaar.

Uitgangspunten gehanteerd bij de begroting

Het belangrijkste uitgangspunt is natuurlijk een sluitende begroting in 2022. Dat kan door zoveel mogelijk gebruik te maken van de bestaande gebouwen en infrastructuur en geen onzekerheden, problemen of hypotheke op de toekomst achter te laten. Daar waar tijdelijke oplossingen volstaan, wordt niet geïnvesteerd.

Op de Suikerfabrieklocatie wordt duurzame kwaliteit toegevoegd door een groot deel van de Floriade 2022 te overdekken, in de Suikerkas en door middel van open kassen met een hoogte van ten minste 8 meter.

Hiervoor is 8,0 miljoen euro prijspeil 2012 begroot. Met de partners kunnen de komende tien jaar de functies, het programma en de uitvoerbaarheid maximaal worden benut.

De investeringen houden rekening met een meerjarige inflatie van 3 procent per jaar. Dat is een conservatieve aanname. Bij de opbrengsten (toegangskarten en inkomsten uit parkeren, horeca en arrangementen) is een waardegroei van 2 procent per jaar begroot. Ook dat is een reële inschatting omdat wordt uitgegaan van een bescheiden, gemiddeld prijsniveau dat fors lager ligt dan de huidige prijzen in Venlo. De bijdragen van de gemeente, uit andere fondsen (subsidies) en sponsoring zijn als contante bedragen in de businesscase opgenomen en zijn niet geïndexeerd. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een beheerst risicoprofiel. Zo is

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

voor de Floriade in Venlo in totaal 22,5 miljoen subsidie bijeen gebracht door Europa (2,5 miljoen euro), het Rijk (5,0 miljoen euro subsidie door LNV), de provincie Limburg (7 miljoen euro) en de Regio Venlo (8 miljoen euro). In de Groningse businesscase gaan we uit van subsidies van derden ter hoogte van slechts 45 % van het gerealiseerde bedrag in Venlo. Gezien het enthousiasme en de brede steun die in het Noorden is ontstaan in de bidbookfase is dit een realistische en bescheiden verwachting. Niet uitgesloten is dat met enige bestuurlijke inspanning hetzelfde bedrag als in Venlo is te realiseren, ook omdat in de programmering en het concept aangelsoten kan worden bij toekomstige subsidieprogramma's van bijvoorbeeld de economische topsectoren of *cross-overs* in Europa. Omgekeerd heeft de provincie Limburg in Venlo op eigen kosten en risico tientallen miljoenen extra geïnvesteerd in een blijvend paviljoen: de Innovatoren. Dergelijke investeringen passen niet in het huidige tijdsgewricht.

Concluderend staat de gemeente Groningen als partner van de NTR garant voor een nuchtere en reële wijze van begroten. Ook de inschatting van de sponsoring is behoudend ten opzichte van de gerealiseerde bedragen in Venlo, waar de voorzichtige prognose (6,5 miljoen euro) uiteindelijk ruimschoots is verdubbeld. Daar is Groningen in deze businesscase onder gaan zitten. Ook hier is de werkelijke opbrengst voorzichtig ingeschat.

Omdat de meeste inkomsten zoals de kaartverkoop, parkeren, arrangementen, horeca en sponsoring binnenkomen in het laatste jaar of tijdens het evenement is ten slotte rekening gehouden met een post financiering in de begroting

Samenvattend hanteert de businesscase de volgende uitgangspunten.

- Realisatie van de Suikerkas (onrendabele deel voor rekening van de gemeente) als centraal paviljoen op het hoofdpodium,
- Realisatie van een groene boulevard richting binnenstad;
- Inrichten van 20 ha als parkgebied inclusief ontsluitingswegen en pleinen,
- Een bijdrage van de stad Groningen van 10 miljoen euro;
- Matching vanuit fondsen (subsidies Europa, Rijk, regio, provincies) van 10 miljoen euro,
- Meer dan voldoende bestaande (auto) parkeergelegenheid in 2022;
- De toereikende OV-configuratie van 2022;
- Inrichting van een tijdelijk station ter hoogte van de Suikerfabriekslocatie;
- Realisatie van kantoorruimte in tijdelijke units of in bestaande panden in de nabijheid van het hoofdpodium
- Een gemiddeld aantal bezoekers van ca 2,0 miljoen. Dit is gebaseerd op ervaringscijfers door de jaren heen.
- Een ruim budget voor verzekeringen, afdracht aan de NTR, marketing en PR en beveiliging.
- Een voorziening voor de financiering en een post onvoorzien.

Financiering Floriade

Wij stellen uw raad nu voor een principebesluit te nemen om in de meerjarenbegroting maximaal 10 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de organisatie van de Floriade 2022. Daarmee wordt er een beslag gelegd op toekomstige begroting. In de businesscase voor de Floriade is de gemeentelijke bijdrage opgenomen vanaf 2018 wanneer de inrichting van het terrein op het punt staat te beginnen. De meeste investeringen volgen in de jaren daarna. Uitgangspunt is verder dat we de te maken plankosten tot 2018 (ca. 150.000 euro per jaar) incidenteel willen dekken. In de komende jaren zal hiervoor financiële ruimte moeten worden gevonden. Een nadere uitwerking van dit voorstel volgt na toewijzing van het evenement en voordat een samenwerkingsovereenkomst met de NTR wordt getekend. Dit zal zijn voordat uw raad de begroting 2013 vaststelt.

Kosten bidbook

De kosten van het maken van een bidbook bedragen inmiddels € 265.000. Kandidaten die meedoen aan de bidbookfase dienen daarnaast € 20.000 aan de NTR te betalen. Naast het beschikbare gemeentelijke budget (220.000 euro) dragen het Akkoord van Groningen (35.000 euro) en de Regiovisie Groningen Assen (30.000 euro) bij aan de kosten. Daarmee zijn de kosten voor het bidbook gedekt.

Vervolprocedure

Nadat uw college het besluit heeft genomen om de raad voor te stellen definitief een bidbook in te dienen voor de organisatie van de Floriade 2022 in Groningen neemt de raad in juli 2012 een besluit. De selectiecommissie van de NTR komt op 28 augustus a.s. naar Groningen voor een laatste presentatie en besluit in september welke organisatie de Floriade krijgt toegewezen.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

Vervolgens wordt kort daarop een samenwerkingsovereenkomst afgesloten tussen de NTR en de winnaar en begint de uitwerking van het bidbook tot een echte wereldtentoonstelling in 2022.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012.
Nr. 8b.
Bidbook en businesscase Floriade.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 juni 2012,
GR 12.3164380;

HEEFT BESLOTEN:

- I. de kandidatuur voor de Floriade 2022 te bevestigen;
- II. het bidbook en de businesscase voor de Floriade 2022 vast te stellen;
- III. hierbij uit te gaan van een gemeentelijke bijdrage van maximaal € 10.000.000,- ten behoeve van de Floriade 2022;
- IV. definitief dekkingsvoorstel, inclusief eventueel benodigde bijdrage voor weerstandsvermogen, aan de raad voor te leggen na definitieve gunning door de Nationale Tuinbouwraad en dit dekkingsvoorstel alsdan te verwerken in de begroting 2013.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

ingetrokken 17u

Motie 'Bloemenkinderen'.

GRIFFIE	
reg.nr.	GR12.3202312
Ingek.	20 JULI 2012
class.	- 107.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

De Gemeenteraad van Groningen, in vergadering bijeen op 18 juli 2012, besprekende de het 'Bidbook Floriade',

Wijst het College op de motie van de Raad waarin om een onderzoek wordt gevraagd naar tijdelijke grootschalige huisvesting van jongeren op het Suikerunieterrein.

Verzoekt het College om ervoor te zorgen dat de voorbereiding voor een Floriade de mogelijkheid om, naar aanleiding van dat onderzoek op het Suikerunieterrein, een substantieel aantal tijdelijke woningen voor jongeren te creëren niet zal blokkeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Robert Prummel
Stadspartij

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

ingetrokken

GRIFFIE	
reg.nr.	GR. 3202515
ingek.	20 JULI 2012
class.	- 2. 07.51
te beh. door:	GR
kople gez. aan:	

M5

Motie maximale kosten Floriade

De gemeenteraad van Groningen in vergadering bijeen op woensdag 18 juli 2012, besprekende het Bidbook Floriade

Constateernde dat:

- het college de Floriade 2022 in de stad Groningen wil gaan organiseren
- de stad daar een grote financiële bijdrage aan zal gaan leveren

Overwegende dat:

- de financiële reikwijdte van de Stad beperkt is
- het budget voor de Floriade "in control" moet zijn

Verzoekt het college:

- uit te spreken dat de investering van 10 miljoen euro het maximale bedrag is dat de gemeente Groningen in de Floriade zal investeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
Max Blom

M6

GRIFFIE	
reg.nr.	GR12.3202310
ingek.	20 JULI 2012
class.	2.07.51
te beh. door:	SR
kopie gez. aan:	

Motie Floriade in Meerstad

De gemeenteraad van Groningen in vergadering bijeen op woensdag 18 juli 2012, besprekende het Bidbook Floriade,

Constaterende dat:

- het college de Floriade 2022 in de stad Groningen wil gaan organiseren
- de SuikerUnie lokatie daarvoor wil gaan gebruiken

Overwegende dat:

- het college alleen die lokatie in de plannen heeft betrokken
- het college de lokatie Meerstad buiten beschouwing heeft gelaten

Verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar het houden van de Floriade op de lokatie Meerstad en de raad binnen twee maanden van de resultaten van dat onderzoek op de hoogte te stellen.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
Max Blom

verworpen

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

ingetrokken

M7

GRIFFIE
reg.nr. GR12.3202331
ingek. 20 JULI 2012
class. - 2 07.51
te beh. door: GR
kopie gez. aan:

Motie kabelbaan Floriade

De gemeenteraad van Groningen in vergadering bijeen op woensdag 18 juli 2012, besprekende het bidbook Floriade

Constaterende dat:

- het college de Floriade 2022 in de stad Groningen wil gaan organiseren
- er een vervoersverbinding gerealiseerd zal moeten worden tussen het Floriade-terrein en de binnenstad

Overwegende dat:

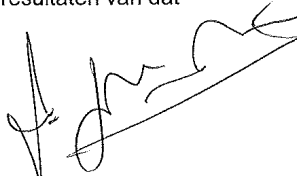
- de Floriade in Venlo beschikt over een kabelbaan
- die kabelbaan een prachtig overzicht biedt over het complete terrein en van toegevoegde waarde is voor het evenement
- de kabelbaan in Venlo buiten de exploitatie van de Floriade valt en na afloop elders hergebruikt gaat worden

Verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor een kabelbaan als vervoerssysteem voor de Floriade en de raad binnen twee maanden van de resultaten van dat onderzoek op de hoogte te stellen.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
Max Blom

VVD
Jan Evenhuis

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

GRIFFIE	
reg.nr.	GR. 3202543
ingek.	20 JULI 2012
class.	2.031
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Motie lupine paviljoen

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 18 juli 2012, besprekende het bidboek en de businesscase voor de Floriade 2022,

Constateernde:

- dat de Floriade een mooie kans is voor de gemeente om haar visie op een duurzame toekomst te etaleren
- dat duurzaamheid in veel gevallen wordt uitgelegd in het kader van energiebesparing en recycling, terwijl het westerse voedselpatroon de grootste bron van broeikasgassen en bedreiging van de biodiversiteit is
- dat lupine een product is dat de vier hoofdthema's van de Groningse Floriade 2022 op een duurzame manier met elkaar verbindt, namelijk energie, water, gezondheid en voedsel

Overwegende:

- dat Groningen als Duurzame Stad en Fair Trade Stad een progressieve naam hoog heeft te houden
- dat de verduurzaming van met name westers voedsel een belangrijke opgave is, gezien de uitputting van de aarde en de grote westerse ecologische voetafdruk
- dat een belangrijke stap in die verduurzaming de transitie naar een grotendeels op plantaardige eiwitten gebaseerd dieet inhoudt, in plaats van een dieet waarin dierlijke eiwitten een belangrijke rol spelen
- dat lupine een product is dat een stevige bite kan geven aan plantaardig voedsel en snacks
- dat lupine sinds enkele jaren ten behoeve van menselijke consumptie wordt verbouwd in de Veenkoloniën

Verzoekt het college

- zich in te spannen voor de aanwezigheid van een lupine paviljoen tijdens de Floriade 2022

en gaat over tot de orde van de dag.

Gerjan Kelder
Partij voor de Dieren

W. W. W. W.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012
Nr. 9c.
Benoeming van dhr. P.S. de Rook.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

HEEFT BESLOTEN:

dhr. P.S. de Rook te benoemen tot voorzitter van de raadscommissie
Werk en Inkomen.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012

18 juli 2012
Nr. 9d.
Benoeming van dhr. J.H. Luhoff.

DE RAAD VAN DE GEMEENTE GRONINGEN;

HEEFT BESLOTEN:

dhr. J.H. Luhoff te benoemen tot lid van het Audit Committee.

Gedaan te Groningen in de openbare raadsvergadering van 18 juli 2012.

De griffier,

De voorzitter,

drs. A.G.M. (Toon) Dashorst.

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

Gemeenteraad - woensdag 18 juli 2012